

34-MEA-052BC

ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ

ΕΤΗΣΙΑ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΚΘΕΣΗ

ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ

2017

**ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ**

**ΕΤΗΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ
ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ 2017**

(Ν 3556/2007, άρθρο 4)

ΑΘΗΝΑ
ΜΑΪΟΣ 2018

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

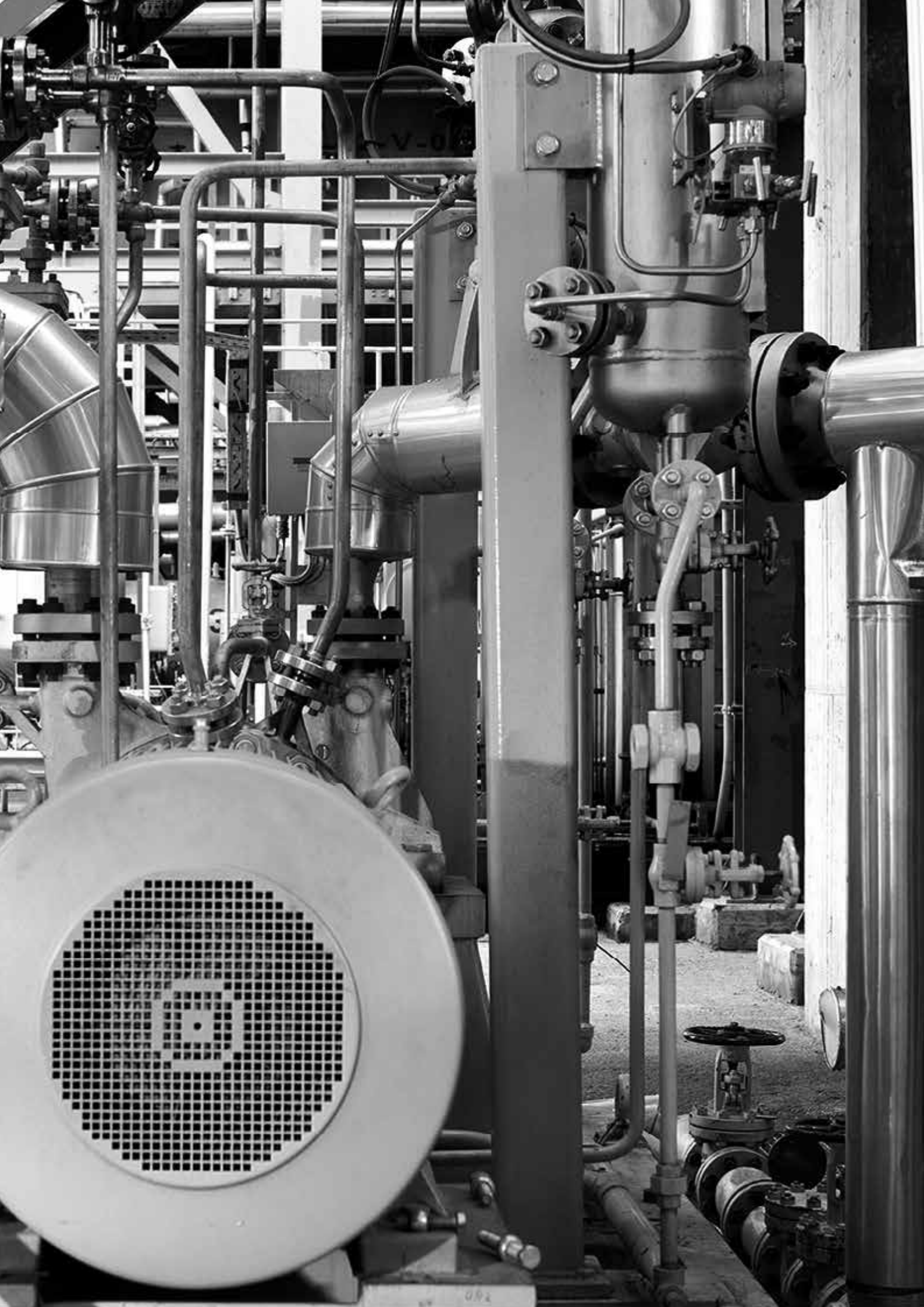
1.	Ελεγχμένες Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις	05
1.1	Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις Ομίλου	07
1.2	Οικονομικές Καταστάσεις Μητρικής Εταιρείας	87
2.	Ετήσια Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου	153
3.	Δήλωση Προέδρου, Διευθύνοντος Συμβούλου και ενός Μέλους του ΔΣ για αληθινή απεικόνιση των στοιχείων της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης	199
4.	Έκθεση Ελέγχου Ορκωτού Ελεγκτή επί των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων και της Ετήσιας Έκθεσης ΔΣ	203
5.	Πρόσθετες πληροφορίες και στοιχεία απόφασης 7/448/11.10.07 ΔΣ Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς	221
5.1	Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν 3401/2005	222
5.2	Συνοπτικά Οικονομικά στοιχεία – Δημοσίευση στον τύπο	225
5.3	Διαδικτυακός τόπος	232

1. Ελεγχμένες Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις

1.1 Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις Ομίλου

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.

Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις
σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς («ΔΠΧΑ»)
όπως έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση
για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017

**ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ**

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.

Γ.Ε.ΜΗ: 000296601000

ΑΡ.Μ.Α.Ε: 2443/06/Β/86/23

ΕΔΡΑ: ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ 8^Α, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

	Στοιχεία Επιχείρησης	12
	Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	13
	Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων	14
	Ενοποιημένη Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων	15
	Ενοποιημένη Κατάσταση Ταμειακών Ροών	16
	Σημειώσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων	17
1	Γενικές πληροφορίες	17
2	Σύνοψη Σημαντικών Λογιστικών Πολιτικών	17
2.1	Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων	17
2.2	Ενοποίηση Οικονομικών Καταστάσεων	22
2.3	Ενοποιήσεις επιχειρήσεων	23
2.4	Πληροφόρηση κατά τομέα	24
2.5	Συναλλαγματικές μετατροπές	24
2.6	Ενσώματα πάγια	25
2.7	Κόστος δανεισμού	26
2.8	Άυλα περιουσιακά στοιχεία	26
2.9	Έρευνα και αξιολόγηση ορυκτών πόρων	27
2.10	Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	28
2.11	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	28
2.12	Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία και δραστηριότητες αντιστάθμισης κινδύνων	30
2.13	Κρατικές επιχορηγήσεις	31
2.14	Αποθέματα	31
2.15	Εμπορικές απαιτήσεις	31
2.16	Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις	31
2.17	Μετοχικό κεφάλαιο	31
2.18	Δανεισμός	32
2.19	Τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία	32
2.20	Παροχές στο προσωπικό	33
2.21	Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	34
2.22	Προβλέψεις	34
2.23	Περιβαλλοντικές υποχρεώσεις	35
2.24	Αναγνώριση εσόδων	35
2.25	Μισθώσεις	36
2.26	Διανομή μερισμάτων	36
2.27	Συμβάσεις χρηματοοικονομικής εγγύησης	36
2.28	Αλληλαγές στις λογιστικές πολιτικές	36
2.29	Συγκριτικά στοιχεία	36

3	Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου.....	36
3.1	Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου.....	36
3.2	Διαχείριση κινδύνου κεφαλαίου.....	42
3.3	Προσδιορισμός των ευλόγων αξιών.....	42
4	Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις.....	43
5	Πληροφόρηση κατά τομέα.....	46
6	Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία.....	50
7	Ασώματες ακινητοποιήσεις.....	52
8	Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες.....	53
9	Δάνεια, προκαταβολές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.....	57
10	Αποθέματα.....	58
11	Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις.....	59
12	Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις.....	60
13	Μετοχικό κεφάλαιο.....	61
14	Αποθεματικά.....	62
15	Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις.....	64
16	Δανεισμός.....	65
17	Αναβαλλόμενη φορολογία.....	68
18	Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.....	69
19	Προβλέψεις για λοιπές υποχρεώσεις και έξοδα.....	72
20	Προμηθευτές και Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.....	72
21	Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα.....	73
22	Ανάληψη εξόδων ανά είδος (φύση).....	74
23	Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης.....	74
24	Λοιπά έσοδα / (έξοδα) και λοιπά κέρδη/(ζημιές).....	75
25	Χρηματοοικονομικά (έξοδα)/έσοδα - καθαρά.....	75
26	Ζημιές / κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές.....	76
27	Φόρος Εισοδήματος.....	76
28	Κέρδη ανά μετοχή.....	77
29	Μερίσματα.....	77
30	Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες.....	78
31	Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και νομικές υποθέσεις.....	78
32	Δεσμεύσεις και συμβατικές υποχρεώσεις.....	80
33	Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη.....	81
34	Κύριες θυγατρικές, συνδεδεμένες εταιρείες και κοινοπραξίες που ενοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις.....	83
35	Γεγονότα μετά την ημερομηνία Ισολογισμού.....	84

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ευστάθιος Τσασσορός - Πρόεδρος Δ.Σ.
Γρηγόριος Στεργιούλης - Διευθύνων Σύμβουλος
Ανδρέας Σιάμισις - Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Ιωάννης Ψυχογιός - Μέλος
Γεώργιος Αηεξόπουλος - Μέλος (Από 22/6/2017)
Θεόδωρος-Αχιλλέας Βάρδας - Μέλος
Γεώργιος Γρηγορίου - Μέλος
Δημήτριος Κοντοφάκας - Μέλος
Βασίλειος Κουνέλης - Μέλος
Παναγιώτης Οφθαλμίδης - Μέλος
Θεόδωρος Πανταλάκης - Μέλος
Σπυρίδων Παντελιάς - Μέλος
Κωνσταντίνος Παπαγιαννόπουλος - Μέλος

ΑΛΛΑ ΜΕΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ

Στρατής Ζαφείρης - Μέλος (Μέχρι 22/6/2017)

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Χειμάρρας 8Α, 151 25 Μαρούσι, Ελλάδα

ΑΡ.Μ.Α.Ε.

2443/06/Β/86/23

Γ.Ε.ΜΗ.

000296601000

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΡΝΣΤ & ΓΙΑΝΓΚ (ΕΛΛΑΣ)
Ορκωτοί Ελεγκτές - Λογιστές Α.Ε.
Χειμάρρας 8Β
151 25 Μαρούσι
Ελλάδα

Οι οικονομικές καταστάσεις αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης η οποία είναι διαθέσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση: https://www.helpe.gr/userfiles/8ea1f0cb-9e62-48e4-b947-a27b00fb14bb/Annual_Financial_Report_2017_gr.pdf και η οποία περιλαμβάνει την Έκθεση Ελέγχου των Ανεξάρτητων Ελεγκτών.

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ			
	Σημ.	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Πάγιο Ενεργητικό			
Ενσώματα πάγια	6	3.311.893	3.290.806
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	7	105.684	108.294
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες	8	701.635	689.607
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	17	71.355	100.973
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	3	1.857	1.626
Δάνεια, προκαταβολές και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	9	89.626	91.131
		4.282.050	4.282.437
Κυκλοφορούν ενεργητικό			
Αποθέματα	10	1.056.393	941.281
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	11	791.205	868.331
Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία	21	11.514	15.192
Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις	12	1.018.913	1.081.580
		2.878.025	2.906.384
Σύνολο ενεργητικού		7.160.075	7.188.821
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο	13	1.020.081	1.020.081
Αποθεματικά	14	358.056	469.788
Αποτελέσματα εις νέον		930.522	549.891
Κεφάλαιο και αποθεματικά αποδιδόμενα στους μετόχους της μητρικής		2.308.659	2.039.760
Δικαιώματα μειοψηφίας		62.915	101.875
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		2.371.574	2.141.635
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Δάνεια	16	920.234	1.456.204
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	17	131.611	42.736
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	18	131.256	110.912
Προβλέψεις	19	8.371	9.306
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	20	28.700	259.644
		1.220.172	1.878.802
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	15	1.661.457	1.777.909
Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		5.883	3.534
Δάνεια	16	1.900.269	1.386.299
Μερίσματα πληρωτέα		720	642
		3.568.329	3.168.384
Σύνολο υποχρεώσεων		4.788.501	5.047.186
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		7.160.075	7.188.821

Οι σημειώσεις στις σελίδες 17 έως 85 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις για το έτος 2017 εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 22 Φεβρουαρίου 2018.

Ευστάθιος Τσοτσουρός
Πρόεδρος Διοικητικού
Συμβουλίου

Γρηγόριος Στεργιούλης
Διευθύνων
Σύμβουλος

Ανδρέας Σιάμισις
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
& Γενικός Διευθυντής
Οικονομικών Ομίλου

Στέφανος Παπαδημητρίου
Διευθυντής
Λογιστικής

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ			
ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ			
	Σημ.	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	5	7.994.690	6.613.253
Κόστος πωληθέντων		(6.907.198)	(5.606.125)
Μεικτό κέρδος		1.087.492	1.007.128
Έξοδα πωλήσεων και λειτουργίας διάθεσης		(276.182)	(279.912)
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας		(133.427)	(128.828)
Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης	23	(212)	(2.167)
Λοιπά λειτουργικά (έξοδα)/ έσοδα και άλλα κέρδη/(ζημιές) - καθαρά	24	(15.888)	35.550
Λειτουργικό αποτέλεσμα		661.783	631.771
Χρηματοοικονομικά έσοδα	25	4.600	5.129
Χρηματοοικονομικά έξοδα	25	(169.653)	(205.909)
(Ζημιές) / κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές	26	(8.173)	20.773
Κέρδη από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις & κοινοπραξίες	8	31.228	13.907
Κέρδη προ φόρων		519.785	465.671
Φόρος εισοδήματος	27	(135.862)	(136.936)
Καθαρά κέρδη έτους		383.923	328.735
Λοιπά Συνολικά Εισοδήματα / (ζημιές). Στοιχεία που δεν θα ταξινομηθούν μελλοντικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων:			
Αναλογιστικές ζημιές από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών		(9.589)	(7.776)
Λοιπά συνολικά έξοδα από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	14	-	(869)
		(9.589)	(8.645)
Στοιχεία που ενδέχεται να ταξινομηθούν μελλοντικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων:			
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	14	6	(6.267)
Μεταφορά αποθεματικού στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση στο λειτουργικό κέρδος	14,24	-	6.414
Μείωση αξίας γης	14	(1.669)	-
Απραγματοποίητες (ζημιές)/ κέρδη στην αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	14	(4.590)	15.862
Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	14	1.979	19.642
Λοιπές κινήσεις και συναλλαγματικές διαφορές		752	(1.076)
		(3.522)	34.575
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές) καθαρά από φορολογία		(13.111)	25.930
Συγκεντρωτικά συνολικά έσοδα έτους μετά από φόρους		370.812	354.665
Κέρδη / (ζημιές) αποδοτέα σε:			
Ιδιοκτήτες της μητρικής		381.372	329.760
Δικαιώματα μειοψηφίας		2.551	(1.025)
		383.923	328.735
Συγκεντρωτικά συνολικά (έξοδα) / έσοδα αποδοτέα σε:			
Ιδιοκτήτες της μητρικής		368.989	355.819
Δικαιώματα μειοψηφίας		1.823	(1.154)
		370.812	354.665
Κέρδη ανά μετοχή (σε Ευρώ ανά μετοχή)	28	1,25	1,08

Οι σημειώσεις στις σελίδες 17 έως 85 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ							
ΑΠΟΔΙΔΟΜΕΝΑ ΣΤΟΥΣ ΜΕΤΟΧΟΥΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ							
	Σημ.	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικά	Αποτελέσματα εις νέον	Σύνολο	Δικαιώματα μειοψηφίας	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2016		1.020.081	443.729	220.506	1.684.316	105.954	1.790.270
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	14	-	(6.343)	-	(6.343)	76	(6.267)
Μεταφορά αποθεματικού στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση στο λειτουργικό κέρδος	14,2	-	6.414	-	6.414	-	6.414
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	14	-	(884)	-	(884)	(192)	(1.076)
Αναλογιστικές ζημιές από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	14	-	(7.763)	-	(7.763)	(13)	(7.776)
Κέρδη από αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	14	-	15.862	-	15.862	-	15.862
Λοιπές συνολικές ζημιές από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	14	-	(869)	-	(869)	-	(869)
Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών	14	-	19.642	-	19.642	-	19.642
Λοιπά συνολικά εισοδήματα / (ζημιές)			26.059	-	26.059	(129)	25.930
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) έτους			-	329.760	329.760	(1.025)	328.735
Συνολικά εισοδήματα / (ζημιές) για τη χρήση			-	329.760	355.819	(1.154)	354.665
Φόρος ενδο - ομιλικών μερισμάτων χρήσης			-	(375)	(375)	-	(375)
Μερίσματα σε μετόχους μειοψηφίας			-	-	-	(2.925)	(2.925)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2016		1.020.081	469.788	549.891	2.039.760	101.875	2.141.635
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	14	-	1	-	1	5	6
Μείωση αξίας γης	14	-	(907)	-	(907)	(762)	(1.669)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	14	-	718	-	718	34	752
Αναλογιστικές ζημιές από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	14	-	(9.584)	-	(9.584)	(5)	(9.589)
Ζημιές από αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	14	-	(4.590)	-	(4.590)	-	(4.590)
Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών	14	-	1.979	-	1.979	-	1.979
Λοιπά συνολικά έξοδα			-	(12.383)	(12.383)	(728)	(13.111)
Καθαρά κέρδη έτους			-	381.372	381.372	2.551	383.923
Συνολικά εισοδήματα / (ζημιές) για τη χρήση			-	(12.383)	381.372	1.823	370.812
Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους	14	-	(653)	(9.061)	(9.714)	-	(9.714)
Αγορά ιδίων μετοχών	14	-	(10.245)	-	(10.245)	-	(10.245)
Διάθεση ιδίων μετοχών στο προσωπικό	14	-	9.714	-	9.714	-	9.714
Συμμετοχή μειοψηφίας στην αύξηση μετ. κεφ. θυγατρικής			-	-	-	76	76
Μεταφορά στα αποθεματικά από τα αποτελέσματα εις νέον	14	-	8.797	(8.797)	-	-	-
Φόρος ενδο-ομιλικών μερισμάτων χρήσης			-	(136)	(136)	-	(136)
Μερίσματα σε μετόχους μειοψηφίας			-	-	-	(2.561)	(2.561)
Μερίσματα			(106.962)	-	(106.962)	-	(106.962)
Εξαγορά δικαιωμάτων μειοψηφίας	34	-	-	17.253	17.253	(38.298)	(21.045)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2017		1.020.081	358.056	930.522	2.308.659	62.915	2.371.574

Οι σημειώσεις στις σελίδες 17 έως 85 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ			
ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ			
	Σημ.	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	30	453.311	(317.366)
Καταβληθείς φόρος εισοδήματος		(10.375)	(16.159)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		44.936	(33.525)
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορές ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	6,7	(208.732)	(125.719)
Αγορά θυγατρικής, καθαρή από ταμειακά διαθέσιμα		-	(350)
Είσπραξη από πώληση ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων		30	2.168
Εισπραχθείσες επιδοτήσεις		110	1.431
Εισπραχθέντες τόκοι	25	4.600	5.129
Μερίσματα εισπραχθέντα	8	19.346	1.139
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	8	(147)	-
Εισπράξεις από πώληση χρηματοοικονομικών διαθέσιμων προς πώληση		8	-
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		(184.785)	(116.202)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Τόκοι καταβληθέντες		(160.830)	(190.479)
Μερίσματα πληρωθέντα σε μετόχους της εταιρείας		(104.115)	(473)
Μερίσματα πληρωθέντα σε μετόχους της μειοψηφίας		(2.561)	(2.925)
Μεταβολή δεσμευμένων καταθέσεων	12	11.873	(1.969)
Απόκτηση ιδίων μετοχών		(10.245)	-
Συμμετοχή μειοψηφίας στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής		76	
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια		288.000	507.732
Εξοφλήσεις δανείων		(322.622)	(900.799)
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(300.424)	(588.913)
Καθαρή μείωση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		(42.273)	(1.038.640)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή του έτους	12	924.055	1.952.808
Συναλλαγματικές διαφορές στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		(8.521)	9.887
Καθαρή μείωση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		(42.273)	(1.038.640)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος του έτους	12	873.261	924.055

Οι σημειώσεις στις σελίδες 17 έως 85 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Σημειώσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

1 Γενικές πληροφορίες

Η εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. (εφεξής καλούμενη «Εταιρεία» ή «Ελληνικά Πετρέλαια») είναι η μητρική εταιρεία του Ομίλου Ελληνικά Πετρέλαια (εφεξής «Όμιλος»). Οι εταιρείες του Ομίλου δραστηριοποιούνται στον τομέα της ενέργειας κυρίως στην Ελλάδα, τη Νοτιανατολική Ευρώπη και την Ανατολική Μεσόγειο. Οι δραστηριότητες του Ομίλου περιλαμβάνουν τη διύλιση και εμπορία προϊόντων πετρελαίου, την παραγωγή και εμπορία πετροχημικών προϊόντων και την έρευνα για υδρογονάνθρακες. Ο Όμιλος παρέχει επίσης μηχανολογικές υπηρεσίες, ενώ μέσω των συμμετοχών του στη ΔΕΠΑ και την Elpedison B.V., δραστηριοποιείται και στον τομέα εμπορίας φυσικού αερίου καθώς και στην παραγωγή και εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας.

Η μητρική εταιρεία εδρεύει στην Ελλάδα, Χειμάρρας 8^Α, 151 25 Μαρούσι. Οι μετοχές της εταιρείας είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών και στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου μέσω GDRs.

Οι Οικονομικές Καταστάσεις της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. και οι Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. για το έτος 2017 εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 22 Φεβρουαρίου 2018. Οι Μέτοχοι της Εταιρείας έχουν τη δυνατότητα να τροποποιήσουν τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις μετά τη δημοσίευσή τους.

2 Σύνοψη Σημαντικών Λογιστικών Πολιτικών

Οι σημαντικές λογιστικές πολιτικές που ακολουθήθηκαν κατά τη σύνταξη των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων παρατίθενται ακολούθως. Οι λογιστικές πολιτικές έχουν εφαρμοστεί με συνέπεια σε όλα τα έτη εκτός εάν έχει δηλωθεί διαφορετικά.

2.1 Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) που έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΕΕ») και παρουσιάζουν την οικονομική θέση, τα αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές του Ομίλου με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. Σε αυτό το πλαίσιο, η Διοίκηση θεωρεί ότι η αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας αποτελεί την κατάλληλη βάση προετοιμασίας της παρούσας οικονομικής πληροφορόφορης.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, εκτός των κατωτέρω:

- Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία και παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα – αποτίμηση στην εύλογη αξία.
- Στοιχεία ενεργητικού που σχετίζονται με υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία – αποτίμηση στην εύλογη αξία.

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και παραδοχών καθώς και την κρίση της Διοίκησης σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών πολιτικών. Σημαντικές παραδοχές από τη Διοίκηση για την εφαρμογή των λογιστικών μεθόδων της Εταιρείας αναφέρονται στη σημείωση 4 «Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές». Οι εκτιμήσεις και οι κρίσεις στις οποίες προβαίνει η Διοίκηση αξιολογούνται συνεχώς και βασίζονται σε εμπειρικά δεδομένα και άλλους παράγοντες συμπεριλαμβανομένων των προσδοκιών για μελλοντικά γεγονότα που θεωρούνται αναμενόμενα υπό εύλογες συνθήκες.

2.1.1 Αλλαγές σε πρότυπα και διερμηνείες

Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες που έχουν υιοθετηθεί από τον Όμιλο.

Οι λογιστικές αρχές και οι υπολογισμοί βάσει των οποίων συντάχθηκαν οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, είναι συνεπείς με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για τη σύνταξη των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της χρήσης 2016, πλην των κάτωθι αναφερόμενων τροποποιήσεων, οι οποίες υιοθετήθηκαν από τον Όμιλο κατά την 1 Ιανουαρίου 2017. Οι παρακάτω τροποποιήσεις δεν είχαν σημαντικές επιπτώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017.

- **ΔΛΠ 12 (Τροποποιήσεις) «Αναγνώριση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης για μη πραγματοποιηθείσες ζημιές»:** Ο στόχος των εν λόγω τροποποιήσεων είναι να αποσαφηνιστεί ο λογιστικός χειρισμός των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων για τις μη πραγματοποιηθείσες ζημιές από χρεωστικούς τίτλους που αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Για παράδειγμα, οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν το λογιστικό χειρισμό των αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων όταν η οικονομική οντότητα δεν επιτρέπεται να εκπέσει τις μη πραγματοποιηθείσες ζημιές για φορολογικούς σκοπούς ή όταν έχει την πρόθεση και την δυνατότητα να διακρατήσει τους χρεωστικούς τίτλους μέχρι την αντιστροφή των μη πραγματοποιηθεισών ζημιών.
- **ΔΛΠ 7 (Τροποποιήσεις) “Πρωτοβουλία Γνωστοποιήσεων”:** Ο στόχος των εν λόγω τροποποιήσεων είναι να επιτρέψει στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές στις υποχρεώσεις που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Οι τροποποιήσεις θα απαιτούν από τις οντότητες να παρέχουν γνωστοποιήσεις που επιτρέπουν στους επενδυτές να αξιολογούν τις μεταβολές στις υποχρεώσεις που προκύπτουν από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων μεταβολών που προέρχονται από ταμειακές ροές και μεταβολές μη ταμειακής φύσης.
- Το ΣΔΛΠ εξέδωσε νέο κύκλο ετήσιων αναβαθμίσεων των ΔΠΧΑ (2014 – 2016), οι οποίες είναι μία συλλογή τροποποιήσεων των ΔΠΧΑ. Η βελτίωση δεν είχε σημαντική επίδραση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017.
  - **ΔΠΧΑ 12 “Γνωστοποίηση συμμετοχών σε άλλες οντότητες”:** Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι απαιτήσεις γνωστοποιήσεων του ΔΠΧΑ 12, εκτός από τις γνωστοποιήσεις για συνοπτικές οικονομικές πληροφορίες σχετικά με θυγατρικές, κοινοπραξίες και συγγενείς επιχειρήσεις, εφαρμόζονται για τη συμμετοχή μιας οικονομικής οντότητας σε μία θυγατρική, κοινοπραξία ή συγγενή επιχείρηση που κατατάσσεται ως κατεχόμενη προς πώληση, ως κατεχόμενη για διανομή ή ως διακοπείσα δραστηριότητα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 5.

Πρότυπα που έχουν εκδοθεί αλλά δεν έχουν εφαρμογή στην παρούσα λογιστική περίοδο και δεν έχουν υιοθετηθεί νωρίτερα

- **ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» – Ταξινόμηση και επιμέτρηση:** Το πρότυπο εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Η τελική έκδοση του ΔΠΧΑ 9 συγκεντρώνει τις φάσεις του έργου των χρηματοοικονομικών μέσων και αντικαθιστά το ΔΛΠ 39 Χρηματοοικονομικά Μέσα και όλες τις προηγούμενες εκδόσεις του ΔΠΧΑ 9. Το πρότυπο εισάγει νέες απαιτήσεις για την ταξινόμηση και επιμέτρηση, απομείωση και λογιστική αντιστάθμισης.
  - Ο Όμιλος θα εφαρμόσει το καινούριο πρότυπο κατά την απαιτούμενη ημερομηνία χωρίς αναπροσαρμογή της συγκριτικής πληροφόρησης. Κατά το 2017, εκτιμήθηκε ο αντίκτυπος της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και με βάση την εκτίμηση αυτή οι επιπτώσεις του καινούριου προτύπου αναμένονται ως ακολούθως:
  - Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που ο Όμιλος κατέχει σήμερα, θα συνεχίσουν να επιμετρούνται στην ίδια βάση σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 και, κατά συνέπεια, δεν αναμένεται σημαντική επίπτωση στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού λόγω εφαρμογής του νέου ΔΠΧΑ.
  - Επίσης, δε θα υπάρξει καμία επίδραση αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις του Ομίλου, δεδομένου ότι οι οδηγίες του νέου ΔΠΧΑ επηρεάζουν μόνο το λογιστικό χειρισμό των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που προσδιορίζονται στην εύλογη αξία τους μέσω των αποτελεσμάτων και ο Όμιλος δεν έχει τέτοιου είδους υποχρεώσεις.
  - Οι νέοι κανόνες λογιστικής αντιστάθμισης θα εναρμονίσουν το λογιστικό χειρισμό των εργαλείων αντιστάθμισης με τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου. Εκτιμάται ότι οι υφιστάμενες σχέσεις αντιστάθμισης του Ομίλου μπορούν να χαρακτηρισθούν ως συνεχιζόμενες μετά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος δεν αναμένει σημαντική επίπτωση στο λογιστικό χειρισμό των σχέσεων αντιστάθμισής του.
  - Το νέο μοντέλο απομείωσης αξίας απαιτεί την αναγνώριση των προβλέψεων απομείωσης βάσει των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και όχι μόνο των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών, όπως ισχύει σήμερα σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Ο Όμιλος θα εφαρμόσει την απλοποιημένη προσέγγιση και θα αναγνωρίσει πιστωτικές ζημιές για τις εμπορικές του απαιτήσεις. Με βάση τη λεπτομερή ανάλυση που διεξήχθη,

ο Όμιλος συμπέρανε ότι κατά την υιοθέτηση του νέου προτύπου, η πρόβλεψη απομείωσης θα αυξηθεί αλλά το τελικό ποσό δεν θα διαφέρει σημαντικά από την υπάρχουσα πρόβλεψη. Ο Όμιλος βρίσκεται σε διαδικασία τελικών ελέγχων προκειμένου να προσδιοριστεί ο αντίκτυπος από τη μετάβαση στο νέο πρότυπο.

- Το νέο πρότυπο προβλέπει επίσης περαιτέρω απαιτήσεις γνωστοποίησης πληροφοριών και αλλαγές στον τρόπο παρουσίασης της πληροφόρησης. Οι απαιτήσεις αυτές αναμένεται να αλλάξουν τη φύση και την έκταση των γνωστοποιήσεων του Ομίλου σχετικά με τα χρηματοοικονομικά εργαλεία, ιδίως κατά το έτος εφαρμογής του νέου προτύπου.
- ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες»:** Το πρότυπο εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018. Το ΔΠΧΑ 15 καθιερώνει ένα μοντέλο πέντε βημάτων που θα εφαρμόζεται για έσοδα που προκύπτουν από μια σύμβαση με έναν πελάτη (με περιορισμένες εξαιρέσεις), ανεξάρτητα από το είδος της συναλλαγής εσόδων ή τον κλάδο. Το καινούριο πρότυπο βασίζεται στην αρχή ότι το έσοδο αναγνωρίζεται όταν ο έλεγχος ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας μεταφερθεί στον πελάτη.

Ο Όμιλος προγραμματίζει να υιοθετήσει το καινούριο πρότυπο κατά την απαιτούμενη ημερομηνία αναπροσαρμόζοντας σωρευτικά τα κέρδη εις νέον. Κατά το 2016, ο Όμιλος πραγματοποίησε μια αρχική αξιολόγηση για τον αντίκτυπο του ΔΠΧΑ 15 και στη συνέχεια πραγματοποίησε λεπτομερή ανάλυση των διαφορών ανά κατηγορία εσόδου, ανάμεσα στο καινούριο πρότυπο και στις υπάρχουσες λογιστικές πολιτικές, η οποία ολοκληρώθηκε το 2017. Με βάση την παραπάνω ανάλυση δεν εντοπίστηκαν ουσιώδεις διαφορές από τις τρέχουσες λογιστικές πολιτικές. Ως εκ τούτου, το καινούριο πρότυπο δεν αναμένεται να έχει σημαντικό αντίκτυπο στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου κατά την εφαρμογή του.

- ΔΠΧΑ 15 (Αποσαφηνίσεις) “ Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες”:** Οι αποσαφηνίσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018 και επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Στόχος είναι να διευκρινιστούν οι προθέσεις του ΣΔΛΠ κατά την ανάπτυξη των απαιτήσεων του προτύπου ΔΠΧΑ 15 Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες, σχετικά με: (α) το λογιστικό χειρισμό των υποχρεώσεων απόδοσης, όπου τροποποιείται η διατύπωση της αρχής του «μεμονωμένα αναγνωρίσιμο», (β) των εκτιμήσεων που γίνονται στην απόφαση για εντολέα ή εκπρόσωπο, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης κατά πόσο μία εταιρεία είναι εντολέας ή εκπρόσωπος, των εφαρμογών της αρχής του «ελέγχου» και (γ) των αδειών καθώς και πρόσθετες διευκρινίσεις για τη λογιστική της πνευματικής ιδιοκτησίας και των δικαιωμάτων. Οι αποσαφηνίσεις παρέχουν πρόσθετες πρακτικές διευκολύνσεις για τις εταιρείες που εφαρμόζουν το ΔΠΧΑ 15 πλήρως αναδρομικά ή επιλέγουν να εφαρμόσουν την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση.
- ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις»:** Το πρότυπο εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019. Το ΔΠΧΑ 16 καθορίζει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση και γνωστοποίηση των μισθώσεων για αμφότερα τα μέρη της σύμβασης, ήτοι για τον πελάτη («μισθωτή») και τον προμηθευτή («εκμισθωτή»). Το νέο πρότυπο απαιτεί οι μισθωτές να αναγνωρίζουν τις περισσότερες μισθώσεις στις οικονομικές τους καταστάσεις. Οι μισθωτές θα έχουν ένα ενιαίο λογιστικό πλαίσιο για όλες τις μισθώσεις, με ορισμένες εξαιρέσεις. Η λογιστική των εκμισθωτών παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητη.

Το πρότυπο θα επηρεάσει κυρίως το λογιστικό χειρισμό των λειτουργικών μισθώσεων του Ομίλου. Κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, ο Όμιλος έχει μη-ακυρώσιμες λειτουργικές μισθώσεις ύψους € 246 εκατ.. Ωστόσο, ο Όμιλος δεν έχει ακόμη προσδιορίσει σε ποιο βαθμό αυτές οι δεσμεύσεις θα οδηγήσουν σε αναγνώριση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σχετικά με μελλοντικές πληρωμές, καθώς και πώς κάτι τέτοιο θα επηρέαζε το κέρδος και την ταξινόμηση των ταμειακών ροών του Ομίλου.

Αυτό συμβαίνει διότι ορισμένες από τις δεσμεύσεις ενδέχεται να εξαιρούνται από τις απαιτήσεις του προτύπου ως βραχυπρόθεσμες ή/και μη σημαντικής αξίας, ενώ ορισμένες δεσμεύσεις ενδέχεται να μην ικανοποιούν καν τα κριτήρια που απαιτούνται για τον χαρακτηρισμό τους ως μισθώσεις σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 16.

Ο Όμιλος αναμένει να ολοκληρώσει την αξιολόγηση των επιπτώσεων από την εφαρμογή του νέου προτύπου κατά τη διάρκεια των επόμενων εννέα μηνών.

- ΔΠΧΑ 10 (Τροποποίηση) “Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις” και ΔΛΠ 28 “Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες”:** Πώληση ή εισφορά περιουσιακών στοιχείων μεταξύ ενός επενδυτή και της συγγενούς του εταιρείας ή της κοινοπραξίας του. Οι τροποποιήσεις αντιμετωπίζουν μια αναγνωρισμένη ασυμμετρία μεταξύ των απαιτήσεων του ΔΠΧΑ 10 και εκείνες του ΔΛΠ 28, για την αντιμετώπιση της πώλησης

ή της εισφοράς των περιουσιακών στοιχείων μεταξύ του επενδυτή και της συγγενούς του εταιρείας ή της κοινοπραξίας του. Η κύρια συνέπεια των τροποποιήσεων είναι ότι ένα πλήρες κέρδος ή η ζημία αναγνωρίζεται όταν η συναλλαγή περιλαμβάνει μια επιχείρηση (είτε στεγάζεται σε μια θυγατρική είτε όχι). Ένα μερικό κέρδος ή ζημία αναγνωρίζεται όταν η συναλλαγή περιλαμβάνει στοιχεία ενεργητικού που δεν συνιστούν επιχείρηση, ακόμη και αν τα στοιχεία αυτά στεγάζονται σε θυγατρική. Το Δεκέμβριο του 2015 το ΣΔΛΠ ανέβαλε επ' αόριστο την ημερομηνία εφαρμογής της τροποποίησης αυτής, αναμένοντας το αποτέλεσμα του έργου του για τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Αυτές οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **ΔΠΧΑ 2 (Τροποποιήσεις) "Ταξινόμηση και επιμέτρηση παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών"**: Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018 και επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις παρέχουν απαιτήσεις σχετικά με το λογιστικό χειρισμό (α) των επιπτώσεων των προϋποθέσεων κατοχύρωσης και των προϋποθέσεων που δε συνιστούν κατοχύρωση, στην επιμέτρηση παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών και διακανονίζονται σε μετρητά, (β) παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών με δυνατότητα συμψηφισμού των υποχρεώσεων παρακρατούμενων φόρων και (γ) το λογιστικό χειρισμό των τροποποιήσεων όρων και προϋποθέσεων παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών, η οποία διαφοροποιεί την ταξινόμηση μιας συναλλαγής από διακανονισμό σε μετρητά σε συναλλαγή που διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **ΔΛΠ 40 (Τροποποιήσεις) "Μεταφορές σε επενδύσεις σε ακίνητα"**: Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πότε μία οντότητα μεταφέρει ένα ακίνητο, συμπεριλαμβανομένου ακινήτου υπό κατασκευή ή αξιοποίηση, σε ή από τις επενδύσεις σε ακίνητα. Οι τροποποιήσεις αναφέρουν ότι μεταβολή της χρήσης ενός ακινήτου πραγματοποιείται όταν το ακίνητο πληροί ή παύει να πληροί, τον ορισμό των επενδύσεων σε ακίνητα και υπάρχει σαφής ένδειξη της μεταβολής αυτής. Αλλά η αλλαγή στις προθέσεις της διοίκησης για τη χρήση του ακινήτου, δεν αποδεικνύει μεταβολή στη χρήση του. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **ΔΠΧΑ 9 (Τροποποιήσεις) "Δικαίωμα Προπληρωμής με Αρνητική Αποζημίωση"**: Η τροποποίηση εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα προπληρωμής που επιτρέπουν ή απαιτούν από ένα συμβαλλόμενο μέρος είτε να καταβάλει είτε να λάβει εύλογη αποζημίωση για την πρόωρη λήξη της σύμβασης (υπό την έννοια ότι από την πλευρά του κατόχου του περιουσιακού στοιχείου ενδέχεται να υπάρχει επιβάρυνση λόγω πρόωρης εξόφλησης) επιτρέπεται να επιμετρηθούν στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών συνολικών εισοδημάτων. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **ΔΛΠ 28 (Τροποποιήσεις) Μακροπρόθεσμες Συμμετοχές σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες**: Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις σχετίζονται με το κατά πόσο η επιμέτρηση (και κυρίως η απομείωση) των μακροπρόθεσμων συμμετοχών σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες, οι οποίες στην ουσία, αποτελούν μέρος της καθαρής επένδυσης στη συγγενή επιχείρηση ή στην κοινοπραξία, διέπονται από το ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 28 ή ένα συνδυασμό των δύο προτύπων. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 9, προτού εφαρμόσει το ΔΛΠ 28, σε αυτές τις μακροπρόθεσμες συμμετοχές για τις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης. Κατά την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 η οικονομική οντότητα δεν λαμβάνει υπόψη τυχόν προσαρμογές στην λογιστική αξία των μακροπρόθεσμων συμμετοχών οι οποίες προκύπτουν από την εφαρμογή του ΔΛΠ 28. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **Διερμηνεία Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α 22 "Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές"**: Η διερμηνεία εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Η διερμηνεία διευκρινίζει το λογιστικό χειρισμό συναλλαγών που περιλαμβάνουν την είσπραξη ή πληρωμή προκαταβολής σε ξένο νόμισμα. Η διερμηνεία εξετάζει τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα όπου η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει μη χρηματικό περιουσιακό στοιχείο ή μη χρηματική υποχρέωση που προκύπτουν από την είσπραξη ή πληρωμή προκαταβολής, πριν από την αρχική αναγνώριση του σχετικού περιουσιακού στοιχείου, εξόδου ή εσόδου. Η διερμηνεία αναφέρει ότι η ημερομηνία συναλλαγής, για τον καθορισμό

της συναλλαγματικής ισοτιμίας, είναι η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης ενός μη χρηματικού στοιχείου προκαταβολής ή ενός αναβαλλόμενου εσόδου. Εάν υπάρχουν πολλαπλές πληρωμές ή εισπράξεις προκαταβολών, η οικονομική οντότητα πρέπει να καθορίσει την ημερομηνία συναλλαγής για κάθε μία πληρωμή και εισπράξη προκαταβολής. Η διερμνευία δεν έχει ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **Διερμνευία Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α 23 “Αβεβαιότητα σχετικά με τις θεωρήσεις φόρου εισοδήματος”:** Η διερμνευία εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Η διερμνευία παρέχει καθοδήγηση για την αντιμετώπιση της αβεβαιότητας που εμπειρεύεται σε φορολογικούς χειρισμούς, κατά το λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος. Η διερμνευία παρέχει πρόσθετες διευκρινίσεις σχετικά με την εξέταση αβέβαιων φορολογικών θεωρήσεων μεμονωμένα ή από κοινού, την εξέταση των φορολογικών θεωρήσεων από τις φορολογικές αρχές, την κατάλληλη μέθοδο ώστε να αντικατοπτρίζεται η αβεβαιότητα της αποδοχής της θεώρησης από τις φορολογικές αρχές καθώς και την εξέταση των συνεπειών των αλλαγών στα πραγματικά περιστατικά και τις περιστάσεις. Η διερμνευία δεν έχει ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **ΔΛΠ 19: (Τροποποιήσεις) Μεταβολή, περικοπή ή διακανονισμός προγράμματος καθορισμένων παροχών:** Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις απαιτούν οι οντότητες να χρησιμοποιούν επικαιροποιημένες αναλογιστικές παραδοχές για τον προσδιορισμό του κόστους τρέχουσας απασχόλησης και του καθαρού τόκου για το υπόλοιπο της ετήσιας περιόδου αναφοράς, μετά την πραγματοποίηση μιας μεταβολής, περικοπής ή ενός διακανονισμού του προγράμματος καθορισμένων παροχών. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν επίσης, πως επηρεάζεται η εφαρμογή των απαιτήσεων του ανώτατου ορίου του περιουσιακού στοιχείου, από το λογιστικό χειρισμό μιας μεταβολής, περικοπής ή ενός διακανονισμού του προγράμματος καθορισμένων παροχών. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Το ΣΔΛΠ εξέδωσε νέο κύκλο ετήσιων αναβαθμίσεων των **ΔΠΧΑ (2014 – 2016)** οι οποίες είναι μια συλλογή τροποποιήσεων των ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018 για το ΔΛΠ 28 «Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες» για το οποίο επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή.
  - **ΔΛΠ 28 “Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες”:** Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι η επιλογή της επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, μίας επένδυσης σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία που κατέχεται από οντότητα η οποία είναι οργανισμός διαχείρισης επενδυτικών κεφαλαίων ή παρόμοια οικονομική οντότητα, δύναται να διενεργείται χωριστά για κάθε επένδυση σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία, κατά την αρχική αναγνώριση.
- Το ΣΔΛΠ εξέδωσε νέο κύκλο ετήσιων αναβαθμίσεων των **ΔΠΧΑ (2015 - 2017)**, το οποίο είναι μια συλλογή τροποποιήσεων των ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι αναβαθμίσεις αυτές δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
  - **ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις επιχειρήσεων» και ΔΠΧΑ 11 «Σχήματα υπό κοινό έλεγχο»:** οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3 διευκρινίζουν ότι όταν μια οικονομική οντότητα αποκτά τον έλεγχο μιας επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, η οικονομική οντότητα επιμετρά εκ νέου τη συμμετοχή που προηγουμένως κατείχε στην επιχείρηση αυτή. Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 11 διευκρινίζουν ότι όταν μια οικονομική οντότητα αποκτά από κοινού έλεγχο μιας επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, η οικονομική οντότητα δεν επιμετρά εκ νέου τη συμμετοχή που προηγουμένως κατείχε στην επιχείρηση αυτή.
  - **ΔΛΠ 12 «Φόροι εισοδήματος»:** οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι φορολογικές συνέπειες των πληρωμών για χρηματοοικονομικά μέσα που ταξινομούνται ως στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, θα πρέπει να αναγνωρίζονται ανάλογα με το που οι συναλλαγές ή τα γεγονότα του παρελθόντος που δημιούργησαν τα διανεμητέα κέρδη έχουν αναγνωρισθεί.
  - **ΔΛΠ 23 «Κόστος δανεισμού»:** οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν την παράγραφο 14 του προτύπου ώστε, όταν ένα περιουσιακό στοιχείο που πληροί τις προϋποθέσεις είναι έτοιμο για τη χρήση για την οποία προορίζεται ή για πώληση και μέρος δανείου που λήφθηκε ειδικά για αυτό το περιουσιακό στοιχείο παραμένει ως ανοικτό υπόλοιπο κατά τη στιγμή εκείνη, το κόστος δανεισμού αυτό πρέπει να συμπεριληφθεί στα κεφάλαια που προέρχονται από γενικό δανεισμό.

2.2 Ενοποίηση Οικονομικών Καταστάσεων

(α) *Θυγατρικές Εταιρείες*

Θυγατρικές του Ομίλου είναι τα νομικά πρόσωπα (συμπεριλαμβανομένων των structured entities) στα οποία ο Όμιλος ασκεί έλεγχο. Ο Όμιλος ελέγχει μία εταιρεία όταν εκτίθεται ή έχει δικαιώματα σε μεταβλητές αποδόσεις από τη συμμετοχή του στην εταιρεία και έχει την ικανότητα να επηρεάσει αυτές τις αποδόσεις μέσω του ελέγχου που ασκεί. Οι θυγατρικές ενοποιούνται πλήρως από την ημερομηνία κατά την οποία ο έλεγχος μεταβιβάζεται στον Όμιλο. Εξαιρούνται της ενοποίησης από την ημερομηνία που ο έλεγχος παύει να υφίσταται.

Η λογιστική μέθοδος της απόκτησης εφαρμόζεται για την λογιστικοποίηση της ενοποίησης θυγατρικών από τον Όμιλο. Συναλλαγές μεταξύ εταιρειών του Ομίλου, υπόλοιπα και μη πραγματοποιηθέντα κέρδη/ζημίες που σχετίζονται με συναλλαγές μεταξύ εταιρειών του Ομίλου απαλείφονται. Κέρδη/ζημίες από συναλλαγές μεταξύ εταιρειών του Ομίλου που περιλαμβάνονται στα πάγια απαλείφονται επίσης. Οι λογιστικές αρχές των θυγατρικών εταιρειών έχουν τροποποιηθεί όπου ήταν αναγκαίο για να συμφωνούν με τις λογιστικές αρχές του Ομίλου.

Δικαιώματα μειοψηφίας στα αποτελέσματα και τη καθαρή θέση θυγατρικών εταιρειών, εμφανίζονται ξεχωριστά στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης, στην ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων και στην ενοποιημένη κατάσταση μεταβολών ιδίων κεφαλαίων.

(β) *Μεταβολές σε ποσοστά συμμετοχής σε θυγατρικές, χωρίς ταυτόχρονη αλλαγή στον έλεγχο επί της θυγατρικής.*

Συναλλαγές με τους μετόχους μειοψηφίας οι οποίες δεν επηρεάζουν τον έλεγχο που ασκεί ο Όμιλος στην θυγατρική εταιρεία, επιμετρούνται και καταχωρούνται σαν συναλλαγές κεφαλαίου (equity transactions) - δηλαδή ο χειρισμός είναι ο ίδιος με τις συναλλαγές των κύριων μετόχων του Ομίλου. Η διαφορά μεταξύ του τιμήματος που καταβλήθηκε και του αποκτηθέντος σχετικού μεριδίου της λογιστικής αξίας των ιδίων κεφαλαίων της θυγατρικής καταχωρείται στα ίδια κεφάλαια. Κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν από την πώληση στους μετόχους της μειοψηφίας καταχωρούνται επίσης στα ίδια κεφάλαια.

(γ) *Πώληση / παύση ελέγχου θυγατρικής*

Μόλις ο Όμιλος παύσει να έχει έλεγχο, το εναπομένον ποσοστό συμμετοχής επαναυπολογίζεται στην εύλογη αξία του, κατά την ημερομηνία παύσης του ελέγχου και τυχόν διαφορές που προκύπτουν καταχωρούνται στα αποτελέσματα. Κατόπιν, το περιουσιακό αυτό στοιχείο κατηγοριοποιείται ως συνδεδεμένη επιχείρηση, κοινοπραξία ή χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού με αξία κτήσης την εύλογη αυτή αξία. Επιπροσθέτως, ποσά που είχαν προηγουμένως καταχωρηθεί στα λοιπά συνολικά έσοδα της θυγατρικής λογιστικοποιούνται όπως στην περίπτωση της πώλησής τους, ήτοι ενδέχεται να χρειαστεί να μεταφερθούν στα αποτελέσματα.

(δ) *Συνδεδεμένες επιχειρήσεις και μέθοδος ενοποίησης καθαρής θέσης*

Οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις είναι νομικά πρόσωπα στα οποία ο Όμιλος εξασκεί σημαντική επιρροή αλλά όχι έλεγχο που συνοδεύεται συνήθως από μετοχικά δικαιώματα μετά ψήφου από 20% - 50%. Η αξία της επένδυσης στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις υπολογίζεται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, βάση της οποίας η επένδυση αρχικά αναγνωρίζεται στο κόστος, ενώ στις επόμενες χρήσεις αυξομειώνεται με το μερίδιο κέρδους ή ζημιάς που αναλογεί στον Όμιλο. Το κόστος επένδυσης του Ομίλου σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις περιλαμβάνει και την υπεραξία που υπολογίζεται κατά την εξαγορά. (Σημ. 2.8). Μερισμάτα που έχουν εισπραχθεί ή που έχουν εγκριθεί προς διανομή από τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις ή τις κοινοπραξίες, μειώνουν το υπόλοιπο της επένδυσης στον ισολογισμό του Ομίλου.

Εάν η συμμετοχή σε μια συνδεδεμένη επιχείρηση, μειωθεί, αλλά η σημαντική επιρροή παραμένει, μόνο ένα μέρος του ποσού που είχε αναγνωρισθεί κατευθείαν στην καθαρή θέση, πρέπει να μεταφερθεί στο αποτέλεσμα.

Το μερίδιο του Ομίλου στα κέρδη ή ζημίες μετά την απόκτηση καταχωρείται στα αποτελέσματα, ενώ το μερίδιο της μεταβολής στα λοιπά συνολικά έσοδα αναγνωρίζεται στα λοιπά συνολικά αποτελέσματα του Ομίλου. Οι συνολικές μεταβολές μετά την εξαγορά αντισταθμίζονται με το κόστος αγοράς. Όταν το μερίδιο του Ομίλου στις ζημίες μετά την εξαγορά ισούται με ή υπερβεί το κόστος απόκτησης ο Όμιλος δεν αναγνωρίζει περαιτέρω ζημίες εκτός αν έχει αναλάβει νομικές ή συμβατικές υποχρεώσεις ή έχει προβεί σε πληρωμές για λογαριασμό της συνδεδεμένης επιχείρησης.

Ο Όμιλος εξετάζει σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, εάν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης των συμμετοχών σε συνδε-

δεμένες επιχειρήσεις. Εάν κάποια συμμετοχή πρέπει να απαξιωθεί, ο Όμιλος υπολογίζει το ποσό της απαξίωσης ως τη διαφορά μεταξύ του ανακτήσιμου ποσού της συμμετοχής και του υπολοίπου στα βιβλία του Ομίλου.

Κέρδη και ζημιές που προκύπτουν από συναλλαγές "προς τα άνω" (upstream) και "προς τα κάτω" (downstream), μεταξύ του Ομίλου και των συνδεδεμένων επιχειρήσεων, αναγνωρίζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου, μόνο στο βαθμό του συμφέροντος μη-συσχετιζόμενων επενδυτών στη συνδεδεμένη. Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές δεν αναγνωρίζονται, εκτός εάν η συναλλαγή αποτελέσει ένδειξη απαξίωσης του στοιχείου που μεταφέρθηκε. Οι λογιστικές πολιτικές των συνδεδεμένων επιχειρήσεων είναι εναρμονισμένες με τις πολιτικές που έχει υιοθετήσει ο Όμιλος.

(ε) Από κοινού συμφωνίες

Ο Όμιλος εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 11 σε όλες τις από κοινού συμφωνίες στις οποίες μετέχει. Σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 11, οι από κοινού συμφωνίες ταξινομούνται είτε ως κοινές επιχειρήσεις είτε ως κοινοπραξίες, ανάλογα με τα συμβατικά δικαιώματα και υποχρεώσεις του κάθε επενδυτή.

Οι κοινοπραξίες λογιστικοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης, σύμφωνα με την οποία το μερίδιο του Ομίλου στην κοινοπραξία αναγνωρίζεται αρχικά στο κόστος και στη συνέχεια προσαρμόζεται με το μερίδιο του Ομίλου στα κέρδη ή τις ζημιές μετά την απόκτηση και με μεταβολές στα αποθεματικά. Όταν το μερίδιο του Ομίλου στις ζημιές μετά την εξαγορά ισούται με ή υπερβεί το κόστος απόκτησης ο Όμιλος δεν αναγνωρίζει περαιτέρω ζημιές εκτός αν έχει αναλάβει υποχρεώσεις ή έχει προβεί σε πληρωμές για λογαριασμό της κοινοπραξίας. Μη πραγματοποιηθέντα κέρδη σχετιζόμενα με συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και των κοινοπραξιών απαλείφονται στο ποσοστό συμμετοχής του Ομίλου στην κοινοπραξία. Μη πραγματοποιηθείσες ζημιές επίσης απαλείφονται εκτός αν η συναλλαγή αποτελέσει ένδειξη απαξίωσης του περιουσιακού στοιχείου που μεταβιβάζεται. Οι λογιστικές αρχές των κοινοπρακτικών οντοτήτων έχουν τροποποιηθεί όπου ήταν αναγκαίο για να εξασφαλιστεί συνέπεια με τις λογιστικές αρχές του Ομίλου.

Οι κοινές επιχειρήσεις προκύπτουν όπου ο Όμιλος έχει δικαιώματα στο ενεργητικό και στις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις κοινές επιχειρήσεις. Ο Όμιλος αναγνωρίζει το μερίδιο του από τα περιουσιακά στοιχεία, τις υποχρεώσεις, τα έσοδα και τα έξοδα της κοινής επιχείρησης συμπεριλαμβανομένης της αναλογίας εκείνων που διακρατώνται ή υφίστανται από κοινού, στους αντίστοιχους λογαριασμούς στις οικονομικές καταστάσεις.

Μετά την εφαρμογή της μεθόδου της καθαρής θέσης, ο Όμιλος προσδιορίζει εάν είναι αναγκαίο να αναγνωρίσει ζημιά απομείωσης στην επένδυσή του στην συνδεδεμένη επιχείρηση ή την κοινοπραξία. Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού ο Όμιλος εκτιμά εάν υπάρχουν αντικειμενικά στοιχεία που υποδεικνύουν ότι η επένδυση στη συνδεδεμένη επιχείρηση ή την κοινοπραξία έχει υποστεί απομείωση. Σε περίπτωση που υπάρχουν τέτοια στοιχεία, ο Όμιλος υπολογίζει το ποσό της απομείωσης σαν τη διαφορά ανάμεσα στην ανακτήσιμη αξία της επένδυσης και τη λογιστική της αξία και μετά αναγνωρίζει τη ζημιά στη γραμμή «Κέρδη σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες» στην κατάσταση συνοδικών εισοδημάτων.

2.3 Ενοποιήσεις επιχειρήσεων

Η λογιστική μέθοδος της απόκτησης εφαρμόζεται για την λογιστικοποίηση της ενοποίησης θυγατρικών από τον Όμιλο.

Το κόστος εξαγοράς υπολογίζεται ως το σύνολο της εύλογης αξίας των περιουσιακών στοιχείων που εκχωρούνται, των υποχρεώσεων που έχουν αναληφθεί ή υφίστανται και των χρηματοοικονομικών προϊόντων που έχουν εκδοθεί κατά την ημερομηνία της συναλλαγής. Το κόστος εξαγοράς περιλαμβάνει την εύλογη αξία ενδεχομένων απαιτήσεων ή υποχρεώσεων που προκύπτουν από τη συναλλαγή. Τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν αποκτηθεί, οι υποχρεώσεις και οι ενδεχόμενες υποχρεώσεις που έχουν αναληφθεί σε ένα επιχειρησιακό συνδυασμό αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Κατά περίπτωση ο Όμιλος αναγνωρίζει την αξία του ποσοστού δικαιωμάτων μειοψηφίας είτε στην εύλογη αξία του ή ως ποσοστό των μειοψηφούντων μετόχων επί των εύλογων αξιών των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν. Τα έξοδα που σχετίζονται με την εξαγορά καταχωρούνται στα αποτελέσματα.

Στη περίπτωση όπου η αποπληρωμή ολόκληρου ή μέρους του τιμήματος θα γίνει μακροπρόθεσμα και θα πραγματοποιηθεί με μετρητά, το πληρωτέο ποσό θα πρέπει να προεξοφληθεί στη παρούσα αξία της μέρας συναλλαγής. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που θα χρησιμοποιηθεί είναι το επιτόκιο στο οποίο θα μπορούσε η εταιρεία να δανειστεί από ανεξάρτητη πηγή κάτω από αντίστοιχους όρους και προϋποθέσεις.

Τυχόν ενδεχόμενο τίμημα πληρωτέο από τον Όμιλο αναγνωρίζεται αρχικά στην εύλογη αξία του κατά την ημερομηνία εξαγοράς και κατηγοριοποιείται είτε στη καθαρή θέση είτε ως χρηματοοικονομική υποχρέωση. Ποσά που έχουν κατηγο-

ριοποιηθεί ως χρηματοοικονομική υποχρέωση επαναξιολογούνται όσον αφορά την εύλογη αξία τους και τυχόν μεταβολές αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα.

Η διαφορά μεταξύ του συνολικού κόστους απόκτησης, πλέον της εύλογης αξίας του ποσοστού δικαιωμάτων μειοψηφίας και της εύλογης αξίας κατά την ημερομηνία εξαγοράς του μεριδίου του Ομίλου στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν καταγράφεται σαν υπεραξία. Εάν αυτή είναι μικρότερη από την εύλογη αξία των καθαρών περιουσιακών στοιχείων που αποκτήθηκαν, η διαφορά καταχωρείται απ ευθείας στα αποτελέσματα (Σημ. 2.8).

2.4 Πληροφόρηση κατά τομέα

Οι επιχειρηματικοί τομείς είναι συμβατοί με την πληροφόρηση που παρέχεται στην Εκτελεστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου, το Διευθύνοντα Σύμβουλο και τους γενικούς διευθυντές. Η Εκτελεστική Επιτροπή ελέγχει τις εσωτερικές αναφορές χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για να αξιολογήσει την επίδοση της Εταιρείας και του Ομίλου και να λάβει αποφάσεις σχετικά με την κατανομή των πόρων και τις στρατηγικές κινήσεις του Ομίλου.

2.5 Συναλλαγματικές μετατροπές

(α) Λειτουργικό νόμισμα και νόμισμα αναφοράς

Τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων των εταιρειών του Ομίλου καταχωρούνται με βάση το κύριο νόμισμα του οικονομικού περιβάλλοντος, στο οποίο η κάθε εταιρεία λειτουργεί («λειτουργικό νόμισμα»). Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ, που είναι το λειτουργικό νόμισμα της μητρική εταιρείας και το νόμισμα αναφοράς του Ομίλου. Δεδομένου ότι η διύλιση και εμπορία πετρελαιοειδών αποτελούν την κύρια δραστηριότητα του Ομίλου, οι τιμές αγοραπωλησίας αργού και πετρελαιοειδών βασίζονται κατά κύριο λόγο και σύμφωνα με την πρακτική του κλάδου στις διεθνείς τιμές αναφοράς αργού και πετρελαιοειδών σε Δολάρια Αμερικής. Οι εταιρείες του Ομίλου μετατρέπουν τις αξίες αυτές στα τοπικά τους νομίσματα (οι περισσότερες σε Ευρώ) με βάση τις ισχύουσες ισοτιμίες της ημερομηνίας συναλλαγής.

(β) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση τις ισοτιμίες που ισχύουν κατά την ημερομηνία των συναλλαγών. Κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την εκκαθάριση τέτοιων συναλλαγών ή κατά τη μετατροπή των χρηματικών στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα με τις ισχύουσες ισοτιμίες κατά την ημερομηνία Ισολογισμού, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα. Στην περίπτωση που αναφέρονται σε πράξεις αντιστάθμισης κινδύνων χρηματοροών ή σε πράξεις αντιστάθμισης κινδύνων καθαρών επενδύσεων μεταφέρονται απ' ευθείας στην καθαρή θέση.

Τα κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές συμπεριλαμβάνονται στην ίδια γραμμή των αποτελεσμάτων, στην οποία εμφανίζεται και η συναλλαγή από την οποία προήλθαν, εκτός των συναλλαγματικών διαφορών που προέρχονται από δάνεια, καταθέσεις και ταμειακά διαθέσιμα, τα οποία εμφανίζονται σε ξεχωριστή γραμμή (Κέρδη/(Ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές).

Μη χρηματικά χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα βάσει της ισοτιμίας που ίσχυε την ημερομηνία που καθορίστηκε η εύλογη αξία. Συναλλαγματικές διαφορές στοιχείων ενεργητικού και παθητικού τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία, συμπεριλαμβάνονται στα κέρδη ή ζημιές από μεταβολές στην εύλογη αξία. Για παράδειγμα, συναλλαγματικές διαφορές μη χρηματικών στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού όπως μετοχές σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα σαν μέρος του κέρδους ή της ζημίας από μεταβολή στην εύλογη αξία ενώ συναλλαγματικές διαφορές σε μη χρηματικά, στοιχεία του ενεργητικού, όπως μετοχές που κατηγοριοποιούνται ως διαθέσιμες προς πώληση, περιλαμβάνονται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

(γ) Εταιρείες του Ομίλου

Τα αποτελέσματα και η χρηματοοικονομική θέση όλων των θυγατρικών του Ομίλου που έχουν λειτουργικό νόμισμα διαφορετικό από το νόμισμα αναφοράς μετατρέπονται στο νόμισμα αναφοράς ως ακολούθως:

- i. Στοιχεία ενεργητικού και παθητικού του κάθε Ισολογισμού που παρουσιάζεται μετατρέπονται με την ισοτιμία της ημερομηνίας του Ισολογισμού.

ii. Έσοδα και έξοδα για κάθε λογαριασμό αποτελεσμάτων μετατρέπονται με μέσες ισοτιμίες (εκτός αν οι μέσες τιμές δεν αποτελούν καλή προσέγγιση της συσσωρευτικής επίδρασης που προέρχεται από τις ισοτιμίες της ημέρας που γίνονται οι συναλλαγές στην οποία περίπτωση χρησιμοποιούνται οι συναλλαγές της ημερομηνίας που γίνεται η συναλλαγή).

iii. Όλες οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν αναγνωρίζονται σαν ξεχωριστή κίνηση στην καθαρή θέση.

Στην ενοποίηση όλες οι συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από την μετατροπή του κόστους των επενδύσεων σε δραστηριότητες του εξωτερικού καθώς επίσης και από δανεισμό αναγνωρίζονται στα Λοιπά Συνοδικά Έσοδα/Έξοδα. Όταν μια δραστηριότητα του εξωτερικού πωληθεί συναλλαγματικές διαφορές που είχαν καταχωρηθεί στην καθαρή θέση μεταφέρονται στα αποτελέσματα σαν μέρος του κέρδους ή της ζημίας από την πώληση.

Υπεραξίες και τροποποιήσεις της εύλογης αξίας που προέρχονται από την απόκτηση ξένων εταιρειών θεωρούνται σαν στοιχεία του ενεργητικού και παθητικού της ξένης εταιρείας και αποτιμούνται με την ισοτιμία της ημερομηνίας του ισολογισμού. Οι προκύπτουσες συναλλαγματικές διαφορές αναγνωρίζονται στη καθαρή θέση.

2.6 Ενσώματα πάγια

Τα ενσώματα πάγια περιλαμβάνουν κυρίως οικόπεδα, κτίρια, μηχανολογικό εξοπλισμό, μεταφορικά μέσα και έπιπλα και εξαρτήματα. Τα ενσώματα πάγια αναγράφονται στο κόστος κτήσεως μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις. Το κόστος κτήσεως περιλαμβάνει όλες τις άμεσες δαπάνες για την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων.

Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται σε επαύξηση της λογιστικής αξίας των ενσωμάτων παγίων ή ως ξεχωριστό πάγιο μόνον εάν είναι πιθανό ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη σχετιζόμενα με το πάγιο θα εισρεύσουν στον Όμιλο και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Το αναπόσβεστο υπόλοιπο των παγίων που έχουν αντικατασταθεί διαγράφεται στα αποτελέσματα. Το κόστος επισκευών και συντηρήσεων διαγράφεται στα αποτελέσματα όταν πραγματοποιείται, εκτός από το κόστος της περιοδικής γενικής συντήρησης των διυλιστηρίων το οποίο κεφαλαιοποιείται και διαγράφεται στα αποτελέσματα με τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης μέχρι την επόμενη προγραμματισμένη γενική συντήρηση στο βαθμό που τα κόστη αυτά βελτιώνουν είτε την ωφέλιμη ζωή του παγίου είτε την παραγωγική του δυναμικότητα.

Οι ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση είναι πάγια που βρίσκονται υπό κατασκευή (σχετίζονται κυρίως με τις μονάδες διύλισης) και αναγράφονται στο κόστος. Το κόστος περιλαμβάνει το κόστος κατασκευής επαγγελματικές αμοιβές και άλλες άμεσες δαπάνες. Οι ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση δεν αποσβένονται, καθώς το πάγιο που αφορούν δεν είναι διαθέσιμο για χρήση.

Τα οικόπεδα δεν υπόκεινται σε απόσβεση, επίσης. Οι αποσβέσεις των άλλων ενσωμάτων παγίων υπολογίζονται με την σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους που έχει ως εξής:

• Κτίρια	13 – 40 έτη
• Μηχ/κός εξοπλισμός	
▪ Εξειδικευμένες βιομηχανικές εγκαταστάσεις και μηχανήματα	10 – 35 έτη
▪ Αγωγοί	30 – 40 έτη
▪ Λοιπός εξοπλισμός	5 – 10 έτη
• Μεταφορικά μέσα	
▪ Βυτιοφόρα φορτηγά μεταφοράς LPG και λευκών προϊόντων	8 – 25 έτη
▪ Λοιπά Μεταφορικά Μέσα	5 – 10 έτη
• Έπιπλα και εξαρτήματα	
▪ Υπολογιστές	3 – 5 έτη
▪ Λοιπά έπιπλα και εξαρτήματα	4 – 10 έτη

Οι εξειδικευμένες βιομηχανικές εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν μονάδες διυλιστηρίων, εργοστάσια πετροχημικών, δεξαμενές καυσίμων και πρατήρια καυσίμων. Με βάση τις τεχνικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν, η αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή των νέων μονάδων του διυλιστηρίου (διυλιστήριο Ελευσίνας) έχει εκτιμηθεί στα 35 έτη. Από την 1η Ιουλίου 2013 η υπολειπόμενη ωφέλιμη οικονομική ζωή των άλλων μονάδων διύλισης έχει αναθεωρηθεί και αναμορφωθεί και σε γενικές γραμμές δεν υπερβαίνει τα 25 έτη.

Οι υπολειμματικές αξίες και η ωφέλιμη ζωή των ενσωμάτων παγίων επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού και αναπροσαρμόζονται ανάλογα εάν κριθεί απαραίτητο.

Όταν η λογιστική αξία των ενσωμάτων παγίων υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως έξοδο στα αποτελέσματα. (Σημ. 2.10).

Κέρδη ή ζημιές από την πώληση ενσωμάτων παγίων, καθορίζονται από τη διαφορά μεταξύ του τιμήματος και της λογιστικής τους καθαρής αξίας. Τα κέρδη ή οι ζημιές αυτές διαγράφονται στα αποτελέσματα σαν μέρος των λοιπών εσόδων / (εξόδων) και λοιπών κερδών / (ζημιών).

2.7 Κόστος δανεισμού

Έξοδα δανεισμού που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση, κατασκευή ή παραγωγή στοιχείων παγίου ενεργητικού κεφαλαιοποιούνται για το χρονικό διάστημα που απαιτείται μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευής και μέχρι τα πάγια να καταστούν έτοιμα προς χρήση.

Έξοδα δανεισμού κεφαλαιοποιούνται αν τα κεφάλαια που αντλήθηκαν χρησιμοποιήθηκαν ειδικά για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων. Αν τα κεφάλαια αντλήθηκαν γενικά και χρησιμοποιήθηκαν για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων, το μέρος των εξόδων δανεισμού που κεφαλαιοποιείται καθορίζεται εφαρμόζοντας ένα συντελεστή κεφαλαιοποίησης επί του κόστους απόκτησης του παγίου. Τα υπόλοιπα έξοδα δανεισμού καταχωρούνται στα αποτελέσματα.

2.8 Άυλα περιουσιακά στοιχεία

(α) Υπεραξία

Η υπεραξία αντιπροσωπεύει το επιπλέον ποσό μεταξύ της αξίας εξαγοράς και της εύλογης αξίας του μεριδίου του Ομίλου επί των αναγνωρίσιμων περιουσιακών στοιχείων, υποχρεώσεων και ενδεχόμενων δεσμεύσεων του αγοραζόμενου πλέον της εύλογης αξίας του μεριδίου της μειοψηφίας, κατά την ημερομηνία της εξαγοράς. Κέρδη ή ζημιές από την πώληση μιας θυγατρικής περιλαμβάνουν το υπόλοιπο της υπεραξίας που σχετίζεται με τη συγκεκριμένη προς πώληση θυγατρική. Στην περίπτωση κατά την οποία η εύλογη αξία του μεριδίου της Εταιρείας στα καθαρά περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας που εξαγοράζεται κατά την ημερομηνία της απόκτησης είναι μεγαλύτερη από το κόστος αγοράς, προκύπτει αρνητική υπεραξία η οποία και αναγνωρίζεται από ευθείας στα αποτελέσματα.

Η υπεραξία κατανέμεται στις μονάδες παραγωγής ταμειακών ροών (ΜΔΤΡ) για έλεγχο απομείωσης. Η κατανομή γίνεται στις ομάδες των μονάδων που αναμένεται να ωφεληθούν από τους επιχειρηματικούς συνδυασμούς στους οποίους δημιουργήθηκε η υπεραξία και αναγνωρίζεται σύμφωνα με το λειτουργικό τομέα. Η υπεραξία υπόκειται σε έλεγχο απομείωσης ετησίως, ή και συντομότερα εφόσον υπάρχουν σχετικές ενδείξεις. Η απομείωση της υπεραξίας προσδιορίζεται με την εκτίμηση της ανακτήσιμης αξίας κάθε ΜΔΤΡ (ή ομάδας ΜΔΤΡ) στην οποία η υπεραξία έχει καταμεληθεί. Όταν η ανακτήσιμη αξία (που ορίζεται ως μεγαλύτερη αξία μεταξύ αξίας χρήσεως και εύλογης αξίας μειωμένη με το απαιτούμενο για την πώληση κόστος) της ΜΔΤΡ είναι μικρότερη από την λογιστική της αξία συμπεριλαμβανομένης της υπεραξίας, αναγνωρίζεται ζημιά απομείωσης. Η απομείωση της υπεραξίας δεν μπορεί να αναστραφεί μεταγενέστερα.

(β) Δικαιώματα μισθώσεων πρατηρίων

Τα δικαιώματα μισθώσεων χώρων περιλαμβάνουν εφόπαξ καταβολές προς πρατηριούχους που δίδονται κατά την υπογραφή νέων συμβάσεων μίσθωσης για πρατήρια που αποκτούνται για πρώτη φορά για την εξασφάλιση της χρήσης και του ελέγχου των πρατηρίων. Οι πληρωμές αυτές αποτελούν κίνητρα που δίδονται για να εξασφαλίσουν την προώθηση σήματος και μελλοντικά έσοδα και επομένως κεφαλαιοποιούνται σύμφωνα με το ΔΛΠ 38 «Άυλα περιουσιακά στοιχεία». Η φήμη και πελατεία πρατηρίων αποσβένεται κατά τη διάρκεια της μίσθωσης, η οποία συνήθως κυμαίνεται μεταξύ 5 και 25 ετών.

(γ) Δικαιώματα και άδειες

«Τα δικαιώματα και άδειες» έχουν συγκεκριμένη διάρκεια ζωής και παρουσιάζονται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις. Η απόσβεση υπολογίζεται σύμφωνα με τη σταθερή μέθοδο για να καταλείψει το κόστος των δικαιωμάτων στην εκτιμώμενη διάρκεια ζωής, η οποία συνήθως κυμαίνεται μεταξύ 3 και 25 ετών.

Οι άδειες και δικαιώματα έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων κεφαλαιοποιούνται και αποσβένονται στην περίοδο της έρευνας σύμφωνα με τους όρους των εκάστοτε αδειών.

(δ) Λογισμικό

Το κόστος λογισμικού περιλαμβάνει το κόστος αγοράς και εγκατάστασης. Το κόστος των αδειών για τη χρήση λογισμικού κεφαλαιοποιείται με βάση το κόστος απόκτησης και ανάπτυξης του συγκεκριμένου λογισμικού έως ότου να είναι έτοιμο προς χρήση. Τα κόστη αυτά αποσβένονται κατά τη διάρκεια της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής τους (3 έως 5 χρόνια) με την σταθερή μέθοδο απόσβεσης.

2.9 Έρευνα και αξιολόγηση ορυκτών πόρων

(α) Πάγια στοιχεία ενεργητικού έρευνας και αξιολόγησης

Κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας και πριν προκύψει εμπορικά εκμεταλλεύσιμη ανακάλυψη, οι δαπάνες της έρευνας και αξιολόγησης κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου εξοδοποιούνται. Γεωλογικά και γεωφυσικά κόστη όπως και κόστη άμεσα συνδεδεμένα με μια έρευνα εξοδοποιούνται άμεσα. Τα κόστη απόκτησης δικαιωμάτων έρευνας κεφαλαιοποιούνται στα ασώματα πάγια και αποσβένονται στη διάρκεια της σχετικής άδειας ή ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών αν διαφοροποιούνται σημαντικά.

(β) Ανάπτυξη ενσώματων και ασώματων παγίων ενεργητικού

Δαπάνες για την κατασκευή, εγκατάσταση ή ολοκλήρωση έργων υποδομής όπως πλατφόρμες, αγωγοί και οι γεωτρήσεις εμπορικά εκμεταλλεύσιμων πηγών / κοιτασμάτων κεφαλαιοποιούνται ως ασώματα και ενσώματα πάγια ανάλογα με τη φύση τους. Όταν η περίοδος ανάπτυξης ολοκληρωθεί για ένα συγκεκριμένο κοίτασμα τότε το κόστος της μεταφέρεται στα πάγια. Καμία απόσβεση δεν χρεώνεται στη φάση της ανάπτυξης.

(γ) Πάγια στοιχεία ενεργητικού παραγωγής πετρελαίου και αερίου

Τα πάγια στοιχεία παραγωγής πετρελαίου και αερίου αποτελούνται από ενσώματα πάγια στοιχεία και δαπάνες ανάπτυξης, που σχετίζονται άμεσα με την παραγωγή εκμεταλλεύσιμων κοιτασμάτων.

(δ) Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενεργητικού

Τα ενσώματα και ασώματα πάγια στοιχεία πετρελαίου και αερίου αποσβένονται με τη μέθοδο των συντελεστών ανά μονάδα παραγωγής. Οι συντελεστές ανά μονάδα παραγωγής βασίζονται σε αποδεδειγμένα αποθέματα, τα οποία είναι πετρέλαιο, αέριο και άλλα ορυκτά αποθέματα τα οποία εκτιμάται ότι θα ανακτηθούν από τις υπάρχουσες υποδομές με τη χρήση των τρεχουσών μεθόδων εκμετάλλευσης. Οι ποσότητες πετρελαίου και αερίου θεωρούνται παραχθείσες από τη στιγμή που μετρηθούν με όργανα μέτρησης στο συμβατικό σημείο μεταβίβασης στον αγοραστή ή στα σημεία διεξαγωγής της πώλησης και συγκεκριμένα στη βαλβίδα εξόδου της δεξαμενής αποθήκευσης της περιοχής του κοιτάσματος.

(ε) Απομείωση – Πάγια στοιχεία ενεργητικού έρευνας και αξιολόγησης

Έξοδα απόκτησης δικαιωμάτων έρευνας εξετάζονται για απομείωση όταν υπάρχουν ενδείξεις που υποδεικνύουν απομείωση. Για τους σκοπούς του ελέγχου απομείωσης τα έξοδα απόκτησης δικαιωμάτων έρευνας τα οποία υποβάλλονται σε εξέταση για απομείωση, ομαδοποιούνται στις υπάρχουσες μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών (ΜΔΤΡ) των παραγωγικών κοιτασμάτων που ανήκουν στην ίδια γεωγραφική περιφέρεια σύμφωνα με το δικαίωμα έρευνας που αφορούν.

(στ) Απομείωση – Αποδεδειγμένα ενσώματα πάγια στοιχεία ενεργητικού πετρελαίου και αερίου και ασώματα πάγια

Αποδεδειγμένα ενσώματα πάγια στοιχεία πετρελαίου και αερίου και ασώματα πάγια, εξετάζονται για απομείωση όταν γεγονότα ή αλλαγές των περιστάσεων υποδεικνύουν ότι το τρέχον υπόλοιπο του παγίου δεν πρόκειται να ανακτηθεί. Η ζημία απομείωσης αναγνωρίζεται όταν το τρέχον υπόλοιπο του παγίου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο μεταξύ της εύλογης του αξίας μείον τα έξοδα διάθεσης και της αξίας χρήσης του. Για τους σκοπούς της αξιολόγησης της απομείωσης, τα πάγια στοιχεία ομαδοποιούνται στο κατώτατο επίπεδο για το οποίο υπάρχουν ξεχωριστά αναγνωρίσιμες ταμειακές ροές.

2.10 Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, ο Όμιλος εκτιμά κατά πόσον υφίστανται ενδείξεις απομείωσης. Ένα υπάρχουν ενδείξεις για απομείωση ή εάν απαιτείται ετήσιος έλεγχος απομείωσης του παγίου, τότε υπολογίζεται η ανακτήσιμη αξία του. Τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν απροσδιόριστη ωφέλιμη ζωή, δεν αποσβένονται και υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης ετησίως ή και συχνότερα εάν υπάρχουν συγκεκριμένα γεγονότα και ενδείξεις τα οποία να υποδεικνύουν πιθανή απομείωση των στοιχείων. Τα περιουσιακά στοιχεία που αποσβένονται υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης της αξίας τους όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι η λογιστική αξία τους δεν θα ανακτηθεί. Ζημία απομείωσης αναγνωρίζεται για το ποσό για το οποίο η λογιστική αξία του παγίου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του. Η ανακτήσιμη αξία είναι η μεγαλύτερη αξία μεταξύ εύλογης αξίας μειωμένη με το απαιτούμενο για την πώληση κόστος και αξίας χρήσεως (παρούσα αξία χρηματοροών που αναμένεται να δημιουργηθούν με βάση την εκτίμηση της διοίκησης για τις μελλοντικές οικονομικές και λειτουργικές συνθήκες). Για την εκτίμηση των ζημιών απομείωσης τα περιουσιακά στοιχεία εντάσσονται στις μικρότερες δυνατές μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών. Για τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία εκτός από την υπεραξία, εκτιμάται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι ζημιές απομείωσης που έχουν αναγνωριστεί κατά το παρελθόν είτε έχουν μειωθεί είτε δεν υφίστανται πλέον. Εάν υπάρξουν τέτοιες ενδείξεις, ο Όμιλος υπολογίζει την ανακτήσιμη αξία του παγίου ή της ΜΔΤΡ. Ζημιές απομείωσης που είχαν αναγνωριστεί κατά το παρελθόν αντιστρέφονται μόνο εφόσον έχουν αλλιάξει οι εκτιμήσεις που χρησιμοποιήθηκαν κατά το χρόνο αναγνώρισης της ζημιάς. Η αντιστροφή της απομείωσης επιτρέπεται μέχρι το σημείο στο οποίο η λογιστική αξία του παγίου δεν υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, ούτε την λογιστική αξία του παγίου μείον τις αποσβέσεις εάν αυτό δεν είχε απομειωθεί τα προηγούμενα χρόνια.

2.11 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

2.11.1 Ταξινόμηση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία του Ομίλου ταξινομούνται στις παρακάτω κατηγορίες: Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη, επενδύσεις δάνεια και απαιτήσεις και επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση. Η ταξινόμηση εξαρτάται από το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Η Διοίκηση προσδιορίζει την ταξινόμηση κατά την αρχική αναγνώριση και στην περίπτωση των επενδύσεων διακρατούμενων στη λήξη, επανεξετάζει την ταξινόμηση σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού.

(α) Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο περιλαμβάνεται σε αυτήν την κατηγορία εάν αποκτάται με σκοπό να πωληθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα ή αν έχει χαρακτηριστεί έτσι από τη διοίκηση. Παράγωγα επίσης περιλαμβάνονται στην κατηγορία προς πώληση εκτός εάν προορίζονται για αντιστάθμιση κινδύνων. Περιουσιακά στοιχεία σε αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό είτε εξαιτίας του ότι προορίζονται προς πώληση είτε προορίζονται να ρευστοποιηθούν εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία του Ισολογισμού. Σε κάθε άλλη περίπτωση συμπεριλαμβάνονται στο μη-κυκλοφορούν ενεργητικό.

(β) Δάνεια και απαιτήσεις

Περιλαμβάνει μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές και δεν υπάρχει πρόθεση πώλησης αυτών. Περιλαμβάνονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό, εκτός από εκείνα με λήξεις μεγαλύτερες των 12 μηνών από την ημερομηνία ισολογισμού, τα οποία περιλαμβάνονται στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

(γ) Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ταξινομούνται ως διαθέσιμα προς πώληση στη περίπτωση που δεν έχουν πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές και καθορισμένη λήξη, ενώ η διοίκηση του Ομίλου προτίθεται να τα διατηρήσει μεσομακροπρόθεσμα. Επίσης η κατηγορία περιλαμβάνει μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν μπορούν να ενταχθούν σε κάποια άλλη από τις ανωτέρω κατηγορίες. Περιλαμβάνονται στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία εφόσον η Διοίκηση δεν έχει την πρόθεση να τα ρευστοποιήσει εντός 12 μηνών από την ημερομηνία Ισολογισμού.

2.11.2 Αλλαγές στη Ταξινόμηση

Ο Όμιλος μπορεί να επιλέξει να αλλιάξει τη ταξινόμηση ενός μη παράγωγου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου το οποίο αρχικά ταξινομήθηκε στη κατηγορία «Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη», εάν το χρηματοοικονομικό στοιχείο δεν διατηρείται πλέον με αυτό το σκοπό. Χρηματοοικονομικά στοιχεία, εκτός των δανείων και απαιτήσεων, επιτρέπεται να επαναταξινομηθούν σε άλλη κατηγορία από την κατηγορία «Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη», μόνο σε ακραίες περιπτώσεις γεγονότων που δεν θεωρούνται συνηθισμένα και δεν είναι πιθανόν να συμβούν ξανά στο άμεσο μέλλον. Επίσης ο Όμιλος μπορεί να επαναταξινομήσει χρηματοοικονομικά στοιχεία που βρίσκονται στις κατηγορίες «Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη» ή «Διαθέσιμα προς πώληση», στη κατηγορία «Δάνεια και απαιτήσεις», στη περίπτωση που ο Όμιλος έχει τη πρόθεση και τη δυνατότητα να διατηρήσει αυτά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία στο μέλλον ή μέχρι τη λήξη, την ημερομηνία της επαναταξινόμησης.

Αλλαγές στη ταξινόμηση γίνονται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία της επαναταξινόμησης. Η εύλογη αξία γίνεται το νέο κόστος ή το νέο αναπόσβεστο κόστος κατά περίπτωση και κανένας αντιλογισμός κερδών ή ζημιών από μεταβολές της εύλογης αξίας που προέκυψαν πριν την επαναταξινόμηση, δεν μπορεί να γίνει. Το πραγματικό επιτόκιο για χρηματοοικονομικά στοιχεία που επαναταξινομήθηκαν στις κατηγορίες «Δάνεια και απαιτήσεις» ή «Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη» καθορίζεται κατά την ημερομηνία επαναταξινόμησης.

2.11.3 Αναγνώριση και Επιμέτρηση

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται αρχικά σε εύλογη αξία και οι δαπάνες συναλλαγής εξοδοποιούνται στα αποτελέσματα.

Οι αγορές και οι πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της συναλλαγής που είναι και η ημερομηνία που ο Όμιλος δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει την επένδυση. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους πλέον των άμεσα επιρριπτέων στη συναλλαγή δαπανών για όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που δεν αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία διαγράφονται όταν το δικαίωμα στις ταμειακές ροές από τις επενδύσεις λήγει ή μεταβιβάζεται και ο Όμιλος έχει μεταβιβάσει ουσιαδώς όλους τους κινδύνους και τις ανταμοιβές που συνεπάγεται η ιδιοκτησία.

Δάνεια και απαιτήσεις, καθώς και τα διακρατούμενα ως τη λήξη χρηματοοικονομικά στοιχεία αναγνωρίζονται στο αναπόσβεστο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Πραγματοποιηθέντα και εξ αποτιμήσεως κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από μεταβολή στην εύλογη αξία των στοιχείων της κατηγορίας «χρηματοοικονομικά στοιχεία μέσω αποτελεσμάτων» καταχωρούνται στα αποτελέσματα στην περίοδο που προκύπτουν. Τα κέρδη ή ζημιές εξ αποτιμήσεως που προκύπτουν από την μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματικών και μη χρηματικών χρηματοοικονομικών στοιχείων που είναι διαθέσιμα προς πώληση περιλαμβάνονται στα λοιπά συνοδικά έσοδα. Όταν επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση πωληθούν ή απομειωθούν η συσσωρευμένη μεταβολή στην εύλογη αξία τους μεταφέρεται στα αποτελέσματα σαν κέρδη ή ζημιές από επενδύσεις σε χρεόγραφα.

Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που είναι διαπραγματεύσιμα σε ενεργές αγορές προσδιορίζονται από τις τρέχουσες τιμές ζήτησης. Για τα μη διαπραγματεύσιμα στοιχεία οι εύλογες αξίες προσδιορίζονται με τη χρήση τεχνικών αποτίμησης όπως ανάλυση πρόσφατων συναλλαγών, συγκρίσιμων στοιχείων που διαπραγματεύονται και προεξόφληση ταμειακών ροών που απεικονίζονται ανάλογα με τις πραγματικές συνθήκες του εκδότη.

2.11.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών εργαλείων

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να συμψηφιστούν με χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και το καθαρό υπόλοιπο να εμφανισθεί στον Ισολογισμό εφόσον υπάρχει σχετικό νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα και πρόθεση να διακανονισθεί το συμψηφισμένο υπόλοιπο ή να εισπραχθεί η απαίτηση και να καταβληθεί η υποχρέωση ταυτόχρονα. Το νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα δεν πρέπει να εξαρτάται από μελλοντικό γεγονός αλλά να δύναται να ασκηθεί κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών της επιχείρησης καθώς και σε περίπτωση αθέτησης, αφερεγγυότητας ή πτώχευσης της εταιρείας ή του αντισυμβαλλόμενου.

2.11.5 Απομείωση αξίας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

(α) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού ο Όμιλος εκτιμά αν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις που να οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία έχουν υποστεί απομείωση. Ο έλεγχος απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων περιγράφεται στην σημείωση 2.15.

(β) Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Για μετοχές εταιρειών που έχουν ταξινομηθεί ως χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση, τέτοια ένδειξη συνιστά η σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας σε σχέση με το κόστος κτήσεως. Αν στοιχειοθετείται απομείωση, η σωρευμένη στα ίδια κεφάλαια ζημιά - που είναι η διαφορά μεταξύ κόστους κτήσεως και εύλογης αξίας μείον προγενέστερες ζημιές απομείωσης που είχαν αναγνωριστεί στα αποτελέσματα για το συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο - μεταφέρεται στα αποτελέσματα. Οι ζημιές απομείωσης των συμμετοχικών τίτλων που καταχωρούνται στα αποτελέσματα δεν αναστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων.

2.12 Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία και δραστηριότητες αντιστάθμισης κινδύνων

Στα πλαίσια της διαχείρισης κινδύνου, ο Όμιλος χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επί συναλλήλατος και εμπορευμάτων για να αντισταθμίσει τους κινδύνους που συνδέονται με τη μελλοντική διακύμανση των συναλλήλαματικών ισοτιμιών και των τιμών των εμπορευμάτων. Αυτά τα παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη τους αξία κατά την ημερομηνία συμβάσεως και μεταγενέστερα επιμετρούνται στην εύλογή τους αξία. Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παράγωγων χρηματοοικονομικών εργαλείων αναγνωρίζονται σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού είτε στην κατάσταση αποτελεσμάτων είτε στα λοιπά εισοδήματα/ (ζημιές), ανάλογα με το κατά πόσο το παράγωγο χρηματοοικονομικό μέσο πληροί τις προϋποθέσεις της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων και, εφόσον αυτό ισχύει, ανάλογα με τη φύση του αντικειμένου αντιστάθμισης. Ο Όμιλος κατηγοριοποιεί τα παράγωγα :

- (α) Σε αντιστάθμιση της εύλογης αξίας που έχει αναγνωριστεί σαν ενεργητικό ή παθητικό στοιχείο ή μια δεσμευτική υποχρέωση (fair value hedge) και
- (β) Σε αντιστάθμιση συγκεκριμένου κινδύνου συνδεδεμένου με αναγνωρισμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή παθητικού ή μια συναλλαγή που είναι πολύ πιθανό να πραγματοποιηθεί (αντιστάθμιση μελλοντικών ταμειακών ροών- cash flow hedge).

Ο Όμιλος καταγράφει κατά την ημερομηνία συναλλαγής τη σχέση μεταξύ του αντισταθμιστικού εργαλείου και του αντικειμένου αντιστάθμισης καθώς και το σκοπό διαχείρισης κινδύνου και της στρατηγικής υλοποίησης συναλλαγών αντιστάθμισης κινδύνου. Ο Όμιλος καταγράφει επίσης, τόσο κατά τη δημιουργία της συναλλαγής αντιστάθμισης όσο και στη συνέχεια, το κατά πόσο τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε αυτές τις συναλλαγές είναι αποτελεσματικά στο να αντισταθμίζουν διακυμάνσεις στις εύλογες αξίες ή στις ταμειακές ροές των αντικειμένων αντιστάθμισης.

Τα χρηματοοικονομικά παράγωγα τα οποία χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση κινδύνου συμπεριλαμβάνουν χρηματιστηριακά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (ICE futures), εξωχρηματιστηριακά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης, και δικαιώματα προαίρεσης (options).

Αντιστάθμιση μελλοντικών ταμειακών ροών

Το μέρος των μεταβολών στην εύλογη αξία που αναλογεί στην αποτελεσματική αντιστάθμιση του κινδύνου, αναγνωρίζεται στην καθαρή θέση. Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά απορρέει από μεταβολές στην εύλογη αξία που αναλογεί στη μη αποτελεσματική αντιστάθμιση κινδύνων, αναγνωρίζεται άμεσα στη κατάσταση αποτελεσμάτων, στα «Λοιπά έσοδα/ (έξοδα) και λοιπά κέρδη / (ζημιές)». Τα συσσωρευμένα ποσά στα ίδια κεφάλαια ανακυκλώνονται μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων στο κόστος πωληθέντων στις περιόδους όπου το αντικείμενο αντιστάθμισης επηρεάζει το αποτέλεσμα (όταν δηλαδή λαμβάνει χώρα η προβλεπόμενη προς αντιστάθμιση συναλλαγή).

Όταν ένα χρηματοοικονομικό εργαλείο αντιστάθμισης ταμειακών ροών λήξει, πουληθεί, ή πλέον δεν πληρεί τα κριτήρια αντιστάθμισης ταμειακών ροών, συσσωρευμένα κέρδη ή ζημιές που υπάρχουν στα ίδια κεφάλαια παραμένουν εκεί έως ότου η προβλεπόμενη συναλλαγή αναγνωριστεί τελικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση που δεν αναμένεται να πραγματοποιηθεί η προβλεπόμενη συναλλαγή, η λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων διακόπτεται και τα συσσωρευμένα κέρδη / ζημιές που βρίσκονται στα ίδια κεφάλαια μεταφέρονται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα «Λοιπά έσοδα/ (έξοδα) και λοιπά κέρδη / (ζημιές)».

Παράγωγα προς πώληση

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνου ταξινομούνται ως παράγωγα προς πώληση και επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων. Διακυμάνσεις στην εύλογη αξία αυτών των παραγώγων που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης

κινδύνου αναγνωρίζονται άμεσα στην κατάσταση συνολικών αποτελεσμάτων.

2.13 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους όταν υπάρχει επαρκής βεβαιότητα ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί και ότι ο Όμιλος θα συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις. Επιχορηγήσεις που σχετίζονται με πάγια περιουσιακά στοιχεία αρχικά αναγνωρίζονται σαν κρατικές επιχορηγήσεις επομένων περιόδων και συμπεριλαμβάνονται στις «Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις». Μεταγενέστερα, πιστώνονται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των παγίων που αναφέρονται σε άμεση σχέση με τις αποσβέσεις του συγκεκριμένου παγίου.

2.14 Αποθέματα

Τα αποθέματα αποτελούνται από αργό πετρέλαιο και λοιπές πρώτες ύλες, διυλισμένα και ημιτελή προϊόντα, πετροχημικά, αναλώσιμα, ανταλλακτικά και λοιπά υλικά.

Τα αποθέματα αποτιμώνται στην χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσεως και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος προσδιορίζεται με την μέθοδο του μηνιαίου μέσου σταθμικού κόστους. Το κόστος των τελικών και ημιτελών προϊόντων περιλαμβάνει την αξία των πρώτων υλών, άμεσες δαπάνες προσωπικού, λοιπά άμεσα κόστη και γενικά βιομηχανικά έξοδα. Δεν περιλαμβάνει τα κόστη δανεισμού. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία εκτιμάται με βάση τις τρέχουσες τιμές πώλησης των αποθεμάτων στα πλαίσια της συνήθους δραστηριότητας, αφαιρουμένων των εκτιμώμενων δαπανών ολοκλήρωσης του αποθέματος και των εκτιμώμενων εξόδων πώλησης που χρειάζονται για την ολοκλήρωση της πώλησης. Τα ανταλλακτικά που καταναλώνονται μέσα στο χρόνο παρακολουθούνται λογιστικά ως αποθέματα και αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα όταν καταναλώνονται.

2.15 Εμπορικές απαιτήσεις

Οι απαιτήσεις από πελάτες με πίστωση συνήθως από 20 έως 90 μέρες, αρχικά καταχωρούνται στην εύλογη αξία τους και μεταγενέστερα επιμετρώνται στο αναπόσβεστο κόστος με την χρήση του πραγματικού επιτοκίου, αφαιρουμένων των προβλέψεων απομείωσης. Οι προβλέψεις απομείωσης αναγνωρίζονται όταν υπάρχει σοβαρή ένδειξη ότι ο Όμιλος δεν είναι σε θέση να εισπράξει όλα τα ποσά που οφείλονται.

Οι εμπορικές απαιτήσεις περιλαμβάνουν συναλλαγματικές και γραμμάτια εισπρακτέα από τους πελάτες.

Σοβαρά οικονομικά προβλήματα του πελάτη, η πιθανότητα χρεοκοπίας ή οικονομική αναδιοργάνωση και η αδυναμία τακτικών πληρωμών θεωρούνται ενδείξεις ότι η απαίτηση καθίσταται αβέβαιη. Το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας των απαιτήσεων και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο. Το ποσό της ζημιάς απομείωσης καταχωρείται ως έξοδο στα αποτελέσματα και συμπεριλαμβάνεται στα «Έξοδα πωλήσεων και λειτουργίας διάθεσης».

Εάν σε μεταγενέστερη περίοδο, η ζημία απομείωσης μειωθεί και η μείωση αυτή μπορεί να συνδεθεί αντικειμενικά με γεγονότα που έλαβαν χώρα μετά την αναγνώριση της ζημιάς απομείωσης (για παράδειγμα βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του οφειλέτη), η αντιστροφή της ζημιάς αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων.

2.16 Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνουν τα μετρητά, τις καταθέσεις όψεως και προθεσμίας, καθώς και άλλες βραχυπρόθεσμες επενδύσεις οι οποίες είναι ρευστοποιήσιμες εντός περιόδου που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες. Οι δεσμευμένες καταθέσεις περιλαμβάνουν τραπεζικές καταθέσεις οι οποίες έχουν δεσμευθεί ως εγγύηση για τη σύναψη δανειακών συμβάσεων.

2.17 Μετοχικό κεφάλαιο

Το μετοχικό κεφάλαιο περιλαμβάνει κοινές μετοχές της Εταιρείας. Άμεσα έξοδα για την έκδοση μετοχών, εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος και μειώνονται από το κόστος της έκδοσης.

Επαναγορές μετοχών της εταιρείας (ίδιες μετοχές) αναγνωρίζονται στο κόστος και παρουσιάζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων. Κατά την αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση ιδίων μετοχών δεν αναγνωρίζεται κέρδος ή ζημία στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τυχόν διαφορές που προκύπτουν ανάμεσα στη λογιστική αξία και το τίμημα σε περίπτωση επανέκδοσης αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια.

2.18 Δανεισμός

Τα δάνεια καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους, μειωμένα με τα τυχόν άμεσα έξοδα που προκύπτουν από την πραγματοποίηση της συναλλαγής. Μεταγενέστερα αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος. Τυχόν διαφορά μεταξύ του εισπραθέντος ποσού (αφαιρουμένων των σχετικών εξόδων) και της αξίας εξόφλησης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα κατά την διάρκεια του δανεισμού βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου.

Έξοδα δανείων που καταβάλλονται κατά την υπογραφή των νέων πιστώσεων αναγνωρίζονται ως έξοδα του δανείου εφόσον γίνει ανάληψη μέρους ή και του συνόλου της νέας πιστωτικής γραμμής. Σε αυτή την περίπτωση καταχωρούνται ως μελλοντικά έξοδα δανείων μέχρι να γίνει η ανάληψη. Εφόσον δεν χρησιμοποιηθούν τα νέα δάνεια, μερικώς ή στο σύνολό τους, τότε αυτά τα έξοδα περιλαμβάνονται στα προπληρωθέντα έξοδα και αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια ζωής της σχετικής πιστωτικής γραμμής.

Τα δάνεια διαγράφονται από τον ισολογισμό όταν η υποχρέωση που είχε προκύψει από το συμβόλαιο ακυρώνεται, εκπνέει ή δεν υφίσταται. Η διαφορά μεταξύ του υπολοίπου του δανείου το οποίο διαγράφηκε ή μεταβιβάστηκε σε κάποιον άλλο, και του ποσού που πληρώθηκε, συμπεριλαμβανομένων και μη χρηματικών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν ή υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα σαν Λοιπά Έσοδα/Έξοδα ή σαν Χρηματοοικονομικά Έσοδα/Έξοδα.

Τα δάνεια χαρακτηρίζονται ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις εκτός εάν ο Όμιλος έχει το οριστικό δικαίωμα να αναβάλλει την εξόφληση για τουλάχιστον 12 μήνες μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού.

Σε περιπτώσεις όπου γίνεται επαναδιαπραγμάτευση των υπάρχοντων δανείων της Εταιρείας, αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει σε τροποποίηση ή ανταλλαγή δανείων με τους δανειστές που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με διάφορους τρόπους. Εάν η τροποποίηση ή η ανταλλαγή των δανείων αντιπροσωπεύει μια διευθέτηση του αρχικού χρέους, ή απλώς μια επαναδιαπραγμάτευση του χρέους αυτού, καθορίζει το λογιστικό χειρισμό που πρέπει να εφαρμόζεται από τον οφειλέτη. Όταν οι όροι των υφιστάμενων δανείων είναι ουσιαστικά διαφορετικοί από τους όρους των τροποποιημένων ή ανταλλασσόμενων δανείων, μια τέτοια τροποποίηση ή ανταλλαγή αντιμετωπίζεται ως αποαναγνώριση του αρχικού δανεισμού και η διαφορά που προκύπτει αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα της χρήσης.

Ο Όμιλος θεωρεί ότι οι όροι είναι σημαντικά διαφορετικοί είτε όταν η προεξοφλημένη παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών, βάσει των νέων όρων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν εξόδων ή αμοιβών που προκύπτουν χρησιμοποιώντας το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, είναι τουλάχιστον 10% διαφορετική από την προεξοφλημένη παρούσα αξία των υπολειπόμενων ταμειακών ροών του αρχικού δανεισμού είτε όταν υπάρχει μια σημαντική αλλαγή στους όρους λαμβάνοντας υπόψη ποιοτικά κριτήρια. Τα ποιοτικά κριτήρια μπορεί να περιλαμβάνουν:

- το νόμισμα στο οποίο εκφράζεται ο δανεισμός
- το επιτόκιο (π.χ. από σταθερό σε κυμαινόμενο)
- αλλαγές σε περιοριστικούς όρους ενός συμβολαίου («covenants»).

2.19 Τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία

Ο φόρος εισοδήματος της περιόδου αποτελείται από την τρέχουσα και την αναβαλλόμενη φορολογία. Το έξοδο/έσοδο φόρου για τη περίοδο είναι ο φόρος που υπολογίζεται στο φορολογητέο αποτέλεσμα της περιόδου βάσει του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή στην κάθε χώρα/δικαιοδοσία στην οποία έχει παρουσία ο Όμιλος, προσαρμοσμένο στις μεταβολές στην αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή υποχρέωση που αφορούν προσωρινές διαφορές ή μη χρησιμοποιημένες φορολογικές ζημιές καθώς και οι επιπλέον φόροι προηγούμενων χρήσεων. Ο φόρος αναγνωρίζεται στην «Κατάσταση συνολικών εισοδημάτων» εκτός και αν σχετίζεται με ποσά που έχουν αναγνωριστεί απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια. Σε αυτήν την περίπτωση ο φόρος αναγνωρίζεται επίσης στα Ίδια Κεφάλαια.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρώνται στο ποσό το οποίο αναμένεται να ανακτηθεί ή να πληρωθεί στις φορολογικές αρχές.

Ο φόρος εισοδήματος επί των κερδών, υπολογίζεται με βάση τη φορολογική νομοθεσία που έχει θεσπιστεί κατά την ημερομηνία Ισολογισμού στις χώρες όπου έχουν έδρα οι εταιρείες του Ομίλου και αναγνωρίζεται ως έξοδο την περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα κέρδη. Η διοίκηση ανά διαστήματα αξιολογεί τις περιπτώσεις όπου η κείμενη φορολογική νομοθεσία χρήζει ερμηνείας. Όπου κρίνεται απαραίτητο γίνονται προβλέψεις επί των ποσών που αναμένεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος προσδιορίζεται με την μέθοδο της υποχρέωσης που προκύπτει από τις προσω-

ρινές διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας και της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρεώσεων που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος δεν αναγνωρίζεται εάν προκύπτει από την αρχική αναγνώριση στοιχείου ενεργητικού ή παθητικού σε συναλλαγή, εκτός επιχειρηματικής συνένωσης, η οποία όταν έγινε δεν επηρέασε ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογικό κέρδος ή ζημία. Ο αναβαλλόμενος φόρος προσδιορίζεται με τους φορολογικούς συντελεστές και νόμους που ισχύουν κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και αναμένεται να ισχύσουν όταν οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις θα πραγματοποιηθούν ή οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις θα αποπληρωθούν.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται μόνο όταν είναι πιθανόν ότι θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για την χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς που δημιουργεί την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται μόνο εάν επιτρέπεται νομικά ο συμψηφισμός φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων και εφόσον οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις προκύπτουν από την ίδια φορολογούσα αρχή επί της οντότητας που φορολογείται ή και επί διαφορετικών οντοτήτων και υπάρχει η πρόθεση η τακτοποίηση να γίνει με συμψηφισμό.

2.20 Παροχές στο προσωπικό

(α) Υποχρεώσεις λόγω συνταξιοδότησης

Ο Όμιλος συμμετέχει σε διάφορα συνταξιοδοτικά προγράμματα. Οι πληρωμές καθορίζονται από την εκάστοτε τοπική νομοθεσία και τους κανονισμούς των ταμείων. Οι διάφορες εταιρείες του Ομίλου έχουν προγράμματα καθορισμένων παροχών και προγράμματα καθορισμένων εισφορών.

Πρόγραμμα καθορισμένων παροχών είναι ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα το οποίο καθορίζει ένα συγκεκριμένο ποσό παροχής συντάξεως το οποίο θα εισπράξει ο εργαζόμενος όταν συνταξιοδοτηθεί το οποίο συνήθως εξαρτάται από ένα ή περισσότερους παράγοντες όπως η ηλικία, τα χρόνια προϋπηρεσίας και το ύψος των αποδοχών.

Πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών είναι ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα στα πλαίσια του οποίου ο Όμιλος πραγματοποιεί καθορισμένες πληρωμές σε ένα ξεχωριστό νομικό πρόσωπο. Ο Όμιλος δεν έχει καμία νομική υποχρέωση να πληρώσει επί πλῆον εισφορές εάν το ταμείο δεν έχει επαρκή περιουσιακά στοιχεία για να πληρώσει σε όλους τους εργαζομένους τις παροχές που σχετίζονται με την υπηρεσία τους στην παρούσα και τις προηγούμενες χρονικές περιόδους.

Για τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών ο Όμιλος πληρώνει εισφορές σε ασφαλιστικά ταμεία του δημοσίου σε υποχρεωτική βάση. Οι εισφορές αναγνωρίζονται ως δαπάνες προσωπικού όποτε προκύπτει οφειλή. Εισφορές που προπληρώνονται αναγνωρίζονται σαν στοιχείο του ενεργητικού σε περίπτωση που υπάρχει δυνατότητα επιστροφής των χρημάτων ή συμψηφισμός με μελλοντικές οφειλές.

Η υποχρέωση που αναγνωρίζεται στον Ισολογισμό για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών είναι η παρούσα αξία της υποχρέωσης για την καθορισμένη παροχή, κατά την ημερομηνία Ισολογισμού, μειωμένη κατά την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος. Η υποχρέωση της καθορισμένης παροχής υπολογίζεται ετησίως από ανεξάρτητο αναλογιστή με τη χρήση της μεθόδου της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας (projected unit credit method). Η παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών υπολογίζεται με προεξόφληση των μελλοντικών χρηματικών εκροών με συντελεστή προεξόφλησης το επιτόκιο των μακροπροθέσμων υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης εταιρικών ομολόγων που εκφράζονται στο ίδιο νόμισμα με τις πληρωμές των εισφορών και έχουν διάρκεια περίπου ίση με το συνταξιοδοτικό πρόγραμμα.

Το κόστος τρέχουσας απασχόλησης των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών, το οποίο αναγνωρίζεται στη κατάσταση αποτελεσμάτων στις συνταξιοδοτικές παροχές, εκτός αν έχει ήδη συμπεριληφθεί στο κόστος κάποιου περιουσιακού στοιχείου αντιπροσωπεύει την αύξηση της σχετικής υποχρέωσης όπως αυτή προκύπτει από την απασχόληση των εργαζόμενων την τρέχουσα περίοδο, τις περικοπές των καθορισμένων παροχών και τους διακανονισμούς. Τα χρηματοοικονομικά έξοδα/ έσοδα υπολογίζονται εφαρμόζοντας το επιτόκιο προεξόφλησης στο καθαρό υπόλοιπο της υποχρέωσης προγραμμάτων καθορισμένων παροχών και της εύλογης αξίας των στοιχείων ενεργητικού.

Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν από εμπειρικές αναπροσαρμογές και αλλαγές σε αναλογιστικές παραδοχές χρεώνονται ή πιστώνονται στα ίδια κεφάλαια, στα λοιπά συνοδικά έσοδα κατά την περίοδο την οποία προκύπτουν.

Το κόστος προϋπηρεσίας αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

(β) Παροχές τερματισμού της απασχόλησης

Οι παροχές τερματισμού της απασχόλησης πληρώνονται όταν οι εργαζόμενοι αποχωρούν πριν την ημερομηνία συνταξιοδότησεως ή όταν ο εργαζόμενος αποχωρήσει οικειοθελώς με αντάλλαγμα αυτές τις παροχές. Ο Όμιλος καταχωρεί αυτές τις παροχές το νωρίτερο από τις ακόλουθες ημερομηνίες: (α) όταν ο Όμιλος δεν μπορεί πλέον να αποσύρει την προσφορά των παροχών αυτών και β) όταν η εταιρεία αναγνωρίζει κόστος αναδιάρθρωσης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 37 και συμπεριλαμβάνει την καταβολή των παροχών λήξης. Στην περίπτωση μίας προσφοράς που γίνεται για να ενθαρρύνει την εθελουσία αποχώρηση, οι παροχές εξόδου υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των εργαζομένων που αναμένεται να δεχτούν την προσφορά. Παροχές τερματισμού της απασχόλησης που οφείλονται 12 μήνες μετά την ημερομηνία του Ισολογισμού προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους.

(γ) Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους ή με βάση την αξία των συμμετοχικών τίτλων

Ο Όμιλος έχει σε ισχύ ένα πρόγραμμα αποδοχών βασισμένο σε μετοχικούς τίτλους. Το συνολικό ποσό της δαπάνης κατά τη διάρκεια της περιόδου ωρίμανσης του δικαιώματος καθορίζεται με βάση την εύλογη αξία του προγράμματος κατά την περίοδο που προσφέρεται το δικαίωμα. Οι προϋποθέσεις που δεν σχετίζονται με την αγορά περιλαμβάνονται στις υποθέσεις για τον καθορισμό του αριθμού των δικαιωμάτων που αναμένεται να εξασκηθούν. Σε κάθε ημερομηνία Ισολογισμού ο Όμιλος αναθεωρεί τις εκτιμήσεις για τον αριθμό των δικαιωμάτων που αναμένεται να εξασκηθούν. Αναγνωρίζει την επίδραση της αναθεώρησης των αρχικών εκτιμήσεων, εφόσον υπάρξει, στα αποτελέσματα με ανάλογη προσαρμογή των ιδίων κεφαλαίων.

Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων, η Εταιρεία εκδίδει νέες μετοχές. Τα ποσά που εισπράττονται καθαρά από άμεσα έξοδα της συναλλαγής, καταχωρούνται στο μετοχικό κεφάλαιο (ονομαστική αξία) και στο αποθεματικό υπέρ το άρτιο, κατά την άσκηση των δικαιωμάτων.

(δ) Βραχυπρόθεσμες αποδοχές αδειών

Ο Όμιλος αναγνωρίζει το αναμενόμενο κόστος των βραχυπρόθεσμων παροχών στους εργαζομένους με την μορφή πληρωμένων αδειών, δεδομένου ότι οι εργαζόμενοι έχουν θεμελιώσει το σχετικό δικαίωμά τους μέσω της παροχής των υπηρεσιών τους.

2.21 Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

Οι προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους και μεταγενέστερα επιμετρούνται σύμφωνα με το αποσβεσμένο κόστος όπου και χρησιμοποιείται η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου. Οι υποχρεώσεις ταξινομούνται σε βραχυπρόθεσμες αν η πληρωμή επίκειται εντός ενός έτους ή λιγότερο. Εάν όχι, παρουσιάζονται μέσα στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.

2.22 Προβλέψεις

Προβλέψεις για αποκατάσταση περιβάλλοντος, έξοδα αναδιοργάνωσης και νομικές υποθέσεις γίνονται όταν ο Όμιλος έχει νομικές ή άλλες συμβατικές υποχρεώσεις που απορρέουν από πράξεις του παρελθόντος, είναι πιθανόν να χρειασθούν μελλοντικές εκροές για την διευθέτηση αυτών των υποχρεώσεων και τα σχετικά ποσά μπορούν να υπολογισθούν με σχετική ακρίβεια. Προβλέψεις αναδιάρθρωσης περιλαμβάνουν πρόστιμα λόγω τερματισμού συμβάσεων μισθώσεων και αμοιβές λόγω εξόδου από την υπηρεσία εργαζομένων. Προβλέψεις δεν μπορεί να γίνουν για ενδεχόμενες μελλοντικές λειτουργικές ζημιές.

Οι προβλέψεις υπολογίζονται με βάση την παρούσα αξία των εκτιμήσεων της διοίκησης και αφορούν στη δαπάνη που θα χρειαστεί για την διευθέτηση των αναμενόμενων υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού. Ο συντελεστής προεξόφλησης που χρησιμοποιείται αντικατοπτρίζει τις συνθήκες της αγοράς και τη διαχρονική αξία του χρήματος καθώς επίσης και επαυξήσεις σχετικές με την υποχρέωση.

Ο λογιστικός χειρισμός που πραγματοποιεί ο Όμιλος σχετικά με την υποχρέωση πλήρωσης συγκεκριμένων στόχων εκπομπών CO₂, είναι ο ακόλουθος: Το ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) κατανέμει ετησίως στα ευρωπαϊκά διυλιστήρια, καθορισμένο αριθμό δικαιωμάτων εκπομπών ρυπογόνων αερίων. Ο Όμιλος αναγνωρίζει τα δικαιώματα που λαμβάνει στο κόστος και αναγνωρίζει πρόβλεψη για το ποσό που θα πρέπει να πληρώσει εφόσον οι εκπομπές του κατά τη διάρκεια της χρονιάς ξεπεράσουν τα δικαιώματα που έχουν ληφθεί. Η πρόβλεψη αναγνωρίζεται ως το ποσό με το οποίο αναμένεται να επιβαρυνθεί ο Όμιλος κατά την εξόφληση της υποχρέωσης και ισούται με την

αγοραία, κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, τιμή των δικαιωμάτων που απαιτούνται για την κάλυψη των εκπομπών που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία αυτή.

2.23 Περιβαλλοντικές υποχρεώσεις

Οι περιβαλλοντικές δαπάνες που σχετίζονται με τρέχοντα ή μελλοντικά έσοδα, κεφαλαιοποιούνται ή εξοδοποιούνται ανάλογα με την περίπτωση. Οι δαπάνες που αφορούν υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν από παρελθούσες δραστηριότητες και που δεν συμβάλλουν στα τρέχοντα ή μελλοντικά έσοδα της εταιρείας, εξοδοποιούνται.

Ο Όμιλος εφαρμόζει πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος η οποία συμμορφώνεται με την ισχύουσα νομοθεσία και τους όρους που απορρέουν από τις περιβαλλοντικές και λειτουργικές άδειες των δραστηριοτήτων του. Για τη συμμόρφωση με όλους τους σχετικούς όρους και κανονισμούς ο Όμιλος έχει εφαρμόσει σύστημα παρακολούθησης των διαφόρων παραμέτρων, σύμφωνα και με τις απαιτήσεις των αρμοδίων αρχών. Επίσης προσαρμόζει τα επενδυτικά του προγράμματα για δαπάνες που απαιτούνται για γνωστές μελλοντικές περιβαλλοντολογικές απαιτήσεις. Οι παραπάνω δαπάνες προεκτιμούνται από σχετικές περιβαλλοντικές μελέτες.

Υποχρεώσεις για περιβαλλοντικές δαπάνες επανόρθωσης ή καθαρισμού αναγνωρίζονται όταν οι σχετικές περιβαλλοντικές μελέτες ή εργασίες καθαρισμού είναι πιθανές και οι σχετικές δαπάνες μπορούν εύλογα να εκτιμηθούν. Γενικά, η δημιουργία των σχετικών προβλέψεων συμπίπτει με τη δέσμευση από μέρος του Ομίλου να προβεί σε υλοποίηση επίσημου σχεδίου δράσης, σε περίπτωση αποβιομηχανοποίησης ή σε περίπτωση κλεισίματος ανενεργών εγκαταστάσεων. Το ποσό της πρόβλεψης είναι η καλύτερη δυνατή εκτίμηση των απαιτούμενων δαπανών. Εάν η διαχρονική αξία του χρήματος είναι σημαντική, το ποσό της πρόβλεψης που αναγνωρίζεται είναι η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών δαπανών.

2.24 Αναγνώριση εσόδων

Τα έσοδα περιλαμβάνουν την εύλογη αξία των πωλήσεων αγαθών και παροχής υπηρεσιών, καθαρά από Φόρους Προστιθέμενης Αξίας, τελωνειακά τέλη, εκπτώσεις και επιστροφές. Τα έσοδα αναγνωρίζονται όταν υπάρχει η πιθανότητα τα οικονομικά οφέλη να εισρεύσουν στον Όμιλο και μπορούν να αποτιμηθούν αξιόπιστα. Ο Όμιλος εκτιμά εάν έχει ρόλο εντολέα ή εκπροσώπου σε κάθε σχετική συμφωνία. Τα έσοδα αναγνωρίζονται ως ακολούθως:

(α) Πωλήσεις αγαθών στη χονδρική αγορά

Οι πωλήσεις αγαθών αναγνωρίζονται όταν ο Όμιλος παραδίδει την ιδιοκτησία και τους κινδύνους που σχετίζονται με την ιδιοκτησία των αγαθών στους πελάτες, τα αγαθά παραδίδονται στους πελάτες και γίνονται αποδεκτά από αυτούς και η είσπραξη της απαίτησης είναι εύλογα εξασφαλισμένη.

(β) Πωλήσεις αγαθών στην λιανική αγορά

Οι πωλήσεις αγαθών αναγνωρίζονται όταν μια εταιρεία του Ομίλου έχει παραδώσει προϊόντα στον πελάτη, ο πελάτης τα έχει αποδεχθεί και η δυνατότητα είσπραξης της οφειλής έχει σχετικά εξασφαλιστεί.

(γ) Παροχή υπηρεσιών

Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών αναγνωρίζονται κατά την περίοδο εκείνη όπου παρέχεται η υπηρεσία, σύμφωνα με το βαθμό ολοκλήρωσης της συναλλαγής, σε σχέση πάντα και με την πραγματική αξία της υπηρεσίας ως ποσοστό των συνολικών υπηρεσιών που έχουν συμφωνηθεί.

(δ) Έσοδα από τόκους

Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται αναλογικά με βάση το χρόνο και με την χρήση του πραγματικού επιτοκίου. Όταν υπάρχει απομείωση των απαιτήσεων, η λογιστική αξία αυτών μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό τους το οποίο είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλουμένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο όπου η έκπτωση κατανέμεται σαν έσοδο από τόκους.

(ε) Έσοδα από μερίσματα

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν θεμελιώνεται το δικαίωμα είσπραξής τους.

2.25 Μισθώσεις

Μισθώσεις στις οποίες ο Όμιλος είναι μισθωτής

Οι μισθώσεις παγίων όπου ο Όμιλος διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και οφέλη της ιδιοκτησίας ταξινομούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις κεφαλαιοποιούνται με την έναρξη της μίσθωσης στη χαμηλότερη μεταξύ της εύλογης αξίας του παγίου στοιχείου ή της παρούσας αξίας των ελάχιστων μισθωμάτων. Κάθε μίσθωμα επιμερίζεται μεταξύ της υποχρέωσης και των χρηματοοικονομικών εξόδων έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ένα σταθερό επιτόκιο στην υπολειπόμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση. Οι αντίστοιχες υποχρεώσεις από μισθώματα, καθαρές από χρηματοοικονομικά έξοδα, απεικονίζονται στα «Δάνεια». Το μέρος του κόστους χρηματοδότησης της μίσθωσης που αντιστοιχεί σε τόκους αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσης κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τρόπο που να συνεπάγεται σταθερό επιτόκιο στο υπόλοιπο της υποχρέωσης στην κάθε περίοδο. Τα πάγια που αποκτήθηκαν με χρηματοδοτική μίσθωση αποσβένονται στη μικρότερη περίοδο μεταξύ της ωφέλιμης ζωής των παγίων στοιχείων και της διάρκειας μίσθωσής τους.

Μισθώσεις όπου ένα σημαντικό μέρος των κινδύνων και των οφελών της ιδιοκτησίας διατηρούνται από τον εκμισθωτή ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι πληρωμές που γίνονται για λειτουργικές μισθώσεις (καθαρές από τυχόν κίνητρα που προσφέρθηκαν από τον εκμισθωτή) αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσης αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

Μισθώσεις στις οποίες ο Όμιλος είναι εκμισθωτής

Τα μισθώματα που εισπράττει ο Όμιλος αναγνωρίζονται σαν έσοδο αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης. Τα αντίστοιχα μισθωμένα πάγια περιλαμβάνονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης βάσει της φύσης τους.

2.26 Διανομή μερισμάτων

Η διανομή μερισμάτων στους μετόχους του Ομίλου αναγνωρίζεται ως υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης στην οποία τα μερίσματα ανακοινώθηκαν και η διανομή εγκρίθηκε από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

2.27 Συμβάσεις χρηματοοικονομικής εγγύησης

Οι συμβάσεις χρηματοοικονομικής εγγύησης του Ομίλου προβλέπουν την αποζημίωση του κατόχου του συμβολαίου για ζημιά την οποία υπέστη σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του βάσει των συμφωνηθέντων όρων. Οι συμβάσεις χρηματοοικονομικής εγγύησης αναγνωρίζονται αρχικά σαν υποχρέωση στην εύλογη αξία τους, η οποία προσαρμόζεται για τυχόν έξοδα συναλλαγών τα οποία συνδέονται άμεσα με τις συγκεκριμένες συμβάσεις. Μεταγενέστερα, η επιμέτρηση της υποχρέωσης γίνεται στη μεγαλύτερη αξία ανάμεσα στην καλύτερη εκτίμηση που μπορεί να γίνει για την εκταμίευση που θα χρειαστεί προκειμένου να τακτοποιηθεί η υποχρέωση, όπως είχε διαμορφωθεί κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και το ποσό που αναγνωρίστηκε μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις.

2.28 Αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές

Ο Όμιλος έχει υιοθετήσει τις τροποποιήσεις που περιγράφονται αναλυτικά στη σημείωση 2.11 για πρώτη φορά την οικονομική περίοδο που ξεκίνησε τη 1^η Ιανουαρίου 2017. Η υιοθέτηση αυτή δεν είχε σημαντικές επιπτώσεις στις λογιστικές πολιτικές του Ομίλου.

2.29 Συγκριτικά στοιχεία

Όπου ήταν αναγκαίο τα συγκριτικά στοιχεία έχουν ανακαταμετρηθεί για να συμφωνούν με τις αλλαγές στην παρουσίαση των στοιχείων της παρούσης χρήσεως.

3 Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

3.1 Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Οι δραστηριότητες του Ομίλου επικεντρώνονται πρωτίστως στον κλάδο Διύλισης (συμπεριλαμβανομένων και των Χημικών) και Εμπορίας πετρελαιοειδών και δευτερευόντως στους κλάδους της Έρευνας Υδρογονανθράκων και Παραγωγής και Εμπορίας Ηλεκτρικής Ενέργειας. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους και κινδύνους σχετιζόμενους με την αγορά πετρελαιοειδών, όπως κινδύνους διακύμανσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών, της τιμής των πετρελαιοειδών στις διεθνείς αγορές και των επιτοκίων, πιστωτικό κίνδυνο καθώς και κίνδυνο ρευστότη-

τας και ταμειακών ροών. Συμβαδίζοντας με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και μέσα στα πλαίσια της εκάστοτε τοπικής αγοράς και νομικού πλαισίου, το γενικό πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου εστιάζεται στην μείωση πιθανής έκθεσης στη μεταβλητότητα της αγοράς και / ή στην μετρίαση οποιασδήποτε αρνητικής επίδρασης στη χρηματοοικονομική θέση του Ομίλου, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό. Σε γενικές γραμμές, τα θέματα που επηρεάζουν τη λειτουργία του Ομίλου, συνοψίζονται παρακάτω:

Μακροοικονομικό Περιβάλλον: Μετά από μια παρατεταμένη περίοδο οικονομικής ύφεσης μεταξύ του 2009-2016, κατά την οποία το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 26%, η ελληνική οικονομία άρχισε να ανακάμπτει το 2016 και συνέχισε την ανάπτυξή της το 2017, με το ΑΕΠ να σημειώνει συνεχή αύξηση τα 3 πρώτα τρίμηνα του έτους. Η οικονομική ανάκαμψη, η βελτίωση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος, η ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης υλοποίησης του προγράμματος διάσωσης της ΕΕ και η σημαντική πρόοδος στην τρίτη αξιολόγηση, καθώς και η βελτίωση της εμπιστοσύνης που αντανακλάται στις αποδόσεις των ελληνικών κρατικών ομολόγων, συνέβαλαν στη βελτίωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος στη χώρα. Η ανάπτυξη της απασχόλησης είχε θετικό αντίκτυπο στο εισόδημα και στην ιδιωτική κατανάλωση. Ωστόσο, η αύξηση του πληθωρισμού και των μισθών κινείται ακόμη σε χαμηλά επίπεδα.

Η συνολική κατανάλωση καυσίμων μειώθηκε κατά 1,9% το 2017, κυρίως ως αποτέλεσμα της μείωσης στη ζήτηση του πετρελαίου θέρμανσης λόγω των ήπιων καιρικών συνθηκών κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους και των υψηλότερων τιμών των πετρελαιοειδών προϊόντων στα τέλη του 2017. Η ζήτηση καυσίμων κίνησης έπεσε στα επίπεδα του 2015 (μείωση κατά 1,2%) κατά τη διάρκεια του έτους, καθώς η κατανάλωση βενζίνης ήταν αρκετά χαμηλότερη, αντισταθμίζοντας την υψηλότερη ζήτηση πετρελαίου κίνησης.

Παρά την οικονομική ανάκαμψη που σημειώθηκε το 2017, εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τη βιωσιμότητα του τραπεζικού συστήματος και την κρατική χρηματοδότηση μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος διάσωσης, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στις αξιολογήσεις κινδύνου και τη διαμόρφωση τιμών στις κεφαλαιαγορές. Οι οικονομικές εξελίξεις στη χώρα βρίσκονται εκτός ελέγχου του Ομίλου, ωστόσο, η Διοίκηση αξιολογεί συνεχώς την κατάσταση και τις πιθανές μελλοντικές εξελίξεις προκειμένου να διασφαλίσει τη λήψη όλων των απαιτούμενων μέτρων για την ελαχιστοποίηση τυχόν επιπτώσεων στις δραστηριότητες του στην Ελλάδα.

Συναλλαγματικός κίνδυνος: Οι δραστηριότητες του Ομίλου είναι προστατευμένες από τη φύση τους από τον κίνδυνο που προκύπτει από συναλλαγματικές ισοτιμίες, καθώς όλες οι συναλλαγές που γίνονται στον πετρελαιοειδών τομέα βασίζονται σε διεθνείς τιμές αναφοράς σε δολάρια Αμερικής τόσο για το αργό πετρέλαιο όσο και για τα προϊόντα πετρελαιοειδών. Όλες οι διεθνείς αγορές και πωλήσεις αργού πετρελαίου και προϊόντων πετρελαιοειδών διενεργούνται σε δολάρια Αμερικής, ενώ οι πωλήσεις σε τοπικές αγορές είτε γίνονται σε δολάρια Αμερικής είτε μετατρέπονται στο τοπικό νόμισμα για λογιστικούς λόγους χρησιμοποιώντας τις διεθνείς τιμές αναφοράς της ημερομηνίας συναλλαγής.

Κίνδυνος μεταβολής τιμών: Η διαχείριση κινδύνων που αφορούν τις τιμές των προϊόντων πραγματοποιείται από την επιτροπή διαχείρισης εμπορικών κινδύνων στην οποία μετέχουν ανώτερα στελέχη των εμπορικών και οικονομικών διευθύνσεων, ενώ για τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους η διαχείριση γίνεται από τις Οικονομικές Υπηρεσίες του Ομίλου, πάντα στα πλαίσια των εγκρίσεων που έχουν δοθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι Οικονομικές Υπηρεσίες προσδιορίζουν και εκτιμούν τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους σε στενή συνεργασία με τις λειτουργικές μονάδες του Ομίλου.

Εξασφάλιση τροφοδοσίας με αργά πετρέλαια: Οι εξελίξεις που έλαβαν χώρα κατά τα τελευταία 2,5 χρόνια στις διεθνείς και περιφερειακές αγορές, οδήγησαν σε μείωση του κόστους πρώτων υλών για τον Όμιλο, καθώς και σε διευρυμένη δυνατότητα επιλογής προμηθευτών. Οι διεθνείς τιμές αναφοράς του αργού πετρελαίου τον Δεκέμβριο του 2017 εμφανίζουν πάνω από 40% μείωση σε σχέση με το υψηλό όριο του 2014. Αποτέλεσμα των εξελίξεων αυτών είναι η μείωση του κόστους εφοδιασμού με αργό πετρέλαιο, κυρίως βαρέων αργών υψηλού θείου αλλά και ελαφριών αργών χαμηλού θείου, τα οποία αποτελούν την κύρια πρώτη ύλη για διυλιστήρια υψηλής πολυπλοκότητας όπως αυτά του Ομίλου ΕΛΠΕ, βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα των διυλιστηρίων στη Μεσόγειο συγκριτικά με αντίστοιχες εταιρείες παγκοσμίως. Ο Όμιλος κατάφερε να επωφεληθεί από τις εξελίξεις διαφοροποιώντας το μείγμα εφοδιασμού σε σχέση με προηγούμενα χρόνια.

Χρηματοδότηση δραστηριοτήτων: Δεδομένης της οικονομικής συγκυρίας από το 2011 έως και σήμερα, ο Όμιλος έχει εστιάσει στη διαχείριση της μέσης διάρκειας ζωής των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού, στη χρηματοδότηση του επενδυτικού του πλάνου καθώς και στη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας. Σύμφωνα με τις παραπάνω προτεραιότητες και το μεσοπρόθεσμο πλάνο χρηματοδότησης, ο Όμιλος έχει διατηρήσει μια αναλογία μακροπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων δανείων, λαμβάνοντας υπόψη την πιστοδοτική δυνατότητα των τραπεζών και των αγορών κεφαλαίου, τη διαχείριση των χρηματοροών, καθώς και εμπορικές παραμέτρους. Περίπου 70% του συνολικού

δανεισμού, χρηματοδοτείται από μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες γραμμές πίστωσης ενώ το υπόλοιπο χρηματοδοτείται από βραχυπρόθεσμο δανεισμό.

Τον Μάιο του 2016, ο Όμιλος αποπλήρωσε ευρωομόλογο \$400 εκατ. κατά την ημερομηνία λήξης του. Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του ίδιου μήνα, η μητρική εταιρεία ολοκλήρωσε συμφωνία παροχής πιστωτικής γραμμής €400 εκατ., αποτελούμενης από δύο τμήματα, το πρώτο με δέσμευση εκταμίευσης ύψους €240 εκατ. δεσμευμένο και το δεύτερο ύψους €160 εκατ. χωρίς δέσμευση. Η πιστωτική γραμμή έχει διάρκεια 18 μηνών, με δυνατότητα παράτασης έξι μηνών, η οποία ασκήθηκε τον Ιούλιο του 2017 και στην οποία συναίνεσαν όλες οι συμμετέχουσες τράπεζες. Η νέα ημερομηνία λήξης της πιστωτικής γραμμής είναι τον Μάιο του 2018 ενώ το υπόλοιπο του δεσμευμένου τμήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2017 ήταν €239 εκατ. Το υπόλοιπο του μη δεσμευμένου τμήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2017 ήταν €0 εκατ.

Τον Οκτώβριο του 2016, ο Όμιλος εξέδωσε πενταετές ευρωομόλογο ύψους €375 εκατ. και απόδοσης 4,875%, εγγυημένου από τη μητρική εταιρεία του Ομίλου, με τιμή έκδοσης 99,453 επί τοις εκατό του αρχικού κεφαλαίου. Οι ομολογίες λήγουν τον Οκτώβριο του 2021. Τα έσοδα από την έκδοση χρησιμοποιήθηκαν για την αποπληρωμή υφιστάμενου χρέους, συμπεριλαμβανομένης της μερικής προπληρωμής του ευρωομολόγου €500 εκατ. που έληξε τον Μάιο του 2017, μέσω διαδικασίας δημόσιας προσφοράς η οποία ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2016 και κατά την οποία έγιναν δεκτές ομολογίες ονομαστικής αξίας €225 εκατ.. Τον Ιούλιο του 2017, ο Όμιλος εξέδωσε εγγυημένες ομολογίες ύψους €74,53 εκατ. με λήξη στις 14 Οκτωβρίου 2021, οι οποίες ενοποιήθηκαν και αποτελούν μία ενιαία σειρά ομολογιών με το ευρωομόλογο ύψους €375 εκατ. και απόδοσης 4,875%.

Επιπρόσθετα, ο Όμιλος είχε ένα κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο ύψους €50 εκατ. αποτελούμενο από ένα τμήμα ύψους €40 εκατ. με λήξη τον Ιούλιο του 2016 και ένα τμήμα ύψους €10 εκατ. με λήξη τον Ιούλιο του 2018. Τον Ιούλιο του 2016 ο Όμιλος αποπλήρωσε μέρος του τμήματος που έληξε ύψους €20 εκατ., επεκτείνοντας την ημερομηνία λήξης του υπολοίπου των €20 εκατ. έως τον Ιούλιο του 2018.

Τον Οκτώβριο του 2016, ο Όμιλος παρέτεινε την ημερομηνία λήξης του κοινοπρακτικού ομολογιακού δανείου ύψους €400 εκατ. έως τον Οκτώβριο του 2017, με δυνατότητα επέκτασης δυο επιπλέον εξαμήνων. Τον Οκτώβριο του 2017 η Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ παρέτεινε την ημερομηνία λήξης μέρους του κοινοπρακτικού ομολογιακού δανείου έως τον Απρίλιο του 2018, ενώ ήδη βρίσκεται σε διαδικασία ανανέωσης του. Σύμφωνα με τη στρατηγική διαχείριση κινδύνου του Ομίλου για αύξηση του ποσοστού των δανειακών διευκολύνσεων με δέσμευση, η Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ ολοκλήρωσε τον Ιανουάριο του 2015 την εξασφάλιση κοινοπρακτικού ομολογιακού δανείου με δέσμευση, ύψους €200 εκατ., με διάρκεια τριών ετών. Τον Ιανουάριο του 2018 η εταιρεία επέκτεινε την ημερομηνία λήξης του δανείου μέχρι τον Φεβρουάριο του 2018 ενώ βρίσκεται στη διαδικασία ανανέωσης για τρία επιπλέον έτη.

Αναλυτικότερη αναφορά γίνεται στην παράγραφο (γ) Κίνδυνος ρευστότητας όπως επίσης και στη Σημείωση 16.

Διαχείριση κεφαλαίων: Δεύτερη βασική προτεραιότητα του Ομίλου αποτελεί η διαχείριση του Ενεργητικού, όπου ο Όμιλος απασχολεί κεφάλαια ύψους, περίπου €4,2 δισ., τα οποία καλύπτουν ανάγκες για κεφάλαιο κίνησης, επενδύσεις σε πάγια στοιχεία αλλά και την επένδυση στον Όμιλο ΔΕΠΑ. Το κυκλοφορούν ενεργητικό χρηματοδοτείται κυρίως από τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (συμπεριλαμβανομένου και του βραχυπρόθεσμου τραπεζικού δανεισμού), οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση του κεφαλαίου κίνησης (αποθέματα και πελάτες). Ως αποτέλεσμα του επενδυτικού πλάνου, την περίοδο 2007- 2012, το επίπεδο καθαρού δανεισμού αυξήθηκε στο 43% των συνολικών απασχολούμενων κεφαλαίων, ενώ το υπόλοιπο 57% χρηματοδοτείται από ίδια κεφάλαια. Ο Όμιλος έχει ξεκινήσει διαδικασία μείωσης του επιπέδου καθαρού δανεισμού μέσω αξιοποίησης των αυξημένων λειτουργικών χρηματοροών μετά την ολοκλήρωση και λειτουργία του νέου διυλιστηρίου Ελευσίνας. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να οδηγήσει σε χαμηλότερο δείκτη Δανείων προς Ίδια Κεφάλαια, καλύτερη αντιστοίχιση των ημερομηνιών λήξης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού, καθώς και σε χαμηλότερο κόστος δανεισμού.

(α) Κίνδυνος αγοράς

ι. Συναλλαγματικός κίνδυνος

Όπως εξηγείται στη σημείωση 2.5 «Συναλλαγματικές μετατροπές», το λειτουργικό νόμισμα της μητρικής εταιρείας και νόμισμα αναφοράς του Ομίλου είναι το Ευρώ. Ωστόσο, σύμφωνα με την κοινή διεθνή πρακτική, όλες οι διεθνείς συναλλαγές αργού πετρελαίου και εμπορίας πετρελαιοειδών βασίζονται στις διεθνείς τιμές αναφοράς σε δολάρια ΗΠΑ.

Ο συναλλαγματικός νομισματικός κίνδυνος προκύπτει από τρεις τύπους έκθεσης σε κίνδυνο:

- **Κίνδυνος αποτίμησης στοιχείων της κατάστασης οικονομικής θέσης:** Το μεγαλύτερο μέρος από τα αποθέματα που διατηρεί ο Όμιλος αποτιμάται σε Ευρώ ενώ η υποκείμενη του αξία προσδιορίζεται σε Δολάρια

Αμερικής. Ως εκ τούτου, πιθανή υποτίμηση του Δολαρίου έναντι του Ευρώ οδηγεί σε μείωση της αξίας ρευστοποίησης των αποθεμάτων που συμπεριλαμβάνονται στη κατάσταση οικονομικής θέσης. Σαν μέτρο αντιστάθμισης μέρους του συγκεκριμένου κινδύνου, σημαντικό μέρος των υποχρεώσεων του Ομίλου προς προμηθευτές (αγορά αργού και έτοιμων πετρελαιοειδών προϊόντων) πραγματοποιείται σε δολάρια περιορίζοντας τον κίνδυνο μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Σημειώνεται όμως ότι ενώ στην περίπτωση υποτίμησης του δολαρίου η επίδραση στη κατάσταση οικονομικής θέσης αντισταθμίζεται, σε περιπτώσεις ανατίμησης του δολαρίου η αποτίμηση σε αγοραία αξία τέτοιων υποχρεώσεων οδηγεί σε συναλλαγματικές ζημιές χωρίς αντισταθμισμένα οφέλη, καθώς τα αποθέματα εξακολουθούν να παρουσιάζονται στη κατάσταση οικονομικής θέσης σε τιμή κτήσης. Στις 31 Δεκεμβρίου 2017 εάν το Ευρώ είχε εξασθενήσει έναντι του Δολαρίου κατά 5% διατηρώντας όλα τα άλλα μεταβλητά στοιχεία σταθερά τα προ φόρων αποτελέσματα θα μειώνονταν περίπου κατά €13 εκατ. κυρίως ως αποτέλεσμα των κερδών/ζημιών από συναλλαγματικές διαφορές στην μετατροπή των δολαριακών εμπορικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, χρηματικών διαθεσίμων και στην μετατροπή των δολαριακών δανείων.

- **Κίνδυνος μετατροπής μεικτού περιθωρίου:** Λόγω του ότι οι περισσότερες συναλλαγές σε αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου βασίζονται σε διεθνείς τιμές Platts σε δολάρια, το μεικτό κέρδος του Ομίλου σε Ευρώ διαφοροποιείται ανάλογα με την εκάστοτε ισοτιμία. Η πρόσφατη μεταβλητότητα της αγοράς έχει επιδράσει αρνητικά στην δυνατότητα και το κόστος κάλυψης του κινδύνου αυτού. Για το λόγο αυτό ο Όμιλος δεν προέβη σε μεγάλο ύψος πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου μετατροπής του μεικτού περιθωρίου σε Ευρώ. Η συγκεκριμένη έκθεση σε κίνδυνο σχετίζεται γραμμικά με το μεικτό περιθώριο του Ομίλου καθώς οποιαδήποτε ανατίμηση/ υποτίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου οδηγεί σε αντίστοιχη ζημιά/ κέρδος μετατροπής στα αποτελέσματα της περιόδου.
- **Κίνδυνος ξένων θυγατρικών:** Όπου ο Όμιλος λειτουργεί εκτός Ευρωζώνης υπάρχει επιπλέον έκθεση σε κίνδυνο που συνδέεται με τη σχετική ισοτιμία μεταξύ του δολαρίου (τρόπος καθορισμού βασικής τιμής), του Ευρώ (νόμισμα παρουσίασης) και του τοπικού νομίσματος (νόμισμα συναλλαγής). Όπου είναι δυνατό ο Όμιλος προσπαθεί να ελέγξει την έκθεση στον κίνδυνο αυτό, μεταφέροντας και συγκεντρώνοντας το σύνολο των συναλλαγμάτων σε επίπεδο Ομίλου. Παρ' ότι σημαντική για τις εκτός Ελλάδας θυγατρικές, η συνολική έκθεση στον κίνδυνο αυτό δεν θεωρείται σημαντική για τον Όμιλο.

ii. Κίνδυνος διακύμανσης τιμής προϊόντων

Η διύλιση, ως βασική δραστηριότητα του Ομίλου, δημιουργεί έκθεση σε κίνδυνο αγοράς τιμής προϊόντων. Αλλαγές στις τρέχουσες τιμές αγοράς ή στις τιμές των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης σε σχέση με τις τιμές κόστους επηρεάζουν την αξία των αποθεμάτων, ενώ η έκθεση στα περιθώρια διύλισης (συνδυασμός τιμής αργού και προϊόντων) επηρεάζει τις μελλοντικές ταμειακές ροές της επιχείρησης.

Στην περίπτωση του κινδύνου διακύμανσης τιμής προϊόντων, το επίπεδο έκθεσης σε κίνδυνο καθορίζεται από το απόθεμα στο τέλος κάθε περιόδου. Σε περιόδους απότομης πτώσης τιμών, καθώς η πολιτική της μητρικής Εταιρείας είναι να παρουσιάζει τα αποθέματα στο χαμηλότερο της τιμής κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας, τα αποτελέσματα επηρεάζονται από την υποτίμηση αξίας των αποθεμάτων. Το μέγεθος της έκθεσης στον κίνδυνο αυτό σχετίζεται απευθείας με το ύψος των αποθεμάτων και το ποσοστό της μείωσης των τιμών. Στο βαθμό που η χρήση τέτοιων χρηματοοικονομικών προϊόντων αξιολογείται ως συμφέρουσα από άποψη απόδοσης σε σχέση με το βαθμό κινδύνου, τη δομή της αγοράς και τα διαθέσιμα πιστωτικά όρια για τέτοιου είδους συναλλαγές, η Εταιρεία προβαίνει σε μείωση της έκθεσης στο κίνδυνο με πράξεις αντιστάθμισης κινδύνου σε παράγωγα.

Η έκθεση στον κίνδυνο μεταβολών περιθωρίων διύλισης σχετίζεται με το απόλυτο μέγεθος των περιθωρίων διύλισης κάθε διυλιστηρίου. Αυτά καθορίζονται με βάση τις τιμές αναφοράς Platts και διαμορφώνονται σε καθημερινή βάση. Η μεταβολή περιθωρίων έχει ανάλογη επίπτωση στα κέρδη του Ομίλου. Ο Όμιλος, όπου αυτό είναι εφικτό, αποσκοπεί σε αντιστάθμιση μέρους του κινδύνου που αφορά στο κομμάτι της παραγωγής του που θα πωληθεί μελλοντικά. Αυτό όμως δεν είναι εφικτό να συμβεί σε όλες τις συνθήκες της αγοράς, όπως για παράδειγμα όταν οι τιμές συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης βρίσκονται χαμηλότερα από το επίπεδο των τρεχουσών (spot) τιμών αγοράς (backwardated market) ή όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμα πιστωτικά όρια για τέτοιου είδους συναλλαγές.

iii. Κίνδυνος ταμειακών ροών και κίνδυνος μεταβολών εύλογης αξίας λόγω μεταβολών των επιτοκίων

Τα λειτουργικά έσοδα και ταμειακές ροές είναι ανεξάρτητα των μεταβολών στα χρηματοοικονομικά επιτόκια, δεδομένου του χαμηλού επιπέδου επιτοκίων αναφοράς που επικρατούν. Ο δανεισμός με μεταβλητά επιτόκια εκθέτει τον Όμιλο σε

κίνδυνο χρηματικών ροών από διακυμάνσεις στα επιτόκια, ενώ ο δανεισμός με σταθερά επιτόκια σε κίνδυνο μεταβολών της εύλογης αξίας. Περίπου το ένα τρίτο των δανείων του Ομίλου είναι σε σταθερό επιτόκιο. Ανάλογα με τα εκάστοτε επίπεδα καθαρού δανεισμού, η μεταβολή των επιτοκίων βάσης δανεισμού (EURIBOR ή LIBOR), έχει αναλογική επίπτωση στα αποτελέσματα του Ομίλου. Ο δανεισμός του Ομίλου είναι σε μεγάλο βαθμό με μεταβλητό επιτόκιο. Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, εάν το επιτόκιο των δανείων σε Ευρώ ήταν κατά 0,5% υψηλότερο, των λοιπών μεταβλητών στοιχείων τηρουμένων σταθερών, τα προ φόρων κέρδη θα μειώνονταν κατά €10 εκατ..

(β) Πιστωτικός κίνδυνος

i. Διαχείριση ρίσκου

Η διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου επιτελείται κεντρικά, σε επίπεδο Ομίλου. Ο πιστωτικός κίνδυνος πηγάζει από τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, τις καταθέσεις σε τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία, καθώς και από έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο από πελάτες χονδρικής, συμπεριλαμβανομένων ανεξόφλητων υπολοίπων πελατών και δεσμευμένων συναλλαγών. Όπου οι πελάτες χονδρικής μπορεί να αξιολογηθούν από ανεξάρτητη αρχή, αυτές οι αξιολογήσεις χρησιμοποιούνται στη διαχείριση του συγκεκριμένου πιστωτικού κινδύνου. Σε περίπτωση όπου δεν υπάρχει ανεξάρτητη αξιολόγηση, το τμήμα διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη λαμβάνοντας υπ' όψη την οικονομική του κατάσταση, προηγούμενες συναλλαγές καθώς και άλλες παραμέτρους. Τα πιστωτικά όρια πελατών καθορίζονται με βάση εσωτερικές ή εξωτερικές αξιολογήσεις πάντα εντός των καθορισμένων από τη Διοίκηση ορίων. Η χρήση πιστωτικών ορίων παρακολουθείται σε τακτά διαστήματα. Οι πωλήσεις σε πελάτες λιανικής εξοφλούνται με μετρητά ή με χρήση πιστωτικών καρτών.

ii. Πιστωτική φερεγγυότητα

Η πιστωτική φερεγγυότητα των ταμειακών διαθεσίμων, ταμειακών ισοδύναμων και δεσμευμένων καταθέσεων αξιολογείται με αναφορά σε εξωτερικές αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας από τον οίκο αξιολόγησης Moody's, όπως παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Λόγω των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά, η έγκριση των πιστωτικών ορίων είναι αποτέλεσμα μιας πιο αυστηρής διαδικασίας που εμπλέκει όλα τα επίπεδα της ανώτερης διοίκησης. Γι' αυτό το λόγο έχει δημιουργηθεί η επιτροπή πιστώσεων του Ομίλου, η οποία παρακολουθεί τους σημαντικούς πιστωτικούς κινδύνους ολόκληρου του Ομίλου (Σημ.11)

Αξιολόγηση τραπεζών (σε εκ. €)	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
A	16	327
A1	-	91
Baa1	-	14
Baa2	426	-
BBB-	5	-
Caa1	5	8
Caa2	-	11
Caa3	531	599
Χωρίς αξιολόγηση	36	32
Σύνολο	1.019	1.082

(γ) Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας αντιμετωπίζεται με την εξασφάλιση ικανών ταμειακών πόρων και διαθεσίμων καθώς και την εξασφάλιση επαρκών πιστωτικών ορίων με τις συνεργαζόμενες τράπεζες. Λόγω της δυναμικής φύσης των δραστηριοτήτων του, ο Όμιλος έχει σαν στόχο να διατηρεί ευελιξία χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων του μέσω ταμειακών διαθεσίμων και πιστωτικών γραμμών.

Όποτε θεωρηθεί συμφέρον για τον Όμιλο, αλληλά και για την επίτευξη ευνοϊκότερων όρων συναλλαγών, (όπως καλύτερες τιμές, υψηλότερα πιστωτικά όρια, μεγαλύτερη περίοδο πίστωσης), ο Όμιλος προβλέπει για την έκδοση βραχυπρόθεσμων εγγυητικών επιστολών ή ενέγγυων πιστώσεων για την πληρωμή υποχρεώσεων προς προμηθευτές, χρησιμοποιώντας υπάρχουσες γραμμές πίστωσης με εγχώριες και διεθνείς τράπεζες, βάσει των εγκεκριμένων όρων και προϋποθέσεων κάθε τράπεζας σχετικά με το ποσό, το νόμισμα, τη μέγιστη διάρκεια διακράτησης, τις εγγυήσεις κ.α. Στο βαθμό που οι

υποχρεώσεις αυτές έχουν καταστεί πλήρωτες πριν την ημερομηνία Ισολογισμού, αυτές περιλαμβάνονται στα υπόλοιπα προμηθευτών στον Ισολογισμό.

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα δάνεια αναφέρονται στη Σημείωση 16.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα ποσά των δανείων του Ομίλου που θα πρέπει να αποπληρωθούν ή να αναχρηματοδοτηθούν εντός του 2018, καθώς και οι σχετικές περιόδοι λήξης:

	1ο εξάμηνο 2018	2ο εξάμηνο 2018	2018	Δάνεια προς αποπληρωμή	Δάνεια προς αναχρηματοδότηση
Ομολογιακό δάνειο € 400εκ.	285	-	285	-	285
Ομολογιακό δάνειο € 200εκ.	200	-	200	-	200
Ομολογιακό δάνειο € 400εκ.	240	-	240	240	-
Κοινοπρακτικό δάνειο € 20εκ.	-	20	20	-	20
Κοινοπρακτικό δάνειο € 10εκ.	-	10	10	-	10
Κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο € 350εκ.	-	350	350	-	350
Δάνεια Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων («ΕΙΒ»)	22	22	44	44	-
Σύνολο	747	402	1.149	284	865

Ο Όμιλος βρίσκεται σε διαδικασία εκτέλεσης σχεδίου αναχρηματοδότησης για τα παραπάνω ομολογιακά και κοινοπρακτικά δάνεια. Μετά από διαπραγματεύσεις με τις ενδιαφερόμενες τράπεζες, ο Όμιλος έλαβε τους προτεινόμενους βασικούς όρους για την αναχρηματοδότηση κάποιων από τα παραπάνω δάνεια καθώς και όρους για μία νέα διμερή δανειακή σύμβαση. Το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε το προτεινόμενο σχέδιο αναχρηματοδότησης, καθώς και τις περαιτέρω απαιτούμενες ενέργειες για τη σύναψη των νέων δανειακών συμβάσεων. Ο Όμιλος αναμένει την ολοκλήρωση της αναχρηματοδότησης εν ευθέτω χρόνω, πριν τη λήξη των υφιστάμενων δανείων.

Ο παρακάτω πίνακας αναλύει τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και τις καθαρές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις από παράγωγα, ομαδοποιημένες κατά ημερομηνία λήξης, όπως αυτή υπολογίζεται σύμφωνα με το χρονικό υπόλοιπο από την ημερομηνία Ισολογισμού μέχρι τη συμβατική ημερομηνία λήξης. Τα ποσά που εμφανίζονται στον πίνακα αποτελούν τις συμβατικές ταμειακές ροές.

	Εντός 1 έτους	Μεταξύ 1 & 2 ετών	Μεταξύ 2 & 5 ετών	Πάνω από 5 έτη
31 Δεκεμβρίου 2017				
Δανεισμός	2.011.245	404.046	605.779	-
Χρηματοδοτικές μισθώσεις	984	906	2.451	333
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	-	-	-
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	1.622.988	-	-	-
31 Δεκεμβρίου 2016				
Δανεισμός	1.424.122	673.194	902.135	22.311
Χρηματοδοτικές μισθώσεις	960	974	2.390	1.405
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	-	243.562	-	-
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	1.740.345	-	-	-

Τα ποσά που περιλαμβάνονται στη σειρά «Δανεισμός» του πίνακα δεν αντιστοιχούν στα ποσά της κατάστασης οικονομικής θέσης, καθώς αφορούν συμβατικές (μη προεξοφλημένες) μελλοντικές ταμειακές ροές, οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο το κεφάλαιο όσο και τον μελλοντικό τόκο που θα προκύψει στο αντίστοιχο έτος.

Τα ποσά που περιλαμβάνονται στη σειρά «Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις» του πίνακα επίσης δεν αντιστοιχούν στα ποσά του Ισολογισμού, καθώς περιλαμβάνουν μόνο χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

3.2 Διαχείριση κινδύνου κεφαλαίου

Οι στόχοι του Ομίλου σε σχέση με την κεφαλαιακή δομή του, η οποία περιλαμβάνει ίδια κεφάλαια και δανειακή χρηματοδότηση, είναι να διασφαλίσει τη δυνατότητα απρόσκοπτης λειτουργίας της εταιρείας στο μέλλον, να διατηρήσει την ιδανική κεφαλαιακή δομή από πλευράς κόστους και ταυτόχρονα να εξασφαλίσει ότι πληρούνται οι οικονομικοί όροι των δανειακών συμβάσεων.

Ο Όμιλος για να διατηρήσει ή να προσαρμόσει την κεφαλαιακή του διάρθρωση μπορεί να μεταβάλει το μέρισμα προς τους μετόχους, να επιστρέψει κεφάλαιο στους μετόχους, να εκδώσει νέες μετοχές ή να εκποιήσει περιουσιακά στοιχεία για να μειώσει το χρέος του.

Σύμφωνα και με την πρακτική που ακολουθεί ο κλάδος, ο Όμιλος παρακολουθεί την κεφαλαιακή δομή και το δανεισμό του με βάση το συντελεστή μόχλευσης. Ο εν λόγω συντελεστής υπολογίζεται διαιρώντας τον καθαρό δανεισμό με τα συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια. Ο καθαρός δανεισμός υπολογίζεται ως ο συνολικός δανεισμός, μακροπρόθεσμος και βραχυπρόθεσμος όπως εμφανίζεται στον ισολογισμό, μείον τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία. Τα συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια υπολογίζονται ως τα συνολικά ίδια κεφάλαια, όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό, πλέον του καθαρού δανεισμού.

Οι συντελεστές μόχλευσης στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και 2016 αντίστοιχα είχαν ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Σύνολο δανεισμού (Σημ. 16)	2.820.503	2.842.503
Μείον: Ταμειακά διαθέσιμα, ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις (Σημ.12)	(1.018.913)	(1.081.580)
Μείον: Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση (Σημ.3.3)	(1.857)	(1.626)
Καθαρός δανεισμός	1.799.733	1.759.297
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	2.371.574	2.141.635
Συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια	4.171.307	3.900.932
Συντελεστής μόχλευσης	43%	45%

3.3 Προσδιορισμός των ευλόγων αξιών

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που επιμετρούνται στην εύλογη αξία, ανά μέθοδο επιμέτρησης. Οι διαφορετικές κατηγορίες είναι οι ακόλουθες:

- Δημοσιευόμενες τιμές αγοράς (χωρίς τροποποίηση ή αναπροσαρμογή) για χρηματοοικονομικά στοιχεία που διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές (επίπεδο 1)
- Τεχνικές αποτίμησης βασισμένες απευθείας σε δημοσιευόμενες τιμές αγοράς (εξαιρώντας τα χρηματοοικονομικά στοιχεία εκείνα που περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1) ή υπολογιζόμενες εμμέσως από δημοσιευόμενες τιμές αγοράς για παρόμοια εργαλεία (επίπεδο 2).
- Τεχνικές αποτίμησης που δεν βασίζονται σε διαθέσιμες πληροφορίες από τρέχουσες συναλλαγές σε ενεργές χρηματαγορές (επίπεδο 3).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που επιμετρούνται στην εύλογη αξία κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 έχουν ως εξής:

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία προς πώληση	-	-	-	-
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	11.514	-	11.514
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	1.857	-	-	1.857
	1.857	11.514	-	13.371
Στοιχεία υποχρεώσεων				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία προς πώληση	-	-	-	-
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	-	-	-

	-	-	-	-
--	---	---	---	---

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που επιμετρούνται στην εύλογη αξία κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 έχουν ως εξής:

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία προς πώληση	-	-	-	-
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	15.192	-	15.192
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	1.626	-	-	1.626
	1.626	15.192	-	16.818
Στοιχεία υποχρεώσεων				
Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία προς πώληση	-	-	-	-
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	-	-	-
	-	-	-	-

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές, προσδιορίζεται με βάση τις δημοσιευόμενες τιμές που ισχύουν κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού. «Ενεργός» χρηματαγορά υπάρχει όταν υπάρχουν άμεσα διαθέσιμες και αναθεωρούμενες σε τακτά διαστήματα τιμές, που δημοσιεύονται από χρηματιστήριο, χρηματιστή, κλάδο, οργανισμό αξιολόγησης ή οργανισμό εποπτείας. Αυτά τα χρηματοοικονομικά εργαλεία περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές (π.χ. συμβόλαια παραγωγών εκτός της αγοράς παραγωγών) προσδιορίζεται με την χρήση τεχνικών αποτίμησης, οι οποίες βασίζονται ως επί το πλείστον σε διαθέσιμες πληροφορίες για συναλλαγές που διενεργούνται σε ενεργές αγορές ενώ χρησιμοποιούν κατά το δυνατό λιγότερες εκτιμήσεις της οικονομικής οντότητας. Αυτά τα χρηματοοικονομικά εργαλεία περιλαμβάνονται στο επίπεδο 2.

Εάν οι τεχνικές αποτίμησης δεν βασίζονται σε διαθέσιμες πληροφορίες της αγοράς τότε τα χρηματοοικονομικά εργαλεία περιλαμβάνονται στο επίπεδο 3.

Τεχνικές που χρησιμοποιεί ο Όμιλος για να επιμετρήσει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία περιλαμβάνουν:

- Τιμές αγοράς ή τιμές διαπραγματευτών για παρόμοια στοιχεία.
- Την εύλογη αξία των πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου εμπορευμάτων, η οποία προσδιορίζεται ως η παρούσα αξία των μελλοντικών χρηματοροών.

Για τα έτη 2017 και 2016, δεν υπήρξαν μεταφορές ποσών μεταξύ επιπέδων.

Η εύλογη αξία των Ευρώ-ομολόγων σε ευρώ, την 31 Δεκεμβρίου 2017 ήταν €796 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016 €949 εκατ.) ενώ η λογιστική τους αξία ήταν €762 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016 €943 εκατ.). Η εύλογη αξία του υπόλοιπου δανεισμού, προσεγγίζει τη λογιστική του αξία καθώς η επίδραση της προεξόφλησης δεν είναι σημαντική. Η εύλογη αξία του δανεισμού ταξινομείται στο επίπεδο 2 της ιεραρχίας εύλογων αξιών.

Οι λογιστικές αξίες των παρακάτω χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων προσεγγίζουν την εύλογη τους αξία:

- Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις
- Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα
- Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

4 Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις

Οι εκτιμήσεις και παραδοχές συνεχώς επανεκτιμούνται και βασίζονται στην εμπειρία του παρελθόντος όπως αυτή προσαρμόζεται σύμφωνα με τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς και άλλους παράγοντες περιλαμβανομένων προσδοκίων για μελλοντικά γεγονότα τα οποία θεωρούνται λογικά υπό τις παρούσες συνθήκες.

Ο Όμιλος προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές που σχετίζονται με το μέλλον. Συνεπώς οι εκτιμήσεις αυτές εξ' ορισμού σπάνια ταυτίζονται με τα πραγματικά γεγονότα. Οι εκτιμήσεις και υποθέσεις που συνεπάγονται σημαντικό κίνδυνο επανεκτίμησης στη λογιστική αξία των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού στην επόμενη περίοδο αναφέρονται κατωτέρω.

(1) Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές

(α) Φόρος εισοδήματος

Ο Όμιλος υπόκειται σε περιοδικούς ελέγχους από τις τοπικές φορολογικές αρχές των διαφόρων χωρών όπου δραστηριοποιείται. Η διαδικασία προσδιορισμού του φόρου εισοδήματος και της αναβαλλόμενης φορολογίας είναι πολύπλοκη και απαιτεί σε μεγάλο βαθμό να γίνουν εκτιμήσεις και να ασκηθεί κρίση. Υπάρχουν πολλές συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους ο τελικός προσδιορισμός του φόρου είναι αβέβαιος. Σε περίπτωση που φορολογικά θέματα δεν έχουν διευθετηθεί με τις τοπικές αρχές, η διοίκηση του Ομίλου λαμβάνει υπόψη την εμπειρία του παρελθόντος και τη συμβουλή ειδικών σε φορολογικά και νομικά θέματα προκειμένου να αναλύσει τα συγκεκριμένα γεγονότα και συνθήκες, να ερμηνεύσει τη σχετική φορολογική νομοθεσία, να εκτιμήσει τη θέση των φορολογικών αρχών σε αντίστοιχες υποθέσεις και να αποφασίσει εάν χρειάζεται να αναγνωρίσει σχετικές προβλέψεις ή να γνωστοποιήσει ενδεχόμενες υποχρεώσεις. Όταν ο Όμιλος πρέπει να προβεί σε πληρωμές ποσών προκειμένου να προσφύγει κατά των φορολογικών αρχών, οι σχετικές πληρωμές καταγράφονται ως απαιτήσεις. (Σημ. 11)

Εάν το τελικό αποτέλεσμα του ελέγχου είναι διαφορετικό από το αρχικώς αναγνωρισθέν, η διαφορά θα επηρεάσει τον φόρο εισοδήματος και την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση/ υποχρέωση κατά την περίοδο οριστικοποίησης του αποτελέσματος.

(β) Ανάκτηση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις περιλαμβάνουν ποσά που αφορούν σε φορολογικές ζημιές προηγούμενων ετών. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αναλόγως της αιτίας λόγω της οποίας προκύπτουν, τέτοιες φορολογικές ζημιές είναι διαθέσιμες για συμψηφισμό για περιορισμένο χρονικό διάστημα από τη χρονική στιγμή κατά την οποία πραγματοποιούνται. Ο Όμιλος κάνει παραδοχές σχετικά με το εάν αυτές οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις δύνανται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας το εκτιμώμενο μελλοντικό φορολογητέο εισόδημα σύμφωνα με το εγκεκριμένο επιχειρηματικό σχέδιο και τον προϋπολογισμό της εκάστοτε εταιρείας του.

(γ) Πρόβλεψη για περιβαλλοντολογική αποκατάσταση

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στην βιομηχανία πετρελαίου και οι βασικές του δραστηριότητες περιλαμβάνουν την έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων, τη διύλιση αργού πετρελαίου, τη διάθεση προϊόντων πετρελαίου, και την παραγωγή και διάθεση πετροχημικών προϊόντων. Οι περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις που πιθανό να προκληθούν από τις προαναφερθείσες ουσίες και προϊόντα πιθανόν να αναγκάσουν τον Όμιλο να προβεί σε έξοδα αποκατάστασης έτσι ώστε να είναι σύμφωνος με σχετικούς κανονισμούς και νόμους στις διάφορες περιοχές όπου δραστηριοποιείται και να εκπληρώσει τις νομικές και συμβατικές του υποχρεώσεις. Ο Όμιλος διενεργεί σχετικές αναλύσεις και εκτιμήσεις με τους τεχνικούς και νομικούς του συμβούλους ώστε να προσδιορίσει την πιθανότητα να προκύψουν δαπάνες περιβαλλοντολογικής αποκατάστασης, καθώς και να εκτιμήσει τα σχετικά ποσά και τη χρονική περίοδο κατά την οποία οι δαπάνες αυτές είναι πιθανό να προκύψουν. Ο Όμιλος δημιουργεί σχετική πρόβλεψη στις οικονομικές του καταστάσεις για τις εκτιμώμενες δαπάνες περιβαλλοντολογικής αποκατάστασης όταν αυτές θεωρούνται πιθανές. Όταν ο οριστικός προσδιορισμός της σχετικής υποχρέωσης διαφέρει από το ποσό της σχετικής πρόβλεψης, η διαφορά επιβαρύνει την κατάσταση αποτελεσμάτων του Ομίλου.

(δ) Εκτιμήσεις κατά τον υπολογισμό αξίας χρήσης

Τα ανακτήσιμα ποσά των Μονάδων Παραγωγής Ταμειακών ροών (ΜΠΤΡ) έχουν καθοριστεί για σκοπούς ελέγχου απομείωσης, με βάση τον υπολογισμό της αξίας χρήσης τους, ο οποίος απαιτεί εκτιμήσεις. Για τον υπολογισμό της αξίας χρήσης, οι εκτιμώμενες ταμειακές ροές προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους με τη χρήση ενός συντελεστή προεξόφλησης υπολογισμένου προ φόρων ο οποίος αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς για τη διαχρονική αξία του χρήματος καθώς και τους κινδύνους που συνδέονται με το συγκεκριμένο πάγιο. Στον υπολογισμό χρησιμοποιούνται ταμειακές προβλέψεις βασισμένες σε εγκεκριμένους από τη Διοίκηση προϋπολογισμούς. Αυτοί οι προϋπολογισμοί και οι

προβλέψεις ταμειακών ροών συνήθως καλύπτουν περίοδο πέντε ετών. Ταμειακές ροές πέραν της περιόδου κατά την οποία οι προβλέψεις είναι διαθέσιμες, προεκτείνονται βάσει των εκτιμώμενων ρυθμών ανάπτυξης. Αυτοί οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι συνεπείς με προβλέψεις που περιλαμβάνονται σε εκθέσεις για τη χώρα ή τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται η εκάστοτε ΜΠΤΡ. Οι βασικές παραδοχές που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας των διαφορετικών ΜΠΤΡ ή παγίων και οι εκάστοτε αναλύσεις ευαισθησίας που έχουν πραγματοποιηθεί, αναφέρονται στις σημειώσεις 6. για τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, 7. για την υπεραξία και 8. για τις επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες όπου και εξηγούνται περαιτέρω.

(ε) Εκτίμηση εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές (π.χ. συμβόλαια παραγώγων εκτός της αγοράς παραγώγων, καθώς και ορισμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση) προσδιορίζεται με την χρήση τεχνικών αποτίμησης. Ο Όμιλος επιλέγει την κατά την κρίση του κατάλληλη μέθοδο αποτίμησης για κάθε περίπτωση κάνοντας υποθέσεις οι οποίες βασίζονται ως επί το πλείστον σε διαθέσιμες πληροφορίες στο τέλος της χρήσης για συναλλαγές που διενεργούνται σε ενεργές αγορές.

(στ) Προβλέψεις για απομείωση απαιτήσεων

Η διοίκηση εκτιμά τις προβλέψεις απομείωσης απαιτήσεων βασιζόμενη σε αναφορές για το ανοικτό υπόλοιπο των πελατών της, λαμβάνοντας υπόψη την προηγούμενη εμπειρία σχετικά με τους ρυθμούς είσπραξης απαιτήσεων στον κλάδο των πετρελαιοειδών, τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες καθώς και τις εξασφαλίσεις και εγγυήσεις που έχει λάβει από τους συγκεκριμένους πελάτες. Ο Όμιλος επανεκτιμά το ύψος των επισφαλών απαιτήσεων βάσει της εμπορικής συμπεριφοράς του πελάτη λαμβάνοντας υπόψη εκθέσεις από τη νομική υπηρεσία, που καταρτίζονται αφού συνεκτιμηθούν τα ιστορικά στοιχεία με τις τελευταίες εξελίξεις στις σχετικές υποθέσεις. Γίνονται επίσης εκτιμήσεις σχετικά με τα ποσά που αναμένεται να ανακτηθούν σε περίπτωση πελατών που αθέτησαν στο παρελθόν τις υποχρεώσεις τους αφού ληφθούν υπόψη τυχόν διακανονισμοί όπου ο πελάτης αποπληρώνει τις συμφωνηθείσες δόσεις αλλά και ποσά που θα ανακτηθούν μέσω εγγυήσεων που έχουν δοθεί.

(ζ) Συνταξιοδοτικά προγράμματα

Η παρούσα αξία των συνταξιοδοτικών παροχών των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών προσωπικού του Ομίλου, βασίζεται σε έναν αριθμό παραγόντων που προσδιορίζονται με τη χρήση αναλογιστικών μεθόδων και παραδοχών. Μία τέτοια αναλογιστική παραδοχή είναι και το επιτόκιο προεξόφλησης που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του κόστους της παροχής. Οι τυχόν αλλαγές στις παραδοχές αυτές θα επηρεάσουν το υπόλοιπο των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων. Ο Όμιλος καθορίζει το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης στο τέλος κάθε χρήσης. Αυτό ορίζεται ως το επιτόκιο το οποίο θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί ώστε να προσδιοριστεί η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών, οι οποίες αναμένεται να απαιτηθούν για την κάλυψη των υποχρεώσεων των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων. Για τον καθορισμό του κατάλληλου επιτοκίου προεξόφλησης, ο Όμιλος χρησιμοποιεί το επιτόκιο των χαμηλού ρίσκου εταιρικών ομολογιών, τα οποία μετατρέπονται στο νόμισμα στο οποίο η υποχρέωση θα πληρωθεί, και των οποίων η ημερομηνία λήξης πλησιάζει εκείνη της σχετικής συνταξιοδοτικής υποχρέωσης.

Άλλες σημαντικές παραδοχές των υποχρεώσεων συνταξιοδοτικών παροχών βασίζονται μερικώς στις τρέχουσες συνθήκες αγοράς. Περαιτέρω πληροφόρηση παρατίθεται στη Σημείωση 18.

(η) Προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις

Ο Όμιλος έχει εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις. Η Διοίκηση αξιολογεί την έκβαση των υποθέσεων, λαμβάνοντας υπόψη τη διαθέσιμη πληροφόρηση της νομικής υπηρεσίας του Ομίλου και, εάν υπάρχει πιθανότητα αρνητικής έκβασης τότε ο Όμιλος προβαίνει στο σχηματισμό των απαραίτητων προβλέψεων. Οι προβλέψεις, όπου απαιτούνται, υπολογίζονται με βάση την παρούσα αξία των εκτιμήσεων της διοίκησης για τη δαπάνη που θα χρειαστεί για την διευθέτηση των αναμενόμενων υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού. Η παρούσα αξία βασίζεται σε έναν αριθμό παραγόντων που απαιτεί την άσκηση κρίσης.

(θ) Αποσβέσεις ενσώματων παγίων

Ο Όμιλος περιοδικά ελέγχει την ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων στοιχείων του προκειμένου να εκτιμήσει την καταλληλότητα των αρχικών εκτιμήσεων. Για τον προσδιορισμό της ωφέλιμης ζωής, η οποία μπορεί να διαφοροποιείται

λόγω διαφόρων παραγόντων όπως οι τεχνολογικές εξελίξεις και τα προγράμματα συντήρησης παγίων, ο Όμιλος, μπορεί να λαμβάνει τεχνικές μελέτες και να χρησιμοποιεί εξωτερικές πηγές.

(2) Σημαντικές κρίσεις κατά την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών του Ομίλου

(ι) Απομείωση αξίας χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση

Ο Όμιλος ακολουθεί τις οδηγίες του ΔΛΠ 39 προκειμένου να καθορίσει πότε μία χρηματοοικονομική επένδυση διαθέσιμη προς πώληση έχει υποστεί απομείωση αξίας. Αυτή η απόφαση απαιτεί άσκηση σημαντικής κρίσης κατά την οποία ο Όμιλος αξιολογεί, μεταξύ άλλων, τη διάρκεια και το βαθμό κατά τον οποίο η εύλογη αξία της επένδυσης είναι μικρότερη από το κόστος της, καθώς και τη χρηματοοικονομική «υγεία» και το βραχυπρόθεσμο επιχειρηματικό μέλλον της, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως οι επιδόσεις του κλάδου που δραστηριοποιείται, οι αλλαγές στην τεχνολογία και οι λειτουργικές και χρηματοδοτικές ταμειακές ροές της.

(κ) Απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και επενδύσεων

Ο Όμιλος ελέγχει σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού εάν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης για τα μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά του στοιχεία (Σημ. 2.10) και τις επενδύσεις του σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες. Εάν υπάρξουν ενδείξεις, ο Όμιλος εκτιμά την ανακτήσιμη αξία των παγίων του. Για να προσδιοριστεί αν υπάρχουν σχετικές ενδείξεις αλληλά και για να καθοριστούν οι Μονάδες Παραγωγής Ταμειακών Ροών απαιτείται η άσκηση κρίσης.

5 Πληροφόρηση κατά τομέα

Όλες οι κύριες επιχειρηματικές αποφάσεις λαμβάνονται από την εκτελεστική επιτροπή του Ομίλου. Η εκτελεστική επιτροπή ελέγχει τις εσωτερικές αναφορές χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για να αξιολογήσει την επίδοση του Ομίλου και να λάβει αποφάσεις σχετικά με την κατανομή των πόρων. Η Διοίκηση του Ομίλου έχει καθορίσει τους τομείς δραστηριότητας βασισμένη σε αυτές τις αναφορές. Η εκτελεστική επιτροπή χρησιμοποιεί διάφορα κριτήρια για να αξιολογήσει τις δραστηριότητες του Ομίλου, τα οποία ποικίλουν ανάλογα με τη φύση και το βαθμό ωριμότητας του κάθε τομέα, λαμβάνοντας υπόψη τους εκάστοτε κινδύνους, τις υπάρχουσες ταμειακές ανάγκες, καθώς και πληροφορίες σχετικές με τα προϊόντα και τις αγορές. Το πλαίσιο κατάρτισης των εσωτερικών αναφορών χρηματοοικονομικής πληροφόρησης είναι αντίστοιχο με αυτό των οικονομικών καταστάσεων.

Οι βασικοί τομείς του Ομίλου είναι:

α) Τομέας Διύλισης, Εφοδιασμού και Εμπορίας:

- **Δραστηριότητα στην Ελλάδα:** εστιάζεται γύρω από τη λειτουργία των τριών διυλιστηρίων του Ομίλου που βρίσκονται στον Ασπρόπυργο, στην Ελευσίνα και στη Θεσσαλονίκη, τα οποία καλύπτουν περίπου 65% της συνολικής διυλιστικής ικανότητας της χώρας, ενώ διαθέτουν συνολικά δεξαμενές αποθήκευσης αργού πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου χωρητικότητας 6,65 εκατ. m³.
- **Δραστηριότητα στο εξωτερικό:** αφορά στις εγκαταστάσεις ΟΚΤΑ στα Σκόπια, που συνδέονται μέσω αγωγού με το διυλιστήριο Θεσσαλονίκης για μεταφορά προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (πετρέλαιο κίνησης).

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες του τομέα περιέχονται στην Ετήσια Έκθεση του Ομίλου.

β) Τομέας Λιανικής Εμπορίας:

- **Δραστηριότητα στην Ελλάδα:** Στην Ελλάδα, ο Όμιλος δραστηριοποιείται με τη θυγατρική εμπορική εταιρεία ΕΚΟ ΑΒΕΕ και διαθέτει το πληρέστερο δίκτυο εφοδιασμού καυσίμων με τα εμπορικά σήματα ΕΚΟ και ΒΡ το οποίο περιλαμβάνει συνολικά 1.760 πρατήρια, εκ των οποίων 201 είναι ιδιολειτουργούμενα.
- **Δραστηριότητα στο εξωτερικό:** Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στο εξωτερικό μέσω των θυγατρικών του εταιρειών στην Κύπρο, τη Βουλγαρία, τη Σερβία, το Μαυροβούνιο και την ΠΓΔΜ. Συνολικά το δίκτυο πρατηρίων αριθμεί 302 πρατήρια.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες του τομέα περιέχονται στην Ετήσια Έκθεση του Ομίλου.

γ) Τομέας Έρευνας και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων:

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται επίσης σε εν εξελίξει έργα που σχετίζονται με την έρευνα και την παραγωγή υδρογονανθράκων σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, όπως στη θαλάσσια ερευνητική περιοχή της Θράκης στο Βόρειο Αιγαίο, στη

θαλάσσια περιοχή του Πατραϊκού Κόλπου (Δυτικά) οι δύο χερσαίες περιοχές «Αρτα – Πρέβεζα» και «ΒΔ Πελοπόννησος», και στην θαλάσσια περιοχή 2 (Block 2) δυτικά της Κέρκυρας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες του τομέα και την πρόοδο των έργων στα οποία δραστηριοποιείται, περιέχονται στην Ετήσια Έκθεση του Ομίλου.

δ) Τομέας Πετροχημικών:

Οι δραστηριότητες των πετροχημικών επικεντρώνονται κυρίως στην παραγωγή και εμπορία πολυπροπυλενίου, BOPP φιλμ και διαλυτών. Επίσης, ο τομέας περιλαμβάνει εμπορία εισαγόμενων πλαστικών και χημικών προϊόντων. Το εργοστάσιο παραγωγής πολυπροπυλενίου που βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη τροφοδοτείται κυρίως από προπυλένιο που παράγεται στο διυλιστήριο του ομίλου στον Ασπρόπυργο. Μέρος της παραγωγής του παραγόμενου πολυπροπυλενίου αποτελεί την πρώτη ύλη για τη μονάδα παραγωγής BOPP φιλμ στην Κομοτηνή.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες του τομέα περιέχονται στην Ετήσια Έκθεση του Ομίλου.

ε) Τομέας Φυσικού Αερίου & Ηλεκτρικής Ενέργειας

- **Φυσικό Αέριο:** Ο Όμιλος συμμετέχει στον τομέα του Φυσικού Αερίου μέσω της συνδεδεμένης εταιρείας ΔΕΠΑ Α.Ε. (35% ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε., 65% ΤΑΙΠΕΔ). Ο Όμιλος ΔΕΠΑ δραστηριοποιείται στην προμήθεια Φυσικού Αερίου στην Ελλάδα (μέσω αγωγών και της εγκατάστασης αεριοποίησης Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου στη Ρεβυθούσα) και στην εμπορία Φυσικού Αερίου σε μεγάλους καταναλωτές όπως ηλεκτροπαραγωγοί και βιομηχανίες. Η ΔΕΠΑ συμμετέχει επίσης σε διασυνοριακά έργα μεταφοράς φυσικού αερίου.
- **Ηλεκτρική Ενέργεια:** Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στους κλάδους παραγωγής, εμπορίας και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, μέσω της συμμετοχής του στην κοινοπραξία Elpedison B.V, με ποσοστό 50%. Το υπόλοιπο 50% κατέχεται από την εταιρεία EDISON International. Η Elpedison B.V. συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της Elpedison A.E. κατά 75,78%. Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας συμπληρώνεται από την ΕΛΛΑΚΤΩΡ (22,74%) και τη ΧΑΛΚΟΡ (1,48%).

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες του τομέα περιέχονται στη Σημείωση 8, καθώς και στην Ετήσια Έκθεση του Ομίλου.

Πληροφορίες σχετικά με τις πωλήσεις, τα κέρδη, καθώς και άλλα οικονομικά μεγέθη ανά τομέα δραστηριότητας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017, παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017							
	Διύληση	Λιανική Εμπορία	Έρευνα & Παραγωγή	Χημικά	Αέριο & Ενέργεια	Λοιπά	Σύνολο
Μικτές Πωλήσεις	7.000.768	2.911.614	-	266.931	1.784	11.423	10.192.520
Πωλήσεις μεταξύ επιχειρησιακών τομέων	(2.181.175)	(6.930)	-	-	(11)	(9.714)	(2.197.830)
Καθαρές πωλήσεις	4.819.593	2.904.684	-	266.931	1.773	1.709	7.994.690
EBITDA	670.226	95.034	(4.643)	95.089	1.045	(5.692)	851.059
Αποσβέσεις	(142.718)	(39.048)	(273)	(4.238)	(469)	(2.530)	(189.276)
Λειτουργικό κέρδος / (ζημιά)	527.508	55.986	(4.916)	90.851	576	(8.222)	661.783
Κέρδη / (ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές	(8.138)	(47)	12	-	-	-	(8.173)
Κέρδη / (ζημιές) από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες	(10.241)	1.017	-	-	40.455	(3)	31.228
Καθαρά αποτελέσματα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	(101.801)	(21.498)	-	13	1	(41.768)	(165.053)
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων	407.328	35.458	(4.904)	90.864	41.032	(49.993)	519.785
Φόρος Εισοδήματος							(135.862)
Καθαρά κέρδη περιόδου							383.923
(Κέρδη) αποδοτέα σε μετόχους μειοψηφίας							(2.551)
Καθαρά κέρδη αποδοτέα στους ιδιοκτήτες της μητρικής							381.372

Πληροφορίες σχετικά με τις πωλήσεις, τα κέρδη, καθώς και άλλα οικονομικά μεγέθη ανά τομέα δραστηριότητας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016, παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016							
	Διύληση	Λιανική Εμπορία	Έρευνα & Παραγωγή	Χημικά	Αέριο & Ενέργεια	Λοιπά	Σύνολο
Μικτές Πωλήσεις	5.707.002	2.333.559	-	252.387	1.641	14.770	8.309.359
Πωλήσεις μεταξύ επιχειρησιακών τομέων	(1.679.040)	(5.569)	-	-	-	(11.497)	(1.696.106)
Καθαρές πωλήσεις	4.027.962	2.327.990	-	252.387	1.641	3.273	6.613.253
ΕΒΙΤΔΑ	661.737	92.971	(5.372)	100.326	(4.703)	(3.710)	841.249
Αποσβέσεις	(154.038)	(47.975)	(187)	(6.406)	(435)	(437)	(209.478)
Λειτουργικό κέρδος / (ζημιά)	507.699	44.996	(5.559)	93.920	(5.138)	(4.147)	631.771
Κέρδη / (ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές	21.070	(133)	(17)	-	-	(147)	20.773
Κέρδη / (ζημιές) από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες	(10.647)	600	-	-	23.958	(4)	13.907
Καθαρά αποτελέσματα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	(140.705)	(28.242)	(3)	13	(4)	(31.839)	(200.780)
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων	377.417	17.221	(5.579)	93.933	18.816	(36.137)	465.671
Φόρος Εισοδήματος							(136.936)
Καθαρά κέρδη περιόδου							328.735
(Ζημιές) αποδοτές σε μετόχους μειοψηφίας							1.025
Καθαρά κέρδη αποδοτέα στους ιδιοκτήτες της μητρικής							329.760

Οι πωλήσεις μεταξύ επιχειρησιακών τομέων αφορούν κυρίως πωλήσεις από τον τομέα Διύλησης προς τους άλλους τομείς. Η κατηγορία «Λοιπά» περιλαμβάνει εταιρείες του Ομίλου οι οποίες ασχολούνται με χρηματοοικονομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες καθώς και με τεχνικές μελέτες.

Κατά τη διάρκεια του 2017, η διοίκηση επανεξέτασε τον τρόπο παρουσίασης των συμβάσεων ανταλλαγής πετρελαιοειδών με προϊόντα ίδιας κατηγορίας και αξίας. Μέχρι τότε, οι πωλήσεις και οι αγορές που προέκυπταν από τέτοιες συναλλαγές παρουσιάζονταν στις γραμμές «Κύκλος εργασιών» και «Κόστος πωληθέντων» αντίστοιχα. Μετά την παραπάνω επανεξέταση, οι παραπάνω συναλλαγές δεν θεωρούνται πλέον πωλήσεις και για το σκοπό αυτό τα συγκριτικά στοιχεία παρουσιάζονται με αναταξινόμηση ποσού €66,7 εκατ. από τον «Κύκλο εργασιών» στο «Κόστος Πωληθέντων» έτσι ώστε να ταυτίζονται με την αλλαγή στον τρόπο παρουσίασης.

Πέραν της παραπάνω αλλαγής, δεν υπάρχουν άλλες διαφοροποιήσεις στον ορισμό ή στη βάση μέτρησης του κέρδους ή ζημίας των τομέων σε σχέση με τις ετήσιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016.

Στον παρακάτω πίνακα αναλύονται οι καθαρές πωλήσεις του Ομίλου ανά τύπο αγοράς (εσωτερική αγορά, εξαγωγές, αεροπορία και ναυτιλία και διεθνείς δραστηριότητες):

	Για το έτος που έληξε	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Καθαρές πωλήσεις		
Εσωτερική αγορά	2.740.924	2.196.260
Αεροπορία & Ναυτιλία	1.098.784	797.830
Εξαγωγές	3.021.704	2.612.134
Διεθνείς δραστηριότητες	1.133.278	1.007.029
Σύνολο	7.994.690	6.613.253

Τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις κατά τομέα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 και 2016 έχουν ως εξής:

Σύνολο ενεργητικού	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Διύληση	5.100.986	5.337.313
Λιανική Εμπορία	1.262.001	1.272.293
Έρευνα & Παραγωγή	5.349	9.123
Χημικά	517.612	367.398
Αέριο & Ενέργεια	721.102	693.498
Λοιποί Τομείς	1.516.314	1.662.431
Ενδο-εταιρικά	(1.963.289)	(2.153.235)
Σύνολο	7.160.075	7.188.821

Σύνολο παθητικού		
Διύληση	3.412.030	3.783.405
Λιανική Εμπορία	618.744	630.432
Έρευνα & Παραγωγή	14.091	14.626
Χημικά	207.250	111.208
Αέριο & Ενέργεια	3.483	3.337
Λοιποί Τομείς	1.483.475	1.648.586
Ενδο-εταιρικά	(950.572)	(1.144.408)
Σύνολο	4.788.501	5.047.186

Η κατηγορία «Λοιποί τομείς» περιλαμβάνει εταιρείες του Ομίλου οι οποίες ασχολούνται με χρηματοοικονομικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες καθώς και με τεχνικές μελέτες.

Δεν έχουν σημειωθεί σημαντικές αλλαγές στον ορισμό των τομέων ή στην ανάλυση ανά τομέα των συνόλων ενεργητικού και παθητικού σε σχέση με τις ετήσιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016.

6 Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

	Οικόπεδα	Κτίρια	Μηχ/κός εξοπλισμός	Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα & εξαρτήματα	Ακίνητοποιήσεις υπό Εκτέλεση	Σύνολο
Κόστος							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	286.567	889.226	4.520.019	90.720	160.162	63.738	6.010.432
Προσθήκες	2.209	1.905	10.901	2.599	9.403	94.398	121.415
Κεφαλαιοποιημένα έργα	194	7.155	57.996	132	145	(65.622)	-
Πωλήσεις	(539)	(988)	(6.188)	(684)	(1.631)	(223)	(10.253)
Συναλλαγματικές διαφορές	(305)	(347)	3.684	2	34	(16)	3.052
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	727	(7.704)	-	102	(3.666)	(10.541)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	288.126	897.678	4.578.708	92.769	168.215	88.609	6.114.105
Συσσωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	-	408.915	2.027.382	57.042	138.541	-	2.631.880
Αποσβέσεις έτους	-	31.078	152.470	4.265	6.385	-	194.198
Απομείωση αξίας	-	-	8.313	-	-	-	8.313
Πωλήσεις	-	(681)	(5.961)	(684)	(1.479)	-	(8.805)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(31)	111	2	14	-	96
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	(11)	(2.348)	-	(24)	-	(2.383)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	-	439.270	2.179.967	60.625	143.437	-	2.823.299
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2016	288.126	458.408	2.398.741	32.144	24.778	88.609	3.290.806

Κόστος							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	288.126	897.678	4.578.708	92.769	168.215	88.609	6.114.105
Προσθήκες	28.089	6.641	17.646	3.990	13.844	135.285	205.495
Κεφαλαιοποιημένα έργα	326	6.463	110.714	327	450	(118.280)	-
Πωλήσεις	(1.689)	(2.956)	(2.337)	(529)	(1.124)	(283)	(8.918)
Συναλλαγματικές διαφορές	882	1.406	369	(1)	3	51	2.710
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	(177)	177	3.633	-	-	(3.251)	382
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	315.557	909.409	4.708.733	96.556	181.388	102.131	6.313.774
Συσσωρευμένες αποσβέσεις & απομειώσεις							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	-	439.270	2.179.967	60.625	143.437	-	2.823.299
Αποσβέσεις έτους	-	30.167	140.980	1.822	7.563	-	180.532
Απομείωση αξίας	2.689	-	-	-	-	-	2.689
Πωλήσεις	-	(2.862)	(1.988)	(500)	(878)	-	(6.228)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	973	332	1	3	-	1.309
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	-	280	-	-	-	280
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	2.689	467.548	2.319.571	61.948	150.125	-	3.001.881
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2017	312.868	441.861	2.389.162	34.608	31.263	102.131	3.311.893

3. Ο Όμιλος δεν έχει δεσμεύσει ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία για εξασφάλιση των δανειακών του υποχρεώσεων.
4. Κατά τη χρήση του 2017 έχει κεφαλαιοποιηθεί ποσό €2,4 εκατ. (2016: €1,9 εκατ.) που αφορά τόκους κατασκευαστικής περιόδου για ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση του τομέα της διύλισης, με μέσο επιτόκιο δανεισμού 5,34% (2016: 5,85%).

5. Οι «Μεταφορές και λοιπές κινήσεις», συμπεριλαμβάνουν κυρίως την ανακατανομή ανταλλακτικών των μονάδων των διυλιστηρίων από τα αποθέματα στα πάγια και τη μεταφορά κόστους λογισμικών προγραμμάτων στα άυλα περιουσιακά στοιχεία. Κατά τη διάρκεια του 2017, ο Όμιλος προχώρησε σε αλλαγές στην κατανομή της πρόβλεψης για αναλώσιμα και ανταλλακτικά. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, τα συγκριτικά στοιχεία για τον Μηχανολογικό Εξοπλισμό (κόστος) να αλληλάζουν ως εξής: Το Αρχικό υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2016 μειώθηκε κατά 6,7 εκατ., ενώ στη γραμμή των μεταφορών και λοιπών κινήσεων μειώθηκε κατά 5,4 εκατ. (Σημ. 10).
6. Η «Απομείωση αξίας» ύψους €2,7 εκατ., αφορά την μείωση της τρέχουσας αξίας έκτασης γης στο Μαυροβούνιο στην ανακτήσιμη αξία, όπως προσδιορίστηκε από την εύλογη αξία της. Η έκταση αυτή αποτελεί περιουσιακό στοιχείο της θυγατρικής του Ομίλου, Jugopetrol AD και περιλαμβάνεται στον τομέα της Λιανικής Εμπορίας. Η απομείωση συμπεριλαμβάνεται στη γραμμή «Λοιπά λειτουργικά (έξοδα)/έσοδα και άλλα κέρδη/ (ζημίες) - καθαρά» των αποτελεσμάτων.
7. Η «Απομείωση αξίας» στη στήλη «Μηκ/κός εξοπλισμός» ύψους €8,3 εκατ. το 2016, αφορά στον αγωγό που συνδέει την Θεσσαλονίκη με τα Σκόπια. Κατά τη διάρκεια του 2017 και προκειμένου να επιτευχθεί καλύτερη παρουσίαση, ο Όμιλος μετέφερε την απομείωση των € 8,3 εκατ. από την γραμμή του αρχικού κόστους στις συσσωρευμένες αποσβέσεις. Ο αγωγός αποτελεί περιουσιακό στοιχείο της θυγατρικής του Ομίλου, ΒΑΡΔΑΞ Α.Ε. Η ζημιά απομείωσης συμπεριλαμβάνεται στη γραμμή «Κόστος πωληθέντων» των αποτελεσμάτων. Δεδομένου ότι η επαναλειτουργία του αγωγού δεν έχει ξεκινήσει, ο έλεγχος απομείωσης πραγματοποιήθηκε και για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017. Βάσει αυτού του ελέγχου απομείωσης, ο Όμιλος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η λογιστική αξία του παγίου είναι ανακτήσιμη μέσω των μελλοντικών ταμειακών ροών και επομένως δεν αναγνωρίστηκε επιπλέον ζημιά απομείωσης. Στα πλαίσια του ελέγχου απομείωσης, πραγματοποιήθηκε και ανάληψη ευαισθησίας για τις σημαντικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν (σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου, χρόνος επανέναρξης εργασιών κ.α.) η οποία επίσης έδειξε πως η ανακτήσιμη αξία του παγίου είναι μεγαλύτερη από τη λογιστική του αξία. Τα αποτελέσματα του ελέγχου που πραγματοποιήθηκε εξαρτώνται περισσότερο από το χρόνο επανέναρξης της λειτουργίας του αγωγού, παρόλα αυτά η διοίκηση του Ομίλου θεωρεί βέβαιο πως τυχόν μείωση στις μελλοντικές ταμειακές ροές λόγω καθυστέρησης, θα αντισταθμιστεί από την αύξηση της ωφέλιμης ζωής του αγωγού η οποία είναι τεχνικά εφικτή σύμφωνα με την άποψη της διοίκησης. Πέραν των ανωτέρω δεν εντοπίστηκε κάποια άλλη ένδειξη απομείωσης παγίων στις 31 Δεκεμβρίου 2017.
8. Οι αποσβέσεις ενσώματων παγίων ύψους €180,5 εκατ. (2016: €194,2 εκατ.) και ασώματων παγίων ύψους €8,7 εκατ. (2016: €15,3 εκατ.), κατανέμονται στις παρακάτω γραμμές της Ενοποιημένης Κατάστασης Συνολικών Εισοδημάτων:
- Κόστος πωληθέντων €134,1 εκατ. (2016: €146,9 εκατ.),
  - Έξοδα πωλήσεων και λειτουργίας διάθεσης €47 εκατ. (2016: €53,5 εκατ.),
  - Έξοδα διοικητικής λειτουργίας €8,1 εκατ. (2016: €9 εκατ.) και
  - Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης €0 εκατ. (2016: €0,1 εκατ.).

7 Ανώματες ακινητοποιήσεις

	Υπεραξία	Δικαιώματα μισθώσεων χώρων	Λογισμικό	Δικαιώματα & άδειες	Λοιπά	Σύνολο
Κόστος						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	133.914	50.276	100.705	40.016	73.812	398.723
Προσθήκες	-	70	2.897	316	1.021	4.304
Πωλήσεις	-	(275)	(66)	-	-	(341)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	(156)	(249)	-	(66)	(471)
Λοιπές κινήσεις	-	-	2.749	351	(341)	2.759
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	133.914	49.915	106.036	40.683	74.426	404.974
Συσσωρευμένες αποσβέσεις						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	71.829	29.019	91.103	30.060	59.650	281.661
Αποσβέσεις έτους	-	3.204	5.292	1.994	4.790	15.280
Πωλήσεις	-	(201)	(55)	-	-	(256)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	(3)	-	(4)	(7)
Λοιπές κινήσεις	-	-	222	52	(272)	2
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	71.829	32.022	96.559	32.106	64.164	296.680
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2016	62.085	17.893	9.477	8.577	10.262	108.294

Κόστος						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	133.914	49.915	106.036	40.683	74.426	404.974
Προσθήκες	-	1.378	1.804	55	-	3.237
Πωλήσεις	-	(52)	(110)	(2.573)	-	(2.735)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	32	-	177	209
Λοιπές κινήσεις	-	-	3.765	(90)	-	3.675
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	133.914	51.241	111.527	38.075	74.603	409.360
Συσσωρευμένες αποσβέσεις						
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	71.829	32.022	96.559	32.106	64.164	296.680
Αποσβέσεις έτους	-	2.849	4.919	758	218	8.744
Πωλήσεις	-	(37)	(80)	(1.927)	-	(2.044)
Συναλλαγματικές διαφορές	-	-	9	287	-	296
Λοιπές κινήσεις	-	-	-	-	-	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	71.829	34.834	101.407	31.224	64.382	303.676
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2017	62.085	16.407	10.120	6.851	10.221	105.684

1. Η εναπομείνασα υπεραξία την 31 Δεκεμβρίου 2017 αφορά κυρίως την Ελληνικά Πετρέλαια Κύπρου ΛΤΔ που εξαγοράστηκε το 2003 και περιλαμβάνεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με την πολιτική που αναφέρεται στη σημ. 2.8. Στις 31 Δεκεμβρίου 2017 η σχετική υπεραξία εξετάστηκε για απομείωση με τη μέθοδο της αξίας χρήσεως (value-in-use). Για τον υπολογισμό αυτό χρησιμοποιήθηκαν προβλέψεις ταμειακών ροών βασιζόμενες στο εγκεκριμένο από την Διοίκηση πενταετές επιχειρηματικό πλάνο της Εταιρείας. Οι ταμειακές ροές μετά τα πρώτα πέντε έτη προέκυψαν με την χρησιμοποίηση ενός εκτιμώμενου ρυθμού ανάπτυξης 1% που αντικατοπτρίζει τις προβλέψεις της Διοίκησης, βάσει επίσημων προβλέψεων αύξησης του ΑΕΠ. Η Διοίκηση καθορίζει τον ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης του όγκου πωλήσεων και τα μεικτά περιθώρια κέρδους με βάση αποδόσεις του παρελθόντος και προσδοκίες για την ανάπτυξη της αγοράς. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε ήταν 5,2% και αντικατοπτρίζει τους συγκεκριμένους κινδύνους των εταιρειών. Τα αποτελέσματα της μεθόδου αυτής καταδεικνύουν ότι η εκτίμηση υπεραξίας σε σημαντικό βαθμό την υπεραξία αυτή, η οποία ανέρχεται σε €62

εκατ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Πραγματοποιήθηκε ανάλυση ευαισθησίας για τις βασικές υποθέσεις του μοντέλου (προεξοφλητικά επιτόκια και ρυθμό ανάπτυξης στο διηνεκές) ώστε να εξεταστεί η επάρκεια του περιθωρίου αξίας. Το αποτέλεσμα της ανάλυσης ευαισθησίας ήταν ότι το ανακτήσιμο ποσό υπερβαίνει κατά πολύ την λογιστική αξία.

2. Οι λοιπές ασώματες ακινητοποιήσεις περιλαμβάνουν πρωτίστως τα δικαιώματα χρήσης γης στη Σερβία και το Μαυροβούνιο στις περιπτώσεις όπου το τοπικό νομικό πλαίσιο δεν επιτρέπει την πλήρη κυριότητα της ακίνητης περιουσίας.
3. Οι «Λοιπές κινήσεις», στη στήλη «Λογισμικό», περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο τη μεταφορά κόστους λογισμικών προγραμμάτων, το οποίο παγιοποιήθηκε μέσα στο 2017, από τις «Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση» στα άυλα περιουσιακά στοιχεία. Τα προγράμματα αυτά κατηγοριοποιούνται αρχικά στις «Ακινήτοποιήσεις υπό εκτέλεση» καθώς η υλοποίησή τους πραγματοποιείται εντός μεγάλων χρονικών περιόδων. Τα λογισμικά προγράμματα μεταφέρονται στα ασώματα περιουσιακά στοιχεία όταν η υλοποίηση τους έχει οριστικοποιηθεί και έχουν ελεγχθεί ως κατάλληλα προς χρήση.

8 Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Αρχή έτους	689.607	678.637
Έσοδα από μερίσματα	(19.346)	(1.139)
Κέρδη από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες	31.228	13.907
Λοιπά συνοδικά έσοδα από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	(869)
Αύξηση / (μείωση) μετοχικού κεφαλαίου	147	-
Απομείωση αξίας επενδύσεων (Σημ.24)	-	(248)
Λοιπές κινήσεις	(1)	(681)
Τέλος έτους	701.635	689.607

α) Κοινοπραξίες

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στους κλάδους παραγωγής, εμπορίας και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, μέσω της συμμετοχής του στην κοινοπραξία Elpedison B.V, με ποσοστό 50%. Το υπόλοιπο 50% κατέχεται από την εταιρεία EDISON International. Ο Όμιλος ενοποιεί την Elpedison B.V. χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της καθαρής θέσης και για αυτό το λόγο τα ενοποιημένα αποτελέσματα του Ομίλου Elpedison B.V. εμφανίζονται στη γραμμή "Κέρδη από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες", ενώ το ποσό της συμμετοχής εμφανίζεται στη γραμμή "Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες".

Δεδομένης της σημαντικότητας του κλάδου αυτού για τον Όμιλο, ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τα κύρια οικονομικά στοιχεία του Ομίλου Elpedison B.V. (με βάση προσχέδιο οικονομικών καταστάσεων), ο οποίος περιλαμβάνει τη συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο της Elpedison A.E. κατά 75,78%.

Όμιλος Elpedison B.V.	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Κατάσταση Οικονομικής Θέσης		
Πάγιο Ενεργητικό	284.100	306.652
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	35.615	30.542
Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	110.081	116.479
Σύνολο ενεργητικού	429.796	453.673
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	85.255	97.234
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	-	241.501
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	30.004	27.305
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	224.264	11.096
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	90.273	76.537
Σύνολο υποχρεώσεων	344.541	356.439
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων	429.796	453.673

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Κατάσταση συνολικών εσόδων		
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	414.299	322.233
Κέρδη προ τόκων, φόρων και αποσβέσεων (EBITDA)	30.578	40.027
Αποσβέσεις	28.068	27.446
Λειτουργικό αποτέλεσμα	2.510	12.580
Χρηματοοικονομικά έσοδα	402	794
Χρηματοοικονομικά έξοδα	(14.484)	(18.224)
(Ζημιές) / Κέρδη προ φόρων	(11.572)	(13.296)
Φόρος εισοδήματος	(707)	(4.945)
(Ζημιές) / Καθαρά κέρδη έτους	(12.279)	(18.241)
(Ζημιές) / Καθαρά κέρδη που αναλογούν στον Όμιλο ΕΛ.ΠΕ.	(5.917)	(12.375)

Τον Σεπτέμβριο του 2016, η Elpedison συμφώνησε με τους δανειστές της τη διετή επέκταση των δανείων της ύψους €259,6 εκατ. έως τον Σεπτέμβριο του 2018. Τα δάνεια είναι πλήρως εγγυημένα από τους τελικούς μετόχους της Elpedison A.E. ανάλογα με το ποσοστό του καθενός στην εταιρεία και προβλέπουν τριμηνιαίες αποπληρωμές κεφαλαίου ύψους €3 εκατ., καθώς και υποχρεωτικές αποπληρωμές κεφαλαίου από οποιοσδήποτε εισροές αφορούν σε ιστορικές οφειλές των ΛΑΓΗΕ Α.Ε. και ΑΔΜΗΕ Α.Ε. προς την Εταιρεία. Επιπρόσθετα, οι όροι των νέων δανείων προβλέπουν την εφαρμογή cash sweep μηχανισμού, σύμφωνα με τον οποίο το 50% της περίσσειας των ταμειακών ροών της Εταιρείας θα χρησιμοποιείται, σε εξαμηνιαία βάση, για την αποπληρωμή των δανείων αυτών. Τα δάνεια που εκκρεμούν για τις 31 Δεκεμβρίου 2017 ανέρχονται σε €225,0 εκατ. Η διοίκηση της Elpedison A.E. με τους μετόχους της θα ξεκινήσουν σύντομα συζητήσεις με τους δανειστές της Εταιρείας και θεωρείται βέβαια η επιτυχημένη αναχρηματοδότηση των δανείων που λήγουν στις 28 Σεπτεμβρίου 2018.

Ο Όμιλος έχει δώσει εγγυητικές επιστολές και εγγυήσεις σε τράπεζες σχετικά με δάνεια που έχουν χορηγηθεί στην Elpedison B.V. Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, το μερίδιο των εγγυήσεων που αναλογεί στον Όμιλο ανήλθε σε €88 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €100 εκατ.).

Απομείωση αξίας της επένδυσης στην Elpedison B.V.

Η συμμετοχή του Ομίλου στο αποτέλεσμα της ELPEDISON B.V. για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016 (€ 12,4 εκατ.), περιλαμβάνει ποσό € 5,5 εκατ. το οποίο αφορά απομείωση της αξίας της επένδυσης.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2016, η Διοίκηση της Elpedison B.V. διενήργησε μελέτη απομείωσης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο ΔΛΠ 36, με βάση τις μετά φόρων ταμειακές ροές που δύναται να παράξει η εταιρεία. Οι πρόσφατες και επικείμενες μελλοντικές εξελίξεις στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και το ρυθμιστικό περιβάλλον που τη διέπει (μεταβολή στους μηχανισμούς αποζημίωσης των συμμετεχόντων στην αγορά ή/και καθυστέρηση στην εφαρμογή τους, εντατικοποίηση ανταγωνισμού), θεωρήθηκαν ως ενδείξεις πιθανής απομείωσης της αξίας της εταιρείας, καθώς θα μπορούσαν ενδεχομένως να επηρεάσουν τις μελλοντικές ταμειακές ροές των περιουσιακών της στοιχείων.

Κατά τη μελέτη απομείωσης τα δύο εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και η δραστηριότητα προμήθειας της Elpedison A.E. θεωρήθηκαν ως μία Μονάδα Παραγωγής Ταμειακών ροών (ΜΠΤ). Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε προσδιορίζοντας την ανακτήσιμη αξία («αξία χρήσης») της ΜΠΤ μέσω της μεθόδου αποτίμησης Προεξοφλημένων Ταμειακών Ροών. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε κατά την ανάλυση ήταν 8,9% και εκτιμήθηκε ως το μετά φόρων μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου (WACC) της εταιρείας.

Το 2016 ήταν μια χρονιά με σημαντικές εξελίξεις και μεταβλητότητα στον Κλάδο της ηλεκτρικής ενέργειας (π.χ. καθυστέρηση υιοθέτησης/αλλαγές του προσωρινού Μηχανισμού Αποζημίωσης Ευελιξίας μονάδων). Το περιβάλλον αυτό οδήγησε τη Διοίκηση σε επανεκτίμηση των ενδείξεων πιθανής απομείωσης της αξίας της Elpedison και τελικά σε αναγνώριση επιπρόσθετης πρόβλεψης απομείωσης της λογιστικής αξίας της επένδυσης στην Elpedison B.V. κατά €5,5 εκατ. το 2016 (το 2015 μία πρόβλεψη ύψους €7 εκατ. είχε επίσης αναγνωρισθεί). Συνεπώς, έως και το 2016, είχε αναγνωρισθεί μία συνολική απομείωση αξίας ύψους €12,5 εκατ.

Δεδομένου ότι η αβεβαιότητα και οι εξελίξεις στην αγορά και το ρυθμιστικό περιβάλλον παρέμειναν κατά τη διάρκεια του 2017, η Διοίκηση επικαιροποίησε τον έλεγχο απομείωσης της αξίας της επένδυσης του Ομίλου στην Elpedison B.V. στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε κατά την ανάλυση ήταν 7,5% και εκτιμήθηκε ως το μετά φόρων μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου (WACC) της εταιρείας. Με βάση τον έλεγχο αυτό, ο Όμιλος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η λογιστική αξία της επένδυσής του είναι ανακτήσιμη και, συνεπώς, δεν αναγνωρίστηκε επιπλέον απομείωση.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι παραδοχές και τα σενάρια που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη μελέτη απομείωσης ενδέχεται να μεταβληθούν περαιτέρω μελλοντικά, ιδιαίτερος σε ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από υψηλή μεταβλητότητα. Πιθανές μεταβολές σε ορισμένες μεταβλητές, όπως είναι το ύψος και ο χρονισμός των μελλοντικών αποζημιώσεων ευελιξίας των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας ή τα προεξοφλητικά επιτόκια, ενδεχομένως να έχουν σημαντική επίπτωση στην «αξία χρήσης» των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας.

β) Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις

Ο Όμιλος συμμετέχει σε άλλες εταιρείες με σημαντικό αλλά όχι καθοριστικό ποσοστό ελέγχου. Αυτές συμπεριλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις με τη μέθοδο της καθαρής θέσης.

Όμιλος ΔΕΠΑ

Ο Όμιλος ΔΕΠΑ δραστηριοποιείται στον κλάδο μεταφοράς, διανομής και εμπορίας φυσικού αερίου. Το ΤΑΙΠΕΔ (Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Δημοσίου) κατέχει το 65% και η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. το 35% του μετοχικού κεφαλαίου.

Ο Όμιλος ΔΕΠΑ ενοποιεί τις 100% θυγατρικές της εταιρείες ΔΕΣΦΑ Α.Ε. (Διαχειριστής του Συστήματος Φυσικού Αερίου) και ΔΕΔΑ Α.Ε. (Διαχειριστής του Δικτύου Μέσης και Χαμηλής Πίεσης Φυσικού Αερίου για τις περιοχές στις οποίες δεν δραστηριοποιούνται οι ΕΔΑ Αττικής Α.Ε. και ΕΔΑ ΘΕΣΣ Α.Ε.) με την μέθοδο της πλήρους ενοποίησης. Οι εταιρείες ΕΔΑ ΘΕΣΣ Α.Ε. (Εταιρεία Διανομής Αερίου για τις περιοχές της Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας), ΕΠΑ Θεσσαλονίκης – Θεσσαλίας Α.Ε. (Εταιρεία Παροχής Αερίου για τις περιοχές Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας), ΕΔΑ Αττικής (Εταιρεία Διανομής Αερίου για την περιοχή της Αττικής) και ΕΠΑ Αττικής Α.Ε. (Εταιρεία Παροχής Αερίου για την περιοχή της Αττικής), στις οποίες η ΔΕΠΑ Α.Ε. κατέχει το 51%, ενοποιούνται με τη μέθοδο καθαρής θέσης.

Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τα κύρια οικονομικά στοιχεία του Ομίλου ΔΕΠΑ:

Όμιλος ΔΕΠΑ	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Κατάσταση Οικονομικής Θέσης		
Πάγιο Ενεργητικό	2.280.022	2.332.404
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	532.163	321.044
Λοιπά κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	424.890	507.335
Σύνολο ενεργητικού	3.237.075	3.160.783
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	1.883.004	1.802.296
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	197.021	222.823
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	883.545	901.520
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	25.801	26.739
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	247.704	207.405
Σύνολο υποχρεώσεων	1.354.071	1.358.487
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων	3.237.075	3.160.783

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Κατάσταση συνολικών εσόδων		
Κύκλος εργασιών (πωλήσεις)	1.142.276	884.682
Λειτουργικό αποτέλεσμα	169.749	158.439
Χρηματοοικονομικά έσοδα	20.772	21.929

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Χρηματοοικονομικά έξοδα	(10.966)	(14.710)
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων	179.555	165.658
Φόρος εισοδήματος	(46.769)	(35.428)
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) έτους	132.786	130.230
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) έτους που αναλογούν στον Όμιλο ΕΛ.ΠΕ.	46.372	36.333

Το 2017, ο Όμιλος έλαβε μερίσματα ύψους €18,4 εκατ. από τον Όμιλο ΔΕΠΑ (2016: €0).

Πώληση ΔΕΣΦΑ

Στις 16 Φεβρουαρίου 2012, τα Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. και το ΤΑΙΠΕΔ, συμφώνησαν να ξεκινήσουν από κοινού διαδικασία πώλησης του ποσοστού τους στον Όμιλο ΔΕΠΑ, με στόχο να διαθέσουν το 100% των δραστηριοτήτων εφοδιασμού, εμπορίας και διανομής, καθώς και το 66% της συμμετοχής τους στο δίκτυο μεταφοράς υψηλής πίεσης (ΔΕΣΦΑ Α.Ε., 100% θυγατρική της ΔΕΠΑ Α.Ε.).

Η διαδικασία πώλησης κατέληξε σε υποβολή δεσμευτικής προσφοράς από την εταιρεία SOCAR (Εθνική εταιρεία πετρελαίου και αερίου του Αζερμπαϊτζάν) για την αγορά του 66% του ΔΕΣΦΑ, έναντι €400 εκατ., ενώ το τμήμα που αντιστοιχεί στο 35% των μετοχών του ΔΕΣΦΑ, το οποίο θα πωλούνταν από την Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. ανερχόταν στα €212 εκατ.

Στις 21 Δεκεμβρίου 2013 υπεγράφη η συμφωνία πώλησης των μετοχών (Share Purchase Agreement), ενώ η ολοκλήρωση της συναλλαγής συμφωνήθηκε να τελεί υπό την έγκριση των αρμόδιων αρχών ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στις 30 Νοεμβρίου 2016 παρήλθε η καταληκτική ημερομηνία για την πλήρωση όλων των αναβλητικών αιρέσεων για την ολοκλήρωση της συναλλαγής, χωρίς κάτι τέτοιο να έχει επιτευχθεί.

Με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής (ΚΥΣΟΙΠ) την 1η Μαρτίου 2017, το Ελληνικό Δημόσιο αποφάσισε, μεταξύ άλλων, την εκκίνηση νέας διαγωνιστικής διαδικασίας για διάθεση ποσοστού 66% των μετοχών του ΔΕΣΦΑ, ήτοι 31% από το ποσοστό 65% των μετοχών που κατέχει το «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε.» (ΤΑΙΠΕΔ), σε συνδυασμό με το 35% των μετοχών που κατέχει η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. (ΕΛΠΕ) και τη λήξη της διαδικασίας πώλησης του ίδιου ποσοστού (66%) των μετοχών του ΔΕΣΦΑ που είχε εκκινήσει το 2012. Επιπροσθέτως, το άρθρο 103 του εντελώς πρόσφατου ν. 4472/2017 προβλέπει ότι, μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2017 το 66% των μετοχών που κατέχει η ΔΕΠΑ επί κεφαλαίου του ΔΕΣΦΑ θα πωληθεί και μεταβιβαστεί μέσω διεθνούς διαγωνιστικής διαδικασίας που θα διενεργήσει το ΤΑΙΠΕΔ και το υπόλοιπο (34%) θα μεταβιβαστεί στο Ελληνικό Δημόσιο. Επίσης, η παραπάνω διάταξη προβλέπει ότι με το πέρας του διαγωνισμού ο ΔΕΣΦΑ θα πρέπει να αποτελέσει Διαχωρισμένο Διαχειριστή Συστήματος Φυσικού Αερίου σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 62 και 63 του ν. 4001/2011 όπως ισχύει, και να πιστοποιηθεί υπό τη μορφή αυτή κατά τα προβλεπόμενα στον ως άνω νόμο και τα άρθρα 9 και 10 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/73/ΕΚ (Full Ownership Unbundled System Operator – FOU).

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΠΕ, κατά τη συνεδρίασή του την 12 Ιουνίου 2017, αξιολόγησε τις στρατηγικές επιλογές της ΕΛΠΕ σχετικά με την μειοψηφική συμμετοχή της στον ΔΕΣΦΑ και έκρινε πως είναι προς όφελος της ΕΛΠΕ η από κοινού με το ΤΑΙΠΕΔ πώληση του 66% των μετοχών του ΔΕΣΦΑ. Για το σκοπό αυτό εκπονήθηκε σχέδιο Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, του ΤΑΙΠΕΔ και της ΕΛΠΕ το οποίο έχει ως βάση το αντίστοιχο κείμενο του 2012. Το Διοικητικό Συμβούλιο κατά την προαναφερθείσα συνεδρίασή του συγκάλεσε και την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας προκειμένου να λάβει χώρα ειδική άδεια σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23α του Κ.Ν. 2190/1920 για τη σύναψη του ΜΣ μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, του ΤΑΙΠΕΔ και της ΕΛΠΕ. Το Μνημόνιο Συνεργασίας υπεγράφη από τους τρεις συμβαλλόμενους σε αυτό στις 26 Ιουνίου 2017 και η ειδική άδεια της Γενικής Συνέλευσης παρασχέθηκε εκ των υστέρων στις 06 Ιουλίου 2017, δυνάμει της διάταξης του άρθρου 23α παρ. 4 του κ.ν. 2190/1920. Στις 26 Ιουνίου 2017 δημοσιεύθηκε η Πρόσκληση για την Εκδήλωση Μη Δεσμευτικής Δήλωσης Ενδιαφέροντος. Τέσσερις φορείς εκδήλωσαν ενδιαφέρον και δύο εξ' αυτών ενημερώθηκαν από τους Πωλητές στις 22 Σεπτεμβρίου 2017 ότι προκρίθηκαν στην επόμενη φάση της διαγωνιστικής διαδικασίας (Φάση Δεσμευτικών Προσφορών) και πλέον αναγνωρίζονται ως Υποψήφιοι Φορείς. Οι δύο Υποψήφιοι Φορείς είναι αφενός η κοινοπραξία που αποτελείται από τις εταιρείες SNAM S.p.A., FLUXYS S.A., Enagas Internacional S.L.U. και N.V. Nederlandse Gasunie και αφετέρου η εταιρεία Regasificadora del Noroeste S.A.

Οι Υποψήφιοι Φορείς υπέβαλαν τις δεσμευτικές προσφορές τους στις 16 Φεβρουαρίου 2018, σε συνέχεια της σχετικής Πρόσκλησης Υποβολής Δεσμευτικών Προσφορών της 10^{ης} Οκτωβρίου 2017.

Ο Όμιλος ενοποιεί τον Όμιλο της ΔΕΠΑ με τη μέθοδο της καθαρής θέσης και η αξία της συμμετοχής στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις την 31^η Δεκεμβρίου 2017, η οποία αντικατοπτρίζει το 35% στον Όμιλο ΔΕΠΑ, ανέρχεται στα €659 εκατ. Επιπρόσθετα, η αξία της συμμετοχής στην ΔΕΠΑ, στις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε, ανέρχεται στα €237 εκατ. Ο Όμιλος ΔΕΠΑ, με την παρούσα σύστασή του, συνεχίζει να λογίζεται και να περιλαμβάνεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου, ως επένδυση σε συνδεδεμένη επιχείρηση.

Άλλες Συνδεδεμένες Επιχειρήσεις

Το 2011 ο Όμιλος συμμετείχε με 48%, μέσω της θυγατρικής του Hellenic Petroleum International A.G. στη σύσταση μίας νέας εταιρείας της DMEP HoldCo Ltd, με έδρα στο Ηνωμένο Βασίλειο, η οποία με τη σειρά της κατέχει το 100% των μετοχών της «OTSM», Ανώνυμη Εταιρεία Διατήρησης Αποθεμάτων Ασφαλείας και Εμπορίας Αργού Πετρελαίου και Πετρελαιοειδών. Η OTSM ιδρύθηκε βάσει του Ελληνικού δικαίου με πλήρη άδεια για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης και τήρησης αποθεμάτων αργού πετρελαίου και πετρελαιοειδών προϊόντων. Ο Όμιλος μεταβίβασε μέρος της υποχρέωσής του για την τήρηση αποθεμάτων ασφαλείας 90 ημερών στην OTSM, μειώνοντας έτσι το ύψος του τελικού της αποθέματος κατά περίπου 246 χιλιάδες MT, με αντίτιμο καθοριζόμενο στο πλαίσιο του υφιστάμενου νομικού πλαισίου.

Τα βασικά μεγέθη και αποτελέσματα των κυριότερων συνδεδεμένων επιχειρήσεων του Ομίλου έχουν ως εξής:

	% συμμετοχής	31 Δεκεμβρίου 2017			
		Ενεργητικό	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Καθαρά κέρδη μετά φόρων
ΣΑΦΚΟ	33%	5.299	3.127	6.819	2.042
ΕΛΠΕ ΘΡΑΚΗ	25%	14	10	-	(14)
Εταιρεία Αγωγού Καυσίμων Αεροδρομίου Αθηνών Α.Ε.	50%	13.197	3.794	3.769	1.256
DMEP Holdco	48%	126.059	130.987	33.444	(23.039)
		31 Δεκεμβρίου 2016			
		Ενεργητικό	Υποχρεώσεις	Έσοδα	Καθαρά κέρδη μετά φόρων
ΣΑΦΚΟ	33%	4.602	2.519	6.286	1.876
ΕΛΠΕ ΘΡΑΚΗ	25%	31	13	-	(12)
Εταιρεία Αγωγού Καυσίμων Αεροδρομίου Αθηνών Α.Ε.	50%	12.882	4.082	3.513	973
DMEP Holdco	48%	170.097	151.987	33.919	(18.857)

Δεν υπάρχουν ενδεχόμενες υποχρεώσεις ή δεσμεύσεις ως προς τις παραπάνω συμμετοχές του Ομίλου.

γ) Κοινές επιχειρήσεις

Ο Όμιλος συμμετέχει στις ακόλουθες κοινές επιχειρήσεις με τρίτους σχετικές με την έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό:

- Edison International SpA (Ελλάδα, Πατραϊκός Κόλπος)
- Calfrac well services (Ελλάδα, Θρακικό πέλαγος).

9 Δάνεια, προκαταβολές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Δάνεια και προκαταβολές	52.144	53.702
Άλλες μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	37.482	37.429
Σύνολο	89.626	91.131

Τα δάνεια και οι μακροπρόθεσμες απαιτήσεις αφορούν άτοκες εμπορικές πιστώσεις προς τρίτους για οφειλές που προκύπτουν από εφοδιασμό πρατηρίων. Περιλαμβάνουν επίσης και εμπορικές απαιτήσεις εισπρακτέες σε περισσότερα από ένα έτη, ως συνέπεια διακανονισμών. Τα υπόλοιπα που περιλαμβάνονται στην ως άνω κατηγορία στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και σχετίζονται με εμπορικές πιστώσεις και άτοκους διακανονισμούς, έχουν προεξοφληθεί με μεσοσταθμικό επιτόκιο 6% (2016: 6%) για τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους.

Τα λοιπά μακροπρόθεσμα περιουσιακά στοιχεία συμπεριλαμβάνουν μη τοκοφόρες προκαταβολές ενοικίων για εξασφάλιση πρατηρίων και αποσβένονται σύμφωνα με την ωφέλιμη ζωή των αντίστοιχων συμβολαίων των πρατηρίων αυτών. Επιπλέον συμπεριλαμβάνουν και άλλες μακροπρόθεσμες μη τοκοφόρες προκαταβολές.

10 Αποθέματα

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Αργό πετρέλαιο	331.353	371.829
Διυλισμένα και ημιτελή προϊόντα	640.142	489.037
Πετροχημικά	21.670	20.387
Αναλώσιμα, ανταλλακτικά και λοιπές α ύλεις	91.277	86.665
- Μείον: Πρόβλεψη για ανταλλακτικά και λοιπές α ύλεις	(28.049)	(26.637)
Σύνολο	1.056.393	941.281

Η Ελλάδα, βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ και του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας, υποχρεούται στην τήρηση στρατηγικών αποθεμάτων ασφαλείας για 90 ημέρες (Υποχρέωση Τήρησης Αποθεμάτων Ασφαλείας), όπως νομοθετήθηκε με τον Ν. 3054/2002. Η υποχρέωση αυτή μετακυλίεται σε όλες τις εταιρείες που εισάγουν και πωλούν στην εγχώρια αγορά, συμπεριλαμβανομένης και της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., οι οποίες με τη σειρά τους πρέπει να τηρούν και να χρηματοδοτούν τα ανάλογα αποθέματα. Τα αποθέματα αυτά αποτελούν μέρος των λειτουργικών αποθεμάτων και αποτιμώνται με τον ίδιο τρόπο.

Το κόστος των αποθεμάτων που αναγνωρίζεται ως έξοδο και συμπεριλαμβάνεται στο «Κόστος Πωληθέντων» για το 2017 ανέρχεται σε €6,1 δις (2016: €4,9 δις). Ο Όμιλος αναγνώρισε ζημιά €0,04 εκατ. λόγω απομείωσης της αξίας των αποθεμάτων του στην καθαρή ρευστοποιήσιμη τους αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2017 (31 Δεκεμβρίου 2016 : €0,17 εκατ. ζημιά). Το ποσό αυτό αναγνωρίστηκε ως έξοδο για τη χρήση του έτους 2017 και συμπεριλήφθηκε στο «Κόστος πωληθέντων» στην Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων. Σημειώνεται ότι η συνολική επίδραση στα αποθέματα λόγω των διαφόρων μεταβολών των τιμών του αργού πετρελαίου και των πετρελαιοειδών κατά τη διάρκεια του έτους, ήταν θετική και ανήλθε περίπου στα €59 εκατ. (2016: θετική επίδραση €102 εκατ.).

Κατά τη διάρκεια του 2017, η διοίκηση επανεξέτασε την κατανομή της πρόβλεψης για αναλώσιμα και ανταλλακτικά. Με βάση τα παραπάνω, στα συγκριτικά στοιχεία μεταφέρεται ποσό ύψους € 12,1 εκατ. από τα αποθέματα στον Μηχανολογικό Εξοπλισμό των παγίων. (Σημ 6).

11 Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Πελάτες	734.038	722.269
- Μείον: Προβλέψεις απομείωσης	(248.008)	(235.636)
Καθαρό υπόλοιπο πελατών	486.030	486.633
Λοιπές απαιτήσεις	327.203	359.486
- Μείον: Προβλέψεις απομείωσης	(47.566)	(41.325)
Καθαρό υπόλοιπο λοιπών απαιτήσεων	279.637	318.161
Προπληρωθέντα έξοδα και προκαταβολές	25.538	63.537
Σύνολο	791.205	868.331

Στα πλαίσια διαχείρισης του κεφαλαίου κίνησης ο Όμιλος χρησιμοποιεί υπηρεσίες πρακτόρευσης απαιτήσεων (factoring) για την πιο έγκαιρη είσπραξη απαιτήσεων από τους πελάτες του στην Ελλάδα. Προεισπραχθείσες απαιτήσεις χωρίς δικαίωμα αναγωγής δεν συμπεριλαμβάνονται στα πιο πάνω ποσά, καθώς ο κίνδυνος και η ανταμοιβή από τα συγκεκριμένα συμβόλαια έχουν μεταφερθεί στις υπηρεσίες πρακτόρευσης απαιτήσεων.

Οι λοιπές απαιτήσεις περιλαμβάνουν ποσά απαιτήσεων από ΦΠΑ (πιστωτικού υπολοίπου), προπληρωμές φόρου εισοδήματος, προκαταβολές σε προμηθευτές και σε εργαζομένους. Επίσης, για την περίοδο που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017, συμπεριλαμβάνονται και €54 εκατ. βεβαιωμένων επιστροφών ΦΠΑ που έχουν παρακρατηθεί από το Τελωνείο Πειραιά αναφορικά με φερόμενα «ελλείμματα» αποθεμάτων πετρελαιοειδών (31 Δεκεμβρίου 2016: €54 εκατ.). Σε απάντηση αυτής της ενέργειας, ο Όμιλος έχει εναντιωθεί νομικά και απαιτεί και αναμένει να ανακτήσει ολόκληρο το ποσό αυτό με την περάτωση της νομικής διαδικασίας (Σημ. 31). Οι λογιστικές αξίες των ανωτέρω απαιτήσεων αντιπροσωπεύουν την εύλογη τους αξία.

Τα προπληρωθέντα έξοδα και οι προκαταβολές μειώθηκαν κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου, λόγω είσπραξης ασφαλιστικής αποζημίωσης ύψους €42 εκατ., που αφορούσε ζημιές στη μονάδα διύλισης και διακοπή της λειτουργίας του διυλιστηρίου της Ελευσίνας κατά τη διάρκεια των ετών 2013-2015.

Στον παρακάτω πίνακα αναλύεται το σύνολο των απαιτήσεων από πελάτες:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Μη ληξιπρόθεμα και μη απομειωμένα υπόλοιπα	333.427	337.158
Ληξιπρόθεσμα, μη απομειωμένα υπόλοιπα	120.115	115.136
Ληξιπρόθεσμα, επισφαλή & απομειωμένα υπόλοιπα	280.496	269.975
Σύνολο απαιτήσεων από πελάτες	734.038	722.269

Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο την ημέρα του Ισολογισμού είναι η εύλογη αξία κάθε κατηγορίας εισπρακτέων ως αναφέρεται παραπάνω. Προβλέψεις σχηματίζονται για απαιτήσεις οι οποίες είναι επισφαλούς είσπραξης και έχει αξιολογηθεί ότι θα καταλήξουν σε ζημιά, αφού έχουν συνυπολογιστεί ληφθείσες εξασφαλίσεις (τίτλοι, εγγυήσεις). Οι εξασφαλίσεις περιλαμβάνουν κυρίως προσημειώσεις σε ιδιοκτησίες οφειλετών, προσωπικές εγγυήσεις και τραπεζικές εγγυητικές.

Η ανάλυση παλαιότητας των ανοιχτών εμπορικών απαιτήσεων, που ήταν ληξιπρόθεσμες αλλά όχι απομειωμένες, είναι ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Εως 30 ημέρες	80.747	57.168
30 - 90 ημέρες	14.204	11.419
90 - 120 ημέρες	506	2.754
Πάνω από 120 ημέρες	24.658	43.795
Σύνολο	120.115	115.136

Η ανάληψη παλαιότητας των ανοιχτών εμπορικών απαιτήσεων, που ήταν απομειωμένες, είναι ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Εως 30 ημέρες	204	233
30 - 90 ημέρες	802	668
Πάνω από 90 ημέρες	279.490	269.074
Σύνολο	280.496	269.975

Εκτιμήθηκε ότι το ποσοστό των απαιτήσεων για το οποίο δεν έχει γίνει πρόβλεψη, είναι ανακτήσιμο μέσω διακανονισμών, νομικών ενεργειών και εξασφάλισης πρόσθετων εξασφαλίσεων.

Η κίνηση της πρόβλεψης απομείωσης της αξίας των απαιτήσεων από πελάτες έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	235.636	211.349
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:		
- Συναλλαγματικές διαφορές	(101)	-
- Προσθήκες	14.380	26.341
- Ποσά που έχουν αντιλογισθεί	(1.521)	(1.208)
- Απαιτήσεις που διαγράφηκαν ως μη εισπράξιμες	(386)	(846)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	248.008	235.636

Η κίνηση στην πρόβλεψη για ενδεχόμενες επισφάλειες έχει καταχωρηθεί στα αποτελέσματα στα έξοδα διοίκησης και διάθεσης.

Η κίνηση της πρόβλεψης απομείωσης της αξίας των λοιπών απαιτήσεων έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	41.325	34.005
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:		
- Προσθήκες	8.317	7.320
- Ποσά που έχουν αντιλογισθεί	(116)	-
Ποσά που ανακτήθηκαν κατά τη χρήση	(1.960)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	47.566	41.325

12 Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Διαθέσιμα στο ταμείο και σε τράπεζες	873.261	924.055
Βραχυπρόθεσμες τραπεζικές καταθέσεις	-	-
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	873.261	924.055
Δεσμευμένες καταθέσεις	145.652	157.525
Σύνολο ρευστών διαθεσίμων	1.018.913	1.081.580

Οι δεσμευμένες καταθέσεις σχετίζονται κυρίως με τραπεζικές καταθέσεις ύψους €144εκατ. οι οποίες έχουν δεσμευθεί ως εγγύηση ισόποσης δανειακής συμφωνίας με την Τράπεζα Πειραιώς, σχετικά με τη δανειακή Διευκόλυνση Β που έχει συναφθεί με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (Σημ. 16). Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, το ανεξόφλητο υπόλοιπο της δανειακής διευκόλυνσης Β, ανήλθε στα €100 εκατ., ενώ το ανεξόφλητο υπόλοιπο του δανείου με την Τράπεζα Πειραιώς στα €144 εκατ. Η αντίστοιχη εγγύηση έληξε στις 15 Ιουνίου 2017 και ανανεώθηκε για ένα ακόμη έτος. Τον Φεβρουάριο του 2018, ο Όμιλος κατέληξε σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η Δανειακή Διευκόλυνση Β τροποποιήθηκε. Με βάση την τροποποιημένη σύμβαση δεν απαιτείται πλέον εγγύηση. Η επίπτωση του δανείου και της κατάθεσης αποτελεί ταυτόχρονη αύξηση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού χωρίς να επηρεάζει τον κα-

θαρό δανεισμό και την καθαρή θέση του Ομίλου κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017.

Για την περίοδο που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017, το τραπεζικό υπόλοιπο σε δολάρια Αμερικής που περιλαμβάνεται στην κατηγορία «Διαθέσιμα στο ταμείο και σε τράπεζες», ανερχόταν σε \$555 εκατ. (ισοδύναμο σε Ευρώ €463 εκ). Το αντίστοιχο ποσό για την περίοδο 31 Δεκεμβρίου 2016, ανερχόταν σε \$510 εκ (ισοδύναμο σε Ευρώ €484 εκατ.).

Το σταθμισμένο κατά μέσο όρο τρέχον επιτόκιο την ημερομηνία Ισολογισμού ήταν:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Euro	0,08%	0,14%
USD	0,10%	0,10%

13 Μετοχικό κεφάλαιο

	Αριθμός μετοχών	Κοινές μετοχές	Υπέρ το άρτιο	Σύνολο
1 Ιανουαρίου και 31 Δεκεμβρίου 2016	305.635.185	666.285	353.796	1.020.081
31 Δεκεμβρίου 2017	305.635.185	666.285	353.796	1.020.081

Το εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο είναι ίδιο με τις μετοχές που έχουν εκδοθεί και διατεθεί σε μετόχους και είναι πλήρως καταβεβλημένο. Η ονομαστική αξία κάθε μιας μετοχής της Εταιρείας είναι €2,18 (31 Δεκεμβρίου 2016: €2,18).

Δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών

Η Ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. που πραγματοποιήθηκε στις 25 Μαΐου 2005, ενέκρινε ένα νέο πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών, με σκοπό τη σύνδεση του αριθμού μετοχών, για τις οποίες παραχωρείται δικαίωμα προαίρεσης σε ανώτατα και ανώτερα στελέχη της Εταιρείας, με την επίτευξη εταιρικών και ατομικών στόχων άμεσα εξαρτώμενων από τα αποτελέσματα της Εταιρείας. Μεταγενέστερες Ετήσιες Γενικές Συνελεύσεις ενέκριναν την παραχώρηση δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών της Εταιρείας (stock options). Οι Ετήσιες Γενικές Συνελεύσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2014 και το 2015, ενέκριναν αλλαγές στο πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών, ενσωματώνοντας πρόσφατες νομικές και φορολογικές αλλαγές, χωρίς να μεταβάλλεται η επίδραση στα αποτελέσματα ή το όφελος στους συμμετέχοντες.

Οι καταληκτικές ημερομηνίες άσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών που έχουν παραχωρηθεί έως το τέλος του έτους 2017 καθώς και οι αντίστοιχες τιμές άσκησής τους παρατίθενται στον κάτωθι πίνακα :

Έτος Παραχώρησης	Περίοδος Άσκησης Δικαιωμάτων	Ημερομηνία Λήξεως	Τιμή εξάσκησης	Αρ. δικαιωμάτων προαίρεσης	
				31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
		5 Δεκεμβρίου	€/MTX		
2012	2014-18	2018	4,52	185.633	1.479.933
Σύνολο				185.633	1.479.933

Η κίνηση δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών και η αναλογούσα μέση σταθμική τιμή εξάσκησης κατά την διάρκεια του 2017 είναι:

	31 Δεκεμβρίου 2017		31 Δεκεμβρίου 2016	
	Μέση τιμή εξάσκησης σε € ανά μετοχή	Δικαιώματα	Μέση τιμή εξάσκησης σε € ανά μετοχή	Δικαιώματα
Αρχή περιόδου (1η Ιανουαρίου)	4,52	1.479.933	4,52	1.479.933
Ασκηθέντα	4,52	(1.294.300)	-	-
Τέλος περιόδου (31η Δεκεμβρίου)	4,52	185.633	4,52	1.479.933

Οι παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους που αναγνωρίστηκαν στα αποτελέσματα για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017 ήταν μηδενικές (2016: €0).

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017, για την εξάσκηση των δικαιωμάτων προαίρεσης ο Όμιλος απέκτησε και στη συνέχεια διέθεσε στους συμμετέχοντες του προγράμματος ίδιες μετοχές συνολικής αξίας €9,7 εκατ. (Σημ. 14).

14 Αποθεματικά

	Τακτικό αποθεματικό	Ειδικά αποθεματικά	Αποθεματικό αντιστάθμισης κινδύνου	Αποθεματικό παροχών σε συμμετοχικ. τίτλους	Αφορολόγητα αποθεματικά & αποθεματικά Αναπτυξιακών Νόμων	Λοιπά αποθεματικά	Ίδιες μετοχές	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	118.668	98.420	(22.236)	747	263.047	(14.917)	-	443.729
Πράξεις αντιστάθμισης κινδύνου (Σημ. 21)								
Κέρδη από αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	-	15.862	-	-	-	-	15.862
Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	-	-	19.642	-	-	-	-	19.642
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	-	-	-	-	-	(6.343)	-	(6.343)
Μεταφορά αποθεματικού στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση στο λειτουργικό κέρδος	-	-	-	-	-	6.414	-	6.414
Αναλογιστικές ζημιές από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	-	-	-	-	-	(7.763)	-	(7.763)
Λοιπά συνολικά έσοδα από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	-	-	-	-	(869)	-	(869)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	-	-	-	-	(884)	-	(884)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	118.668	98.420	13.268	747	263.047	(24.362)	-	469.788
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	-	-	-	-	-	1	-	1
Μείωση αξίας γης	-	-	-	-	-	(907)	-	(907)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	-	-	-	-	-	718	-	718
Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	-	-	1.979	-	-	-	-	1.979
Ζημιές από αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	-	4.590)	-	-	-	-	(4.590)
Αναλογιστικές ζημιές από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	-	-	-	-	-	(9.584)	-	(9.584)
Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους (Σημ. 13)	-	-	-	(653)	-	-	-	(653)
Αγορά ιδίων μετοχών (Σημ. 13)	-	-	-	-	-	-	(10.245)	(10.245)
Διάθεση ιδίων μετοχών στο προσωπικό (Σημ. 13)	-	-	-	-	-	-	9.714	9.714
Μεταφορά στα αποθεματικά από τα αποτελέσματα εις νεον	-	-	-	-	8.797	-	-	8.797
Μερίσματα	-	-	-	-	(106.962)	-	-	(106.962)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	118.668	98.420	10.657	94	164.882	(34.134)	(531)	358.056

Τακτικό αποθεματικό

Σύμφωνα με τον Ελληνικό νόμο, οι εταιρείες υποχρεούνται να μεταφέρουν κατά ελάχιστο το 5% των ετήσιων καθαρών κερδών τους σύμφωνα με τα λογιστικά τους βιβλία σε τακτικό αποθεματικό έως ότου το αποθεματικό αυτό ισούται με το ένα τρίτο του μετοχικού τους κεφαλαίου. Το αποθεματικό αυτό δεν μπορεί να διανεμηθεί, αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την διαγραφή συσσωρευμένων ζημιών.

Ειδικά αποθεματικά

Τα ειδικά αποθεματικά αφορούν κυρίως αποθεματικά που προκύπτουν λόγω φορολογικών αναπροσαρμογών στοιχείων του ενεργητικού και την κατηγοριοποίηση τους σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Αφορολόγητα αποθεματικά και αποθεματικά Αναπτυξιακών Νόμων

Αυτά τα αποθεματικά αφορούν:

(α) Κέρδη που δεν έχουν φορολογηθεί, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον φορολογικό πλαίσιο στην Ελλάδα. Σε περίπτωση διανομής τους, ορισμένα από τα κέρδη αυτά θα είναι φορολογητέα με βάση το φορολογικό συντελεστή που θα ισχύει κατά το χρόνο της διανομής τους στους μετόχους ή μετατροπής τους σε μετοχικό κεφάλαιο.

(β) Ειδικώς φορολογηθέντα αποθεματικά τα οποία έχουν φορολογηθεί με φορολογικό συντελεστή ο οποίος είναι χαμηλότερος από τον εκάστοτε ισχύοντα συντελεστή στην Ελλάδα. Σε περίπτωση διανομής τους ορισμένα από τα κέρδη αυτά θα είναι φορολογητέα με βάση το φορολογικό συντελεστή που θα ισχύει κατά το χρόνο της διανομής τους στους μετόχους ή μετατροπής τους σε μετοχικό κεφάλαιο.

(γ) Αποθεματικά τα οποία προέρχονται από φορολογημένα κέρδη και αφορούν ίδια συμμετοχή σε αναπτυξιακού νόμου. Δύνανται να διανεμηθούν υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπει ο εκάστοτε αναπτυξιακός νόμος.

Αποθεματικό αντιστάθμισης κινδύνου

Το αποθεματικό αντιστάθμισης κινδύνου χρησιμοποιείται για τη καταχώρηση κερδών ή ζημιών από παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα, τα οποία μπορούν να χαρακτηριστούν ως παράγωγα αντιστάθμισης μελλοντικών ταμειακών ροών (cash flow hedges) και αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα όπως περιγράφεται στη Σημείωση 24.

Όταν η συναλλαγή με την οποία συσχετίζεται η πράξη αντιστάθμισης επηρεάζει την κατάσταση συνολικών εισοδημάτων, τότε τα αντίστοιχα ποσά μεταφέρονται επίσης από τα λοιπά συνολικά έσοδα στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων.

Λοιπά αποθεματικά

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει:

1. Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών, που προέρχονται α) από εμπειρικές προσαρμογές (το αποτέλεσμα των διαφορών μεταξύ των προηγούμενων αναλογιστικών παραδοχών και αυτών που τελικά έλαβαν χώρα) και β) από αλλαγές στις αναλογιστικές παραδοχές.
2. Μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση. Τα ποσά αυτά ανακατατάσσονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων του έτους όταν τα αντίστοιχα πάγια πωληθούν ή η αξία τους υποστεί απομείωση.
3. Συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν από τη μετατροπή νομίσματος κατά την ενοποίηση των εταιρειών εξωτερικού, αναγνωρίζονται στα λοιπά συνολικά έσοδα και συσσωρεύονται στα άλλα αποθεματικά. Το σωρευτικό ποσό μεταφέρεται στην κατάσταση αποτελεσμάτων του έτους όταν οι συμμετοχές μεταβιβαστούν.

Ίδιες μετοχές

Οι ίδιες μετοχές διακρατώνται για το πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών. Κατά το 2017, αγοράστηκαν 1.284.656 μετοχές με συνολικό κόστος €10,2 εκατ., ενώ 1.214.494 από αυτές δόθηκαν σε υπαλλήλους, οι οποίοι εξάσκησαν τα δικαιώματα που είχαν στην κατοχή τους. Οι μετοχές που εκδίδονται στους συμμετέχοντες του προγράμματος, αναγνωρίζονται με τη μέθοδο FIFO (first in first out). (Σημ. 13)

15 Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Προμηθευτές	1.474.336	1.617.894
Δεδουλευμένα έξοδα	100.810	78.584
Λοιπές υποχρεώσεις	86.311	81.431
Σύνολο	1.661.457	1.777.909

Η γραμμή "Προμηθευτές" αποτελείται από ποσά πληρωτέα ή δεδουλευμένα τα οποία αφορούν αργό πετρέλαιο, πετρέλαισιδη προϊόντα και υπηρεσίες.

Ο λογαριασμός "Προμηθευτές", στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016, περιλαμβάνει ποσά οφειλόμενα από αγορές αργού πετρελαίου από το Ιράν, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Δεκεμβρίου 2011 και Μαρτίου 2012, στα πλαίσια του μακροπρόθεσμου συμβολαίου με την ΝΙΟC. Παρά τις συνεχείς προσπάθειες του Ομίλου να αποπληρώσει τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Ιούνιο 2012 μέσω του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, αυτό δεν κατέστη εφικτό, λόγω της μη αποδοχής πληρωμών από το διεθνές τραπεζικό σύστημα, προς Ιρανικές τράπεζες και κυβερνητικές εταιρείες, λόγω επιβολής ρητών ή σιωπηρών διεθνών κυρώσεων. Μετά τις 30 Ιουνίου 2012, οι κυρώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά του Ιράν κατέστησαν αδύνατη την πραγματοποίηση πληρωμών προς τη ΝΙΟC (Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 267/2012 της 23 Μαρτίου 2012). Ο Όμιλος είχε ενημερώσει τον προμηθευτή του για τη σχετική καθυστέρηση η οποία οφειλόταν στις ανωτέρω διεθνείς κυρώσεις.

Στις 18 Οκτωβρίου 2015, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αποφάσισε (Απόφαση ΚΕΠΠΑ 2015/1863) την άρση των περισσότερων περιορισμών της ΕΕ απέναντι στο Ιράν, λαμβάνοντας υπόψη την Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας Ηνωμένων Εθνών (ΑΣΑΗΕ) 2231 (2015) και το Παράρτημα Β της ΑΣΑΗΕ 2231 (2015), καθώς επίσης και την επικύρωση του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας του ΟΗΕ αναφορικά με την ορθή υλοποίηση των συμφωνημένων μέτρων σε σχέση με το πυρηνικό ζήτημα. Στις 16 Ιανουαρίου 2016 («Ημέρα Εφαρμογής»), το Συμβούλιο της ΕΕ αποφάσισε (απόφαση ΚΕΠΠΑ 2016/37) την εφαρμογή της απόφασης ΚΕΠΠΑ 2015/1863 με ισχύ από την 16η Ιανουαρίου 2016. Την ίδια ημέρα επήλθε επίσης μερική άρση των περιοριστικών μέτρων που είχαν τεθεί σε εφαρμογή από τις ΗΠΑ αλλά και διεθνώς. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εξελίξεων, στις 22 Ιανουαρίου 2016 τα Ελληνικά Πετρέλαια και η ΝΙΟC κατέληξαν σε συμφωνία-πλαίσιο για την επανέναρξη των εμπορικών τους σχέσεων σχετικά με την προμήθεια αργού, καθώς και για τη διευθέτηση των οφειλών. Η υλοποίηση της συμφωνίας αυτής θα πραγματοποιηθεί σε πλήρη συμμόρφωση με το ισχύον ευρωπαϊκό και διεθνές νομοθετικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων και των περιορισμών που ακόμη δεν έχουν αρθεί. Βάσει της ως άνω συμφωνίας-πλαίσιο, το σχετικό ποσό, πληρωτέο μετά από 12 μήνες, μεταφέρεται από τους βραχυπρόθεσμους στους μακροπρόθεσμους προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις (Σημ. 20).

Όποτε θεωρηθεί συμφέρον για τον Όμιλο, αλλά και για την επίτευξη ευνοϊκότερων όρων συναλλαγών, (όπως καλύτερες τιμές, ψηλότερα πιστωτικά όρια, μεγαλύτερη περίοδο πίστωσης), ο Όμιλος παρέχει Εγγυητικές Επιστολές ή Εγγυητες Πιστώσεις για την πληρωμή υποχρεώσεων προς προμηθευτές, χρησιμοποιώντας έτσι τις γραμμές πίστωσης με τις συνεργαζόμενες τράπεζες. Στο βαθμό που οι υποχρεώσεις αυτές έχουν καταστεί πληρωτέες πριν την ημερομηνία ισολογισμού, αυτές περιλαμβάνονται στα υπόλοιπα προμηθευτών.

Τα δεδουλευμένα έξοδα περιλαμβάνουν κυρίως τόκους, δεδουλευμένα έξοδα μισθοδοσίας και προβλέψεις μη τιμολογημένων εξόδων. Τα δεδουλευμένα έξοδα, περιλαμβάνουν την εκτίμηση για το κόστος δικαιωμάτων εκπομπής ρύπων διοξειδίου του άνθρακα σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία η οποία στις 31 Δεκεμβρίου 2017 ανέρχεται σε €19 εκατ. (2016: €12 εκατ.).

Οι λοιπές υποχρεώσεις αφορούν μισθοδοσία, λοιπές δαπάνες προσωπικού και διάφορους φόρους και τέλη.

16 Δανεισμός

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Μακροπρόθεσμος δανεισμός		
Τραπεζικός δανεισμός	155.556	772.364
Ευρώ-ομόλογα	761.607	680.111
Χρηματοδοτικές μισθώσεις	3.071	3.729
Σύνολο μακροπρόθεσμων δανείων	920.234	1.456.204
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός		
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	1.855.170	1.078.095
Ευρώ-ομόλογα	-	262.814
Τρέχον υπόλοιπο μακροπρόθεσμων δανείων	44.444	44.815
Τρέχον υπόλοιπο χρηματοδοτικών μισθώσεων	655	575
Σύνολο βραχυπρόθεσμων δανείων	1.900.269	1.386.299
Σύνολο δανείων	2.820.503	2.842.503

Η ηήξη του μακροπρόθεσμου δανεισμού έχει ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Μεταξύ 1 και 2 ετών	360.258	616.809
Μεταξύ 2 και 5 ετών	559.976	817.174
Πάνω από 5 έτη	0	22.221
Σύνολο	920.234	1.456.204

Τα πραγματικά σταθμισμένα μέσα επιτόκια την ημερομηνία του Ισολογισμού είναι τα παρακάτω:

Τραπεζικός Δανεισμός	Νόμισμα	Υπόλοιπο στις	
		31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Βραχυπρόθεσμος τραπεζικός δανεισμός			
- Μεταβλητό Euribor + περιθώριο	Ευρώ	4,88%	5,32%
- Μεταβλητό Belibor + περιθώριο	Δηνάριο Σερβίας	5,55%	5,62%
- Μεταβλητό Sofibor + περιθώριο	Λεβ Βουλγαρίας	4,90%	5,58%
- Κεντρικό Τραπεζικό Επιτόκιο + περιθώριο	Δηνάριο FYROM	4,73%	5,48%
- Σταθερό επιτόκιο	Δολλάριο Αμερικής	-	4,63%
- Σταθερό επιτόκιο	Ευρώ	-	8,00%
Μακροπρόθεσμος τραπεζικός δανεισμός			
- Μεταβλητό Euribor + Περιθώριο	Ευρώ	0,78%	3,70%
- Σταθερό επιτόκιο	Ευρώ	5,04%	5,05%

Η ανάλυση ανά νόμισμα των δανείων είναι η ακόλουθη:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Ευρώ	2.772.059	2.779.187
Δηνάριο Σερβίας	14.454	19.903
Λεβ Βουλγαρίας	33.990	33.000
Δηνάριο FYROM	0	10.413
Σύνολο δανεισμού	2.820.503	2.842.503

Ο Όμιλος διενεργεί κεντρικά τις χρηματοδοτικές του δραστηριότητες, συντονίζοντας και ελέγχοντας τη χρηματοδότηση και ταμειακή διαχείριση όλων των εταιρειών του. Στο πλαίσιο αυτό, η Hellenic Petroleum Finance Plc (HPF) ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 2005 στο Ηνωμένο Βασίλειο και είναι 100% θυγατρική της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., για να ενεργεί ως ο κεντρικός χρηματοοικονομικός φορέας του Ομίλου.

Τα δάνεια του Ομίλου, στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016, αναλύονται ανά είδος και ημερομηνία λήξης, στον πίνακα που ακολουθεί (σε € εκατ.):

	Εταιρεία	Λήξη	Υπόλοιπο στις	
			31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
1α. Κοινοπρακτικό δάνειο €20 εκ.	HPF plc	Ιουλ. 2018	20	20
1β. Κοινοπρακτικό δάνειο €10 εκ.	HPF plc	Ιουλ. 2018	10	10
1γ. Κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο €350 εκ	HP SA	Ιουλ. 2018	348	344
2. Ομολογιακό δάνειο €400 εκ.	HP SA	Απρ. 2018	284	284
3. Ομολογιακό δάνειο €200 εκ	HP SA	Φεβ. 2018	200	199
4. Ομολογιακό δάνειο €400 εκ	HP SA	Μάιος 2018	239	72
5. Δάνεια Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων («EIB»)	HP SA	Ιουν. 2022	200	244
6. Ευρώ-ομόλογο €500 εκ.	HPF plc	Μάιος 2017	-	263
7. Ευρώ-ομόλογο €325 εκ	HPF plc	Ιουλ. 2019	316	313
8. Ευρώ-ομόλογο €375 εκ.	HPF plc	Οκτ. 2021	446	367
9. Συμβάσεις διμερών πιστωτικών γραμμών	Διάφορες	Διάφορες	754	723
10. Συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης	Διάφορες	Διάφορες	4	4
Σύνολο			2.821	2.843

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικές για τα ποσά των δανείων του Ομίλου που θα πρέπει να αποπληρωθούν ή να αναχρηματοδοτηθούν εντός του 2018 περιλαμβάνονται στη σημείωση 3 «Κίνδυνος Ρευστότητας».

Ορισμένες από τις δανειακές συμφωνίες του Ομίλου περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικούς όρους οι πιο σημαντικοί των οποίων είναι η διατήρηση συγκεκριμένων αριθμοδεικτών ως ακολούθως: "Καθαρός Δανεισμός/Συγκρίσιμα Κέρδη προ Φόρων, Τόκων και Αποσβέσεων", "Συγκρίσιμα Κέρδη προ Φόρων και Τόκων/ Καθαροί Τόκοι" και "Καθαρός Δανεισμός/Καθαρή Αξία Ιδίων Κεφαλαίων". Η διοίκηση του Ομίλου παρακολουθεί την απόδοση του Ομίλου για να διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τους ανωτέρω χρηματοοικονομικούς όρους.

Για τις χρήσεις που έληξαν 31 Δεκεμβρίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016, οι όροι των δανείων εξυπηρετούνται πλήρως.

1) Κοινοπρακτικά Δάνεια

Τον Ιούλιο του 2014, ο Όμιλος σύναψε δύο νέες δανειακές συμβάσεις με ελληνικά και διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι οποίες διέπονταν από πανομοιότυπους όρους και προϋποθέσεις ως ακολούθως:

(1α-1β) Η HPF σύναψε κοινοπρακτικό δάνειο, ύψους €50 εκατ. με την εγγύηση της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., αποτελούμενο από δύο δανειακές συμβάσεις, ύψους €40 εκατ. και €10 εκατ. με ημερομηνίες λήξης τον Ιούλιο του 2016 και τον Ιούλιο του 2018 αντίστοιχα. Τον Ιούλιο 2016, κατά την ημερομηνία λήξης της δανειακής σύμβαση ύψους €40 εκατ., ο Όμιλος προχώρησε σε σταδιακή αποπληρωμή των 20 εκατ. και παρέτεινε την ημερομηνία λήξης του υπόλοιπου ποσού (€20 εκατ.) για τον Ιούλιο 2018.

(1γ) Η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο, ύψους €350 εκατ. με την εγγύηση της HPF και με ημερομηνία λήξης τον Ιούλιο του 2018.

2) Ομολογιακό δάνειο €400 εκατ.

Τον Σεπτέμβριο 2015, ο Όμιλος παρέτεινε αρχικά την ημερομηνία λήξης του ομολογιακού δανείου από τον Δεκέμβριο 2015, τον Ιούνιο 2016 και στη συνέχεια τον Οκτώβριο 2017, με δυνατότητα επέκτασης δυο επιπλέον εξαμήνων. Τον Οκτώβριο 2017, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. παρέτεινε την ημερομηνία λήξης του δανείου για τον Απρίλιο 2018 και βρίσκεται σε

διαδικασία ανανέωσής του. Το ανεξόφλητο υπόλοιπο του δανείου κατά τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017 ανήλθε σε €284 εκατ.

3) Ομολογιακό δάνειο €200 εκατ.

Ακολουθώντας τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου, σύμφωνα με την οποία στόχος είναι η αύξηση του ποσοστού των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων γραμμών πίστωσης σε σχέση με τις αντίστοιχες βραχυπρόθεσμες, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε δάνειο ύψους €200 εκατ. με την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, διάρκειας 3 ετών. Τον Ιανουάριο του 2018, και με την προοπτική της αντικατάστασης του δανείου με άλλο δάνειο διάρκειας 3 ετών η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. επέκτεινε την ημερομηνία αποπληρωμής του δανείου μέχρι το Φεβρουάριο του 2018.

4) Κοινοπρακτικό Ομολογιακό δάνειο € 400 εκατ.

Τον Μάιο 2016, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο συνολικού ορίου € 400 εκατ., διάρκειας 18 μηνών και με δυνατότητα επιπλέον επέκτασης 6 μηνών. Το δάνειο αποτελείται από 2 μέρη, ένα με δεσμευμένη εκταμίευση ύψους €240 εκατ. και το δεύτερο ύψους €160 εκ, χωρίς δέσμευση. Τον Μάιο 2017, η Ελληνικά Πετρέλαια προχώρησε στην εκταμίευση €167 εκατ. από το δεσμευμένο μέρος του δανείου. Τον Οκτώβριο 2017, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. παρέτεινε την ημερομηνία λήξης του δανείου για τον Μάιο 2018. Το υπόλοιπο που είχε εκταμιευθεί στις 31 Δεκεμβρίου 2017 ήταν €239 εκατ..

5) Δάνεια Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων

Στις 26 Μαΐου 2010, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε δύο δανειακές συμβάσεις συνολικού ύψους €400 εκατ. (Διευκόλυνση Α και Β, €200 εκατ. έκαστη) με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Ο σκοπός των δανείων ήταν να χρηματοδοτήσουν μέρος του έργου αναβάθμισης του διυλιστηρίου της Ελευσίνας. Και τα δυο δάνεια έχουν περίοδο αποπληρωμής 12 ετών, έναρξη αποπληρωμής το Δεκέμβριο του 2013, ενώ διέπονται από παρόμοιους όρους και προϋποθέσεις. Η Διευκόλυνση Β βελτιώνεται πιστοληπτικά από την εγγύηση μίας εμπορικής τράπεζας (Σημ. 12), μία πρακτική που είναι συνήθης για δανειακές συμβάσεις της ΕΤΕ ειδικότερα κατά τη φάση κατασκευής μεγάλων έργων. Μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2017, πραγματοποιήθηκαν συνολικές αποπληρωμές ύψους €200 εκατ. (€44 εκατ. αποπληρώθηκαν μέσα στο 2017). Επιπλέον πληροφορίες αναφέρονται και στη Σημ. 12 – Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα. Η Δανειακή Διευκόλυνση Β περιλαμβάνει χρηματοοικονομικούς όρους μεταξύ των οποίων και δείκτες κάλυψης τόκων και μόχλευσης. Κατά τη διάρκεια του 2016, ο Όμιλος ολοκλήρωσε με επιτυχία τη διαδικασία εναρμόνισης των δανειακών όρων μεταξύ των δανείων που προέρχονται από εμπορικές τράπεζες και των Ευρω-ομολόγων. Τον Φεβρουάριο 2018, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., κατόπιν σχετικών συζητήσεων με την ΕΙΒ, τροποποίησε τους όρους της Δανειακής Διευκόλυνσης Β ώστε να ερμονιστούν με τους δανειακούς όρους και δείκτες κάλυψης που χρησιμοποιούνται για όλα τα δάνεια που προέρχονται από εμπορικές τράπεζες και Ευρω-ομόλογα.

6) Ευρώ-ομόλογο €500 εκατ.

Τον Μάιο του 2013, ο Όμιλος εξέδωσε τετραετές Ευρω-ομόλογο, ύψους €500 εκατ., με σταθερό ετήσιο επιτόκιο 8% και με ημερομηνία λήξης τον Μάιο του 2017. Τον Οκτώβριο 2016, ο Όμιλος προχώρησε στην προπληρωμή μέρους των ως άνω ομολογιών, από τα έσοδα της έκδοσης του νέου πενταετούς Ευρω-ομολόγου ύψους €375 εκατ. όπως περιγράφεται και παρακάτω. Τον Μάιο 2017, στην ημερομηνία λήξης, ο Όμιλος προχώρησε με την αποπληρωμή του ανεξόφλητου ποσού του Ευρω-ομολόγου συνολικού ύψους €264 εκατ..

7) Ευρώ-ομόλογο \$400 εκατ.

Τον Μάιο του 2014, ο Όμιλος εξέδωσε διετές δολαριακό ομόλογο, ύψους \$400 εκατ. με σταθερό ετήσιο επιτόκιο 4,625% και με ημερομηνία λήξης τον Μάιο του 2016. Τον Μάιο 2016, η Hellenic Petroleum Finance (HPF) προχώρησε με την αποπληρωμή του συγκεκριμένου ευρωομολόγου. Το κέρδος από συναλλαγματικές διαφορές που προέκυψε από την αποπληρωμή του ευρωομολόγου ανήλθε σε €12εκατ. και συμπεριλαμβάνεται στις Ζημιές/Κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016 (Σημ. 26).

8) Ευρώ-ομόλογο €325 εκατ.

Τον Ιούλιο του 2014, ο Όμιλος εξέδωσε πενταετές Ευρω-ομόλογο, ύψους €325 εκατ. με σταθερό ετήσιο επιτόκιο 5,25% και με ημερομηνία λήξης τον Ιούλιο του 2019. Οι ομολογίες, οι οποίες εκδόθηκαν από την Hellenic Petroleum Finance

Plc με την εγγύηση της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., ήταν εξαγοράσιμες κατ' επιλογή του εκδότη τον Ιούλιο του 2017 και είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου.

9) Ευρώ-ομολόγο €450εκατ.

Τον Οκτώβριο 2016, η ΗΡΦ εξέδωσε πενταετές ευρωομολόγο ύψους €375 εκατ., με την εγγύηση της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., με ετήσιο τοκομερίδιο 4,875%, τιμή έκδοσης 99,453% επί της ονομαστικής αξίας και λήξη τον Οκτώβριο του 2021. Τα έσοδα από την έκδοση του ομολόγου χρησιμοποιήθηκαν για την αποπληρωμή υφιστάμενου χρηματοοικονομικού χρέους, συμπεριλαμβανομένης και της μερικής αποπληρωμής του ευρωομολόγου ύψους €500 εκατ. το οποίο έληγε τον Μάιο του 2017, μέσω διαδικασίας δημόσιας προσφοράς, η οποία ολοκληρώθηκε τον Οκτωβρίου 2016, με ομολογίες ονομαστικής αξίας €225 εκατ. όπως αυτές έγιναν αποδεκτές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Τον Ιούλιο 2017, η ΗΡΦ εξέδωσε νέες ομολογίες ύψους €74,53 εκατ. με σκοπό να ενοποιηθούν και να αποτελέσουν μια ενιαία σειρά με τις ήδη υπάρχουσες ομολογίες της Hellenic Petroleum Finance Plc οι οποίες λήγουν τον Οκτώβριο του 2021.

10) Συμβάσεις διμερών πιστωτικών γραμμών

Οι εταιρείες του Ομίλου διατηρούν επίσης δανειακές γραμμές με άλλες τράπεζες για την κάλυψη γενικών χρηματοδοτικών αναγκών. Η πλειοψηφία των δανειακών γραμμών αφορά σε βραχυπρόθεσμα δάνεια που έχει συνάψει η μητρική εταιρεία και τα οποία έχουν τεθεί σε ισχύ και ανανεώνονται αναλόγως με τις ανάγκες της κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών.

11) Χρηματοδοτικές μισθώσεις

Ο Όμιλος μισθώνει πρατήρια στο πλαίσιο συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης. Οι υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις στο μακροπρόθεσμο και βραχυπρόθεσμο δανεισμό έχουν ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις		
Εντός ενός έτους	667	575
Μεταξύ 1 και 2 ετών	677	655
Μεταξύ 2 και 5 ετών	2.061	1.890
Πάνω από 5 έτη	321	1.184
Σύνολο	3.726	4.304

17 Αναβαλλόμενη φορολογία

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει εφαρμόσιμο νομικό δικαίωμα να συμψηφισθούν οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις έναντι των τρεχουσών φορολογικών υποχρεώσεων και όταν οι αναβαλλόμενοι φόροι εισοδήματος αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή.

Τα συμψηφισμένα ποσά είναι τα παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Αναβαλλόμενη φορολογία ενεργητικού:		
Πέραν των 12 μηνών	71.355	100.973
	71.355	100.973
Αναβαλλόμενη φορολογία παθητικού:		
Πέραν των 12 μηνών	(131.611)	(42.736)
	(131.611)	(42.736)
	(60.256)	58.237

Η μεταβολή της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης / υποχρέωσης είναι ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Υπόλοιπο αρχής έτους	58.237	194.251
Αποτελέσματα χρήσης	(125.096)	(122.149)
Κινήσεις στην καθαρή θέση	4.780	(12.106)
Λοιπές κινήσεις	1.823	(1.759)
Υπόλοιπο τέλους έτους	(60.256)	58.237

Ο αναβαλλόμενος φόρος αναφέρεται στις παρακάτω κατηγορίες:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Εσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	(228.980)	(205.068)
Αποτίμηση αποθεμάτων	12.068	11.297
Μη πραγματοποιηθείσες συναλλαγματικές διαφορές	4.364	(5.383)
Προβλέψεις παροχών προσωπικού	42.592	31.869
Προβλέψεις επισφαλών υπολοίπων πελατών	42.610	26.908
Παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία σε εύλογη αξία	(3.339)	(4.406)
Καθαρή δαπάνη τόκων εκπεστέα στις επόμενες χρήσεις (υποκεφαλαιοδότηση)	42.860	47.625
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές προς συμψηφισμό	6.927	139.392
Προβλέψεις για περιβαντοληθοντικές δαπάνες	5.421	3.548
Απαξίωση συμμετοχών	9.363	9.430
Λοιπές μεταβολές	5.858	3.025
Υπόλοιπο τέλους έτους	(60.256)	58.237

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που προκύπτουν από αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές προς συμψηφισμό σε μελλοντικές χρήσεις αναγνωρίζονται μόνο εφόσον είναι πιθανό ότι θα συμψηφιστούν με μελλοντικά φορολογικά κέρδη. Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις που αναγνωρίστηκαν από τον Όμιλο για αχρησιμοποίητες φορολογικές ζημιές ανήλθαν σε €7 εκατ. την 31 Δεκεμβρίου του 2017 (31 Δεκεμβρίου 2016: €139 εκατ.), καθώς με βάση το εγκεκριμένο επιχειρηματικό πλάνο, ο Όμιλος κρίνει ότι υπάρχει η δυνατότητα συμψηφισμού των φορολογικών ζημιών με μελλοντικά φορολογικά κέρδη.

Το 2014, οι διατάξεις του αρ. 49 του Ν. 4172 περί υποκεφαλαιοδότησης εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά σύμφωνα με τις οποίες, το όριο έκπτωσης των πλεοναζουσών δαπανών τόκων, ορίζεται ως προς συγκεκριμένο ποσοστό επί του φορολογικού EBITDA της εκάστοτε εταιρείας (60% το 2014, 50% το 2015, 40% το 2016 και 30% τα επόμενα έτη). Η επίδραση στο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογίας του Ομίλου, ήταν €43 εκατ. (απαίτηση) στις 31 Δεκεμβρίου 2017 (31 Δεκεμβρίου 2016: €48 εκατ.). Το ποσό αυτό μπορεί να συμψηφιστεί με μελλοντικά φορολογικά κέρδη, χωρίς χρονικό περιορισμό.

18 Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Ο παρακάτω πίνακας αναλύει πως τα ποσά που σχετίζονται με τις συνταξιοδοτικές παροχές του Ομίλου, έχουν καταχωρηθεί στις οικονομικές καταστάσεις.

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Υποχρεώσεις κατάστασης οικονομικής θέσης για:		
Συνταξιοδοτικές παροχές	131.256	110.912
Σύνολο	131.256	110.912
Χρεώσεις στα αποτελέσματα:		
Συνταξιοδοτικές παροχές	10.567	9.060
Σύνολο	10.567	9.060

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Χρεώσεις στα λοιπά συνολικά έσοδα		
Συνταξιοδοτικές παροχές	13.299	10.171
Σύνολο	13.299	10.171

Τα ποσά που έχουν αναγνωρισθεί στην κατάσταση οικονομικής θέσης έχουν προσδιορισθεί ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Παρούσα αξία χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	22.226	19.822
Εύλογη αξία στοιχείων ενεργητικού	(9.530)	(8.370)
Έλλειμμα χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων	12.696	11.452
Παρούσα αξία μη χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	118.560	99.460
Υποχρέωση στη κατάσταση οικονομικής θέσης	131.256	110.912

Ο Όμιλος λειτουργεί προγράμματα καθορισμένων παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία για τους εργαζομένους στην Ελλάδα, την Βουλγαρία, την ΠΓΔΜ, το Μαυροβούνιο και τη Κύπρο. Όλα τα προγράμματα αφορούν συνταξιοδοτικές παροχές προς τους εργαζομένους. Το ποσό των παροχών εξαρτάται από το χρόνο προϋπηρεσίας και τις αποδοχές του κάθε εργαζομένου. Η πλειοψηφία των προγραμμάτων δεν έχει περιουσιακά στοιχεία, ενώ κάποια προγράμματα στην Ελλάδα και την Κύπρο έχουν.

Η μεταβολή στις υποχρεώσεις για συνταξιοδοτικές παροχές είναι η ακόλουθη:

	Παρούσα Αξία Υποχρεώσεων	Εύλογη αξία στοιχείων ενεργητικού	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	102.480	(7.118)	95.362
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	4.841	-	4.841
Χρηματοοικονομικά έξοδα/ (έσοδα)	3.458	(174)	3.284
Κόστος παλαιότερης απασχόλησης και ζημίες από τακτοποιήσεις	935	-	935
Σύνολο χρεώσεων στα αποτελέσματα	9.234	(174)	9.060
Επαναμετρήσεις στις αναλογιστικές παραδοχές:			
Απόδοση των στοιχείων ενεργητικού, εξαιρουμένου του ποσού που συμπεριλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά έξοδα/ (έσοδα)	-	(307)	(307)
- Κέρδη από μεταβολή δημογραφικών παραδοχών	(322)	-	(322)
- Ζημίες από μεταβολή χρηματοοικονομικών παραδοχών	15.566	-	15.566
- Κέρδη από εμπειρικές προσαρμογές	(4.766)	-	(4.766)
Σύνολο χρεώσεων στα λοιπά συνολικά έσοδα	10.478	(307)	10.171
Καταβολές παροχών άμεσα από τον όμιλο/ εισφορές του ομίλου στα στοιχεία ενεργητικού	(2.155)	(1.526)	(3.681)
Καταβολές παροχών από τα στοιχεία ενεργητικού	(755)	755	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	119.282	(8.370)	110.912

	Παρούσα Αξία Υποχρεώσεων	Εύλογη αξία στοιχείων ενεργητικού	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	119.282	(8.370)	110.912
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	6.296	-	6.296
Χρηματοοικονομικά έξοδα/ (έσοδα)	3.095	(147)	2.948
Κόστος παλαιότερης απασχόλησης και ζημιές από τακτοποιήσεις	1.322	-	1.322
Σύνολο χρεώσεων στα αποτελέσματα	10.713	(147)	10.566
Επαναμετρήσεις στις αναλογιστικές παραδοχές:			
Απόδοση των στοιχείων ενεργητικού, εξαιρουμένου του ποσού που συμπεριλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά έσοδα	-	(161)	(161)
- Ζημιές από μεταβολή δημογραφικών παραδοχών	264	-	264
- Ζημιές από μεταβολή χρηματοοικονομικών παραδοχών	7.920	-	7.920
- Ζημιές από εμπειρικές προσαρμογές	5.276	-	5.276
Σύνολο χρεώσεων στα λοιπά συνολικά έσοδα	13.460	(161)	13.299
Καταβολές παροχών άμεσα από τον όμιλο/ εισφορές του ομίλου στα στοιχεία ενεργητικού	(2.224)	(1.297)	(3.521)
Καταβολές παροχών από τα στοιχεία ενεργητικού	(445)	(445)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	140.786	(9.530)	131.256

Οι μη προεξοφλημένες παροχές συνταξιοδότησης λήγουν ως ακολούθως:

Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	Μέχρι ενός έτους	Μεταξύ ενός και δύο ετών	Μεταξύ δύο και πέντε ετών	Πάνω από πέντε έτη	Σύνολο
Συνταξιοδοτικές παροχές	3.757	1.727	24.688	262.257	292.429

Τα περιουσιακά στοιχεία των προγραμμάτων επενδύθηκαν ως ακολούθως:

	2017				2016			
	Εισηγμένα	Μη εισηγμένα	Σύνολο	%	Εισηγμένα	Μη εισηγμένα	Σύνολο	%
Τίτλοι συμμετοχών	2.231	-	2.231	23%	1.938	-	1.938	23%
Ομόλογα								
- Κρατικά ομόλογα	1.096	-	1.096	12%	781	-	781	9%
- Εταιρικά ομόλογα	3.202	-	3.202	34%	2.950	-	2.950	35%
Επενδυτικά κεφάλαια	1.054	-	1.054	11%	947	-	947	11%
Επενδύσεις σε ακίνητα	1.524	-	1.524	16%	1.442	-	1.442	17%
Ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	205	218	423	4%	-	312	312	4%
Σύνολο	9.312	218	9.530	100%	8.058	312	8.370	100%

Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν έχουν ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Προεξοφλητικό επιτόκιο	2,00%	2,50%
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	0,50%	0,50%
Πληθωρισμός	0,60%	0,50%
Μέσος όρος εναπομείνουσας μελλοντικής εργοδοσίας (έτη)	16,87	16,88

Η ανάλυση ευαισθησίας της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία σε αλληλές στις κύριες σταθμισμένες παραδοχές είναι η ακόλουθη:

	31 Δεκεμβρίου 2017		
	Μεταβολή της παραδοχής	Αύξηση στην υποχρέωση	Μείωση στην υποχρέωση
Προεξοφλητικό επιτόκιο	0,5%	-5,95%	5,26%
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	0,5%	5,07%	Δεν εφαρμόζεται

Η παραπάνω ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται σε μία μεταβολή της παραδοχής διατηρώντας όλες τις άλλες παραδοχές σταθερές. Στην πράξη, υπάρχει μικρή πιθανότητα αυτό να συμβεί καθώς οι μεταβολές στις παραδοχές μπορεί να συνδέονται μεταξύ τους. Κατά τον υπολογισμό της ευαισθησίας της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία στις κύριες αναλογιστικές παραδοχές, χρησιμοποιήθηκε η ίδια μέθοδος που χρησιμοποιείται κατά τον υπολογισμό της υποχρέωσης που αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης (παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών στο προσωπικό με τη χρήση της αναλογιστικής μεθόδου της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας (projected unit credit method).

Οι αναμενόμενες εργοδοτικές εισφορές για την επόμενη χρήση, προς τα προγράμματα καθορισμένων παροχών προσωπικού είναι €1 εκατ. Η μέση σταθμισμένη διάρκεια των προγραμμάτων είναι 17 χρόνια.

19 Προβλέψεις για λοιπές υποχρεώσεις και έξοδα

Η κίνηση των προβλέψεων για το 2017 και το 2016 έχει ως εξής:

	Προβλέψεις για λοιπές υποχρεώσεις και έξοδα
1 Ιανουαρίου 2016	6.405
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:	
- Προσθήκες	4.733
- Ποσά που ανακτήθηκαν κατά τη χρήση	(1)
Διάφορες κινήσεις / Ανακατανομές	(1.831)
31 Δεκεμβρίου 2016	9.306
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:	
- Προσθήκες	929
- Ποσά που έχουν αντιστραφεί	(1.212)
- Ποσά που ανακτήθηκαν κατά τη χρήση	(652)
31 Δεκεμβρίου 2017	8.371

Τα ποσά που συμπεριλαμβάνονται στην συγκεκριμένη κατηγορία αφορούν κυρίως προβλέψεις για εκκρεμείς νομικές υποθέσεις.

20 Προμηθευτές και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Επιχορηγήσεις	11.685	12.454
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	17.015	247.190
Υπόλοιπο τέλους χρήσεως	28.700	259.644

Επιχορηγήσεις

Οι προκαταβολές από το Ελληνικό Κράτος στον Όμιλο αφορούν επιχορηγήσεις για την αγορά ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων. Η απόσβεση για το 2017 ανέρχεται σε €0,9 εκατ. (2016: €1,4 εκατ.).

Προμηθευτές και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Περιλαμβάνονται ποσά από εμπόρους/διαχειριστές πρατηρίων, που λειτουργούν ως χρηματικές εγγυήσεις για την πιστή τήρηση των όρων της συμφωνίας. Το ποσό στις 31 Δεκεμβρίου 2016 περιλαμβάνει το μακροπρόθεσμο τμήμα των υποχρεώσεων προς την ΝΙΟC (Σημ.15), το οποίο για τις 31 Δεκεμβρίου 2017 ήταν μηδέν.

21 Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα

Τύπος παραγώγου αγαθών	31 Δεκεμβρίου 2017				31 Δεκεμβρίου 2016			
	Ονομαστική ποσότητα		Στοιχεία Ενεργητικού	Υποχρεώσεις	Ονομαστική ποσότητα		Στοιχεία Ενεργητικού	Υποχρεώσεις
	ΜΤ'000	Βερέλια χιλ.	€	€	ΜΤ'000	Βερέλια χιλ.	€	€
Συμβάσεις ανταλλαγής τιμής αγαθών	-	1.848	11.514	-	-	2.588	15.192	-
	-	1.848	11.514	-	-	2.588	15.192	-
Σύνολο	-	1.848	11.514	-	-	2.588	15.192	-

	31 Δεκεμβρίου 2017		31 Δεκεμβρίου 2016	
	Στοιχεία Ενεργητικού	Υποχρεώσεις	Στοιχεία Ενεργητικού	Υποχρεώσεις
Μη κυκλοφορούν ενεργητικού				
Συμβάσεις ανταλλαγής τιμής αγαθών (commodity swaps)	-	-	-	-
	-	-	-	-
Κυκλοφορούν ενεργητικό				
Συμβάσεις ανταλλαγής τιμής αγαθών (commodity swaps)	11.514	-	15.192	-
	11.514	-	15.192	-
Σύνολο εύλογης αξίας παραγώγων	11.514	-	15.192	-

Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία χρησιμοποιούνται μόνο για σκοπούς αντιστάθμισης κινδύνου και όχι ως κερδοσκοπικές επενδύσεις. Όμως, όταν τα παράγωγα αυτά στοιχεία δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων, τότε ταξινομούνται ως «παράγωγα προς πώληση».

Η συνολική εύλογη αξία ενός παραγώγου αντιστάθμισης κινδύνου κατηγοριοποιείται ως μη κυκλοφορούν στοιχείο ενεργητικού ή παθητικού όταν η ημερομηνία λήξης του είναι μεταγενέστερα των 12 μηνών, ενώ στην αντίθετη περίπτωση κατηγοριοποιείται ως κυκλοφορούν στοιχείο.

Παράγωγα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 μεταφέρθηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων ζημία σχετική με συμβόλαια τα οποία ρυθμίστηκαν εντός του έτους, ύψους €1.979 μετά φόρων (31 Δεκεμβρίου 2016: ζημιά €19.642 μετά φόρων).

Οι υπόλοιπες πράξεις αντιστάθμισης ταμειακών ροών εκτιμάται ότι θα είναι αποτελεσματικές, ενώ η συνολική μεταβολή στην εύλογη αξία τους ανέρχεται σε ζημιά μετά φόρων €4.590 (31 Δεκεμβρίου 2016: €15.862 κέρδος μετά φόρων) και συμπεριλαμβάνεται στα «Αποθεματικά αντιστάθμισης κινδύνου». (Σημ. 14).

Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού, ανέρχεται στην εύλογη αξία των στοιχείων ενεργητικού των παραγώγων αυτών, όπως απεικονίζεται στην Ενοποιημένη Κατάσταση Οικονομικής Θέσης.

22 Ανάλυση εξόδων ανά είδος (φύση)

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Πρώτες ύλεις και αναλώσιμα που χρησιμοποιήθηκαν	6.064.349	4.876.484
Παροχές σε εργαζομένους	268.617	234.100
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων	180.532	194.198
Αποσβέσεις ασώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων	8.744	15.280
Απομείωση αξίας ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων	-	8.313
Λοιπά έξοδα	794.565	686.490
Σύνολο κόστους πωληθέντων, εξόδων διοίκησης, πωλήσεων και διάθεσης	7.316.807	6.014.865

Όπως εξηγείται στη Σημείωση 5, κατά τη διάρκεια του έτους ο Όμιλος προχώρησε σε αλλαγές στην παρουσίαση ορισμένων συναλλαγών προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη παρουσίασή τους. Η παραπάνω αλλαγή είχε ως αποτέλεσμα την διαφοροποίηση των συγκριτικών στοιχείων του Κόστους Πωληθέντων κατά €66,7 εκατ..

Για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017, στα λοιπά έξοδα, περιλαμβάνονται αμοιβές των τακτικών ελεγκτών ύψους €0,02 εκατ. που αφορούν μη ελεγκτικές υπηρεσίες (εξαιρουμένων υπηρεσιών τακτικού ελέγχου και έκδοσης φορολογικών πιστοποιητικών).

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Μισθοδοσία	189.140	164.326
Έξοδα κοινωνικής ασφάλισης	44.212	39.628
Συνταξιοδοτικό κόστος προγραμμάτων	10.625	8.075
Λοιπές παροχές σε εργαζομένους	24.640	22.071
Σύνολο	268.617	234.100

Οι λοιπές παροχές περιλαμβάνουν παροχές ιατροφαρμακευτικής και ασφαλιστικής μορφής, έξοδα μεταφοράς και διατροφής. Περιλαμβάνουν επίσης, παροχές προς εργαζόμενους στο πλαίσιο προγράμματος εθελουσίας εξόδου (VRS) περίπου €0,9 εκατ. (2016: €0,6 εκατ.), που περιλαμβάνονται στα «Λοιπά έσοδα/ (έξοδα) και λοιπά κέρδη-ζημιές» (Σημ. 24).

23 Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης

Οι δαπάνες για τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης του Ομίλου εξοδοποιούνται κατά την πραγματοποίηση (2017: €0,2 εκατ. και το 2016: €2,2 εκατ.) και αφορούν κυρίως σε εργασίες έρευνας στη θαλάσσια περιοχή του Πατραϊκού Κόλπου, στα πλαίσια της κοινοπραξίας ανάμεσα στην Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. (50%, διαχειριστής) & την Edison International SpA (50%). Η σύμβαση Μίσθωσης κυρώθηκε από το Ελληνικό Κοινοβούλιο και δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Ελληνικής Κυβερνήσεως ως Ν. 4299 - Τεύχος Α, 221/03-10-14.

Δαπάνες αναφορικά με παραχώρηση αδειών έρευνας για τον Κόλπο του Πατραϊκού (2017: €0,07 εκατ.), κεφαλαιοποιήθηκαν στις ασώματες ακινητοποιήσεις και αποσβένονται κατά τη διάρκεια της περιόδου που διαρκούν οι εργασίες έρευνας.

24 Λοιπά έσοδα / (έξοδα) και λοιπά κέρδη/(ζημιές)

	ΣΗΜ.	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
		31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Λοιπά λειτουργικά έσοδα			
Έσοδα από αποσβέσεις επιχορηγήσεων	30	878	1.404
Έσοδα από υπηρεσίες προς τρίτους-καθαρά		3.873	5.804
Έσοδα από ενοίκια-καθαρά		8.105	8.471
Έσοδα ασφαλιστικών αποζημιώσεων		926	41.727
Συνολικά λοιπά λειτουργικά έσοδα		13.782	57.406
Λοιπά κέρδη/ (ζημιές)			
(Ζημιές)/ κέρδη από πώληση ενσώματων παγίων στοιχείων - καθαρά		(252)	633
Αποσβέσεις εξόδων μακροπρόθεσμων συμβολαίων		(6.272)	8.285
Κόστος εθελουσίας εξόδου		(942)	(551)
Απομείωση παγίων	6	(2.689)	-
Νομικά έξοδα κατόπιν απόφασης Διαιτησίας		(13.679)	-
Προβλέψεις για τελωνειακές υποθέσεις		-	(7.173)
Λοιπά λειτουργικά έξοδα		(5.836)	(5.707)
Συνολικά λοιπά κέρδη/ (ζημιές)		(29.670)	(4.513)
Λοιπά			
Απομείωση επενδύσεων		-	(9.259)
Λοιπές ζημιές		-	(8.084)
Λοιπά λειτουργικά (έξοδα)/ έσοδα και άλλα κέρδη/ (ζημιές) - καθαρά		(15.888)	35.550

Τα έσοδα από ενοίκια αφορούν πρατήρια που έχουν ενοικιαστεί σε εμπόρους. Στα έσοδα ασφαλιστικών αποζημιώσεων για το 2016, περιλαμβάνεται αποζημίωση ύψους €42 εκατ. για τη παρεμπόδιση της λειτουργίας του διυλιστηρίου Ελευσίνας, εξαιτίας προβλημάτων που παρουσιάστηκαν στο Flexicocker το 2012. Τα λοιπά έσοδα/(έξοδα) αφορούν σε έσοδα ή έξοδα που δε συνδέονται με την εμπορική δραστηριότητα του Ομίλου.

Η γραμμή «Απομείωση επενδύσεων» περιλαμβάνει απομείωση της αξίας των επενδύσεων σε χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση.

Στα λοιπά κέρδη / (ζημιές) συμπεριλαμβάνονται τα αποτελέσματα πράξεων ανοιχτής αγοράς οι οποίες αφορούν σε Ευρωμόλογα.

25 Χρηματοοικονομικά (έξοδα)/έσοδα - καθαρά

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Έσοδα από τόκους	4.600	5.129
Έξοδα τόκων και λοιπά χρηματοοικονομικά έξοδα	(169.653)	(205.909)
Χρηματοοικονομικά έσοδα / (έξοδα) - καθαρά	(165.053)	(200.780)

Επιπρόσθετα του χρηματοοικονομικού κόστους που αναφέρεται πιο πάνω, κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017, τόκοι ύψους €2,4 εκατ. (2016: €1,9 εκατ.) έχουν κεφαλαιοποιηθεί.

26 Ζημιές / κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές

Οι ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές ύψους €8 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €21 εκατ. κέρδη), προέρχονται κατά κύριο λόγο από την αποτίμηση τραπεζικών λογαριασμών που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα (κυρίως Δολάρια ΗΠΑ).

27 Φόρος Εισοδήματος

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Φόρος χρήσης	(10.765)	(14.787)
Αναβαλλόμενος φόρος (Σημ. 17)	(125.097)	(122.149)
Φόροι	(135.862)	(136.936)

Ο βασικός φορολογικός συντελεστής για τις Ανώνυμες εταιρείες στην Ελλάδα για το 2017 ανέρχεται σε 29% (2016: 29%). Σύμφωνα με τις φορολογικές διατάξεις, οι έλεγχοι στις εταιρείες διενεργούνται ως εξής:

α. Έλεγχοι από τους Ορκωτούς Ελεγκτές – Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης

Για τις χρήσεις 2011 και εξής οι ελληνικές εταιρείες που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια, δύνανται να λάβουν «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό», όπως προβλέπεται από τον Νόμο 2238/1994, Άρθρο 82, παρ. 5, από τους τακτικούς τους ορκωτούς ελεγκτές-λογιστές, ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις διατάξεις της κείμενης φορολογικής νομοθεσίας. Η έκδοση Έκθεσης Φορολογικής Συμμόρφωσης υποκαθιστά, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις, τον έλεγχο από τη Δημόσια Αρχή, η οποία όμως διατηρεί το δικαίωμα μεταγενέστερου ελέγχου χωρίς να περαιώνει τις φορολογικές της υποχρεώσεις για την οικεία διαχειριστική χρήση.

Όλες οι θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου με έδρα την Ελλάδα έχουν λάβει Εκθέσεις Φορολογικής Συμμόρφωσης, με γνώμη χωρίς επιφύλαξη, έως και τη χρήση 2016.

β. Έλεγχοι από τις φορολογικές αρχές

Οι ελεγχόμενες χρήσεις από τις φορολογικές αρχές για τη μητρική εταιρεία και τις σημαντικότερες θυγατρικές έχουν ολοκληρωθεί ως ακολούθως:

Όνομασία εταιρίας	Οικονομικές χρήσεις που έληξαν έως και
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ	2011
ΕΚΟ ΑΒΕΕ	2007
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΥΣΙΜΑ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ (πρωην ΕΚ)	2011

Όπως εξηγείται και στη Σημείωση 31, και ανεξάρτητα από την πιθανότητα διενέργειας μελλοντικών φορολογικών ελέγχων, η Διοίκηση του Ομίλου εκτιμά ότι δεν θα προκύψουν σημαντικές επιπρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις από τον έλεγχο των μη ελεγχμένων φορολογικών χρήσεων, πέρα από αυτές που αναφέρονται και συμπεριλαμβάνονται ήδη στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για την περίοδο που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017.

Ο φόρος που αναλογεί στα λοιπά συνολικά έσοδα είναι:

	31 Δεκεμβρίου 2017			31 Δεκεμβρίου 2016		
	Προ Φόρων	Φόρος	Μετά Φόρων	Προ Φόρων	Φόρος	Μετά Φόρων
Μείωση αξίας γης	(1.669)	-	(1.669)	-	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	-	-	(869)	-	(869)
Επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση	6	-	6	147	-	147
Παράγωγα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών	(3.678)	1.063	(2.615)	50.006	(14.502)	35.504
Συναλλαγματικές διαφορές	752	-	752	(1.076)	-	(1.076)

	31 Δεκεμβρίου 2017			31 Δεκεμβρίου 2016		
	Προ Φόρων	Φόρος	Μετά Φόρων	Προ Φόρων	Φόρος	Μετά Φόρων
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	(13.299)	3.714	(9.585)	(10.172)	2.396	(7.776)
Λοιπά συνολικά έσοδα	(17.888)	4.777	(13.111)	38.036	(12.106)	25.930

Συμφωνία φόρου που υπολογίζεται επί του λογιστικού φορολογητέου κέρδους του Ομίλου και του πραγματικού φόρου εισοδήματος που εμφανίζεται στα αποτελέσματα:

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων	519.785	465.671
Φόρος βάσει ισχύοντος ελληνικού φορολογικού συντελεστή 29% (2016 - 29%)	(150.738)	(135.044)
Μεταβολή λόγω διαφορετικών φορολογικών συντελεστών στις θυγατρικές εξωτερικού	7.371	3.878
Κέρδη/(ζημιές) Ναυτικών Εταιρειών που δεν υπόκεινται σε φόρο	2.625	3.016
Έσοδα που δεν υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος	6.465	5.065
Εξοδα που δεν εκπίπτουν για φορολογικούς σκοπούς	(12.836)	(12.590)
Αναγνώριση φορολογικών ζημιών προηγούμενων ετών	898	594
Φορολογικές ζημιές για τις οποίες δεν αναγνωρίζεται αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση	(160)	(1.430)
Μεταβολές στην αναβαλλόμενη φορολογία λόγω αλλαγής στο φορολογικό συντελεστή	-	3
Μεταβολές στον αναβαλλόμενο φόρο προηγούμενων ετών	11.553	255
Λοιπά	(1.041)	(683)
Φόροι	(135.862)	(136.936)
Πραγματικός φορολογικός συντελεστής	26,1%	29,4%

28 Κέρδη ανά μετοχή

Τα βασικά κέρδη ανά μετοχή υπολογίζονται διαιρώντας το καθαρό κέρδος που αναλογεί στους μετόχους της μητρικής εταιρείας με το μέσο σταθμισμένο αριθμό μετοχών κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, αφαιρουμένου του σταθμισμένου μέσου όρου των ιδίων μετοχών. (Σημ. 14) Τα αναπροσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή δεν διαφέρουν σημαντικά από τα βασικά κέρδη ανά μετοχή.

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Κέρδη ανά μετοχή (σε Ευρώ ανά μετοχή)	1,25	1,08
Καθαρά κέρδη που αναλογούν σε κοινές μετοχές (Σε χιλιάδες Ευρώ)	381.372	329.760
Μέσος αριθμός κοινών μετοχών	305.559.147	305.635.185

29 Μερίσματα

Η Γενική Συνέλευση της 23ης Ιουνίου 2017 ενέκρινε την εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου για διανομή μερίσματος χρήσης 2016, ύψους €0,20 ανά μετοχή από φορολογηθέντα αποθεματικά προηγούμενων ετών. Το ποσό της διανομής εκταμιεύθηκε στις 10 Ιουλίου 2017 (σύνολο €61,127 εκατ.).

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας στη συνεδρίαση του στις 9 Νοεμβρίου 2017, αποφάσισε τη διανομή προμερίσματος χρήσης 2017, ποσού €0,15 ανά μετοχή (εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών που αποκτήθηκαν από την Εταιρεία προς διάθεση στους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης - Σημ. 13). Το συνολικό προμέρισμα ανέρχεται σε €45,835 εκατ.

Το ποσό του προμερίσματος για τη χρήση 2017 και του τελικού μερίσματος της χρήσης 2016 (συνολικού ύψους €106,962 εκατ.) συμπεριλαμβάνεται στις παρούσες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Η πρόταση προς τη γενική συνέλευση για τελικό μέρισμα €0,25 ανά μετοχή (εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών που αποκτήθηκαν από την Εταιρεία προς διάθεση στους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης – Σημ. 13) εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο στις 22 Φεβρουαρίου 2018. Το ποσό του μερίσματος ανέρχεται σε €76,404 εκατ. και δεν συμπεριλαμβάνεται στις παρούσες οικονομικές καταστάσεις καθώς δεν έχει εγκριθεί από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν ενέκρινε κάποια αλλαγή στην πολιτική μερισμάτων του Ομίλου στο σύνολό της και θα επα-ναξιολογήσει την πληρωμή επιπρόσθετου μερίσματος, ειδικού μερίσματος ή προμερίσματος εντός του 2018.

30 Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες

	ΣΗΜ.	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
		31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Κέρδη / (Ζημιές) προ φόρων		519.785	465.671
Προσαρμογές για:			
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	6,7	189.276	209.478
Απομείωση αξίας παγίων	6	2.689	8.313
Αποσβέσεις επιχορηγήσεων πάγιου ενεργητικού	20	(878)	(1.404)
Χρηματοοικονομικά (έσοδα) / έξοδα	25	165.053	200.780
Κέρδη από συνδεδεμένες επιχειρήσεις	8	(31.228)	(13.907)
Προβλέψεις & διαφορές αποτιμήσεων		55.594	71.511
Συναλλαγματικά (κέρδη) / ζημιές	26	8.173	(20.773)
Αποσβέσεις εξόδων μακροπρόθεσμων συμβολαίων	24	6.272	(8.285)
Ζημιές / (Κέρδη) από εκποίηση παγίων		1.685	(633)
		916.421	910.751
Μεταβολές Κεφαλαίου κίνησης			
Μείωση / (Αύξηση) αποθεμάτων		(116.523)	(281.476)
(Αύξηση) / Μείωση απαιτήσεων		62.948	(155.812)
Αύξηση / (Μείωση) υποχρεώσεων		(409.535)	(790.829)
		(463.110)	(1.228.117)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		453.311	(317.366)

31 Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και νομικές υποθέσεις

Ο Όμιλος έχει ενδεχόμενες υποχρεώσεις σε σχέση με τραπεζικές και λοιπές εγγυήσεις και άλλα θέματα που προκύπτουν στα πλαίσια των εμπορικών του συναλλαγών:

1. Επιχειρηματικά θέματα

α) Εκκρεμείς υποθέσεις

Ο Όμιλος εμπλέκεται σε διάφορες νομικές υποθέσεις και έχει διάφορες υποχρεώσεις σε εκκρεμότητα σχετικές με τις συνήθεις δραστηριότητές του. Με βάση τις διαθέσιμες μέχρι σήμερα πληροφορίες, η διοίκηση πιστεύει ότι η έκβαση των υποθέσεων αυτών δεν θα έχει σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα του Ομίλου ή στην χρηματοοικονομική του θέση, πέραν αυτών που αναφέρονται στις προβλέψεις για νομικές υποθέσεις.

β) Εγγυητικές επιστολές

Η μητρική Εταιρεία έχει εκδώσει επιστολές διαβεβαίωσης και εγγυητικές επιστολές προς τράπεζες για δάνεια που αυτές έχουν χορηγήσει σε θυγατρικές και συνδεδεμένες εταιρείες, το ανεξόφλητο υπόλοιπο των οποίων την 31 Δεκεμβρίου

2017 ανερχόταν στο ισόποσο των €1.016 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €1.210 εκατ.). Εξ' αυτών, ποσό €928 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €1.110 εκατ.) έχει συμπεριληφθεί στις ενοποιημένες δανειακές υποχρεώσεις του Ομίλου και εμφανίζεται στα αντίστοιχα κονδύλια των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

γ) Διεθνείς δραστηριότητες

Παρόλο που δεν υπάρχουν σημαντικές επιπτώσεις, οι θυγατρικές του εξωτερικού αντιμετωπίζουν μία σειρά από νομικές υποθέσεις σχετικές με φορολογικές ρυθμίσεις και μεταβολές στις τοπικές αδειοδοτήσεις. Τέτοιες περιπτώσεις είναι και η υπόθεση σχετικά με τις εγκαταστάσεις δεξαμενών της Jugorpetrol A.D. στο Μαυροβούνιο, καθώς και η απόφαση της Επιτροπής Προστασίας Ανταγωνισμού της Κύπρου να ξεκινήσει εκ νέου έρευνα για τις πετρελαιοειδή εταιρείες εμπορίας (χονδρικής) στην Κύπρο για την περίοδο 1 Οκτωβρίου 2004 ως 22 Δεκεμβρίου 2006. Στις 15 Νοεμβρίου 2017, η Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού της Κύπρου επέβαλλε πρόστιμο ύψους €5 εκατ. στην Εταιρεία. Στις 30 Δεκεμβρίου 2017 ξεκίνησαν σχετικές νομικές ενέργειες οι οποίες είναι σε εξέλιξη. Η πιθανότητα να υπάρξει για την υπόθεση αυτή εκταμίευση πόρων αξιολογείται ως περιορισμένη. Η Διοίκηση εκτιμά ότι δεν θα προκύψουν επιπρόσθετες υποχρεώσεις ως αποτέλεσμα των προαναφερθέντων υποθέσεων πέραν των προβλέψεων που ήδη συμπεριλαμβάνονται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

2. Φορολογικά και τελωνειακά θέματα

Το φορολογικό πλαίσιο και οι φορολογικές πρακτικές στην Ελλάδα, οι οποίες καθορίζουν τη φορολογική βάση για τις συναλλαγές των σημαντικότερων εταιρειών του Ομίλου, ενδέχεται να οδηγήσουν σε εγγενείς αβεβαιότητες, λόγω της πολυπλοκότητάς τους, καθώς και του γεγονότος ότι υπόκεινται σε μεταβολές και εναλλακτικές ερμηνείες από τις αρμόδιες Αρχές σε διαφορετικές χρονικές στιγμές αλληλά και μεταξύ διαφορετικών εταιρειών. Ως εκ τούτου, ενδέχεται να υπάρξουν κατηγορίες δαπανών ή χειρισμών διαφόρων ζητημάτων, για τις οποίες μία εταιρεία μπορεί να αξιολογηθεί σε διαφορετική βάση από εκείνη που εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια προετοιμασίας των φορολογικών δηλώσεων ή της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων. Με βάση την εμπειρία του παρελθόντος, οι φορολογικοί έλεγχοι διενεργούνται από τις Φορολογικές Αρχές, κατά μέσο όρο 5-7 χρόνια μετά την υποβολή της φορολογικής δήλωσης. Επιπλέον, στις περιπτώσεις όπου ένας φορολογικός έλεγχος οδηγεί σε διαφορετική εκτίμηση από αυτή της εταιρείας του Ομίλου και ο Όμιλος μετά από εξέταση δεν συμφωνεί με την εκτίμηση του ελέγχου, η διαδικασία επίλυσης του ζητήματος ακολουθεί συνήθως τη δικαστική οδό, διαδικασία η οποία περιλαμβάνει διάφορες φάσεις και ενδέχεται να διαρκέσει αρκετά χρόνια προκειμένου να καταλήξει σε οριστική και αμετάκλητη απόφαση. Μία εταιρεία του Ομίλου δύναται να εμπλακεί σε αυτή τη δικαστική διαδικασία εάν και εφόσον καταβάλει προκαταβολικά το 50% του συνολικού φόρου και των χρηματικών προστίμων που έχουν εκτιμηθεί από το φορολογικό έλεγχο.

Όλα τα ανωτέρω οδηγούν σε εγγενείς δυσκολίες αναφορικά με τον προσδιορισμό και τη λογιστική αντιμετώπιση των φορολογικών υποχρεώσεων. Ως αποτέλεσμα, η διοίκηση στοχεύει στον καθορισμό της πολιτικής της βάσει ειδικής νομοθεσίας διαθέσιμης κατά τη στιγμή της λογιστικής αντιμετώπισης μιας συναλλαγής, μέσω λήψης εξειδικευμένων νομικών και φορολογικών συμβουλών σε μεμονωμένες περιπτώσεις, καθώς και αξιοποιώντας την εμπειρία από αποφάσεις προηγούμενων φορολογικών ελέγχων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών δικαστικών αποφάσεων. Αυτή η διαδικασία θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι οι οικονομικές καταστάσεις αντανακλούν όλες τις σημαντικές φορολογικές και τελωνειακές υποχρεώσεις, όσο το δυνατόν ακριβέστερα και πληρέστερα.

α) Ανέλεγκτες χρήσεις - Επίδικες φορολογικές υποθέσεις

Όπως εξηγείται και στη Σημείωση 27, στις σημαντικότερες ελληνικές εταιρείες του Ομίλου, έχουν ολοκληρωθεί έλεγχοι από τις Φορολογικές Αρχές, ως εξής:

Για την εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ έως και τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2011. Οι Εκθέσεις Φορολογικού Ελέγχου για τις χρήσεις που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2010 και 31 Δεκεμβρίου 2011, ελήφθησαν τον Δεκέμβριο του 2017 και υπόκεινται σε νομική αμφισβήτηση από την εταιρεία. Συνοπτικά, οι εκθέσεις αξιώνουν πρόσθετους φόρους ύψους €22,5 εκατ. και πρόστιμα €23,5 εκατ. για κονδύλια που αφορούν σε τέλος χαρτοσήμου, διάφορες μη εκπιπτόμενες δαπάνες και άλλες προσαρμογές φόρου εισοδήματος. Η εταιρεία, αφού μελέτησε τις εκθέσεις των φορολογικών ελέγχων, αμφισβητεί τους επιβληθέντες επιπρόσθετους φόρους και πρόστιμα (οι οποίοι υπερβαίνουν τα ποσά που έχουν ήδη συμπεριληφθεί στις κανονικές φορολογικές δηλώσεις της εταιρείας) και έχει προχωρήσει σε όλες τις προβλεπόμενες από τις σχετικές διατάξεις ενέργειες και ένδικα μέσα προσφυγής κατά αυτών των ποσών.

Παρά το γεγονός ότι η εταιρεία αμφισβητεί την επιβολή πρόσθετων φόρων, εντούτοις υποχρεούται να καταβάλει το 50% των καταλογισμένων ποσών (φόρων και προστίμων) από τους πιο πάνω φορολογικούς ελέγχους προκειμένου να έχει το δικαίωμα να προβεί σε έφεση. Η καταβολή των απαιτούμενων ποσών πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2018, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών.

Όσον αφορά τα πρόστιμα, η έκθεση αξιώνει ποσό ίσο με το 120% του αρχικού φόρου, αντί του προβλεπόμενου 50%. Το ποσό αυτό αμφισβητείται επίσης νομικά από την εταιρεία.

Επί του παρόντος, βρίσκεται σε εξέλιξη φορολογικός έλεγχος για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2012.

Ομοίως, οι δύο κύριες θυγατρικές λιανικής εμπορίας στην Ελλάδα, οι οποίες κατά τη διάρκεια του 2016 συγχωνεύθηκαν στην Ελληνικά Καύσιμα Ορυκτέλαια ΑΒΕΕ (ΕΚΟ), έχουν ελεγχθεί ως εξής:

- i. Η εταιρεία Ελληνικά Καύσιμα ΑΕ έως και τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2011, ενώ σε εξέλιξη βρίσκονται έλεγχοι για τις επόμενες χρήσεις έως και εκείνη που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2013. Οι πιο πρόσφατες Εκθέσεις Φορολογικού Ελέγχου για το 2010 και το 2011 παραδόθηκαν τον Δεκέμβριο του 2017 και αξιώνουν πρόσθετους φόρους ύψους €1,6 εκατ. και πρόστιμα ύψους €1,9 εκατ. για παρόμοιους λόγους με την Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., όπως αναφέρονται ανωτέρω. Η διαδικασία που ακολουθήθηκε είναι ακριβώς η ίδια με εκείνη που περιγράφεται παραπάνω για την Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. και η εταιρεία έχει ήδη προχωρήσει στις σχετικές νομικές ενέργειες.
- ii. Η εταιρεία ΕΚΟ ΑΕ έως και τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2007, ενώ σε εξέλιξη βρίσκονται έλεγχοι για τις επόμενες χρήσεις έως και εκείνη που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2010.

Η Διοίκηση πιστεύει ότι δεν θα προκύψουν σημαντικές φορολογικές επιβαρύνσεις είτε από μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους είτε από την έκβαση των επίδικων υποθέσεων, πέραν αυτών που αναφέρονται και συμπεριλαμβάνονται ήδη στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2017.

Ο Όμιλος έχει αναγνωρίσει οποιοσδήποτε προκαταβολές σχετικές με φόρους και πρόστιμα, που αφορούν σε παλαιότερες διαφορές με τις φορολογικές αρχές, στις λοιπές απαιτήσεις (Σημείωση 11), στον βαθμό που εκτιμά ότι τα ποσά αυτά θα είναι τελικά ανακτήσιμα.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, για τις χρήσεις 2011 έως και τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016, οι Ελληνικές εταιρείες του Ομίλου έλαβαν από τους τακτικούς τους Ορκωτούς Ελεγκτές-Λογιστές «Ετήσιο Φορολογικό Πιστοποιητικό» με γνώμη χωρίς επιφύλαξη, όπως προβλέπεται από τον Νόμο 2238/1994, Άρθρο 82, παρ. 5.

β) Καταλογιστικές πράξεις τελωνείων

Εντός του 2008, παρελήφθησαν από το Τελωνείο καταλογιστικές πράξεις συνολικού ύψους περίπου €40 εκατ. για φερόμενα τελωνειακά «ελλείμματα» των φορολογικών αποθηκών της Εταιρείας για συγκεκριμένες περιόδους μεταξύ των ετών 2001 – 2005. Η Εταιρεία προσέφυγε κατά των σχετικών πράξεων ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου, και η Διοίκηση θεωρεί ότι η υπόθεση θα έχει θετική κατάληξη μετά την ακροαματική διαδικασία.

Ανεξάρτητα από την κατάθεση των παραπάνω προσφυγών, το Τελωνείο προχώρησε σε παρακράτηση ποσού €54 εκατ. (σύνολο καταλογισθέντων ποσών πλέον προσαυξήσεων) βεβαιωμένων επιστροφών ΦΠΑ (Σημ. 11). Η Εταιρεία κατέθεσε δύο προσφυγές κατά της φορολογούσας αρχής και κατά του Τελωνείου, ενώπιον των Διοικητικών Πρωτοδικείων Αθηνών και Πειραιώς αντίστοιχα. Το Πρωτοδικείο Αθηνών εξέδωσε απόφαση με την οποία δικαιώνει την Εταιρεία, απορρίπτοντας την εν λόγω παρακράτηση ως μη νόμιμη.

Η Εταιρεία εκτιμά ότι θα μπορεί να ανακτήσει τα ανωτέρω ποσά.

32 Δεσμεύσεις και συμβατικές υποχρεώσεις

(α) Δεσμεύσεις για κεφαλαιουχικές επενδύσεις

Οι σημαντικότερες συμβατικές υποχρεώσεις του Ομίλου αφορούν σε δεσμεύσεις για κεφαλαιουχικές επενδύσεις συνολικού ποσού €20 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €23 εκατ.), το μεγαλύτερο μέρος του ποσού σχετίζεται με την αναβάθμιση των διυλιστηρίων.

(β) Δεσμεύσεις για λειτουργικές μισθώσεις

Ο Όμιλος μισθώνει γραφεία και πρατήρια στο πλαίσιο συμβάσεων λειτουργικής μίσθωσης. Το σύνολο των ελάχιστων μελλοντικών μισθωμάτων στο πλαίσιο των προαναφερθέντων συμβάσεων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Εντός του επόμενου έτους	33.482	33.971
Μετά 1 έτος και έως 5 έτη	105.961	112.872
Μετά 5 ετών	106.285	113.331
Σύνολο	245.728	260.174

(γ) Ενέγγυες πιστώσεις

Ο Όμιλος είναι πιθανόν να δεχθεί αίτημα από προμηθευτές ώστε να παράσχει τραπεζικές ενέγγυες πιστώσεις, με στόχο να επιτύχει ευνοϊκότερους όρους συναλλαγής και πίστωσης. Στις περιπτώσεις όπου έχει ήδη καταχωρηθεί η υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις, δεν χρειάζεται περαιτέρω γνωστοποίηση της συγκεκριμένης δέσμευσης. Στις περιπτώσεις όπου η συναλλαγή πραγματοποιείται μετά την ημερομηνία Ισολογισμού, ο Όμιλος δεν είναι υπόχρεος ώστε να διακανονήσει την ενέγγυα πίστωση εντός της περιόδου, άρα δεν αναγνωρίζεται και η αντίστοιχη υποχρέωση.

33 Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Στη Ενοποιημένη Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων συμπεριλαμβάνονται έσοδα, δαπάνες και έξοδα, τα οποία προκύπτουν από τις συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου και συνδεδεμένων μερών. Τέτοιες συναλλαγές περιλαμβάνουν κυρίως πωλήσεις και αγορές των αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο της συνήθους λειτουργίας του Ομίλου και έχουν γίνει με τους συνήθεις εμπορικούς όρους που ακολουθεί ο Όμιλος για αντίστοιχες συναλλαγές με τρίτους.

Συναλλαγές έχουν πραγματοποιηθεί με τις ακόλουθες συνδεδεμένες εταιρείες:

α) Συνδεδεμένες Εταιρείες και κοινοπραξίες του Ομίλου που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης:

- Εταιρεία Αγωγού Καυσίμων Αεροδρομίου Αθηνών Α.Ε. (ΕΑΚΑΑ)
- Δημόσια Επιχείρηση Αερίου Α.Ε. (ΔΕΠΑ)
- Spata Aviation Fuel Company S.A. (SAFCO)
- Elpedison B.V.
- ΕΛΠΕ Θράκη Α.Ε.

β) D.M.E.P HOLDCO

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Χρεώσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (πωλήσεις)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	780.852	760.269
Κοινοπραξίες	6.532	171
Σύνολο	787.384	760.440
Χρεώσεις από συνδεδεμένες επιχειρήσεις (κόστος πωληθέντων)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	842.978	780.259
Κοινοπραξίες	13.062	3.533
Σύνολο	856.040	783.792
Υπόλοιπο σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	3.182	34.846
Κοινοπραξίες	1.886	639
Σύνολο	5.068	35.485
Υπόλοιπο από συνδεδεμένες επιχειρήσεις (Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	37.133	23.720
Κοινοπραξίες	101	9
Σύνολο	37.234	23.729

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ

Η μητρική εταιρεία έχει εκδώσει επιστολές διαβεβαιώσεων και εγγυητικές επιστολές προς τράπεζες για δάνεια που αυτές έχουν χορηγήσει στην Elpedison B.V, το ανεξόφλητο υπόλοιπο των οποίων την 31 Δεκεμβρίου 2017 ανέρχεται στο ισόποσο των €88 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €100 εκατ.).

β) Συνδεδεμένα μέρη που τελούν υπό κοινό έλεγχο με τον Όμιλο λόγω της κοινής συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου και παρουσιάζουν σημαντικές συναλλαγές με τον Όμιλο:

- Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού Α.Ε. (ΔΕΗ)
- Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις
- Οδικές Συγκοινωνίες Α.Ε. (ΟΣΥ)
- Τρανοσε Α.Ε (Έως 14 Σεπτεμβρίου 2017, όπου περιήλθε στην πλήρη ιδιοκτησία της "Ferrovie dello stato Italiane")

Για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017, οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα του Ομίλου με τα παραπάνω μέρη ήταν τα εξής:

- Πωλήσεις του Ομίλου €417 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €141 εκατ.)
- Αγορές του Ομίλου €43 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €51 εκατ.)
- Απαιτήσεις €61 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €18 εκατ.)
- Υποχρεώσεις €5 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €2 εκατ.).

γ) Ο Όμιλος διοικείται από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (Εκτελεστικά και Μη Εκτελεστικά Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.) και από τους Γενικούς Διευθυντές. Οι αμοιβές που καταβλήθηκαν ή έχουν λογισθεί προς τους ανωτέρω αναλύονται ως εξής:

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Αμοιβές	4.131	3.603
Παροχές λόγω εξόδου από την υπηρεσία	1.170	874
Αποζημιώσεις λόγω λύσης σύμβασης	-	525
Σύνολο	5.301	5.002

Οι καταληκτικές ημερομηνίες άσκησης καθώς και οι αντίστοιχες τιμές εξάσκησης για τα δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών που διακρατώνται από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τους Γενικούς Διευθυντές αναλύονται παρακάτω:

Έτος Παραχώρησης	Ημερομηνία Λήξεως	Τιμή εξάσκησης €/ΜΤΧ	Αρ. δικαιωμάτων προαίρεσης	
			31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
2012	2018	4,52	166.948	422.756
Σύνολο			166.948	422.756

34 Κύριες θυγατρικές, συνδεδεμένες εταιρείες και κοινοπραξίες που ενοποιούνται στις οικονομικές καταστάσεις

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΕΔΡΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΝΟΠΙΗΣΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΥΣΙΜΑ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ ΑΒΕΕ	Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟΤΑ ΚΩ Α.Ε.	Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	49,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΚΑΛΥΨΩ Μ.Ε.Π.Ε.	Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΑΘΗΝΑ Ν.Ε.	Ναυτιλιακή / Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΑΡΤΕΜΙΣ Ν.Ε	Ναυτιλιακή / Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΔΗΜΗΡΑ Ν.Ε	Ναυτιλιακή / Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΗΡΑ Ν.Ε.	Ναυτιλιακή / Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΑΦΡΟΔΙΤΗ Ν.Ε	Ναυτιλιακή / Εμπορική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ ΕΑΔ	Εμπορική	ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΚΟ ΣΕΡΒΙΑ ΑΔ	Εμπορική	ΣΕΡΒΙΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
HELLENIC PETROLEUM INTERNATIONAL S.A.	Μητρική υποομίλου	ΑΥΣΤΡΙΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ ΚΥΠΡΟΣ ΛΤΔ	Εμπορική	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
RAMOIL S.A.	Εμπορική	ΚΥΠΡΟΣ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
HELLENIC PETROLEUM BULGARIA (HOLDINGS) LTD	Μητρική υποομίλου	ΚΥΠΡΟΣ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
HELLENIC PETROLEUM SERBIA (HOLDINGS) LTD	Μητρική υποομίλου	ΚΥΠΡΟΣ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
JUGOPETROL AD	Εμπορική	ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟ	54,35%	ΠΛΗΡΗΣ
GLOBAL ALBANIA A.E	Εμπορική	ΑΛΒΑΝΙΑ	99,96%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕΤ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ Α.Ε.	Μητρική υποομίλου	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΒΑΡΔΑΞ Α.Ε.	Αγωγός πετρελαίου	ΕΛΛΑΔΑ	80,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΟΚΤΑ CRUDE OIL REFINERY A.D	Διύλιση	ΣΚΟΠΙΑ	81,51%	ΠΛΗΡΗΣ
ΑΣΠΡΟΦΟΣ Α.Ε.	Μηχανολογική	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΝΤΙΑΞΟΝ Α.Ε.	Πετροχημικά	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΠΟΣΕΙΔΩΝ Ν.Ε.	Ναυτιλιακή/ Πετροχημικά	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΑΠΟΛΛΩΝ Ν.Ε.	Ναυτιλιακή / Διύλιση	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
HELLENIC PETROLEUM FINANCE PLC	Χρηματοοικον. Υπηρεσίες	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ Α.Ε.	Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.	Ενέργεια	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ-ΛΑΡΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΣΕΡΒΙΩΝ Α.Ε.	Ενέργεια	ΕΛΛΑΔΑ	51,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ-ΛΑΡΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΚΚΙΝΟΥ Α.Ε.	Ενέργεια	ΕΛΛΑΔΑ	51,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΥΛΟΥ ΜΕΘΩΝΗΣ Α.Ε.	Ενέργεια	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ ΠΑΤΡΑΙΚΟΣ Α.Ε.	Έρευνα και Παραγωγή υδραγονανθράκων	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ΕΛΠΕ UPSTREAM Α.Ε	Έρευνα και Παραγωγή υδραγονανθράκων	ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
SUPERLUBE LTD	Λιπαντικά	ΚΥΠΡΟΣ	100,00%	ΠΛΗΡΗΣ
ELPEDISON B.V.	Ενέργεια	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	50,00%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ
SAFCO ΑΕ	Εφοδιασμός Αεροδρομίου	ΕΛΛΑΔΑ	33,33%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΕΔΡΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΝΟΠΙΩΣΗΣ
ΔΕΠΑ Α.Ε.	Φυσικό Αέριο	ΕΛΛΑΔΑ	35,00%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ
Ε.Α.Κ.Α.Α Α.Ε.	Αγωγός πετρελαίου	ΕΛΛΑΔΑ	50,00%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ
ΕΛΠΕ ΘΡΑΚΗ Α.Ε.	Αγωγός πετρελαίου	ΕΛΛΑΔΑ	25,00%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ
Δ.Μ.Ε.Π. HoldCo LTD	Εμπορία Πετρελαιοειδών	ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ	48,00%	ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ

- Στις 24 Νοεμβρίου 2017, η μητρική εταιρεία ΕΛΠΕ Α.Ε. εξαγόρασε το υπόλοιπο 37% των δικαιωμάτων της μειοψηφίας στην εταιρεία ΕΛΠΕΤ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ Α.Ε. και πλέον κατέχει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας. Το συνολικό τίμημα της εξαγοράς αποτελείται από αρχικό ποσό ύψους €16 εκατ. πληρωτέο εντός του 2018 και από αναβαλλόμενο ποσό ύψους €5 εκατ. πληρωτέο εντός περιόδου έως πέντε έτη από την ημερομηνία της απόκτησης των μετοχών.

35 Γεγονότα μετά την ημερομηνία Ισολογισμού

Εξαγορά της Ελληνικά Καύσιμα Ορυκτέλαια ΑΒΕΕ από την Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, η μετοχική δομή της Ελληνικά Καύσιμα Ορυκτέλαια ΑΒΕΕ (ΕΚΟ) ήταν ως εξής:

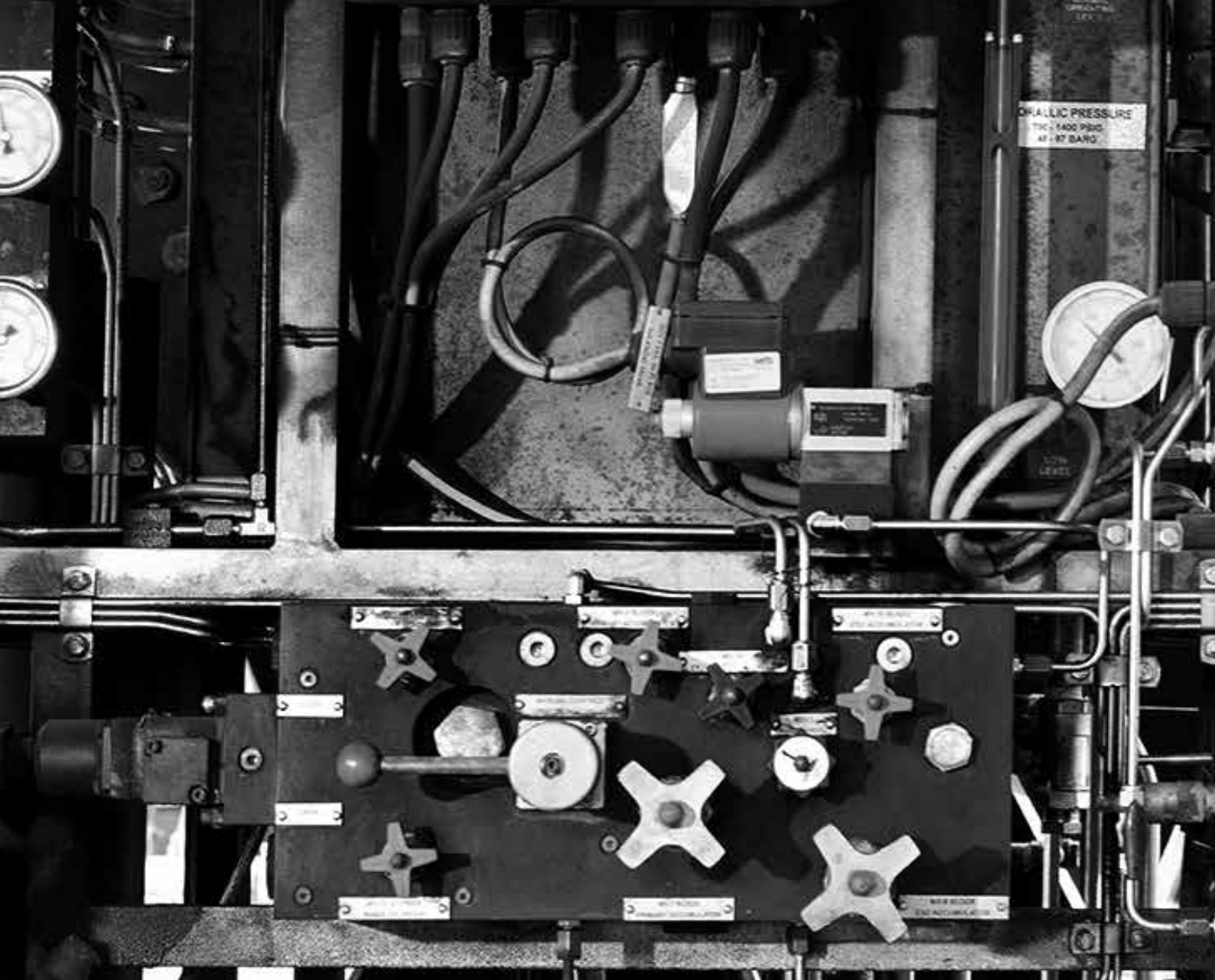
- 64,41% ιδιοκτησία της Hellenic Petroleum International S.A.
- 35,59% ιδιοκτησία της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. (ΕΛΠΕ)

Στις 25 Ιανουαρίου 2018 το Διοικητικό Συμβούλιο του Ομίλου ενέκρινε την απόκτηση του εναπομείναντος 64,41% των μετοχών της Hellenic Petroleum International S.A από την ΕΛΠΕ έναντι τιμήματος € 350 εκατ.

1.2 Οικονομικές Καταστάσεις Μητρικής Εταιρείας

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.

Οικονομικές καταστάσεις
σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς («ΔΠΧΑ»)
όπως έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση
για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017

**ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ**

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.

Γ.Ε.ΜΗ: 000296601000

ΑΡ.Μ.Α.Ε: 2443/06/Β/86/23

ΕΔΡΑ: ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ 8^Α, 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

	Στοιχεία Επιχείρησης	92
	Κατάσταση Οικονομικής Θέσης	93
	Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων	94
	Κατάσταση Μεταβολών Ιδίων Κεφαλαίων	95
	Κατάσταση Ταμειακών Ροών	96
	Σημειώσεις επί των οικονομικών καταστάσεων	97
1	Γενικές πληροφορίες	97
2	Σύνοψη Σημαντικών Λογιστικών Πολιτικών	97
2.1	Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων	97
2.2	Επενδύσεις σε θυγατρικές, συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες	101
2.3	Πληροφόρηση κατά τομέα	101
2.4	Συναλλαγματικές μετατροπές	102
2.5	Ενσώματα πάγια	102
2.6	Κόστος δανεισμού	103
2.7	Άυλα περιουσιακά στοιχεία	103
2.8	Έρευνα και αξιολόγηση ορυκτών πόρων	104
2.9	Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων	104
2.10	Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία	105
2.11	Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία και δραστηριότητες αντιστάθμισης κινδύνων	107
2.12	Κρατικές επιχορηγήσεις	108
2.13	Αποθέματα	108
2.14	Εμπορικές απαιτήσεις	108
2.15	Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις	108
2.16	Μετοχικό κεφάλαιο	108
2.17	Δανεισμός	109
2.18	Τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία	109
2.19	Παροχές στο προσωπικό	110
2.20	Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	111
2.21	Προβλέψεις	111
2.22	Περιβαλλοντικές υποχρεώσεις	111
2.23	Αναγνώριση εσόδων	112
2.24	Μισθώσεις	112
2.25	Διανομή μερισμάτων	113
2.26	Συμβάσεις χρηματοοικονομικής εγγύησης	113
2.27	Αλληλέγγυες στις λογιστικές πολιτικές	113
2.28	Συγκριτικά στοιχεία	113
3.	Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου	113
3.1	Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου	113
3.2	Διαχείριση κινδύνου κεφαλαίου	118
3.3	Προσδιορισμός των ευλόγων αξιών	118

4.	Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις.....	119
5.	Πληροφόρηση κατά τομέα	122
6.	Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία.....	124
7.	Ασώματες ακινητοποιήσεις.....	125
8.	Επενδύσεις σε θυγατρικές, συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες.....	126
9.	Δάνεια, προκαταβολές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις.....	129
10.	Αποθέματα.....	129
11.	Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις.....	130
12.	Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις.....	132
13.	Μετοχικό κεφάλαιο.....	132
14.	Αποθεματικά.....	133
15.	Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις.....	135
16.	Δανεισμός.....	136
17.	Αναβαλλόμενη φορολογία.....	138
18.	Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία.....	139
19.	Προβλέψεις για λοιπές υποχρεώσεις και έξοδα.....	142
20.	Προμηθευτές και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.....	142
21.	Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα.....	143
22.	Ανάληψη εξόδων ανά είδος (φύση).....	144
23.	Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης.....	144
24.	Λοιπά έσοδα / (έξοδα) και λοιπά κέρδη / (ζημιές).....	144
25.	Χρηματοοικονομικά (έξοδα) / έσοδα – καθαρά.....	145
26.	Κέρδη / (ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές.....	145
27.	Φόρος Εισοδήματος.....	145
28.	Κέρδη ανά μετοχή.....	146
29.	Μερίσματα.....	146
30.	Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες.....	147
31.	Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και νομικές υποθέσεις.....	147
32.	Δεσμεύσεις και συμβατικές υποχρεώσεις.....	149
33.	Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη.....	149
34.	Γεγονότα μετά την ημερομηνία Ισολογισμού.....	151

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Ευστάθιος Τσοτσόρος - Πρόεδρος Δ.Σ.
Γρηγόριος Στεργιούλης - Διευθύνων Σύμβουλος
Ανδρέας Σιάμισις - Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
Ιωάννης Ψυχογιός - Μέλος
Γεώργιος Αλεξόπουλος - Μέλος (Από 22/6/2017)
Θεόδωρος-Αχιλλέας Βάρδας - Μέλος
Γεώργιος Γρηγορίου - Μέλος
Δημήτριος Κοντοφάκας - Μέλος
Βασίλειος Κουνέλης - Μέλος
Παναγιώτης Οφθαλμίδης - Μέλος
Θεόδωρος Πανταλάκης - Μέλος
Σπυρίδων Παντελιάς - Μέλος
Κωνσταντίνος Παπαγιαννόπουλος - Μέλος

ΑΛΛΑ ΜΕΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ

Στρατής Ζαφείρης - Μέλος (Μέχρι 22/6/2017)

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΡΝΣΤ & ΓΙΑΝΓΚ (ΕΛΛΑΣ)
Ορκωτοί Ελεγκτές - Λογιστές Α.Ε.
Χειμάρας 8B
151 25 Μαρούσι
Ελλάδα

Οι οικονομικές καταστάσεις αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης η οποία είναι διαθέσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση: https://www.helpe.gr/userfiles/8ea1f0cb-9e62-48e4-b947-a27b00fb14bb/Annual_Financial_Report_2017_gr.pdf, και η οποία περιλαμβάνει την Έκθεση Ελέγχου των Ανεξάρτητων Ελεγκτών.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ			
	Σημ.	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ			
Πάγιο Ενεργητικό			
Ενσώματα πάγια	6	2.719.172	2.706.681
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	7	7.042	6.490
Επενδύσεις σε θυγατρικές, συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες	8	671.622	655.265
Αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις	17	-	38.839
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	3	1.252	1.017
Δάνεια, προκαταβολές και μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	9	19.686	35.109
		3.418.774	3.443.401
Κυκλοφορούν ενεργητικό			
Αποθέματα	10	963.746	851.423
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	11	989.901	1.036.420
Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία	21	11.514	15.192
Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις	12	813.251	888.783
		2.778.412	2.791.818
Σύνολο ενεργητικού		6.197.186	6.235.219
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ			
Μετοχικό κεφάλαιο	13	1.020.081	1.020.081
Αποθεματικά	14	360.694	469.754
Αποτελέσματα εις νέον		428.448	100.315
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		1.809.223	1.590.150
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ			
Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Δάνεια	16	909.579	1.460.281
Αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις	17	89.959	-
Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	18	104.331	88.521
Προβλέψεις	19	6.058	6.829
Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	20	15.569	246.405
		1.125.496	1.802.036
Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις			
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	15	1.554.027	1.691.973
Υποχρεώσεις από φόρους - τέλη		2.769	-
Δάνεια	16	1.704.951	1.150.418
Μερίσματα πληρωτέα		720	642
		3.262.467	2.843.033
Σύνολο υποχρεώσεων		4.387.963	4.645.069
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων και υποχρεώσεων		6.197.186	6.235.219

Οι σημειώσεις στις σελίδες 97 έως 151 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

Οι Οικονομικές Καταστάσεις της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. για το έτος 2017 εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 22 Φεβρουαρίου 2018.

Ευστάθιος Τσοτσορός

Πρόεδρος Διοικητικού
Συμβουλίου

Γρηγόριος Στεργιούλης

Διευθύνων
Σύμβουλος

Ανδρέας Σιάμισης

Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
& Γενικός Διευθυντής
Οικονομικών Ομίλου

Στέφανος Παπαδημητρίου

Διευθυντής
Λογιστικής

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ			
ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ			
	Σημ.	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΠΩΛΗΣΕΙΣ)	5	7.233.600	5.925.776
Κόστος πωληθέντων		(6.475.455)	(5.224.611)
Μεικτό κέρδος		758.145	701.165
Έξοδα πωλήσεων και λειτουργίας διάθεσης		(59.045)	(68.559)
Έξοδα διοικητικής λειτουργίας		(81.825)	(81.516)
Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης	23	(119)	(283)
Λοιπά (έξοδα) / έσοδα και λοιπά κέρδη / (ζημιές) - καθαρά	24	(19.735)	31.081
Λειτουργικό αποτέλεσμα		597.421	581.888
Χρηματοοικονομικά (έξοδα) / έσοδα - καθαρά	25	(140.271)	(175.474)
Έσοδα συμμετοχών		33.724	38.348
(Ζημιές) / Κέρδη από συναλλαγματικές διαφορές	26	(8.483)	21.462
Κέρδη προ φόρων		482.391	466.224
Φόρος εισοδήματος	27	(136.400)	(131.901)
Καθαρά κέρδη χρήσης		345.991	334.323
Λοιπά Συνολικά Εισοδήματα / (ζημιές). Στοιχεία που δεν θα ταξινομηθούν μελλοντικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων:			
Αναλογιστικές ζημιές από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	14	(7.100)	(4.568)
		(7.100)	(4.568)
Στοιχεία που ενδέχεται να ταξινομηθούν μελλοντικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων:			
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	14	-	(6.414)
Μεταφορά αποθεματικού στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση στο λειτουργικό κέρδος	14	-	6.414
Κέρδη / (Ζημιές) από αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	14	(4.590)	15.862
Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	14	1.979	19.642
Λοιπά συνολικά εισοδήματα/(ζημιές) καθαρά από φορολογία		(9.711)	30.936
Συγκεντρωτικά συνολικά εισοδήματα μετά από φόρους		336.280	365.259
Κέρδη ανά μετοχή (σε Ευρώ ανά μετοχή)	28	1,13	1,09

Οι σημειώσεις στις σελίδες 97 έως 151 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ					
	Σημ.	Μετοχικό κεφάλαιο	Αποθεματικά	Αποτελ. εις νέον	Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων
Υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2016		1.020.081	438.818	(234.008)	1.224.891
Αναλογιστικές ζημιές από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	14	-	(4.568)	-	(4.568)
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	14	-	(6.414)	-	(6.414)
Μεταφορά αποθεματικού στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση στο λειτουργικό κέρδος	14	-	6.414		6.414
Απραγματοποίητα κέρδη / (ζημιές) στην αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	14	-	15.862	-	15.862
Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	14	-	19.642	-	19.642
Λοιπά συνολικά εισοδήματα		-	30.936	-	30.936
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) έτους		-	-	334.323	334.323
Συνολικά εισοδήματα για το έτος		-	30.936	334.323	365.259
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2016		1.020.081	469.754	100.315	1.590.150
Αναλογιστικές ζημιές από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	14	-	(7.100)	-	(7.100)
Απραγματοποίητα κέρδη / (ζημιές) στην αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	14	-	(4.590)	-	(4.590)
Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	14	-	1.979	-	1.979
Λοιπά συνολικά εισοδήματα / (ζημιές)		-	(9.711)	-	(9.711)
Καθαρά κέρδη / (ζημιές) έτους		-	-	345.991	345.991
Συνολικά εισοδήματα για το έτος		-	(9.711)	345.991	336.280
Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους	14	-	(653)	(9.061)	(9.714)
Αγορά ιδίων μετοχών	14	-	(10.245)	-	(10.245)
Διάθεση ιδίων μετοχών στο προσωπικό	14	-	9.714	-	9.714
Μεταφορά σε / από αποθεματικά	14	-	8.797	(8.797)	-
Μερίσματα	29	-	(106.962)	-	(106.962)
Υπόλοιπο την 31 Δεκεμβρίου 2017		1.020.081	360.694	428.448	1.809.223

Οι σημειώσεις στις σελίδες 97 έως 151 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων.

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ			
ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ			
	Σημ.	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες			
Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες	30	307.783	(395.355)
Καταβληθείς φόρος εισοδήματος		(20)	(1.279)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		307.763	(396.634)
Ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες			
Αγορές ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	6,7	(149.930)	(91.161)
Είσπραξη από πώληση ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων		-	82
Μερίσματα εισπραχθέντα		33.724	38.348
Τόκοι Έσοδα	25	12.834	13.541
Καθαρή συμμετοχή σε αύξηση κεφαλαίου συνδεδ. επιχειρήσεων		1.584	(9.711)
Καθαρές ταμειακές ροές από επενδυτικές δραστηριότητες		(101.788)	(48.901)
Ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες			
Τόκοι καταβληθέντες		(162.494)	(180.425)
Μερίσματα πληρωθέντα σε μετόχους της εταιρείας		(104.116)	(474)
(Αύξηση) / Μείωση στις δεσμευμένες καταθέσεις	12	11.873	(1.969)
Αγορά ιδίων μετοχών	13	(10.245)	-
Εξοφλήσεις δανείων		(279.775)	(839.789)
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια		283.606	505.968
Καθαρές ταμειακές ροές από χρηματοδοτικές δραστηριότητες		(261.151)	(516.689)
Καθαρή μείωση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα			
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στην αρχή του έτους	12	731.258	1.683.600
Συναλλαγματικές διαφορές στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		(8.483)	9.882
Καθαρή μείωση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα		(55.176)	(962.224)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα στο τέλος του έτους	12	667.599	731.258

Οι σημειώσεις στις σελίδες 97 έως 151 αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτών των οικονομικών καταστάσεων

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

1. Γενικές πληροφορίες

Η εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. (η «Εταιρεία») δραστηριοποιείται στον τομέα της ενέργειας στην Ελλάδα. Οι δραστηριότητες της Εταιρείας περιλαμβάνουν τη διύλιση και εμπορία των προϊόντων πετρελαίου, την παραγωγή και εμπορία πετροχημικών προϊόντων καθώς και την έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων.

Η εταιρεία ιδρύθηκε στην Ελλάδα και εδρεύει στην Χειμάρρα 8Α στο Μαρούσι. Οι μετοχές της εταιρείας είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών και στο Χρηματιστήριο του Λονδίνου, μέσω GDRs.

Οι Οικονομικές Καταστάσεις της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 εγκρίθηκαν από το Διοικητικό Συμβούλιο στις 22 Φεβρουαρίου 2018. Οι Μέτοχοι της Εταιρείας έχουν τη δυνατότητα να τροποποιήσουν τις οικονομικές καταστάσεις μετά τη δημοσίευσή τους.

2. Σύνοψη Σημαντικών Λογιστικών Πολιτικών

Οι σημαντικές λογιστικές πολιτικές που ακολουθήθηκαν κατά τη σύνταξη των οικονομικών καταστάσεων παρατίθενται ακολούθως. Οι λογιστικές πολιτικές έχουν εφαρμοστεί με συνέπεια σε όλα τα έτη εκτός εάν έχει δηλωθεί διαφορετικά.

2.1 Πλαίσιο κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων

Οι οικονομικές καταστάσεις της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 έχουν καταρτιστεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) που έχουν εκδοθεί από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και έχουν εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΕΕ») και παρουσιάζουν την οικονομική θέση, τα αποτελέσματα και τις ταμειακές ροές με βάση την αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας. Σε αυτό το πλαίσιο, η Διοίκηση θεωρεί ότι η αρχή της συνεχιζόμενης δραστηριότητας αποτελεί την κατάλληλη βάση προετοιμασίας της παρούσας οικονομικής πληροφόρησης.

Οι οικονομικές καταστάσεις έχουν συνταχθεί με βάση την αρχή του ιστορικού κόστους, εκτός των κατωτέρω:

- Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία του ενεργητικού και παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα – αποτίμηση στην εύλογη αξία.
- Στοιχεία ενεργητικού που σχετίζονται με υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία – αποτίμηση στην εύλογη αξία.

Η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, απαιτεί τη χρήση ορισμένων σημαντικών λογιστικών εκτιμήσεων και παραδοχών, καθώς και την κρίση της Διοίκησης σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής των λογιστικών πολιτικών. Σημαντικές παραδοχές από τη Διοίκηση για την εφαρμογή των λογιστικών μεθόδων της Εταιρείας αναφέρονται στη Σημ. 4. Οι εκτιμήσεις και οι κρίσεις στις οποίες προβαίνει η Διοίκηση αξιολογούνται συνεχώς και βασίζονται σε εμπειρικά δεδομένα και άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των προσδοκιών για μελλοντικά γεγονότα που θεωρούνται αναμενόμενα υπό εύλογες συνθήκες.

2.1.1 Αλλαγές σε πρότυπα και διερμηνείες

(α) Νέα πρότυπα, τροποποιήσεις προτύπων και διερμηνείες που έχουν υιοθετηθεί από την Εταιρεία.

Οι λογιστικές αρχές και οι υπολογισμοί βάσει των οποίων συντάχθηκαν οι οικονομικές καταστάσεις, είναι συνεπείς με αυτές που χρησιμοποιήθηκαν για τη σύνταξη των ετήσιων οικονομικών καταστάσεων της χρήσης 2016, πλην των κάτωθι αναφερόμενων τροποποιήσεων, οι οποίες υιοθετήθηκαν από την Εταιρεία κατά την 1 Ιανουαρίου 2017. Οι παρακάτω τροποποιήσεις δεν είχαν σημαντικές επιπτώσεις στις οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017:

- **ΔΛΠ 12 (Τροποποιήσεις) «Αναγνώριση της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης για μη πραγματοποιηθείσες ζημιές».** Ο στόχος των εν λόγω τροποποιήσεων είναι να αποσαφηνιστεί ο λογιστικός χειρισμός των αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων για τις μη πραγματοποιηθείσες ζημιές από χρεωστικούς τίτλους που αποτιμώνται στην εύλογη αξία. Για παράδειγμα, οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν το λογιστικό χειρισμό των αναβαλλόμενων φορολογικών περιουσιακών στοιχείων όταν η οικονομική οντότητα δεν επιτρέπεται να εκπέσει τις μη πραγματοποιηθείσες ζημιές για φορολογικούς σκοπούς ή όταν έχει την πρόθεση και την δυνατότητα να διακρατήσει τους χρεωστικούς τίτλους μέχρι την αντιστροφή των μη πραγματοποιηθεισών ζημιών.

- **ΔΛΠ 7 (Τροποποιήσεις) «Πρωτοβουλία Γνωστοποιήσεων».** Ο στόχος των εν λόγω τροποποιήσεων είναι να επιτρέψει στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να αξιολογήσουν τις μεταβολές στις υποχρεώσεις που απορρέουν από χρηματοδοτικές δραστηριότητες. Οι τροποποιήσεις θα απαιτούν από τις οντότητες να παρέχουν γνωστοποιήσεις που επιτρέπουν στους επενδυτές να αξιολογούν τις μεταβολές στις υποχρεώσεις που προκύπτουν από χρηματοοικονομικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένων μεταβολών που προέρχονται από ταμειακές ροές και μεταβολές μη ταμειακής φύσης.
- Το ΣΔΛΠ εξέδωσε νέο κύκλο ετησίων αναβαθμίσεων των ΔΠΧΑ (2014 – 2016), οι οποίες είναι μία συλλογή τροποποιήσεων των ΔΠΧΑ. Η βελτίωση δεν είχε σημαντική επίδραση στις οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017.
  - **ΔΠΧΑ 12 «Γνωστοποίηση συμμετοχών σε άλλες οντότητες».** Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι απαιτήσεις γνωστοποιήσεων του ΔΠΧΑ 12, εκτός από τις γνωστοποιήσεις για συνοπτικές οικονομικές πληροφορίες σχετικά με θυγατρικές, κοινοπραξίες και συγγενείς επιχειρήσεις, εφαρμόζονται για τη συμμετοχή μιας οικονομικής οντότητας σε μία θυγατρική, κοινοπραξία ή συγγενή επιχείρηση που κατατάσσεται ως κατεχόμενη προς πώληση, ως κατεχόμενη για διανομή ή ως διακοπέισα δραστηριότητα σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 5.

(β) Πρότυπα που έχουν εκδοθεί, αλλά δεν έχουν εφαρμογή στην παρούσα λογιστική περίοδο και δεν έχουν υιοθετηθεί νωρίτερα

- **ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα – Ταξινόμηση και επιμέτρηση».** Το πρότυπο εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018, ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Η τελική έκδοση του ΔΠΧΑ 9 συγκεντρώνει τις φάσεις του έργου των χρηματοοικονομικών μέσων και αντικαθιστά το ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» και όλες τις προηγούμενες εκδόσεις του ΔΠΧΑ 9. Το πρότυπο εισάγει νέες απαιτήσεις για την ταξινόμηση και επιμέτρηση, απομείωση και λογιστική αντιστάθμιση. Η Εταιρεία θα εφαρμόσει το καινούριο πρότυπο κατά την απαιτούμενη ημερομηνία χωρίς αναπροσαρμογή της συγκριτικής πληροφόρησης. Κατά το 2017 εκτιμήθηκε ο αντίκτυπος της εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 και με βάση την εκτίμηση αυτή οι επιπτώσεις του καινούριου προτύπου αναμένονται ως ακολούθως:

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που η Εταιρεία κατέχει σήμερα, θα συνεχίσουν να επιμετρούνται στην ίδια βάση σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9 και, κατά συνέπεια, δεν αναμένεται σημαντική επίπτωση στην ταξινόμηση και επιμέτρηση των χρηματοοικονομικών στοιχείων του ενεργητικού λόγω εφαρμογής του νέου ΔΠΧΑ.

Επίσης, δε θα υπάρξει καμία επίδραση αναφορικά με τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις της Εταιρείας, δεδομένου ότι οι οδηγίες του νέου ΔΠΧΑ επηρεάζουν μόνο το λογιστικό χειρισμό των χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που προσδιορίζονται στην εύλογη αξία τους μέσω των αποτελεσμάτων και η Εταιρεία δεν έχει τέτοιου είδους υποχρεώσεις.

Οι νέοι κανόνες λογιστικής αντιστάθμισης θα εναρμονίσουν το λογιστικό χειρισμό των εργαλείων αντιστάθμισης με τις πρακτικές διαχείρισης κινδύνων της Εταιρείας. Εκτιμάται ότι οι υφιστάμενες σχέσεις αντιστάθμισης της Εταιρείας θα μπορούν να χαρακτηρισθούν ως συνεχιζόμενες μετά την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 9. Ως εκ τούτου, η Εταιρεία δεν αναμένει σημαντική επίπτωση στο λογιστικό χειρισμό των σχέσεων αντιστάθμισής της.

Το νέο μοντέλο απομείωσης αξίας απαιτεί την αναγνώριση των προβλέψεων απομείωσης βάσει των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών και όχι μόνο των πραγματοποιημένων πιστωτικών ζημιών, όπως ισχύει σήμερα σύμφωνα με το ΔΛΠ 39. Η Εταιρεία θα εφαρμόσει την απλοποιημένη προσέγγιση και θα αναγνωρίσει ζημιές για τις εμπορικές της απαιτήσεις. Με βάση τη λεπτομερή ανάλυση που διεξήγαγε, η Εταιρεία συμπέρανε ότι κατά την υιοθέτηση του νέου προτύπου, η πρόβλεψη απομείωσης θα αυξηθεί, αλλά το τελικό ποσό δεν θα διαφέρει σημαντικά από την υπάρχουσα πρόβλεψη. Η Εταιρεία βρίσκεται σε διαδικασία τελικών ελέγχων, προκειμένου να προσδιοριστεί ο αντίκτυπος από τη μετάβαση στο νέο πρότυπο.

Το νέο πρότυπο προβλέπει επίσης περαιτέρω απαιτήσεις γνωστοποίησης πληροφοριών και αλλαγής στον τρόπο παρουσίασης της πληροφόρησης. Οι απαιτήσεις αυτές αναμένεται να αλλάξουν τη φύση και την έκταση των γνωστοποιήσεων της Εταιρείας σχετικά με τα χρηματοοικονομικά εργαλεία της, ιδίως κατά το έτος εφαρμογής του νέου προτύπου.

- ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες».** Το πρότυπο εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018. Το ΔΠΧΑ 15 καθιερώνει ένα μοντέλο πέντε βημάτων που θα εφαρμόζεται για έσοδα που προκύπτουν από μια σύμβαση με έναν πελάτη (με περιορισμένες εξαιρέσεις), ανεξάρτητα από το είδος της συναλλαγής εσόδων ή τον κλάδο. Το καινούριο πρότυπο βασίζεται στην αρχή ότι το έσοδο αναγνωρίζεται όταν ο έλεγχος ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας μεταφερθεί στον πελάτη. Η Εταιρεία προγραμματίζει να υιοθετήσει το καινούριο πρότυπο κατά την απαιτούμενη ημερομηνία αναπροσαρμόζοντας σωρευτικά τα κέρδη εις νέον. Κατά το 2016, η Εταιρεία πραγματοποίησε μια αρχική αξιολόγηση για τον αντίκτυπο του ΔΠΧΑ 15 και στη συνέχεια πραγματοποίησε λεπτομερή ανάλυση των διαφορών, ανά κατηγορία εσόδου, ανάμεσα στο καινούριο πρότυπο και στις υπάρχουσες λογιστικές πολιτικές, η οποία ολοκληρώθηκε το 2017. Με βάση την παραπάνω ανάλυση δεν εντοπίστηκαν ουσιώδεις διαφορές από τις τρέχουσες λογιστικές πολιτικές. Ως εκ τούτου, το καινούριο πρότυπο δεν αναμένεται να έχει σημαντικό αντίκτυπο στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας κατά την εφαρμογή του.
- ΔΠΧΑ 15 (Αποσαφηνίσεις) «Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες».** Οι αποσαφηνίσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018 και επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Στόχος είναι να διευκρινιστούν οι προθέσεις του ΣΔΛΠ κατά την ανάπτυξη των απαιτήσεων του προτύπου ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες», σχετικά με: (α) το λογιστικό χειρισμό των υποχρεώσεων απόδοσης, όπου τροποποιείται η διατύπωση της αρχής του «μεμονωμένα αναγνωρίσιμο», (β) των εκτιμήσεων που γίνονται στην απόφαση για εντολέα ή εκπρόσωπο, συμπεριλαμβανομένης της αξιολόγησης κατά πόσο μία εταιρεία είναι εντολέας ή εκπρόσωπος, των εφαρμογών της αρχής του «ελέγχου» και (γ) των αδειών καθώς και πρόσθετες διευκρινίσεις για τη λογιστική της πνευματικής ιδιοκτησίας και των δικαιωμάτων. Οι αποσαφηνίσεις παρέχουν πρόσθετες πρακτικές διευκολύνσεις για τις εταιρείες που εφαρμόζουν το ΔΠΧΑ 15 πλήρως αναδρομικά ή επιλέγουν να εφαρμόσουν την τροποποιημένη αναδρομική προσέγγιση.
- ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις».** Το πρότυπο εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019. Το ΔΠΧΑ 16 καθορίζει τις αρχές για την αναγνώριση, επιμέτρηση, παρουσίαση και γνωστοποίηση των μισθώσεων για αμφότερα τα μέρη της σύμβασης, ήτοι για τον πελάτη («μισθωτή») και τον προμηθευτή («εκμισθωτή»). Το νέο πρότυπο απαιτεί οι μισθωτές να αναγνωρίζουν τις περισσότερες μισθώσεις στις οικονομικές τους καταστάσεις. Οι μισθωτές θα έχουν ένα ενιαίο λογιστικό πλαίσιο για όλες τις μισθώσεις, με ορισμένες εξαιρέσεις. Η λογιστική των εκμισθωτών παραμένει ουσιαστικά αμετάβλητη.

Το πρότυπο θα επηρεάσει κυρίως το λογιστικό χειρισμό των λειτουργικών μισθώσεων της Εταιρείας. Κατά την ημερομηνία έκδοσης του ισολογισμού, η Εταιρεία έχει μη ακυρώσιμες λειτουργικές μισθώσεις ύψους €15 εκ.. Ωστόσο, η Εταιρεία δεν έχει ακόμη προσδιορίσει σε ποιο βαθμό αυτές οι δεσμεύσεις θα οδηγήσουν σε αναγνώριση περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων σχετικά με μελλοντικές πληρωμές, καθώς και πώς κάτι τέτοιο θα επηρέαζε το κέρδος και την ταξινόμηση των ταμειακών ροών της Εταιρείας. Αυτό συμβαίνει διότι ορισμένες από τις δεσμεύσεις ενδέχεται να εξαιρούνται από τις απαιτήσεις του προτύπου ως βραχυπρόθεσμες ή/και μη σημαντικής αξίας, ενώ ορισμένες δεσμεύσεις ενδέχεται να μην ικανοποιούν καν τα κριτήρια που απαιτούνται για τον χαρακτηρισμό τους ως μισθώσεις σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 16. Η Εταιρεία αναμένει να ολοκληρώσει την αξιολόγηση των επιπτώσεων από την εφαρμογή του νέου προτύπου κατά τη διάρκεια των επόμενων εννέα μηνών.
- ΔΠΧΑ 10 (Τροποποίηση) «Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις» και ΔΛΠ 28 «Επενδύσεις σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες: Πώληση ή εισφορά περιουσιακών στοιχείων μεταξύ ενός επενδυτή και της συγγενούς του εταιρείας ή της κοινοπραξίας του».** Οι τροποποιήσεις αντιμετωπίζουν μια αναγνωρισμένη ασυνέπεια μεταξύ των απαιτήσεων του ΔΠΧΑ 10 και εκείνες του ΔΛΠ 28, για την αντιμετώπιση της πώλησης ή της εισφοράς των περιουσιακών στοιχείων μεταξύ του επενδυτή και της συγγενούς του εταιρείας ή της κοινοπραξίας του. Η κύρια συνέπεια των τροποποιήσεων είναι ότι ένα πλήρες κέρδος ή η ζημία αναγνωρίζεται όταν η συναλλαγή περιλαμβάνει μια επιχείρηση (είτε στεγάζεται σε μια θυγατρική είτε όχι). Ένα μερικό κέρδος ή ζημία αναγνωρίζεται όταν η συναλλαγή περιλαμβάνει στοιχεία ενεργητικού που δεν συνιστούν επιχείρηση, ακόμη και αν τα στοιχεία αυτά στεγάζονται σε θυγατρική. Το Δεκέμβριο του 2015 το ΣΔΛΠ ανέβαλε επ' αόριστο την ημερομηνία εφαρμογής της τροποποίησης αυτής, αναμένοντας το αποτέλεσμα του έργου του για τη μέθοδο της καθαρής θέσης. Αυτές οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- ΔΠΧΑ 2 (Τροποποιήσεις) «Ταξινόμηση και επιμέτρηση παροχών που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών».** Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου

2018 και επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις παρέχουν απαιτήσεις σχετικά με το λογιστικό χειρισμό (α) των επιπτώσεων των προϋποθέσεων κατοχύρωσης και των προϋποθέσεων που δε συνιστούν κατοχύρωση, στην επιμέτρηση παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών και διακανονίζονται σε μετρητά, (β) παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών με δυνατότητα συμψηφισμού των υποχρεώσεων παρακρατούμενων φόρων και (γ) το λογιστικό χειρισμό των τροποποιήσεων όρων και προϋποθέσεων παροχών που εξαρτώνται από την αξία μετοχών, η οποία διαφοροποιεί την ταξινόμηση μιας συναλλαγής από διακανονισμό σε μετρητά σε συναλλαγή που διακανονίζεται με συμμετοχικούς τίτλους. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **ΔΛΠ 40 (Τροποποιήσεις) «Μεταφορές σε επενδύσεις σε ακίνητα»:** Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν πότε μία οντότητα μεταφέρει ένα ακίνητο, συμπεριλαμβανομένου ακινήτου υπό κατασκευή ή αξιοποίηση, σε ή από τις επενδύσεις σε ακίνητα. Οι τροποποιήσεις αναφέρουν ότι μεταβολή της χρήσης ενός ακινήτου πραγματοποιείται όταν το ακίνητο πληροί ή παύει να πληροί, τον ορισμό των επενδύσεων σε ακίνητα και υπάρχει σαφής ένδειξη της μεταβολής αυτής. Απλά η αλλαγή στις προθέσεις της διοίκησης για τη χρήση του ακινήτου, δεν αποδεικνύει μεταβολή στη χρήση του. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **ΔΠΧΑ 9 (Τροποποιήσεις) “Δικαίωμα Προπληρωμής με Αρνητική Αποζημίωση”:** Η τροποποίηση εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Η τροποποίηση διευκρινίζει ότι τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με δικαίωμα προπληρωμής που επιτρέπουν ή απαιτούν από ένα συμβαλλόμενο μέρος είτε να καταβάλει είτε να λάβει εύλογη αποζημίωση για την πρόωρη λήξη της σύμβασης (υπό την έννοια ότι από την πλευρά του κατόχου του περιουσιακού στοιχείου ενδέχεται να υπάρχει επιβάρυνση λόγω πρόωρης εξόφλησης) επιτρέπεται να επιμετρηθούν στο αποσβέσιμο κόστος ή στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης λοιπών συνολικών εισοδημάτων. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **ΔΛΠ 28 (Τροποποιήσεις) Μακροπρόθεσμες Συμμετοχές σε Συγγενείς Επιχειρήσεις και Κοινοπραξίες:** Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις σχετίζονται με το κατά πόσο η επιμέτρηση (και κυρίως η απομείωση) των μακροπρόθεσμων συμμετοχών σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες, οι οποίες στην ουσία, αποτελούν μέρος της καθαρής επένδυσης στη συγγενή επιχείρηση ή στην κοινοπραξία, διέπονται από το ΔΠΧΑ 9, ΔΛΠ 28 ή ένα συνδυασμό των δύο προτύπων. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι μια οικονομική οντότητα εφαρμόζει το ΔΠΧΑ 9, προτού εφαρμόσει το ΔΛΠ 28, σε αυτές τις μακροπρόθεσμες συμμετοχές για τις οποίες δεν εφαρμόζεται η μέθοδος της καθαρής θέσης. Κατά την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 η οικονομική οντότητα δεν λαμβάνει υπόψη τυχόν προσαρμογές στην λογιστική αξία των μακροπρόθεσμων συμμετοχών οι οποίες προκύπτουν από την εφαρμογή του ΔΛΠ 28. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **Διερμηνεία Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α 22 “Συναλλαγές σε ξένο νόμισμα και προκαταβολές”:** Η διερμηνεία εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Η διερμηνεία διευκρινίζει το λογιστικό χειρισμό συναλλαγών που περιλαμβάνουν την είσπραξη ή πληρωμή προκαταβολής σε ξένο νόμισμα. Η διερμηνεία εξετάζει τις συναλλαγές σε ξένο νόμισμα όπου η οικονομική οντότητα αναγνωρίζει μη χρηματικό περιουσιακό στοιχείο ή μη χρηματική υποχρέωση που προκύπτουν από την είσπραξη ή πληρωμή προκαταβολής, πριν από την αρχική αναγνώριση του σχετικού περιουσιακού στοιχείου, εξόδου ή εσόδου. Η διερμηνεία αναφέρει ότι η ημερομηνία συναλλαγής, για τον καθορισμό της συναλλαγματικής ισοτιμίας, είναι η ημερομηνία της αρχικής αναγνώρισης ενός μη χρηματικού στοιχείου προκαταβολής ή ενός αναβαλλόμενου εσόδου. Εάν υπάρχουν πολλαπλές πληρωμές ή εισπράξεις προκαταβολών, η οικονομική οντότητα πρέπει να καθορίσει την ημερομηνία συναλλαγής για κάθε μία πληρωμή και είσπραξη προκαταβολής. Η διερμηνεία δεν έχει ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- **Διερμηνεία Ε.Δ.Δ.Π.Χ.Α 23 “Αβεβαιότητα σχετικά με τις θεωρήσεις φόρου εισοδήματος”:** Η διερμηνεία εφαρμόζεται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Η διερμηνεία παρέχει καθοδήγηση για την αντιμετώπιση της αβεβαιότητας που εμπεριέχεται σε φορολογικούς χειρισμούς, κατά το λογιστικό χειρισμό των φόρων εισοδήματος. Η διερμηνεία παρέχει πρόσθετες διευκρινίσεις σχετικά με την εξέταση αβέβαιων φορολογικών θεωρήσεων μεμονωμένα ή

από κοινού, την εξέταση των φορολογικών θεωρήσεων από τις φορολογικές αρχές, την κατάλληλη μέθοδο ώστε να αντικατοπτρίζεται η αβεβαιότητα της αποδοχής της θεώρησης από τις φορολογικές αρχές καθώς και την εξέταση των συνεπειών των αλλαγών στα πραγματικά περιστατικά και τις περιστάσεις. Η διερμηνεία δεν έχει ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

- **ΔΛΠ 19:** (Τροποποιήσεις) *Μεταβολή, περικοπή ή διακανονισμός προγράμματος καθορισμένων παροχών:* Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι τροποποιήσεις απαιτούν οι οντότητες να χρησιμοποιούν επικαιροποιημένες αναλογιστικές παραδοχές για τον προσδιορισμό του κόστους τρέχουσας απασχόλησης και του καθαρού τόκου για το υπόλοιπο της ετήσιας περιόδου αναφοράς, μετά την πραγματοποίηση μιας μεταβολής, περικοπής ή ενός διακανονισμού του προγράμματος καθορισμένων παροχών. Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν επίσης, πως επηρεάζεται η εφαρμογή των απαιτήσεων του ανώτατου ορίου του περιουσιακού στοιχείου, από το λογιστικό χειρισμό μιας μεταβολής, περικοπής ή ενός διακανονισμού του προγράμματος καθορισμένων παροχών. Οι τροποποιήσεις δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση
- Το ΣΔΛΠ εξέδωσε νέο κύκλο ετήσιων αναβαθμίσεων των **ΔΠΧΑ (2014 – 2016)** οι οποίες είναι μια συλλογή τροποποιήσεων των ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1 Ιανουαρίου 2018 για το ΔΛΠ 28 «Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες» για το οποίο επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή.
  - **ΔΛΠ 28** “*Συμμετοχές σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες*”: Οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι η επιλογή της επιμέτρησης στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, μίας επένδυσης σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία που κατέχεται από οντότητα η οποία είναι οργανισμός διαχείρισης επενδυτικών κεφαλαίων ή παρόμοια οικονομική οντότητα, δύναται να διενεργείται χωριστά για κάθε επένδυση σε συγγενή επιχείρηση ή κοινοπραξία, κατά την αρχική αναγνώριση.
- Το ΣΔΛΠ εξέδωσε νέο κύκλο ετήσιων αναβαθμίσεων των **ΔΠΧΑ (2015 -2017)**, το οποίο είναι μια συλλογή τροποποιήσεων των ΔΠΧΑ. Οι τροποποιήσεις εφαρμόζονται για ετήσιες λογιστικές περιόδους που ξεκινούν την ή μετά την 1η Ιανουαρίου 2019 ενώ επιτρέπεται νωρίτερη εφαρμογή. Οι αναβαθμίσεις αυτές δεν έχουν ακόμη υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.
  - **ΔΠΧΑ 3** «*Συνενώσεις επιχειρήσεων*» και ΔΠΧΑ 11 «*Σχήματα υπό κοινό έλεγχο*»: οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 3 διευκρινίζουν ότι όταν μια οικονομική οντότητα αποκτά τον έλεγχο μιας επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, η οικονομική οντότητα επιμετρά εκ νέου τη συμμετοχή που προηγουμένως κατείχε στην επιχείρηση αυτή. Οι τροποποιήσεις στο ΔΠΧΑ 11 διευκρινίζουν ότι όταν μια οικονομική οντότητα αποκτά από κοινού έλεγχο μιας επιχείρησης που αποτελεί κοινή επιχείρηση, η οικονομική οντότητα δεν επιμετρά εκ νέου τη συμμετοχή που προηγουμένως κατείχε στην επιχείρηση αυτή.
  - **ΔΛΠ 12** «*Φόροι εισοδήματος*»: οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν ότι οι φορολογικές συνέπειες των πληρωμών για χρηματοοικονομικά μέσα που ταξινομούνται ως στοιχεία των ιδίων κεφαλαίων, θα πρέπει να αναγνωρίζονται ανάλογα με το που οι συναλλαγές ή τα γεγονότα του παρελθόντος που δημιούργησαν τα διανεμητέα κέρδη έχουν αναγνωρισθεί.
  - **ΔΛΠ 23** «*Κόστος δανεισμού*»: οι τροποποιήσεις διευκρινίζουν την παράγραφο 14 του προτύπου ώστε, όταν ένα περιουσιακό στοιχείο που πληροί τις προϋποθέσεις είναι έτοιμο για τη χρήση για την οποία προορίζεται ή για πώληση και μέρος δανείου που λήφθηκε ειδικά για αυτό το περιουσιακό στοιχείο παραμένει ως ανοικτό υπόλοιπο κατά τη στιγμή εκείνη, το κόστος δανεισμού αυτό πρέπει να συμπεριληφθεί στα κεφάλαια που προέρχονται από γενικό δανεισμό.

2.2 Επενδύσεις σε θυγατρικές, συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες

Οι επενδύσεις στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις παρουσιάζονται στο κόστος κτήσης της αποκτηθείσας συμμετοχής στις θυγατρικές εταιρείες, στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις και στις κοινοπραξίες μείον τυχόν προβλέψεις απομείωσης.

2.3 Πληροφόρηση κατά τομέα

Οι επιχειρηματικοί τομείς είναι συμβατοί με την πληροφόρηση που παρέχεται στην Εκτελεστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου, τον Διευθύνοντα Σύμβουλο και τους Γενικούς Διευθυντές της

Εταιρείας. Η Εκτελεστική Επιτροπή ελέγχει τις εσωτερικές αναφορές χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για να αξιολογήσει την επίδοση της Εταιρείας να λάβει αποφάσεις σχετικά με την κατανομή των πόρων και τις στρατηγικές κινήσεις της Εταιρείας.

2.4 Συναλλαγματικές μετατροπές

(α) Λειτουργικό νόμισμα και νόμισμα αναφοράς

Τα στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων της Εταιρείας καταχωρούνται με βάση το κύριο νόμισμα του οικονομικού περιβάλλοντος, στο οποίο η εταιρεία λειτουργεί («λειτουργικό νόμισμα»). Οι οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται σε Ευρώ, που είναι το λειτουργικό νόμισμα και το νόμισμα αναφοράς της Εταιρείας. Δεδομένου ότι η διύλιση και εμπορία πετρελαιοειδών αποτελούν την κύρια δραστηριότητα της Εταιρείας, οι τιμές αγοραπωλησίας αργού και πετρελαιοειδών βασίζονται κατά κύριο λόγο και σύμφωνα με την πρακτική του κλάδου στις διεθνείς τιμές αναφοράς αργού και πετρελαιοειδών σε Δολάρια Αμερικής. Η Εταιρεία μετατρέπει τις αξίες αυτές σε ευρώ με βάση την ισχύουσα ισοτιμία της ημερομηνίας συναλλαγής.

(β) Συναλλαγές και υπόλοιπα

Οι συναλλαγές σε ξένα νομίσματα μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα με βάση τις ισοτιμίες που ισχύουν κατά την ημερομηνία των συναλλαγών. Κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την εκκαθάριση τέτοιων συναλλαγών ή κατά τη μετατροπή των χρηματικών στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα με τις ισχύουσες ισοτιμίες κατά την ημερομηνία ισολογισμού, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα. Στην περίπτωση που αναφέρονται σε πράξεις αντιστάθμισης κινδύνων χρηματοροών ή σε πράξεις αντιστάθμισης κινδύνων καθαρών επενδύσεων μεταφέρονται απ' ευθείας στην καθαρή θέση.

Τα κέρδη και ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές συμπεριλαμβάνονται στην ίδια γραμμή των αποτελεσμάτων, στην οποία εμφανίζεται και η συναλλαγή από την οποία προήλθαν, εκτός των συναλλαγματικών διαφορών που προέρχονται από δάνεια, καταθέσεις και ταμειακά διαθέσιμα, τα οποία εμφανίζονται σε ξεχωριστή γραμμή («Κέρδη/(Ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές»).

Μη χρηματικά χρηματοοικονομικά στοιχεία τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία σε ξένο νόμισμα, μετατρέπονται στο λειτουργικό νόμισμα βάσει της ισοτιμίας που ίσχυε την ημερομηνία που καθορίστηκε η εύλογη αξία. Συναλλαγματικές διαφορές στοιχείων ενεργητικού και παθητικού τα οποία επιμετρούνται σε εύλογη αξία, συμπεριλαμβάνονται στα κέρδη ή ζημιές από μεταβολές στην εύλογη αξία. Για παράδειγμα, συναλλαγματικές διαφορές μη χρηματικών στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού όπως μετοχές σε εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα σαν μέρος του κέρδους ή της ζημίας από μεταβολή στην εύλογη αξία ενώ συναλλαγματικές διαφορές σε μη χρηματικά, στοιχεία του ενεργητικού, όπως μετοχές που κατηγοριοποιούνται ως διαθέσιμες προς πώληση, περιλαμβάνονται στα λοιπά συνολικά έσοδα.

2.5 Ενσώματα πάγια

Τα ενσώματα πάγια περιλαμβάνουν κυρίως οικόπεδα, κτίρια, μηχανολογικό εξοπλισμό, μεταφορικά μέσα και έπιπλα και εξαρτήματα. Τα ενσώματα πάγια αναγράφονται στο κόστος κτήσεως μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις. Το κόστος κτήσεως περιλαμβάνει όλες τις άμεσες δαπάνες για την απόκτηση των περιουσιακών στοιχείων.

Μεταγενέστερες δαπάνες καταχωρούνται σε επαύξηση της λογιστικής αξίας των ενσωμάτων παγίων ή ως ξεχωριστό πάγιο μόνον εάν είναι πιθανό ότι μελλοντικά οικονομικά οφέλη σχετιζόμενα με το πάγιο θα εισρεύσουν στην Εταιρεία και το κόστος τους μπορεί να επιμετρηθεί αξιόπιστα. Το αναπόσβεστο υπόλοιπο των παγίων που έχουν αντικατασταθεί διαγράφεται στα αποτελέσματα. Το κόστος επισκευών και συντηρήσεων διαγράφεται στα αποτελέσματα όταν πραγματοποιείται, εκτός από το κόστος της περιοδικής γενικής συντήρησης των διυλιστηρίων, το οποίο κεφαλαιοποιείται και διαγράφεται στα αποτελέσματα με τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης μέχρι την επόμενη προγραμματισμένη γενική συντήρηση, στο βαθμό που οι δαπάνες αυτές βελτιώνουν είτε την ωφέλιμη ζωή του παγίου είτε την παραγωγική του δυναμικότητα.

Οι ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση είναι πάγια που βρίσκονται υπό κατασκευή (σχετίζονται κυρίως με τις μονάδες διύλισης) και αναγράφονται στο κόστος. Το κόστος περιλαμβάνει το κόστος κατασκευής, επαγγελματικές αμοιβές και άλλες άμεσες δαπάνες. Οι ακινητοποιήσεις υπό εκτέλεση δεν αποσβένονται, καθώς το πάγιο που αφορούν δεν είναι διαθέσιμο για χρήση.

Τα οικόπεδα επίσης δεν υπόκεινται σε απόσβεση. Οι αποσβέσεις των άλλων ενσωμάτων παγίων υπολογίζονται με την σταθερή μέθοδο κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους που έχει ως εξής:

• Κτίρια	13 – 40 έτη
• Μηχ/κός εξοπλισμός	
▪ Εξειδικευμένες βιομηχανικές εγκαταστάσεις και μηχανήματα	10 – 35 έτη
▪ Αγωγοί	30 – 40 έτη
▪ Λοιπός εξοπλισμός	5 – 10 έτη
• Μεταφορικά μέσα	5 – 10 έτη
• Έπιπλα και εξαρτήματα	
▪ Υπολογιστές	3 – 5 έτη
▪ Λοιπά έπιπλα και εξαρτήματα	4 – 10 έτη

Οι εξειδικευμένες βιομηχανικές εγκαταστάσεις περιλαμβάνουν μονάδες διυλιστηρίων, εργοστάσια πετροχημικών και δεξαμενές καυσίμων. Με βάση τις τεχνικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν, η αναμενόμενη ωφέλιμη ζωή των νέων μονάδων του διυλιστηρίου (διυλιστήριο Ελευσίνας) έχει εκτιμηθεί στα 35 έτη. Από την 1η Ιουλίου 2013 η υπολειπόμενη ωφέλιμη οικονομική ζωή των άλλων μονάδων διύλισης έχει αναθεωρηθεί και αναμορφωθεί και σε γενικές γραμμές δεν υπερβαίνει τα 25 έτη.

Οι υπολειμματικές αξίες και η ωφέλιμη ζωή των ενσωμάτων παγίων επανεξετάζονται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού και αναπροσαρμόζονται, εάν κριθεί απαραίτητο.

Όταν η λογιστική αξία των ενσωμάτων παγίων υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία, η διαφορά (απομείωση) καταχωρείται άμεσα ως έξοδο στα αποτελέσματα (Σημ. 2.9).

Κέρδη ή ζημιές από την πώληση ενσωμάτων παγίων, καθορίζονται από τη διαφορά μεταξύ του τιμήματος και της λογιστικής τους καθαρής αξίας. Τα κέρδη ή οι ζημιές αυτές διαγράφονται στα αποτελέσματα σαν μέρος των λοιπών εσόδων/ (εξόδων) και λοιπών κερδών / (ζημιών).

2.6 Κόστος δανεισμού

Έξοδα δανεισμού που σχετίζονται άμεσα με την απόκτηση, κατασκευή ή παραγωγή στοιχείων παγίου ενεργητικού κεφαλαιοποιούνται για το χρονικό διάστημα που απαιτείται μέχρι την ολοκλήρωση της κατασκευής και μέχρι τα πάγια να καταστούν έτοιμα προς χρήση.

Έξοδα δανεισμού κεφαλοποιούνται αν τα κεφάλαια που αντιλήθηκαν χρησιμοποιήθηκαν ειδικά για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων. Αν τα κεφάλαια αντιλήθηκαν γενικά και χρησιμοποιήθηκαν για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων, το μέρος των εξόδων δανεισμού που κεφαλοποιείται καθορίζεται εφαρμόζοντας ένα συντελεστή κεφαλοποίησης επί του κόστους απόκτησης του παγίου. Τα υπόλοιπα έξοδα δανεισμού καταχωρούνται στα αποτελέσματα.

2.7 Άυλα περιουσιακά στοιχεία

(α) Δικαιώματα και άδειες

Τα δικαιώματα και άδειες έχουν συγκεκριμένη διάρκεια ζωής και παρουσιάζονται στο κόστος μείον συσσωρευμένες αποσβέσεις. Η απόσβεση υπολογίζεται σύμφωνα με τη σταθερή μέθοδο για να καταλείψει το κόστος των δικαιωμάτων στην εκτιμώμενη διάρκεια ζωής, η οποία συνήθως κυμαίνεται μεταξύ 3 και 25 ετών.

Οι άδειες και δικαιώματα έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων κεφαλοποιούνται και αποσβένονται στην περίοδο της έρευνας σύμφωνα με τους όρους των εκάστοτε αδειών.

(β) Λογισμικό

Το κόστος λογισμικού περιλαμβάνει το κόστος αγοράς και εγκατάστασης. Το κόστος των αδειών για τη χρήση λογισμικού κεφαλοποιείται με βάση το κόστος απόκτησης και ανάπτυξης του συγκεκριμένου λογισμικού έως ότου να είναι έτοιμο προς χρήση. Τα κόστη αυτά αποσβένονται κατά τη διάρκεια της εκτιμώμενης ωφέλιμης ζωής τους (3 έως 5 χρόνια) με τη σταθερή μέθοδο απόσβεσης.

2.8 Έρευνα και αξιολόγηση ορυκτών πόρων

(α) Πάγια στοιχεία ενεργητικού έρευνας και αξιολόγησης

Κατά τη διάρκεια της περιόδου έρευνας και πριν προκύψει εμπορικά εκμεταλλεύσιμη ανακάλυψη, οι δαπάνες της έρευνας και αξιολόγησης κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου εξοδοποιούνται. Γεωλογικά και γεωφυσικά κόστη όπως και κόστη άμεσα συνδεδεμένα με μια έρευνα εξοδοποιούνται άμεσα. Τα κόστη απόκτησης δικαιωμάτων έρευνας κεφαλαιοποιούνται στα ασώματα πάγια και αποσβένονται στη διάρκεια της σχετικής άδειας ή ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών αν διαφοροποιούνται σημαντικά.

(β) Ανάπτυξη ενσώματων και ασώματων παγίων ενεργητικού

Δαπάνες για την κατασκευή, εγκατάσταση ή ολοκλήρωση έργων υποδομής όπως πλατφόρμες, αγωγοί και οι γεωτρήσεις εμπορικά εκμεταλλεύσιμων πηγών / κοιτασμάτων κεφαλαιοποιούνται ως ασώματα και ενσώματα πάγια ανάλογα με τη φύση τους. Όταν η περίοδος ανάπτυξης ολοκληρωθεί για ένα συγκεκριμένο κοίτασμα τότε το κόστος της μεταφέρεται στα πάγια. Καμία απόσβεση δεν χρεώνεται στη φάση της ανάπτυξης.

(γ) Πάγια στοιχεία ενεργητικού παραγωγής πετρελαίου και αερίου

Τα πάγια στοιχεία παραγωγής πετρελαίου και αερίου αποτελούνται από ενσώματα πάγια στοιχεία και δαπάνες ανάπτυξης, που σχετίζονται άμεσα με την παραγωγή εκμεταλλεύσιμων κοιτασμάτων.

(δ) Αποσβέσεις παγίων στοιχείων ενεργητικού

Τα ενσώματα και ασώματα πάγια στοιχεία πετρελαίου και αερίου αποσβένονται με τη μέθοδο των συντελεστών ανά μονάδα παραγωγής. Οι συντελεστές ανά μονάδα παραγωγής βασίζονται σε αποδεδειγμένα αποθέματα, τα οποία είναι πετρέλαιο, αέριο και άλλα ορυκτά αποθέματα τα οποία εκτιμάται ότι θα ανακτηθούν από τις υπάρχουσες υποδομές με τη χρήση των τρεχουσών μεθόδων εκμετάλλευσης. Οι ποσότητες πετρελαίου και αερίου θεωρούνται παραχθείσες από τη στιγμή που μετρηθούν με όργανα μέτρησης στο συμβατικό σημείο μεταβίβασης στον αγοραστή ή στα σημεία διεξαγωγής της πώλησης και συγκεκριμένα στη βαλβίδα εξόδου της δεξαμενής αποθήκευσης της περιοχής του κοιτάσματος.

(ε) Απομείωση – Πάγια στοιχεία ενεργητικού έρευνας και αξιολόγησης

Έξοδα απόκτησης δικαιωμάτων έρευνας εξετάζονται για απομείωση όταν υπάρχουν ενδείξεις που υποδεικνύουν απομείωση. Για τους σκοπούς του ελέγχου της απομείωσης τα έξοδα απόκτησης δικαιωμάτων έρευνας τα οποία υποβάλλονται σε εξέταση για απομείωση, ομαδοποιούνται στις υπάρχουσες μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών (ΜΔΤΡ) των παραγωγικών κοιτασμάτων που ανήκουν στην ίδια γεωγραφική περιφέρεια σύμφωνα με το δικαίωμα έρευνας που αφορούν.

(στ) Απομείωση – Αποδεδειγμένα ενσώματα πάγια στοιχεία ενεργητικού πετρελαίου και αερίου και ασώματα πάγια

Αποδεδειγμένα ενσώματα πάγια στοιχεία πετρελαίου και αερίου και ασώματα πάγια, εξετάζονται για απομείωση όταν γεγονότα ή αλλαγές των περιστάσεων υποδεικνύουν ότι το τρέχον υπόλοιπο του παγίου δεν πρόκειται να ανακτηθεί. Η ζημία απομείωσης αναγνωρίζεται όταν το τρέχον υπόλοιπο του παγίου υπερβαίνει το ανακτήσιμο ποσό. Το ανακτήσιμο ποσό είναι το μεγαλύτερο μεταξύ της εύλογής του αξίας μείον τα έξοδα διάθεσης και της αξίας χρήσης του. Για τους σκοπούς της αξιολόγησης της απομείωσης, τα πάγια στοιχεία ομαδοποιούνται στο κατώτατο επίπεδο για το οποίο υπάρχουν ξεχωριστά αναγνωρίσιμες ταμειακές ροές.

2.9 Απομείωση αξίας μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού, η Εταιρεία εκτιμά κατά πόσον υφίστανται ενδείξεις απομείωσης. Εάν υπάρχουν ενδείξεις για απομείωση ή εάν απαιτείται ετήσιος έλεγχος απομείωσης του παγίου, τότε υπολογίζεται η ανακτήσιμη αξία του. Τα περιουσιακά στοιχεία που έχουν απροσδιόριστη ωφέλιμη ζωή, δεν αποσβένονται και υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης ετησίως ή και συχνότερα εάν υπάρχουν συγκεκριμένα γεγονότα και ενδείξεις τα οποία να υποδεικνύουν πιθανή απομείωση των στοιχείων. Τα περιουσιακά στοιχεία που αποσβένονται υπόκεινται σε έλεγχο απομείωσης της αξίας τους όταν υπάρχουν ενδείξεις ότι η λογιστική αξία τους δεν θα ανακτηθεί. Ζημία απομείωσης αναγνωρίζεται για το ποσό για το

οποίο η λογιστική αξία του παγίου υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του. Η ανακτήσιμη αξία είναι η μεγαλύτερη αξία μεταξύ εύλογης αξίας, μειωμένης με το απαιτούμενο για την πώληση κόστος και αξίας χρήσεως (παρούσα αξία χρηματοροών που αναμένεται να δημιουργηθούν με βάση την εκτίμηση της διοίκησης για τις μελλοντικές οικονομικές και λειτουργικές συνθήκες). Για την εκτίμηση των ζημιών απομείωσης τα περιουσιακά στοιχεία εντάσσονται στις μικρότερες δυνατές μονάδες δημιουργίας ταμειακών ροών. Για τα μη χρηματοοικονομικά στοιχεία εκτιμάται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού εάν υπάρχουν ενδείξεις ότι οι ζημιές απομείωσης που έχουν αναγνωρισθεί κατά το παρελθόν είτε έχουν μειωθεί είτε δεν υφίστανται πλέον. Εάν υπάρξουν τέτοιες ενδείξεις, η Εταιρεία υπολογίζει την ανακτήσιμη αξία του παγίου ή της ΜΔΤΡ. Ζημιές απομείωσης που είχαν αναγνωρισθεί κατά το παρελθόν αντιστρέφονται μόνο εφόσον έχουν αλλιάξει οι εκτιμήσεις που χρησιμοποιήθηκαν κατά το χρόνο αναγνώρισης της ζημιάς. Η αντιστροφή της απομείωσης επιτρέπεται μέχρι το σημείο στο οποίο η λογιστική αξία του παγίου δεν υπερβαίνει την ανακτήσιμη αξία του, ούτε την λογιστική αξία του παγίου μείον τις αποσβέσεις εάν αυτό δεν είχε απομειωθεί τα προηγούμενα χρόνια.

2.10 Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

2.10.1 Ταξινόμηση

Τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της Εταιρείας ταξινομούνται στις παρακάτω κατηγορίες: Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων, επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη, επενδύσεις δάνεια και απαιτήσεις και επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση. Η ταξινόμηση εξαρτάται από το σκοπό για τον οποίο αποκτήθηκαν τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία. Η Διοίκηση προσδιορίζει την ταξινόμηση κατά την αρχική αναγνώριση και στην περίπτωση των επενδύσεων διακρατούμενων στη λήξη επανεξετάζει την ταξινόμηση σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού.

(α) Χρηματοοικονομικά στοιχεία σε εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων

Ένα χρηματοοικονομικό στοιχείο περιλαμβάνεται σε αυτήν την κατηγορία εάν αποκτάται με σκοπό να πωληθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα ή αν έχει χαρακτηριστεί έτσι από τη διοίκηση. Παράγωγα επίσης περιλαμβάνονται στην κατηγορία προς πώληση εκτός εάν προορίζονται για αντιστάθμιση κινδύνων. Περιουσιακά στοιχεία σε αυτήν την κατηγορία περιλαμβάνονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό είτε εξαιτίας του ότι προορίζονται προς πώληση είτε προορίζονται να ρευστοποιηθούν εντός δώδεκα μηνών από την ημερομηνία του ισολογισμού. Σε κάθε άλλη περίπτωση συμπεριλαμβάνονται στο μη-κυκλοφορούν ενεργητικό.

(β) Δάνεια και απαιτήσεις

Περιλαμβάνει μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία με πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές, τα οποία δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές και δεν υπάρχει πρόθεση πώλησης αυτών. Περιλαμβάνονται στο κυκλοφορούν ενεργητικό, εκτός από εκείνα με λήξεις μεγαλύτερες των 12 μηνών από την ημερομηνία ισολογισμού, τα οποία περιλαμβάνονται στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

(γ) Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία ταξινομούνται ως διαθέσιμα προς πώληση στην περίπτωση που δεν έχουν πάγιες ή προσδιορισμένες πληρωμές και καθορισμένη λήξη, ενώ η διοίκηση της Εταιρείας προτίθεται να τα διατηρήσει μεσομακροπρόθεσμα. Επίσης η κατηγορία περιλαμβάνει μη παράγωγα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία τα οποία δεν μπορούν να ενταχθούν σε κάποια άλλη από τις ανωτέρω κατηγορίες. Περιλαμβάνονται στα μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία εφόσον η Διοίκηση δεν έχει την πρόθεση να τα ρευστοποιήσει εντός 12 μηνών από την ημερομηνία ισολογισμού.

2.10.2 Αλλοιές στη Ταξινόμηση

Η Εταιρεία μπορεί να επιλέξει να αλλιάξει τη ταξινόμηση ενός μη παράγωγου χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου το οποίο αρχικά ταξινομήθηκε στη κατηγορία «Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη», εάν το χρηματοοικονομικό στοιχείο δεν διατηρείται πλέον με αυτό το σκοπό. Χρηματοοικονομικά στοιχεία, εκτός των δανείων και απαιτήσεων, επιτρέπεται να επαναταξινομηθούν σε άλλη κατηγορία από την κατηγορία «Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη», μόνο σε ακραίες περιπτώσεις γεγονότων που δεν θεωρούνται συνηθισμένα και δεν είναι πιθανόν να συμβούν ξανά στο άμεσο μέλλον. Επίσης η Εταιρεία μπορεί να επαναταξινομήσει χρηματοοικονομικά στοιχεία που βρίσκονται στις κατηγορίες

«Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη» ή «Διαθέσιμα προς πώληση», στη κατηγορία «Δάνεια και απαιτήσεις», στη περίπτωση που η Εταιρεία έχει τη πρόθεση και τη δυνατότητα να διατηρήσει αυτά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία στο μέλλον ή μέχρι τη λήξη, την ημερομηνία της επαναταξινόμησης.

Αλλαγές στη ταξινόμηση γίνονται στην εύλογη αξία κατά την ημερομηνία της επαναταξινόμησης. Η εύλογη αξία γίνεται το νέο κόστος ή το νέο αναπόσβεστο κόστος κατά περίπτωση και κανένας αντιλογισμός κερδών ή ζημιών από μεταβολές της εύλογης αξίας που προέκυψαν πριν την επαναταξινόμηση, δεν μπορεί να γίνει. Το πραγματικό επιτόκιο για χρηματοοικονομικά στοιχεία που επαναταξινομήθηκαν στις κατηγορίες «Δάνεια και απαιτήσεις» ή «Επενδύσεις διακρατούμενες στη λήξη» καθορίζεται κατά την ημερομηνία επαναταξινόμησης.

2.10.3 Αναγνώριση και Επιμέτρηση

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που επιμετρούνται σε εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων αναγνωρίζονται αρχικά σε εύλογη αξία και οι δαπάνες συναλλαγής εξοδοποιούνται στα αποτελέσματα.

Οι αγορές και οι πωλήσεις χρηματοοικονομικών στοιχείων αναγνωρίζονται κατά την ημερομηνία της συναλλαγής που είναι και η ημερομηνία που η Εταιρεία δεσμεύεται να αγοράσει ή να πωλήσει την επένδυση. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία αρχικά αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους πλέον των άμεσα επιρριπτέων στη συναλλαγή δαπανών για όλα τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που δεν αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία μέσω αποτελεσμάτων. Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία διαγράφονται όταν το δικαίωμα στις ταμειακές ροές από τις επενδύσεις λήγει ή μεταβιβάζεται και η Εταιρεία έχει μεταβιβάσει ουσιαδώς όλους τους κινδύνους και τις ανταμοιβές που συνεπάγεται η ιδιοκτησία.

Δάνεια και απαιτήσεις, καθώς και τα διακρατούμενα ως τη λήξη χρηματοοικονομικά στοιχεία αναγνωρίζονται στο αναπόσβεστο κόστος με τη μέθοδο του πραγματικού επιτοκίου. Πραγματοποιηθέντα και εξ αποτιμήσεως κέρδη ή ζημιές που προκύπτουν από μεταβολή στην εύλογη αξία των στοιχείων της κατηγορίας «χρηματοοικονομικά στοιχεία μέσω αποτελεσμάτων» καταχωρούνται στα αποτελέσματα στην περίοδο που προκύπτουν. Τα κέρδη ή ζημιές εξ αποτιμήσεως που προκύπτουν από την μεταβολή στην εύλογη αξία χρηματικών και μη χρηματικών χρηματοοικονομικών στοιχείων που είναι διαθέσιμα προς πώληση περιλαμβάνονται στα λοιπά συνολικά έσοδα. Όταν επενδύσεις διαθέσιμες προς πώληση πωληθούν ή απομειωθούν η συσσωρευμένη μεταβολή στην εύλογη αξία τους μεταφέρεται στα αποτελέσματα σαν κέρδη ή ζημιές από επενδύσεις σε χρεόγραφα.

Οι εύλογες αξίες των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων που είναι διαπραγματεύσιμα σε ενεργές αγορές προσδιορίζονται από τις τρέχουσες τιμές ζήτησης. Για τα μη διαπραγματεύσιμα στοιχεία οι εύλογες αξίες προσδιορίζονται με τη χρήση τεχνικών αποτίμησης όπως ανάλυση πρόσφατων συναλλαγών, συγκρίσιμων στοιχείων που διαπραγματεύονται και προεξόφληση ταμειακών ροών που απεικονίζονται ανάλογα με τις πραγματικές συνθήκες του εκδότη.

2.10.4 Συμψηφισμός χρηματοοικονομικών εργαλείων

Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία μπορούν να συμψηφιστούν με χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και το καθαρό υπόλοιπο να εμφανισθεί στον ισολογισμό εφόσον υπάρχει σχετικό νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα και πρόθεση να διακανονισθεί το συμψηφισμένο υπόλοιπο ή να εισπραχθεί η απαίτηση και να καταβληθεί η υποχρέωση ταυτόχρονα. Το νομικά κατοχυρωμένο δικαίωμα δεν πρέπει να εξαρτάται από μελλοντικό γεγονός, αλλά να δύναται να ασκηθεί κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών της επιχείρησης καθώς και σε περίπτωση αθέτησης, αφερεγγυότητας ή πτώχευσης της εταιρείας ή του αντισυμβαλλόμενου.

2.10.5 Απομείωση αξίας χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

(α) Χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία που αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος

Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού η Εταιρεία εκτιμά αν υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις που να οδηγούν στο συμπέρασμα ότι τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία έχουν υποστεί απομείωση. Ο έλεγχος απομείωσης των δανείων και απαιτήσεων περιγράφεται στην σημείωση 2.14.

(β) Διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία

Για μετοχές εταιρειών που έχουν ταξινομηθεί ως χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση, τέτοια ένδειξη συνιστά η σημαντική ή παρατεταμένη μείωση της εύλογης αξίας σε σχέση με το κόστος κτήσεως. Αν στοιχειοθετείται

απομείωση, η σωρευμένη στα ίδια κεφάλαια ζημιά - που είναι η διαφορά μεταξύ κόστους κτήσεως και εύλογης αξίας μείον προγενέστερες ζημιές απομείωσης που είχαν αναγνωριστεί στα αποτελέσματα για το συγκεκριμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο, μεταφέρεται στα αποτελέσματα. Οι ζημιές απομείωσης των συμμετοχικών τίτλων που καταχωρούνται στα αποτελέσματα δεν αναστρέφονται μέσω των αποτελεσμάτων.

2.11 Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία και δραστηριότητες αντιστάθμισης κινδύνων

Στα πλαίσια της διαχείρισης κινδύνου, η Εταιρεία χρησιμοποιεί παράγωγα χρηματοοικονομικά μέσα επί συναλλήλατος και εμπορευμάτων για να αντισταθμίσει τους κινδύνους που συνδέονται με τη μελλοντική διακύμανση των συναλλαγματικών ισοτιμιών και των τιμών των εμπορευμάτων. Αυτά τα παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη τους αξία κατά την ημερομηνία συμβάσεως και μεταγενέστερα επιμετρούνται στην εύλογή τους αξία. Οι μεταβολές στην εύλογη αξία των παράγωγων χρηματοοικονομικών εργαλείων αναγνωρίζονται σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού είτε στην κατάσταση αποτελεσμάτων είτε στα λοιπά εισοδήματα / (ζημιές), ανάλογα με το κατά πόσο το παράγωγο χρηματοοικονομικό μέσο πληροί τις προϋποθέσεις της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων και, εφόσον αυτό ισχύει, ανάλογα με τη φύση του αντικειμένου αντιστάθμισης. Η Εταιρεία κατηγοριοποιεί τα παράγωγα :

- (α) Σε αντιστάθμιση της εύλογης αξίας που έχει αναγνωριστεί σαν ενεργητικό ή παθητικό στοιχείο ή μια δεσμευτική υποχρέωση (fair value hedge) και
- (β) Σε αντιστάθμιση συγκεκριμένου κινδύνου συνδεδεμένου με αναγνωρισμένο χρηματοοικονομικό στοιχείο ενεργητικού ή παθητικού ή μια συναλλαγή που είναι πολύ πιθανό να πραγματοποιηθεί (αντιστάθμιση μελλοντικών ταμειακών ροών- cash flow hedge).

Η Εταιρεία καταγράφει κατά την ημερομηνία συναλλαγής τη σχέση μεταξύ του αντισταθμιστικού εργαλείου και του αντικειμένου αντιστάθμισης καθώς και το σκοπό διαχείρισης κινδύνου και της στρατηγικής υλοποίησης συναλλαγών αντιστάθμισης κινδύνου. Η Εταιρεία καταγράφει επίσης, τόσο κατά τη δημιουργία της συναλλαγής αντιστάθμισης όσο και στη συνέχεια, το κατά πόσο τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε αυτές τις συναλλαγές είναι αποτελεσματικά στο να αντισταθμίζουν διακυμάνσεις στις εύλογες αξίες ή στις ταμειακές ροές των αντικειμένων αντιστάθμισης.

Τα χρηματοοικονομικά παράγωγα τα οποία χρησιμοποιούνται για τη διαχείριση κινδύνου συμπεριλαμβάνουν χρηματιστηριακά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης (ICE futures), εξωχρηματιστηριακά συμβόλαια μελλοντικής εκπλήρωσης και δικαιώματα προαίρεσης (options).

Αντιστάθμιση μελλοντικών ταμειακών ροών

Το μέρος των μεταβολών στην εύλογη αξία που αναλογεί στην αποτελεσματική αντιστάθμιση του κινδύνου, αναγνωρίζεται στην καθαρή θέση. Οποιοδήποτε κέρδος ή ζημιά απορρέει από μεταβολές στην εύλογη αξία που αναλογεί στη μη αποτελεσματική αντιστάθμιση κινδύνων, αναγνωρίζεται άμεσα στη κατάσταση αποτελεσμάτων, στα «Λοιπά έσοδα / (έξοδα) και λοιπά κέρδη / (ζημιές)». Τα συσσωρευμένα ποσά στα ίδια κεφάλαια ανακυκλώνονται μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων στο κόστος πωληθέντων στις περιόδους όπου το αντικείμενο αντιστάθμισης επηρεάζει το αποτέλεσμα (όταν δηλαδή λαμβάνει χώρα η προβλεπόμενη προς αντιστάθμιση συναλλαγή).

Όταν ένα χρηματοοικονομικό εργαλείο αντιστάθμισης ταμειακών ροών λήξει, πουληθεί, ή πλέον δεν πληρεί τα κριτήρια αντιστάθμισης ταμειακών ροών, συσσωρευμένα κέρδη ή ζημιές που υπάρχουν στα ίδια κεφάλαια παραμένουν εκεί έως ότου η προβλεπόμενη συναλλαγή αναγνωριστεί τελικά στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση που δεν αναμένεται να πραγματοποιηθεί η προβλεπόμενη συναλλαγή, η λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων διακόπτεται και τα συσσωρευμένα κέρδη / ζημιές που βρίσκονται στα ίδια κεφάλαια μεταφέρονται άμεσα στην κατάσταση αποτελεσμάτων στα «Λοιπά έσοδα / (έξοδα) και λοιπά κέρδη / (ζημιές)».

Παράγωγα προς πώληση

Τα παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνου ταξινομούνται ως παράγωγα προς πώληση και επιμετρούνται στην εύλογη αξία μέσω της κατάστασης αποτελεσμάτων. Διακυμάνσεις στην εύλογη αξία αυτών των παραγώγων που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνου αναγνωρίζονται άμεσα στην κατάσταση συνολικών αποτελεσμάτων.

2.12 Κρατικές επιχορηγήσεις

Οι κρατικές επιχορηγήσεις αναγνωρίζονται στην εύλογη αξία τους όταν υπάρχει επαρκής βεβαιότητα ότι η επιχορήγηση θα εισπραχθεί και ότι η Εταιρεία θα συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις. Επιχορηγήσεις που σχετίζονται με πάγια περιουσιακά στοιχεία αρχικά αναγνωρίζονται σαν κρατικές επιχορηγήσεις επομένων περιόδων και συμπεριλαμβάνονται στις «Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις» ως κρατικές επιχορηγήσεις. Μεταγενέστερα πιστώνονται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής των παγίων που αναφέρονται σε άμεση σχέση με τις αποσβέσεις του συγκεκριμένου παγίου.

2.13 Αποθέματα

Τα αποθέματα αποτελούνται από αργό πετρέλαιο και λοιπές πρώτες ύλες, διυλισμένα και ημιτελή προϊόντα, πετροχημικά, αναλώσιμα, ανταλλακτικά και λοιπά υλικά.

Τα αποθέματα αποτιμώνται στην χαμηλότερη αξία μεταξύ κόστους κτήσεως και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας. Το κόστος προσδιορίζεται με την μέθοδο του μηνιαίου μέσου σταθμικού κόστους. Το κόστος των τελικών και ημιτελών προϊόντων περιλαμβάνει την αξία των πρώτων υλών, άμεσες δαπάνες προσωπικού λοιπά άμεσα κόστη και γενικά βιομηχανικά έξοδα. Δεν περιλαμβάνει τα κόστη δανεισμού. Η καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία εκτιμάται με βάση τις τρέχουσες τιμές πώλησης των αποθεμάτων στα πλαίσια της συνήθους δραστηριότητας, αφαιρουμένων των εκτιμώμενων δαπανών ολοκλήρωσης του αποθέματος και των εκτιμώμενων εξόδων πώλησης που χρειάζονται για την ολοκλήρωση της πώλησης. Τα ανταλλακτικά που καταναλώνονται μέσα στο χρόνο παρακολουθούνται λογιστικά ως αποθέματα και αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα όταν καταναλώνονται.

2.14 Εμπορικές απαιτήσεις

Οι απαιτήσεις από πελάτες με πίστωση, συνήθως από 20 έως 90 μέρες, αρχικά καταχωρούνται στην εύλογη αξία τους και μεταγενέστερα επιμετρώνται στο αναπόσβεστο κόστος με την χρήση του πραγματικού επιτοκίου, αφαιρουμένων των προβλέψεων απομείωσης. Οι προβλέψεις απομείωσης αναγνωρίζονται όταν υπάρχει σοβαρή ένδειξη ότι η Εταιρεία δεν είναι σε θέση να εισπράξει όλα τα ποσά που οφείλονται.

Οι εμπορικές απαιτήσεις περιλαμβάνουν συναλλαγματικές και γραμμάτια εισπρακτέα από τους πελάτες.

Σοβαρά οικονομικά προβλήματα του πελάτη, η πιθανότητα χρεοκοπίας ή οικονομική αναδιοργάνωση και η αδυναμία τακτικών πληρωμών θεωρούνται ενδείξεις ότι η απαίτηση καθίσταται αβέβαιη. Το ποσό της πρόβλεψης απομείωσης είναι η διαφορά μεταξύ της λογιστικής αξίας των απαιτήσεων και της παρούσας αξίας των εκτιμώμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, προεξοφλημένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο. Το ποσό της ζημιάς απομείωσης καταχωρείται ως έξοδο στα αποτελέσματα και συμπεριλαμβάνεται στα «Έξοδα πωλήσεων και λειτουργίας διάθεσης».

Εάν σε μεταγενέστερη περίοδο, η ζημία απομείωσης μειωθεί και η μείωση αυτή μπορεί να συνδεθεί αντικειμενικά με γεγονότα που έλαβαν χώρα μετά την αναγνώριση της ζημιάς απομείωσης (για παράδειγμα βελτίωση της πιστοληπτικής ικανότητας του οφειλέτη), η αντιστροφή της ζημιάς αναγνωρίζεται στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων.

2.15 Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις

Τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιλαμβάνουν τα μετρητά, τις καταθέσεις όψεως και προθεσμίας, καθώς και άλλες βραχυπρόθεσμες επενδύσεις οι οποίες είναι ρευστοποιήσιμες εντός περιόδου που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες. Οι δεσμευμένες καταθέσεις περιλαμβάνουν τραπεζικές καταθέσεις οι οποίες έχουν δεσμευθεί ως εγγύηση για τη σύναψη δανειακών συμβάσεων.

2.16 Μετοχικό κεφάλαιο

Το μετοχικό κεφάλαιο περιλαμβάνει κοινές μετοχές της Εταιρείας. Άμεσα έξοδα για την έκδοση μετοχών, εμφανίζονται μετά την αφαίρεση του σχετικού φόρου εισοδήματος, και μειώνονται από το κόστος έκδοσης.

Επαναγορές μετοχών της εταιρείας (ίδιες μετοχές) αναγνωρίζονται στο κόστος και παρουσιάζονται αφαιρετικά των ιδίων κεφαλαίων. Κατά την αγορά, πώληση, έκδοση ή ακύρωση ιδίων μετοχών δεν αναγνωρίζεται κέρδος ή ζημία στην κατάσταση αποτελεσμάτων. Τυχόν διαφορές που προκύπτουν ανάμεσα στη λογιστική αξία και το τίμημα σε περίπτωση επανέκδοσης αναγνωρίζονται στα ίδια κεφάλαια.

2.17 Δανεισμός

Τα δάνεια καταχωρούνται αρχικά στην εύλογη αξία τους, μειωμένα με τα τυχόν άμεσα έξοδα που προκύπτουν από την πραγματοποίηση της συναλλαγής. Μεταγενέστερα αποτιμώνται στο αναπόσβεστο κόστος. Τυχόν διαφορά μεταξύ του εισπραχθέντος ποσού (αφαιρουμένων των σχετικών εξόδων) και της αξίας εξόφλησης αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα κατά την διάρκεια του δανεισμού βάσει της μεθόδου του πραγματικού επιτοκίου.

Έξοδα δανείων που καταβάλλονται κατά την υπογραφή των νέων πιστώσεων αναγνωρίζονται ως έξοδα του δανείου εφόσον γίνει ανάληψη μέρους ή και του συνόλου της νέας πιστωτικής γραμμής. Σε αυτή την περίπτωση καταχωρούνται ως μελλοντικά έξοδα δανείων μέχρι να γίνει η ανάληψη. Εφόσον δεν χρησιμοποιηθούν τα νέα δάνεια, μερικώς ή στο σύνολό τους, τότε αυτά τα έξοδα περιλαμβάνονται στα προπληρωθέντα έξοδα και αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια ζωής της σχετικής πιστωτικής γραμμής.

Τα δάνεια διαγράφονται από τον ισολογισμό όταν η υποχρέωση που είχε προκύψει από το συμβόλαιο ακυρώνεται, εκπνέει ή δεν υφίσταται. Η διαφορά μεταξύ του υπολοίπου του δανείου το οποίο διαγράφηκε ή μεταβιβάστηκε σε κάποιον άλλο, και του ποσού που πληρώθηκε, συμπεριλαμβανομένων και μη χρηματικών στοιχείων που μεταβιβάστηκαν ή υποχρεώσεων που αναλήφθηκαν, αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα σαν Λοιπά Έσοδα/Έξοδα ή σαν Χρηματοοικονομικά Έσοδα/Έξοδα.

Τα δάνεια χαρακτηρίζονται ως βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις εκτός εάν η Εταιρεία έχει το οριστικό δικαίωμα να αναβάλει την εξόφληση για τουλάχιστον 12 μήνες μετά την ημερομηνία του ισολογισμού.

Σε περιπτώσεις όπου γίνεται επαναδιαπραγμάτευση των υπάρχοντων δανείων της Εταιρείας, αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει σε τροποποίηση ή ανταλλαγή δανείων με τους δανειστές που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί με διάφορους τρόπους. Εάν η τροποποίηση ή η ανταλλαγή των δανείων αντιπροσωπεύει μια διευθέτηση του αρχικού χρέους, ή απλώς μια επαναδιαπραγμάτευση του χρέους αυτού, καθορίζει το λογιστικό χειρισμό που πρέπει να εφαρμόζεται από τον οφειλέτη. Όταν οι όροι των υφιστάμενων δανείων είναι ουσιαστικά διαφορετικοί από τους όρους των τροποποιημένων ή ανταλλασσόμενων δανείων, μια τέτοια τροποποίηση ή ανταλλαγή αντιμετωπίζεται ως αποαναγνώριση του αρχικού δανεισμού και η διαφορά που προκύπτει αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα της χρήσης.

Η Εταιρεία θεωρεί ότι οι όροι είναι σημαντικά διαφορετικοί είτε όταν η προεξοφλημένη παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών, βάσει των νέων όρων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν εξόδων ή αμοιβών που προκύπτουν χρησιμοποιώντας το αρχικό πραγματικό επιτόκιο, είναι τουλάχιστον 10% διαφορετική από την προεξοφλημένη παρούσα αξία των υπολειπόμενων ταμειακών ροών του αρχικού δανεισμού είτε όταν υπάρχει μια σημαντική αλλαγή στους όρους λαμβάνοντας υπόψη ποιοτικά κριτήρια. Τα ποιοτικά κριτήρια μπορεί να περιλαμβάνουν:

- το νόμισμα στο οποίο εκφράζεται ο δανεισμός
- το επιτόκιο (π.χ. από σταθερό σε κυμαινόμενο)
- αλληλαγές σε περιοριστικούς όρους ενός συμβολαίου («covenants»).

2.18 Τρέχουσα και αναβαλλόμενη φορολογία

Ο φόρος εισοδήματος της περιόδου αποτελείται από την τρέχουσα και την αναβαλλόμενη φορολογία. Το έξοδο/έσοδο φόρου για τη περίοδο είναι ο φόρος που υπολογίζεται στο φορολογητέο αποτέλεσμα της περιόδου βάσει του ισχύοντος φορολογικού συντελεστή στην κάθε χώρα/δικαιοδοσία στην οποία έχει παρουσία η Εταιρεία, προσαρμοσμένο στις μεταβολές στην αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση ή υποχρέωση που αφορούν προσωρινές διαφορές ή μη χρησιμοποιημένες φορολογικές ζημιές, καθώς και επιπλέον φόροι προηγούμενων χρήσεων. Ο φόρος αναγνωρίζεται στην «Κατάσταση Συνολικών Εισοδημάτων» εκτός και αν σχετίζεται με ποσά που έχουν αναγνωριστεί απευθείας στα Ίδια Κεφάλαια. Σε αυτήν την περίπτωση ο φόρος αναγνωρίζεται επίσης στα Ίδια Κεφάλαια.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις επιμετρώνται στο ποσό το οποίο αναμένεται να ανακτηθεί ή να πληρωθεί στις φορολογικές αρχές.

Ο φόρος εισοδήματος επί των κερδών, υπολογίζεται με βάση τη φορολογική νομοθεσία που έχει θεσπιστεί κατά την ημερομηνία ισολογισμού και αναγνωρίζεται ως έξοδο την περίοδο κατά την οποία προκύπτουν τα κέρδη. Η Διοίκηση ανά διαστήματα αξιολογεί τις περιπτώσεις όπου η κείμενη φορολογική νομοθεσία χρήζει ερμηνείας. Όπου κρίνεται απαραίτητο γίνονται προβλέψεις επί των ποσών που αναμένεται να πληρωθούν στις φορολογικές αρχές.

Ο αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος προσδιορίζεται με την μέθοδο της υποχρέωσης που προκύπτει από τις προσωρινές διαφορές μεταξύ της λογιστικής αξίας και της φορολογικής βάσης των περιουσιακών στοιχείων και των υποχρε-

ώσεων που εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις. Αναβαλλόμενος φόρος εισοδήματος δεν αναγνωρίζεται εάν προκύπτει από την αρχική αναγνώριση στοιχείου ενεργητικού ή παθητικού σε συναλλαγή, εκτός επιχειρηματικής συνένωσης, η οποία όταν έγινε δεν επηρέασε ούτε το λογιστικό ούτε το φορολογικό κέρδος ή ζημία. Ο αναβαλλόμενος φόρος προσδιορίζεται με τους φορολογικούς συντελεστές και νόμους που ισχύουν κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και αναμένεται να ισχύσουν όταν οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις θα πραγματοποιηθούν ή οι αναβαλλόμενες φορολογικές υποχρεώσεις θα αποπληρωθούν.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις αναγνωρίζονται μόνο όταν είναι πιθανόν ότι θα υπάρξει μελλοντικό φορολογητέο κέρδος για την χρησιμοποίηση της προσωρινής διαφοράς που δημιουργεί την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση.

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται μόνο εάν επιτρέπεται νομικά ο συμψηφισμός φορολογικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων και εφόσον οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις προκύπτουν από την ίδια φορολογούσα αρχή επί της οντότητας που φορολογείται ή και επί διαφορετικών οντοτήτων και υπάρχει η πρόθεση η τακτοποίηση να γίνει με συμψηφισμό.

2.19 Παροχές στο προσωπικό

(α) Υποχρεώσεις λόγω συνταξιοδότησης

Η Εταιρεία έχει προγράμματα καθορισμένων εισφορών και προγράμματα καθορισμένων παροχών.

Πρόγραμμα καθορισμένων παροχών είναι ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα το οποίο καθορίζει ένα συγκεκριμένο ποσό παροχής συντάξεως το οποίο θα εισπράξει ο εργαζόμενος όταν συνταξιοδοτηθεί το οποίο συνήθως εξαρτάται από ένα ή περισσότερους παράγοντες όπως η ηλικία, τα χρόνια προϋπηρεσίας και το ύψος των αποδοχών.

Πρόγραμμα καθορισμένων εισφορών είναι ένα συνταξιοδοτικό πρόγραμμα στα πλαίσια του οποίου η Εταιρεία πραγματοποιεί καθορισμένες πληρωμές σε ένα ξεχωριστό νομικό πρόσωπο. Η Εταιρεία δεν έχει καμία νομική υποχρέωση να πληρώσει επί πλέον εισφορές εάν το ταμείο δεν έχει επαρκή περιουσιακά στοιχεία για να πληρώσει σε όλους τους εργαζομένους τις παροχές που σχετίζονται με την υπηρεσία τους στην παρούσα και τις προηγούμενες χρονικές περιόδους.

Για τα προγράμματα καθορισμένων εισφορών η Εταιρεία πληρώνει εισφορές σε ασφαλιστικά ταμεία του δημοσίου σε υποχρεωτική βάση. Οι εισφορές αναγνωρίζονται ως δαπάνες προσωπικού όποτε προκύπτει οφειλή. Εισφορές που πληρώνονται αναγνωρίζονται σαν στοιχείο του ενεργητικού σε περίπτωση που υπάρχει δυνατότητα επιστροφής των χρημάτων ή συμψηφισμός με μελλοντικές οφειλές.

Η υποχρέωση που αναγνωρίζεται στον ισολογισμό για τα προγράμματα καθορισμένων παροχών είναι η παρούσα αξία της υποχρέωσης για την καθορισμένη παροχή, κατά την ημερομηνία ισολογισμού, μειωμένη κατά την εύλογη αξία των περιουσιακών στοιχείων του προγράμματος. Η υποχρέωση της καθορισμένης παροχής υπολογίζεται ετησίως από ανεξάρτητο αναλογιστή με τη χρήση της μεθόδου της προβλεπόμενης πιστωτικής μονάδας (projected unit credit method). Η παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών υπολογίζεται με προεξόφληση των μελλοντικών χρηματικών εκροών με συντελεστή προεξόφλησης το επιτόκιο των μακροπροθέσμων υψηλής πιστοληπτικής διαβάθμισης εταιρικών ομολόγων που εκφράζονται στο ίδιο νόμισμα με τις πληρωμές των εισφορών και έχουν διάρκεια περίπου ίση με το συνταξιοδοτικό πρόγραμμα.

Το κόστος τρέχουσας απασχόλησης των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών το οποίο αναγνωρίζεται στη κατάσταση αποτελεσμάτων στις συνταξιοδοτικές παροχές, εκτός αν έχει ήδη συμπεριληφθεί στο κόστος κάποιου περιουσιακού στοιχείου, αντιπροσωπεύει την αύξηση της σχετικής υποχρέωσης όπως αυτή προκύπτει από την απασχόληση των εργαζόμενων την τρέχουσα περίοδο, τις περικοπές των καθορισμένων παροχών και τους διακανονισμούς. Τα χρηματοοικονομικά έξοδα/ έσοδα υπολογίζονται εφαρμόζοντας το επιτόκιο προεξόφλησης στο καθαρό υπόλοιπο της υποχρέωσης προγραμμάτων καθορισμένων παροχών και της εύλογης αξίας των στοιχείων ενεργητικού.

Τα αναλογιστικά κέρδη ή ζημίες που προκύπτουν από εμπειρικές αναπροσαρμογές και αλλαγές σε αναλογιστικές παραδοχές χρεώνονται ή πιστώνονται στα ίδια κεφάλαια, στα λοιπά συνολικά έσοδα κατά την περίοδο την οποία προκύπτουν.

Το κόστος προϋπηρεσίας αναγνωρίζεται απευθείας στην κατάσταση αποτελεσμάτων.

(β) Παροχές τερματισμού της απασχόλησης

Οι παροχές τερματισμού της απασχόλησης πληρώνονται όταν οι εργαζόμενοι αποχωρούν πριν την ημερομηνία συνταξιοδότησεως ή όταν ο εργαζόμενος αποχωρήσει οικειοθελώς με αντάλλαγμα αυτές τις παροχές. Η Εταιρεία καταχωρεί

αυτές τις παροχές το νωρίτερο από τις ακόλουθες ημερομηνίες: (α) όταν η Εταιρεία δεν μπορεί πλέον να αποσύρει την προσφορά των παροχών αυτών και β) όταν η Εταιρεία αναγνωρίζει κόστος αναδιάρθρωσης που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΛΠ 37 και συμπεριλαμβάνει την καταβολή των παροχών λήξης. Στην περίπτωση μίας προσφοράς που γίνεται για να ενθαρρύνει την εθελουσία αποχώρηση, οι παροχές εξόδου υπολογίζονται με βάση τον αριθμό των εργαζομένων που αναμένεται να δεχτούν την προσφορά. Παροχές τερματισμού της απασχόλησης που οφείλονται 12 μήνες μετά την ημερομηνία του ισολογισμού προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους.

(γ) Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους ή με βάση την αξία των συμμετοχικών τίτλων

Η Εταιρεία έχει σε ισχύ ένα πρόγραμμα αποδοχών βασισμένο σε μετοχικούς τίτλους. Το συνολικό ποσό της δαπάνης κατά τη διάρκεια της περιόδου ωρίμανσης του δικαιώματος καθορίζεται με βάση την εύλογη αξία του προγράμματος κατά την περίοδο που προσφέρεται το δικαίωμα. Οι προϋποθέσεις που δεν σχετίζονται με την αγορά περιλαμβάνονται στις υποθέσεις για τον καθορισμό του αριθμού των δικαιωμάτων που αναμένεται να εξασκηθούν. Σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού η εταιρεία αναθεωρεί τις εκτιμήσεις για τον αριθμό των δικαιωμάτων που αναμένεται να εξασκηθούν. Αναγνωρίζει την επίδραση της αναθεώρησης των αρχικών εκτιμήσεων, εφόσον υπάρξει, στα αποτελέσματα με ανάλογη προσαρμογή των ιδίων κεφαλαίων.

Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων, η Εταιρεία εκδίδει νέες μετοχές. Τα ποσά που εισπράττονται καθαρά από άμεσα έξοδα της συναλλαγής, καταχωρούνται στο μετοχικό κεφάλαιο (ονομαστική αξία) και στο αποθεματικό υπέρ το άρτιο, κατά την άσκηση των δικαιωμάτων.

2.20 Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

Οι προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις αναγνωρίζονται αρχικά στην εύλογη αξία τους και μεταγενέστερα επιμετρούνται σύμφωνα με το αποσβεσμένο κόστος όπου και χρησιμοποιείται η μέθοδος του πραγματικού επιτοκίου. Οι υποχρεώσεις ταξινομούνται σε βραχυπρόθεσμες αν η πληρωμή επίκειται εντός ενός έτους ή λιγότερο. Εάν όχι παρουσιάζονται μέσα στις μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις.

2.21 Προβλέψεις

Προβλέψεις για αποκατάσταση του περιβάλλοντος, έξοδα αναδιοργάνωσης και νομικές υποθέσεις γίνονται όταν η Εταιρεία έχει νομικές ή άλλες συμβατικές υποχρεώσεις που απορρέουν από πράξεις του παρελθόντος, είναι πιθανόν να χρειασθούν μελλοντικές εκροές για την διευθέτηση αυτών των υποχρεώσεων και τα σχετικά ποσά μπορούν να υπολογισθούν με σχετική ακρίβεια. Προβλέψεις αναδιάρθρωσης περιλαμβάνουν πρόστιμα λόγω τερματισμού συμβάσεων μισθώσεων και αμοιβές λόγω εξόδου από την υπηρεσία εργαζομένων. Προβλέψεις δεν μπορεί να γίνουν για ενδεχόμενες μελλοντικές λειτουργικές ζημιές.

Οι προβλέψεις υπολογίζονται με βάση την παρούσα αξία των εκτιμήσεων της διοίκησης και αφορούν στη δαπάνη που θα χρειαστεί για την διευθέτηση των αναμενόμενων υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού. Ο συντελεστής προεξόφλησης που χρησιμοποιείται αντικατοπτρίζει τις συνθήκες της αγοράς και τη διαχρονική αξία του χρήματος καθώς επίσης και επαυξήσεις σχετικές με την υποχρέωση.

Ο λογιστικός χειρισμός που πραγματοποιεί η Εταιρεία σχετικά με την υποχρέωση πλήρωσης συγκεκριμένων στόχων εκπομπών CO₂, είναι ο ακόλουθος: Το ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) κατανέμει ετησίως στα ευρωπαϊκά διυλιστήρια, καθορισμένο αριθμό δικαιωμάτων εκπομπών ρυπογόνων αερίων. Η Εταιρεία αναγνωρίζει τα δικαιώματα που λαμβάνει στο κόστος και αναγνωρίζει πρόβλεψη για το ποσό που θα πρέπει να πληρώσει εφόσον οι εκπομπές της κατά τη διάρκεια της χρονιάς ξεπεράσουν τα δικαιώματα που έχουν ληφθεί. Η πρόβλεψη αναγνωρίζεται ως το ποσό με το οποίο αναμένεται να επιβαρυνθεί η Εταιρεία κατά την εξόφληση της υποχρέωσης και ισούται με την αγοραία, κατά την ημερομηνία του ισολογισμού, τιμή των δικαιωμάτων που απαιτούνται για την κάλυψη των εκπομπών που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι την ημερομηνία αυτή.

2.22 Περιβαλλοντικές υποχρεώσεις

Οι περιβαλλοντικές δαπάνες που σχετίζονται με τρέχοντα ή μελλοντικά έσοδα, κεφαλαιοποιούνται ή εξοδοποιούνται ανάλογα με την περίπτωση. Οι δαπάνες που αφορούν υποχρεώσεις που δημιουργήθηκαν από παρελθούσες δραστηριότητες και που δεν συμβάλλουν στα τρέχοντα ή μελλοντικά έσοδα της εταιρείας, εξοδοποιούνται.

Η Εταιρεία εφαρμόζει πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος η οποία συμμορφώνεται με την ισχύουσα νομο-

θεσία και τους όρους που απορρέουν από τις περιβαλλοντικές και λειτουργικές άδειες των δραστηριοτήτων της. Για τη συμμόρφωση με όλους τους σχετικούς όρους και κανονισμούς η Εταιρεία έχει εφαρμόσει σύστημα παρακολούθησης των διαφόρων παραμέτρων, σύμφωνα και με τις απαιτήσεις των αρμοδίων αρχών. Επίσης προσαρμόζει τα επενδυτικά της προγράμματα για δαπάνες που απαιτούνται για γνωστές μελλοντικές περιβαλλοντολογικές απαιτήσεις. Οι παραπάνω δαπάνες προεκτιμούνται από σχετικές περιβαλλοντικές μελέτες.

Υποχρεώσεις για περιβαλλοντικές δαπάνες επανόρθωσης ή καθαρισμού αναγνωρίζονται όταν οι σχετικές περιβαλλοντικές μελέτες ή εργασίες καθαρισμού είναι πιθανές και οι σχετικές δαπάνες μπορούν εύλογα να εκτιμηθούν. Γενικά, η δημιουργία των σχετικών προβλέψεων συμπίπτει με τη δέσμευση από μέρους της Εταιρείας να προβεί σε υλοποίηση επίσημου σχεδίου δράσης, σε περίπτωση αποβιομηχανοποίησης ή σε περίπτωση κλεισίματος ανενεργών εγκαταστάσεων. Το ποσό της πρόβλεψης είναι η καλύτερη δυνατή εκτίμηση των απαιτούμενων δαπανών. Εάν η διαχρονική αξία του χρήματος είναι σημαντική, το ποσό της πρόβλεψης που αναγνωρίζεται είναι η παρούσα αξία των εκτιμώμενων μελλοντικών δαπανών.

2.23 Αναγνώριση εσόδων

Τα έσοδα περιλαμβάνουν την εύλογη αξία των πωλήσεων αγαθών και παροχής υπηρεσιών, καθαρά από Φόρους Προστιθέμενης Αξίας, τελωνειακά τέλη, εκπτώσεις και επιστροφές. Τα έσοδα αναγνωρίζονται όταν υπάρχει η πιθανότητα τα οικονομικά οφέλη να εισρεύσουν στην Εταιρεία και μπορούν να αποτιμηθούν αξιόπιστα. Η Εταιρεία εκτιμά εάν έχει ρόλο εντολέα ή εκπροσώπου σε κάθε σχετική συμφωνία. Τα έσοδα αναγνωρίζονται ως ακολούθως:

(α) Πωλήσεις αγαθών στη χονδρική αγορά

Οι πωλήσεις αγαθών αναγνωρίζονται όταν η Εταιρεία παραδίδει την ιδιοκτησία και τους κινδύνους που σχετίζονται με την ιδιοκτησία των αγαθών στους πελάτες, τα αγαθά παραδίδονται στους πελάτες και γίνονται αποδεκτά από αυτούς και η είσπραξη της απαίτησης είναι εύλογα εξασφαλισμένη.

(β) Παροχή υπηρεσιών

Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών αναγνωρίζονται κατά την περίοδο εκείνη όπου παρέχεται η υπηρεσία, σύμφωνα με το βαθμό ολοκλήρωσης της συναλλαγής, σε σχέση πάντα και με την πραγματική αξία της υπηρεσίας ως ποσοστό των συνολικών υπηρεσιών που έχουν συμφωνηθεί.

(γ) Έσοδα από τόκους

Τα έσοδα από τόκους αναγνωρίζονται αναλογικά με βάση το χρόνο και με την χρήση του πραγματικού επιτοκίου. Όταν υπάρχει απομείωση των απαιτήσεων, η λογιστική αξία αυτών μειώνεται στο ανακτήσιμο ποσό τους το οποίο είναι η παρούσα αξία των αναμενόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών προεξοφλουμένων με το αρχικό πραγματικό επιτόκιο όπου η έκπτωση κατανέμεται σαν έσοδο από τόκους.

(δ) Έσοδα από μερίσματα

Τα έσοδα από μερίσματα αναγνωρίζονται όταν θεμελιώνεται το δικαίωμα είσπραξής τους.

2.24 Μισθώσεις

Οι μισθώσεις παγίων όπου η Εταιρεία διατηρεί ουσιαστικά όλους τους κινδύνους και οφέλη της ιδιοκτησίας ταξινομούνται ως χρηματοδοτικές μισθώσεις. Οι χρηματοδοτικές μισθώσεις κεφαλαιοποιούνται με την έναρξη της μίσθωσης στη χαμηλότερη μεταξύ της εύλογης αξίας του παγίου στοιχείου ή της παρούσας αξίας των ελάχιστων μισθωμάτων. Κάθε μίσθωμα επιμερίζεται μεταξύ της υποχρέωσης και των χρηματοοικονομικών εξόδων έτσι ώστε να επιτυγχάνεται ένα σταθερό επιτόκιο στην υπολειπόμενη χρηματοοικονομική υποχρέωση. Οι αντίστοιχες υποχρεώσεις από μισθώματα, καθαρές από χρηματοοικονομικά έξοδα, απεικονίζονται στα «Δάνεια». Το μέρος του κόστους χρηματοδότησης της μίσθωσης που αντιστοιχεί σε τόκους αναγνωρίζεται στα αποτελέσματα χρήσης κατά τη διάρκεια της μίσθωσης με τρόπο που να συνεπάγεται σταθερό επιτόκιο στο υπόλοιπο της υποχρέωσης στην κάθε περίοδο. Τα πάγια που αποκτήθηκαν με χρηματοδοτική μίσθωση αποσβένονται στη μικρότερη περίοδο μεταξύ της ωφέλιμης ζωής των παγίων στοιχείων και της διάρκειας μίσθωσής τους.

Η Εταιρεία δεν έχει χρηματοδοτικές μισθώσεις.

Μισθώσεις όπου ένα σημαντικό μέρος των κινδύνων και των ωφελειών της ιδιοκτησίας διατηρούνται από τον εκμισθωτή ταξινομούνται ως λειτουργικές μισθώσεις. Οι πληρωμές που γίνονται για λειτουργικές μισθώσεις (καθαρές από τυχόν κίνητρα που προσφέρθηκαν από τον εκμισθωτή) αναγνωρίζονται στα αποτελέσματα χρήσης αναλογικά κατά τη διάρκεια της μίσθωσης.

2.25 Διανομή μερισμάτων

Η διανομή μερισμάτων στους μετόχους της Εταιρείας αναγνωρίζεται ως υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης στην οποία τα μερίσματα ανακοινώθηκαν και η διανομή εγκρίθηκε από τη γενική συνέλευση των μετόχων.

2.26 Συμβάσεις χρηματοοικονομικής εγγύησης

Οι συμβάσεις χρηματοοικονομικής εγγύησης της Εταιρείας προβλέπουν την αποζημίωση του κατόχου του συμβολαίου για ζημιά την οποία υπέστη σε περίπτωση που ο οφειλέτης δεν εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις του βάσει των συμφωνηθέντων όρων. Οι συμβάσεις χρηματοοικονομικής εγγύησης αναγνωρίζονται αρχικά σαν υποχρέωση στην εύλογη αξία τους η οποία προσαρμόζεται για τυχόν έξοδα συναλλαγών τα οποία συνδέονται άμεσα με τις συγκεκριμένες συμβάσεις. Μεταγενέστερα, η επιμέτρηση της υποχρέωσης γίνεται στη μεγαλύτερη αξία ανάμεσα στην καλύτερη εκτίμηση που μπορεί να γίνει για την εκταμίευση που θα χρειαστεί προκειμένου να τακτοποιηθεί η υποχρέωση όπως είχε διαμορφωθεί κατά την ημερομηνία του ισολογισμού και το ποσό που αναγνωρίστηκε μείον τις συσσωρευμένες αποσβέσεις.

2.27 Αλλαγές στις λογιστικές πολιτικές

Η Εταιρεία έχει υιοθετήσει τις τροποποιήσεις που περιγράφονται αναλυτικά στη Σημ. 2.1.1 για πρώτη φορά την οικονομική περίοδο που ξεκίνησε τη 1η Ιανουαρίου 2017. Η υιοθέτηση αυτή δεν είχε σημαντικές επιπτώσεις στις λογιστικές πολιτικές της Εταιρείας.

2.28 Συγκριτικά στοιχεία

Όπου ήταν αναγκαίο τα συγκριτικά στοιχεία έχουν ανακαταμετρηθεί για να συμφωνούν με τις αλλαγές στην παρουσίαση των στοιχείων της παρούσης χρήσεως.

3. Διαχείριση χρηματοοικονομικού κινδύνου

3.1 Παράγοντες χρηματοοικονομικού κινδύνου

Οι δραστηριότητες της Εταιρείας επικεντρώνονται πρωτίστως στον κλάδο Διύλισης (συμπεριλαμβανομένων και των Χημικών) και δευτερευόντως στην Έρευνα Υδρογονανθράκων. Ως εκ τούτου, η Εταιρεία εκτίθεται σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους και κινδύνους σχετιζόμενους με την αγορά πετρελαιοειδών, όπως κινδύνους διακύμανσης των συναλλαγματικών ισοτιμιών, της τιμής των πετρελαιοειδών στις διεθνείς αγορές και των επιτοκίων, πιστωτικό κίνδυνο καθώς και κίνδυνο ρευστότητας και ταμειακών ροών. Συμβαδίζοντας με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και μέσα στα πλαίσια της εκάστοτε τοπικής αγοράς και νομικού πλαισίου, το γενικό πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνων της Εταιρείας εστιάζεται στην μείωση πιθανής έκθεσης στη μεταβλητότητα της αγοράς και / ή στην μετρίαση οποιασδήποτε αρνητικής επίδρασης στη χρηματοοικονομική θέση της Εταιρείας, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό. Σε γενικές γραμμές, τα θέματα που επηρεάζουν τη λειτουργία της Εταιρείας συνοψίζονται παρακάτω:

Μακροοικονομικό Περιβάλλον: Μετά από μια παρατεταμένη περίοδο οικονομικής ύφεσης μεταξύ 2009-2016, κατά την οποία το πραγματικό ΑΕΠ μειώθηκε κατά 26%, η ελληνική οικονομία άρχισε να ανακάμπτει το 2016 και συνέχισε την ανάπτυξή της το 2017, με το ΑΕΠ να σημειώνει συνεχή αύξηση τα 3 πρώτα τρίμηνα του έτους. Η οικονομική ανάκαμψη, η βελτίωση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος, η ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης υλοποίησης του προγράμματος διάσωσης της ΕΕ και η σημαντική πρόοδος στην Τρίτη αξιολόγηση, καθώς και η βελτίωση της εμπιστοσύνης που αντανάκλαται στις αποδόσεις των ελληνικών κρατικών ομολόγων, συνέβαλαν στη βελτίωση του μακροοικονομικού περιβάλλοντος στη χώρα. Η ανάπτυξη της απασχόλησης είχε θετικό αντίκτυπο στο εισόδημα και στην ιδιωτική κατανάλωση. Ωστόσο, η αύξηση του πληθωρισμού και των μισθών κινείται ακόμη σε χαμηλά επίπεδα.

Η συνολική κατανάλωση καυσίμων μειώθηκε κατά 1,9% το 2017, κυρίως ως αποτέλεσμα της μείωσης στη ζήτηση του πετρελαίου θέρμανσης λόγω των ήπιων καιρικών συνθηκών κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2017 και των υψηλότερων

τιμών των πετρελαιοειδών προϊόντων στα τέλη του έτους. Η ζήτηση καυσίμων κίνησης έπεσε στα επίπεδα του 2015 (μείωση κατά 1,2%) κατά τη διάρκεια του έτους, καθώς η κατανάλωση βενζίνης ήταν αρκετά χαμηλότερη, αντισταθμίζοντας την υψηλότερη ζήτηση πετρελαίου κίνησης.

Παρά την οικονομική ανάκαμψη που σημειώθηκε το 2017, εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες σχετικά με τη βιωσιμότητα του τραπεζικού συστήματος και την κρατική χρηματοδότηση μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος διάσωσης, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στις αξιολογήσεις κινδύνου και τη διαμόρφωση τιμών στις κεφαλαιαγορές. Οι οικονομικές εξελίξεις στη χώρα βρίσκονται εκτός ελέγχου της Εταιρείας, ωστόσο η Διοίκηση της Εταιρείας αξιολογεί συνεχώς την κατάσταση και τις πιθανές μελλοντικές εξελίξεις προκειμένου να διασφαλίσει τη λήψη όλων των απαιτούμενων μέτρων για την ελαχιστοποίηση τυχόν επιπτώσεων στις δραστηριότητες της Εταιρείας στην Ελλάδα.

Συναλλαγματικός κίνδυνος: Οι δραστηριότητες της Εταιρείας είναι προστατευμένες από τη φύση τους από τον κίνδυνο που προκύπτει από συναλλαγματικές ισοτιμίες, καθώς όλες οι συναλλαγές που γίνονται στον πετρελαιοειδών τομέα βασίζονται σε διεθνείς τιμές αναφοράς σε δολάρια Αμερικής τόσο για το αργό πετρέλαιο όσο και για τα προϊόντα πετρελαιοειδών. Όλες οι διεθνείς αγορές και πωλήσεις αργού πετρελαίου και προϊόντων πετρελαιοειδών διενεργούνται σε δολάρια Αμερικής, ενώ οι πωλήσεις σε τοπικές αγορές είτε γίνονται σε δολάρια Αμερικής είτε μετατρέπονται στο τοπικό νόμισμα για λογιστικούς λόγους χρησιμοποιώντας τις διεθνείς τιμές αναφοράς της ημερομηνίας συναλλαγής.

Κίνδυνος μεταβολής τιμών: Η διαχείριση κινδύνων που αφορούν τις τιμές των προϊόντων πραγματοποιείται από την επιτροπή διαχείρισης εμπορικών κινδύνων στην οποία μετέχουν ανώτερα στελέχη των εμπορικών και οικονομικών διευθύνσεων, ενώ για τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους η διαχείριση γίνεται από τις Οικονομικές Υπηρεσίες της Εταιρείας, πάντα στα πλαίσια των εγκρίσεων που έχουν δοθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο. Οι Οικονομικές Υπηρεσίες προσδιορίζουν και εκτιμούν τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους σε στενή συνεργασία με τις λειτουργικές μονάδες της Εταιρείας.

Εξασφάλιση τροφοδοσίας με αργό πετρέλαιο: Οι εξελίξεις που έλαβαν χώρα κατά τα τελευταία 2,5 χρόνια στις διεθνείς και περιφερειακές αγορές, οδήγησαν σε μείωση του κόστους πρώτων υλών για την Εταιρεία, καθώς και σε διευρυμένη δυνατότητα επιλογής προμηθευτών. Οι διεθνείς τιμές αναφοράς του αργού πετρελαίου το Δεκέμβριο του 2017 εμφανίζουν πάνω από 40% μείωση σε σχέση με το υψηλό όριο του 2014. Αποτέλεσμα των εξελίξεων αυτών είναι η μείωση του κόστους εφοδιασμού με αργό πετρέλαιο, κυρίως βαρέων αργών υψηλού θείου αλλά και ελαφριών αργών χαμηλού θείου, τα οποία αποτελούν την κύρια πρώτη ύλη για διυλιστήρια υψηλής πολυπλοκότητας όπως αυτά της Εταιρείας, βελτιώνοντας την ανταγωνιστικότητα των διυλιστηρίων στη Μεσόγειο συγκριτικά με αντίστοιχες εταιρείες παγκοσμίως. Η Εταιρεία κατάφερε να επωφεληθεί από τις εξελίξεις διαφοροποιώντας το μείγμα εφοδιασμού σε σχέση με προηγούμενα χρόνια.

Χρηματοδότηση δραστηριοτήτων: Δεδομένης της οικονομικής συγκυρίας από το 2011 έως και σήμερα, η Εταιρεία έχει εστιάσει στη διαχείριση της μέσης διάρκειας ζωής των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού, στη χρηματοδότηση του επενδυτικού του πλάνου καθώς και στη διαχείριση του κινδύνου ρευστότητας. Σύμφωνα με τις παραπάνω προτεραιότητες και το μεσοπρόθεσμο πλάνο χρηματοδότησης, η Εταιρεία έχει διατηρήσει μια αναλογία μακροπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων δανείων, λαμβάνοντας υπόψη την πιστοδοτική δυνατότητα των τραπεζών και των αγορών κεφαλαίου, τη διαχείριση των χρηματοροών, καθώς και εμπορικές παραμέτρους. Περίπου 40% του συνολικού δανεισμού, χρηματοδοτείται από μεσοπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες γραμμές πίστωσης ενώ το υπόλοιπο χρηματοδοτείται από βραχυπρόθεσμο δανεισμό.

Τον Απρίλιο του 2016 η Εταιρεία αποπλήρωσε το δάνειο των \$364 εκ. Επιπλέον, το Μάιο του 2016 η Εταιρεία ολοκλήρωσε συμφωνία παροχής πιστωτικής γραμμής €400 εκ., αποτελούμενης από δύο τμήματα, το πρώτο με δέσμευση εκταμίευσης ύψους €240 εκ. και το δεύτερο ύψους €160 εκ. χωρίς δέσμευση. Η πιστωτική γραμμή έχει διάρκεια 18 μηνών, με δυνατότητα παράτασης έξι μηνών, η οποία ασκήθηκε τον Ιούλιο του 2017 και στην οποία συναίνεσαν όλες οι συμμετέχουσες τράπεζες. Η νέα ημερομηνία λήξης της πιστωτικής γραμμής είναι το Μάιο του 2018 ενώ το υπόλοιπο του δεσμευμένου τμήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2017 ήταν €239 εκ. Το υπόλοιπο του μη δεσμευμένου τμήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2017 ήταν σε €0 εκ.

Τον Οκτώβριο του 2016, η Εταιρεία παρέτεινε την ημερομηνία λήξης του κοινοπρακτικού ομολογιακού δανείου ύψους €400 εκ. έως τον Οκτώβριο του 2017, με δυνατότητα επέκτασης δύο επιπλέον εξαμήνων. Τον Οκτώβριο του 2017 η Εταιρεία παρέτεινε την ημερομηνία λήξης μέρους του κοινοπρακτικού ομολογιακού δανείου έως τον Απρίλιο του 2018, ενώ ήδη βρίσκεται σε διαδικασία ανανέωσής του. Σύμφωνα με τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνου της Εταιρείας για αύξηση του ποσοστού των δανειακών διευκολύνσεων με δέσμευση, η Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ ολοκλήρωσε τον Ιανουάριο του 2015 την εξασφάλιση κοινοπρακτικού ομολογιακού δανείου με δέσμευση, ύψους €200 εκ., με διάρκεια τριών ετών. Τον

Ιανουάριο του 2018 η Εταιρεία επέκτεινε την ημερομηνία λήξης του δανείου μέχρι τον Φεβρουάριο του 2018 και βρίσκεται στη διαδικασία ανανέωσης για τρία επιπλέον έτη. Αναλυτικότερη αναφορά γίνεται στην παράγραφο (γ) Κίνδυνος ρευστότητας όπως επίσης και στη Σημ. 16.

Διαχείριση κεφαλαίων: Δεύτερη βασική προτεραιότητα της Εταιρείας αποτελεί η διαχείριση του Ενεργητικού, όπου η Εταιρεία απασχολεί κεφάλαια ύψους, περίπου €3,6 δισ., τα οποία καλύπτουν ανάγκες για κεφάλαιο κίνησης, επενδύσεις σε πάγια στοιχεία αλλήλ και την επένδυση στον Όμιλο ΔΕΠΑ. Το κυκλοφορούν ενεργητικό χρηματοδοτείται κυρίως από τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις (συμπεριλαμβανομένου και του βραχυπρόθεσμου τραπεζικού δανεισμού), οι οποίες χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση του κεφαλαίου κίνησης (αποθέματα και πελάτες). Ως αποτέλεσμα του επενδυτικού πλάνου, την περίοδο 2007- 2012, το επίπεδο καθαρού δανεισμού αυξήθηκε στο 50% των συνολικών απασχολούμενων κεφαλαίων, ενώ το υπόλοιπο χρηματοδοτείται από ίδια κεφάλαια. Η Εταιρεία έχει ξεκινήσει διαδικασία μείωσης του επιπέδου καθαρού δανεισμού μέσω αξιοποίησης των αυξημένων λειτουργικών χρηματοροών μετά την ολοκλήρωση και λειτουργία του νέου διυλιστηρίου Ελευσίνας. Η διαδικασία αυτή αναμένεται να οδηγήσει σε χαμηλότερο δείκτη Δανείων προς Ίδια Κεφάλαια, καλύτερη αντιστοίχιση των ημερομηνιών λήξης των στοιχείων Ενεργητικού και Παθητικού, καθώς και σε χαμηλότερο κόστος δανεισμού.

(α) Κίνδυνος αγοράς

ι. Συναλλαγματικός κίνδυνος

Όπως εξηγείται στη σημείωση 2.4, το λειτουργικό νόμισμα της Εταιρείας είναι το Ευρώ. Ωστόσο, σύμφωνα με την κοινή διεθνή πρακτική, όλες οι διεθνείς συναλλαγές αργού πετρελαίου και εμπορίας πετρελαιοειδών βασίζονται στις διεθνείς τιμές αναφοράς σε δολάρια ΗΠΑ.

Ο συναλλαγματικός νομισματικός κίνδυνος προκύπτει από τρεις τύπους έκθεσης σε κίνδυνο:

- **Κίνδυνος αποτίμησης στοιχείων της κατάστασης οικονομικής θέσης:** Το μεγαλύτερο μέρος από τα αποθέματα που διατηρεί η Εταιρεία αποτιμάται σε Ευρώ ενώ η υποκείμενη του αξία προσδιορίζεται σε Δολάρια Αμερικής. Ως εκ τούτου, πιθανή υποτίμηση του Δολαρίου έναντι του Ευρώ οδηγεί σε μείωση της αξίας ρευστοποίησης των αποθεμάτων που συμπεριλαμβάνονται στη κατάσταση οικονομικής θέσης. Σαν μέτρο αντιστάθμισης μέρους του συγκεκριμένου κινδύνου, σημαντικό μέρος των υποχρεώσεων της Εταιρείας προς προμηθευτές (αγορά αργού και έτοιμων πετρελαιοειδών προϊόντων) πραγματοποιείται σε δολάρια περιορίζοντας τον κίνδυνο μεταβολής της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Σημειώνεται όμως ότι ενώ στην περίπτωση υποτίμησης του δολαρίου η επίδραση στη κατάσταση οικονομικής θέσης αντισταθμίζεται, σε περιπτώσεις ανατίμησης του δολαρίου η αποτίμηση σε αγοραία αξία τέτοιων υποχρεώσεων οδηγεί σε συναλλαγματικές ζημιές χωρίς αντισταθμισμένα οφέλη, καθώς τα αποθέματα εξακολουθούν να παρουσιάζονται στη κατάσταση οικονομικής θέσης σε τιμή κτήσης. Στις 31 Δεκεμβρίου 2017 εάν το Ευρώ είχε εξασθενήσει έναντι του Δολαρίου κατά 5% διατηρώντας όλα τα άλλα μεταβλητά στοιχεία σταθερά τα προ φόρων αποτελέσματα θα μειώνονταν περίπου κατά €13 εκ. κυρίως ως αποτέλεσμα των κερδών/ζημιών από συναλλαγματικές διαφορές στην μετατροπή των δολαριακών εμπορικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων, χρηματικών διαθεσίμων και στην μετατροπή των δολαριακών δανείων.
- **Κίνδυνος μετατροπής μεικτού περιθωρίου:** Λόγω του ότι οι περισσότερες συναλλαγές σε αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου βασίζονται σε διεθνείς τιμές Platts σε δολάρια, το μεικτό κέρδος της Εταιρείας σε Ευρώ διαφοροποιείται ανάλογα με την εκάστοτε ισοτιμία. Η πρόσφατη μεταβλητότητα της αγοράς έχει επιδράσει αρνητικά στην δυνατότητα και το κόστος κάλυψης του κινδύνου αυτού. Για το λόγο αυτό η Εταιρεία δεν προέβη σε μεγάλο ύψος πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου μετατροπής του μεικτού περιθωρίου σε Ευρώ. Η συγκεκριμένη έκθεση σε κίνδυνο σχετίζεται γραμμικά με το μεικτό περιθώριο της Εταιρείας καθώς οποιαδήποτε ανατίμηση/ υποτίμηση του ευρώ έναντι του δολαρίου οδηγεί σε αντίστοιχη ζημιά/ κέρδος μετατροπής στα αποτελέσματα της περιόδου.
- **Κίνδυνος ξένων θυγατρικών:** Όπου η Εταιρεία λειτουργεί εκτός Ευρωζώνης υπάρχει επιπλέον έκθεση σε κίνδυνο που συνδέεται με τη σχετική ισοτιμία μεταξύ του δολαρίου (τρόπος καθορισμού βασικής τιμής), του Ευρώ (νόμισμα παρουσίασης) και του τοπικού νομίσματος (νόμισμα συναλλαγής). Όπου είναι δυνατό η Εταιρεία προσπαθεί να ελέγξει την έκθεση στον κίνδυνο αυτό, μεταφέροντας και συγκεντρώνοντας το σύνολο των συναλλαγμάτων σε επίπεδο Ομίλου. Παρ' ότι σημαντική για τις εκτός Ελλάδας θυγατρικές, η συνολική έκθεση στον κίνδυνο αυτό δεν θεωρείται σημαντική για την Εταιρεία.

ii. Κίνδυνος διακύμανσης τιμής προϊόντων

Η διύλιση, ως βασική δραστηριότητα της Εταιρείας, δημιουργεί έκθεση σε κίνδυνο αγοράς τιμής προϊόντων. Αλλαγές στις τρέχουσες τιμές αγοράς ή στις τιμές των συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης σε σχέση με τις τιμές κόστους επηρεάζουν την αξία των αποθεμάτων, ενώ η έκθεση στα περιθώρια διύλισης (συνδυασμός τιμής αργού και προϊόντων) επηρεάζει τις μελλοντικές ταμειακές ροές της επιχείρησης.

Στην περίπτωση του κινδύνου διακύμανσης τιμής προϊόντων, το επίπεδο έκθεσης σε κίνδυνο καθορίζεται από το απόθεμα στο τέλος κάθε περιόδου. Σε περιόδους απότομης πτώσης τιμών, καθώς η πολιτική της μητρικής Εταιρείας είναι να παρουσιάζει τα αποθέματα στο χαμηλότερο της τιμής κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας, τα αποτελέσματα επηρεάζονται από την υποτίμηση αξίας των αποθεμάτων. Το μέγεθος της έκθεσης στον κίνδυνο αυτό σχετίζεται απευθείας με το ύψος των αποθεμάτων και το ποσοστό της μείωσης των τιμών. Στο βαθμό που η χρήση τέτοιων χρηματοοικονομικών προϊόντων αξιολογείται ως συμφέρουσα από άποψη απόδοσης σε σχέση με το βαθμό κινδύνου, τη δομή της αγοράς και τα διαθέσιμα πιστωτικά όρια για τέτοιου είδους συναλλαγές, η Εταιρεία προβαίνει σε μείωση της έκθεσης στο κίνδυνο με πράξεις αντιστάθμισης κινδύνου σε παράγωγα.

Η έκθεση στον κίνδυνο μεταβολών περιθωρίων διύλισης σχετίζεται με το απόλυτο μέγεθος των περιθωρίων διύλισης κάθε διυλιστηρίου. Αυτά καθορίζονται με βάση τις τιμές αναφοράς Platts και διαμορφώνονται σε καθημερινή βάση. Η μεταβολή περιθωρίων έχει ανάλογη επίπτωση στα κέρδη της Εταιρείας. Η Εταιρεία, όπου αυτό είναι εφικτό, αποσκοπεί σε αντιστάθμιση μέρους του κινδύνου που αφορά στο κομμάτι της παραγωγής του που θα πωληθεί μελλοντικά. Αυτό όμως δεν είναι εφικτό να συμβεί σε όλες τις συνθήκες της αγοράς, όπως για παράδειγμα όταν οι τιμές συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης βρίσκονται χαμηλότερα από το επίπεδο των τρεχουσών (spot) τιμών αγοράς (backwardated market) ή όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμα πιστωτικά όρια για τέτοιου είδους συναλλαγές.

iii. Κίνδυνος ταμειακών ροών και κίνδυνος μεταβολών εύλογης αξίας λόγω μεταβολών των επιτοκίων

Τα λειτουργικά έσοδα και ταμειακές ροές είναι ανεξάρτητα των μεταβολών στα χρηματοοικονομικά επιτόκια, δεδομένου του χαμηλού επιπέδου επιτοκίων αναφοράς που επικρατούν. Ο δανεισμός με μεταβλητά επιτόκια εκθέτει την Εταιρεία σε κίνδυνο χρηματικών ροών από διακυμάνσεις στα επιτόκια, ενώ ο δανεισμός με σταθερά επιτόκια σε κίνδυνο μεταβολών της εύλογης αξίας. Ο δανεισμός της Εταιρείας είναι μεταβλητού επιτοκίου. Ανάλογα με τα εκάστοτε επίπεδα καθαρού δανεισμού, η μεταβολή των επιτοκίων βάσης δανεισμού (EURIBOR ή LIBOR), έχει αναλογική επίπτωση στα αποτελέσματα της Εταιρείας. Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, εάν το επιτόκιο των δανείων σε Ευρώ ήταν κατά 0,5% υψηλότερο, των λοιπών μεταβλητών στοιχείων τηρουμένων σταθερών, τα προ φόρων κέρδη θα μειώνονταν κατά €13 εκ..

(β) Πιστωτικός κίνδυνος**i. Διαχείριση ρίσκου**

Η διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου επιτελείται κεντρικά, σε επίπεδο Ομίλου. Ο πιστωτικός κίνδυνος πηγάζει από τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, τις καταθέσεις σε τράπεζες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία, καθώς και από έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο από πελάτες χονδρικής, συμπεριλαμβανομένων ανεξόφλητων υπολοίπων πελατών και δεσμευμένων συναλλαγών. Όπου οι πελάτες χονδρικής μπορεί να αξιολογηθούν από ανεξάρτητη αρχή, αυτές οι αξιολογήσεις χρησιμοποιούνται στη διαχείριση του συγκεκριμένου πιστωτικού κινδύνου. Σε περίπτωση όπου δεν υπάρχει ανεξάρτητη αξιολόγηση, το τμήμα διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου αξιολογεί την πιστοληπτική ικανότητα του πελάτη λαμβάνοντας υπ' όψη την οικονομική του κατάσταση, προηγούμενες συναλλαγές καθώς και άλλες παραμέτρους. Τα πιστωτικά όρια πελατών καθορίζονται με βάση εσωτερικές ή εξωτερικές αξιολογήσεις πάντα εντός των καθορισμένων από τη Διοίκηση ορίων. Η χρήση πιστωτικών ορίων παρακολουθείται σε τακτά διαστήματα.

ii. Πιστωτική φερεγγυότητα

Η πιστωτική φερεγγυότητα των ταμειακών διαθεσίμων, ταμειακών ισοδύναμων και δεσμευμένων καταθέσεων αξιολογείται με αναφορά σε εξωτερικές αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας από τους οίκους αξιολόγησης Moody's, όπως παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Αξιολόγηση τραπεζών (σε εκ. €)	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Baa2	380	408
BBB-	1	0
Caa3	432	481
Συνολικά αποσχιλούμενα κεφάλαια	813	889

Λόγω των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά, η έγκριση των πιστωτικών ορίων είναι αποτέλεσμα μιας πιο αυστηρής διαδικασίας που εμπλέκει όλα τα επίπεδα της ανώτερης διοίκησης. Γι' αυτό το λόγο έχει δημιουργηθεί η επιτροπή πιστώσεων της Εταιρείας, η οποία παρακολουθεί τους σημαντικούς πιστωτικούς κινδύνους ολόκληρης της Εταιρείας (Σημ.11).

(γ) Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας αντιμετωπίζεται με την εξασφάλιση ικανών ταμειακών πόρων και διαθεσίμων καθώς και την εξασφάλιση επαρκών πιστωτικών ορίων με τις συνεργαζόμενες τράπεζες. Λόγω της δυναμικής φύσης των δραστηριοτήτων του, η Εταιρεία έχει σαν στόχο να διατηρεί ευελιξία χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων της μέσω ταμειακών διαθεσίμων και πιστωτικών γραμμών.

Όποτε θεωρηθεί συμφέρον για την Εταιρεία, αλλά και για την επίτευξη ευνοϊκότερων όρων συναλλαγών, (όπως καλύτερες τιμές, υψηλότερα πιστωτικά όρια, μεγαλύτερη περίοδο πίστωσης), η Εταιρεία προβλέπει για την έκδοση βραχυπρόθεσμων εγγυητικών επιστολών ή ενέγγυων πιστώσεων για την πληρωμή υποχρεώσεων προς προμηθευτές, χρησιμοποιώντας υπάρχουσες γραμμές πίστωσης με εγχώριες και διεθνείς τράπεζες, βάσει των εγκεκριμένων όρων και προϋποθέσεων κάθε τράπεζας σχετικά με το ποσό, το νόμισμα, τη μέγιστη διάρκεια διακράτησης, τις εγγυήσεις κ.α. Στο βαθμό που οι υποχρεώσεις αυτές έχουν καταστεί πληρωτέες πριν την ημερομηνία ισολογισμού, αυτές περιλαμβάνονται στα υπόλοιπα προμηθευτών στον Ισολογισμό. Περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με τα δάνεια αναφέρονται στη Σημ. 16.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα ποσά των δανείων της Εταιρείας που θα πρέπει να αποπληρωθούν ή να αναχρηματοδοτηθούν εντός του 2018, καθώς και οι σχετικές περίοδοι λήξης:

	Α' Εξάμηνο 2018	Β' Εξάμηνο 2018	2018	Δάνειο προς αποπληρωμή	Δάνειο προς αναχρηματοδότηση
(€ εκατ.)					
Κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο €350 εκατ.	-	348	348	-	348
Ομολογιακό δάνειο €400 εκατ.	284	-	284	-	284
Ομολογιακό δάνειο €200 εκατ.	200	-	200	-	200
Ομολογιακό δάνειο €400 εκατ.	239	-	239	239	-
Δάνεια Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων	22	22	44	44	-
Δάνειο HPF €488 εκατ.	-	-	-	-	-
	745	370	1.115	283	832

Η Εταιρεία βρίσκεται σε διαδικασία εκτέλεσης σχεδίου αναχρηματοδότησης για τα παραπάνω ομολογιακά και κοινοπρακτικά δάνεια. Μετά από διαπραγματεύσεις με τις ενδιαφερόμενες τράπεζες, η Εταιρεία έλαβε τους προτεινόμενους βασικούς όρους για την αναχρηματοδότηση κάποιων από τα παραπάνω δάνεια καθώς και όρους για μια νέα διμερή δανειακή σύμβαση. Το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε το προτεινόμενο σχέδιο αναχρηματοδότησης, καθώς και τις περαιτέρω απαιτούμενες ενέργειες για τη σύναψη των νέων δανειακών συμβάσεων. Η Εταιρεία αναμένει την ολοκλήρωση της αναχρηματοδότησης εν ευθέτω χρόνω, πριν τη λήξη των υφιστάμενων δανείων.

Ο παρακάτω πίνακας αναλύει τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις και τις καθαρές χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις από παράγωγα, ομαδοποιημένες κατά ημερομηνία λήξης, όπως αυτή υπολογίζεται σύμφωνα με το χρονικό υπόλοιπο από την ημερομηνία Ισολογισμού μέχρι τη συμβατική ημερομηνία λήξης. Τα ποσά που εμφανίζονται στον πίνακα αποτελούν τις συμβατικές ταμειακές ροές.

	Εντός 1 έτος	Μεταξύ 1 & 2 έτη	Μεταξύ 2 & 5 έτη	Πάνω από 5 έτη
31 Δεκεμβρίου 2017				
Δανεισμός	1.559.476	372.000	614.717	-
Παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία	-	-	-	-
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	1.533.676	-	-	-
31 Δεκεμβρίου 2016				
Δανεισμός	1.187.756	651.529	913.546	23.239
Παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία	-	-	-	-
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	1.668.664	-	-	-

Τα ποσά που περιλαμβάνονται στη σειρά «Δανεισμός» του πίνακα δεν αντιστοιχούν στα ποσά της κατάστασης οικονομικής θέσης, καθώς αφορούν συμβατικές μη προεξοφλημένες μελλοντικές ταμειακές ροές, οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο το κεφάλαιο όσο και τον μελλοντικό τόκο που θα προκύψει στο αντίστοιχο έτος.

Τα ποσά που περιλαμβάνονται στη σειρά «Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις» του πίνακα επίσης δεν αντιστοιχούν στα ποσά του ισολογισμού, καθώς περιλαμβάνουν μόνο χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

3.2 Διαχείριση κινδύνου κεφαλαίου

Οι στόχοι της Εταιρείας σε σχέση με την κεφαλαιακή δομή της, η οποία περιλαμβάνει ίδια κεφάλαια και δανειακή χρηματοδότηση, είναι να διασφαλίσει τη δυνατότητα απρόσκοπτης λειτουργίας της εταιρείας στο μέλλον, να διατηρήσει την ιδανική κεφαλαιακή δομή από πλευράς κόστους και ταυτόχρονα να εξασφαλίσει ότι πληρούνται οι οικονομικοί όροι των δανειακών συμβάσεων.

Η Εταιρεία για να διατηρήσει ή να προσαρμόσει την κεφαλαιακή της διάρθρωση μπορεί να μεταβάλει το μείρισμα προς τους μετόχους, να επιστρέψει κεφάλαιο στους μετόχους, να εκδώσει νέες μετοχές ή να εκποιήσει περιουσιακά στοιχεία για να μειώσει το χρέος της.

Σύμφωνα και με την πρακτική που ακολουθεί ο κλάδος, η Εταιρεία παρακολουθεί την κεφαλαιακή δομή και το δανεισμό της με βάση το συντελεστή μόχλευσης. Ο εν λόγω συντελεστής υπολογίζεται διαιρώντας τον καθαρό δανεισμό με τα συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια. Ο καθαρός δανεισμός υπολογίζεται ως ο συνολικός δανεισμός, μακροπρόθεσμος και βραχυπρόθεσμος όπως εμφανίζεται στον ισολογισμό, μείον τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα και τα διαθέσιμα προς πώληση χρηματοοικονομικά στοιχεία. Τα συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια υπολογίζονται ως τα συνολικά ίδια κεφάλαια, όπως εμφανίζονται στον ισολογισμό, πλέον του καθαρού δανεισμού.

Οι συντελεστές μόχλευσης στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και 2016 αντίστοιχα είχαν ως εξής:

	ΣΗΜ.	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Σύνολο δανεισμού	16	2.614.530	2.610.699
Μείον: Ταμειακά διαθέσιμα, ισοδύναμα & δεσμευμένες καταθέσεις	12	(813.251)	(888.783)
Μείον: Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση		(1.252)	(1.017)
Καθαρός δανεισμός		1.800.027	1.720.899
Ίδια κεφάλαια		1.809.223	1.590.150
Συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια		3.609.250	3.311.049
Συντελεστής μόχλευσης		50%	52%

3.3 Προσδιορισμός των ευλόγων αξιών

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και υποχρεώσεων που επιμετρούνται στην εύλογη αξία, ανά μέθοδο επιμέτρησης. Οι διαφορετικές κατηγορίες είναι οι ακόλουθες:

- Δημοσιευόμενες τιμές αγοράς (χωρίς τροποποίηση ή αναπροσαρμογή) για χρηματοοικονομικά στοιχεία που διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές (επίπεδο 1).
- Τεχνικές αποτίμησης βασισμένες απευθείας σε δημοσιευόμενες τιμές αγοράς (εξαιρώντας τα χρηματοοικονομικά στοιχεία εκείνα που περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1) ή υπολογιζόμενες εμμέσως από δημοσιευόμενες τιμές αγοράς για παρόμοια εργαλεία (επίπεδο 2).
- Τεχνικές αποτίμησης που δεν βασίζονται σε διαθέσιμες πληροφορίες από τρέχουσες συναλλαγές σε ενεργές χρηματαγορές (επίπεδο 3).

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που επιμετρούνται στην εύλογη αξία κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 έχουν ως εξής:

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	11.514	-	11.514
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	1.252	-	-	1.252

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
	1.252	11.514	-	12.766
Στοιχεία υποχρεώσεων				
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	-	-	-
	-	-	-	-

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού και παθητικού που επιμετρούνται στην εύλογη αξία κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 έχουν ως εξής:

	Επίπεδο 1	Επίπεδο 2	Επίπεδο 3	Σύνολο
Στοιχεία ενεργητικού				
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	15.192	-	15.192
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	1.017	-	-	1.017
	1.017	15.192	-	16.209
Στοιχεία υποχρεώσεων				
Παράγωγα πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	-	-	-
	-	-	-	-

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές, προσδιορίζεται με βάση τις δημοσιευόμενες τιμές που ισχύουν κατά την ημερομηνία του ισολογισμού. «Ενεργός» χρηματαγορά υπάρχει όταν υπάρχουν άμεσα διαθέσιμες και αναθεωρούμενες σε τακτά διαστήματα τιμές, που δημοσιεύονται από χρηματιστήριο, χρηματιστή, κλάδο, οργανισμό αξιολόγησης ή οργανισμό εποπτείας. Αυτά τα χρηματοοικονομικά εργαλεία περιλαμβάνονται στο επίπεδο 1.

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές (π.χ. συμβόλαια παραγωγών εκτός της αγοράς παραγωγών) προσδιορίζεται με την χρήση τεχνικών αποτίμησης, οι οποίες βασίζονται ως επί το πλείστον σε διαθέσιμες πληροφορίες για συναλλαγές που διενεργούνται σε ενεργές αγορές ενώ χρησιμοποιούν κατά το δυνατό λιγότερες εκτιμήσεις της οικονομικής οντότητας. Αυτά τα χρηματοοικονομικά εργαλεία περιλαμβάνονται στο επίπεδο 2.

Εάν οι τεχνικές αποτίμησης δεν βασίζονται σε διαθέσιμες πληροφορίες της αγοράς τότε τα χρηματοοικονομικά εργαλεία περιλαμβάνονται στο επίπεδο 3.

Τεχνικές που χρησιμοποιεί η Εταιρεία για να επιμετρήσει τα χρηματοοικονομικά στοιχεία περιλαμβάνουν:

- Τιμές αγοράς ή τιμές διαπραγματευτών για παρόμοια στοιχεία.
- Την εύλογη αξία των πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου εμπορευμάτων, η οποία προσδιορίζεται ως η παρούσα αξία των μελλοντικών χρηματοροών.

Για τα έτη 2017 και 2016 δεν υπήρξαν μεταφορές ποσών μεταξύ επιπέδων.

Οι λογιστικές αξίες των παρακάτω χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων προσεγγίζουν την εύλογη τους αξία:

- Εμπορικές και λοιπές απαιτήσεις
- Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα
- Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις
- Δάνεια

4. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και κρίσεις

Οι εκτιμήσεις και παραδοχές συνεχώς επανεκτιμούνται και βασίζονται στην εμπειρία του παρελθόντος, όπως αυτή προσαρμόζεται σύμφωνα με τις τρέχουσες συνθήκες αγοράς και άλλους παράγοντες περιλαμβανομένων προσδοκιών για μελλοντικά γεγονότα τα οποία θεωρούνται λογικά υπό τις παρούσες συνθήκες.

Η Εταιρεία προβαίνει σε εκτιμήσεις και παραδοχές που σχετίζονται με το μέλλον. Συνεπώς οι εκτιμήσεις αυτές εξ' ορι-

σμού σπάνια ταυτίζονται με τα πραγματικά γεγονότα. Οι εκτιμήσεις και υποθέσεις που συνεπάγονται σημαντικό κίνδυνο επανεκτίμησης στη λογιστική αξία των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού στην επόμενη περίοδο αναφέρονται κατωτέρω.

ι. Σημαντικές λογιστικές εκτιμήσεις και παραδοχές

(α) Φόρος εισοδήματος

Η Εταιρεία υπόκειται περιοδικά σε φορολογικούς ελέγχους από τις φορολογικές αρχές. Η διαδικασία προσδιορισμού του φόρου εισοδήματος και της αναβαλλόμενης φορολογίας είναι πολύπλοκη και απαιτεί σε μεγάλο βαθμό να γίνουν εκτιμήσεις και να ασκηθεί κρίση. Υπάρχουν πολλές συναλλαγές και υπολογισμοί για τους οποίους ο τελικός προσδιορισμός του φόρου είναι αβέβαιος. Σε περίπτωση που τα φορολογικά θέματα δεν έχουν διευθετηθεί με τις τοπικές αρχές, η Διοίκηση λαμβάνει υπόψιν την εμπειρία του παρελθόντος και τη συμβουλή ειδικών σε φορολογικά και νομικά θέματα, προκειμένου να αναλύσει τα συγκεκριμένα γεγονότα και συνθήκες, να ερμηνεύσει τη σχετική φορολογική νομοθεσία, να εκτιμήσει τη θέση των φορολογικών αρχών σε αντίστοιχες υποθέσεις και να αποφασίσει εάν χρειάζεται να αναγνωρίσει σχετικές προβλέψεις, ή να γνωστοποιήσει ενδεχόμενες υποχρεώσεις. Εάν το τελικό αποτέλεσμα του ελέγχου είναι διαφορετικό από το αρχικώς αναγνωρισθέν, η διαφορά θα επηρεάσει τον φόρο εισοδήματος και την πρόβλεψη για αναβαλλόμενη φορολογία της περιόδου. Όταν η Εταιρεία πρέπει να προβεί σε πληρωμές ποσών, προκειμένου να προσφύγει κατά των φορολογικών αρχών, οι σχετικές πληρωμές καταγράφονται σαν απαιτήσεις (Σημ. 11).

Εάν το τελικό αποτέλεσμα του ελέγχου είναι διαφορετικό από το αρχικώς αναγνωρισθέν, η διαφορά θα επηρεάσει τον φόρο εισοδήματος και την αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση/ υποχρέωση κατά την περίοδο οριστικοποίησης του αποτελέσματος.

(β) Ανάκτηση αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις περιλαμβάνουν ποσά που αφορούν σε φορολογικές ζημιές προηγούμενων ετών. Στις περισσότερες περιπτώσεις, αναλόγως της αιτίας λόγω της οποίας προκύπτουν, τέτοιες φορολογικές ζημιές είναι διαθέσιμες για συμπηφισμό για περιορισμένο χρονικό διάστημα από τη χρονική στιγμή κατά την οποία πραγματοποιούνται. Η Εταιρεία κάνει παραδοχές σχετικά με το εάν αυτές οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις δύνανται να ανακτηθούν, χρησιμοποιώντας το εκτιμώμενο μελλοντικό φορολογητέο εισόδημα σύμφωνα με το εγκεκριμένο επιχειρηματικό σχέδιο και τον προϋπολογισμό της Εταιρείας.

(γ) Πρόβλεψη για περιβαλλοντολογική αποκατάσταση

Η Εταιρεία δραστηριοποιείται στην βιομηχανία πετρελαίου και οι βασικές της δραστηριότητες περιλαμβάνουν την έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων, τη διύλιση αργού πετρελαίου, τη διάθεση προϊόντων πετρελαίου και την παραγωγή και διάθεση πετροχημικών προϊόντων. Οι περιβαλλοντολογικές επιπτώσεις που πιθανό να προκληθούν από τις προαναφερθείσες ουσίες και προϊόντα πιθανόν να αναγκάσουν την Εταιρεία να προβεί σε έξοδα αποκατάστασης έτσι ώστε να είναι σύμφωνη με σχετικούς κανονισμούς και νόμους στις διάφορες περιοχές όπου δραστηριοποιείται και να εκπληρώσει τις νομικές και συμβατικές της υποχρεώσεις. Η Εταιρεία διενεργεί σχετικές αναλύσεις και εκτιμήσεις με τους τεχνικούς και νομικούς της συμβούλους ώστε να προσδιορίσει την πιθανότητα να προκύψουν δαπάνες περιβαλλοντολογικής αποκατάστασης, καθώς και να εκτιμήσει τα σχετικά ποσά και τη χρονική περίοδο κατά την οποία οι δαπάνες αυτές είναι πιθανό να προκύψουν. Η Εταιρεία δημιουργεί σχετική πρόβλεψη στις οικονομικές της καταστάσεις για τις εκτιμώμενες δαπάνες περιβαλλοντολογικής αποκατάστασης όταν αυτές θεωρούνται πιθανές. Όταν ο οριστικός προσδιορισμός της σχετικής υποχρέωσης διαφέρει από το ποσό της σχετικής πρόβλεψης, η διαφορά επιβαρύνει την κατάσταση αποτελεσμάτων της Εταιρείας.

(δ) Εκτιμήσεις κατά τον υπολογισμό αξίας χρήσης

Τα ανακτήσιμα ποσά των Μονάδων Παραγωγής Ταμειακών Ροών («ΜΠΤΡ») έχουν καθοριστεί για σκοπούς ελέγχου απομείωσης με βάση τον υπολογισμό της αξίας χρήσης τους, ο οποίος απαιτεί εκτιμήσεις. Για τον υπολογισμό της αξίας χρήσης, οι εκτιμώμενες ταμειακές ροές προεξοφλούνται στην παρούσα αξία τους με τη χρήση ενός συντελεστή προεξόφλησης υπολογισμένου προ φόρων ο οποίος αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες εκτιμήσεις της αγοράς για τη διαχρονική αξία του χρήματος καθώς και τους κινδύνους που συνδέονται με το συγκεκριμένο πάγιο. Στον υπολογισμό χρησιμοποιού-

νται ταμειακές προβλέψεις βασισμένες σε εγκεκριμένους από τη Διοίκηση προϋπολογισμούς. Αυτοί οι προϋπολογισμοί και οι προβλέψεις ταμειακών ροών συνήθως καλύπτουν περίοδο πέντε ετών. Ταμειακές ροές πέραν της περιόδου κατά την οποία οι προβλέψεις είναι διαθέσιμες, προεκτείνονται βάσει των εκτιμώμενων ρυθμών ανάπτυξης. Αυτοί οι ρυθμοί ανάπτυξης είναι συνεπείς με προβλέψεις που περιλαμβάνονται σε εκθέσεις για τη χώρα ή τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται η εκάστοτε ΜΠΤΡ. Οι βασικές παραδοχές που χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό της ανακτήσιμης αξίας των διαφορετικών ΜΠΤΡ ή παγίων και οι εκάστοτε αναλύσεις ευαισθησίας που έχουν πραγματοποιηθεί, αναφέρονται στις Σημ. 6 για τα ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία, και 8 για τις επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες όπου και εξηγούνται περαιτέρω.

(ε) Εκτίμηση εύλογης αξίας χρηματοοικονομικών στοιχείων ενεργητικού και παθητικού

Η εύλογη αξία των χρηματοοικονομικών στοιχείων που δεν διαπραγματεύονται σε ενεργές χρηματαγορές (π.χ. συμβόλαια παραγώγων εκτός της αγοράς παραγώγων καθώς και ορισμένα χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση) προσδιορίζεται με την χρήση τεχνικών αποτίμησης. Η Εταιρεία επιλέγει την κατά την κρίση της κατάλληλη μέθοδο αποτίμησης για κάθε περίπτωση κάνοντας υποθέσεις οι οποίες βασίζονται ως επί το πλείστον σε διαθέσιμες πληροφορίες στο τέλος της χρήσης για συναλλαγές που διενεργούνται σε ενεργές αγορές.

(στ) Προβλέψεις για απομείωση απαιτήσεων

Η Διοίκηση εκτιμά τις προβλέψεις απομείωσης απαιτήσεων βασιζόμενη σε αναφορές για το ανοικτό υπόλοιπο των πελατών της Εταιρείας, λαμβάνοντας υπόψιν την προηγούμενη εμπειρία σχετικά με τους ρυθμούς είσπραξης απαιτήσεων στον κλάδο των πετρελαιοειδών, τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες καθώς και τις εξασφαλίσεις και εγγυήσεις που έχει λάβει από τους συγκεκριμένους πελάτες. Η Εταιρεία επανεκτιμά το ύψος των επισφαλών απαιτήσεων βάσει της εμπορικής συμπεριφοράς του πελάτη λαμβάνοντας υπόψιν εκθέσεις από τη νομική υπηρεσία, που καταρτίζονται αφού συνεκτιμηθούν τα ιστορικά στοιχεία με τις τελευταίες εξελίξεις στις σχετικές υποθέσεις. Γίνονται επίσης εκτιμήσεις σχετικά με τα ποσά που αναμένεται να ανακτηθούν σε περίπτωση πελατών που αθέτησαν στο παρελθόν τις υποχρεώσεις τους αφού ληφθούν υπόψιν τυχόν διακανονισμοί όπου ο πελάτης αποπληρώνει τις συμφωνηθείσες δόσεις αλλά και ποσά που θα ανακτηθούν μέσω εγγυήσεων που έχουν δοθεί.

(ζ) Συνταξιοδοτικά προγράμματα

Η παρούσα αξία των συνταξιοδοτικών παροχών των προγραμμάτων καθορισμένων παροχών προσωπικού βασίζεται σε έναν αριθμό παραγόντων που προσδιορίζονται με τη χρήση αναλογιστικών μεθόδων και παραδοχών. Μία τέτοια αναλογιστική παραδοχή είναι και το επιτόκιο προεξόφλησης που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του κόστους της παροχής. Οι τυχόν αλλαγές στις παραδοχές αυτές θα επηρεάσουν το υπόλοιπο των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων.

Η Εταιρεία καθορίζει το κατάλληλο επιτόκιο προεξόφλησης στο τέλος κάθε χρήσης. Αυτό ορίζεται ως το επιτόκιο το οποίο θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί ώστε να προσδιοριστεί η παρούσα αξία των μελλοντικών ταμειακών ροών, οι οποίες αναμένεται να απαιτηθούν για την κάλυψη των υποχρεώσεων των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων. Για τον καθορισμό του κατάλληλου επιτοκίου προεξόφλησης, η Εταιρεία χρησιμοποιεί το επιτόκιο των χαμηλού ρίσκου εταιρικών ομολογιών, τα οποία μετατρέπονται στο νόμισμα στο οποίο η υποχρέωση θα πληρωθεί, και των οποίων η ημερομηνία λήξης πλησιάζει εκείνη της σχετικής συνταξιοδοτικής υποχρέωσης.

Άλλες σημαντικές παραδοχές των υποχρεώσεων συνταξιοδοτικών παροχών βασίζονται μερικώς στις τρέχουσες συνθήκες αγοράς. Περαιτέρω πληροφόρηση παρατίθεται στη Σημ. 18.

(η) Προβλέψεις για επίδικες υποθέσεις

Η Εταιρεία έχει εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις. Η Διοίκηση αξιολογεί την έκβαση των υποθέσεων, λαμβάνοντας υπόψιν τη διαθέσιμη πληροφόρηση των νομικών συμβούλων και, εάν υπάρχει πιθανότητα αρνητικής έκβασης τότε προβαίνει στο σχηματισμό των απαραίτητων προβλέψεων. Οι προβλέψεις, όπου απαιτούνται, υπολογίζονται με βάση την παρούσα αξία των εκτιμήσεων της διοίκησης για τη δαπάνη που θα χρειαστεί για την διευθέτηση των αναμενόμενων υποχρεώσεων κατά την ημερομηνία του Ισολογισμού. Η παρούσα αξία βασίζεται σε έναν αριθμό παραγόντων που απαιτεί την άσκηση κρίσης.

(θ) Αποσβέσεις ενσώματων παγίων

Η Εταιρεία περιοδικά ελέγχει την ωφέλιμη ζωή των ενσώματων παγίων στοιχείων του προκειμένου να εκτιμήσει την καταλληλότητα των αρχικών εκτιμήσεων. Για τον προσδιορισμό της ωφέλιμης ζωής, η οποία μπορεί να διαφοροποιείται λόγω διαφόρων παραγόντων όπως οι τεχνολογικές εξελίξεις και τα προγράμματα συντήρησης παγίων, η Εταιρεία μπορεί να λαμβάνει τεχνικές μελέτες και να χρησιμοποιεί εξωτερικές πηγές.

ii. Σημαντικές κρίσεις κατά την εφαρμογή των λογιστικών πολιτικών της Εταιρείας**(i) Απομείωση αξίας χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση**

Η Εταιρεία ακολουθεί τις οδηγίες του ΔΛΠ 39 προκειμένου να καθορίσει πότε μία χρηματοοικονομική επένδυση διαθέσιμη προς πώληση έχει υποστεί απομείωση αξίας. Αυτή η απόφαση απαιτεί άσκηση σημαντικής κρίσης κατά την οποία η Εταιρεία αξιολογεί, μεταξύ άλλων, τη διάρκεια και το βαθμό κατά τον οποίο η εύλογη αξία της επένδυσης είναι μικρότερη από το κόστος της, καθώς και τη χρηματοοικονομική «υγεία» και το βραχυπρόθεσμο επιχειρηματικό μέλλον της, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως οι επιδόσεις του κλάδου που δραστηριοποιείται, οι αλλαγές στην τεχνολογία και οι λειτουργικές και χρηματοδοτικές ταμειακές ροές της.

(ia) Απομείωση μη χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και επενδύσεων

Η Εταιρεία ελέγχει σε κάθε ημερομηνία ισολογισμού εάν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης για τα μη χρηματοοικονομικά περιουσιακά της στοιχεία (Σημ. 2.9), καθώς και τις επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες. Εάν υπάρχουν ενδείξεις, η Εταιρεία εκτιμά την ανακτήσιμη αξία του περιουσιακού στοιχείου. Για να προσδιοριστεί εάν υπάρχουν σχετικές ενδείξεις, αλλά και για να καθοριστούν οι Μονάδες Παραγωγής Ταμειακών Ροών απαιτείται η άσκηση κρίσης.

5. Πληροφόρηση κατά τομέα

Όλες οι κύριες επιχειρηματικές αποφάσεις λαμβάνονται από την εκτελεστική επιτροπή. Η εκτελεστική επιτροπή ελέγχει τις εσωτερικές αναφορές χρηματοοικονομικής πληροφόρησης για να αξιολογήσει την επίδοση της Εταιρείας και να λάβει αποφάσεις σχετικά με την κατανομή των πόρων. Η Διοίκηση της Εταιρείας έχει καθορίσει τους τομείς δραστηριότητας βασισμένη σε αυτές τις αναφορές. Η εκτελεστική επιτροπή χρησιμοποιεί διάφορα κριτήρια για να αξιολογήσει τις δραστηριότητες της Εταιρείας, τα οποία ποικίλουν ανάλογα με τη φύση και το βαθμό ωριμότητας του κάθε τομέα, λαμβάνοντας υπόψη τους εκάστοτε κινδύνους, τις υπάρχουσες ταμειακές ανάγκες, καθώς και πληροφορίες σχετικές με τα προϊόντα και τις αγορές. Το πλαίσιο κατάρτισης των εσωτερικών αναφορών χρηματοοικονομικής πληροφόρησης είναι αντίστοιχο με αυτό των οικονομικών καταστάσεων.

Οι βασικοί τομείς της Εταιρείας είναι:

α) Τομέας Διύλισης, Εφοδιασμού και Εμπορίας:

Η δραστηριότητες του τομέα διύλισης, εφοδιασμού και εμπορίας εστιάζονται γύρω από τη λειτουργία των τριών διυλιστηρίων της Εταιρείας, που βρίσκονται στον Ασπρόπυργο, στην Ελθεύσινα και στη Θεσσαλονίκη, τα οποία καλύπτουν περίπου 65% της συνολικής διυλιστικής ικανότητας της χώρας, ενώ διαθέτουν συνολικά δεξαμενές αποθήκευσης αργού πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου χωρητικότητας 6,65 εκατ. m³.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες του τομέα περιέχονται στην Ετήσια Έκθεση της Εταιρείας.

β) Τομέας Πετροχημικών

Οι δραστηριότητες των πετροχημικών επικεντρώνονται κυρίως στην παραγωγή και εμπορία πολυπροπυλενίου, ΒΟΡΡ φιλμ και διαλυτών. Επίσης, ο τομέας περιλαμβάνει εμπορία εισαγόμενων πλαστικών και χημικών προϊόντων. Το εργοστάσιο παραγωγής πολυπροπυλενίου που βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη τροφοδοτείται κυρίως από προπυλένιο που παράγεται στο διυλιστήριο της Εταιρείας στον Ασπρόπυργο. Μέρος της παραγωγής του παραγόμενου πολυπροπυλενίου αποτελεί την πρώτη ύλη για τη μονάδα παραγωγής ΒΟΡΡ φιλμ στην Κομοτηνή.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες του τομέα περιέχονται στην Ετήσια Έκθεση της Εταιρείας.

Πληροφορίες σχετικά με τις πωλήσεις, τα κέρδη, καθώς και άλλα οικονομικά μεγέθη ανά τομέα δραστηριότητας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017, παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017	Σημ.	Διύληση	Χημικά	Έρευνα & παραγωγή	Λοιπά	Σύνολο
Καθαρές πωλήσεις		6.966.669	266.931	-	-	7.233.600
EBITDA (*)		660.070	85.452	(3.981)	(4.119)	737.422
Αποσβέσεις	6,7	(136.282)	(3.457)	(204)	(58)	(140.001)
Λειτουργικό αποτέλεσμα		523.788	81.995	(4.185)	(4.177)	597.421
Αποτέλεσμα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	25	(100.491)	(1.840)	-	(37.940)	(140.271)
Έσοδα συμμετοχών		-	-	-	33.724	33.724
Κέρδη / (ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές	26	(8.483)	-	-	-	(8.483)
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων		414.814	80.155	(4.185)	(8.393)	482.391
Φόρος εισοδήματος	27					(136.400)
Καθαρά κέρδη χρήσης						345.991

(*) Το EBITDA υπολογίζεται ως τα Λειτουργικά αποτελέσματα της χρήσης πλέον αποσβέσεων

Πληροφορίες σχετικά με τις πωλήσεις, τα κέρδη, καθώς και άλλα οικονομικά μεγέθη ανά τομέα δραστηριότητας για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016, παρατίθενται στον παρακάτω πίνακα:

Για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016	Σημ.	Διύληση	Χημικά	Έρευνα & παραγωγή	Λοιπά	Σύνολο
Καθαρές πωλήσεις		5.673.389	252.387	-	-	5.925.776
EBITDA (*)		659.660	88.226	(2.746)	(11.800)	733.340
Αποσβέσεις		(146.226)	(5.041)	(121)	(64)	(151.452)
Λειτουργικό αποτέλεσμα		513.434	83.185	(2.867)	(11.864)	581.888
Αποτέλεσμα χρηματοοικονομικής λειτουργίας	25	(138.974)	(1.845)	-	(34.655)	(175.474)
Έσοδα συμμετοχών		-	-	-	38.348	38.348
Κέρδη / (ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές	26	21.462	-	-	-	21.462
Κέρδη / (ζημιές) προ φόρων		395.922	81.340	(2.867)	(8.170)	466.224
Φόρος εισοδήματος	27					(131.901)
Καθαρά κέρδη χρήσης						334.323

(*) Το EBITDA υπολογίζεται ως τα Λειτουργικά αποτελέσματα της χρήσης πλέον αποσβέσεων

Κατά τη διάρκεια του 2017, η διοίκηση επανεξέτασε τον τρόπο παρουσίασης των συμβάσεων ανταλλαγής πετρελαιοειδών με προϊόντα ίδιας κατηγορίας και αξίας. Μέχρι τότε, οι πωλήσεις και οι αγορές που προέκυπταν από τέτοιες συναλλαγές παρουσιάζονταν στις γραμμές «Κύκλος εργασιών» και «Κόστος πωληθέντων» αντίστοιχα. Μετά την παραπάνω επανεξέταση, οι παραπάνω συναλλαγές δεν θεωρούνται πλέον πωλήσεις και για το σκοπό αυτό τα συγκριτικά στοιχεία παρουσιάζονται με αναταξινόμηση ποσού €66,7 εκατ. από τον «Κύκλο εργασιών» στο «Κόστος Πωληθέντων» έτσι ώστε να ταυτίζονται με την αλλαγή στον τρόπο παρουσίασης.

Πέραν της παραπάνω αλλαγής, δεν υπάρχουν άλλες διαφοροποιήσεις στον ορισμό ή στη βάση μέτρησης του κέρδους ή ζημίας των τομέων σε σχέση με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016. Στον παρακάτω πίνακα αναλύονται οι καθαρές πωλήσεις ανά τύπο αγοράς (εσωτερική αγορά, αεροπορία και ναυτιλία, εξαγωγές):

Για το έτος που έληξε		
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Εσωτερική αγορά	2.545.349	2.009.811
Αεροπορία & Ναυτιλία	966.203	697.378
Εξαγωγές	3.722.048	3.218.587
Σύνολο καθαρών πωλήσεων	7.233.600	5.925.776

Τα περιουσιακά στοιχεία και οι υποχρεώσεις κατά τομέα κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 και 2016 έχουν ως εξής:

Για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017	Διύληση	Χημικά	Έρευνα & παραγωγή	Λοιπά	Σύνολο
Σύνολο ενεργητικού	5.000.604	521.652	3.266	671.664	6.197.186
Σύνολο υποχρεώσεων	3.384.430	247.654	14.017	741.862	4.387.963
Για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2016	Διύληση	Χημικά	Έρευνα & παραγωγή	Λοιπά	Σύνολο
Σύνολο ενεργητικού	5.195.527	378.808	5.577	655.307	6.235.219
Σύνολο υποχρεώσεων	3.746.061	161.077	13.350	724.581	4.645.069

Δεν έχουν σημειωθεί σημαντικές αλλαγές στον ορισμό των τομέων ή στην ανάλυση ανά τομέα των συνόλων ενεργητικού και παθητικού σε σχέση με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016.

6. Ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία

	Οικόπεδα	Κτίρια	Μηχ/κός εξοπλισμός	Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα & εξαρτήματα	Ακίνητοποιήσεις υπό Εκτέλεση	Σύνολο
Κόστος							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	115.396	527.747	3.741.680	14.283	84.649	52.813	4.536.568
Προσθήκες	-	9	825	813	1.709	86.367	89.723
Κεφαλαιοποιημένα έργα	-	3.094	52.569	-	16	(55.679)	-
Πωλήσεις / διαγραφές	-	-	(2.912)	(42)	(427)	(94)	(3.475)
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	-	(1.847)	-	-	(2.748)	(4.595)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	115.396	530.850	3.790.315	15.054	85.947	80.659	4.618.221
Συσσωρευμένες αποσβέσεις							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	-	182.950	1.501.991	10.148	74.171	-	1.769.260
Αποσβέσεις	-	17.490	125.342	362	2.435	-	145.629
Πωλήσεις / διαγραφές	-	-	(2.882)	(40)	(427)	-	(3.349)
Υπόλοιπο 1 Δεκεμβρίου 2016	-	200.440	1.624.451	10.470	76.179	-	1.911.540
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2016	115.396	330.410	2.165.864	4.584	9.768	80.659	2.706.681

Κόστος							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	115.396	530.850	3.790.315	15.054	85.947	80.659	4.618.221
Προσθήκες	27.454	33	1.776	330	3.326	115.708	148.627
Κεφαλαιοποιημένα έργα	-	3.676	105.576	114	298	(109.664)	-
Πωλήσεις / διαγραφές	-	-	-	(45)	(97)	(280)	(422)

	Οικόπεδα	Κτίρια	Μηχ/κός εξοπλισμός	Μεταφορικά Μέσα	Έπιπλα & εξαρτήματα	Ακίνητοποιήσεις υπό Εκτέλεση	Σύνολο
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	-	-	2.968	-	-	(3.136)	(168)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	142.850	534.559	3.900.635	15.453	89.474	83.287	4.766.258
Συσσωρευμένες αποσβέσεις							
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	-	200.440	1.624.451	10.470	76.179	-	1.911.540
Αποσβέσεις	-	16.047	116.983	389	2.269	-	135.688
Πωλήσεις / διαγραφές	-	-	-	(45)	(97)	-	(142)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	-	216.487	1.741.434	10.814	78.351	-	2.047.086
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2017	142.850	318.072	2.159.201	4.639	11.123	83.287	2.719.172

Η Εταιρεία δεν έχει δεσμεύσει ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία για εξασφάλιση δανειακών υποχρεώσεων.

- Κατά τη χρήση του 2017 έχει κεφαλαιοποιηθεί ποσό €2,4 εκ. (2016: €1,9εκ.) που αφορά τόκους κατασκευαστικής περιόδου για ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση του τομέα της διύλισης, με μέσο επιτόκιο δανεισμού 5,34% (2016: 5,85%).
- Οι «Μεταφορές και λοιπές κινήσεις», συμπεριλαμβάνουν κυρίως την ανακατανομή ανταλλακτικών των μονάδων των διυλιστηρίων από τα αποθέματα στα πάγια και τη μεταφορά κόστους προγραμμάτων λογισμικού στα άυλα περιουσιακά στοιχεία. Κατά τη διάρκεια του 2017, η Εταιρεία προχώρησε σε αλλαγές στην κατανομή της πρόβλεψης για αναλώσιμα και ανταλλακτικά. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα, τα συγκριτικά στοιχεία για τον Μηχανολογικό Εξοπλισμό (κόστος) να αλλάζουν ως εξής: Το Αρχικό υπόλοιπο την 1η Ιανουαρίου 2016 μειώθηκε κατά 6,7 εκατ., ενώ στη γραμμή των μεταφορών και λοιπών κινήσεων μειώθηκε κατά 5,4 εκατ. (Σημ. 10)
- Την 31 Δεκεμβρίου 2017 και 2016 η Εταιρεία αξιολόγησε κατά πόσον υφίστανται ενδείξεις απομείωσης των παγίων περιουσιακών της στοιχείων. Βασισμένη στην αξιολόγηση αυτή, η Εταιρεία συμπέρανε ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης, επομένως δεν προχώρησε σε διενέργεια ελέγχου απομείωσης. Κατά συνέπεια δεν αναγνωρίστηκε ζημία απομείωσης στα αποτελέσματα της παρούσας χρήσης, ούτε και της συγκρίσιμης περιόδου.
- Οι αποσβέσεις ενσώματων παγίων ύψους €133,7 εκ. (2016: €145,6 εκ.) και ασώματων παγίων ύψους €4,3 εκ. (2016: €5,8 εκ.) κατανέμονται στις παρακάτω γραμμές της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων:
  - Κόστος πωληθέντων €126,3 εκ. (2016: €138,2 εκ.),
  - Έξοδα πωλήσεων και λειτουργίας διάθεσης €5,5 εκ. (2016: €5,8 εκ.),
  - Έξοδα διοικητικής λειτουργίας €6,3 εκ. (2016: €7,3 εκ.) και
  - Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης €0 εκ. (2016: €0,1 εκ.)

7. Ασώματες ακίνητοποιήσεις

	Λογισμικό	Δικαιώματα & Άδειες	Σύνολο
Κόστος			
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	86.445	24.299	110.744
Προσθήκες	1.438	-	1.438
Πωλήσεις/ διαγραφές	(47)	-	(47)
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	2.504	-	2.504
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	90.340	24.299	114.639
Συσσωρευμένες αποσβέσεις			
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	79.271	23.102	102.373
Αποσβέσεις	4.638	1.185	5.823

	Λογισμικό	Δικαιώματα & Άδειες	Σύνολο
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	(47)	-	(47)
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	83.862	24.287	108.149
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2016	6.478	12	6.490
Κόστος			
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	90.340	24.299	114.639
Προσθήκες	1.303	-	1.303
Μεταφορές και λοιπές κινήσεις	3.562	-	3.562
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	95.205	24.299	119.504
Συσσωρευμένες αποσβέσεις			
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2017	83.862	24.287	108.149
Αποσβέσεις	4.313	-	4.313
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	88.175	24.287	112.462
Αναπόσβεστη αξία στις 31 Δεκεμβρίου 2017	7.030	12	7.042

Οι «Μεταφορές και λοιπές κινήσεις», στη στήλη «Λογισμικό», περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο τη μεταφορά κόστους λογισμικών προγραμμάτων, το οποίο παγιοποιήθηκε μέσα στη χρήση από τις «Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση» στα άυλα περιουσιακά στοιχεία. Τα προγράμματα αυτά κατηγοριοποιούνται αρχικά στις «Ακίνητοποιήσεις υπό εκτέλεση» καθώς η υλοποίησή τους πραγματοποιείται εντός μεγάλων χρονικών περιόδων. Τα λογισμικά προγράμματα μεταφέρονται στα ασώματα περιουσιακά στοιχεία όταν η υλοποίησή τους έχει οριστικοποιηθεί και έχουν ελεγχθεί ως κατάλληλα προς χρήση.

8. Επενδύσεις σε θυγατρικές, συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Έναρξη χρήσης	655.265	656.326
Αύξηση κεφαλαίου / (Επιστροφή) κεφαλαίου στους μετόχους	(1.688)	9.811
Μερική εξαγορά συμμετοχής σε θυγατρική	21.045	-
Απομείωση αξίας επενδύσεων	(3.000)	(10.872)
Τέλος χρήσης	671.622	655.265

Στον πίνακα που ακολουθεί αναφέρονται οι κύριες συμμετοχές της Εταιρείας:

Επωνυμία	Ποσοστό Συμμετοχής	Χώρα Εγκατάστασης	Κατηγοριοποίηση
ΑΣΠΡΟΦΟΣ Α.Ε.	100,0%	ΕΛΛΑΔΑ	Θυγατρική
ΝΤΙΑΞΟΝ Α.Ε.	100,0%	ΕΛΛΑΔΑ	Θυγατρική
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΥΣΙΜΑ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ ΑΒΕΕ (ΕΚΟ)	35,6%	ΕΛΛΑΔΑ	Θυγατρική
ΕΛΠΕΤ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ Α.Ε.	100,0%	ΕΛΛΑΔΑ	Θυγατρική
HELLENIC PETROLEUM INTERNATIONAL (HPI)	100,0%	ΑΥΣΤΡΙΑ	Θυγατρική
ΑΠΟΛΛΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Α.Ε.	100,0%	ΕΛΛΑΔΑ	Θυγατρική
ΠΟΣΕΙΔΩΝ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Α.Ε.	100,0%	ΕΛΛΑΔΑ	Θυγατρική
HELLENIC PETROLEUM FINANCEPLC (HPF)	100,0%	ΑΓΓΛΙΑ	Θυγατρική
ΕΛΠΕ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.	100,0%	ΕΛΛΑΔΑ	Θυγατρική
ΕΛΠΕ ΕΡΕΥΝΑ & ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΩΝ Α.Ε.	100,0%	ΕΛΛΑΔΑ	Θυγατρική
ΕΛΠΕ ΕΡΕΥΝΑ & ΠΑΡΑΓΩΓΗ Υ/Α ΔΥΤ.ΠΑΤΡΑΪΚΟΥ Α.Ε.	100,0%	ΕΛΛΑΔΑ	Θυγατρική
GLOBAL ALBANIA Α.Ε.	99,9%	ΑΛΒΑΝΙΑ	Θυγατρική

Επωνυμία	Ποσοστό Συμμετοχής	Χώρα Εγκατάστασης	Κατηγοριοποίηση
ΔΕΠΑ Α.Ε.	35,0%	ΕΛΛΑΔΑ	Συνδεδεμένη
Ε.Α.Κ.Α.Α	50,0%	ΕΛΛΑΔΑ	Συνδεδεμένη
ΘΡΑΚΗ Α.Ε.	25,0%	ΕΛΛΑΔΑ	Συνδεδεμένη
ELPEDISON B.V.	5,0%	ΟΛΛΑΝΔΙΑ	Κοινοπραξία

- α) Η μείωση κεφαλαίου το 2017 προέρχεται από τη ΝΤΙΑΞΟΝ Α.Ε., ενώ το 2016 η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου αφορά κυρίως στις θυγατρικές ΕΛ.ΠΕ. Πατραϊκός Α.Ε. και ΑΣΠΡΟΦΟΣ Α.Ε.
- β) Στις 24 Νοεμβρίου 2017, η Εταιρεία εξαγόρασε το υπόλοιπο 37% των δικαιωμάτων της μειοψηφίας στην εταιρεία ΕΛΠΕΤ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ Α.Ε. και πλέον κατέχει το 100% του μετοχικού της κεφαλαίου. Το συνολικό τίμημα της εξαγοράς αποτελείται από ποσό ύψους €16 εκ., το οποίο θα καταβληθεί εντός του 2018 και από ποσό ύψους €5 εκ., το οποίο είναι πληρωτέο εντός περιόδου πέντε ετών από την ημερομηνία απόκτησης των μετοχών.
- γ) Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, η μετοχική δομή της Ελληνικά Καύσιμα Ορυκτέλαια ΑΒΕΕ (ΕΚΟ) ήταν ως εξής:
- 64,41% ιδιοκτησία της Hellenic Petroleum International AG
  - 35,59% ιδιοκτησία της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.

Στις 25 Ιανουαρίου 2018 το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε την απόκτηση του εναπομείναντος 64,41% των μετοχών της Hellenic Petroleum International AG από την Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. έναντι τιμήματος €350 εκ. (Σημ. 34).

δ) Απομείωση αξίας επενδύσεων

Elpedison B.V.

Η Εταιρεία κατέχει ποσοστό 5% της Elpedison B.V., σε κοινοπραξία με την EDISON International. Στις 31 Δεκεμβρίου 2016, η Διοίκηση της Elpedison B.V. διενήργησε μελέτη απομείωσης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο ΔΛΠ 36, με βάση τις μετά φόρων ταμειακές ροές που δύναται να παράξει η εταιρεία. Οι πρόσφατες και επικείμενες μελλοντικές εξελίξεις στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και το ρυθμιστικό περιβάλλον που τη διέπει (μεταβολή στους μηχανισμούς αποζημίωσης των συμμετεχόντων στην αγορά, ή/και καθυστέρηση στην εφαρμογή τους, εντατικοποίηση ανταγωνισμού), θεωρήθηκαν ως ενδείξεις πιθανής απομείωσης της αξίας της εταιρείας, καθώς θα μπορούσαν ενδεχομένως να επηρεάσουν τις μελλοντικές ταμειακές ροές των περιουσιακών της στοιχείων.

Κατά τη μελέτη απομείωσης τα δύο εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και η δραστηριότητα προμήθειας της Elpedison Α.Ε. θεωρήθηκαν ως μία Μονάδα Παραγωγής Ταμειακών ροών (ΜΠΤ). Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε προσδιορίζοντας την ανακτήσιμη αξία («αξία χρήσης») της ΜΠΤ μέσω της μεθόδου αποτίμησης Προεξοφλημένων Ταμειακών Ροών. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε κατά την ανάλυση εκτιμήθηκε σε 8,9%, ως το μετά φόρων μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου (WACC) της εταιρείας.

Το 2016 ήταν μια χρονιά με σημαντικές εξελίξεις και μεταβλητότητα στον Κλάδο της ηλεκτρικής ενέργειας (π.χ. καθυστέρηση υιοθέτησης/αλλαγές του προσωρινού Μηχανισμού Αποζημίωσης Ευελιξίας μονάδων). Το περιβάλλον αυτό οδήγησε τη Διοίκηση σε επανεκτίμηση των ενδείξεων πιθανής απομείωσης της αξίας της Elpedison και τελικά σε αναγνώριση επιπρόσθετης πρόβλεψη απομείωσης της λογιστικής αξίας της επένδυσης στην Elpedison B.V. κατά €10,9 εκ. (το 2015 μία πρόβλεψη ύψους €7 εκ. είχε επίσης αναγνωρισθεί). Συνεπώς, έως και το 2016, είχε αναγνωρισθεί μία συνολική απομείωση αξίας ύψους €18 εκ.

Δεδομένου ότι η αβεβαιότητα και οι εξελίξεις στην αγορά και το ρυθμιστικό περιβάλλον παρέμειναν κατά τη διάρκεια του 2017, η Διοίκηση επικαιροποίησε τον έλεγχο απομείωσης της αξίας της επένδυσης στην Elpedison BV στις 31 Δεκεμβρίου 2017. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε κατά την ανάλυση ήταν 7,5% και εκτιμήθηκε ως το μετά φόρων μέσο σταθμικό κόστος κεφαλαίου (WACC) της εταιρείας. Με βάση τον έλεγχο αυτό, η Εταιρεία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η λογιστική αξία της επένδυσής της είναι ανακτήσιμη και, συνεπώς, δεν αναγνωρίστηκε επιπλέον απομείωση.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι παραδοχές και τα σενάρια που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη μελέτη απομείωσης ενδέχεται να μεταβληθούν μελλοντικά, ιδιαιτέρως σε ένα περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από υψηλή μεταβλητότητα. Πιθανές μεταβολές σε ορισμένες μεταβλητές, όπως είναι το ύψος και ο χρονισμός των μελλοντικών αποζημιώσεων ευελιξίας των παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας ή τα προεξοφλητικά επιτόκια, ενδεχομένως να έχουν σημαντική επίπτωση στην «αξία χρήσης» των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας.

Ασπροφός Α.Ε.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, η Διοίκηση διενήργησε μελέτη απομείωσης της αξίας της συμμετοχής της Εταιρείας στην Ασπροφός Α.Ε. (Ασπροφός), σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο ΔΛΠ 36, με βάση τις μετά φόρων ταμειακές ροές που δύναται να παράξει η εταιρεία. Οι επί σειρά ετών ζημιές της εταιρείας και οι πρόσφατες και επικείμενες μελλοντικές εξελίξεις στην αγορά των μηχανολογικών κατασκευών, θεωρήθηκαν ως ενδείξεις πιθανής απομείωσης της αξίας της εταιρείας.

Κατά τη μελέτη απομείωσης, η Ασπροφός θεωρήθηκε ως μία Μονάδα Παραγωγής Ταμειακών ροών (ΜΠΤ). Η ανάλυση πραγματοποιήθηκε προσδιορίζοντας την ανακτήσιμη αξία («αξία χρήσης») της ΜΠΤ μέσω της μεθόδου αποτίμησης Προεξοφλημένων Ταμειακών Ροών. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιήθηκε κατά την ανάλυση εκτιμήθηκε στο 7%.

Με βάση τη μελέτη απομείωσης, η Εταιρεία αναγνώρισε επιπλέον ζημιά απομείωσης ύψους €3,0 εκ. (συνολικές προβλέψεις ύψους €7,0 εκ. είχαν αναγνωρισθεί σε προηγούμενα έτη) στη λογιστική αξία της συμμετοχής της στον ισολογισμό της 31 Δεκεμβρίου 2017 και στα λοιπά έσοδα/(έξοδα) καθαρά στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων (Σημ. 24).

ε) Πώληση ΔΕΣΦΑ

Ο Όμιλος ΔΕΠΑ δραστηριοποιείται στον κλάδο μεταφοράς, διανομής και εμπορίας φυσικού αερίου. Το ΤΑΙΠΕΔ (Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Δημοσίου) κατέχει το 65% και η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. το 35% του μετοχικού κεφαλαίου.

Ο Όμιλος ΔΕΠΑ ενοποιεί τις 100% θυγατρικές της εταιρείες ΔΕΣΦΑ Α.Ε. (Διαχειριστής του Συστήματος Φυσικού Αερίου) και ΔΕΔΑ Α.Ε. (Διαχειριστής του Δικτύου Μέσης και Χαμηλής Πίεσης Φυσικού Αερίου για τις περιοχές στις οποίες δεν δραστηριοποιούνται οι ΕΔΑ Αττικής Α.Ε. και ΕΔΑ ΘΕΣΣ Α.Ε.) με την μέθοδο της πλήρους ενοποίησης. Οι εταιρείες ΕΔΑ ΘΕΣΣ Α.Ε. (Εταιρεία Διανομής Αερίου για τις περιοχές της Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας), ΕΠΑ Θεσσαλονίκης – Θεσσαλίας Α.Ε. (Εταιρεία Παροχής Αερίου για τις περιοχές Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας), ΕΔΑ Αττικής (Εταιρεία Διανομής Αερίου για την περιοχή της Αττικής) και ΕΠΑ Αττικής Α.Ε. (Εταιρεία Παροχής Αερίου για την περιοχή της Αττικής), στις οποίες η ΔΕΠΑ Α.Ε. κατέχει το 51%, ενοποιούνται με τη μέθοδο καθαρής θέσης.

Στις 16 Φεβρουαρίου 2012, τα Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. και το ΤΑΙΠΕΔ συμφώνησαν να ξεκινήσουν από κοινού διαδικασία πώλησης του ποσοστού τους στον Όμιλο ΔΕΠΑ, με στόχο να διαθέσουν το 100% των δραστηριοτήτων εφοδιασμού, εμπορίας και διανομής, καθώς και το 66% της συμμετοχής τους στο δίκτυο μεταφοράς υψηλής πίεσης (ΔΕΣΦΑ Α.Ε., 100% θυγατρική της ΔΕΠΑ Α.Ε.).

Η διαδικασία πώλησης κατέληξε σε υποβολή δεσμευτικής προσφοράς από την εταιρεία SOCAR (Εθνική εταιρεία πετρελαίου και αερίου του Αζερμπαϊτζάν) για την αγορά του 66% του ΔΕΣΦΑ, έναντι €400 εκ., ενώ το τίμημα που αντιστοιχεί στο 35% των μετοχών του ΔΕΣΦΑ, το οποίο θα πωλούνταν από την Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. ανερχόταν στα €212 εκ.

Στις 21 Δεκεμβρίου 2013 υπεγράφη η συμφωνία πώλησης των μετοχών (Share Purchase Agreement), ενώ η ολοκλήρωση της συναλλαγής συμφωνήθηκε να τεθεί υπό την έγκριση των αρμόδιων αρχών ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στις 30 Νοεμβρίου 2016 παρήλθε η καταληκτική ημερομηνία για την πλήρωση όλων των αναβλητικών αιρέσεων για την ολοκλήρωση της συναλλαγής, χωρίς κάτι τέτοιο να έχει επιτευχθεί.

Με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής (ΚΥΣΟΙΠ) την 1η Μαρτίου 2017, το Ελληνικό Δημόσιο αποφάσισε, μεταξύ άλλων, την εκκίνηση νέας διαγωνιστικής διαδικασίας για διάθεση ποσοστού 66% των μετοχών του ΔΕΣΦΑ, ήτοι 31% από το ποσοστό 65% των μετοχών που κατέχει το «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε.» (ΤΑΙΠΕΔ), σε συνδυασμό με το 35% των μετοχών που κατέχει η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. (ΕΛΠΕ) και τη λήξη της διαδικασίας πώλησης του ίδιου ποσοστού (66%) των μετοχών του ΔΕΣΦΑ που είχε εκκινήσει το 2012. Επιπροσθέτως, το άρθρο 103 του εντελώς πρόσφατου ν. 4472/2017 προβλέπει ότι, μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2017 το 66% των μετοχών που κατέχει η ΔΕΠΑ επί κεφαλαίου του ΔΕΣΦΑ θα πωληθεί και μεταβιβαστεί μέσω διεθνούς διαγωνιστικής διαδικασίας που θα διενεργήσει το ΤΑΙΠΕΔ και το υπόλοιπο (34%) θα μεταβιβαστεί στο Ελληνικό Δημόσιο. Επίσης, η παραπάνω διάταξη προβλέπει ότι με το πέρας του διαγωνισμού ο ΔΕΣΦΑ θα πρέπει να αποτελεί Διαχωρισμένο Διαχειριστή Συστήματος Φυσικού Αερίου σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 62 και 63 του ν. 4001/2011 όπως ισχύει, και να πιστοποιηθεί υπό τη μορφή αυτή κατά τα προβλεπόμενα στον ως άνω νόμο και τα άρθρα 9 και 10 της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2009/73/ΕΚ (Full Ownership Unbundled System Operator – FOU).

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΠΕ, κατά τη συνεδρίασή του την 12 Ιουνίου 2017, αξιολόγησε τις στρατηγικές επιλογές της ΕΛΠΕ σχετικά με την μειοψηφική συμμετοχή της στον ΔΕΣΦΑ και έκρινε πως είναι προς όφελος της ΕΛΠΕ η από κοινού με το ΤΑΙΠΕΔ πώληση του 66% των μετοχών του ΔΕΣΦΑ. Για το σκοπό αυτό εκπονήθηκε σχέδιο Μνημονίου

Συνεργασίας μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, του ΤΑΙΠΕΔ και της ΕΛΠΕ το οποίο έχει ως βάση το αντίστοιχο κείμενο του 2012. Το Διοικητικό Συμβούλιο κατά την προαναφερθείσα συνεδρίασή του συγκάλεσε και την Έκτακτη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας προκειμένου να λάβει χώρα ειδική άδεια σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23α του Κ.Ν. 2190/1920 για τη σύναψη του ΜΣ μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, του ΤΑΙΠΕΔ και της ΕΛΠΕ. Το Μνημόνιο Συνεργασίας υπεγράφη από τους τρεις συμβαλλόμενους σε αυτό στις 26 Ιουνίου 2017 και η ειδική άδεια της Γενικής Συνέλευσης παρασχέθηκε εκ των υστέρων στις 6 Ιουλίου 2017, δυνάμει της διάταξης του άρθρου 23α παρ. 4 του Κ.Ν. 2190/1920. Στις 26 Ιουνίου 2017 δημοσιεύθηκε η Πρόσκληση για την Εκδήλωση Μη Δεσμευτικής Δήλωσης Ενδιαφέροντος. Τέσσερις φορείς εκδήλωσαν ενδιαφέρον και δύο εξ' αυτών ενημερώθηκαν από τους Πωλητές στις 22 Σεπτεμβρίου 2017 ότι προκρίθηκαν στην επόμενη φάση της διαγωνιστικής διαδικασίας (Φάση Δεσμευτικών Προσφορών) και πλέον αναγνωρίζονται ως Υποψήφιοι Φορείς. Οι δύο Υποψήφιοι Φορείς είναι αφενός η κοινοπραξία που αποτελείται από τις εταιρείες SNAM S.p.A., FLUXYS S.A., Enagas Internacional S.L.U. και N.V. Nederlandse Gasunie και αφετέρου η εταιρεία Regasificadora del Noroeste S.A.”.

Οι Υποψήφιοι Φορείς υπέβαλαν τις δεσμευτικές προσφορές τους στις 16 Φεβρουαρίου 2018, σε συνέχεια της σχετικής Πρόσκλησης Υποβολής Δεσμευτικών Προσφορών της 10ης Οκτωβρίου 2017.

Η αξία της συμμετοχής στην ΔΕΠΑ, στις οικονομικές καταστάσεις της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. ανέρχεται στα €237 εκ. Ο Όμιλος ΔΕΠΑ, με την παρούσα σύστασή του, συνεχίζει να λογίζεται και να περιλαμβάνεται στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας, ως επένδυση σε συνδεδεμένη επιχείρηση.

στ) Η Εταιρεία συμμετέχει στις ακόλουθες από κοινού ελεγχόμενες δραστηριότητες με τρίτους σχετικές με την έρευνα και παραγωγή υδρογονανθράκων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, άμεσα ή έμμεσα, μέσω θυγατρικών της εταιρειών:

- Edison International SpA – ΕΛΠΕ Πατραϊκός Α.Ε. (Ελλάδα, Πατραϊκός Κόλπος), 100% θυγατρική εταιρεία
- Calfrac Well Services Ltd – Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ (Ελλάδα, Θρακικό Πέλαγος)

9. Δάνεια, προκαταβολές και λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Δάνεια και προκαταβολές	17.340	32.905
Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	2.346	2.204
Σύνολο	19.686	35.109

Στα Δάνεια και προκαταβολές κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 περιλαμβάνεται τριετές ομολογιακό δάνειο ύψους €14,9 εκ. προς την ΕΛΠΕΤ Βαλκανική Α.Ε., θυγατρική εταιρεία. Το δάνειο πληρώθηκε το Δεκέμβριο του 2017.

Περιλαμβάνονται επίσης και εμπορικές απαιτήσεις εισπρακτέες σε περισσότερα από ένα έτη, ως συνέπεια διακανονισμών. Αυτές έχουν προεξοφληθεί με επιτόκιο 7,30% κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 (2016: 7,30%).

10. Αποθέματα

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Αργό πετρέλαιο	330.840	371.829
Διυλισμένα και ημιτελή προϊόντα	559.312	410.560
Πετροχημικά	21.670	20.387
Αναλώσιμα, ανταλλακτικά και λοιπές α΄ ύλης	79.454	75.254
- Μείον: Πρόβλεψη για ανταλλακτικά και λοιπές α΄ ύλης	(27.530)	(26.607)
Σύνολο	963.746	851.423

Η Ελλάδα, βάσει της νομοθεσίας της ΕΕ και του Διεθνούς Οργανισμού Ενέργειας, υποχρεούται στην τήρηση στρατηγικών αποθεμάτων ασφαλείας για 90 ημέρες (Υποχρέωση Τήρησης Αποθεμάτων Ασφαλείας), όπως νομοθετήθηκε με τον Ν. 3054/2002. Η υποχρέωση αυτή μετακυλιέται σε όλες τις εταιρείες που εισάγουν και πωλούν στην εγχώρια αγορά, συμπεριλαμβανομένης και της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., οι οποίες με τη σειρά τους πρέπει να τηρούν και να χρηματοδοτούν

τα ανάλογα αποθέματα. Τα αποθέματα αυτά αποτελούν μέρος των λειτουργικών αποθεμάτων και αποτιμώνται με τον ίδιο τρόπο.

Το κόστος των αποθεμάτων που αναγνωρίζεται ως έξοδο και συμπεριλαμβάνεται στο «Κόστος Πωληθέντων» για το 2017 ανέρχεται σε €6,0 δις (2016: €4,8 δις).

Η Εταιρεία αναγνώρισε ζημιά €0,04 εκ. λόγω απομείωσης της αξίας των αποθεμάτων της στην καθαρή ρευστοποιήσιμη αξία τους στις 31 Δεκεμβρίου 2017 (31 Δεκεμβρίου 2016: ζημιά €0,2 εκ.). Το ποσό αυτό αναγνωρίστηκε ως έξοδο για τη χρήση του έτους 2017 και συμπεριλήφθηκε στο «Κόστος πωληθέντων» στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων. Σημειώνεται ότι η συνολική επίδραση στα αποθέματα λόγω των διαφόρων μεταβολών των τιμών του αργού πετρελαίου και των πετρελαιοειδών κατά τη διάρκεια του έτους, ήταν θετική και ανήλθε περίπου στα €58 εκ. (2016: θετική επίδραση €100 εκ.).

Κατά τη διάρκεια του 2017, η Διοίκηση επανεξέτασε την κατανομή της πρόβλεψης για αναλώσιμα και ανταλλακτικά. Με βάση τα παραπάνω, στα συγκριτικά στοιχεία μεταφέρεται ποσό ύψους € 12,1 εκατ. από τα αποθέματα στον Μηχανολογικό Εξοπλισμό των παγίων. (Σημ. 6).

11. Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Πελάτες	450.922	444.395
- Μείον: Προβλέψεις απομείωσης	(117.305)	(118.186)
Πελάτες	333.617	326.209
Λοιπές απαιτήσεις	670.606	679.848
-Μείον: Προβλέψεις απομείωσης	(20.060)	(17.481)
Λοιπές απαιτήσεις	650.546	662.367
Προπληρωθέντα έξοδα και προκαταβολές	5.738	47.844
Σύνολο	989.901	1.036.420

Στα πλαίσια διαχείρισης του κεφαλαίου κίνησης η Εταιρεία χρησιμοποιεί υπηρεσίες πρακτόρευσης απαιτήσεων (factoring) για την πιο έγκαιρη είσπραξη απαιτήσεων από τους πελάτες της στην Ελλάδα. Προεισπραχθείσες απαιτήσεις χωρίς δικαίωμα αναγωγής δεν συμπεριλαμβάνονται στα πιο πάνω ποσά, καθώς ο κίνδυνος και η ανταμοιβή από τα συγκεκριμένα συμβόλαια έχουν μεταφερθεί στις υπηρεσίες πρακτόρευσης απαιτήσεων.

Οι λοιπές απαιτήσεις περιλαμβάνουν ποσά απαιτήσεων από ΦΠΑ, προπληρωμές φόρου εισοδήματος και προκαταβολές (σε προμηθευτές και σε εργαζομένους). Επίσης για τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017 οι λοιπές απαιτήσεις περιλαμβάνουν και τα ακόλουθα:

- Προκαταβολές ύψους €327 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €327 εκ.) προς την Hellenic Petroleum International A.G., θυγατρικής εταιρείας, για τη μεταφορά της συμμετοχής της στην Ελληνικά Καύσιμα Ορυκτέλαια ABEE. Στις 25 Ιανουαρίου 2018 το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε την απόκτηση του εναπομείναντος 64,41% των μετοχών της ΕΚΟ από την ΕΛΠΕ έναντι τιμήματος €350 εκ. (Σημ. 8, 34).
- €54 εκ. βεβαιωμένων επιστροφών ΦΠΑ που έχουν παρακρατηθεί από το Τελωνείο Πειραιά αναφορικά με φερόμενα «ελλείμματα» αποθεμάτων πετρελαιοειδών (31 Δεκεμβρίου 2016: €54 εκ.). Σε απάντηση αυτής της ενέργειας η Εταιρεία έχει εναντιωθεί νομικά και απαιτεί και αναμένει να ανακτήσει ολόκληρο το ποσό αυτό με την περάτωση της νομικής διαδικασίας (Σημ. 31).
- Ομολογιακό δάνειο ύψους €138 εκ. 12μηνης λήξης, προς την 100% θυγατρική εταιρεία ΕΚΟ ΑΒΕΕ (Σημ. 33).

Οι λογιστικές αξίες των ανωτέρω απαιτήσεων αντιπροσωπεύουν την εύλογη τους αξία.

Τα προπληρωθέντα έξοδα και οι προκαταβολές μειώθηκαν κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017, λόγω είσπραξης ασφαλιστικής αποζημίωσης, ύψους €41 εκατ., που αφορούσε σε ζημιές στη μονάδα διύλισης και διακοπή της λειτουργίας του διυλιστηρίου Ελευσίνας κατά τη διάρκεια των ετών 2013 – 2015

Στον παρακάτω πίνακα αναλύονται οι απαιτήσεις από πελάτες:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Μη ληξιπρόθεσμα και μη απομειωμένα υπόλοιπα	259.024	255.615
Ληξιπρόθεσμα, μη απομειωμένα υπόλοιπα	74.593	70.594
Ληξιπρόθεσμα, επισφαλή και απομειωμένα υπόλοιπα	117.305	118.186
Σύνολο	450.922	444.395

Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο την ημέρα του Ισολογισμού είναι η εύλογη αξία κάθε κατηγορίας εισπρακτέων ως αναφέρεται παραπάνω. Προβλέψεις σχηματίζονται για απαιτήσεις οι οποίες είναι επισφαλούς είσπραξης και έχει αξιολογηθεί ότι θα καταλήξουν σε ζημιά, αφού έχουν συνυπολογιστεί ληφθείσες εξασφαλίσεις. Οι εξασφαλίσεις περιλαμβάνουν κυρίως προσημειώσεις σε ιδιοκτησίες οφειλετών, προσωπικές εγγυήσεις και τραπεζικές εγγυήσεις.

Η ανάλυση παλαιότητας των ανοιχτών εμπορικών απαιτήσεων, που ήταν ληξιπρόθεσμες αλλά όχι απομειωμένες, είναι ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Εως 30 ημέρες	53.235	51.927
30 - 90 ημέρες	6.808	2.148
90 - 120 ημέρες	127	1.170
Πάνω από 120 ημέρες	14.423	15.349
Σύνολο	74.593	70.594

Η ανάλυση παλαιότητας των ανοιχτών εμπορικών απαιτήσεων, που ήταν απομειωμένες, είναι ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Εως 30 ημέρες	-	-
30 - 90 ημέρες	-	-
Πάνω από 90 ημέρες	117.305	118.186
Σύνολο	117.305	118.186

Η κίνηση της πρόβλεψης απομείωσης της αξίας των απαιτήσεων από πελάτες έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	118.186	109.391
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:		
- Προσθήκες	-	8.795
- Ποσά που έχουν αντιλογισθεί	(881)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	117.305	118.186

Η κίνηση της πρόβλεψης απομείωσης της αξίας των λοιπών απαιτήσεων έχει ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου	17.481	13.299
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:		
- Προσθήκες	4.539	4.182
Ποσά που ανακτήθηκαν κατά τη χρήση	(1.960)	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου	20.060	17.481

12. Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Διαθέσιμα στο ταμείο και σε τράπεζες	667.599	731.258
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	667.599	731.258
Δεσμευμένες καταθέσεις	145.652	157.525
Σύνολο ρευστών διαθεσίμων	813.251	888.783

Οι δεσμευμένες καταθέσεις σχετίζονται κυρίως με τραπεζικές καταθέσεις ύψους €144 εκ., οι οποίες έχουν δεσμευθεί ως εγγύηση ισόποσης δανειακής συμφωνίας με την Τράπεζα Πειραιώς, σχετικά με τη δανειακή Διευκόλυνση Β που έχει συναφθεί με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (Σημ. 16).

Την 31 Δεκεμβρίου 2017 το ανεξόφλητο υπόλοιπο της δανειακής διευκόλυνσης Β με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων ανήλθε σε €100 εκ., ενώ το ανεξόφλητο υπόλοιπο του δανείου με την Τράπεζα Πειραιώς σε €144 εκ. Η εγγύηση έληξε στις 15 Ιουνίου 2017 και ανανεώθηκε για ένα ακόμα έτος. Το Φεβρουάριο του 2018 η Εταιρεία κατέληξε σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, και η Δανειακή Διευκόλυνση Β τροποποιήθηκε. Με βάση την τροποποιημένη σύμβαση δεν απαιτείται πλέον εγγύηση. Η επίπτωση του δανείου και της κατάθεσης αποτελεί ταυτόχρονη αύξηση των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού χωρίς να επηρεάζει τον καθαρό δανεισμό και την καθαρή θέση της Εταιρείας κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017.

Την 31 Δεκεμβρίου 2017, το τραπεζικό υπόλοιπο σε δολάρια Αμερικής που περιλαμβάνεται στην κατηγορία «Διαθέσιμα στο ταμείο και σε τράπεζες» ανερχόταν σε \$549 εκ. (ισοδύναμο σε Ευρώ: €458 εκ.). Το αντίστοιχο ποσό για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2016 ανερχόταν σε \$503 εκ. (ισοδύναμο σε Ευρώ: €477 εκ.).

Το σταθμισμένο κατά μέσο όρο τρέχον επιτόκιο την ημερομηνία Ισολογισμού ήταν:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Euro	0,06%	0,07%
USD	0,10%	0,10%

13. Μετοχικό κεφάλαιο

	Αριθμός μετοχών	Κοινές μετοχές	Υπέρ το άρτιο	Σύνολο
1 Ιανουαρίου & 31 Δεκεμβρίου 2016	305.635.185	666.285	353.796	1.020.081
31 Δεκεμβρίου 2017	305.635.185	666.285	353.796	1.020.081

Το εγκεκριμένο μετοχικό κεφάλαιο είναι ίδιο με τις μετοχές που έχουν εκδοθεί και διατεθεί σε μετόχους και είναι πλήρως καταβεβλημένο. Η ονομαστική αξία κάθε μιας μετοχής της Εταιρείας είναι €2,18 (31 Δεκεμβρίου 2016: €2,18).

Δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών

Η Ετήσια Γενική Συνέλευση της Εταιρείας που πραγματοποιήθηκε στις 25 Μαΐου 2005, ενέκρινε ένα νέο πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών, με σκοπό τη σύνδεση του αριθμού μετοχών, για τις οποίες παραχωρείται δικαίωμα προαίρεσης σε ανώτατα και ανώτερα στελέχη της Εταιρείας, με την επίτευξη εταιρικών και ατομικών στόχων άμεσα εξαρτώμενων από τα αποτελέσματα της Εταιρείας. Μεταγενέστερες Ετήσιες Γενικές Συνελεύσεις ενέκριναν την παραχώρηση δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών της Εταιρείας (stock options). Οι Ετήσιες Γενικές Συνελεύσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2014 και το 2015, ενέκριναν αλλαγές στο πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών, ενσωματώνοντας πρόσφατες νομικές και φορολογικές αλλαγές, χωρίς να μεταβάλλεται το όφελος στους συμμετέχοντες.

Οι καταληκτικές ημερομηνίες άσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών που έχουν παραχωρηθεί έως το τέλος του έτους 2017 καθώς και οι αντίστοιχες τιμές άσκησής τους παρατίθενται στον κάτωθι πίνακα :

Έτος Παραχώρησης	Περίοδος Άσκησης Δικαιωμάτων	Ημερομηνία Λήξεως	Τιμή εξάσκησης	Αρ. δικαιωμάτων προαίρεσης	
				31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
			€/ΜΤΧ		
2012	2014-18	2018	4,52	185.633	1.479.933
Σύνολο				185.633	1.479.933

Η κίνηση δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών και η αναλογούσα μέση σταθμική τιμή εξάσκησης κατά τη διάρκεια του 2017 και του 2016 εμφανίζεται παρακάτω:

	31 Δεκεμβρίου 2017		31 Δεκεμβρίου 2016	
	Μέση τιμή εξάσκησης σε € ανά μετοχή	Δικαιώματα	Μέση τιμή εξάσκησης σε € ανά μετοχή	Δικαιώματα
Αρχή περιόδου (1η Ιανουαρίου)	4,52	1.479.933	4,52	1.479.933
Ασκηθέντα	4,52	(1.294.300)	-	-
Τέλος περιόδου (31η Δεκεμβρίου)	4,52	185.633	4,52	1.479.933

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017, για την εξάσκηση των δικαιωμάτων προαίρεσης η Εταιρεία απέκτησε και στη συνέχεια διέθεσε στους συμμετέχοντες του προγράμματος ίδιες μετοχές συνολικής αξίας €9,7 εκ. (Σημ. 14).

14. Αποθεματικά

	Τακτ. αποθεμ.	Ειδικά αποθεμ.	Αφορολόγητα αποθεματικά	Αποθεμ. αντιστάθ. κινδύνου	Αποθεματικό παροχών σε συμμετοχικ. τίτλους	Αναλογιστικά κέρδη (ζημιές)	Λοιπά αποθεμ.	Ίδιες μετοχές	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	118.668	86.495	263.146	(24.718)	746	(5.519)	-	-	438.818
Πράξεις αντιστάθμισης κινδύνου Κέρδη/ (ζημιές) από αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	-	-	-	15.862	-	-	-	-	15.862
Αποχαρ. πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολ. εισοδημάτων	-	-	-	19.642	-	-	-	-	19.642
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορ. παροχών	-	-	-	-	-	(4.568)	-	-	(4.568)
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	-	-	-	-	-	-	(6.414)	-	(6.414)
Μεταφορά αποθεμ. στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση στο λειτουργικό κέρδος	-	-	-	-	-	-	6.414	-	6.414
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	118.668	86.495	263.146	10.786	746	(10.087)	-	-	469.754
Πράξεις αντιστάθ. κινδύνου: - Κέρδη/(ζημιές) από αποτίμηση πράξεων αντιστάθ. κινδύνου	-	-	-	(4.590)	-	-	-	-	(4.590)

	Τακτ. αποθεμ.	Ειδικά αποθεμ.	Αφορολόγητα αποθεματικά	Αποθεμ. αντιστάθ. κινδύνου	Αποθεματικό παροχών σε συμμετοχικ. τίτλους	Αναλογιστικά κέρδη (ζημιές)	Λοιπά αποθεμ.	Ίδιες μετοχές	Σύνολο
Αποχαρ. πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολ. εισοδημάτων	-	-	-	1.979	-	-	-	-	1.979
Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθαρ. παροχών	-	-	-	-	-	(7.100)	-	-	(7.100)
Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους	-	-	-	-	(653)	-	-	-	(653)
Αγορά ιδίων μετοχών	-	-	-	-	-	-	-	(10.245)	(10.245)
Διάθεση ιδίων μετοχών στο προσωπικό	-	-	-	-	-	-	-	9.714	9.714
Μερίσματα	29	-	(106.962)	-	-	-	-	-	(106.962)
Μεταφορές προς/ από αποτελ. εις νέον	-	-	8.797	-	-	-	-	-	8.797
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	118.668	86.495	164.981	8.175	93	(17.187)	-	(531)	360.694

Τακτικό αποθεματικό

Σύμφωνα με τον Ελληνικό νόμο, οι εταιρείες υποχρεούνται να μεταφέρουν κατά ελάχιστο το 5% των ετήσιων καθαρών κερδών τους σύμφωνα με τα λογιστικά τους βιβλία σε τακτικό αποθεματικό έως ότου το αποθεματικό αυτό ισουται με το ένα τρίτο του μετοχικού τους κεφαλαίου. Το αποθεματικό αυτό δεν μπορεί να διανεμηθεί, αλλά μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη διαγραφή συσσωρευμένων ζημιών.

Ειδικά αποθεματικά

Τα ειδικά αποθεματικά αφορούν κυρίως σε αποθεματικά που προκύπτουν λόγω φορολογικών αναπροσαρμογών στοιχείων του ενεργητικού και την κατηγοριοποίησή τους σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

Αφορολόγητα αποθεματικά και αποθεματικά αναπτυξιακών νόμων

Τα αποθεματικά αυτά αφορούν σε:

- Κέρδη που δεν έχουν φορολογηθεί, σύμφωνα με το εκάστοτε ισχύον φορολογικό πλαίσιο. Σε περίπτωση διανομής τους, ορισμένα από τα κέρδη αυτά θα είναι φορολογητέα με βάση το φορολογικό συντελεστή που θα ισχύει κατά το χρόνο της διανομής τους στους μετόχους ή μετατροπής τους σε μετοχικό κεφάλαιο.
- Κέρδη τα οποία έχουν φορολογηθεί με φορολογικό συντελεστή χαμηλότερο από τον εκάστοτε ισχύοντα συντελεστή. Σε περίπτωση διανομής τους ορισμένα από τα κέρδη αυτά θα είναι φορολογητέα με βάση το φορολογικό συντελεστή που θα ισχύει κατά το χρόνο της διανομής τους στους μετόχους ή μετατροπής τους σε μετοχικό κεφάλαιο.
- Αποθεματικά τα οποία προέρχονται από φορολογημένα κέρδη και αφορούν ίδια συμμετοχή σε αναπτυξιακούς νόμους. Δύνανται να διανεμηθούν υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπει ο εκάστοτε αναπτυξιακός νόμος.

Αποθεματικό αντιστάθμισης κινδύνου

Το αποθεματικό αντιστάθμισης κινδύνου χρησιμοποιείται για τη καταχώρηση κερδών ή ζημιών από παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα, τα οποία μπορούν να χαρακτηριστούν ως παράγωγα αντιστάθμισης μελλοντικών ταμειακών ροών (cash flow hedges) και αναγνωρίζονται στα Λοιπά συνολικά έσοδα όπως περιγράφεται στη Σημ.21.

Όταν η συναλλαγή με την οποία συσχετίζεται η πράξη αντιστάθμισης επηρεάζει τη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων, τότε τα αντίστοιχα ποσά μεταφέρονται επίσης από τα λοιπά συνολικά έσοδα στη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων.

Λοιπά αποθεματικά

Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει:

- (α) Αναλογιστικά κέρδη / (ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών, που προέρχονται
  - α) από εμπειρικές προσαρμογές (το αποτέλεσμα των διαφορών μεταξύ των προηγούμενων αναλογιστικών παραδοχών και αυτών που τελικά έλαβαν χώρα) και β) από αλλαγές στις αναλογιστικές παραδοχές.
- (β) Μεταβολές στην εύλογη αξία των επενδύσεων που έχουν κατηγοριοποιηθεί ως χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση. Τα ποσά αυτά ανακατατάσσονται στην κατάσταση αποτελεσμάτων του έτους όταν τα αντίστοιχα πάγια πωληθούν ή η αξία τους υποστεί απομείωση.

Ίδιες μετοχές

Οι ίδιες μετοχές διακρατώνται για το πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης μετοχών. Κατά το 2017, αγοράστηκαν 1.284.656 μετοχές με συνολικό κόστος €10,2 εκατ., ενώ 1.214.494 από αυτές δόθηκαν σε υπαλλήλους, οι οποίοι εξάσκησαν τα δικαιώματα που είχαν στην κατοχή τους. Οι μετοχές που εκδίδονται στους συμμετέχοντες του προγράμματος, αναγνωρίζονται με τη μέθοδο FIFO (first-in first-out) (Σημ. 13).

15. Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Προμηθευτές	1.417.731	1.579.039
Δεδουλευμένα έσοδα	84.535	81.590
Λοιπές υποχρεώσεις	51.761	31.344
Σύνολο	1.554.027	1.691.973

Η γραμμή "Προμηθευτές" αποτελείται από ποσά πληρωτέα ή δεδουλευμένα τα οποία αφορούν αργό πετρέλαιο, πετρελαιοειδή προϊόντα και υπηρεσίες.

Ο λογαριασμός "Προμηθευτές", στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016, περιλαμβάνει ποσά οφειλόμενα από αγορές αργού πετρελαίου από το Ιράν, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Δεκεμβρίου 2011 και Μαρτίου 2012, στα πλαίσια του μακροπρόθεσμου συμβολαίου με την ΝΙΟΚ. Παρά τις συνεχείς προσπάθειες της Εταιρείας να αποπληρώσει τις συγκεκριμένες υποχρεώσεις από τον Ιανουάριο μέχρι και τον Ιούνιο 2012 μέσω του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, αυτό δεν κατέστη εφικτό, λόγω της μη αποδοχής πληρωμών από το διεθνές τραπεζικό σύστημα προς Ιρανικές τράπεζες και κυβερνητικές εταιρείες, λόγω επιβολής ρητών ή σιωπηρών διεθνών κυρώσεων. Μετά τις 30 Ιουνίου 2012, οι κυρώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά του Ιράν κατέστησαν αδύνατη την πραγματοποίηση πληρωμών προς τη ΝΙΟΚ (Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 267/2012 της 23 Μαρτίου 2012). Η Εταιρεία είχε ενημερώσει τον προμηθευτή της για τη σχετική καθυστέρηση η οποία οφειλόταν στις ανωτέρω διεθνείς κυρώσεις.

Στις 18 Οκτωβρίου 2015, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αποφάσισε (Απόφαση ΚΕΠΠΑ 2015/1863) την άρση των περισσότερων περιορισμών της ΕΕ απέναντι στο Ιράν, λαμβάνοντας υπόψη την Απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας Ηνωμένων Εθνών (ΑΣΑΗΕ) 2231 (2015) και το Παράρτημα Β της ΑΣΑΗΕ 2231 (2015), καθώς επίσης και την επικύρωση του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας του ΟΗΕ αναφορικά με την ορθή υλοποίηση των συμφωνημένων μέτρων σε σχέση με το πυρηνικό ζήτημα. Στις 16 Ιανουαρίου 2016 («Ημέρα Εφαρμογής»), το Συμβούλιο της ΕΕ αποφάσισε (απόφαση ΚΕΠΠΑ 2016/37) την εφαρμογή της απόφασης ΚΕΠΠΑ 2015/1863 με ισχύ από την 16η Ιανουαρίου 2016. Την ίδια ημέρα επήλθε επίσης μερική άρση των περιοριστικών μέτρων που είχαν τεθεί σε εφαρμογή από τις ΗΠΑ αλλά και διεθνώς. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εξελίξεων, στις 22 Ιανουαρίου 2016 τα Ελληνικά Πετρέλαια και η ΝΙΟΚ κατέληξαν σε συμφωνία-πλαίσιο για την επανέναρχη των εμπορικών τους σχέσεων σχετικά με την προμήθεια αργού, καθώς και για τη διευθέτηση των οφειλών. Η υλοποίηση της συμφωνίας αυτής, θα πραγματοποιηθεί σε πλήρη συμμόρφωση με το ισχύον ευρωπαϊκό και διεθνές νομοθετικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων και των περιορισμών που ακόμη δεν έχουν αρθεί. Βάσει της ως άνω συμφωνίας-πλαίσιο, το σχετικό ποσό που είναι πληρωτέο μετά από 12 μήνες μεταφέρεται από τους βραχυπρόθεσμους στους μακροπρόθεσμους προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις (Σημ. 20).

Όποτε θεωρηθεί συμφέρον για την Εταιρεία, αλλά και για την επίτευξη ευνοϊκότερων όρων συναλλαγών, (π.χ. καλύτερων τιμών, υψηλότερων πιστωτικών ορίων, μεγαλύτερης περιόδου πίστωσης), η Εταιρεία παρέχει Εγγυητικές Επιστολές ή Ενέγγυες Πιστώσεις για την πληρωμή υποχρεώσεων προς προμηθευτές, χρησιμοποιώντας τις γραμμές πίστωσης με

τις συνεργαζόμενες τράπεζες. Στο βαθμό που οι υποχρεώσεις αυτές έχουν καταστεί πληρωτέες πριν την ημερομηνία ισολογισμού, αυτές περιλαμβάνονται στα υπόλοιπα προμηθευτών.

Τα δεδουλευμένα έξοδα περιλαμβάνουν κυρίως τόκους, έξοδα μισθοδοσίας και προβλέψεις μη τιμολογημένων εξόδων. Τα δεδουλευμένα έξοδα και έσοδα επόμενων χρήσεων, περιλαμβάνουν την εκτίμηση για το κόστος δικαιωμάτων εκπομπής ρύπων διοξειδίου του άνθρακα σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία η οποία στις 31 Δεκεμβρίου 2017 ανέρχεται σε € 19 εκ. (2016: €12 εκ.).

Οι λοιπές υποχρεώσεις αφορούν μισθοδοσία, λοιπές δαπάνες προσωπικού και διάφορους φόρους και τέλη.

16 Δανεισμός

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Μακροπρόθεσμος δανεισμός		
Τραπεζικός δανεισμός	188.556	233.000
Ομολογιακό δάνειο	721.023	1.227.281
Σύνολο μακροπρόθεσμων δανείων	909.579	1.460.281
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός		
Βραχυπρόθεσμα δάνεια	1.660.507	1.105.974
Τρέχον υπόλοιπο τραπεζικού δανεισμού	44.444	44.444
Σύνολο βραχυπρόθεσμων δανείων	1.704.951	1.150.418
Σύνολο δανείων	2.614.530	2.610.699

Η λήξη του μακροπρόθεσμου δανεισμού έχει ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Μεταξύ 1 και 2 ετών	318.944	587.175
Μεταξύ 2 και 5 ετών	557.635	817.884
Πάνω από 5 έτη	33.000	55.222
Σύνολο	909.579	1.460.281

Τα πραγματικά σταθμισμένα μέσα επιτόκια την ημερομηνία του Ισολογισμού είναι τα παρακάτω:

Τραπεζικός Δανεισμός	Νόμισμα	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Βραχυπρόθεσμος τραπεζικός δανεισμός			
- Μεταβλητό Euribor + περιθώριο	Ευρώ	4,84%	5,79%
-Μεταβλητό Libor + περιθώριο	USD	-	5,82%
Μακροπρόθεσμος τραπεζικός δανεισμός			
- Μεταβλητό Euribor + Περιθώριο	Ευρώ	4,92%	5,49%
-Μεταβλητό Libor + περιθώριο	USD	-	-

Τα δάνεια της Εταιρείας είναι σε Ευρώ.

Η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. από κοινού με τις θυγατρικές της εταιρείες (μαζί ο «Ομίλος») διενεργεί κεντρικά τις χρηματοδοτικές δραστηριότητες, συντονίζοντας και ελέγχοντας τη χρηματοδότηση και ταμειακή διαχείριση όλων των εταιρειών του Ομίλου. Στο πλαίσιο αυτό η Hellenic Petroleum Finance Plc («HPF») ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 2005 στο Ηνωμένο Βασίλειο και είναι 100% θυγατρική της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., για να ενεργεί ως ο κεντρικός χρηματοοικονομικός φορέας του Ομίλου.

Τα δάνεια της Εταιρείας, στις 31 Δεκεμβρίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016, αναλύονται ανά είδος και ημερομηνία λήξης, στον πίνακα που ακολουθεί (σε € εκ.):

	Λήξη	31 Δεκεμβρίου 2017 (€ εκατ.)	31 Δεκεμβρίου 2016 (€ εκατ.)
Κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο €350 εκατ.	Ιούλ. 2018	348	344
Ομολογιακό δάνειο €400 εκατ.	Απρ. 2018	284	284
Ομολογιακό δάνειο €200 εκατ.	Φεβ. 2018	200	199
Ομολογιακό δάνειο €400 εκατ.	Μάι. 2018	239	72
Δάνεια Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων	Ιούν. 2022	200	244
Δάνειο HPF €488 εκατ.	Μάι 2017	-	170
Δάνειο HPF €317,6 εκατ.	Ιούλ. 2019	274	318
Δάνειο HPF €367 εκατ.	Οκτ. 2021	447	367
Συμβάσεις διμερών πιστωτικών γραμμών	Διάφορες	623	613
Σύνολο		2.615	2.611

Περαιτέρω πληροφορίες σχετικές για τα ποσά των δανείων της Εταιρείας που θα πρέπει να αποπληρωθούν ή να αναχρηματοδοτηθούν εντός του 2018 περιλαμβάνονται στη Σημ. 3 «Κίνδυνος Ρευστότητας».

Ορισμένες από τις δανειακές συμφωνίες της Εταιρείας περιλαμβάνουν χρηματοοικονομικούς όρους οι πιο σημαντικοί των οποίων είναι η διατήρηση συγκεκριμένων αριθμοδεικτών, ως ακολούθως: “Καθαρός Δανεισμός/Συγκρίσιμα Κέρδη προ Φόρων, Τόκων και Αποσβέσεων”, “Συγκρίσιμα Κέρδη προ Φόρων και Τόκων /Καθαροί Τόκοι” και “Καθαρός Δανεισμός/Καθαρή Αξία Ιδίων Κεφαλαίων”. Η διοίκηση παρακολουθεί την απόδοση του Ομίλου για να διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τους ανωτέρω χρηματοοικονομικούς όρους.

Για τις χρήσεις που έληξαν 31 Δεκεμβρίου 2017 και 31 Δεκεμβρίου 2016, οι όροι των δανείων εξυπηρετούνται πλήρως.

Οι σημαντικές κινήσεις κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017 αναφέρονται παρακάτω:

Κοινοπρακτικό Δάνειο €350 εκ.

Η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο, ύψους €350 εκ. με την εγγύηση της HPF και με ημερομηνία λήξης τον Ιούλιο του 2018.

Ομολογιακό δάνειο €400 εκ.

Το Σεπτέμβριο 2015, η Εταιρεία παρέτεινε αρχικά την ημερομηνία λήξης του ομολογιακού δανείου ύψους €400 εκ. από τον Δεκέμβριο 2015 στις 30 Ιουνίου 2016 και στη συνέχεια από στις 31 Οκτωβρίου 2017, με δυνατότητα επέκτασης δυο επιπλέον εξαμήνων. Τον Οκτώβριο 2017, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. παρέτεινε την ημερομηνία λήξης του δανείου για τον Απρίλιο 2018 και βρίσκεται σε διαδικασία ανανέωσής του.

Ομολογιακό δάνειο €200 εκ.

Ακολουθώντας τη στρατηγική διαχείρισης κινδύνων, σύμφωνα με την οποία στόχος είναι η αύξηση του ποσοστού των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων γραμμών πίστωσης σε σχέση με τις αντίστοιχες βραχυπρόθεσμες, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε δάνειο ύψους €200 εκ. με την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, διάρκειας 3 ετών. Τον Ιανουάριο του 2018, και με την προοπτική της αντικατάστασης του δανείου με άλλο δάνειο διάρκειας 3 ετών η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. επέκτεινε την ημερομηνία αποπληρωμής του δανείου μέχρι το Φεβρουάριο του 2018.

Κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο €400 εκ.

Τον Μάιο 2016, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε κοινοπρακτικό ομολογιακό δάνειο συνολικού ορίου € 400 εκ., διάρκειας 18 μηνών και με δυνατότητα επιπλέον επέκτασης 6 μηνών. Το δάνειο αποτελείται από 2 μέρη, ένα με δεσμευμένη εκταμίευση ύψους €240 εκ. και το δεύτερο ύψους €160 εκ., χωρίς δέσμευση. Τον Μάιο 2017, η Ελληνικά Πετρέλαια προχώρησε στην εκταμίευση €167 εκ. από το δεσμευμένο μέρος του δανείου. Τον Οκτώβριο 2017, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. παρέτεινε την ημερομηνία λήξης του δανείου για τον Μάιο 2018. Το υπόλοιπο της δεσμευμένης εκταμίευσης ανέρχεται κατά την 31 Δεκεμβρίου 2017 σε €239 εκ.

Δάνεια Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων

Στις 26 Μαΐου 2010, η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. σύναψε δύο δανειακές συμβάσεις συνολικού ύψους €400 εκ. (Διευκόλυνση Α και Β, €200 εκ. έκαστη) με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Ο σκοπός των δανείων ήταν να χρηματοδοτήσουν μέρος του έργου αναβάθμισης του διυλιστηρίου της Ελευσίνας. Και τα δυο δάνεια έχουν περίοδο αποπληρωμής 12 ετών, έναρξη αποπληρωμής το Δεκέμβριο του 2013, ενώ διέπονται από παρόμοιους όρους και προϋποθέσεις. Η Διευκόλυνση Β βελτιώνεται πιστοληπτικά από την εγγύηση μίας εμπορικής τράπεζας (Σημ. 12), μία πρακτική που είναι συνήθης για δανειακές συμβάσεις της ΕΤΕ ειδικότερα κατά τη φάση κατασκευής μεγάλων έργων. Μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2017, πραγματοποιήθηκαν συνολικές αποπληρωμές ύψους €200 εκ. (€44 εκ. αποπληρώθηκαν μέσα στο 2017). Η Δανειακή Διευκόλυνση Β περιλαμβάνει χρηματοοικονομικούς όρους μεταξύ των οποίων και δείκτες κάλυψης τόκων και μόχλευσης. Κατά τη διάρκεια του 2016, ο Όμιλος ολοκλήρωσε με επιτυχία τη διαδικασία εναρμόνισης των δανειακών όρων μεταξύ των δανείων που προέρχονται από εμπορικές τράπεζες και των Ευρώ-ομολόγων. Το Φεβρουάριο 2018 η Εταιρεία, κατόπιν σχετικών συζητήσεων με την ΕΙΒ, τροποποίησε τους όρους της Δανειακής Διευκόλυνσης Β ώστε να ερμονιστούν με τους δανειακούς όρους και δείκτες κάλυψης που χρησιμοποιούνται για το σύνολο του δανεισμού της.

Δάνειο HPF €488 εκ. (Ευρώ-ομολόγο €500 εκ.)

Τον Μάιο του 2013, η HPF εξέδωσε τετραετές Ευρώ-ομολόγο, ύψους €500 εκ., με σταθερό ετήσιο επιτόκιο 8% και με ημερομηνία λήξης τον Μάιο του 2017. Οι ομολογίες έχουν την εγγύηση της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. Στη συνέχεια η Εταιρεία προχώρησε στη σύναψη δανείου με την HPF, ύψους €488 εκ. Τον Οκτώβριο 2016, η Εταιρεία προχώρησε σε προπληρωμή μέρους του ως άνω δανείου, ενώ το υπόλοιπο αποπληρώθηκε τον Απρίλιο του 2017.

Δάνειο HPF €317,6 εκ. (Ευρώ-ομολόγο €325 εκ.)

Τον Ιούλιο του 2014, η HPF εξέδωσε πενταετές Ευρώ-ομολόγο, ύψους €325 εκ. με σταθερό ετήσιο επιτόκιο 5,25% και με ημερομηνία λήξης τον Ιούλιο του 2019. Οι ομολογίες έχουν την εγγύηση της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., είναι εξαγοράσιμες κατ' επιλογή του εκδότη τον Ιούλιο του 2017 και είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου. Στη συνέχεια η Εταιρεία προχώρησε στη σύναψη δανείου με την HPF, ύψους €317,6 εκ. με σκοπό τη χρηματοδότηση των επιχειρηματικών της δραστηριοτήτων. Εντός του εννεαμήνου 2017 οι πληρωμές του δανείου ανέρχονται σε €44 εκ.

Δάνειο HPF €367 εκ. (Ευρώ-ομολόγο €450 εκ.)

Τον Οκτώβριο 2016, η HPF εξέδωσε πενταετές ευρωομολόγο ύψους €375 εκ., με την εγγύηση της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., με ετήσιο τοκομερίδιο 4,875%, τιμή έκδοσης 99,453% επί της ονομαστικής αξίας και λήξη τον Οκτώβριο του 2021. Τα έσοδα από την έκδοση του ομολόγου χρησιμοποιήθηκαν για την αποπληρωμή υφιστάμενου χρηματοοικονομικού χρέους, συμπεριλαμβανομένης και της μερικής αποπληρωμής του ευρωομολόγου ύψους €500 εκ. το οποίο έληγε το Μάιο του 2017, μέσω διαδικασίας δημόσιας προσφοράς, η οποία ολοκληρώθηκε τον Οκτωβρίου 2016, με ομολογίες ονομαστικής αξίας €225 εκ. όπως αυτές έγιναν αποδεκτές κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Στη συνέχεια η Εταιρεία προχώρησε στη σύναψη δανείου με την HPF, ύψους €367 εκ., τα οποία χρησιμοποίησε για να χρηματοδοτήσει μέρος του δανείου της ύψους €488 εκ., με λήξη το Μάιο 2017 και την εν γένει τη χρηματοδότηση των επιχειρηματικών της δραστηριοτήτων.

Τον Ιούλιο 2017, η HPF εξέδωσε νέες ομολογίες ύψους 74,5 εκατ. Ευρώ με σκοπό να ενοποιηθούν και να αποτελέσουν μια ενιαία σειρά με τις ήδη υπάρχουσες ομολογίες της HPF, οι οποίες λήγουν στις 14 Οκτωβρίου 2021. Στη συνέχεια η Εταιρεία αύξησε το ύψος του δανεισμού της.

Συμβάσεις διμερών πιστωτικών γραμμών

Η Εταιρεία διατηρεί επίσης δανειακές γραμμές με άλλες τράπεζες για την κάλυψη γενικών χρηματοδοτικών αναγκών. Πρόκειται για βραχυπρόθεσμα δάνεια που έχει συνάψει η Εταιρεία και τα οποία έχουν τεθεί σε ισχύ και ανανεώνονται αναλόγως με τις ανάγκες της κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών.

17. Αναβαλλόμενη φορολογία

Οι αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις και υποχρεώσεις συμψηφίζονται όταν υπάρχει εφαρμόσιμο νομικό δικαίωμα να συμψηφισθούν οι τρέχουσες φορολογικές απαιτήσεις έναντι των τρεχουσών φορολογικών υποχρεώσεων και όταν οι αναβαλλόμενοι φόροι εισοδήματος αφορούν στην ίδια φορολογική αρχή.

Η μεταβολή της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης / (υποχρέωσης) είναι η εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Υπόλοιπο αρχής έτους	38.839	177.639
Αποτελέσματα χρήσης	(132.766)	(126.164)
Κινήσεις στην καθαρή θέση	3.968	(12.636)
Υπόλοιπο τέλους χρήσης	(89.959)	38.839

Ο αναβαλλόμενος φόρος αναφέρεται στις πιο κάτω κατηγορίες:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Εσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	(205.222)	(181.995)
Αποτίμηση αποθεμάτων	11.902	11.230
Περιβαλλοντολογική πρόβλεψη	5.420	3.548
Μη πραγματοποιηθείσες συναλλαγματικές διαφορές	4.352	(5.371)
Προβλέψεις παροχών προσωπικού	35.915	27.337
Προβλέψεις για επισφαλείς πελάτες	11.646	11.362
Παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία σε εύλογη αξία	(3.339)	(4.406)
Πρόβλεψη απομείωσης αξίας κτήσης συμμετοχών	11.791	10.988
Μεταφερόμενες φορολογικές ζημιές προς συμψηφισμό	-	121.563
Καθαρή δαπάνη τόκων μεταφερόμενη προς συμψηφισμό (υποκεφαλαιοδότηση)	37.307	41.966
Λοιπές μεταβολές	269	2.617
Υπόλοιπο τέλους χρήσης	(89.959)	38.839

Το 2014, οι διατάξεις του αρ. 49 του Ν. 4172/2013 περί υποκεφαλαιοδότησης εφαρμόστηκαν για πρώτη φορά σύμφωνα με τις οποίες, το όριο έκπτωσης των πλεοναζουσών δαπανών τόκων, ορίζεται ως προς συγκεκριμένο ποσοστό επί του φορολογικού EBITDA της εκάστοτε εταιρείας (60% το 2014, 50% το 2015 και 40% από το 2016 και 30% από το 2017 και στο εξής). Η επίδραση στο ποσό της αναβαλλόμενης φορολογίας της Εταιρείας, ήταν €37 εκ. (απαίτηση) στις 31 Δεκεμβρίου 2017 (31 Δεκεμβρίου 2016: €42 εκ.). Το ποσό αυτό μπορεί να συμψηφιστεί με μελλοντικά φορολογικά κέρδη, χωρίς χρονικό περιορισμό.

18. Υποχρεώσεις παροχών προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία

Ο παρακάτω πίνακας αναλύει πώς τα ποσά που σχετίζονται με τις συνταξιοδοτικές παροχές της Εταιρείας έχουν καταχωρηθεί στις οικονομικές καταστάσεις.

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Υποχρεώσεις κατάστασης οικονομικής θέσης για:		
Συνταξιοδοτικές παροχές	104.331	88.521
Σύνολο	104.331	88.521
	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Χρεώσεις στη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων:		
Συνταξιοδοτικές παροχές	7.349	7.060
Σύνολο	7.349	7.060

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Χρεώσεις στη κατάσταση λοιπών συνολικών εισοδημάτων:		
Συνταξιοδοτικές παροχές	10.002	6.432
Σύνολο	10.002	6.432

Τα ποσά που έχουν αναγνωρισθεί στην κατάσταση οικονομικής θέσης έχουν προσδιορισθεί ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Παρούσα αξία χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	6.863	5.896
Εύλογη αξία στοιχείων ενεργητικού	(1.842)	(1.296)
Έλλειμμα χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων	5.021	4.600
Παρούσα αξία μη χρηματοδοτούμενων υποχρεώσεων	99.310	83.921
Υποχρέωση στη κατάσταση οικονομικής θέσης	104.331	88.521

Τα προγράμματα αφορούν συνταξιοδοτικές παροχές προς τους εργαζομένους. Το ποσό των παροχών εξαρτάται από το χρόνο προϋπηρεσίας και τις αποδοχές του κάθε εργαζομένου.

Η μεταβολή στις υποχρεώσεις για συνταξιοδοτικές παροχές είναι η ακόλουθη:

	Παρούσα Αξία Υποχρεώσεων	Εύλογη αξία στοιχείων ενεργητικού	Σύνολο
Υπόλοιπο 1 Ιανουαρίου 2016	77.709	(209)	77.500
Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	4.031	-	4.031
Χρηματοοικονομικά έξοδα/ (έσοδα)	2.642	(11)	2.631
Κόστος παλαιότερης απασχόλησης και (κέρδη)/ ζημιές από τακτοποιήσεις	398	-	398
Σύνολο χρεώσεων στα αποτελέσματα	7.071	(11)	7.060

Επαναμετρήσεις στις αναλογιστικές παραδοχές:			
Απόδοση των στοιχείων ενεργητικού, εξαιρουμένου του ποσού που συμπεριλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά έξοδα/ (έσοδα)	-	(262)	(262)
- (Κέρδη)/Ζημιές από μεταβολή χρηματοοικονομικών παραδοχών	11.706	-	11.706
- (Κέρδη)/Ζημιές από εμπειρικές προσαρμογές	(5.012)	-	(5.012)
Σύνολο χρεώσεων στα λοιπά συνολικά έσοδα	6.694	(262)	6.432
Καταβολές παροχών άμεσα από την Εταιρεία/ εισφορές της Εταιρείας στα στοιχεία ενεργητικού	(1.532)	(939)	(2.471)
Καταβολές παροχών από τα στοιχεία ενεργητικού	(125)	125	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2016	89.817	(1.296)	88.521

Κόστος τρέχουσας απασχόλησης	4.806	-	4.806
Χρηματοοικονομικά έξοδα/ (έσοδα)	2.363	(32)	2.331
Κόστος παλαιότερης απασχόλησης και (κέρδη)/ ζημιές από τακτοποιήσεις	212	-	212
Σύνολο χρεώσεων στα αποτελέσματα	7.381	(32)	7.349

	Παρούσα Αξία Υποχρεώσεων	Εύλογη αξία στοιχείων ενεργητικού	Σύνολο
Επαναμετρήσεις στις αναλογιστικές παραδοχές:			
Απόδοση των στοιχείων ενεργητικού, εξαιρουμένου του ποσού που συμπεριλαμβάνεται στα χρηματοοικονομικά έξοδα/ (έσοδα)	-	2	2
- (Κέρδη)/Ζημίες από μεταβολή χρηματοοικονομικών παραδοχών	5.868	-	5.868
- (Κέρδη)/Ζημίες από εμπειρικές προσαρμογές	4.132	-	4.132
Σύνολο χρεώσεων στα λοιπά συνολικά έσοδα	10.000	2	10.002
Καταβολές παροχών άμεσα από την Εταιρεία/ εισφορές της Εταιρείας στα στοιχεία ενεργητικού	(935)	(606)	(1.541)
Καταβολές παροχών από τα στοιχεία ενεργητικού	(89)	89	-
Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	106.174	(1.843)	104.331

Οι μη προεξοφλημένες παροχές συνταξιοδότησης λήγουν ως ακολούθως:

Υπόλοιπο 31 Δεκεμβρίου 2017	Μέχρι 1 έτους	Μεταξύ 1 & 2 ετών	Μεταξύ 2 & 5 ετών	Πάνω από 5 έτη	Σύνολο
Συνταξιοδοτικές παροχές	3.294	1.179	19.116	211.698	235.287

Τα περιουσιακά στοιχεία των προγραμμάτων επενδύθηκαν ως ακολούθως:

	31 Δεκεμβρίου 2017				31 Δεκεμβρίου 2016			
	Εισηγμένα	Μη εισηγμένα	Σύνολο	%	Εισηγμένα	Μη εισηγμένα	Σύνολο	%
Τίτλοι συμμετοχών	74	-	74	4%	0	-	0	0%
Ομόλογα								
- Κρατικά ομόλογα	882	-	882	48%	626	-	626	48%
- Εταιρικά ομόλογα	558	-	558	30%	386	-	386	30%
Επενδυτικά κεφάλαια	123	-	123	7%	283	-	283	22%
Ταμειακά διαθέσιμα και ταμειακά ισοδύναμα	206	-	206	11%	1	-	1	0
Σύνολο	1.843		1.843		1.296	-	1.296	

Οι κύριες αναλογιστικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν έχουν ως εξής:

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Προεξοφλητικό επιτόκιο	2,00%	2,50%
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	0,50%	0,50%
Πληθωρισμός	0,60%	0,50%

Η ανάλυση ευαισθησίας της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία σε αλλαγές στις κύριες σταθμισμένες παραδοχές είναι η ακόλουθη:

	Επίδραση στην υποχρέωση		
	Μεταβολή της παραδοχής	Αύξηση στην υποχρέωση	Μείωση στην υποχρέωση
Προεξοφλητικό επιτόκιο	0,50%	-5,95%	5,05%
Μελλοντικές αυξήσεις μισθών	0,50%	5,05%	-

Η παραπάνω ανάλυση ευαισθησίας βασίζεται σε μία μεταβολή της παραδοχής διατηρώντας όλες τις άλλες παραδοχές σταθερές. Στην πράξη, υπάρχει μικρή πιθανότητα να συμβεί αυτό, καθώς οι μεταβολές στις παραδοχές μπορεί να συνδέονται μεταξύ τους. Κατά τον υπολογισμό της ευαισθησίας της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών στο προσωπικό λόγω εξόδου από την υπηρεσία στις κύριες αναλογιστικές παραδοχές, χρησιμοποιήθηκε η ίδια μέθοδος που χρησιμοποιείται κατά τον υπολογισμό της υποχρέωσης που αναγνωρίζεται στην Κατάσταση Οικονομικής Θέσης (παρούσα αξία της υποχρέωσης καθορισμένων παροχών στο προσωπικό με τη χρήση της αναλογιστικής μεθόδου της προβεβλημένης πιστωτικής μονάδας (projected unit credit method)).

Οι αναμενόμενες εργοδοτικές εισφορές για την επόμενη χρήση, προς τα προγράμματα καθορισμένων παροχών προσωπικού είναι €0,6 εκ. Η μέση σταθμισμένη διάρκεια των προγραμμάτων είναι 17 χρόνια.

19. Προβλέψεις για λοιπές υποχρεώσεις και έξοδα

Η κίνηση των προβλέψεων για το 2017 και το 2016, έχει ως εξής:

	Προβλέψεις
1 Ιανουαρίου 2016	3.000
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:	
- Προσθήκες	3.829
31 Δεκεμβρίου 2016	6.829
Χρεώσεις / (Πιστώσεις) στο λογαριασμό αποτελεσμάτων:	
- Προσθήκες	2.269
- Ποσά που ανακτήθηκαν κατά τη χρήση	(3.040)
31 Δεκεμβρίου 2017	6.058

Τα ποσά που συμπεριλαμβάνονται στην συγκεκριμένη κατηγορία αφορούν προβλέψεις για νομικές υποθέσεις.

20. Προμηθευτές και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Επιχορηγήσεις	8.764	9.379
Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις	6.805	237.026
Υπόλοιπο τέλους χρήσεως	15.569	246.405

Επιχορηγήσεις

Οι προκαταβολές από το Ελληνικό Κράτος στην Εταιρεία αφορούν επιχορηγήσεις για την αγορά ενσώματων πάγιων περιουσιακών στοιχείων. Η απόσβεση για το 2017 ανέρχεται σε €0,7 εκ. (2016: €1,3 εκ).

Προμηθευτές και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις

Οι προμηθευτές και λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν διάφορα λειτουργικά έξοδα και κινδύνους προερχόμενα από τις επιχειρησιακές δραστηριότητες της Εταιρείας. Το υπόλοιπο κατά την 31 Δεκεμβρίου 2016 περιλαμβάνει το μακροπρόθεσμο μέρος των υποχρεώσεων προς την ΝΙΟΚ (Σημ.15), το οποίο είναι μηδέν την 31 Δεκεμβρίου 2017.

21. Παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα

Τύπος παραγώγου αγαθών	31 Δεκεμβρίου 2017				31 Δεκεμβρίου 2016			
	Ονομαστική ποσότητα		Στοιχεία Ενεργητικού	Υποχρεώσεις	Ονομαστική ποσότητα		Στοιχεία Ενεργητικού	Υποχρεώσεις
	ΜΤ'000	Βερέλια χιλ.	€	€	ΜΤ'000	Βερέλια χιλ.	€	€
Συμβάσεις ανταλλαγής τιμής αγαθών	-	1.848	11.514	-	-	2.588	15.192	-
	-	1.848	11.514	-	-	2.588	15.192	-
Σύνολο	-	-	11.514	-	-	-	15.192	-

	31 Δεκεμβρίου 2017		31 Δεκεμβρίου 2016	
	Στοιχεία Ενεργητικού	Υποχρεώσεις	Στοιχεία Ενεργητικού	Υποχρεώσεις
Μη κυκλοφορούν ενεργητικού				
Συμβάσεις ανταλλαγής τιμής αγαθών (commodity swaps)	-	-	-	-
	-	-	-	-
Κυκλοφορούν ενεργητικό				
Συμβάσεις ανταλλαγής τιμής αγαθών (commodity swaps)	11.514	-	15.192	-
	11.514	-	15.192	-
Σύνολο εύλογης αξίας παραγώγων	11.514	-	15.192	-

Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία χρησιμοποιούνται μόνο για σκοπούς αντιστάθμισης κινδύνου και όχι ως κερδοσκοπικές επενδύσεις. Όμως, όταν τα παράγωγα αυτά στοιχεία δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της λογιστικής αντιστάθμισης κινδύνων, τότε ταξινομούνται ως «παράγωγα προς πώληση».

Η συνολική εύλογη αξία ενός παραγώγου αντιστάθμισης κινδύνου κατηγοριοποιείται ως μη κυκλοφορούν στοιχείο ενεργητικού ή παθητικού όταν η ημερομηνία λήξης του είναι μεταγενέστερη των 12 μηνών, ενώ στην αντίθετη περίπτωση κατηγοριοποιείται ως κυκλοφορούν στοιχείο.

Παράγωγα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών

Κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 μεταφέρθηκε στην κατάσταση αποτελεσμάτων ζημιά επί συμβολαίων, τα οποία ρυθμίστηκαν εντός του έτους ύψους €1.979 μετά φόρων (31 Δεκεμβρίου 2016: ζημιά €19.642 μετά φόρων).

Οι υπόλοιπες πράξεις αντιστάθμισης ταμειακών ροών εκτιμάται ότι είναι αποτελεσματικές, ενώ η συνολική μεταβολή στην εύλογη αξία τους ανέρχεται σε ζημιά μετά φόρων €4.590 στις 31 Δεκεμβρίου 2017 (31 Δεκεμβρίου 2016: €15.862 κέρδος μετά φόρων) και έχουν μεταφερθεί στα Αποθεματικά αντιστάθμισης κινδύνου (Σημ. 14).

Η μέγιστη έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο κατά την ημερομηνία του ισολογισμού ανέρχεται στην εύλογη αξία των στοιχείων ενεργητικού των παραγώγων αυτών όπως απεικονίζεται στην κατάσταση οικονομικής θέσης.

22. Ανάλυση εξόδων ανά είδος (φύση)

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Πρώτες ύλες και αναλώσιμα που χρησιμοποιήθηκαν	6.020.873	4.775.013
Παροχές σε εργαζομένους	202.704	175.312
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων	135.688	145.629
Αποσβέσεις ασώματων παγίων περιουσιακών στοιχείων	4.313	5.823
Λοιπά έξοδα	252.747	272.909
Σύνολο κόστους πωληθέντων, εξόδων διοίκησης και διάθεσης	6.616.325	5.374.686

Όπως εξηγείται στη Σημ. 5, κατά τη διάρκεια του έτους η Εταιρεία προχώρησε σε αλλαγές στην παρουσίαση ορισμένων συναλλαγών προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη παρουσίασή τους. Η παραπάνω αλλαγή είχε ως αποτέλεσμα την διαφοροποίηση των συγκριτικών στοιχείων του κόστους πωληθέντων κατά €66,7 εκατ..

Για το έτος που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017, στα λοιπά έξοδα περιλαμβάνονται αμοιβές των τακτικών ελεγκτών ύψους €0,02 εκ., που αφορούν σε υπηρεσίες πέραν του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων (εξαιρουμένων δηλαδή υπηρεσιών τακτικού ελέγχου και έκδοσης φορολογικού πιστοποιητικού).

Τα έξοδα προσωπικού παρατίθενται στον πίνακα που ακολουθεί:

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Μισθοδοσία	141.683	122.471
Έξοδα κοινωνικής ασφάλισης	33.913	30.380
Συνταξιοδοτικό κόστος προγραμμάτων	8.876	6.429
Λοιπές παροχές σε εργαζομένους	18.232	16.032
Σύνολο	202.704	175.312

Οι λοιπές παροχές περιλαμβάνουν παροχές ιατροφαρμακευτικής και ασφαλιστικής μορφής, έξοδα μεταφοράς και διατροφή.

23. Έξοδα ερευνών και ανάπτυξης

Οι δαπάνες για τις δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης της Εταιρείας εξοδοποιούνται κατά την πραγματοποίησή τους.

24. Λοιπά έσοδα / (έξοδα) και λοιπά κέρδη / (ζημιές)

Τα "Λοιπά έσοδα / (έξοδα) και λοιπά κέρδη / (ζημιές) αναλύονται ως ακολούθως:

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Έσοδα από αποσβέσεις επιχορηγήσεων	725	1.272
Υπηρεσίες προς τρίτους	4.172	3.442
Έσοδα από ενοίκια	1.362	1.329
Αναμενόμενες εισπράξεις από ασφαλιστικές αποζημιώσεις	1.100	41.000
Συνολικά λοιπά λειτουργικά έσοδα	7.359	47.043
Αποσβέσεις εξόδων μακροπρόθεσμων συμβολαίων	(6.523)	5.475
Νομικά έξοδα κατόπιν απόφασης Διαιτησίας	(13.679)	-
Λοιπά έσοδα / (έξοδα)	(3.892)	(1.532)
Συνολικά λοιπά κέρδη/ (ζημιές)	(16.735)	50.986
Απομείωση επένδυσης σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	(3.000)	(19.905)
Λοιπά έσοδα / (έξοδα) - καθαρά	(19.735)	31.081

Στα λοιπά έσοδα / (έξοδα) συμπεριλαμβάνονται εκτός των άλλων και έσοδα ή έξοδα που δεν σχετίζονται με τις εμπορικές συναλλαγές της Εταιρείας (π.χ. έσοδα από υπεκμίσθωση γραφείων και παροχή υπηρεσιών προσωπικού προς τις θυγατρικές εταιρείες). Στα έσοδα ασφαλιστικών αποζημιώσεων για το 2016 περιλαμβάνεται ποσό ύψους €41 εκ., ως αποζημίωση για τη παρεμπόδιση της λειτουργίας του διυλιστηρίου Ελευσίνας, εξαιτίας προβλημάτων που παρουσιάστηκαν στη μονάδα Flexicocker το 2012. Η απομείωση επενδύσεων περιλαμβάνει Ασπροφός, ενώ για το 2016 τα ποσά αφορούν στην Elredison B.V., καθώς και την απομείωση αξίας επενδύσεων σε χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση.

25. Χρηματοοικονομικά (έξοδα) / έσοδα – καθαρά

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Έσοδα από τόκους	12.834	13.541
Έξοδα τόκων και λοιπά χρηματοοικονομικά έξοδα	(153.105)	(189.015)
Χρηματοοικονομικά έσοδα / (έξοδα) - καθαρά	(140.271)	(175.474)

Επιπρόσθετα του χρηματοοικονομικού κόστους που αναφέρεται πιο πάνω, κατά το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017, τόκο ύψους €2,4 εκ. (2016 : €1,9 εκ.) έχουν κεφαλαιοποιηθεί, όπως αναφέρεται στη Σημ. 6.

26. Κέρδη / (ζημιές) από συναλλαγματικές διαφορές

Οι ζημιές από συναλλαγματικές διαφορές ύψους €8 εκ. (2016: €21 εκ. κέρδη) προέρχονται από την αποτίμηση τραπεζικών λογαριασμών που εκφράζονται σε ξένο νόμισμα (ως επί το πλείστον σε Δολάρια ΗΠΑ).

27. Φόρος Εισοδήματος

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Τρέχουσα φορολογική υποχρέωση	(3.634)	(5.737)
Αναβαλλόμενος φόρος (Σημ. 17)	(132.766)	(126.164)
Σύνολο	(136.400)	(131.901)

Ο βασικός φορολογικός συντελεστής για τις Ανώνυμες Εταιρείες στην Ελλάδα για το 2017 και το 2016 ανέρχεται σε 29%. Σύμφωνα με τις ισχύουσες φορολογικές διατάξεις, οι έλεγχοι διενεργούνται ως εξής:

Έλεγχοι από τους Ορκωτούς Ελεγκτές – Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης

Για τις χρήσεις 2011 και εξής οι ελληνικές εταιρείες που πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια, δύνανται να λάβουν ετήσια «Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης», όπως προβλέπεται από τον Νόμο 2238/1994, Άρθρο 82, παρ. 5, από τους τακτικούς τους ορκωτούς ελεγκτές-λογιστές, ως προς τη συμμόρφωσή τους με τις διατάξεις της κείμενης φορολογικής νομοθεσίας. Η έκδοση Έκθεσης Φορολογικής Συμμόρφωσης υποκαθιστά, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις, τον έλεγχο από τη Δημόσια Αρχή, η οποία όμως διατηρεί το δικαίωμα μεταγενέστερου ελέγχου χωρίς να περαιώνει τις φορολογικές της υποχρεώσεις για την οικεία διαχειριστική χρήση. Η Εταιρεία ελέγχθηκε από τους ορκωτούς ελεγκτές και έλαβε Έκθεση Φορολογικής Συμμόρφωσης με γνώμη χωρίς επιφύλαξη, έως και τη χρήση 2016.

Έλεγχοι από τις φορολογικές αρχές

Η Εταιρεία έχει ελεγχθεί φορολογικά για τις χρήσεις που έληξαν έως και την 31 Δεκεμβρίου 2011.

Όπως εξηγείται και στη Σημ. 31 και ανεξάρτητα από την πιθανότητα διενέργειας μελλοντικών φορολογικών ελέγχων η Διοίκηση εκτιμά ότι δεν θα προκύψουν σημαντικές επιπρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις από τον έλεγχο των μη ελεγμένων φορολογικών χρήσεων, πέρα από αυτές που αναφέρονται και συμπεριλαμβάνονται ήδη στις οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017.

Ο φόρος που αναλογεί στα λοιπά συνολικά έσοδα είναι:

	31 Δεκεμβρίου 2017			31 Δεκεμβρίου 2016		
	Προ Φόρων	Φόρος	Μετά Φόρων	Προ Φόρων	Φόρος	Μετά Φόρων
Παράγωγα για αντιστάθμιση ταμειακών ροών	(3.678)	1.067	(2.611)	50.006	(14.502)	35.504
Αναλογιστικές αυξήσεις (ζημιές) σε συνταξιοδοτικά σχέδια καθορισμένου ωφελήματος	(10.001)	2.901	(7.100)	(6.434)	1.866	(4.568)
Λοιπά συνολικά έσοδα	(13.679)	3.968	(9.711)	43.572	(12.636)	30.936

Συμφωνία φόρου που υπολογίζεται επί του λογιστικού φορολογητέου κέρδους και του πραγματικού φόρου εισοδήματος που εμφανίζεται στα αποτελέσματα:

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Κέρδη/(ζημιές) προ φόρων	482.391	466.224
Φόρος υπολογισμένος με βάση ισχύοντες φορολογικούς συντελεστές	(139.893)	(135.205)
Έσοδα που δεν υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος	9.780	11.121
Εξοδα που δεν εκπίπτουν για φορολογικούς σκοπούς	(7.874)	(7.949)
Μεταβολές στον αναβαλλόμενο φόρο προηγούμενων ετών	1.607	1.411
Λοιπές κινήσεις	(20)	(1.279)
Φόροι	(136.400)	(131.901)

28. Κέρδη ανά μετοχή

Τα βασικά κέρδη ανά μετοχή υπολογίζονται διαιρώντας το καθαρό κέρδος που αναλογεί στους μετόχους της Εταιρίας με το μέσο σταθμισμένο αριθμό μετοχών κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, αφαιρουμένου του σταθμισμένου μέσου όρου των ιδίων μετοχών (Σημ. 14). Τα αναπροσαρμοσμένα κέρδη ανά μετοχή δεν διαφέρουν σημαντικά από τα βασικά κέρδη ανά μετοχή.

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Κέρδη ανά μετοχή (σε Ευρώ ανά μετοχή)	1.13	1.09
Καθαρά κέρδη που αναλογούν σε κοινές μετοχές (Σε χιλιάδες Ευρώ)	345.991	334.323
Μέσος αριθμός κοινών μετοχών	305.559.147	305.635.185

29. Μερίσματα

Η Γενική Συνέλευση στις 23 Ιουνίου 2017 ενέκρινε την εισήγηση του Διοικητικού Συμβουλίου για διανομή μερίσματος χρήσης 2016, ύψους €0,20 ανά μετοχή από φορολογηθέντα αποθεματικά προηγούμενων ετών. Το ποσό ύψους €61.127 εκταμιεύθηκε στις 10 Ιουλίου 2017.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας στη συνεδρίαση του στις 9 Νοεμβρίου 2017, αποφάσισε τη διανομή προμερίσματος χρήσης 2017, ποσού €0,15 ανά μετοχή (εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών που αποκτήθηκαν από την Εταιρία προς διάθεση στους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης – Σημ. 13). Το συνολικό προμέρισμα ανέρχεται σε €45.835.

Το ποσό του προμερίσματος για τη χρήση 2017 και του τελικού μερίσματος της χρήσης 2016 (συνολικού ύψους €106.962 εκ.) συμπεριλαμβάνεται στις παρούσες οικονομικές καταστάσεις.

Η πρόταση προς τη Γενική Συνέλευση για τελικό μέρισμα €0,25 ανά μετοχή (εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών που απο-

κλήθηκαν από την Εταιρία προς διάθεση στους συμμετέχοντες στο πρόγραμμα παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης – Σημ. 13) εγκρίθηκε από το διοικητικό συμβούλιο στις 22 Φεβρουαρίου 2018. Το ποσό του μερίσματος ανέρχεται σε €76.404 και δεν συμπεριλαμβάνεται στις παρούσες οικονομικές καταστάσεις καθώς δεν έχει εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Το Διοικητικό Συμβούλιο δεν ενέκρινε κάποια αλλαγή στην πολιτική μερισμάτων της Εταιρείας στο σύνολό της και θα επαναξιολογήσει την πληρωμή επιπρόσθετου μερίσματος, ειδικού μερίσματος, ή προμερίσματος εντός του 2018.

30. Ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες

	ΣΗΜ.	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
		31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Κέρδη προ φόρων		482.391	466.224
Προσαρμογές για:			
Αποσβέσεις ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	6,7	140.001	151.452
Αποσβέσεις επιχορηγήσεων πάγιου ενεργητικού		(725)	(1.272)
Χρηματοοικονομικά έξοδα / (έσοδα) - καθαρά	25	140.271	175.474
Προβλέψεις και διαφορές αποτιμήσεων		43.259	55.413
Ζημιές από εκποίηση παγίων		280	71
Συναλλαγματικά (κέρδη) / ζημιές	26	8.483	(21.462)
Έσοδα από μερίσματα		(33.724)	(38.348)
		780.236	787.552
Μεταβολές Κεφαλαίου κίνησης			
Αύξηση αποθεμάτων		(117.608)	(272.911)
Μείωση / (Αύξηση) απαιτήσεων		57.287	(83.302)
Μείωση υποχρεώσεων		(412.132)	(826.694)
		(472.453)	(1.182.907)
Καθαρές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες		307.783	(395.355)

31. Ενδεχόμενες υποχρεώσεις και νομικές υποθέσεις

Η Εταιρεία έχει ενδεχόμενες υποχρεώσεις σε σχέση με τραπεζικές και λοιπές εγγυήσεις και άλλα θέματα που προκύπτουν στα πλαίσια των εμπορικών της συναλλαγών:

Επιχειρηματικά θέματα

(α) Εκκρεμείς υποθέσεις

Η Εταιρεία εμπλέκεται σε διάφορες νομικές υποθέσεις και έχει διάφορες υποχρεώσεις σε εκκρεμότητα σχετικές με τις συνήθεις δραστηριότητές της. Με βάση τις διαθέσιμες μέχρι σήμερα πληροφορίες, η διοίκηση πιστεύει ότι η έκβαση των υποθέσεων αυτών δεν θα έχει σημαντική επίδραση στα αποτελέσματα της Εταιρείας ή στη χρηματοοικονομική της θέση πέραν αυτών που ήδη περιλαμβάνονται στις προβλέψεις για νομικές υποθέσεις (Σημ. 19).

(β) Εγγυητικές επιστολές

Η Εταιρεία έχει εκδώσει επιστολές διαβεβαιώσεων και εγγυητικές επιστολές προς τράπεζες για δάνεια που αυτές έχουν χορηγήσει σε θυγατρικές και συνδεδεμένες εταιρείες, το ανεξόφλητο υπόλοιπο των οποίων την 31 Δεκεμβρίου 2017 ανερχόταν στο ισόποσο των €1.016 (31 Δεκεμβρίου 2016: €1.210).

Φορολογικά και τελωνειακά θέματα

Το φορολογικό πλαίσιο και οι φορολογικές πρακτικές στην Ελλάδα, οι οποίες καθορίζουν τη φορολογική βάση, ενδέχεται να οδηγήσουν σε εγγενείς αβεβαιότητες, λόγω της πολυπλοκότητάς τους, καθώς και του γεγονότος ότι υπόκεινται

σε μεταβολές και εναλλακτικές ερμηνείες από τις αρμόδιες αρχές σε διαφορετικές χρονικές στιγμές αλλή και μεταξύ διαφορετικών εταιρειών. Ως εκ τούτου, ενδέχεται να υπάρξουν κατηγορίες δαπανών ή χειρισμών διαφόρων ζητημάτων, για τις οποίες μία εταιρεία μπορεί να αξιολογηθεί σε διαφορετική βάση από εκείνη που εφαρμόστηκε κατά τη διάρκεια προετοιμασίας της φορολογικής δήλωσης ή της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων. Με βάση την εμπειρία του παρελθόντος, οι έλεγχοι από τις φορολογικές αρχές διενεργούνται κατά μέσο όρο 5-7 χρόνια μετά την υποβολή της φορολογικής δήλωσης. Επιπλέον, στις περιπτώσεις όπου ένας φορολογικός έλεγχος οδηγεί σε διαφορετική εκτίμηση από αυτή της εταιρείας και η εταιρεία, μετά από εξέταση δε συμφωνεί με την εκτίμηση του ελέγχου, η διαδικασία επίλυσης του ζητήματος ακολουθεί συνήθως τη δικαστική οδό, διαδικασία η οποία περιλαμβάνει διάφορες φάσεις και ενδέχεται να διαρκέσει αρκετά χρόνια προκειμένου να καταλήξει σε οριστική και αμετάκλητη απόφαση. Μία εταιρεία δύναται να εμπλακεί σε αυτή τη δικαστική διαδικασία εάν και εφόσον καταβάλει προκαταβολικά το 50% του συνολικού φόρου και των χρηματικών προστίμων που έχουν εκτιμηθεί από το φορολογικό έλεγχο.

Όλα τα ανωτέρω οδηγούν σε εγγενείς δυσκολίες αναφορικά με τον υπολογισμό και τη λογιστική αντιμετώπιση των φορολογικών υποχρεώσεων. Ως αποτέλεσμα, η διοίκηση στοχεύει στον καθορισμό της πολιτικής της βάσει ειδικής νομοθεσίας διαθέσιμης κατά τη στιγμή της λογιστικής αντιμετώπισης μιας συναλλαγής, μέσω λήψης εξειδικευμένων νομικών και φορολογικών συμβουλών σε μεμονωμένες περιπτώσεις, καθώς και αξιοποιώντας την εμπειρία από αποφάσεις προηγούμενων φορολογικών ελέγχων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών δικαστικών αποφάσεων. Αυτή η διαδικασία θα πρέπει να εξασφαλίζει ότι οι οικονομικές καταστάσεις αντανακλούν όλες τις σημαντικές φορολογικές και τελωνειακές υποχρεώσεις, όσο το δυνατόν ακριβέστερα και πληρέστερα.

(α) Ανέλεγκτες χρήσεις – Επίδικες φορολογικές υποθέσεις

Όπως εξηγείται και στη Σημ. 27 έχουν ολοκληρωθεί τακτικοί φορολογικοί έλεγχοι έως και τη χρήση που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2011. Οι Εκθέσεις Φορολογικού Ελέγχου για τις χρήσεις που έληξαν στις 31 Δεκεμβρίου 2010 και 31 Δεκεμβρίου 2011, ελήφθησαν τον Δεκέμβριο του 2017 και υπόκεινται σε νομική αμφισβήτηση από την Εταιρεία. Συνοπτικά, οι εκθέσεις αξιώνουν πρόσθετους φόρους ύψους €22,5 εκ. και πρόστιμα €23,5 εκ. για κονδύλια που αφορούν σε τέλος χαρτοσήμου, διάφορες μη εκπιπόμενες δαπάνες και άλλες προσαρμογές φόρου εισοδήματος. Η εταιρεία, αφού μελέτησε τις εκθέσεις των φορολογικών ελέγχων, αμφισβητεί τους επιβληθέντες επιπρόσθετους φόρους και πρόστιμα (οι οποίοι υπερβαίνουν τα ποσά που έχουν ήδη συμπεριληφθεί στις κανονικές φορολογικές δηλώσεις της εταιρείας) και έχει προχωρήσει σε όλες τις προβλεπόμενες από τις σχετικές διατάξεις ενέργειες και ένδικα μέσα προσφυγής κατά αυτών των ποσών.

Παρά το γεγονός ότι η Εταιρεία αμφισβητεί την επιβολή πρόσθετων φόρων, εντούτοις υποχρεούται να καταβάλει το 50% των καταλογισμένων ποσών (φόρων και προστίμων) από τους πιο πάνω φορολογικούς ελέγχους προκειμένου να έχει το δικαίωμα να προβεί σε έφεση. Η καταβολή των απαιτούμενων ποσών πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο του 2018, εντός των προβλεπόμενων προθεσμιών.

Όσον αφορά τα πρόστιμα, η έκθεση αξιώνει ποσό ίσο με το 120% του αρχικού φόρου, αντί του προβλεπόμενου 50%. Το ποσό αυτό αμφισβητείται επίσης νομικά από την Εταιρεία.

Επί του παρόντος, βρίσκεται σε εξέλιξη φορολογικός έλεγχος για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2012.

Η Διοίκηση πιστεύει ότι δεν θα προκύψουν σημαντικές φορολογικές επιβαρύνσεις είτε από μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους, είτε από την έκβαση των επίδικων υποθέσεων πέραν αυτών που αναφέρονται και συμπεριλαμβάνονται ήδη στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε 31 Δεκεμβρίου 2017.

Η Εταιρεία έχει αναγνωρίσει οποιεσδήποτε προκαταβολές σχετικές με φόρους και πρόστιμα, που αφορούν σε παλαιότερες διαφορές με τις φορολογικές αρχές, στις λοιπές απαιτήσεις (Σημ. 11), στο βαθμό εκτιμά ότι τα ποσά αυτά θα είναι ιτελικώς ανακτήσιμα.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, για τις χρήσεις 2011 έως και τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016, η Εταιρεία, έλαβε από τους τακτικούς ορκωτούς ελεγκτές Εκθέσεις Φορολογικής Συμμόρφωσης, με γνώμη χωρίς επιφύλαξη, όπως προβλέπεται από το Ν.2238/1994, άρθ. 82, παρ. 5.

(β) Καταλογιστικές πράξεις τελωνείων

Εντός του 2008, παρελήφθησαν από το Τελωνείο καταλογιστικές πράξεις συνολικού ύψους περίπου €40 εκ. για φερόμενα τελωνειακά «ελλείμματα» των φορολογικών αποθηκών της Εταιρείας για συγκεκριμένες περιόδους μεταξύ των ετών 2001 – 2005. Η Εταιρεία προσέφυγε κατά των σχετικών πράξεων ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου και η Διοίκηση θεωρεί ότι η υπόθεση θα έχει θετική κατάληξη μετά την ακροαματική διαδικασία.

Ανεξάρτητα από την κατάθεση των παραπάνω προσφυγών, το Τελωνείο προχώρησε σε παρακράτηση ποσού €54 εκ. (σύνολο καταλογισθέντων ποσών πλέον προσαυξήσεων) βεβαιωμένων επιστροφών ΦΠΑ (Σημ. 11). Η Εταιρεία κατέθεσε δύο προσφυγές κατά της φορολογούσας αρχής και κατά του Τελωνείου, ενώπιον των Διοικητικών Πρωτοδικείων Αθηνών και Πειραιώς αντίστοιχα. Το Πρωτοδικείο Αθηνών εξέδωσε απόφαση με την οποία δικαιώνει την Εταιρεία, απορρίπτοντας την εν λόγω παρακράτηση ως μη νόμιμη. Η Εταιρεία εκτιμά ότι θα μπορεί να ανακτήσει τα ανωτέρω ποσά.

32. Δεσμεύσεις και συμβατικές υποχρεώσεις

(1) Δεσμεύσεις για κεφαλαιουχικές επενδύσεις

Οι σημαντικότερες συμβατικές υποχρεώσεις της Εταιρείας την 31 Δεκεμβρίου 2017 αφορούν σε δεσμεύσεις για κεφαλαιουχικές επενδύσεις συνολικού ποσού € 20 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €22), το μεγαλύτερο μέρος του ποσού σχετίζεται με την αναβάθμιση των διυλιστηρίων.

(2) Δεσμεύσεις για λειτουργικές μισθώσεις

Η Εταιρεία μισθώνει γραφεία και κτίρια στο πλαίσιο συμβάσεων λειτουργικής μίσθωσης. Το σύνολο των ελάχιστων μελλοντικών μισθωμάτων στο πλαίσιο των προαναφερθέντων συμβάσεων παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Εντός του επόμενου έτους	4.871	4.557
Μετά 1 έτος και έως 5 έτη	10.124	14.523
Μετά 5 ετών	-	-
Σύνολο	14.995	19.080

(γ) Ενέγγυες πιστώσεις

Η Εταιρεία είναι πιθανόν να δεχθεί αίτημα από προμηθευτές ώστε να παράσχει τραπεζικές ενέγγυες πιστώσεις, με στόχο να επιτύχει ευνοϊκότερους όρους συναλλαγής και πίστωσης. Στις περιπτώσεις όπου έχει ήδη καταχωρηθεί η υποχρέωση στις οικονομικές καταστάσεις, δεν χρειάζεται περαιτέρω γνωστοποίηση της συγκεκριμένης δέσμευσης. Στις περιπτώσεις όπου η συναλλαγή πραγματοποιείται μετά την ημερομηνία Ισολογισμού, η Εταιρεία δεν υποχρεούται να διακανονίσει την ενέγγυα πίστωση εντός της περιόδου, άρα δεν αναγνωρίζεται και η αντίστοιχη υποχρέωση.

33. Συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη

Στην κατάσταση συνολικών εισοδημάτων συμπεριλαμβάνονται έσοδα, δαπάνες και έξοδα, τα οποία προκύπτουν από τις συναλλαγές μεταξύ της Εταιρείας και συνδεδεμένων μερών. Τέτοιες συναλλαγές περιλαμβάνουν κυρίως πωλήσεις και αγορές αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο της συνήθους λειτουργίας της Εταιρείας και έχουν γίνει με τους συνήθεις εμπορικούς όρους που ακολουθεί η Εταιρεία για αντίστοιχες συναλλαγές με τρίτους.

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Χρεώσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (πωλήσεις)		
Εταιρείες ομίλου	2.522.184	1.954.336
Συνδεδεμένες εταιρείες	780.031	759.558
Κοινοπραξίες	434	170
Σύνολο	3.302.649	2.714.064
Χρεώσεις από συνδεδεμένες επιχειρήσεις (κόστος πωληθέντων)		
Εταιρείες ομίλου	56.408	55.792
Συνδεδεμένες εταιρείες	841.513	778.872
Κοινοπραξίες	10.954	1.966
Σύνολο	908.875	836.630

Στην κατάσταση οικονομικής θέσης συμπεριλαμβάνονται υπόλοιπα που προκύπτουν από αγορές/πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών κατά τη συνήθη λειτουργία της επιχείρησης.

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Υπόλοιπο σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις)		
Εταιρείες ομίλου	37.726	42.292
Συνδεδεμένες εταιρείες	3.094	34.750
Κοινοπραξίες	1.677	400
Σύνολο	42.497	77.442
Υπόλοιπο από συνδεδεμένες επιχειρήσεις (Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις)		
Εταιρείες ομίλου	458.313	462.804
Συνδεδεμένες εταιρείες	34.144	20.938
Κοινοπραξίες	30	3
Σύνολο	492.487	483.745

Συναλλαγές έχουν πραγματοποιηθεί με τις ακόλουθες συνδεδεμένες εταιρείες:

- α) θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου Ελληνικά Πετρέλαια (Σημ. 8)
- β) Συνδεδεμένες Εταιρείες και κοινοπραξίες του Ομίλου που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης:
  - Εταιρεία Αγωγού Καυσίμων Αεροδρομίου Αθηνών Α.Ε. (ΕΑΚΑΑ)
  - Δημόσια Επιχείρηση Αερίου Α.Ε. (ΔΕΠΑ)
  - Elpedison B.V.
  - Spata Aviation Fuel Company S.A. (SAFCO)
  - ΕΛΠΕ Θράκη Α.Ε.
  - D.M.E.P. Holdco

Η Εταιρεία έχει εκδώσει επιστολές διαβεβαιώσεων και εγγυητικές επιστολές προς τράπεζες για δάνεια που αυτές έχουν χορηγήσει στην Elpedison B.V, το ανεξόφλητο υπόλοιπο των οποίων την 31 Δεκεμβρίου 2017 ανερχόταν στο ισόποσο των €88 εκατ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €100 εκατ.).

- γ) Συνδεδεμένα μέρη που τελούν υπό κοινό έλεγχο με την Εταιρεία λόγω της κοινής συμμετοχής του Δημοσίου και με τα οποία η Εταιρεία έχει σημαντικές συναλλαγές και υπόλοιπα:
  - Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού Α.Ε. (ΔΕΗ)
  - Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις

Κατά τη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017, οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα με τα παραπάνω μέρη ήταν τα εξής:

- Πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών € 190εκ. (2016: €99 εκ.),
- Αγορές αγαθών και υπηρεσιών €43 εκ. (2016: €50 εκ.),
- Απαιτήσεις €26 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €8 εκ.),
- Υποχρεώσεις €5 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €2 εκ.).

- δ) Η Εταιρεία διοικείται από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου (Εκτελεστικά και Μη Εκτελεστικά Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.) και από τους Γενικούς Διευθυντές. Οι αμοιβές που καταβλήθηκαν ή έχουν λογισθεί προς τους ανωτέρω ανήλθαν σε:

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Αμοιβές	4.055	3.515
Παροχές λόγω εξόδου από την υπηρεσία	1.170	874
Αποζημιώσεις λόγω λύσης σύμβασης	-	523
Σύνολο	5.225	4.912

Οι καταληκτικές ημερομηνίες άσκησης καθώς και οι αντίστοιχες τιμές εξάσκησης για τα δικαιώματα προαίρεσης επί μετοχών που διακρατώνται από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και τους Γενικούς Διευθυντές αναλύονται παρακάτω:

Έτος Παραχώρησης	Ημερομηνία Λήξεως	Τιμή εξάσκησης €/ΜΤΧ	Αρ. δικαιωμάτων προαίρεσης	
			31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
2012	2018	4,52	166.948	422.756
Σύνολο			166.948	422.756

ε) Η Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. έχει χορηγήσει δάνεια σε θυγατρικές της εταιρείες (Σημ. 9 και 11). Στις 31 Δεκεμβρίου 2017 το υπόλοιπο των δανείων αυτών ανέρχεται σε €138 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €153 εκ.). Τα συνολικά έσοδα τόκων για το 2017 ανήλθαν σε €10 εκ. (2016: €10 εκ.). Τα δάνεια είναι κυμαινόμενου επιτοκίου και το μέσο επιτόκιο δανεισμού ήταν 6,33% (2016: 6,57%).

Η Εταιρεία επίσης έχει λάβει δάνεια από θυγατρικές της εταιρείες, το ανεξόφλητο υπόλοιπο των οποίων ανέρχεται σε €754 εκ. στις 31 Δεκεμβρίου 2017 (31 Δεκεμβρίου 2016: €888 εκ.). Τα δάνεια είναι κυμαινόμενου επιτοκίου και το μέσο επιτόκιο δανεισμού για το 2016 ήταν 6,10% (2016: 8,14%).

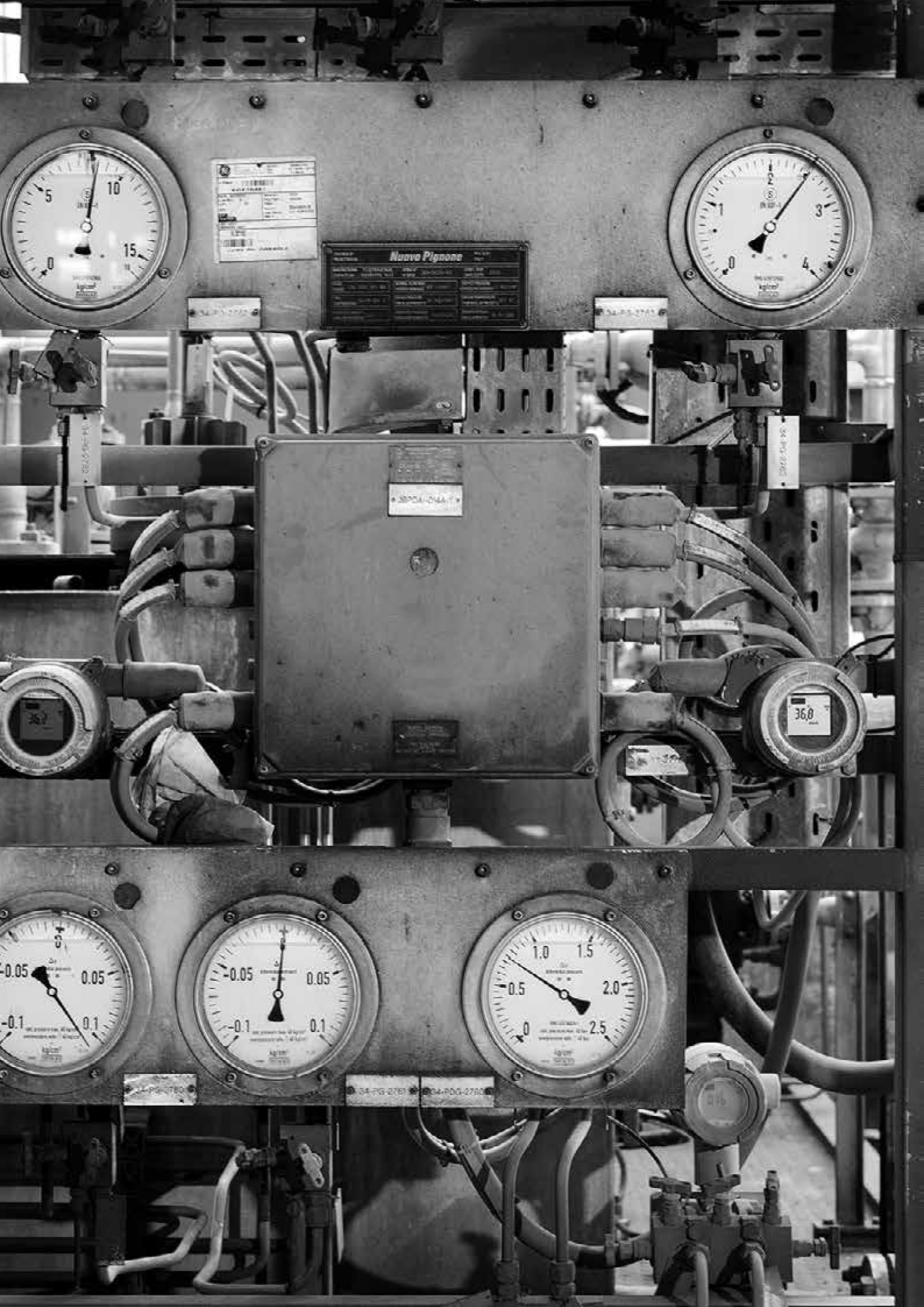
34. Γεγονότα μετά την ημερομηνία Ισολογισμού

Εξαγορά της Ελληνικά Καύσιμα Ορυκτέλαια ΑΒΕΕ από την Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2017, η μετοχική δομή της Ελληνικά Καύσιμα Ορυκτέλαια ΑΒΕΕ (ΕΚΟ) ήταν ως εξής:

- 64,41% ιδιοκτησία της Hellenic Petroleum International S.A.
- 35,59% ιδιοκτησία της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.

Στις 25 Ιανουαρίου 2018 το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε την απόκτηση του εναπομείναντος 64,41% των μετοχών της Hellenic Petroleum International AG από την Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. έναντι τιμήματος €350 εκ., οριστικοποιώντας έτσι την προκαταβολή ύψους €327 εκ. όπως αναφέρεται στη Σημ. 11.

38PCA-2144-1

Nuovo Pignone

MODELLO	38PCA-2144-1	DESCRIZIONE	...
...	...	...	...

38PCA-2144-1

36.0

38PCA-2144-1

38PCA-2144-1

2. Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	156
A. Η Εταιρεία και ο Όμιλος	
A.1 ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ (Μητρική Εταιρεία).....	156
A.2 Κύριοι Τομείς Δραστηριότητας του Ομίλου.....	157
B. Σημαντικά Γεγονότα της Χρήσης 2017	
B.1 Επιχειρησιακό Περιβάλλον	160
α) Παγκόσμια Οικονομία	160
β) Χρηματοοικονομικοί δείκτες	160
γ) Περιβάλλον Πετρελαιοτικής Αγοράς.....	161
δ) Ελληνική Οικονομία.....	163
B.2 Επιχειρησιακές Εξελίξεις	164
Γ. Ανασκόπηση ανά Κλάδο Δραστηριότητας – Επιδόσεις και Χρηματοοικονομική Θέση	165
Δ. Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης	168
Δ.1 Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης.....	169
Δ.2 Αποκλίσεις από τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης.....	169
Δ.3 Πρακτικές Εταιρικής Διακυβέρνησης Επιπλέον των Προβλέψεων του Νόμου	170
Δ.4 Κύρια Χαρακτηριστικά των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων σε Σχέση με τη Διαδικασία Σύνταξης των Οικονομικών Καταστάσεων και Χρηματοοικονομικών Αναφορών	171
Δ.5 Πληροφοριακά στοιχεία που απαιτούνται κατά το άρθρο 10 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/25/ΕΚ, σχετικά με τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς.....	174
Δ.6 Η Γενική Συνέλευση και τα Δικαιώματα των Μετόχων.....	174
Δ.7 Σύνθεση & Λειτουργία Διοικητικού Συμβουλίου, Εποπτικών Οργάνων και Επιτροπών της Εταιρείας	174
Ε. Βασικοί Στρατηγικοί Στόχοι και Προοπτικές	179
ΣΤ. Κυριότεροι Κίνδυνοι και Αβεβαιότητες για την Επόμενη Χρήση	180
ΣΤ.1 Διαχείριση Χρηματοοικονομικού Κινδύνου	180
ΣΤ.2 Διαχείριση Κινδύνου Κεφαλαίου	181
Z. Επιλεγμένοι Εναλλακτικοί Δείκτες Μέτρησης Απόδοσης	182
Η. Μη Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση	183
H.1 Υγεία, Ασφάλεια, Περιβάλλον	183
H.2 Εργασιακά και κοινωνικά θέματα	186
H.3 Ηθική και Διαφάνεια - Κώδικας Δεοντολογίας.....	186
Θ. Συναλλαγές με Συνδεδεμένα Μέρη	187
Ι. Πληροφορίες για τα Χρηματοοικονομικά Μέσα	188

ΙΑ.	Σημαντικά Γεγονότα που Συνέβησαν από τη Λήξη της Χρήσης μέχρι την Ημερομηνία Υποβολής της Παρούσας Έκθεσης	188
ΙΒ.	Επεξηγηματική Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των πληροφοριών της παρ.7 άρθρου 4 Ν.3556/2007 (σύμφωνα με την παρ.8 του άρθρου 4 του Ν.3556/2007).....	188
Παράρτημα		
	Δομή Ομίλου	191
	Βιογραφικά Μελών ΔΣ	194

Ετήσια Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ επί των Ενοποιημένων και Ατομικών Οικονομικών Καταστάσεων για τη Χρήση από 1η Ιανουαρίου έως 31η Δεκεμβρίου 2017

Εισαγωγή

Κύριοι Μέτοχοι,

Η παρούσα έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου αφορά στη χρονική περίοδο των δώδεκα μηνών της κλειόμενης χρήσεως (1.1.2017–31.12.2017). Η έκθεση συντάχθηκε και είναι εναρμονισμένη με τις σχετικές διατάξεις του Κωδικοποιημένου Νόμου (Κ.Ν.)2190/1920 όπως ισχύει, του άρθρου 4 του Ν. 3556/2007 και της απόφασης 7/448/11.10.2007 της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς. Οι Ενοποιημένες και Εταιρικές Οικονομικές Καταστάσεις συντάχθηκαν σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (Δ.Π.Χ.Α.), όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στην παρούσα έκθεση περιέχονται συνοπτικές χρηματοοικονομικές πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα του Ομίλου (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ) και της Μητρικής Εταιρείας ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε., περιγραφή των σημαντικών γεγονότων που έλαβαν χώρα κατά την τρέχουσα οικονομική χρήση, περιγραφή των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων για την επόμενη χρήση, παράθεση των σημαντικών συναλλαγών που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της Εταιρείας και του Ομίλου με τα συνδεδεμένα τους μέρη, καθώς και παράθεση στοιχείων και εκτιμήσεων ποιοτικού χαρακτήρα για την εξέλιξη των δραστηριοτήτων της Εταιρείας και του Ομίλου κατά την επόμενη χρήση.

A. Η Εταιρεία και ο Όμιλος

Ο Όμιλος αποτελείται από 42 εταιρείες συμπεριλαμβανομένης και της εισηγμένης στα Χρηματιστήρια Αθηνών και Λονδίνου Μητρικής Εταιρείας. Η κατάσταση των θυγατρικών εταιρειών, το αντικείμενο τους, το ποσοστό ιδιοκτησίας και η μέθοδος ενοποίησης παρουσιάζονται στους σχετικούς πίνακες του Παραρτήματος της παρούσας έκθεσης. Η νομική μορφή του Ομίλου είναι αποτέλεσμα της αρχικής συγχώνευσης στο πλαίσιο της εισαγωγής της Μητρικής Εταιρείας στο χρηματιστήριο, που έγινε το 1998 και των μετέπειτα εταιρικών συναλλαγών (εξαγορές).

Ιδιαίτερη σημασία για τους σκοπούς διοίκησης του Ομίλου και για την καλύτερη παρακολούθηση των δραστηριοτήτων του, έχει η επιχειρηματική δομή που εφαρμόζεται στον Όμιλο και η οποία καθορίζει επίσης και την οργανωτική δομή. Συγκεκριμένα όλες οι δραστηριότητες του Ομίλου κατατάσσονται στους κύριους κλάδους (Στρατηγικές Επιχειρησιακές Μονάδες) όπως απεικονίζεται πιο κάτω:

- Διύλιση, Εφοδιασμός και Εμπορία
- Λιανική Εμπορία πετρελαιοειδών, στην Ελλάδα και το εξωτερικό
- Παραγωγή και Εμπορία Πετροχημικών
- Έρευνα και Εκμετάλλευση Υδρογονανθράκων
- Παραγωγή & Εμπορία Ηλεκτρικής Ενέργειας και Φυσικό Αέριο

Επιπλέον, ο Όμιλος έχει δραστηριότητα και σε άλλους τομείς οι οποίοι παρά το γεγονός ότι είναι στρατηγικής σημασίας (Τεχνικές Υπηρεσίες, Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας) δεν αποτελούν ακόμη σημαντικό ποσοστό των οικονομικών μεγεθών του Ομίλου.

A.1 ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ (Μητρική Εταιρεία)

Η Μητρική Εταιρεία είναι εισηγμένη στο χρηματιστήριο Αθηνών και παράλληλα οι μετοχές της διαπραγματεύονται μέσω GDRs (Global Depositary Receipts) στο χρηματιστήριο του Λονδίνου, ενώ τα ομόλογά της είναι εισηγμένα στο Χρηματιστήριο του Λουξεμβούργου. Η μετοχική της σύνθεση στις 31.12.2017 ήταν:

- Pan-European Oil and Industrial Holdings S.A.: 45,47%
- Ελληνικό Δημόσιο (ΤΑΙΠΕΔ): 35,48%
- Θεσμικοί και ιδιώτες επενδυτές: 19,05%

A.2 Κύριοι Τομείς Δραστηριότητας του Ομίλου

Οι κύριες δραστηριότητες του Ομίλου καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα του κλάδου της ενέργειας, καθιστώντας τον Όμιλο ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ έναν από τους πιο σημαντικούς ενεργειακούς ομίλους στη Νοτιοανατολική Ευρώπη.

Τα βασικά σημεία ανά δραστηριότητα συνοψίζονται παρακάτω:

α) Κλάδος Διύλισης, Εφοδιασμού και Εμπορίας

Ο κλάδος διύλισης, εφοδιασμού και εμπορίας αποτελεί τον πυρήνα των δραστηριοτήτων του Ομίλου και τη βασική πηγή εσόδων και κερδοφορίας.

Δραστηριότητες στην Ελλάδα

Η δραστηριότητα στην Ελλάδα εστιάζεται γύρω από τη λειτουργία των τριών διυλιστηρίων του Ομίλου που βρίσκονται στον Ασπρόπυργο, στην Ελευσίνα και στη Θεσσαλονίκη, τα οποία καλύπτουν περίπου 65% της συνολικής διυλιστικής ικανότητας της χώρας, ενώ διαθέτουν συνολικά δεξαμενές αποθήκευσης αργού πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου χωρητικότητας 6,65 εκατ. m³.

Το κάθε διυλιστήριο έχει διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά, όπως περιγράφονται στον πιο κάτω πίνακα, τα οποία καθορίζουν την απόδοση και την κερδοφορία του:

Διυλιστήριο	Ημερήσια Δυναμικότητα Διύλισης (Kbpd)	Ετήσια Δυναμικότητα Διύλισης (MT εκ.)	Τύπος Διυλιστηρίου	Δείκτης Συνθετότητας Nelson
Ασπρόπυργος	148	7,5	Cracking (FCC)	9,7
Ελευσίνα	100	5,0	Hydrocracking	12
Θεσσαλονίκη	93	4,5	Hydroskimming	5,8

Το 2017, η παραγωγή του κλάδου διύλισης σημείωσε επιπλέον μικρή αύξηση και ανήλθε στα 15 εκατ. τόνους, λόγω της αυξημένης παραγωγής στα διυλιστήρια Ασπρόπυργου και Θεσσαλονίκης, που υπερκάλυψαν τη μειωμένη παραγωγή στο διυλιστήριο Ελευσίνας λόγω συντήρησης κατά το Γ' Τρίμηνο 2017. Η αυξημένη παραγωγή οδήγησε σε αύξηση κατά 4% των συνολικών πωλήσεων, στα 16,1 εκατ. τόνους, με τις εξαγωγές να αντιπροσωπεύουν ποσοστό 52% των συνολικών πωλήσεων, επιβεβαιώνοντας τη θέση του Ομίλου ως ενός από τους πλέον εξωστρεφείς στην περιοχή. Η εσωτερική αγορά καθώς και οι πωλήσεις αεροπορικών και ναυτιλιακών καυσίμων ήταν οι επιμέρους κλάδοι που συνεισέφεραν στην αύξηση των συνολικών πωλήσεων.

Η μειωμένη παραγωγή του διυλιστηρίου της Ελευσίνας κατά τη διάρκεια του προγράμματος συντήρησης του Γ' Τριμήνου επηρέασε το μίγμα παραγωγής των διυλιστηρίων του Ομίλου. Η απόδοση μεσαίων κλασμάτων (ντίζελ, τζετ) ανήλθε στο 48%, ενώ η παραγωγή βενζίνης ανήλθε σε 22%. Συνολικά το ποσοστό παραγωγής προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας ανήλθε στο 80%, από τα πλέον υψηλά στον Ευρωπαϊκό κλάδο διύλισης, αναδεικνύοντας την ανταγωνιστικότητα της παραγωγικής μας βάσης, μετά τις σημαντικές επενδύσεις της πενταετίας 2007-2012.

Τα ενδεικτικά περιθώρια διύλισης στην Ευρώπη και ειδικότερα στη Μεσόγειο ενισχύθηκαν σε σχέση με το 2016 και σε συνδυασμό με το ισχυρό δολάριο κατά μέσο όρο το 2017, οδήγησαν σε ενίσχυση κερδοφορίας του κλάδου Διύλισης, Εφοδιασμού και Εμπορίας. Η περαιτέρω ανάκαμψη των διεθνών τιμών αργού πετρελαίου, μετά τη συμφωνία των χωρών μελών του ΟΠΕΚ για έλεγχο της παγκόσμιας προσφοράς αργού πετρελαίου, είχε θετικό αντίκτυπο στην αποτίμηση αποθεμάτων για μία ακόμη χρονιά, με αποτέλεσμα τα Δημοσιευμένα Αποτελέσματα να κυμανθούν υψηλότερα από τα Συγκρίσιμα.

Εφοδιασμός – Προμήθεια Αργού Πετρελαίου

Οι προμήθειες αργού πετρελαίου συντονίζονται κεντρικά και καλύπτονται μέσω συμβάσεων διάρκειας (term-contracts) καθώς και με μεμονωμένες αγορές (spot). Η προσφορά αργού πετρελαίου αυξήθηκε με μικρότερο ρυθμό σε σχέση με το 2016, λόγω της εφαρμογής της απόφασης του ΟΠΕΚ καθώς και άλλων χωρών – παραγωγών πετρελαίου για μείωση στην παραγωγή πετρελαίου. Παρ' όλα αυτά, παρουσιάστηκαν σημαντικές ευκαιρίες στη δομή τιμολόγησης διαφόρων

τύπων αργού στη Μεσόγειο και η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ τις αξιοποίησε κυρίως λόγω βελτιωμένης χρηματοοικονομικής ρευστότητας. Έτσι το μίγμα εφοδιασμού πρώτων υλών προσαρμόστηκε, αντανakλώντας την ελκυστικότητα συγκεκριμένων τύπων αργών σε σχέση με άλλα, με αποτέλεσμα να αυξηθεί ο εφοδιασμός βαρύτερων αργών από Ιράν και Ιράκ (22%), με μείωση του ποσοστού αγορών από Ρωσία στο 10% και το Καζακστάν στο 10%, ενώ σταθερή παρέμεινε η συνεισφορά από Σαουδική Αραβία (5%). Αναφορικά με τα αργά της Μεσογείου σημαντική αύξηση σημείωσε η προμήθεια από Λιβύη (9%), με αντίστοιχη μείωση από Αίγυπτο (4%), ενώ μικρή αύξηση σημείωσε η συνεισφορά από άλλες πηγές (13%). Η δυνατότητα πρόσβασης αλλά και η ευελιξία των διυλιστηρίων του Ομίλου να επεξεργαστούν μια μεγάλη ποικιλία αργών και άλλων πρώτων υλών, αποτελούν ένα από τα βασικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα του Ομίλου, που αποδεικνύεται ιδιαίτερα σημαντικό, τόσο για την κερδοφορία, όσο και για τη δυνατότητα ανταπόκρισης του σε απότομες μειώσεις προσφοράς συγκεκριμένων τύπων αργού, διασφαλίζοντας έτσι την ομαλή τροφοδοσία των αγορών που δραστηριοποιείται ο Όμιλος.

Πωλήσεις Διυλιστηρίων (Πωλήσεις Χονδρικής Εμπορίας)

Οι πωλήσεις καυσίμων διενεργούνται από την ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ προς τις εταιρείες εμπορίας πετρελαιοειδών στην Ελλάδα, μεταξύ των οποίων και η θυγατρική του Ομίλου ΕΚΟ ΑΒΕΕ, καθώς και προς συγκεκριμένους ειδικούς πελάτες, ενώ άνω του 50% της παραγωγής εξάγεται. Όλα τα προϊόντα διύλισης του Ομίλου καλύπτουν τις Ευρωπαϊκές προδιαγραφές (Euro V).

Δραστηριότητες στο Εξωτερικό

Η δραστηριότητα στο εξωτερικό αφορά στις εγκαταστάσεις ΟΚΤΑ στα Σκόπια, που συνδέονται μέσω αγωγού με το διυλιστήριο Θεσσαλονίκης για μεταφορά προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας (ντίζελ). Η τοποθεσία της ΟΚΤΑ προσδίδει σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για τη διάθεση προϊόντων στην εσωτερική αγορά των Σκοπίων, μέσω εμπορικών εταιρειών και εξαγωγών σε γειτονικές αγορές των Βαλκανίων.

β) Κλάδος Λιανικής Εμπορίας

Ο κλάδος εμπορίας διαχωρίζεται στις δραστηριότητες στην Ελλάδα μέσω της θυγατρικής ΕΚΟ ΑΒΕΕ και στις δραστηριότητες στο εξωτερικό.

Δραστηριότητες στο Εσωτερικό

Στην Ελλάδα, ο Όμιλος με τη θυγατρική εμπορική εταιρεία ΕΚΟ ΑΒΕΕ, διαθέτει το πληρέστερο δίκτυο εφοδιασμού καυσίμων με τα εμπορικά σήματα ΕΚΟ και BP το οποίο περιλαμβάνει συνολικά 1.760 πρατήρια, εκ των οποίων 201 είναι ιδιολειτουργούμενα.

Η εμπορική εταιρεία ΕΚΟ ΑΒΕΕ, διαθέτει το πληρέστερο δίκτυο εφοδιασμού καυσίμων με 15 εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διανομής καυσίμων, 23 σταθμούς ανεφοδιασμού αεροσκαφών στα κυριότερα αεροδρόμια, 2 εμφιαλωτήρια υγραερίου και μία μονάδα παραγωγής και συσκευασίας λιπαντικών.

Το μερίδιο αγοράς των σημάτων ΕΚΟ και BP, σύμφωνα με εκτιμήσεις της εταιρείας, βελτιώθηκε το 2017 στα περισσότερα προϊόντα. Στα καύσιμα κίνησης το συνολικό μερίδιο αγοράς, λαμβάνοντας υπόψη και τους βιομηχανικούς πελάτες, ξεπέρασε το 31% ενώ διατηρείται η ηγετική θέση της ΕΚΟ στα καύσιμα Αεροπορίας και Ναυτιλίας με σημαντική αύξηση των πωλήσεων, κυρίως λόγω αυξημένης τουριστικής κίνησης, αλλά και των μεριδίων αγοράς.

Ο Όμιλος έχει συμφωνία με την BP plc για την αποκλειστική χρήση των εμπορικών σημάτων της BP για καύσιμα εδάφους στην Ελλάδα μέχρι το τέλος του 2020, με δυνατότητα περαιτέρω ανανέωσης έως το τέλος του 2025.

Δραστηριότητες στο Εξωτερικό

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στο εξωτερικό μέσω των θυγατρικών του εταιρειών στην Κύπρο, τη Βουλγαρία, τη Σερβία και το Μαυροβούνιο. Συνολικά το δίκτυο πρατηρίων αριθμεί 302 πρατήρια, συμπεριλαμβανομένων των 25 πρατηρίων που φέρουν το σήμα ΟΚΤΑ στην πΓΔΜ. Στην Κύπρο και το Μαυροβούνιο οι τοπικές θυγατρικές, οι οποίες προέρχονται από εξαγορά προ-υπάρχουσας εταιρείας, κατέχουν ηγετική θέση στις αγορές τους. Στη Βουλγαρία και τη Σερβία, όπου οι δραστηριότητες ξεκίνησαν με ίδρυση νέας εταιρείας, οι θυγατρικές του Ομίλου καταγράφουν μετά το 2005 ταχύτατη ανάπτυξη και σήμερα συγκαταλέγονται στις πρώτες πέντε εταιρείες του κλάδου τους.

γ) Κλάδος Πετροχημικών

Οι δραστηριότητες των πετροχημικών επικεντρώνονται κυρίως στην παραγωγή και εμπορία πολυπροπυλενίου, BOPP φιλμ και διαλυτών. Επίσης, ο κλάδος περιλαμβάνει εμπορία εισαγόμενων πλαστικών και χημικών προϊόντων.

Με βάση τη συμμετοχή στα οικονομικά μεγέθη, η αλυσίδα προϊόντων προπυλενίου - πολυπροπυλενίου - BOPP αποτελεί τη βασική δραστηριότητα των πετροχημικών. Το εργοστάσιο παραγωγής πολυπροπυλενίου που βρίσκεται στη Θεσσαλονίκη τροφοδοτείται κυρίως από προπυλένιο που παράγεται στο διυλιστήριο του ομίλου στον Ασπρόπυργο. Μέρος της παραγωγής του παραγόμενου πολυπροπυλενίου αποτελεί την πρώτη ύλη για τη μονάδα παραγωγής BOPP φιλμ στην Κομοτηνή.

Το 70% του όγκου πωλήσεων χημικών εξάγεται στις αγορές της Τουρκίας, της Ιταλίας, της Βαλκανικής και της Ιβηρικής χερσονήσου για χρήση ως πρώτες ύλες στις τοπικές βιομηχανίες.

δ) Κλάδος Έρευνας και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στον τομέα της έρευνας και παραγωγής υδρογονανθράκων. Οι κύριες δραστηριότητες επικεντρώνονται στην Ελλάδα και αναφέρονται παρακάτω:

Συμμετοχή με ποσοστό 25% σε κοινοπραξία με την εταιρεία Calfrac Well Services Ltd (75%) στην ερευνητική περιοχή της Παραχώρησης Θρακικού Πελάγους, στο Β. Αιγαίο, συνολικής έκτασης περίπου 1.600 τετ. χλμ.. Στην περιοχή εκτελούνται εσωτερικές γεωλογικές μελέτες.

Ο Όμιλος συμμετέχει ως διαχειριστής 50% μέσω της 100% θυγατρικής ΕΛΠΕ ΠΑΤΡΑΙΚΟΣ σε διεθνές επιχειρηματικό σχήμα με την EDISON International SpA (50%) στη Σύμβαση Μίσθωσης με το Ελληνικό Δημόσιο στη θαλάσσια περιοχή Πατραϊκού Κόλπου (δυτικά), συνολικής έκτασης 1.892 τετ. χλμ. Η Σύμβαση Μίσθωσης κυρώθηκε από την Ελληνική Βουλή και έχει ισχύ Νόμου, ΦΕΚ Τεύχος Α, 221/03-10-14. Κατά την πρώτη ερευνητική φάση, πραγματοποιήθηκαν ερευνητικές εργασίες που υπερκάλυψαν τις ελάχιστες συμβατικές υποχρεώσεις, ανάμεσα στις οποίες έγιναν δισδιάστατες (2D) θαλάσσιες σεισμικές καταγραφές μήκους 325 χλμ και τρισδιάστατες (3D) θαλάσσιες σεισμικές καταγραφές συνολικού μήκους 1.822 τετ. χλμ. Επίσης, έγινε επανεπεξεργασία δεδομένων των υπάρχοντων σεισμικών γραμμών συνολικού μήκους 2.000 χλμ. Παράλληλα, εκτελέστηκαν γεωλογικές, γεωφυσικές και περιβαλλοντικές μελέτες, για την καλύτερη κατανόηση της γεωλογίας της περιοχής και του εντοπισμού πετρελαιοπιθανών στόχων, έχει μάλιστα επιβεβαιωθεί και χαρτογραφηθεί πλήρως ο πρωτεύων γεωλογικός στόχος.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ στο πλαίσιο διεθνών διαγωνισμών κατέχει δικαιώματα έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων σε δύο χερσαίες περιοχές «Άρτα – Πρέβεζα» και «ΒΔ Πελοπόννησος», για τις οποίες αναμένεται η κύρωση από την Ελληνική Βουλή των σχετικών Συμβάσεων Μίσθωσης. Επιπλέον το επιχειρηματικό σχήμα Total 50% (Operator), Edison (25%) και ΕΛΠΕ (25%) κατέχει δικαιώματα έρευνας και παραγωγής για τη θαλάσσια περιοχή 2, Δυτικά της Κέρκυρας, για την οποία επίσης αναμένεται κύρωση της Σύμβασης Μίσθωσης από την Ελληνική Βουλή. Για τη θαλάσσια περιοχή 10 (Block 10) του Ιονίου Πελάγους στον Κυπαρισσιακό κόλπο, όπου η ΕΛΠΕ έχει ανακηρυχθεί Προτιμητέος Ανάδοχος (100%), βρίσκονται σε εξέλιξη οι διαπραγματεύσεις του κειμένου της Σύμβασης Μίσθωσης. Στη θαλάσσια περιοχή 1 (Block 1) του Ιονίου Πελάγους βόρεια της Κέρκυρας, όπου η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ έχει υποβάλει προσφορά, αναμένεται η ανακήρυξη της σε Προτιμητέο Ανάδοχο, ενώ ως μέλος επιχειρηματικού σχήματος με τις εταιρείες TOTAL και ExxonMobil, έχει εκδηλώσει ενδιαφέρον για έρευνα Υδρογονανθράκων σε δύο (2) θαλάσσιες Περιοχές της Κρήτης.

ε) Ηλεκτρική Ενέργεια και Φυσικό Αέριο

Ηλεκτρική Ενέργεια

Ο Όμιλος δραστηριοποιείται στους κλάδους παραγωγής, εμπορίας και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα, μέσω της συμμετοχής του στην κοινοπραξία Elpedison B.V, με ποσοστό 50%. Το υπόλοιπο 50% κατέχεται από την εταιρεία EDISON International. Η Elpedison B.V. συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της Elpedison A.E. κατά 75,78% (η Elpedison A.E. προήλθε από την απορρόφηση της Elpedison Energy A.E. από την Elpedison Power A.E.). Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας συμπληρώνεται από την ΕΛΛΑΚΤΩΡ (22,74%) και τη ΧΑΛΚΟΡ (1,48%).

Η ELPEDISON A.E. είναι σήμερα ο δεύτερος σε μέγεθος ανεξάρτητος παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας στην Ελλάδα με συνολική εγκατεστημένη ισχύ 810 MW τεχνολογίας συνδυασμένου κύκλου με καύσιμο Φυσικό Αέριο –ΦΑ- (μονάδα 390 MW στη Θεσσαλονίκη σε λειτουργία από το 2005, μονάδα 420 MW στη Θίαβη Βοιωτίας σε λειτουργία από το 2010).

Στον τομέα προμήθειας το 2017, η ELPEDISON Α.Ε. συμπεριλαμβάνεται στους μεγαλύτερους εναλλακτικούς ανεξάρτητους προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας με πωλήσεις 1.650 GWh και μερίδιο λιανικής αγοράς 3,5% περίπου σε πελάτες υψηλής, μέσης και χαμηλής τάσης, σημειώνοντας ιδιαίτερα ταχεία ανάπτυξη κατά τη διάρκεια του έτους.

Φυσικό Αέριο

Στον τομέα του Φυσικού Αερίου ο Όμιλος συμμετέχει μέσω της συνδεδεμένης εταιρείας ΔΕΠΑ Α.Ε. (35% ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε, 65% ΤΑΙΠΕΔ). Ο Όμιλος ΔΕΠΑ δραστηριοποιείται στην προμήθεια Φυσικού Αερίου στην Ελλάδα (μέσω αγωγών και της εγκατάστασης αεριοποίησης Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου στη Ρεβυθούσα) και στην εμπορία Φυσικού Αερίου σε μεγάλους καταναλωτές όπως ηλεκτροπαραγωγοί και βιομηχανίες. Ο ΔΕΣΦΑ, θυγατρική εταιρεία της ΔΕΠΑ, διαχειρίζεται και αναπτύσσει το Εθνικό Σύστημα μεταφοράς Φυσικού Αερίου. Η ΔΕΠΑ συμμετέχει με 51% στις τοπικές εταιρείες παροχής αερίου (ΕΠΑ), που διαθέτουν αέριο στους μεσαίους και μικρότερους καταναλωτές, ενώ με το ίδιο ποσοστό συμμετέχει στις Εταιρείες Διανομής Αερίου (ΕΔΑ), που διαχειρίζονται τα δίκτυα χαμηλής πίεσης, μετά το διαχωρισμό των δραστηριοτήτων μεταφοράς και προμήθειας. Η ΔΕΠΑ συμμετέχει επίσης σε διασυνοριακά έργα μεταφοράς φυσικού αερίου.

Το Μάρτιο του 2017, οι πωλητές (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ και το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου - «ΤΑΙΠΕΔ») στο πλαίσιο της αξιοποίησης της συμμετοχής τους στο δίκτυο μεταφοράς υψηλής πίεσης (ΔΕΣΦΑ Α.Ε - 100% θυγατρική της ΔΕΠΑ Α.Ε), κήρυξαν την έναρξη νέου διαγωνισμού για την πώληση του 66% του μετοχικού του κεφαλαίου με παράλληλο τερματισμό του προηγούμενου. Στις 16 Φεβρουαρίου 2018, ελήφθησαν δύο (2) δεσμευτικές προσφορές από κοινοπραξίες Ευρωπαϊκών εταιρειών. Οι προσφορές είναι σε διαδικασία αξιολόγησης, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στους όρους του διαγωνισμού.

Β. Σημαντικά Γεγονότα της Χρήσης 2017

Β.1 Επιχειρησιακό Περιβάλλον

α) Παγκόσμια Οικονομία¹

Η παγκόσμια οικονομία συνέχισε την ανάκαμψή της το 2017, λόγω ανάπτυξης των επενδύσεων, της βιομηχανικής δραστηριότητας και του εμπορίου. Ο ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου ΑΕΠ εκτιμάται ότι αυξήθηκε από 2,4% το 2016 σε 3% το 2017 (υψηλότερα σε σχέση με τις προηγούμενες προβλέψεις), με την αύξηση να παρατηρείται στις περισσότερες οικονομίες. Η παγκόσμια αύξηση των επενδύσεων ενισχύθηκε από το ευνοϊκό κόστος χρηματοδότησης, τα αυξανόμενα εταιρικά κέρδη και το βελτιωμένο επιχειρηματικό κλίμα τόσο στις αναπτυγμένες όσο και στις αναδυόμενες οικονομίες. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με την ανάκαμψη της παγκόσμιας βιομηχανίας, ενίσχυσαν σημαντικά το παγκόσμιο εμπόριο. Οι τιμές προϊόντων στους κλάδους της ενέργειας και των μετάλλων, το 2017, ενισχύθηκαν.

Στην Ευρωζώνη, το 2017 καταγράφηκε ουσιαστική αύξηση της ανάπτυξης, εκτιμώμενη σε 2,4%, 0,7% υψηλότερα από ό,τι αναμενόταν. Το ποσοστό ανεργίας έφτασε στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2009, ενώ η εγχώρια ζήτηση, οι εξαγωγές και οι εισαγωγές βελτιώθηκαν. Η ισχυρή οικονομική ανάπτυξη οδήγησε σε αύξηση των ευρωπαϊκών χρηματιστηριακών δεικτών (Eurostoxx 600 + 7,6%, FTSE 100 + 4,3%, Γερμανία DAX 30 + 13,8%).

Στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, το 2017 υπήρξε αύξηση της ανάπτυξης στο εκτιμώμενο 2,3%, υποστηριζόμενο κυρίως από την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων, την αύξηση των εταιρικών κερδών, την αποδυνάμωση του δολαρίου και την έντονη ζήτηση. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ συνέχισε να εξομαλύνει τη νομισματική πολιτική το 2017, αυξάνοντας τα επιτόκια και αρχίζοντας να αποκλιμακώνει τον ισολογισμό της.

Η ανάπτυξη στην Κίνα εκτιμάται ότι έφθασε στο 6,8% το 2017, υψηλότερη από τις προβλέψεις, λόγω της συνεχιζόμενης δημοσιονομικής στήριξης, των μεταρρυθμίσεων, καθώς και την ισχυρότερη από την αναμενόμενη αύξηση των εξαγωγών. Στη Ρωσία, η οικονομική δραστηριότητα το 2017 ήταν πιο αυξημένη από ό,τι αναμενόταν, επωφελημένη από την αύξηση των τιμών πετρελαίου, ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης έφτασε στο 1,7%.

β) Χρηματοοικονομικοί δείκτες

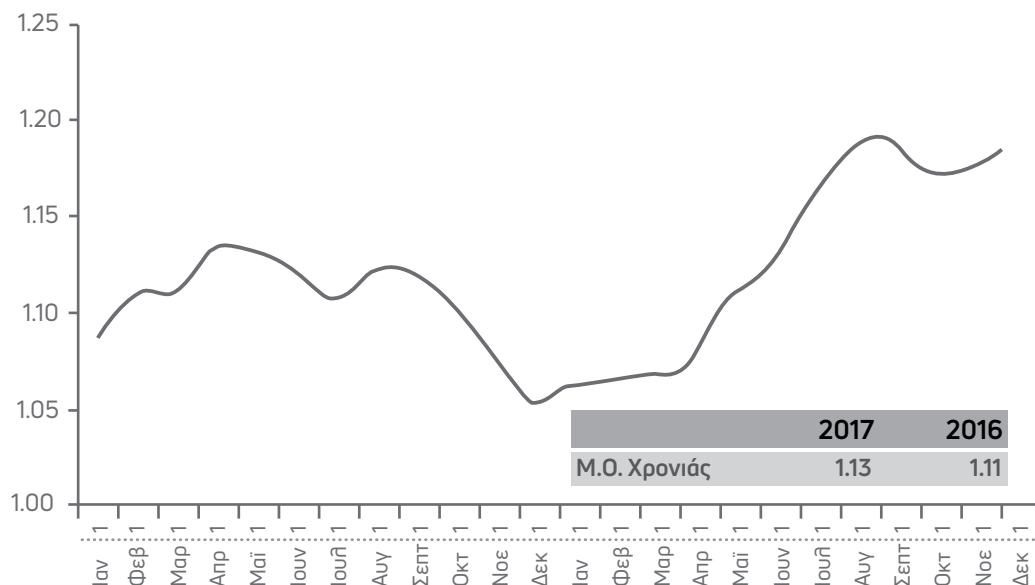
Το 2017, η συναλλαγματική ισοτιμία EUR / USD κυμάνθηκε κατά μέσο όρο στο 1,13 έναντι 1,11 το 2016. Οι κύριοι παράγοντες ήταν οι πολιτικές εξελίξεις τόσο στις Ηνωμένες Πολιτείες όσο και στην Ευρωζώνη, καθώς και οι κατευθύνσεις της

1 Πηγή: World Bank, World Economic Outlook Update, Ιανουάριος 2018

νομισματικής πολιτικής, με τη FED να προχωράει στην αύξηση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων και την ΕΚΤ να παρατείνει το πρόγραμμα αγοράς ομολόγων.

Συναλλαγματική ισοτιμία (€/€)

γ) Περιβάλλον Πετρελαιοκή Αγοράς²

Η αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης πετρελαίου εκτιμάται ότι έφθασε το 2017 τα 1,53 εκατ. βαρέλια ημερησίως, υπερβαίνοντας την αρχική πρόβλεψη και παραμένοντας στα ίδια επίπεδα με τα τελευταία τρία χρόνια, με την παγκόσμια ζήτηση πετρελαίου στα 96,94 εκατ. βαρέλια ημερησίως. Η μεγαλύτερη από την αναμενόμενη ζήτηση εμφανίστηκε στους τομείς των μεταφορών και της βιομηχανίας στις Ευρωπαϊκές χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ, που συνεισέφεραν το μεγαλύτερο μέρος των ανοδικών αναθεωρήσεων. Αναφορικά με χώρες μη μέλη του ΟΟΣΑ, στην Κίνα, το 2017 η αύξηση της ζήτησης πετρελαίου ήταν ισχυρή, καθώς οι τομείς πετροχημικών και μεταφορών συνέχισαν να αναπτύσσονται με υψηλό ρυθμό και οι συνολικές οικονομικές δραστηριότητες βελτιώθηκαν.

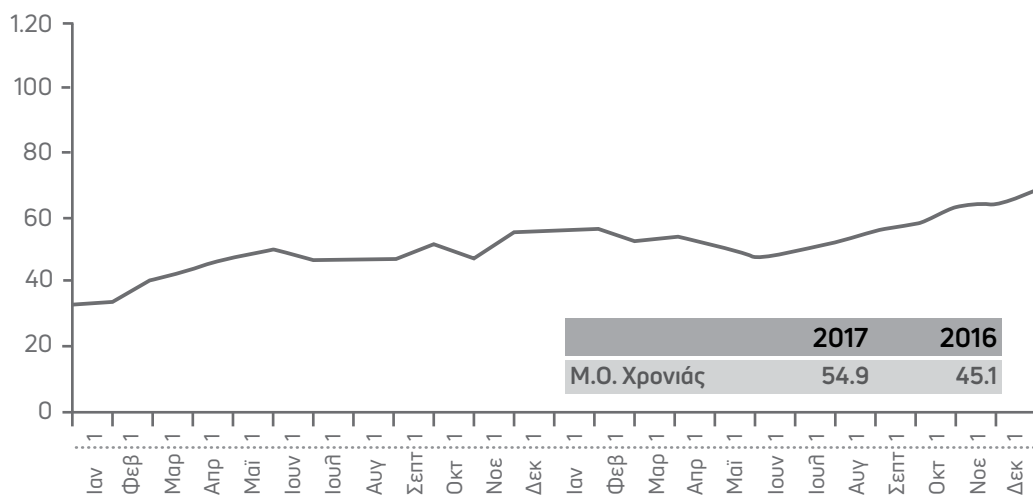
Η αύξηση της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου εκτός χωρών ΟΠΕΚ, εκτιμάται το 2017 στα 0,81 εκατ. βαρέλια ημερησίως, αντισταθμίζοντας εν μέρει την επίδραση της απόφασης του ΟΠΕΚ στον έλεγχο της παραγωγής και των εξαγωγών, με την παγκόσμια προσφορά πετρελαίου χωρών εκτός ΟΠΕΚ στα 57,82 εκατ. βαρέλια ημερησίως. Η υψηλότερη παραγωγή κυρίως στις ΗΠΑ, καθώς και στον Καναδά και το Καζακστάν, έχουν συμβάλει καθοριστικά στην αύξηση της προσφοράς εκτός ΟΠΕΚ.

Η μέση τιμή του αργού πετρελαίου Brent (Platt's Dated) για το 2017 διαμορφώθηκε στα \$55 ανά βαρέλι, αυξημένο κατά 22% από το 2016, ενώ ήταν ευμετάβλητη καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Παρά τη συμφωνία του ΟΠΕΚ και των χωρών εκτός ΟΠΕΚ για μείωση της παραγωγής, οι τιμές του πετρελαίου μειώθηκαν στα \$46 ανά βαρέλι στα μέσα του 2017, αντανakλώντας την ανάκαμψη της παραγωγής αργού πετρελαίου στις ΗΠΑ, Λιβύη και Νιγηρία. Η ενίσχυση της ζήτησης, η μείωση των αποθεμάτων και η παράταση της συμφωνίας για μείωση παραγωγής, οδήγησαν στη συνέχεια στην ανάκαμψη των τιμών στο Β' εξάμηνο.

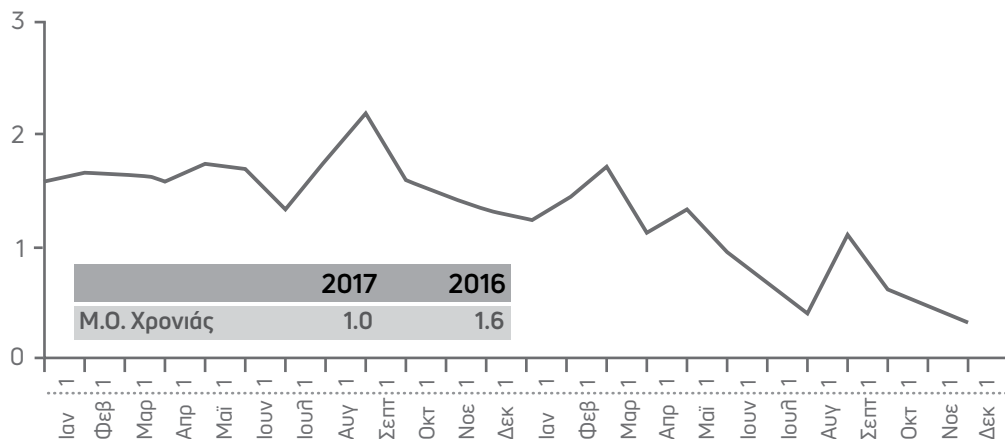
Όσον αφορά το διαφορικό αργών πετρελαίου τύπου Brent με WTI (Brent-WTI spread) διευρύνθηκε στο Β' Εξάμηνο του 2017, διαμορφώνοντας το μέσο όρο για το 2017 στα \$3,9/bbl. Το διαφορικό Brent με το Ural (Brent-Ural spread) μειώθηκε κατά \$0,6/ bbl το 2017, φτάνοντας στο \$1,0/bbl, καθώς οι εξαγωγές από τη Ρωσία, κυρίως προς τα λιμάνια της Βαλτικής, ήταν χαμηλότερες σε σχέση με πέρυσι, ενώ η ζήτηση στην περιοχή ήταν υψηλή.

2 Πηγή: ΟΠΕΚ, "Monthly Oil Market Report", Δεκέμβριος 2017

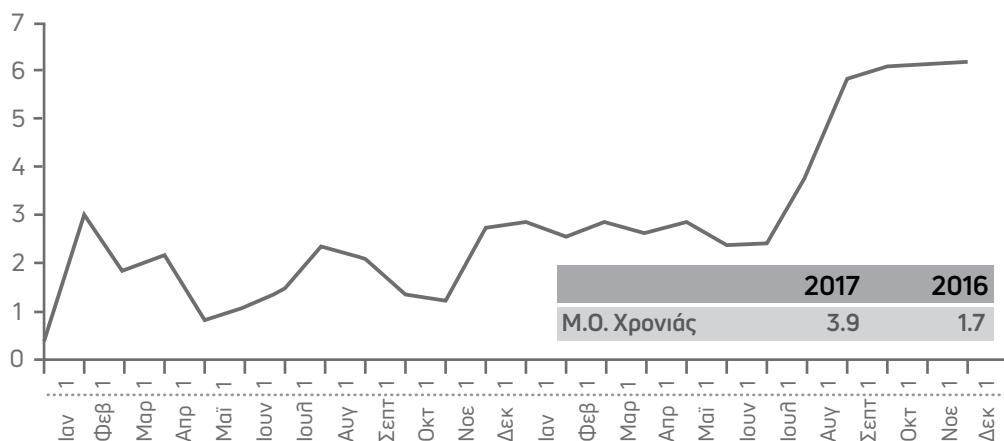
Εξέλιξη τιμής αργού πετρελαίου Brent (\$/bbl)

Διαφορικό Αργού (Brent- Urals spread, \$/ bbl)

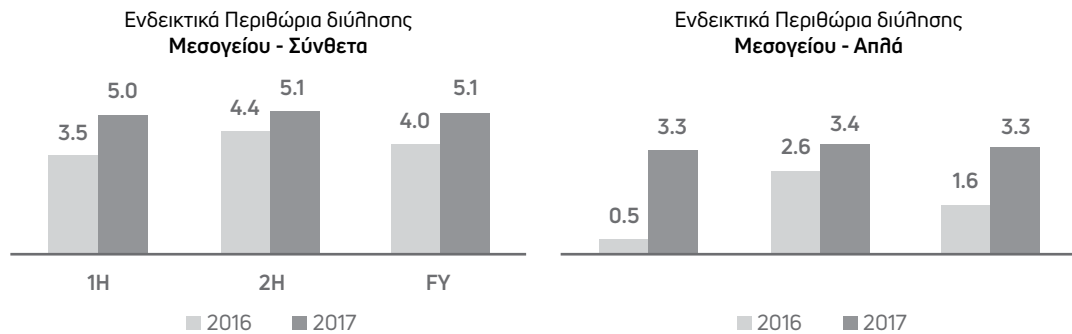
Διαφορικό Αργού (Brent- WTI spread, \$/ bbl)

Περιθώρια Διύλησης

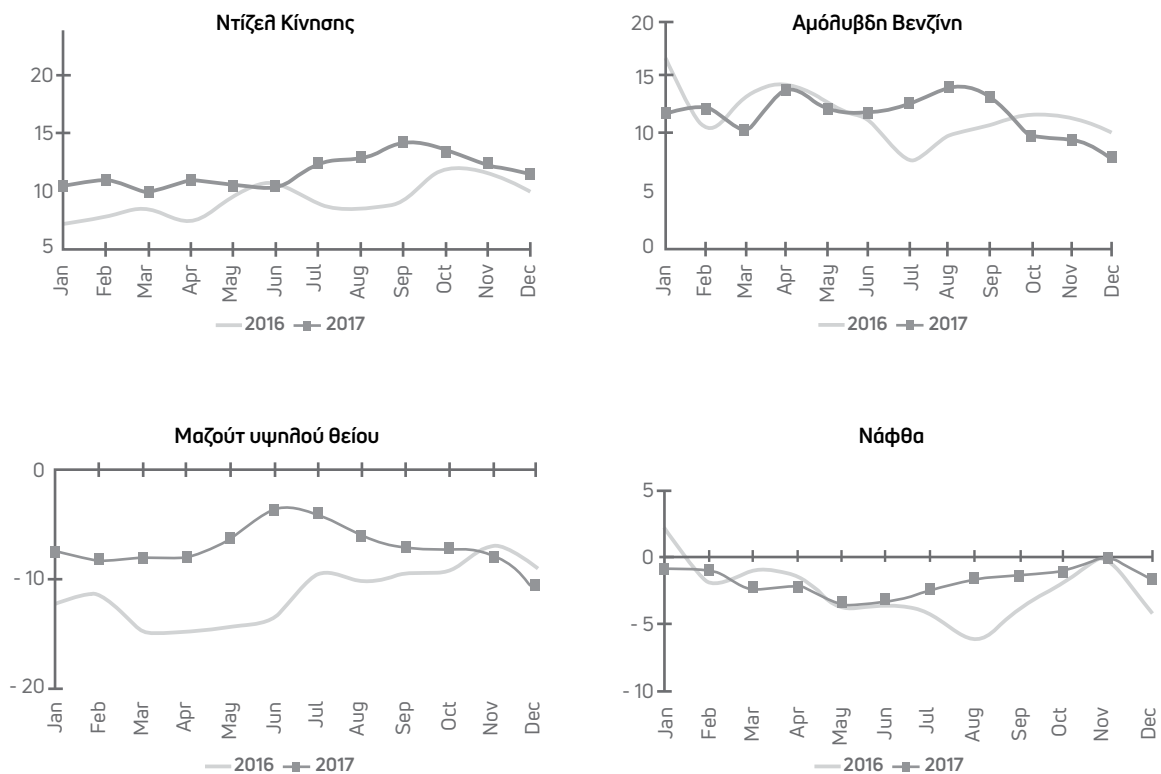
Τα ενδεικτικά περιθώρια διύλησης για τα διυλιστήρια της Μεσογείου ήταν ισχυρότερα για το 2017, λόγω των ισοζυγίων προσφοράς / ζήτησης και μη προγραμματισμένων διακοπών λειτουργίας διυλιστηρίων, ιδίως στο τρίτο τρίμηνο του 2017. Συγκεκριμένα και σύμφωνα με το Reuters, το περιθώριο Μεσογείου FCC ανήλθε κατά μέσο όρο για το 2017 στα \$5,1/

bbl, \$1,1/bbl υψηλότερα σε σχέση με το 2016 και το Hydroskimming στα \$3,3/bbl, σημειώνοντας αύξηση κατά \$1,7/bbl σε σχέση με πέρυσι.

Διεθνή περιθώρια προϊόντων πετρελαίου (\$/bbl)

Το μαζούτ υψηλού θείου ανήλθε στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων ετών και αποτέλεσε το βασικό παράγοντα διαμόρφωσης περιθωρίων στη Μεσόγειο, λόγω μειωμένης διαθεσιμότητας βαρέων τύπου αργού στο πλαίσιο μείωσης προσφοράς από τις χώρες του ΟΠΕΚ, ενώ το ντίζελ κίνησης σημείωσε αύξηση σε σχέση με τα χαμηλά επίπεδα του 2016. Τα περιθώρια ελαφρών κλασμάτων ήταν σχεδόν αμετάβλητα κατά το πρώτο Εξάμηνο του 2017, ενώ κατά το δεύτερο εξάμηνο, οι αυξανόμενες τιμές του πετρελαίου και οι μη προγραμματισμένες διακοπές διυλιστηρίων, επηρέασαν τα ενδεικτικά διεθνή περιθώρια.

δ) Ελληνική Οικονομία

Η οικονομική ανάκαμψη της Ελλάδας συνεχίστηκε το 2017, με 3 διαδοχικά τρίμηνα αύξησης του ΑΕΠ, κατά το πρώτο εννιάμηνο. Η οικονομική ανάπτυξη, η ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης και η σημαντική πρόοδος αναφορικά με την τρίτη αξιολόγηση, καθώς και η έκδοση ελληνικών κρατικών ομολόγων το καλοκαίρι του 2017, βελτίωσαν την εμπιστοσύνη και τη μακροοικονομική εικόνα της χώρας. Η στήριξη των τραπεζών από την ΕΚΤ, μέσω της παροχής βοήθειας για επείγουσα ρευστότητα (ELA) από την Τράπεζα της Ελλάδος, υποχώρησε για πρώτη φορά από την αρχή της ελληνικής

κρίσης κάτω από τα 25 δισ. ευρώ, ενώ οι καταθέσεις συνέχισαν να αυξάνονται. Η βελτίωση της απασχόλησης είχε θετικό αντίκτυπο στο εισόδημα και στην ιδιωτική κατανάλωση, ενώ η διεθνής ανάκαμψη ευνοεί τον τουρισμό. Οι αποδόσεις των 10ετών ελληνικών κρατικών ομολόγων μειώθηκαν σημαντικά, ειδικά στο τέταρτο τρίμηνο του 2017. Παρόλο το θετικότερο κλίμα, εξακολουθούν κάποιες αβεβαιότητες αναφορικά με την εξέλιξη του πληθωρισμού, την αύξηση των μισθών, την ανεργία, το τραπεζικό σύστημα και την πορεία του δημόσιου χρέους.

B.2 Επιχειρησιακές Εξελίξεις

α) Οικονομικά μεγέθη

Τα βασικά οικονομικά και λειτουργικά μεγέθη του Ομίλου για το 2017 παρουσιάζονται στους πιο κάτω πίνακες:

Λειτουργικά Στοιχεία	2017	2016
Όγκος πωλήσεων διύλισης (εκατ. Μετρ. τόνοι)	16,07	15,47
Όγκος πωλήσεων εμπορίας (εκατ. Μετρ. τόνοι)	5,16	4,67
Παραγωγή διυλιστηρίων (εκατ. Μετρ. τόνοι)	15,04	14,84
Συνολικός αριθμός εργαζομένων στον Όμιλο	3.409	3.303

Στοιχεία Αποτελεσμάτων (εκ. €)	2017	2016
Κύκλος εργασιών	7.995	6.613
Δημοσιευμένα κέρδη EBITDA ³	851	841
(Κέρδη)/Ζημίες από Απόθεμα ³	-59	-102
Άλλα μη λειτουργικά στοιχεία ³	41	-8
Συγκρίσιμα κέρδη EBITDA ³	834	731
Δημοσιευμένα καθαρά κέρδη/(ζημίες)	384	329
Συγκρίσιμα καθαρά κέρδη/(ζημίες) ³	372	265

Η λειτουργική κερδοφορία του Ομίλου σημείωσε αύξηση το 2017, με τα συγκρίσιμα κέρδη EBITDA να ανέρχονται στα €834εκ. (2016: €731εκ.), λόγω ενίσχυσης των διεθνών περιθωρίων διύλισης, την εκμετάλλευση ευκαιριών στη δομή τιμολόγησης αργών στη Μεσόγειο, της αύξησης πωλήσεων και των ισχυρών λειτουργικών επιδόσεων σε όλες τις δραστηριότητες.

Η παραγωγή των διυλιστηρίων του Ομίλου σημείωσε μικρή άνοδο, οδηγώντας σε αύξηση πωλήσεων, που ανήλθαν στα 16,1 εκ. τόνους, παρά το σταμάτημα που σημειώθηκε στο Διυλιστήριο Ελευσίνας για συντήρηση κατά το Γ' Τρίμηνο. Σημαντικό ρόλο διατέλεσε και η διατήρηση της ισοτιμίας του ευρώ, έναντι του δολλαρίου στα επίπεδα του 1,13, παρά την ενίσχυση του ευρώ κατά το Β' εξάμηνο.

Σε επίπεδο Συγκρίσιμων Καθαρών Κερδών, ο Όμιλος ενίσχυσε σημαντικά την επίδοσή του, καθώς επιπλέον της αυξημένης λειτουργικής κερδοφορίας, μειώθηκε σημαντικά το χρηματοοικονομικό κόστος, ως αποτέλεσμα των ομολογιακών εκδόσεων και των αναχρηματοδοτήσεων τραπεζικών δανείων, ενώ αύξηση σημείωσε η συνεισφορά των συνδεδεμένων επιχειρήσεων λόγω βελτιωμένων επιδόσεων του Ομίλου ΔΕΠΑ.

Η αύξηση των τιμών αργού πετρελαίου, κυρίως στο Β' εξάμηνο 2017, που οδήγησε τις τιμές κατά μέσο όρο σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (\$55/bbl έναντι \$45/bbl), είχε θετική επίδραση στα δημοσιευμένα αποτελέσματα, ενισχύοντας τα προ φόρων κέρδη του 2017 κατά €59εκ. περίπου.

3. Οι επιλεγμένοι εναλλακτικοί δείκτες μέτρησης απόδοσης αναφέρονται στο κεφάλαιο Z

Στοιχεία Ισολογισμού /Χρηματοροών (εκ. €)	2017	2016
Συνολικό ενεργητικό	7.160	7.189
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	2.372	2.142
Απασχολούμενα κεφάλαια ³	4.173	3.903
Καθαρός δανεισμός ³	1.800	1.759
Καθαρές χρηματοροές (Λειτουργικές & Επενδυτικές χρηματοροές)	258	-450
Επενδύσεις	209	126
% Δανεισμού επί των απασχολούμενων κεφαλαίων - Debt Gearing	43%	45%

β) Η Μετοχή

Το 2017, η ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής οικονομίας, η πορεία της Ελληνικής οικονομίας, η ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης και η επανέκδοση ελληνικών κρατικών ομολόγων, ήταν από τους βασικούς παράγοντες που οδήγησαν τον Γενικό Δείκτη του Χ.Α.Α σε αύξηση κατά +24%. Στον κλάδο της διύλισης, οι ευρωπαϊκές μετοχές είχαν θετική απόδοση για το 2017, με τη μετοχή της ΕΛΠΕ να σημειώνει σημαντική αύξηση της τάξεως του +72%, ξεπερνώντας την απόδοση του ΓΔ ΧΑΑ. Η τιμή της μετοχής έκλεισε στα €7,61, με ετήσιο μέσο όγκο συναλλαγών στα 115 χιλ. και μέση τιμή στα €6,51.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποφάσισε στις 9 Νοεμβρίου 2017 τη διανομή προμερίσματος ύψους €0,15/μετοχή, ενώ πρότεινε προς τη Γενική Συνέλευση τη διανομή τελικού μερίσματος €0,25/μετοχή, διαμορφώνοντας το συνολικό προτεινόμενο μέρισμα της χρήσης 2017 στα €0,40/μετοχή.

γ) Κύριες Εξελίξεις

Οι σημαντικότερες επιχειρηματικές εξελίξεις ήταν:

- Ενίσχυση διεθνών περιθωρίων διύλισης και αύξηση παραγωγής στα διυλιστήρια Ασπροπύργου και Θεσσαλονίκης, καθώς και βελτίωση επίδοσης όλων των διυλιστηρίων, αντισταθμίζοντας την επίπτωση του έκτακτου σταματήματος στο διυλιστήριο Ελευσίνας.
- Αύξηση πωλήσεων στα 16,1 εκατ. τόνους, κυρίως λόγω αυξημένων όγκων στην εσωτερική αγορά, καθώς και στον κλάδο ναυτιλιακών και αεροπορικών καυσίμων.
- Επιτυχής υλοποίηση του χρηματοοικονομικού σχεδιασμού του Ομίλου, με αναχρηματοδοτήσεις τραπεζικών δανείων, αλλά και μείωση του συνολικού δανεισμού, που ανήλθε στα €2,8 δισ. έχοντας σημειώσει μείωση άνω των €650 εκατ. τα τελευταία χρόνια. Τα παραπάνω οδήγησαν σε μείωση χρηματοοικονομικού κόστους κατά 18% σε σχέση με το 2016, στα €165 εκ..

Γ. Ανασκόπηση ανά Κλάδο Δραστηριότητας – Επιδόσεις και Χρηματοοικονομική Θέση

Οι βασικές εξελίξεις και οι οικονομικοί δείκτες για τις κύριες δραστηριότητες του Ομίλου είχαν ως εξής:

α) Κλάδος Εφοδιασμού, Εμπορίας και Διύλισης

Αποτελέσματα και βασικοί λειτουργικοί δείκτες:

Οικονομικά Αποτελέσματα (€ εκατ.)	2017	2016
Πωλήσεις	7.001	5.707
Συγκρίσιμα κέρδη EBITDA ³	639	536
Δείκτες Λειτουργίας		
Ποσότητες πωλήσεων (Μ/Τ '000)	16.056	15.455
Διεθνή Περιθώρια διύλισης σύνθετων διυλιστηρίων (FCC)	\$5,9/βαρ.	\$5,0/βαρ.
Δείκτης ασφαλείας - AIF	5,9	3,7

Τα κύρια σημεία στον κλάδο Εφοδιασμού, Εμπορίας και Διύλισης για το 2017 ήταν:

- Η ανάκαμψη των διεθνών τιμών αργού πετρελαίου που ξεκίνησε στο τέλος του 2016, συνεχίστηκε το 2017, λόγω της συμφωνίας για μείωση της παραγωγής πετρελαίου από χώρες-μέλη του ΟΠΕΚ και τη Ρωσία, αλλά και την αύξηση της ζήτησης. Τα παραπάνω οδήγησαν τις τιμές αργού Brent στα \$55 το βαρέλι το 2017, σε σχέση με \$45 το βαρέλι το 2016.
- Σημαντική αύξηση των περιθωρίων διύλισης για όλους τους τύπους διυλιστηρίων, καθώς όλα τα επιμέρους περιθώρια προϊόντων, κυρίως του μαζούτ και του ντίζελ κινήθηκαν ανοδικά, παρά την υποχώρηση του διαφορικού Brent-Urals.
- Αύξηση παραγωγής των διυλιστηρίων του Ομίλου στα 15 εκατ. τόνους και σημαντική βελτίωση επιδόσεων των διυλιστηρίων του Ομίλου, παρά τα έκτακτα σταματήματα και εκμετάλλευση των ευκαιριών στη δομή τιμολόγησης αργών στη Μεσόγειο.
- Σημαντική αύξηση όγκου πωλήσεων στην εσωτερική αγορά κατά 11%, στα 4,9 εκατ. τόνους κυρίως λόγω αύξησης πωλήσεων σε βιομηχανικούς πελάτες. Επιπλέον ανοδικά κινήθηκαν και οι πωλήσεις ναυτιλιακών και αεροπορικών καυσίμων, λόγω αυξημένου τουρισμού, στα 2,7 εκατ. τόνους (+15%), οδηγώντας τις συνολικές πωλήσεις στα 16,1 εκατ. τόνους (+4%).

β) Κλάδος Λιανικής Εμπορίας

Οικονομικά Αποτελέσματα (€ εκατ.)	2017	2016
Πωλήσεις	2.912	2.336
Κέρδη EBITDA	95	93
Συγκρίσιμα κέρδη EBITDA ³	107	101
Δείκτες Λειτουργίας		
Ποσότητες πωλήσεων (Μ/Τ '000) – Σύνολο	5.165	4.668
Ποσότητες πωλήσεων (Μ/Τ '000) – Ελληνικά δίκτυα	4.058	3.538
Αριθμός πρατηρίων- Ελλάδα	1.760	1.739
Αριθμός πρατηρίων- εξωτερικό	277	274

Στη Λιανική Εμπορία Εσωτερικού τα κύρια σημεία για το 2017 ήταν:

- Αύξηση πωλήσεων των καυσίμων κίνησης στο δίκτυο πρατηρίων με περαιτέρω ενίσχυση των διαφοροποιημένων καυσίμων (βενζίνη 100 οκτανίων και ενισχυμένο πετρέλαιο κίνησης).
- Βελτίωση του μεριδίου αγοράς των καυσίμων κίνησης το οποίο αθροιστικά για τα δύο brands ξεπερνάει το 31%.
- Έμφαση στην ανάπτυξη των ιδιολειτουργούμενων πρατηρίων, που πλέον ξεπερνούν τα 200 καθώς και της γκάμας των προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχονται μέσα από τα σημεία πώλησης.
- Αύξηση πωλήσεων λιπαντικών και υγραερίων.
- Σημαντική αύξηση πωλήσεων και μεριδίων αγοράς στους κλάδους Αεροπορίας και Ναυτιλίας, λόγω αυξημένης τουριστικής κίνησης.

Στη Λιανική Εμπορία Εξωτερικού τα κύρια σημεία για το 2017 ήταν:

- Η αυξημένη ζήτηση σε επιμέρους προϊόντα και αγορές, η αύξηση των πρατηρίων του δικτύου λιανικής αλλά και οι συνεχείς ενέργειες marketing, οδήγησαν σε αύξηση των πωλήσεων στις περισσότερες εταιρείες του εξωτερικού που δραστηριοποιείται ο Όμιλος. Τα παραπάνω, σε συνδυασμό με τα βελτιωμένα περιθώρια, οδήγησαν τον Όμιλο σε αυξημένη κερδοφορία για το σύνολο των Διεθνών Δραστηριοτήτων. Ταυτόχρονα, συνεχίζεται η ενίσχυση της καθετοποίησης των εμπορικών θυγατρικών με τα διυλιστήρια του Ομίλου, με σκοπό τη μεγιστοποίηση των οικονομικών ωφελειών, μέσω της συνεχής βελτιστοποίησης της εφοδιαστικής αλυσίδας.

- Στην Κύπρο, η αύξηση του δικτύου από τα τέλη του 2016 αλλή και η αυξημένη ζήτηση σε επιμέρους προϊόντα και αγορές, οδήγησαν σε αυξημένες πωλήσεις λιανικής και χονδρικής (κυρίως στον εμπορικό και βιομηχανικό κλάδο (C&I)) αλλή και στον αεροπορικό τομέα, με αποτέλεσμα τη βελτίωση της κερδοφορίας της εταιρείας.
- Στη Βουλγαρία υπήρξε διεύρυνση του δικτύου και αυξημένα κέρδη από τις πωλήσεις στα mini markets (NFR), αλλή μειωμένη κερδοφορία λόγω του αυξημένου ανταγωνισμού και των αυξημένων λειτουργικών εξόδων.
- Στο Μαυροβούνιο, η αύξηση στη ζήτηση στον αεροπορικό τομέα οδήγησε σε αυξημένες πωλήσεις και κερδοφορία. Ταυτόχρονα υπήρξε διεύρυνση του δικτύου λιανικής αλλή και επένδυση για την ανακατασκευή των παρχόντων πρατηρίων.
- Η ΕΚΟ Σερβίας αύξησε την κερδοφορία της λόγω των αυξημένων περιθωρίων λιανικής, αυξημένων συνολικών πωλήσεων κυρίως σε πελάτες χονδρικής αλλή ταυτόχρονα και αυξημένων κερδών από πωλήσεις στα mini-markets (NFR).

γ) Κλάδος Πετροχημικών

Αποτελέσματα και βασικοί λειτουργικοί δείκτες:

Οικονομικά Αποτελέσματα (€ εκατ.)	2017	2016
Πωλήσεις	267	252
Συγκρίσιμα Κέρδη EBITDA ³	95	100
Δείκτες Λειτουργίας		
Ποσότητες Πωλήσεων (MT '000) –Σύνολο	243	256
Διεθνή Περιθώρια πολυπροπυλενίου (\$/MT)	538	548

Τα κύρια σημεία για το 2017 ήταν:

- Το 2017 η κερδοφορία στον κλάδο των Πετροχημικών διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα, καταγράφοντας EBITDA της τάξεως των €95 εκατ..
- Κύριοι παράγοντες που επηρέασαν αρνητικά την κερδοφορία ήταν η μειωμένη παραγωγή πολυπροπυλενίου (-7%), λόγω του προγραμματισμένου σταματήματος συντήρησης (shutdown), καθώς και προπυλενίου από το Διυλιστήριο Ασπροπύργου (-4%), ενώ αρνητικά επηρέασαν η πτώση των διεθνών περιθωρίων πολυπροπυλενίου (-3%) και η ενδυνάμωση του ευρώ στο Β' εξάμηνο.

δ) Κλάδος Έρευνας και Παραγωγής Υδρογονανθράκων

Στην περιοχή του Δ. Πατραϊκού Κόλπου, κατά τη διάρκεια της 1ης τριετούς Ερευνητικής Φάσης, η Εταιρεία ως διαχειριστής του επιχειρηματικού σχήματος ΕΛΠΕ (50%) και Edison (50%) πραγματοποίησε ερευνητικές εργασίες οι οποίες εξαιτίας του ενδιαφέροντος της περιοχής υπερέκλυαν τις ελάχιστες συμβατικές υποχρεώσεις. Έγιναν δισδιάστατες (2D) θαλάσσιες σεισμικές καταγραφές μήκους 325χλμ και τρισδιάστατες (3D) θαλάσσιες σεισμικές καταγραφές συνολικού μήκους 1.822 τετ. χλμ. καθώς και επανεπεξεργασία δεδομένων στις υπάρχουσες σεισμικές γραμμές συνολικού μήκους 2.000 χλμ. Το συνολικό κόστος των μέχρι σήμερα ερευνών ανήλθε σε 9,3 εκατ. ευρώ (4,6 εκατ. ευρώ. για την ΕΛΠΕ) έναντι αρχικού προϋπολογισμού 12 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τη Σύμβαση Μίσθωσης, για την είσοδο στη 2η Ερευνητική Φάση θα πρέπει να αποφασισθεί το τμήμα (25%) της ερευνητικής περιοχής προς επιστροφή (relinquishment area). Στη 2η Φάση της Ερευνητικής Περιόδου διετούς διάρκειας, με ημερομηνία έναρξης 03 Απριλίου 2018, ο Ανάδοχος υποχρεούται στην εκτέλεση μίας ερευνητικής γεώτρησης.

Στις 25/05/2017 υπεγράφησαν οι Συμβάσεις Μίσθωσης για την παραχώρηση δικαιωμάτων Έρευνας και Παραγωγής υδρογονανθράκων για τις περιοχές "Άρτα-Πρέβεζα" και "ΒΔ Πελοπόννησος". Στις 31/10/2017 υπεγράφη η Σύμβαση Μίσθωσης για τη θαλάσσια περιοχή 2 (Block 2). Στις 28 Φεβρουαρίου 2018 αναμένεται η κύρωση των σχετικών συμβάσεων από το Ελληνικό Κοινοβούλιο για τις παραπάνω περιοχές, ενώ αμέσως μετά είναι προγραμματισμένες να ξεκινήσουν οι περιβαλλοντικές, γεωλογικές και γεωφυσικές μελέτες.

Η εταιρεία παρακολουθεί τις εξελίξεις στον τομέα Έρευνας και Παραγωγής Υδρογονανθράκων στην Ελλάδα. Σε αυτό το πλαίσιο συνεχίζει τη μελέτη των ερευνητικών δεδομένων σε θαλάσσιες περιοχές της Δ. Ελλάδας και του Βόρειου Αιγαί-

ου, καθώς και στην Παραχώρηση του Θρακικού Πελάγους (1.600 τ. χλμ), όπου κατέχει 25% αποκλειστικά δικαιώματα σε Κοινοπραξία με την εταιρεία Calfrac Well Services Ltd.

Τέλος, την 31η Μαΐου 2017, το επιχειρηματικό σχήμα των εταιρειών TOTAL, ExxonMobil και ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, κατέθεσε προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας και την Ελληνική Διαχειριστική Εταιρεία Υδρογονανθράκων (ΕΔΕΥ) επίσημη Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος για έρευνα Υδρογονανθράκων σε δύο (2) θαλάσσιες Περιοχές της Κρήτης. Η αίτηση, έπειτα από τη θετική Γνωμοδότηση της ΕΔΕΥ, έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας και ο σχετικός διαγωνισμός για την υποβολή προσφορών βρίσκεται σε εξέλιξη.

ε) Δραστηριότητες Ηλεκτρικής Ενέργειας και Φυσικού Αερίου

Οι δραστηριότητες στους κλάδους της ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου αφορούν τις συμμετοχές του Ομίλου στις ELPEDISON BV (50% ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε., 50% EDISON) και ΔΕΠΑ Α.Ε. (35% ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε., 65% Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας Δημοσίου - ΤΑΙΠΕΔ) αντίστοιχα. Η συμμετοχή των παραπάνω εταιρειών στα αποτελέσματα του Ομίλου, σύμφωνα με τις προσωρινές οικονομικές τους καταστάσεις, ανήλθε συνολικά σε €40 εκατ. το 2017, αυξημένη κατά 72,5% σε σχέση με το 2016.

Τα αποτελέσματα της ELPEDISON Α.Ε. υποχώρησαν σε σχέση με το 2016, με τα κέρδη EBITDA να ανέρχονται στα €31 εκατ.. Παρά την αύξηση της παραγωγής των δυο Μονάδων της εταιρείας, λόγω της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας του ΦΑ ως καυσίμου για παραγωγή ηλεκτρισμού, η καθυστέρηση θεαοθέτησης συστήματος αποζημίωσης ευελιξίας για τους παραγωγούς ηλεκτρισμού από ΦΑ επέδρασε αρνητικά. Επίσης, σημαντικό ρόλο στη συμπίεση των περιθωρίων κέρδους της προμήθειας ηλεκτρισμού, αποτέλεσε ο έντονος ανταγωνισμός στη λιανική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και η επιβολή χρέωσης προμηθευτή για την κάλυψη του ελλείματος του Ειδικού Λογαριασμού Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.

Τα αποτελέσματα της ΔΕΠΑ ενισχύθηκαν το 2017 σε σχέση με το 2016, κυρίως λόγω αύξησης της ζήτησης από τους ηλεκτροπαραγωγούς, η οποία οδήγησε σε υψηλότερες ποσότητες πωλήσεων φυσικού αερίου. Επίσης, σημαντικό παράγοντα της ενίσχυσης των αποτελεσμάτων αποτέλεσε η αυξημένη κερδοφορία της ΔΕΣΦΑ, καθώς υψηλές ποσοότητες φυσικού αερίου εισήχθησαν και διακινήθηκαν στο Εθνικό Σύστημα Φυσικού Αερίου (εγχώρια κατανάλωση 2017 στα 4,7 bcm, +20% έναντι του 2016). Η συνεισφορά της ΔΕΠΑ στα αποτελέσματα του Ομίλου ΕΛΠΕ για το 2017 ανέρχεται σε €46 εκατ..

Δ. Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης

Γενικά

Η Εταιρική Διακυβέρνηση αναφέρεται σε ένα σύνολο αρχών με βάση το οποίο επιδιώκεται η επαρκής οργάνωση, λειτουργία, διοίκηση και έλεγχος μιας επιχείρησης, με μακροπρόθεσμο στόχο τη μεγιστοποίηση της αξίας της και τη διαφύλαξη των έννομων συμφερόντων όλων όσων συνδέονται με αυτήν.

Στην Ελλάδα, το πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης έχει αναπτυχθεί κυρίως μέσω της υιοθέτησης υποχρεωτικών κανόνων, όπως ο Νόμος 3016/2002, που επιβάλλει τη συμμετοχή μη εκτελεστικών και ανεξάρτητων μη εκτελεστικών μελών στα ΔΣ των ελληνικών εισηγμένων εταιρειών, τη θέσπιση και τη λειτουργία μονάδας εσωτερικού ελέγχου και την υιοθέτηση εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας. Επιπλέον, ένα πλήθος άλλων νομοθετικών πράξεων ενσωμάτωσαν στο ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο τις ευρωπαϊκές οδηγίες εταιρικού δικαίου, δημιουργώντας νέους κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης, όπως ο Νόμος 3693/2008, που επιβάλλει τη σύσταση επιτροπών ελέγχου, καθώς και σημαντικές υποχρεώσεις γνωστοποίησης, όσον αφορά στο ιδιοκτησιακό καθεστώς και τη διακυβέρνηση μιας εταιρείας, ο Νόμος 3884/2010 που αφορά σε δικαιώματα των μετόχων και πρόσθετες εταιρικές υποχρεώσεις γνωστοποιήσεων προς τους μετόχους στο πλαίσιο της προετοιμασίας της Γενικής τους Συνέλευσης και ο Νόμος 3873/2010, που ενσωμάτωσε στην ελληνική έννομη τάξη την Οδηγία 2006/46/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περί ετησίων και ενοποιημένων λογαριασμών εταιρειών ορισμένων μορφών, ο Νόμος 4403/2016 που ενσωμάτωσε στην ελληνική νομοθεσία τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/34/ΕΕ και της Οδηγίας 2014/95/ΕΕ αναφορικά με τη δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών και πληροφοριών για την πολυμορφία από ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις και ομίλους. Τέλος, στην Ελλάδα, όπως εξάλλου και στις περισσότερες άλλες χώρες, ο Νόμος περί ανωνύμων εταιρειών (Κ.Ν.2190/1920, τον οποίον τροποποιούν πολλές από τις παραπάνω διατάξεις) περιλαμβάνει τους βασικούς κανόνες διακυβέρνησής τους.

Η παρούσα Δήλωση Εταιρικής Διακυβέρνησης αποτελεί ειδικό τμήμα της Ετήσιας Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 43ββ του Κ.Ν.2190/1920, όπως ισχύει σήμερα.

Δ.1 Κώδικας Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Εταιρεία έχει υιοθετήσει τον **Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ελληνικού Συμβουλίου Εταιρικής Διακυβέρνησης (ΕΣΕΔ) για τις Εισηγμένες Εταιρείες** (καλούμενος εφεξής «Κώδικας»). Ο Κώδικας αυτός βρίσκεται στον ιστότοπο του ΕΣΕΔ, στην κάτωθι ηλεκτρονική διεύθυνση: <http://www.helex.gr/el/esed>

Εκτός του ιστότοπου του ΕΣΕΔ, ο Κώδικας είναι διαθέσιμος σε όλο το προσωπικό μέσω του εταιρικού εσωτερικού ιστότοπου καθώς και σε έντυπη μορφή στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών Ομίλου και στη Γενική Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού Ομίλου.

Η Εταιρεία συμμορφώθηκε κατά τη διάρκεια του 2017 με τις διατάξεις του ανωτέρω Κώδικα με τις αποκλίσεις που αναφέρονται κατωτέρω στην παράγραφο Δ.2. ενώ προτίθεται να εξετάσει κατάλληλες ενέργειες προκειμένου να ελαχιστοποιήσει περαιτέρω τις υπάρχουσες αποκλίσεις σε σχέση με τις διατάξεις του Κώδικα.

Η Εταιρεία, επιπροσθέτως των διατάξεων του Κώδικα, συμμορφώθηκε κατά τη διάρκεια του 2017 με όλες τις σχετικές διατάξεις της Ελληνικής Νομοθεσίας (ήτοι του Κ. Ν.2190/1920 όπως ισχύει σήμερα και του Ν. 3016/2002).

Δ.2 Αποκλίσεις από τον Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης

Η Εταιρεία, κατά περίπτωση, αποκλίνει ή δεν εφαρμόζει στο σύνολό τους ορισμένες διατάξεις του Κώδικα (επισημαίνονται με πλάγια γράμματα).

- Αναφορικά με το μέγεθος και τη σύνθεση του ΔΣ:
  - Με βάση τη μετοχική σύνθεση της Εταιρείας έχουν διαμορφωθεί συγκεκριμένοι κανόνες διορισμού και αντικατάστασης των μελών του ΔΣ οι οποίες αναφέρονται ρητά στο Καταστατικό της Εταιρείας, σύμφωνα και με τις ισχύουσες διατάξεις του Ν.3429/2005. Το «Ελληνικό Δημόσιο» διορίζει επτά (7) μέλη από το σύνολο των δεκατριών (13) μελών του ΔΣ εφόσον διατηρεί άμεσα ή έμμεσα, μέσω του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου, τουλάχιστον το ποσοστό του 35% των μετοχών. Η μέτοχος "Pan-European Oil and Industrial Holdings SA" και οι συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις διορίζουν δύο (2) μέλη του ΔΣ με την προϋπόθεση ότι κατέχουν τουλάχιστον ποσοστό 16,654% του συνόλου των μετά ψήφου μετοχών της Εταιρείας. Στο ΔΣ συμμετέχουν υποχρεωτικά δύο (2) μέλη εκπρόσωποι των εργαζομένων που εκλέγονται από τους εργαζόμενους στην Εταιρεία και δύο (2) μέλη εκπρόσωποι των μετόχων της μειοψηφίας που διορίζονται από την Ειδική Γενική Συνέλευση των υπολοίπων μετόχων μειοψηφίας (εκτός του Ελληνικού Δημοσίου και της Pan-European Oil and Industrial Holdings SA ή και συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων). Α.II (2.3, 2.4 & 2.8)
- Αναφορικά με το ρόλο και τις απαιτούμενες ιδιότητες του Προέδρου του ΔΣ:
  - Εφόσον υπάρχει διάκριση ρόλων μεταξύ Προέδρου και Διευθύνοντα Συμβούλου, όπως συμβαίνει σήμερα, δεν προβλέπεται θέση Αντιπροέδρου του ΔΣ. Α.III (3.1 & 3.3).
- Αναφορικά με την ανάδειξη υποψηφίων μελών του ΔΣ:
  - Για το θέμα της ανάδειξης υποψηφίων μελών του ΔΣ ισχύουν όλα όσα αναφέρονται για τους κανόνες διορισμού και αντικατάστασης μελών ΔΣ, όπως περιγράφεται ανωτέρω. Η θητεία του ΔΣ ορίζεται πενταετής (5ετής), παρατείνόμενη μέχρι τη λήξη της προθεσμίας, εντός της οποίας πρέπει να συνέλθει η αμέσως επόμενη τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας. Α.V (5.1, 5.2, 5.4, 5.5, 5.6, 5.7, 5.8).
- Αναφορικά με την εν γένει λειτουργία και αξιολόγηση του ΔΣ:
  - Εκτός από την αξιολόγηση του ΔΣ μέσω της Έκθεσης Πεπραγμένων του από την ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων, το ΔΣ παρακολουθεί και επανεξετάζει την υλοποίηση των αποφάσεων του σε ετήσια βάση. Εξετάζεται η εισαγωγή συστήματος αξιολόγησης του ΔΣ και των επιτροπών του. Α.VII (7.1 & 7.2).
- Αναφορικά με το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου:
  - Η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου αναφέρεται διοικητικά στον Πρόεδρο του ΔΣ και λειτουργικά στην Επιτροπή Ελέγχου του ΔΣ, η οποία με τη σειρά της, αποτελείται από τουλάχιστον τρία μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα οποία ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας με θητεία ανάλογη αυτής του Διοικητικού Συμβουλίου. Για τα βασικά καθήκοντα της Επιτροπής Ελέγχου ισχύουν και εφαρμόζονται όλα όσα αναφέρονται στο πλαίσιο των διατάξεων του Ν.3693/2008, του Ν. 4449/2017 και τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές. Εντός του 2018 αναμένεται να επικαιροποιηθεί, εκ νέου, ο

Κανονισμός Λειτουργίας της Επιτροπής Ελέγχου όσον αφορά την περιγραφή των επιπλέον αρμοδιοτήτων και υποχρεώσεων της σύμφωνα με τις διατάξεις του πρόσφατου Ν. 4449/2017. Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου καθώς και ο Κανονισμός Λειτουργίας της μετά την επικαιροποίησή του, θα αναρτηθούν στον ιστότοπο της Εταιρείας Β.Ι. (1.7)

- Σύμφωνα και με τις σχετικές διατάξεις του Ν.3016/2002, εφόσον στο ΔΣ της Εταιρείας συμμετέχουν ως μέλη εκπρόσωποι της μειοψηφίας των μετόχων, δεν είναι υποχρεωτική η ύπαρξη ανεξάρτητων μελών. Στο ΔΣ της Εταιρείας συμμετέχουν δύο ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη τα οποία αποτελούν και μέλη της Επιτροπής Ελέγχου στην τρέχουσα σύνθεσή της. Σύμφωνα με τον ισχύοντα Κανονισμό Λειτουργίας της Επιτροπής Ελέγχου στη σύνθεση της Επιτροπής Ελέγχου του ΔΣ προβλέπεται η συμμετοχή ενός ανεξάρτητου μη εκτελεστικού μέλους του ΔΣ ΒΙ (1.4).
- Αναφορικά με το επίπεδο και τη διάρθρωση των αμοιβών:
  - Οι εν γένει αμοιβές του Προέδρου του ΔΣ, του Διευθύνοντος Συμβούλου καθώς και των μελών του ΔΣ, εκτελεστικών και μη, για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του ΔΣ και στις επιτροπές αυτού, εγκρίνονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων, κατόπιν σχετικής εισήγησης της Επιτροπής Αμοιβών & Σχεδιασμού Διαδοχής του ΔΣ. Γ.Ι (1.4).
  - Η λειτουργία της Επιτροπής Αμοιβών & Σχεδιασμού Διαδοχής του ΔΣ δεν έχει συγκεκριμένο κανονισμό λειτουργίας, διέπεται από τους κανόνες λειτουργίας των συλλογικών οργάνων (Πρόσκληση του Προέδρου της, Ημερησία Διάταξη, Τήρηση Πρακτικών κλπ.). Γ.Ι (1.6, 1.7, 1.8, 1.9).
- Αναφορικά με τη Γενική Συνέλευση των μετόχων:
  - Η Εταιρεία συμμορφώνεται με όλες τις διατάξεις του Ν.3884/2010 και συνακόλουθα των αντιστοίχων προβλήψεων του Κώδικα, με την επιφύλαξη των όσων ανωτέρω αναφέρονται σχετικά με την εκλογή των μελών του ΔΣ. Δ.ΙΙ (1.1).
  - Όσον αφορά στην εφαρμογή της ειδικής πρακτικής της ηλεκτρονικής ψήφου ή της ψήφου δι' αλληλεπικοινωνίας, δεν είναι δυνατή προς το παρόν, καθώς εκκρεμεί η έκδοση της σχετικής υπουργικής απόφασης, όπως προβλέπεται στο Ν.3884/2010. Δ.ΙΙ (1.2).

Δ.3 Πρακτικές Εταιρικής Διακυβέρνησης Επιπλέον των Προβλήψεων του Νόμου

Η Εταιρεία μέσα στο πλαίσιο εφαρμογής ενός δομημένου και επαρκούς συστήματος εταιρικής διακυβέρνησης, έχει εφαρμόσει συγκεκριμένες πρακτικές καλής εταιρικής διακυβέρνησης κάποιες από τις οποίες είναι επιπλέον των προβλεπόμενων από τους σχετικούς νόμους (Κ.Ν.2190/1920 όπως ισχύει, 3016/2002 και 3693/2008).

Συγκεκριμένα, η Εταιρεία εφαρμόζει τις ακόλουθες επιπλέον πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης, οι οποίες σχετίζονται στο σύνολό τους με το μέγεθος, τη σύνθεση, τα καθήκοντα και την εν γένει λειτουργία του ΔΣ:

- Λόγω της φύσης και του σκοπού της Εταιρείας, της πολυπλοκότητας των θεμάτων και της απαραίτητης νομικής υποστήριξης του Ομίλου, ο οποίος περιλαμβάνει πλήθος δραστηριοτήτων και θυγατρικών εταιρειών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, το ΔΣ -ο αριθμός των μελών του οποίου είναι δεκατρία (13), δηλαδή δέκα (10) περισσότερα από το ελάχιστο που προβλέπεται από το νόμο- για την υποβολή του έργου του, έχει συστήσει επιτροπές, οι οποίες αποτελούνται από μέλη του, με συμβουλευτικές, εποπτικές ή και εγκριτικές αρμοδιότητες. Αυτές οι επιτροπές αναφέρονται επιγραμματικά πιο κάτω (αναλυτική αναφορά σε αυτές θα γίνει στην παράγραφο «Λοιπές Επιτροπές του ΔΣ», στο τέλος της Δήλωσης):
  - i. Επιτροπή Προμηθειών Πετρελαιοειδών
  - ii. Επιτροπή Χρηματοοικονομικών & Οικονομικού Σχεδιασμού
  - iii. Επιτροπή Εργασιακών Θεμάτων
  - iv. Επιτροπή Αμοιβών και Σχεδιασμού Διαδοχής
- Επιπλέον των ανωτέρω επιτροπών του ΔΣ, έχουν συσταθεί και λειτουργούν στην Εταιρεία επιτροπές, με συμβουλευτικό και συντονιστικό χαρακτήρα, οι οποίες απαρτίζονται από υψηλόβαθμα στελέχη της Εταιρείας και έχουν ως σκοπό την υποβολή του έργου της Διοίκησης, οι κυριότερες των οποίων είναι οι ακόλουθες:

- i. Εκτελεστική Επιτροπή Ομίλου
  - ii. Επιτροπή Βιομηχανικών Δραστηριοτήτων
  - iii. Επιτροπή Εμπορίας
  - iv. Επιτροπή Λοιπών Ενεργειακών Δραστηριοτήτων
  - v. Επιτροπή Πιστώσεων Ομίλου
  - vi. Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδύσεων
  - vii. Επιτροπή Δραστηριοτήτων Ηλεκτρισμού, Φυσικού Αερίου και ΑΠΕ
  - viii. Επιτροπή Δραστηριοτήτων Έρευνας & Παραγωγής Υδρογονανθράκων
- Το ΔΣ έχει υιοθετήσει διατάξεις στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της Εταιρείας περί απαγόρευσης χρηματιστηριακών συναλλαγών του Προέδρου του ΔΣ, του Διευθύνοντος Συμβούλου και των μελών του ΔΣ, εφόσον έχουν την ιδιότητα Προέδρου ΔΣ ή Διευθύνοντα Συμβούλου συνδεδεμένης επιχείρησης. Επίσης, έχει υιοθετήσει Διαδικασία Παρακολούθησης και Δημόσιας Γνωστοποίησης Σημαντικών Συμμετοχών και Συναλλαγών επί μετοχών της εταιρείας, καθώς και διαδικασία Παρακολούθησης και Δημόσιας Γνωστοποίησης Συναλλαγών και Οικονομικών Δραστηριοτήτων με τους βασικούς πελάτες και προμηθευτές της Εταιρείας. Από το 2011, η Εταιρεία υιοθέτησε Κώδικα Δεοντολογίας και συνέστησε Υπηρεσία Κανονιστικής Συμμόρφωσης στην οποία έχει ανατεθεί η παρακολούθηση της εφαρμογής του εν λόγω Κώδικα.

Δ.4 Κύρια Χαρακτηριστικά των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων σε Σχέση με τη Διαδικασία Σύνταξης των Οικονομικών Καταστάσεων και Χρηματοοικονομικών Αναφορών

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου και Διαχείρισης Κινδύνων του Ομίλου σε σχέση με τη διαδικασία σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων και των χρηματοοικονομικών αναφορών, περιλαμβάνει δικλίδες ασφαλείας και ελεγκτικούς μηχανισμούς σε διάφορα επίπεδα εντός του Οργανισμού, που περιγράφονται στη συνέχεια:

α) Δικλίδες ασφαλείας σε εταιρικό επίπεδο

Αναγνώριση, αξιολόγηση, μέτρηση και διαχείριση κινδύνων:

Το εύρος, το μέγεθος και η πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων του Ομίλου απαιτεί ένα σύνθετο σύστημα μεθοδικής προσέγγισης και αντιμετώπισης των κινδύνων το οποίο εφαρμόζεται από όλες τις εταιρείες του Ομίλου.

Η πρόληψη και διαχείριση κινδύνων αποτελεί βασικό πυρήνα της στρατηγικής του Ομίλου.

Η αναγνώριση και αξιολόγηση των κινδύνων γίνεται κυρίως κατά τη φάση κατάρτισης του στρατηγικού σχεδιασμού και του ετήσιου επιχειρηματικού προγράμματος. Τα οφέλη και οι ευκαιρίες εξετάζονται όχι μόνο εντός του πλαισίου των δραστηριοτήτων της Εταιρείας, αλλά και σε σχέση με τους πολλούς και διαφορετικούς ενδιαφερόμενους (stakeholders) που είναι δυνατόν να επηρεαστούν.

Τα θέματα που εξετάζονται ποικίλουν ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς και της βιομηχανίας και περιλαμβάνουν ενδεικτικά, πολιτικές εξελίξεις στις αγορές που δραστηριοποιείται ο Όμιλος ή που αποτελούν σημαντικές πηγές πρώτων υλών, αλλαγές τεχνολογίας, αλλαγές στη νομοθεσία, μακροοικονομικούς δείκτες και ανταγωνιστικό περιβάλλον.

Σχεδιασμός και παρακολούθηση / Προϋπολογισμός:

Η πορεία της εταιρείας παρακολουθείται μέσω λεπτομερούς προϋπολογισμού ανά κλάδο δραστηριότητας και συγκεκριμένη αγορά. Ο προϋπολογισμός αναπροσαρμόζεται σε τακτά διαστήματα για να συμπεριλάβει τις αλλαγές στην εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών του Ομίλου που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από εξωγενείς παράγοντες, όπως το διεθνές περιβάλλον διύλισης, οι τιμές αργού πετρελαίου και η ισοτιμία ευρώ – δολαρίου. Η Διοίκηση παρακολουθεί την εξέλιξη των οικονομικών μεγεθών του Ομίλου μέσω τακτικών αναφορών, συγκρίσεων με τον προϋπολογισμό καθώς και συναντήσεων της Διοικητικής Ομάδας.

Επάρκεια Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου:

Το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου απαρτίζεται από τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τα καθήκοντα που έχει σχεδιάσει και εφαρμόσει η Διοίκηση και το ανθρώπινο δυναμικό του Ομίλου με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση των κινδύνων, την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων, τη διασφάλιση της αξιοπιστίας της χρηματοοικονομικής και διοικητικής πληροφορόφορσης και τη συμμόρφωση με Νόμους και κανονισμούς.

Η ανεξάρτητη Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου, μέσω της διεξαγωγής περιοδικών αξιολογήσεων, διασφαλίζει ότι οι διαδικασίες αναγνώρισης και διαχείρισης κινδύνων που εφαρμόζονται από τη Διοίκηση είναι επαρκείς, ότι το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου λειτουργεί αποτελεσματικά και ότι η παρεχόμενη πληροφορόφορση προς το ΔΣ αναφορικά με το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου, είναι αξιόπιστη και ποιοτική.

Η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου συντάσσει βραχυπρόθεσμο (ετήσιο), καθώς και κυλιόμενο μεσοπρόθεσμο (τριετές) Πλάνο Ελέγχων βασιζόμενη σε διενεργηθείσα για τον σκοπό αυτό αξιολόγηση κινδύνων, καθώς και σε θέματα που έχουν επισημανθεί από την Επιτροπή Ελέγχου και τη Διοίκηση. Η Επιτροπή Ελέγχου αποτελεί το εποπτικό όργανο της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου.

Η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου υποβάλλει τριμηνιαίες αναφορές στην Επιτροπή Ελέγχου, ώστε να είναι εφικτή η συστηματική παρακολούθηση της επάρκειας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου.

Οι αναφορές της Διοίκησης και της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου, παρέχουν αξιολόγηση των σημαντικών κινδύνων και της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου ως προς τη διαχείρισή τους. Μέσω των αναφορών κοινοποιούνται οι αδυναμίες που τυχόν εντοπίζονται, οι επιπτώσεις που είχαν ή μπορεί να έχουν, καθώς και οι ενέργειες της Διοίκησης για τη διόρθωση αυτών. Τα αποτελέσματα των ελέγχων και η παρακολούθηση της υλοποίησης των συμφωνημένων ενεργειών βελτίωσης λαμβάνονται υπόψη στο Σύστημα Αξιολόγησης Κινδύνων της Εταιρείας.

Προς διασφάλιση της ανεξαρτησίας του Τακτικού Ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου, το ΔΣ ακολουθεί συγκεκριμένη πολιτική για τη διαμόρφωση εισήγησης προς τη Γενική Συνέλευση ως προς την εκλογή Τακτικού Ελεγκτή. Ενδεικτικά, η πολιτική αυτή προβλέπει μεταξύ άλλων την επιλογή την ίδιας εταιρείας ορκωτών ελεγκτών για όλο τον Όμιλο, καθώς επίσης και για τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων και τοπικών φορολογικών ισολογισμών. Τέλος, εκλέγεται ορκωτός ελεγκτής αναγνωρισμένου διεθνούς κύρους, με ταυτόχρονη διασφάλιση της ανεξαρτησίας του.

Ρόλοι και ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου:

Ο ρόλος, οι αρμοδιότητες και οι σχετικές ευθύνες του ΔΣ περιγράφονται στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας της Εταιρείας που είναι εγκεκριμένος από το ΔΣ.

Πρόληψη και καταστολή της χρηματοοικονομικής απάτης:

Στο πλαίσιο της διαχείρισης κινδύνων οι περιοχές οι οποίες θεωρούνται υψηλού κινδύνου για χρηματοοικονομική απάτη παρακολουθούνται με τα κατάλληλα Συστήματα Ελέγχου και υφίστανται αναλόγως αυξημένες δικλίδες ασφαλείας. Ενδεικτικά, αναφέρεται η ύπαρξη λεπτομερών οργανογραμμάτων, κανονισμών λειτουργίας (προμηθειών, επενδύσεων, αγοράς πετρελαιοειδών, πιστώσεων, διαχείρισης διαθεσίμων) καθώς και λεπτομερών διαδικασιών και εγκριτικών ορίων. Επιπλέον των ελεγκτικών μηχανισμών που εφαρμόζει κάθε Διεύθυνση, όλες οι δραστηριότητες της εταιρείας υπόκεινται σε ελέγχους από τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου, τα αποτελέσματα των οποίων παρουσιάζονται στο ΔΣ του Ομίλου.

Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας:

Η Εταιρεία έχει συντάξει σχετικό Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας, που είναι εγκεκριμένος από το ΔΣ. Μέσα στο πλαίσιο του Κανονισμού ορίζονται και οι αρμοδιότητες και ευθύνες των βασικών θέσεων εργασίας, προάγοντας έτσι τον επαρκή διαχωρισμό αρμοδιοτήτων εντός της Εταιρείας.

Κώδικας Δεοντολογίας Ομίλου:

Η Εταιρεία στο πλαίσιο της θεμελιώδους υποχρέωσης ορθής εταιρικής διακυβέρνησης, έχει καταρτίσει και υιοθετήσει από το 2011, Κώδικα Δεοντολογίας, ο οποίος είναι εγκεκριμένος από το ΔΣ της εταιρείας. Ο Κώδικας Δεοντολογίας συνοψίζει τις αρχές σύμφωνα με τις οποίες κάθε άτομο, εργαζόμενος ή τρίτος, που συμμετέχει στη λειτουργία του Ομίλου και κάθε συλλογικό του όργανο, πρέπει να ενεργεί και να πράττει εντός του πλαισίου των καθηκόντων του. Για το λόγο αυτό ο Κώδικας αποτελεί πρακτικό οδηγό στην καθημερινή εργασία όλων των εργαζομένων του Ομίλου, αλλά και των τρίτων που συνεργάζονται με αυτόν.

β) Δικλίδες ασφαλείας στα πληροφοριακά συστήματα

Η Διεύθυνση Πληροφορικής Ομίλου φέρει την ευθύνη του καθορισμού της στρατηγικής σε θέματα τεχνολογίας και πληροφορικής και της εκπαίδευσης του προσωπικού για την κάλυψη των όποιων αναγκών μπορεί να υπάρξουν. Επιπροσθέτως, είναι υπεύθυνη για την υποστήριξη των εφαρμογών μέσω της τήρησης και ενημέρωσης των εγχειριδίων χρήσης του λογισμικού, σε συνεργασία, όπου απαιτείται, με εξωτερικούς συνεργάτες.

Η Εταιρεία έχει αναπτύξει ένα επαρκές πλαίσιο παρακολούθησης και ελέγχου των πληροφοριακών συστημάτων της, το οποίο ορίζεται από επιμέρους ελεγκτικούς μηχανισμούς, πολιτικές και διαδικασίες. Μεταξύ αυτών είναι η ύπαρξη γραπτών περιγραφών των εργασιών, ρόλων και αρμοδιοτήτων της Διεύθυνσης Πληροφορικής Ομίλου καθώς και στρατηγικού σχεδίου πληροφοριακών συστημάτων (IT Strategic Plan). Επίσης, προβλέπεται συγκεκριμένη διαδικασία για τη διασφάλιση από τυχόν προβλήματα στα συστήματα του Ομίλου μέσω της ύπαρξης εναλλακτικών συστημάτων σε περίπτωση καταστροφής (Disaster Recovery Sites) καθώς και της ολοκλήρωσης του εγκεκριμένου προγράμματος Business Continuity που βρίσκεται σε εξέλιξη. Τέλος, έχουν καθοριστεί συγκεκριμένα δικαιώματα εισόδου (Access Rights) στα διάφορα πληροφοριακά συστήματα για όλους τους εργαζομένους ανάλογα με τη θέση και το ρόλο που κατέχουν, ενώ τηρείται επίσης και σχετικό αρχείο εισόδου (entry log) στα συστήματα της Εταιρείας.

γ) Δικλίδες ασφαλείας διαδικασίας σύνταξης οικονομικών καταστάσεων και χρηματοοικονομικών αναφορών

Ως μέρος των διαδικασιών σύνταξης των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Εταιρείας, υφίστανται και λειτουργούν συγκεκριμένες δικλίδες ασφαλείας, οι οποίες σχετίζονται με τη χρήση εργαλείων και μεθοδολογιών κοινώς αποδεκτών βάσει των διεθνών πρακτικών. Οι βασικότερες περιοχές στις οποίες λειτουργούν δικλίδες ασφαλείας που σχετίζονται με την κατάρτιση των χρηματοοικονομικών αναφορών και οικονομικών καταστάσεων της Εταιρείας είναι οι εξής:

Οργάνωση – Κατανομή Αρμοδιοτήτων

- Η εκχώρηση των αρμοδιοτήτων και εξουσιών τόσο στην ανώτερη Διοίκηση της εταιρείας όσο και στα μεσαία και κατώτερα στελέχη της, διασφαλίζει την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, με παράλληλη διαφύλαξη του απαιτούμενου διαχωρισμού αρμοδιοτήτων (segregation of duties).
- Κατάλληλη στελέχωση των οικονομικών υπηρεσιών με άτομα που διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική γνώση και εμπειρία για τις αρμοδιότητες που τους ανατίθενται.

Διαδικασίες λογιστικής παρακολούθησης και σύνταξης οικονομικών καταστάσεων

- Ύπαρξη ενιαίων πολιτικών και τρόπου παρακολούθησης των λογιστηρίων κοινοποιημένων στις θυγατρικές του Ομίλου, οι οποίες περιέχουν ορισμούς, αρχές λογιστικής που χρησιμοποιούνται από την Εταιρεία και τις θυγατρικές της, οδηγίες για την προετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων και χρηματοοικονομικών αναφορών και της ενοποίησης.
- Αυτόματοι έλεγχοι και επαληθεύσεις που διενεργούνται μεταξύ των διαφόρων συστημάτων πληροφορόφορης, ενώ απαιτείται ειδική έγκριση λογιστικών χειρισμών μη επαναλαμβανόμενων συναλλαγών.

Διαδικασίες διαφύλαξης περιουσιακών στοιχείων

- Ύπαρξη δικλίδων ασφαλείας για τα πάγια περιουσιακά στοιχεία, τα αποθέματα, τα χρηματικά διαθέσιμα - επιταγές και τα λοιπά περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας, όπως ενδεικτικά η φυσική ασφάλεια ταμείου ή αποθηκών και η απογραφή και σύγκριση των καταμετρημένων ποσοτήτων με αυτές των λογιστικών βιβλίων.
- Πρόγραμμα μηνιαίων φυσικών απογραφών για την επιβεβαίωση των υπολοίπων των φυσικών και των λογιστικών αποθηκών και ύπαρξη αναλυτικού εγχειριδίου για τη διενέργεια των απογραφών.

Εγκριτικά όρια συναλλαγών

- Ύπαρξη κανονισμού επιπέδων έγκρισης (Chart of Authorities), στον οποίο απεικονίζονται οι εκχωρηθείσες εξουσίες στα διάφορα στελέχη της εταιρείας για διενέργεια συγκεκριμένων συναλλαγών ή πράξεων (π.χ. πληρωμές, εισπράξεις, δικαιοπραξίες, κλπ.).

Δ.5 Πληροφοριακά στοιχεία που απαιτούνται κατά το άρθρο 10 παράγραφος 1 της οδηγίας 2004/25/ΕΚ, σχετικά με τις δημόσιες προσφορές εξαγοράς.

Η γνωστοποίηση των απαιτούμενων πληροφοριών περιλαμβάνεται στο μέρος Ι της παρούσας Έκθεσης.

Δ.6 Η Γενική Συνέλευση και τα Δικαιώματα των Μετόχων

Ο ρόλος, οι αρμοδιότητες, η σύγκληση, η συμμετοχή, η συνήθης και εξαιρετική απαρτία και πλειοψηφία των συμμετεχόντων, το Προεδρείο, η Ημερησία Διάταξη και η εν γένει λειτουργία της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων της Εταιρείας περιγράφονται στο Καταστατικό της Εταιρείας, όπως αυτό έχει επικαιροποιηθεί με βάση τις διατάξεις του Κ.Ν.2190/1920, ως τροποποιηθείς ισχύει (με την ενσωμάτωση του Ν.3884/2010 σχετικά με τα δικαιώματα μειοψηφίας).

Οι αιτούντες μέτοχοι οφείλουν να αποδεικνύουν τη μετοχική τους ιδιότητα και τον αριθμό των μετοχών που κατέχουν κατά την άσκηση του σχετικού δικαιώματος. Τέτοια απόδειξη αποτελεί η πιστοποίηση της μετοχικής ιδιότητας με απευθείας ηλεκτρονική σύνδεση φορέα και Εταιρείας.

Δ.7 Σύσταση & Λειτουργία Διοικητικού Συμβουλίου, Εποπτικών Οργάνων και Επιτροπών της Εταιρείας

Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ)

Γενικά

Η Εταιρεία διοικείται από ΔΣ αποτελούμενο από δεκατρία (13) μέλη και η θητεία του είναι πενταετής (5ετής), λήγουσα στις 26/6/2018 παρατεινόμενη μέχρι τη λήξη της προθεσμίας, εντός της οποίας πρέπει να συνέλθει η αμέσως επόμενη Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας. Τα μέλη του σημερινού ΔΣ είναι:

- **Ευστάθιος Τσοτσουρός**, Πρόεδρος, *Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου* (από 7/5/2015)
- **Γρηγόριος Στεργιούλης**, Διευθύνων Σύμβουλος, *Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου* (από 7/5/2015)
- **Ανδρέας Σιάμισις**, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος (από 22/6/2017) *Εκπρόσωπος της Paneuropean Oil and Industrial Holdings*
- **Θεόδωρος-Αχιλλέας Βάρδας**, *Εκπρόσωπος της Paneuropean Oil and Industrial Holdings*
- **Ιωάννης Ψυχογιός**, *Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου* (από 15/10/2015)
- **Γεώργιος Γρηγορίου**, *Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου* (από 7/5/2015)
- **Στρατής Ζαφείρης**, *Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου* (από 7/5/2015-έως 21/6/2017)
- **Γεώργιος Αλεξόπουλος**, *Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου* (από 22/6/2017)
- **Δημήτριος Κοντοφάκας**, *Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου* (από 15/10/2015)
- **Βασίλειος Κουνέλης**, *Εκπρόσωπος του Ελληνικού Δημοσίου* (από 10/11/2016)
- **Κωνσταντίνος Παπαγιαννόπουλος**, *Εκπρόσωπος των εργαζομένων*
- **Παναγιώτης Οφθαλμίδης**, *Εκπρόσωπος των εργαζομένων*
- **Θεόδωρος Πανταλάκης**, Ανεξάρτητο μέλος ΔΣ, *Εκπρόσωπος των μετόχων της μειοψηφίας*
- **Σπυρίδων Παντελιάς**, Ανεξάρτητο μέλος ΔΣ, *Εκπρόσωπος των μετόχων της μειοψηφίας*

Οι κύριοι Ευστάθιος Τσοτσουρός, Γρηγόριος Στεργιούλης, Ανδρέας Σιάμισις, Ιωάννης Ψυχογιός και Γεώργιος Αλεξόπουλος είναι εκτελεστικά μέλη του ΔΣ.

Το μέγεθος και η σύνθεση του ΔΣ περιγράφεται αναλυτικά στο Δ.2 της παρούσας έκθεσης. Το ΔΣ συνεδρίασε είκοσι μία (21) φορές μέσα στο έτος 2017 και στις συνεδριάσεις παρέστη το σύνολο των μελών του, είτε αυτοπροσώπως, είτε δια αντιπροσώπου.

Ρόλοι και αρμοδιότητες του ΔΣ

Το ΔΣ είναι το ανώτατο διοικητικό όργανο της Εταιρείας και κατά κύριο λόγο διαμορφώνει τη στρατηγική και την πολιτική ανάπτυξης, εποπτεύει και ελέγχει τη διαχείριση της περιουσίας της Εταιρείας. Η σύνθεση και οι ιδιότητες των μελών του ΔΣ καθορίζονται από το Νόμο και το Καταστατικό της Εταιρείας. Πρώτιστη υποχρέωση και καθήκον των μελών του ΔΣ

είναι η διαρκής επιδίωξη της ενίσχυσης της μακροχρόνιας οικονομικής αξίας της Εταιρείας και η προώθηση του γενικού εταιρικού συμφέροντος.

Για την επίτευξη των εταιρικών στόχων και την απρόσκοπτη λειτουργία της Εταιρείας, το ΔΣ μπορεί να εκχωρεί μέρος των αρμοδιοτήτων του, εκτός από αυτές που απαιτούν συλλογική ενέργεια, καθώς και τη διαχείριση, διοίκηση ή διεύθυνση των υποθέσεων ή την εκπροσώπηση της Εταιρείας στην Εκτελεστική Επιτροπή, στον Πρόεδρο του ΔΣ, στον Διευθύνοντα Σύμβουλο, στον Αναπληρωτή Διευθύνοντα Σύμβουλο, σε ένα ή περισσότερα μέλη (εκτελεστικά και μη), στους Διευθυντές ή σε υπαλλήλους της Εταιρείας. Τα μέλη του ΔΣ και κάθε τρίτο πρόσωπο στο οποίο έχουν ανατεθεί από το ΔΣ αρμοδιότητές του, απαγορεύεται να επιδιώκουν ίδια συμφέροντα που αντιβαίνουν στα συμφέροντα της Εταιρείας. Τα μέλη του ΔΣ και κάθε τρίτος στον οποίο έχουν ανατεθεί αρμοδιότητές του, οφείλουν έγκαιρα να αποκαλύπτουν στα υπόλοιπα μέλη του ΔΣ τα ίδια συμφέροντα τους, που ενδέχεται να ανακύψουν από συναλλαγές της Εταιρείας που εμπήκουν στα καθήκοντά τους, καθώς και κάθε άλλη σύγκρουση ιδίων συμφερόντων με αυτών της Εταιρείας ή συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων, που ανακύπτει κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

- Το ΔΣ ενδεικτικά, αποφασίζει και εγκρίνει τα εξής:
  - i. Το Επιχειρησιακό Σχέδιο της Εταιρείας και του Ομίλου.
  - ii. Το Ετήσιο Επιχειρησιακό Σχέδιο και Προϋπολογισμό της Εταιρείας και του Ομίλου.
  - iii. Κάθε αναγκαία αλλαγή στα παραπάνω.
  - iv. Την έκδοση κοινών ομολογιακών δανείων.
  - v. Την Ετήσια Έκθεση των συναλλαγών της Εταιρείας με τις συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις.
  - vi. Τον Ετήσιο και εξαμηνιαίο Οικονομικό Απολογισμό, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών καταστάσεων, της Εταιρείας και του Ομίλου.
  - vii. Την ίδρυση ή συμμετοχή σε εταιρεία ή κοινοπραξία, την εξαγορά εταιρείας και την ίδρυση ή κατάργηση εγκαταστάσεων, ύψους για κάθε περίπτωση άνω του 1 εκ. Ευρώ.
  - viii. Τις συμφωνίες συμμετοχής σε κοινοπραξίες έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων.
  - ix. Την οριστική διακοπή λειτουργίας εργοστασίου.
  - x. Τους κανονισμούς που διέπουν τη λειτουργία της Εταιρείας και τις τροποποιήσεις τους.
  - xi. Τη βασική οργανωτική δομή της Εταιρείας και τις τροποποιήσεις της.
  - xii. Το διορισμό/ ανάκληση των Γενικών Διευθυντών.
  - xiii. Την Επιχειρησιακή Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΣΣΕ).
  - xiv. Τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας.
  - xv. Τον καθορισμό της πολιτικής αμοιβών των διευθυντικών στελεχών της Εταιρείας.
  - xvi. Τις διαδικασίες πρόσληψης των διευθυντικών στελεχών της Εταιρείας και της αξιολόγησης της απόδοσής τους.
  - xvii. Ό,τι άλλο προβλέπεται από τους ισχύοντες κανονισμούς της Εταιρείας.

Εκτελεστικά και μη μέλη του ΔΣ

Το ΔΣ κατά την εκάστοτε συγκρότηση του σε σώμα, ορίζει την ιδιότητα και τις αρμοδιότητες των μελών του ως εκτελεστικών και μη. Ο αριθμός των μη εκτελεστικών μελών του ΔΣ δεν μπορεί να είναι μικρότερος του 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών του.

Η Εταιρεία υιοθετώντας τη βασική αρχή της εταιρικής διακυβέρνησης που είναι ο σαφής προσδιορισμός και η κατανομή διοικητικών ευθυνών και αρμοδιοτήτων μεταξύ των εκτελεστικών μελών του ΔΣ ώστε να αποφεύγονται επικαλύψεις στις αρμοδιότητες που τους αναθέτει το ΔΣ, προχώρησε με την υπ' αριθμ. 1296/22.6.2017 απόφαση του ΔΣ στην κατανομή διοικητικών ευθυνών και αρμοδιοτήτων μεταξύ του Προέδρου, του Διευθύνοντος Συμβούλου και του Αναπληρωτή Διευθύνοντος Συμβούλου.

Πρόεδρος ΔΣ

Ο Πρόεδρος, εκτός από την ευθύνη για τη σύγκληση, προεδρία, διεύθυνση των συνεδριάσεων, τήρηση των πρακτικών και υπογραφή των σχετικών αποφάσεων και την εν γένει λειτουργία του ΔΣ που προβλέπεται από το Καταστατικό της Εταιρείας και το νόμο, έχει την ευθύνη:

- Της Γενικής Διεύθυνσης Νομικών Υπηρεσιών Ομίλου.
- Της Διεύθυνσης Εταιρικών Σχέσεων Ομίλου.

Στον Πρόεδρο αναφέρεται διοικητικά η Γενική Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου.

Διευθύνων Σύμβουλος

Ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος της Εταιρείας και έχει την ευθύνη:

- Της Γενικής Διεύθυνσης Εφοδιασμού, Διύλισης & Πωλήσεων Ομίλου.
- Της Γενικής Διεύθυνσης Ανθρώπινου Δυναμικού & Διοικητικών Υπηρεσιών Ομίλου.
- Της Διεύθυνσης Υγιεινής, Ασφάλειας, Περιβάλλοντος και Βιώσιμης Ανάπτυξης.
- Της Διεύθυνσης Διεθνούς Εμπορίας.

Στον Διευθύνοντα Σύμβουλο αναφέρονται ο Πρόεδρος του ΔΣ και ο Διευθύνων Σύμβουλος της ΑΣΠΡΟΦΟΣ Α.Ε..

Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος

Ο Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος αναπληρώνει τον Διευθύνοντα Σύμβουλο σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματός του και έχει την ευθύνη:

- Της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών Ομίλου, στην οποία υπάγονται όλες οι Οικονομικές Διευθύνσεις των εταιρειών του Ομίλου
- Της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού & Συμμετοχών Ομίλου
- Της Διεύθυνσης Προμηθειών Ομίλου
- Της Διεύθυνσης Πληροφορικής Ομίλου

Τα σύντομα βιογραφικά σημειώματα των μελών του ΔΣ παρατίθενται στο Παράρτημα της παρούσας έκθεσης.

Επιτροπή Ελέγχου

Η Επιτροπή Ελέγχου ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας και αποτελείται από τρία (3) μη εκτελεστικά μέλη του ΔΣ (Σπυρίδων Παντελιάς, Πρόεδρος, Θεόδωρος Πανταλάκης, μέλος και Βασίλειος Κουνέλης, μέλος), εκ των οποίων τα δύο είναι ανεξάρτητα (Σπυρίδων Παντελιάς και Θεόδωρος Πανταλάκης). Η Επιτροπή Ελέγχου πραγματοποίησε δεκαπέντε (15) συνεδριάσεις εντός του 2017 στις οποίες παρέστησαν όλα τα μέλη της.

Η Επιτροπή Ελέγχου έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

1. Παρακολουθεί τη διαδικασία και τη διενέργεια του υποχρεωτικού ελέγχου των ατομικών και ενοποιημένων χρηματοοικονομικών καταστάσεων της Εταιρείας. Στο πλαίσιο αυτό, ενημερώνει το ΔΣ υποβάλλοντας σχετική αναφορά για τα θέματα που προέκυψαν από τη διενέργεια του υποχρεωτικού ελέγχου επεξηγώντας αναλυτικά:
α) Τη συμβολή του υποχρεωτικού ελέγχου στην ποιότητα και ακεραιότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, δηλαδή στην ακρίβεια, πληρότητα και ορθότητα της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών γνωστοποιήσεων, που εγκρίνει το ΔΣ και δημοσιοποιείται.
β) Το ρόλο της στην υπό (α) ανωτέρω διαδικασία, δηλαδή καταγραφή των ενεργειών που προέβη η Επιτροπή Ελέγχου κατά τη διαδικασία διεξαγωγής του υποχρεωτικού ελέγχου.
2. Παρακολουθεί, εξετάζει και αξιολογεί τη διαδικασία σύνταξης της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης, δηλαδή τους μηχανισμούς και τα συστήματα παραγωγής, τη ροή και τη διάχυση των χρηματοοικονομικών πληροφοριών που παράγουν οι εμπλεκόμενες οργανωτικές μονάδες της Εταιρείας. Η Επιτροπή Ελέγχου ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο με τις διαπιστώσεις της και υποβάλλει προτάσεις βελτίωσης της διαδικασίας, εφόσον κριθεί σκόπιμο.
3. Παρακολουθεί, εξετάζει και αξιολογεί την επάρκεια και αποτελεσματικότητα του συνόλου των πολιτικών, διαδικασιών και δικλίδων ασφαλείας της Εταιρείας αναφορικά αφενός με το σύστημα του εσωτερικού ελέγχου και αφετέρου με την εκτίμηση και τη διαχείριση κινδύνων, σε σχέση με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Ως προς τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου, η Επιτροπή Ελέγχου παρακολουθεί και επιθεωρεί την ορθή λειτουργία της Γενικής Διεύθυνσης Εσωτερικού Ελέγχου Ομίλου και αξιολογεί το έργο, την επάρκεια και την αποτελεσματικότητά της, χωρίς ωστόσο, να επηρεάζει την ανεξαρτησία της. Επίσης, επισκοπεί τη δημοσιοποιηθείσα πληροφόρηση ως προς τον εσωτερικό έλεγχο και τους κυριότερους κινδύνους και αβεβαιότητες

της Εταιρείας, σε σχέση με τη χρηματοοικονομική πληροφόρηση. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή Ελέγχου ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο με τις διαπιστώσεις της και υποβάλλει προτάσεις βελτίωσης, εφόσον κριθεί σκόπιμο.

4. Επισκοπεί και παρακολουθεί την ανεξαρτησία των ορκωτών ελεγκτών λογιστών ή των ελεγκτικών εταιρειών σύμφωνα με το Ν.4449/2017 (άρθρα 21, 22, 23, 26 και 27), καθώς και το άρθρο 6 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 537/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 και ιδίως την καταλληλότητα της παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών στην ελεγχόμενη οντότητα σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κανονισμού.
5. Είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία επιλογής ορκωτών ελεγκτών λογιστών ή ελεγκτικών εταιρειών και προτείνει τους ορκωτούς ελεγκτές λογιστές ή τις ελεγκτικές εταιρείες που θα διοριστούν με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης.

Επιτροπή Αμοιβών και Σχεδιασμού Διαδοχής

Η Επιτροπή Αμοιβών και Σχεδιασμού Διαδοχής της Εταιρείας αποτελείται από δύο (2) μη εκτελεστικά μέλη και ένα (1) εκτελεστικό μέλος (Θεόδωρος Πανταλάκης, Πρόεδρος, Θεόδωρος Βάρδας, μέλος, Ιωάννης Ψυχογιός, μέλος). Πραγματοποίησε πέντε (5) συνεδριάσεις εντός του 2017 και παρέστησαν όλα τα μέλη της.

Η Επιτροπή Αμοιβών και Σχεδιασμού Διαδοχής έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Προτείνει τις αρχές, καθώς και την ακολουθητέα εκάστοτε πολιτική αμοιβών και παροχών της Εταιρείας σε στελέχη Διευθυντικού επιπέδου, στις οποίες θα βασίζονται οι αποφάσεις του Διευθύνοντα Συμβούλου.
- Προτείνει στον Διευθύνοντα Σύμβουλο, το σύνολο των αμοιβών (σταθερών και μεταβλητών – περιλαμβανομένων και των δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών) των εκτελεστικών μελών του ΔΣ, ως και των στελεχών Διευθυντικού επιπέδου της Εταιρείας και του Ομίλου.
- Εισηγείται στο ΔΣ και δι' αυτού στη Γενική Συνέλευση των μετόχων, το σύνολο των αμοιβών του Προέδρου του ΔΣ και του Διευθύνοντα Συμβούλου.
- Φροντίζει για την ανά πάσα στιγμή ύπαρξη κατάλληλης διαδοχής των Γενικών Διευθυντών και των διευθυντικών στελεχών της εταιρείας και υποβάλλει σχετικές εισηγήσεις προς το ΔΣ.

Λοιπές Επιτροπές του ΔΣ

Το έργο του ΔΣ, στο παραπάνω πλαίσιο ενίσχυσης των δομών εταιρικής διακυβέρνησης, συνεπικουρείται και από άλλες Επιτροπές, που ορίζονται με απόφασή του. Συγκεκριμένα, οι ισχύουσες επιτροπές είναι οι εξής:

Η Επιτροπή Προμηθειών Πετρελαιοειδών, η οποία αποτελείται από πέντε (5) μέλη του ΔΣ, εκ των οποίων τα δύο (2) είναι εκτελεστικά μέλη (Γεώργιος Γρηγορίου, Πρόεδρος, Γρηγόριος Στεργιούλης, μέλος, Ανδρέας Σιάμισις, μέλος, Θεόδωρος Βάρδας, μέλος, Δημήτριος Κοντοφάκας, μέλος). Έργο της Επιτροπής Προμηθειών Πετρελαιοειδών είναι:

- η κατακύρωση διαγωνισμών και έγκριση προμηθειών πετρελαιοειδών, μετά από ομόφωνη απόφαση των μελών, για την αγορά, πώληση και μεταφορά αργού πετρελαίου και προϊόντων αυτού (άνω των 100 εκατ. Ευρώ)
- η έγκριση του πλαισίου συνεργασίας σε περιπτώσεις προμήθειας αργού πετρελαίου απευθείας από κρατικό οργανισμό πετρελαιοπαραγωγού χώρας που καθορίζει μονομερώς τις τιμές πώλησης
- η εγγραφή πελατών/ προμηθευτών στους Πίνακες Πελατών/Προμηθευτών της Εταιρείας

Η Επιτροπή Προμηθειών Πετρελαιοειδών πραγματοποίησε δεκαπέντε (15) συνεδριάσεις εντός του 2017 και παρέστησαν όλα τα μέλη της.

Η Επιτροπή Χρηματοοικονομικών & Οικονομικού Σχεδιασμού, η οποία αποτελείται από τρία (3) εκτελεστικά μέλη και δύο (2) μη εκτελεστικά μέλη του ΔΣ (Θεόδωρος Πανταλάκης Πρόεδρος, Ανδρέας Σιάμισις, μέλος, Ευστάθιος Τσοτσασός, μέλος, Γεώργιος Αλεξόπουλος, μέλος και Σπυρίδων Παντελιάς, μέλος). Η Επιτροπή Χρηματοοικονομικών & Οικονομικού Σχεδιασμού πραγματοποίησε οκτώ (8) συνεδριάσεις εντός του 2017, στις οποίες παρέστησαν όλα τα μέλη της. Έργο της Επιτροπής Χρηματοοικονομικών & Οικονομικού Σχεδιασμού είναι να εξετάζει, σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών Ομίλου θέματα που αφορούν κυρίως:

- τις απλές και ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και τα σχετικά προσαρτήματα, όπως επίσης τις τριμηνιαίες και εξαμηνιαίες καταστάσεις, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο, πριν την υποβολή τους στο ΔΣ

- τις ασφαλιστικές καλύψεις
- τον χρηματοοικονομικό σχεδιασμό της Εταιρείας
- Οποιαδήποτε άλλα θέματα που κρίνονται ως σημαντικά για την Εταιρεία και επηρεάζουν τα οικονομικά μεγέθη και την πορεία της

Η Επιτροπή Εργασιακών Θεμάτων, η οποία αποτελείται από δύο (2) μη εκτελεστικά μέλη του ΔΣ (Γεώργιος Γρηγορίου, Πρόεδρος και Βασίλειος Κουνέλης, μέλος) και τον Πρόεδρο του πλέον αντιπροσωπευτικού σωματείου των εργαζομένων ή τον αναπληρωτή του. Η Επιτροπή Εργασιακών Θεμάτων πραγματοποίησε μία (1) συνεδρίαση εντός του 2017. Συστάθηκε σύμφωνα με τον Εσωτερικό Κανονισμό Εργασίας της Εταιρείας και είναι αρμόδια να αποφαινεται ως δευτεροβάθμιο όργανο ελέγχου για κάθε έφεση που ασκείται κατά των πειθαρχικών ποινών που επιβάλλονται από το αρμόδιο πειθαρχικό όργανο της Εταιρείας.

Εκτελεστική Επιτροπή

Στην Εταιρεία λειτουργεί Εκτελεστική Επιτροπή, της οποίας η σύνθεση, οι αρμοδιότητες και λειτουργία έχουν καθοριστεί με σειρά αποφάσεων του ΔΣ, οι πιο πρόσφατες από τις οποίες είναι οι υπ' αριθμ. 1284/3/10.11.2016, 1301/2α/21.9.2017 και 1309/10α/20.12.2017.

Αρμοδιότητες της Εκτελεστικής Επιτροπής Ομίλου:

Η Εκτελεστική Επιτροπή Ομίλου έχει τόσο συμβουλευτικό και εισηγητικό χαρακτήρα, όσο και εκτελεστικό, στο βαθμό που θα της ανατίθενται συγκεκριμένες εκτελεστικές αρμοδιότητες από το Διοικητικό Συμβούλιο. Επεξεργάζεται και διαμορφώνει θέματα στρατηγικού χαρακτήρα εφ' όλην των τομέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του Ομίλου, των θυγατρικών Εταιρειών εσωτερικού και εξωτερικού του Ομίλου.

Ειδικότερα, εξετάζει και εγκρίνει κατ' αρχήν το επιχειρησιακό σχέδιο κάθε επιχειρησιακής μονάδας, το οποίο θα έχει επεξεργαστεί από την οικεία Επιτροπή Διοίκησης, παρακολουθεί την υλοποίησή του, τις τυχόν αποκλίσεις του, την πρόοδο των εργασιών, καθώς και τα συνοδικά οικονομικά και λειτουργικά αποτελέσματα των δραστηριοτήτων του Ομίλου. Επιπρόσθετα, θέτει προτεραιότητες επιχειρησιακών δράσεων, επεξεργάζεται και διαμορφώνει πολιτικές διαχείρισης θεμάτων στο πλαίσιο θέσεων και προτάσεων της Διοίκησης της ΕΛΠΕ Α.Ε.. Επίσης εγκρίνει και συντονίζει τα σχέδια δράσης των επιμέρους επιχειρηματικών μονάδων του Ομίλου. Η Εκτελεστική Επιτροπή λαμβάνει πρωτοβουλίες επεξεργασίας θεμάτων, πολιτικών και/ή διαδικασιών ή - όπου απαιτείται - διαμορφώνει προτάσεις και εισηγήσεις προς το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΠΕ Α.Ε., με πρωτοβουλία του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου της.

Ενδεικτικά (και όχι περιοριστικά) οι κύριες αρμοδιότητες της Εκτελεστικής Επιτροπής Ομίλου είναι:

- Διαμόρφωση της στρατηγικής ανάπτυξης του Ομίλου, δηλαδή της μητρικής εταιρείας ΕΛΠΕ Α.Ε. και των θυγατρικών εταιρειών του εσωτερικού και του εξωτερικού, συμπεριλαμβανομένων και των συμμετοχών στους τομείς της παραγωγής και εμπορίας ηλεκτρισμού, καθώς και της εμπορίας φυσικού αερίου, η οποία υποβάλλεται προς έγκριση από το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΛΠΕ Α.Ε..
- Ετήσιο και Πενταετές Επιχειρησιακό Σχέδιο Ομίλου: επεξεργασία, διαμόρφωση, παρακολούθηση, αναθεώρηση κ' υποβολή τους προς έγκριση στο ΔΣ.
- Μηνιαία παρακολούθηση εργασιών και οικονομικών αποτελεσμάτων του Ομίλου, εκτέλεσης προϋπολογισμού, διαχείρισης χρηματοοικονομικών.
- Τριμηνιαία παρακολούθηση εργασιών και οικονομικών αποτελεσμάτων των θυγατρικών εταιρειών Ελλάδας και εξωτερικού.
- Επεξεργασία πολιτικής ανθρωπίνου δυναμικού, η υλοποίηση της οποίας μετά από την έγκρισή της από τη Διοίκηση της ΕΛΠΕ Α.Ε., υπάγεται στην αρμοδιότητα της Επιτροπής Ανθρώπινου Δυναμικού.
- Εξαμηνιαία παρακολούθηση εξελίξεων Ευρωπαϊκής και Ελληνικής νομοθεσίας που αφορά τον τομέα της ενέργειας.
- Διαμόρφωση της επικοινωνιακής στρατηγικής και παρακολούθηση της εικόνας και της φήμης της εταιρείας.
- Ενημέρωση επί των σημαντικότερων νομικών εκκρεμοτήτων και διαμόρφωση προτάσεων προς τη Διοίκηση για το χειρισμό τους από πλευράς ουσίας.

Σύνθεση Εκτελεστικής Επιτροπής Ομίλου:

- Πρόεδρος: Ευστάθιος Τσοτσόρος, Εκτελεστικός Πρόεδρος ΔΣ της ΕΛΠΕ Α.Ε.
- Αντιπρόεδρος: Γρηγόριος Στεργιούλης, Διευθύνων Σύμβουλος της ΕΛΠΕ Α.Ε., ο οποίος θα αναπληρώνει τον Πρόεδρο σε κάθε περίπτωση απουσίας ή οιασδήποτε κωλύματός του.
- Ανδρέας Σιάμισις, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος & Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Ομίλου.
- Ιωάννης Ψυχογιός, Γενικός Διευθυντής Εφοδιασμού, Διύλισης & Πωλήσεων Ομίλου και Εκτελεστικό Μέλος του ΔΣ.
- Γεώργιος Αλεξόπουλος, Γενικός Διευθυντής Στρατηγικού Σχεδιασμού & Συμμετοχών Ομίλου και Εκτελεστικό Μέλος του ΔΣ.

Γραμματέας της Εκτελεστικής Επιτροπής Ομίλου έχει οριστεί ο κ. Ιωάννης Αψούρης, Γενικός Διευθυντής Νομικών Υπηρεσιών Ομίλου.

Σε κάθε περίπτωση, δύνανται να παρίστανται στην Εκτελεστική Επιτροπή Ομίλου στελέχη Διευθυντικού επιπέδου της Εταιρείας ή/και του Ομίλου, κατά περίπτωση και αναλόγως με τα θέματα προς συζήτηση, μετά από έγγραφη πρόσκληση του Προέδρου της.

Ε. Βασικοί Στρατηγικοί Στόχοι και Προοπτικές

Η στρατηγική του Ομίλου έχει διαμορφωθεί με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη εστιάζοντας στους παρακάτω βασικούς άξονες:

τις αρχές της ασφαλούς και όσο το δυνατόν φιλικότερης προς το περιβάλλον λειτουργίας των μονάδων και προδιαγραφών των προϊόντων,

την εταιρική κοινωνική ευθύνη και την καλή συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες,

την προσθήκη αξίας για τους μετόχους.

Με βάση τις παραπάνω προτεραιότητες, ο κάθε τομέας δραστηριότητας του Ομίλου έχει ορίσει τους κύριους στόχους για το έτος 2018.

Διύλιση, Εφοδιασμός και Εμπορία

Εντός του 2017, ο κλάδος Διύλισης, Εφοδιασμού και Εμπορίας αύξησε τη συνεισφορά του στη λειτουργική κερδοφορία του Ομίλου σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, παρά την υποχώρηση των διεθνών περιθωρίων διύλισης, λόγω των ισχυρών λειτουργικών επιδόσεων, όλων των διυλιστηρίων.

Για το 2018, η στρατηγική του Ομίλου ΕΛΠΕ για Ανταγωνιστικότητα, Εξωστρέφεια & Αριστεία, στοχεύει στην περαιτέρω ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του τομέα της διύλισης και την αύξηση της εξωστρέφειας, κυρίως μέσω:

- Έμφασης στην Ασφάλεια, επικεντρώνοντας στην εκπαίδευση, την εφαρμογή προτύπων και τη βελτίωση διαδικασιών
- Αξιοποίησης της παραγωγικής βάσης και ενίσχυση της ανταγωνιστικής θέσης στη Ν.Α. Ευρώπη
- Αριστοποίησης της λειτουργικής απόδοσης με την εκμετάλλευση συνεργειών μεταξύ των διυλιστηρίων του Ομίλου και τη βελτίωση της απόδοσης των μονάδων μετατροπής και των ενεργειακών επιδόσεων των διυλιστηρίων
- Διατήρησης υψηλής εξαγωγικής δραστηριότητας

Εγχώρια Λιανική Εμπορία

Το επιχειρηματικό πρόγραμμα της Λιανικής Εμπορίας για την επόμενη πενταετία περιλαμβάνει ένα πλαίσιο δράσεων που στοχεύουν στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την προσαρμογή στις σύγχρονες απαιτήσεις των πελατών και τις προκλήσεις οικονομικού περιβάλλοντος. Παράλληλα, η ενεργειακή αποδοτικότητα αποτελεί βασικό στόχο για όλες τις δραστηριότητες.

Δραστηριότητες στο Εξωτερικό

Η συνέχιση της ανάπτυξης στις αγορές της Νοτιοανατολικής Ευρώπης παραμένει στρατηγικής σημασίας, δεδομένης της παραγωγικής δυναμικότητας του Ομίλου. Στις στρατηγικές προτεραιότητες του Ομίλου περιλαμβάνεται η διατήρηση της

νηγτικής θέσης στις αγορές της Κύπρου και του Μαυροβουνίου, η ενίσχυση της κερδοφορίας της εμπορικής δραστηριότητας στην πΓΔΜ καθώς και η συνέχιση της ανάπτυξης στις αγορές της Βουλγαρίας και της Σερβίας μέσω της ανάπτυξης του δικτύου πρατηρίων και της αριστοποίησης της εφοδιαστικής αλυσίδας.

ΣΤ. Κυριότεροι Κίνδυνοι και Αβεβαιότητες για την Επόμενη Χρήση

Οι σημαντικότεροι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι για την επόμενη χρήση αναλύονται παρακάτω σε ειδικά θέματα. Συνολικά όμως παραμένει ως σημαντικός κίνδυνος η πορεία της ελληνικής οικονομίας, οι εξελίξεις στην ευρωπαϊκή βιομηχανία διύλισης, καθώς και οι διακυμάνσεις στις τιμές αργού και προϊόντων, αλλά και της ισοτιμίας ευρώ/δολαρίου. Τα διάφορα σενάρια και οι τρόποι αντιμετώπισης τους δεν είναι δυνατόν να προβλεφθούν στο σύνολο τους, αλλά ο Όμιλος παρακολουθεί στενά και προσαρμόζει τη λειτουργία και τον προγραμματισμό του ανάλογα με τις εκάστοτε εξελίξεις.

ΣΤ.1 Διαχείριση Χρηματοοικονομικού Κινδύνου

Παράγοντες Χρηματοοικονομικού Κινδύνου

Οι δραστηριότητες του Ομίλου επικεντρώνονται στον κλάδο Διύλισης πετρελαίου και δευτερευόντως στους κλάδους πετροχημικών, εμπορίας προϊόντων πετρελαίου, έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων καθώς και παραγωγής & εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας. Ως εκ τούτου, ο Όμιλος είναι εκτεθειμένος σε διάφορους χρηματοοικονομικούς κινδύνους, όπως κινδύνους διακύμανσης της τιμής των πετρελαιοειδών στις διεθνείς αγορές, μεταβολές σε συναλλαγματικές ισοτιμίες, κίνδυνο ταμειακών ροών και κίνδυνο μεταβολών εύλογης αξίας από μεταβολές επιτοκίων. Συμβαδίζοντας με διεθνείς πρακτικές και μέσα στο πλαίσιο της εκάστοτε τοπικής αγοράς και νομικού πλαισίου, το γενικό πρόγραμμα διαχείρισης κινδύνων του Ομίλου εστιάζεται στη μείωση πιθανής έκθεσης στη μεταβλητότητα της αγοράς και τη μετρίαση οιασδήποτε αρνητικής επίδρασης στη χρηματοοικονομική θέση του Ομίλου, στο βαθμό που αυτό είναι εφικτό.

Η διαχείριση κινδύνων που αφορούν τις τιμές των προϊόντων διεκπεραιώνεται από την Υπηρεσία Διαχείρισης Εμπορικών Κινδύνων στην οποία μετέχουν ανώτερα στελέχη των Εμπορικών και Οικονομικών Διευθύνσεων, ενώ για τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους η διαχείριση γίνεται από τις Οικονομικές Υπηρεσίες του Ομίλου, στο πλαίσιο των εγκρίσεων που έχουν δοθεί από το ΔΣ.

α) Κίνδυνος Αγοράς

(i) Συναλλαγματικός Κίνδυνος

Η βιομηχανία διύλισης λειτουργεί διεθνώς με βάση το δολάριο, μεταφράζοντας όλες τις συναλλαγές σε τοπικό νόμισμα, ενώ τα λειτουργικά έξοδα εκφράζονται κατά κύριο λόγο σε ευρώ. Σαν αποτέλεσμα, οι δραστηριότητες του Ομίλου είναι εκτεθειμένες κυρίως στον κίνδυνο από τη διακύμανση της ισοτιμίας δολαρίου με ευρώ. Η ενδυνάμωση του δολαρίου σε σχέση με το ευρώ επιδρά θετικά στα οικονομικά αποτελέσματα του Ομίλου ενώ αντίθετα, σε περίπτωση υποτίμησης του, τόσο τα αποτελέσματα αλλά και στοιχεία του ισολογισμού (αποθέματα, επενδύσεις, υποχρεώσεις σε δολάρια) θα αποτιμηθούν σε χαμηλότερα επίπεδα.

(ii) Κίνδυνος διακύμανσης τιμής προϊόντων και περιθωρίων διύλισης

Η βασική δραστηριότητα του Ομίλου ως εταιρείας διύλισης δημιουργεί δύο ειδών κινδύνους έκθεσης σε μεταβολές τιμών προϊόντων: έκθεση σε μεταβολές στις απόλυτες τιμές αργού πετρελαίου και πετρελαιοειδών προϊόντων, οι οποίες επηρεάζουν την αξία των αποθεμάτων και έκθεση σε μεταβολές στα περιθώρια διύλισης οι οποίες επηρεάζουν τις μελλοντικές ταμειακές ροές της επιχείρησης.

Στην περίπτωση του κινδύνου διακύμανσης των απόλυτων τιμών αργού πετρελαίου και πετρελαιοειδών προϊόντων, το επίπεδο έκθεσης στον κίνδυνο αναφέρεται σε πώση των τιμών και καθορίζεται από το απόθεμα στο τέλος κάθε περιόδου καθώς η πολιτική του Ομίλου είναι να παρουσιάζει τα αποθέματα στο χαμηλότερο της τιμής κόστους κτήσης και καθαρής ρευστοποιήσιμης αξίας.

Οι μεταβολές τιμών αργού πετρελαίου και προϊόντων, επηρεάζουν επιπλέον και το ύψος κεφαλαίου κίνησης, καθώς οι υψηλότερες τιμές αυξάνουν τις ανάγκες χρηματοδότησης.

Η έκθεση στον κίνδυνο μεταβολών περιθωρίων διύλισης σχετίζεται με τη διακύμανση των περιθωρίων διύλισης κάθε διυλιστηρίου. Αυτά καθορίζονται με βάση τις τιμές αναφοράς (Platts) αργού και πετρελαιοειδών προϊόντων, οι οποίες διαμορφώνονται σε καθημερινή βάση, ανάλογα με την εξέλιξη προσφοράς και ζήτησης αργού και πετρελαιοειδών προϊ-

όντων τόσο σε περιφερειακό, για την αγορά της Μεσογείου, όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η μεταβολή περιθωρίων έχει ανάλογη επίπτωση στην κερδοφορία και τις ταμειακές ροές του Ομίλου.

Ο Όμιλος αποσκοπεί σε αντιστάθμιση μέρους της έκθεσης σε κινδύνους από διακύμανση των τιμών αργού, προϊόντων και περιθωρίων, ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες στην αγορά.

(iii) Κίνδυνος ταμειακών ροών και κίνδυνος μεταβολής εύλογης αξίας λόγω μεταβολής των επιτοκίων

Ο κίνδυνος για τις ταμειακές ροές από τη μεταβολή των επιτοκίων προκύπτει κυρίως από το επίπεδο δανεισμού του Ομίλου με κυμαινόμενο επιτόκιο. Επιπλέον, λόγω του μακροπρόθεσμου ορίζοντα που έχουν οι επενδύσεις στους κλάδους που δραστηριοποιείται ο Όμιλος, σημαντικές αυξήσεις των επιτοκίων πιθανόν να δημιουργούν μεταβολές στις εύλογες αξίες των επενδύσεων αυτών μέσω αύξησης του επιτοκίου προεξόφλησης.

(β) Πιστωτικός κίνδυνος

Η διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου επιτελείται κεντρικά, σε επίπεδο Ομίλου. Ο πιστωτικός κίνδυνος πηγάζει από τα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα, τις καταθέσεις σε τράπεζες, τα παράγωγα χρηματοοικονομικά εργαλεία, καθώς και από την έκθεση σε πιστωτικό κίνδυνο από πελάτες χονδρικής, συμπεριλαμβανομένων ανεξόφλητων εμπορικών υπολοίπων πελατών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και δεσμευμένων συναλλαγών. Όλοι οι πελάτες αξιολογούνται από τη Διεύθυνση Πιστωτικού Ελέγχου, σε συνεργασία, όπου απαιτείται, με εξωτερικούς οίκους αξιολόγησης για την πιστοληπτική τους ικανότητα.

Για την αποτελεσματική διαχείριση του πιστωτικού κινδύνου και της συναλλακτικής συμπεριφοράς των πελατών τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, έχει αναπτυχθεί ολοκληρωμένο μηχανογραφικό σύστημα παρακολούθησης της έκθεσης σε πιστωτικό κίνδυνο ενώ βρίσκεται σε αποτελεσματική λειτουργία κεντρική μονάδα διαχείρισης διακανονισμών οφειλών εμπορικών πελατών. Τέλος, σημαντικό ρόλο διατελεί η Επιτροπή Πιστώσεων Ομίλου, καθώς η λειτουργία της εξασφαλίζει την αποτελεσματική διοίκηση του πιστωτικού κινδύνου των υποθέσεων εμπορικών οφειλών των εταιρειών του Ομίλου.

(γ) Κίνδυνος ρευστότητας

Ο κίνδυνος ρευστότητας αντιμετωπίζεται με την εξασφάλιση ικανών ταμειακών πόρων και διαθεσίμων καθώς και την εξασφάλιση επαρκών πιστωτικών ορίων με τις συνεργαζόμενες τράπεζες. Λόγω της δυναμικής φύσης των δραστηριοτήτων του, ο Όμιλος έχει σαν στόχο να διατηρεί ευελιξία χρηματοδότησης μέσω πιστωτικών γραμμών και άλλων εργαλείων χρηματοδότησης.

ΣΤ.2 Διαχείριση Κινδύνου Κεφαλαίου

Οι στόχοι του Ομίλου ως προς τη διαχείριση κεφαλαίου είναι να διασφαλίσει τη δυνατότητα απρόσκοπτης λειτουργίας του, να διατηρήσει ιδανική κατανομή κεφαλαίου μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κόστος κεφαλαίου και να αυξήσει τη συνολική του αξία.

Ο Όμιλος για να διατηρήσει ή να προσαρμόσει την κεφαλαιακή του διάρθρωση μπορεί να μεταβάλει το μέρος προς τους μετόχους, να επιστρέψει κεφάλαιο στους μετόχους, να εκδώσει νέες μετοχές ή να εκποιήσει περιουσιακά στοιχεία για να μειώσει το χρέος του.

Επιπλέον, ο Όμιλος διαχειρίζεται τις δανειακές του υποχρεώσεις ώστε να διαφοροποιεί τις πηγές χρηματοδότησής του (ομολογιακά δάνεια, πιστωτικές γραμμές, ομόλογα, άλλα), επιτυγχάνοντας την καλύτερη δυνατή κατανομή, λαμβάνοντας υπόψη σειρά παραγόντων, συμπεριλαμβανομένου του κόστους και της ωρίμανσης.

Σύμφωνα και με την πρακτική που ακολουθεί ο κλάδος, ο Όμιλος παρακολουθεί τα κεφάλαιά του με βάση τον συντελεστή μόχλευσης, ο οποίος υπολογίζεται διαιρώντας τον καθαρό δανεισμό με τα συνολικά απασχολούμενα κεφάλαια.

Ο μακροπρόθεσμος στόχος είναι η διατήρηση του συντελεστή δανειακής μόχλευσης μεταξύ 35% - 40% καθώς οι έντονες διακυμάνσεις στις τιμές αργού πετρελαίου μπορούν να επηρεάσουν αντίστοιχα τον συνολικό δανεισμό. Ο σχετικά υψηλός συντελεστής μόχλευσης, σε σχέση με τον παραπάνω στόχο (40%-45%), οφείλεται κατά κύριο λόγο στην άντληση κεφαλαίων μέσω δανεισμού με σκοπό τη χρηματοδότηση των έργων αναβάθμισης των διυλιστηρίων. Κατά τα τελευταία χρόνια, ο Όμιλος προχωρά σε σταδιακή αποκλιμάκωση των επιπέδων δανεισμού του και την εν γένει μείωση του χρηματοοικονομικού ρίσκου του ισολογισμού του.

Ζ. Επιλεγμένοι Εναλλακτικοί Δείκτες Μέτρησης Απόδοσης

Η παρούσα Έκθεση περιλαμβάνει οικονομικά μεγέθη ιστορικής χρηματοοικονομικής απόδοσης, χρηματοοικονομικής θέσης ή ταμειακών ροών, τα οποία δεν ορίζονται ή δεν προσδιορίζονται στα Δ.Π.Χ.Α. ("Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς" / "IFRS"). Ο Όμιλος θεωρεί ότι αυτά τα μεγέθη είναι σχετικά και αξιόπιστα για την αξιολόγηση της οικονομικής απόδοσης και της θέσης του Ομίλου, ωστόσο δεν υποκαθιστούν τα χρηματοοικονομικά μεγέθη σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. και πρέπει να διαβάζονται σε συνδυασμό με τις οικονομικές καταστάσεις των Δ.Π.Χ.Α..

Παρουσίαση και Επεξήγηση Χρήσης Εναλλακτικών Μέτρων Απόδοσης Δημοσιευμένα κέρδη EBITDA κατά Δ.Π.Χ.Α. (IFRS Reported EBITDA)

Δημοσιευμένα κέρδη EBITDA κατά Δ.Π.Χ.Α., ορίζονται ως τα κέρδη προ φόρων, τόκων και αποσβέσεων όπως εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. ("Δημοσιευμένα κέρδη EBITDA κατά Δ.Π.Χ.Α.") και υπολογίζονται επαναπροσθέτοντας τις αποσβέσεις στα λειτουργικά κέρδη (ζημίες).

Συγκρίσιμα κέρδη EBITDA (Adjusted EBITDA)

Τα συγκρίσιμα κέρδη EBITDA κατά Δ.Π.Χ.Α. ορίζονται ως τα Δημοσιευμένα κέρδη EBITDA κατά Δ.Π.Χ.Α., προσαρμοσμένα για την επίδραση αποτίμησης των αποθεμάτων (που ορίζεται ως η επίδραση της διακύμανσης των τιμών των αποθεμάτων αργού πετρελαίου και προϊόντων πετρελαίου στο μικτό περιθώριο) και των μη επαναλαμβανόμενων στοιχείων (ενδεικτικά περιλαμβάνουν έξοδα πρόωρης συνταξιοδότησης, απομείωση αξίας μη στρατηγικών περιουσιακών στοιχείων και άλλα μη επαναλαμβανόμενα έξοδα) σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική στον κλάδο διύλισης ("Συγκρίσιμα κέρδη EBITDA κατά Δ.Π.Χ.Α."). Τα Συγκρίσιμα κέρδη EBITDA κατά Δ.Π.Χ.Α. χρησιμεύουν ως ένδειξη για το ύψος των λειτουργικών ταμιακών ροών (πριν από τυχόν επενδυτικές δαπάνες) σε ένα περιβάλλον με σταθερές τιμές πετρελαίου και προϊόντων.

Τα Δημοσιευμένα κέρδη EBITDA κατά Δ.Π.Χ.Α. και Συγκρίσιμα κέρδη EBITDA κατά Δ.Π.Χ.Α. είναι δείκτες της ικανότητας δημιουργίας ταμειακών ροών του Ομίλου. Η Διοίκηση του Ομίλου χρησιμοποιεί αυτές τις πληροφορίες ως σημαντικό παράγοντα για τον προσδιορισμό της επίδοσης κερδοφορίας του Ομίλου και της δημιουργίας λειτουργικών ταμειακών ροών τόσο για σκοπούς σχεδιασμού όσο και για την αξιολόγηση παρελθούσας απόδοσης.

Συγκρίσιμα Καθαρά Κέρδη (Adjusted Net Income)

Συγκρίσιμα Καθαρά Κέρδη ορίζονται ως τα Δημοσιευμένα Καθαρά Κέρδη σύμφωνα με τα Δ.Π.Χ.Α. όπως προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, προσαρμοσμένες για την επίδραση αποτίμησης αποθεμάτων μετά φόρων, υπολογιζόμενη ως κέρδη/(ζημίες) από αποτίμηση Αποθέματος επί (1 - φορολογικός συντελεστής στην Ελλάδα) - αφαιρουμένων άλλων μετά φόρων μη επαναλαμβανόμενων στοιχείων στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου.

Τα Συγκρίσιμα Καθαρά Κέρδη παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση επειδή θεωρείται από τον Όμιλο και βάσει διεθνών πρακτικών του κλάδου που δραστηριοποιείται ο Όμιλος, ως βασικό μέτρο της οικονομικής απόδοσής του.

Καθαρός Δανεισμός (Net Debt)

Το Καθαρό Χρέος υπολογίζεται ως ο συνολικός δανεισμός (συμπεριλαμβανομένων των «βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δανείων» όπως παρουσιάζονται στην κατάσταση οικονομικής θέσης των σχετικών οικονομικών καταστάσεων και εξαιρουμένου του χρέους από συγγενείς επιχειρήσεις), μείον «Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα μετρητών» και «Διαθέσιμα χρεόγραφα χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων προς πώληση», όπως φαίνεται στις σχετικές οικονομικές καταστάσεις.

Απασχολούμενο Κεφάλαιο (Capital Employed)

Απασχολούμενο Κεφάλαιο υπολογίζεται ως το «Σύνολο Ιδίων Κεφαλαίων» όπως εμφανίζεται στην κατάσταση οικονομικής θέσης των σχετικών οικονομικών καταστάσεων συν «Καθαρό Χρέος» όπως υπολογίζεται παραπάνω.

Συμφωνία Εναλλακτικών Μέτρων Απόδοσης με τις Οικονομικές Καταστάσεις του Ομίλου

Οι πίνακες που ακολουθούν απεικονίζουν τον τρόπο εναρμόνισης των επιλεγμένων εναλλακτικών δεικτών μέτρησης που παρουσιάζονται στην παρούσα Έκθεση με τα στοιχεία εκείνα των οικονομικών καταστάσεων της αντίστοιχης περιόδου που συμφωνούν λογιστικά με τον πιο άμεσο τρόπο.

Υπολογισμός EBITDA, Συγκρίσιμου EBITDA, Συγκρίσιμων Καθαρών κερδών		
εκατ. €	2017	2016
Λειτουργικό Κέρδος	661.783	631.771
Αποσβέσεις	189.276	209.478
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΚΕΡΔΗ EBITDA	851.059	841.249
Κέρδη/(Ζημιές) από απόθεμα	-58.512	-102.016
Άλλα, μη λειτουργικά, στοιχεία*	41.091	-7.979
Συγκρίσιμα κέρδη EBITDA	833.638	731.254
Καθαρά κέρδη περιόδου	383.923	328.735
Κέρδη/(Ζημιές) από απόθεμα μετά από φόρους	-41.544	-72.431
Άλλα, μη λειτουργικά, στοιχεία μετά από φόρους**	29.175	8.302
Συγκρίσιμα καθαρά κέρδη περιόδου	371.554	264.606

Υπολογισμός Καθαρού Δανεισμού, Απασχολούμενων Κεφαλαίων και Συντελεστή Μόχλευσης		
εκατ. €	2017	2016
Μακροπρόθεσμος Δανεισμός	920.234	1.456,204
Βραχυπρόθεσμος Δανεισμός	1.900,269	1.386,299
Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις	1.018,913	1.081,580
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	1.857	1.626
Καθαρός Δανεισμός	1.799,732	1.759,297
Ίδια Κεφάλαια	2.371,574	2.141,635
Απασχολούμενα Κεφάλαια	4.173,162	3.902,558
Συντελεστής Μόχλευσης (Ίδια Κεφάλαια / Απασχολούμενα Κεφάλαια)	57%	55%

*Κυρίως περιλαμβάνονται, α) για το 2017, €14εκ. για έξοδα σχετικά με νομικές υποθέσεις, €18εκ. για προσαρμογή αποτίμησης στοιχείων ισολογισμού και €9εκ. για άλλα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία. β) για το 2016, τα κύρια επιμέρους στοιχεία αφορούν €22εκ. για προσαρμογές αξίας στοιχείων ισολογισμού, €8εκ. για χρηματοοικονομικά έξοδα σχετιζόμενα με συναλλαγές διαχείρισης υποχρεώσεων, έσοδα €41εκ. για πρόβλεψη αποζημίωσης από ασφαλιστήριο συμβόλαιο και €8εκ. για άλλα μη επαναλαμβανόμενα στοιχεία.

** Περιλαμβάνει όλα τα μη λειτουργικά στοιχεία προσαρμοσμένα για την ισχύουσα φορολογική επιβάρυνση

Η. Μη Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση

Ο Όμιλος ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ έχει υιοθετήσει τη στρατηγική του για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη σε όλες του τις δραστηριότητες και έχει δεσμευτεί μέσα από την αντίστοιχη Πολιτική. Τα κύρια σημεία της στρατηγικής αυτής επιλογής συνοψίζονται στην ασφαλή και χωρίς ατυχήματα, οικονομικά βιώσιμη λειτουργία, με σεβασμό στο περιβάλλον και την κοινωνία. Ο Όμιλος προωθεί την ενημέρωση των κοινωνικών εταίρων με τη δημοσιοποίηση του ετήσιου Απολογισμού Βιώσιμης Ανάπτυξης & Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, ο οποίος αναφέρει την επίδοσή μας στους τομείς της Βιώσιμης Ανάπτυξης και της Κοινωνικής Υπευθυνότητας.

Η.1 Υγεία, Ασφάλεια, Περιβάλλον

Για τον Όμιλο ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ η Υγεία και η Ασφάλεια, σε όλες τις δραστηριότητές του, αποτελεί τη σημαντικότερη προτεραιότητα. Για το λόγο αυτό, λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας για τους εργαζόμενους, τους συνεργάτες και τους επισκέπτες σε όλους τους χώρους εργασίας σε ευθυγράμμιση με το Στόχο για Καλή Υγεία (SDG 3).

Ο Όμιλος επενδύει συνεχώς στον τομέα υγείας και ασφάλειας για να εξασφαλίσει συμμόρφωση με τα αυστηρότερα κριτήρια σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Ενδεικτικά το 2017 επενδύθηκαν περίπου €11,5 εκ. για βελτιώσεις ασφαλείας για όλες τις εγκαταστάσεις του Ομίλου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

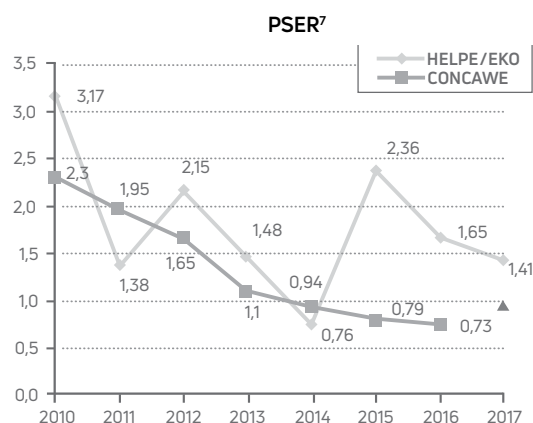
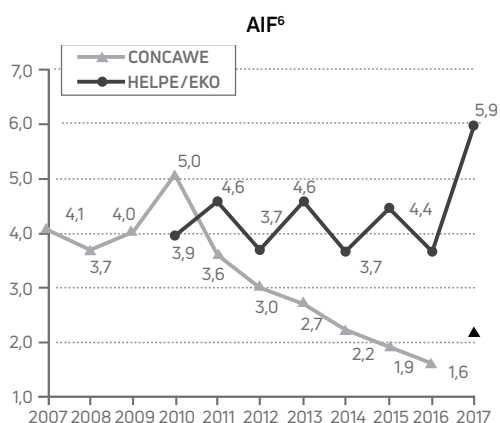
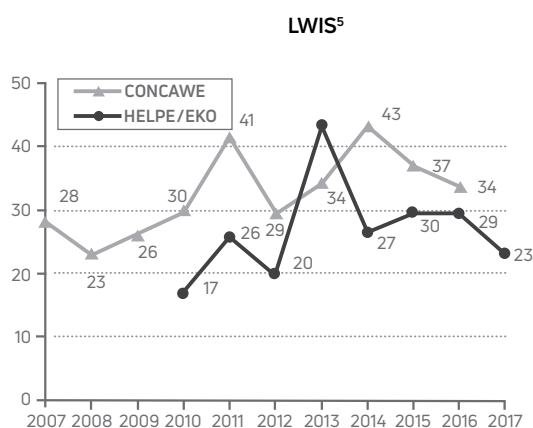
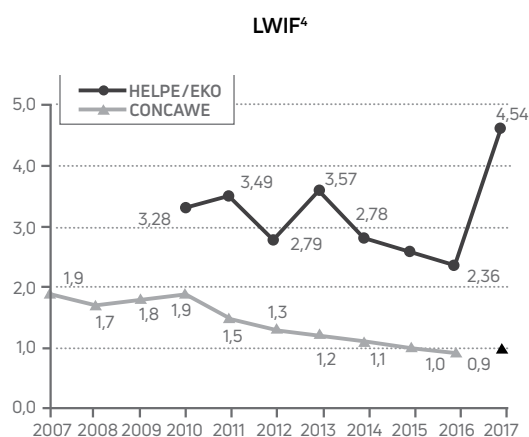
Όλες οι εγκαταστάσεις του Ομίλου θέτουν στόχους για έλεγχο και βελτίωση της επίδοσής τους, στον τομέα της Υγείας και της Ασφάλειας, με τακτικό περιοδικό απολογισμό έναντι των στόχων.

Το 2017 συνεχίστηκε το φιλόδοξο πρόγραμμα Ολιστικής Ασφάλειας του Ομίλου και βάσει αυτού συντάχθηκαν και βελτιώθηκαν σημαντικές διαδικασίες ασφάλειας για τα τρία διυλιστήρια αλλά και τις επιμέρους εγκαταστάσεις.

Συνολικά, εντός του 2017, επί συνόλου 9.252.179 ανθρωποωρών σημειώθηκαν 42 ατυχήματα απουσίας από την εργασία σε προσωπικό και εργολάβους, που απασχολήθηκαν είτε στα διυλιστήρια και χημικά της ΕΛΠΕ είτε στην ΕΚΟ ΑΒΕΕ.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην εταιρεία ΔΙΑΧΟΝ συνεχίστηκε η επί σειρά ετών λειτουργία χωρίς κανένα ατύχημα απουσίας.

Παρακάτω ακολουθούν διαγράμματα πορείας βασικών δεικτών επίδοσης (ΚΡΙ) ασφάλειας.

Ο Όμιλος ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις στον τομέα της ενέργειας και της κλιματικής αλλαγής. Συγκεκριμένα, μέσω της υλοποίησης της στρατηγικής του για βιώσιμη ανάπτυξη, επιδιώκει την επίτευξη βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων βελτίωσης ενεργειακών επιδόσεων και μείωσης εκπομπών, σε συμφωνία και με τους διεθνείς Στόχους Αειφόρου Ανάπτυξης (SDG –Sustainable Development Goals) του ΟΗΕ για Καθαρή Ενέργεια (SDG 7) και για το Κλίμα (SDG 12). Ενδεικτικά αναφέρονται οι στόχοι για μείωση του αποτυπώματος άνθρακα του Ομίλου κατά 250.000 τόνους CO₂ έως το 2025 μέσω επενδύσεων σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) και η μείωση του δείκτη εκπομπών CO₂/τη τροφοδοσίας αργού πετρελαίου κατά 5% έως το 2020 στα διυλιστήρια του Ομίλου. Επίσης, μελετά και αξιολογεί τα θέματα προσαρμογής των εγκαταστάσεων του στην κλιματική αλλαγή.

4 Lost workday injury frequency: Αριθμός ατυχημάτων απουσίας (LWIs)/ 1 εκατομμύριο ανθρωποώρες
 5 Lost workday injury severity: Χαμένες ανθρωποήμερες λόγω LWI/ αριθμός ατυχημάτων απουσίας (LWIs)
 6 All injury frequency: Άθροισμα θανατηφόρων + LWI + περιοριστικής ικανότητας + ιατρικής περιθαλψης/1 εκατομμύριο ανθρωποώρες
 7 Process Safety Event Rate: Αριθμός συμβάντων ασφάλειας διεργασιών/1 εκατομμύριο ανθρωποώρες

Ο Όμιλος εφαρμόζει απарέγκλιτα την πολιτική του για το περιβάλλον, έτσι όπως αυτή δεσμεύει όλο το προσωπικό του και ενσωματώνεται σε κάθε δραστηριότητά του.

Η εφαρμογή της πολιτικής του Ομίλου για το περιβάλλον επιτυγχάνεται με τη χρήση σειράς εργαλείων, όπως η θέσπιση στόχων για κάθε δραστηριότητα, η παρακολούθηση όλων των περιβαλλοντικών παραμέτρων μέσω ευρωπαϊκών δεικτών, η σύγκριση (benchmarking) με τις επιδόσεις του κλάδου στην Ευρώπη, η συνεχής περιβαλλοντική εκπαίδευση του προσωπικού και των κοινωνικών εταίρων και η εφαρμογή και πιστοποίηση των συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης στο ευρύ φάσμα των δραστηριοτήτων του Ομίλου.

Επιπλέον, ο Όμιλος ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ αξιολογεί τακτικά την τήρηση των σχετικών διαδικασιών περιβαλλοντικής διαχείρισης σε κάθε εγκατάσταση, είτε μέσω εσωτερικών επιθεωρήσεων από καταρτισμένο και έμπειρο προσωπικό είτε μέσω επιθεωρήσεων από ανεξάρτητους διαπιστευμένους εξωτερικούς φορείς πιστοποίησης. Παράλληλα, παρακολουθεί την εξέλιξη των περιβαλλοντικών δεικτών (KPIs), οι οποίοι περιλαμβάνονται στις περιοδικές αναφορές του Ομίλου και στα κριτήρια αξιολόγησης της απόδοσης των στελεχών.

Ο Όμιλος ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ στοχεύει τόσο στη μείωση των αέριων εκπομπών όσο και των παραγόμενων αποβλήτων μέσω συγκεκριμένων δράσεων, όπως η μεγιστοποίηση της χρήσης αέριων καυσίμων, η χρήση καυσίμων υψηλότερων περιβαλλοντικών προδιαγραφών και η εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών στην παραγωγική διεργασία, έχοντας ως αφετηρία τις Ευρωπαϊκές Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές για τον κλάδο. Το 2017, συνεχίστηκαν οι δράσεις βελτίωσης του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των εγκαταστάσεων. Σημειώνεται ότι στη μείωση της πλειοψηφίας των αέριων εκπομπών συνέβαλε και το αυξημένο πρόγραμμα συντήρησης των διυλιστηρίων του Ομίλου (ενδεικτικά, μείωση κατά περίπου 10% των εκπομπών CO₂).

Αναφορικά με τη διαχείριση υγρών και στερεών αποβλήτων, πρωταρχικό στόχο αποτελεί η μείωση της παραγωγής τους στην πηγή, η μεγιστοποίηση της ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίηση στην παραγωγική διαδικασία για όσα ρεύματα αποβλήτων είναι αυτό εφικτό και στη συνέχεια, η διαχείρισή τους με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία.

Ο Όμιλος ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ έχει επενδύσει σε σύγχρονες μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων, όπως οι μονάδες ολοκληρωμένης επεξεργασίας υγρών αποβλήτων τριών σταδίων και η μονάδα επεξεργασίας ελαιώδους λάσπης με την τεχνική της βιοαποικοδόμησης, στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις της Θεσσαλονίκης.

Ο Όμιλος ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ, λόγω της φύσης των δραστηριοτήτων του, αντιμετωπίζει σειρά κινδύνων στις καθημερινές του δραστηριότητες, αναφορικά με τη χρήση επικίνδυνων και εύφλεκτων ουσιών και τεχνικών προκλήσεων σε εγκαταστάσεις παραγωγής και διακίνησης ιδιαίτερης πολυπλοκότητας και σημαντικού μεγέθους. Αδυναμία διαχείρισης των παραπάνω κινδύνων θα μπορούσε να έχει σημαντικό αντίκτυπο στη λειτουργία και οικονομική θέση του Ομίλου, συμπεριλαμβανομένων διοικητικών κυρώσεων, ή και αδυναμία διεξαγωγής των δραστηριοτήτων.

Ο Όμιλος χρησιμοποιεί σειρά διαδικασιών αναφορικά με τον έλεγχο που αφορά κινδύνους που σχετίζονται με θέματα ασφάλειας και περιβάλλοντος. Επιπλέον συμμετέχει ενεργά σε διεθνείς οργανώσεις για μέτρηση και σύγκριση σημαντικών δεικτών με την Ευρωπαϊκή πετρελαιοκή και χημική βιομηχανία, καθώς και τη μεταφορά και ενσωμάτωση βέλτιστων πρακτικών, για τη βελτίωση των επιδόσεων του Ομίλου σε θέματα υγείας, ασφάλειας και περιβάλλοντος.

Οι χρηματοοικονομικές επιπτώσεις καθώς και άλλοι πιθανοί κίνδυνοι και ευκαιρίες για τις επιχειρησιακές δραστηριότητες λόγω της κλιματικής αλλαγής, εντάσσονται πρωτίστως στο πεδίο κάθε μελέτης σκοπιμότητας επενδύσεων-ενεργειών της εταιρείας. Η Εταιρεία έχει ως στρατηγική επιλογή για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής την εξοικονόμηση ενέργειας, στην παραγωγική της δραστηριότητα, στη διοικητική της λειτουργία, καθώς και την ανάπτυξη στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας που αποτελούν μία από τις βασικές κατευθύνσεις μελλοντικής ανάπτυξης.

Ωστόσο, οι προφανείς χρηματοοικονομικές επιπτώσεις έχουν να κάνουν με το κόστος, που σχετίζεται με το προβλεπόμενο έλλειμμα δικαιωμάτων εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου, καθώς τα τρία διυλιστήρια του Ομίλου στην Ελλάδα συμμετέχουν στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου. Με δεδομένο ότι οι τεχνικές δυνατότητες που προσφέρονται για πραγματική μείωση των εκπομπών CO₂ είναι περιορισμένες σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις, καθώς τα διυλιστήρια έχουν υψηλό βαθμό ενεργειακής αριστοποίησης και έχουν υλοποιήσει εδώ και πολλά χρόνια έργα εξοικονόμησης ενέργειας, το κόστος που προκύπτει για την αγορά των απαιτούμενων δικαιωμάτων εκπομπών, αναμένεται να αυξηθεί σημαντικά την περίοδο 2021 έως 2030 του EU ETS.

Άλλοι κίνδυνοι περιλαμβάνουν αυξημένο κόστος για τη συμμόρφωση με τις ευρωπαϊκές περιβαλλοντικές απαιτήσεις και τα Συμπεράσματα για τις Ευρωπαϊκές Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές (BAT Conclusion), καθώς και πρόσθετα μέτρα για

τον έλεγχο και περιορισμό των εκπομπών Αερίων του Θερμοκηπίου, έχουν ιδιαίτερη επίδραση στην ανταγωνιστικότητα λόγω της δραστηριοποίησης σε περιοχή γειτνίασης που δεν ισχύουν τα νομοθετήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο Όμιλος συμμετέχει ενεργά στο διάλογο για τη βιώσιμη ανάπτυξη μέσα από τη συμμετοχή στο Συμβούλιο του ΣΕΒ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, στην πλατφόρμα SUSTAINABLE GREECE 2020 κ.α., συμβάλλοντας με δράσεις και επενδύσεις στους 17 στόχους και υποστόχους που έχουν τεθεί από τον ΟΗΕ με ορίζοντα το 2030 για τους οποίους έχει δεσμευτεί και η Ελλάδα.

Η.2 Εργασιακά και κοινωνικά θέματα

Ο κλάδος στον οποίο δραστηριοποιείται ο Όμιλος, απαιτεί εξειδικευμένες δεξιότητες, εκπαίδευση και εμπειρία. Κατά συνέπεια η δυνατότητα προσέλκυσης και διατήρησης του κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού είναι σημαντικός παράγοντας για την απρόσκοπτη λειτουργία του Ομίλου.

Τυχόν αδυναμία εύρεσης και απασχόλησης ικανού προσωπικού, ειδικά μέσης και ανώτερης διοικητικής βαθμίδας και υψηλής εξειδίκευσης θα μπορούσε να επηρεάσει αρνητικά τη λειτουργία και οικονομική κατάσταση του Ομίλου.

Η παροχή κατ' αρχήν ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος, που επιπλέον παρακινεί τους εργαζόμενους και τους αντιμετωπίζει με σεβασμό, δίνοντας ίσες ευκαιρίες σε όλους, είναι προτεραιότητα του Ομίλου.

Οι σχέσεις με τους εργαζόμενους βασίζονται στην αρχή της ίσης μεταχείρισης. Τόσο η ένταξη όσο και η πορεία κάθε εργαζόμενου εντός Ομίλου, κρίνονται με βάση τα προσόντα, την απόδοση και τις φιλοδοξίες του, χωρίς καμία διάκριση.

Η εσωτερική λειτουργία των επιχειρηματικών μονάδων του Ομίλου γίνεται με βάση συγκεκριμένες αρχές και κανόνες, ώστε να υπάρχει συνέπεια και συνέχεια, βασικά δομικά στοιχεία που εγγυώνται μια επιτυχημένη και αναπτυξιακή πορεία. Στο πλαίσιο αυτό, ο Κώδικας Δεοντολογίας συνοψίζει τις αρχές που διέπουν την εσωτερική λειτουργία των Εταιρειών του Ομίλου και καθορίζουν τον τρόπο λειτουργίας του, ενώ ο Εσωτερικός Κανονισμός Εργασίας καθορίζει τους κανόνες που διέπουν γενικά τις εργασιακές σχέσεις μεταξύ της Εταιρείας και του προσωπικού της.

Όπως αναφέρθηκε, η ασφάλεια των εγκαταστάσεων του Ομίλου είναι από τις πλέον σημαντικές προτεραιότητες. Στην τομέα της διαχείρισης του επαγγελματικού κινδύνου υπάρχει έμφαση στην πρόληψη, ώστε να προβλέπονται και να ελεγχονται όλοι οι πιθανοί κίνδυνοι υγείας και ασφάλειας, σύμφωνα με τα κριτήρια της ελληνικής νομοθεσίας (Ν.3850/2010), τους ευρωπαϊκούς και διεθνείς κώδικες και τις καλές πρακτικές.

Επιπλέον, η διασφάλιση της υγείας των εργαζομένων και η εξασφάλιση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος εργασίας αποτελούν βασικές αξίες της Εταιρείας και αποκρυσταλλώνονται μέσω της «Διαδικασίας Επίβλεψης Υγείας Εργαζομένων». Πραγματοποιούνται περιοδικές ιατρικές εξετάσεις των εργαζομένων σε συνδυασμό με τη θέση εργασίας τους, την ηλικιακή ομάδα και το φύλο.

Η εκπαίδευση των εργαζομένων αποτελεί άλλη μια περιοχή έμφασης, ώστε ο κάθε εργαζόμενος να κατανοήσει τους στρατηγικούς στόχους του Ομίλου, να προσδιορίσει αποτελεσματικότερα το ρόλο του και να εξελίξει τις δεξιότητες του.

Ο Όμιλος παρακολουθεί τη σχετική εργατική νομοθεσία (εθνική, ευρωπαϊκή, ILO), συμπεριλαμβανομένων των αναφορών σχετικά με την εργασία ανηλίκων, το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τις συνθήκες εργασίας και είναι σε πλήρη συμφωνία με τις συλλογικές και σχετικές διεθνείς συμβάσεις.

Ο Όμιλος έχει αντίληψη του αντίκτυπου που έχει η δραστηριότητά του στην κοινωνία, ειδικά σε περιοχές που γειτνιάζουν με τις εγκαταστάσεις του. Κατά συνέπεια η επικοινωνία και η συνεργασία μας με την ευρύτερη κοινωνία και ιδιαίτερα τις γειτονικές τοπικές κοινότητες, είναι πολυδιάστατη συμπεριλαμβανοντας δράσεις σε έργα υποδομής, στήριξης της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας και έμφαση στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες και τη νέα γενιά. Τα παραπάνω υποστηρίζονται από συνεχή διάλογο με όλους τους κοινωνικούς εταίρους καθώς και από την υλοποίηση ερευνών, όπως ο προσδιορισμός των ουσιαστικών ζητημάτων που συνδέονται με τις δραστηριότητες του Ομίλου, περιοδικές έρευνες ικανοποίησης πελατών, ετήσιες έρευνες κοινής γνώμης, δημόσιες συζητήσεις και άλλες μορφές επικοινωνίας.

Τα αποτελέσματα αυτών των δράσεων αξιολογούνται και επαναπροσδιορίζονται ώστε να λαμβάνονται υπόψη και να ικανοποιούνται οι ανάγκες και οι προσδοκίες των ενδιαφερομένων μερών.

Η.3 Ηθική και Διαφάνεια - Κώδικας Δεοντολογίας

Ο Κώδικας Δεοντολογίας συνοψίζει τις αρχές που διέπουν την εσωτερική λειτουργία του Ομίλου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, οι οποίες καθορίζουν τον τρόπο λειτουργίας του για την επίτευξη των επιχειρηματικών στόχων. Έτσι υπηρε-

τούνται με τον καλύτερο τρόπο τα συμφέροντα των ενδιαφερομένων μερών, ελαχιστοποιώντας επιπλέον κινδύνους αναφορικά με συμμόρφωση αθλή και της καλής φήμης του Ομίλου. Στον κώδικα συνοψίζονται οι αρχές, σύμφωνα με τις οποίες κάθε άτομο, είτε εργαζόμενος που συμμετέχει στην παραγωγική διαδικασία των εταιρειών του Ομίλου και όλων των συλλογικών οργάνων, πρέπει να ενεργεί και να πράττει εντός του πλαισίου των καθηκόντων του, αποτελώντας οδηγό για όλους, είτε τρίτων που συνεργάζονται με τον Όμιλο ΕΛΠΕ.

Η διαδικασία αποδοχής και επαναβεβαίωσης της δέσμευσης γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα από τη Γενική Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού & Διοικητικών Υπηρεσιών Ομίλου και ο Κώδικας είναι μεταφρασμένος σε όλες τις γλώσσες των χωρών που δραστηριοποιείται ο Όμιλος, καθώς και στα Αγγλικά.

Από την εφαρμογή του Κώδικα Δεοντολογίας το 2011, έχει λάβει χώρα συστηματική εκπαίδευση και επιμόρφωση των στελεχών και των εργαζομένων των εταιρειών του Ομίλου στο περιεχόμενο του Κώδικα και τον τρόπο λειτουργίας του.

Θ. Συναλλαγές με Συνδεδεμένα Μέρη

Οι Εταιρείες που αποτελούν τον Όμιλο πραγματοποίησαν κατά τη χρήση 2017 συναλλαγές με την Μητρική Εταιρεία ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ αθλή και μεταξύ τους, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Ως συνδεδεμένες επιχειρήσεις νοούνται αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 42ε παρ. 5 του Κ.Ν.2190/1920.

Οι εμπορικές συναλλαγές του Ομίλου και της Εταιρείας με τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα στη διάρκεια της χρήσης 2017, έχουν πραγματοποιηθεί υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς. Οι όροι συναλλαγών ήταν σύμφωνοι με τους ισχύοντες εταιρικούς κανονισμούς (προμηθειών, έργων κλπ) όπως έχουν εγκριθεί από το Διοικητικό Συμβούλιο. Ο Όμιλος δεν συμμετείχε σε καμία συναλλαγή ασυνήθους φύσης ή περιεχομένου και δεν αποσκοπεί να συμμετάσχει σε τέτοιου είδους συναλλαγές στο μέλλον.

Συναλλαγές έχουν πραγματοποιηθεί με τις ακόλουθες συνδεδεμένες εταιρείες:

- α) Συνδεδεμένες Εταιρείες και κοινοπραξίες του Ομίλου που ενοποιούνται με τη μέθοδο της καθαρής θέσης:
- Εταιρεία Αγωγού Καυσίμων Αεροδρομίου Αθηνών Α.Ε. (ΕΑΚΑΑ)
  - Δημόσια Επιχείρηση Αερίου Α.Ε. (ΔΕΠΑ)
  - Spata Aviation Fuel Company S.A. (SAFCO)
  - Elpedison B.V.
  - ΕΛΠΕ Θράκη Α.Ε.
  - D.M.E.P HOLDCO

	ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ	
	31 Δεκεμβρίου 2017	31 Δεκεμβρίου 2016
Χρεώσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (πωλήσεις)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	780.852	760.269
Κοινοπραξίες	6.532	171
Σύνολο	787.384	760.440
Χρεώσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (κόστος πωληθέντων)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	842.978	780.259
Κοινοπραξίες	13.062	3.533
Σύνολο	856.040	783.792
Υπόλοιπο σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (Προμηθευτές και λοιπές υποχρεώσεις)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	3.182	34.846
Κοινοπραξίες	1.886	639
Σύνολο	5.068	35.485
Υπόλοιπο σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (Πελάτες και λοιπές υποχρεώσεις)		
Συνδεδεμένες εταιρείες	37.133	23.720
Κοινοπραξίες	101	9
Σύνολο	37.234	23.729

Η μητρική εταιρεία έχει εκδώσει επιστολές διαβεβαιώσεων και εγγυητικές επιστολές προς τράπεζες για δάνεια που αυτές έχουν χορηγήσει στην Elpedison B.V, το ανεξόφλητο υπόλοιπο των οποίων την 31 Δεκεμβρίου 2017 ανέρχεται στο ισόποσο των €88 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €100 εκ.).

β) Συνδεδεμένα μέρη που τελούν υπό κοινό έλεγχο με τον Όμιλο λόγω της κοινής συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου:

- Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού Α.Ε. (ΔΕΗ)
- Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις
- Οδικές Συγκοινωνίες Α.Ε. (ΟΣΥ)
- Τραίνοσε Α.Ε (Έως 14 Σεπτεμβρίου 2017, όπου περιήλθε στην πλήρη ιδιοκτησία της "Ferrovie dello stato Italiene")

Για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017, οι συναλλαγές και τα υπόλοιπα του Ομίλου με τα παραπάνω μέρη ήταν τα εξής:

- Πωλήσεις του Ομίλου €417 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €141 εκ.)
- Αγορές του Ομίλου €43 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €51 εκ.)
- Απαιτήσεις €61 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €18 εκ.)
- Υποχρεώσεις €5 εκ. (31 Δεκεμβρίου 2016: €2 εκ.).

I. Πληροφορίες για τα Χρηματοοικονομικά Μέσα

Η φύση των δραστηριοτήτων του Ομίλου δημιουργεί έκθεση σε σημαντικούς κινδύνους που προέρχονται κυρίως από το ευμετάβλητο και δύσκολο προβλέψιμο διεθνές περιβάλλον διύλισης καθώς και την διαρκώς αυξανόμενη αστάθεια που παρουσιάζουν οι διεθνείς χρηματαγορές.

Στο πλαίσιο της διαχείρισης κινδύνων, όπως περιγράφεται με λεπτομέρεια στις δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις, ο Όμιλος προβαίνει όπου είναι δυνατόν και εξυπηρετεί τα συμφέροντά του σε συναλλαγές αντιστάθμισης κινδύνου χρησιμοποιώντας χρηματοοικονομικά παράγωγα. Το είδος των συναλλαγών αυτών διαχωρίζεται σε δύο βασικές κατηγορίες:

Βραχυπρόθεσμες Συναλλαγές

Η πρώτη κατηγορία αφορά βραχυπρόθεσμες κινήσεις διαχείρισης και αντιστάθμισης κινδύνου που επηρεάζουν την κερδοφορία κυρίως των επομένων 6-12 μηνών, τα αποτελέσματα των οποίων αποτιμώνται κάθε τρίμηνο και συμπεριλαμβάνονται στα έσοδα ή έξοδα της περιόδου.

Μακροπρόθεσμες Συναλλαγές

Η δεύτερη κατηγορία αφορά πιο μακροπρόθεσμες συναλλαγές οι οποίες καλύπτουν στρατηγικής σημασίας θέματα όπως επενδύσεις και οι οποίες απεικονίζονται στα αποτελέσματα του Ομίλου με βάση τα προβλεπόμενα από το ΔΠΧΠ 32 και 39 για λογιστική αντιστάθμιση κινδύνων.

ΙΑ. Σημαντικά Γεγονότα που Συνέβησαν από τη Λήξη της Χρήσης μέχρι την Ημερομηνία Υποβολής της Παρούσας Έκθεσης

Δεν συνέβησαν σημαντικά γεγονότα μετά τη λήξη της χρήσης και μέχρι την ημερομηνία υποβολής της παρούσας έκθεσης.

ΙΒ. Επεξηγηματική Έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου επί των πληροφοριών της παρ.7 άρθρου 4 Ν.3556/2007 (σύμφωνα με την παρ.8 του άρθρου 4 του Ν.3556/2007)

Το Διοικητικό Συμβούλιο υποβάλλει προς την Τακτική Γενική Συνέλευση των Μετόχων, Επεξηγηματική Έκθεση επί των πληροφοριών της παρ. 7 του άρθρου 4 του Ν.3556/2007 σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 4 Ν.3556/2007 καθώς και επί των πληροφοριών ως ακολούθως:

α) Περιορισμοί στη μεταβίβαση των μετοχών της Εταιρείας

Με την τροποποίηση του Καταστατικού της Εταιρείας το 2013, η οποία έλαβε χώρα σε εκτέλεση των διατάξεων της Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (ΠΝΠ) της 07.9.2012, η οποία κυρώθηκε δυνάμει του Ν.4092/08.11.2012 (ΦΕΚ Α' 220) καταργήθηκε το υποχρεωτικό, ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου στο κεφάλαιο της (35%) και πλέον δεν υπάρχουν περιορισμοί στη μεταβίβαση των μετοχών της.

β) Σημαντικές άμεσες ή έμμεσες συμμετοχές κατά την έννοια των άρθρων 9 έως 11 του Ν.3556/2007

Οι μέτοχοι (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) που κατέχουν, άμεσα ή έμμεσα, ποσοστό μεγαλύτερο από 2% του συνολικού αριθμού των μετοχών της εταιρείας κατά την 31.12.2017 παρατίθενται στον κάτωθι πίνακα:

ΜΕΤΟΧΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΗ (31.12.2017)			
Μέτοχος	Αριθμός Μετοχών	% Συμμετοχής	Δικαιώματα Ψήφου
Pan-European Oil & Industrial Holdings S.A.	138.971.359	45,47	138.971.359
Ελληνικό Δημόσιο (ΤΑΙΠΕΔ)	108.430.304	35,48	108.430.304
Ευρύ Επενδυτικό Κοινό	58.233.522	19,05	58.233.522
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΟΧΩΝ	305.635.185	100	305.635.185

γ) Τίτλοι (περιλαμβανομένων μετοχών) παρέχοντες ειδικά δικαιώματα ελέγχου και περιγραφή αυτών

Δεν υφίστανται τίτλοι (περιλαμβανομένων μετοχών) της Εταιρείας που παρέχουν στους κατόχους τους ειδικά δικαιώματα ελέγχου.

δ) Περιορισμοί στο δικαίωμα ψήφου

Σύμφωνα με το άρθρο 21 του Καταστατικού της εταιρείας μόνο οι μέτοχοι μειοψηφίας (εκτός του Ελληνικού Δημοσίου, της Pan-European Oil and Industrial Holdings S.A. ή/και των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων) δικαιούνται ψήφου στην Ειδική Γενική Συνέλευση για εκλογή των δύο μελών του ΔΣ που εκπροσωπούν τους μετόχους μειοψηφίας.

ε) Συμφωνίες μετόχων γνωστές στην Εταιρεία, που συνεπάγονται περιορισμούς στη μεταβίβαση μετοχών ή στην άσκηση δικαιωμάτων ψήφου

Υπάρχει η από 30/5/2003 συμφωνία μετόχων μεταξύ της μετόχου Pan-European Oil and Industrial Holdings S.A. και του Ελληνικού Δημοσίου, η οποία προβλέπει περιορισμούς στη μεταβίβαση μετοχών από τους συμβαλλομένους σε αυτήν. Η Εταιρεία δεν συμβάλλεται στην εν λόγω συμφωνία μετόχων.

στ) Κανόνες διορισμού και αντικατάστασης μελών ΔΣ και τροποποίησης καταστατικού

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 (α) του Καταστατικού το Ελληνικό Δημόσιο διορίζει 7 μέλη από το σύνολο των 13 μελών του ΔΣ εφόσον διατηρεί, άμεσα ή έμμεσα μέσω του Ταμείου Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου, τουλάχιστον 35% του ποσοστού της εταιρείας. Με την τροποποίηση του Καταστατικού της Εταιρείας το 2013 καταργήθηκε το υποχρεωτικό, ελάχιστο ποσοστό συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου στο κεφάλαιο της εταιρείας (35%) και πλέον, το σύνολο των διατάξεων του Καταστατικού της Εταιρείας δύναται να τροποποιείται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των Μετόχων, χωρίς καμία εξαίρεση.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2(β) του Καταστατικού, η μέτοχος Pan-European Oil and Industrial Holdings S.A. και οι συνδεδεμένες με αυτήν επιχειρήσεις διορίζουν (2) μέλη του ΔΣ με την προϋπόθεση ότι κατέχουν τουλάχιστον 16,654% του συνόλου των μετά ψήφου μετόχων της Εταιρείας.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ.2(γ) του Καταστατικού, στο ΔΣ συμμετέχουν υποχρεωτικά 2 μέλη εκπρόσωποι των εργαζομένων που εκλέγονται από τους εργαζόμενους στην Εταιρεία με άμεση και καθολική ψηφοφορία και με το σύστημα της απλής αναλογικής.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ.2(δ) του Καταστατικού, στο ΔΣ συμμετέχουν 2 μέλη εκπρόσωποι των μετόχων της μειοψηφίας που εκλέγονται από την Ειδική Γενική Συνέλευση των υπολοίπων μετόχων μειοψηφίας (εκτός του Ελληνικού Δημοσίου και της Pan-European Oil and Industrial Holdings S.A. ή και συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων), σύμφωνα με το άρθρο 21 του Καταστατικού.

ζ) Αρμοδιότητα του ΔΣ ή ορισμένων μελών του για την έκδοση νέων ή για την αγορά ιδίων μετοχών

Υπάρχει η δυνατότητα (άρθρο 6 παρ.2 του Καταστατικού της Εταιρείας) εκχώρησης στο Διοικητικό Συμβούλιο από τη Γενική Συνέλευση της αρμοδιότητας να αυξάνει το Μετοχικό Κεφάλαιο της Εταιρείας σύμφωνα με το άρθρο 13 παρ. 1β του Κ.Ν. 2190/1920 πλην, όμως, τέτοια απόφαση δεν έχει ληφθεί από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων.

Η Τακτική Γενική Συνέλευση των μετόχων της Εταιρείας έχει εγκρίνει Πρόγραμμα Παροχής Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών σε στελέχη της Εταιρείας για τα έτη 2005–2007 (ως έτη αναφοράς). Το Πρόγραμμα τροποποιήθηκε με μεταγενέστερες αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων με τελευταίες αυτές των ετών 2014 και 2015. Ειδικότερα:

Η Τακτική Γενική Συνέλευση του 2015 (25.06.2015), η οποία τροποποίησε την απόφαση της προηγούμενης Τακτικής Γενικής Συνέλευσης της 30.6.2014, αποφάσισε την ανάθεση στο Διοικητικό Συμβούλιο του καθορισμού κατά την ελεύθερη κρίση του χρόνου άσκησης των δικαιωμάτων προαίρεσης και της άσκησης των εν λόγω δικαιωμάτων με έναν από τους ακόλουθους τρεις εναλλακτικούς τρόπους:

- Διάθεση στους δικαιούχους του Προγράμματος νέων μετοχών, που θα προκύψουν από αντίστοιχη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας.
- Αγορά από την Εταιρεία και διάθεση στους δικαιούχους του Προγράμματος ιδίων μετοχών της.

Η Γενική αυτή Συνέλευση καθόρισε ως ανώτατο αριθμό μετοχών που είναι δυνατόν να αποκτηθούν από την Εταιρεία τις 3.600.000 μετοχές, ως ανώτατη τιμή αγοράς για την απόκτησή τους τα 15 ευρώ ανά μετοχή και ως κατώτατη την ονομαστική αξία της μετοχής. Επίσης, ενέκρινε τη χορήγηση δανείων ή εγγυήσεων προς μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας που είναι δικαιούχοι, προκειμένου να ασκήσουν τα δικαιώματά τους προαίρεσης. Στη συνέχεια η Έκτακτη Γενική Συνέλευση της 6.7.2017 παρέτεινε τη χρονική διάρκεια της χορηγηθείσας από την Τακτική Γενική Συνέλευση του 2015 έγκρισης για την απόκτηση από την Εταιρεία μετοχών της, σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 16 του Κ.Ν.2190/1920, έως και την 5.12.2018 που είναι και η ημερομηνία λήξης του ισχύοντος Προγράμματος Παροχής Δικαιωμάτων Προαίρεσης Αγοράς Μετοχών.

Κατ'εφαρμογή των ανωτέρω, μέχρι σήμερα η Εταιρεία έχει προβεί στην αγορά 1.284.656 κοινών ιδίων μετοχών της. Συνολικά μέχρι σήμερα διατέθηκαν 1.265.965 κοινές μετοχές της Εταιρείας σε 78 δικαιούχους του Προγράμματος, έναντι εξάσκησης 1.351.839 δικαιωμάτων προαίρεσης αγοράς μετοχών, που αντιπροσωπεύουν ποσοστό 0,005% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της Εταιρείας.

Σήμερα η Εταιρεία, κατ'εφαρμογή των ανωτέρω κατέχει 18.691 κοινές μετοχές οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 0,00006% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου της, οι οποίες αποτελούν και το συνολικό αριθμό ιδίων μετοχών που κατέχει.

Σημειώνεται ότι στις 31 Δεκεμβρίου 2017 είχαν διατεθεί συνολικά 1.214.494 κοινές μετοχές έναντι εξάσκησης 1.294.300 δικαιωμάτων, ενώ η Εταιρεία κατείχε 70.160 κοινές μετοχές.

Εκτός των ανωτέρω, δεν έχει ληφθεί απόφαση από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων, η οποία να εκχωρεί στο Διοικητικό Συμβούλιο ή σε ορισμένα μέλη του αρμοδιότητα να αποκτούν ίδιες μετοχές μέχρι ποσοστού 10% του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου υπό τους όρους και προϋποθέσεις που η απόφαση αυτή (της Γενικής Συνέλευσης) ορίζει, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους και διαδικασίες του ως άνω άρθρου 16 του Κ.Ν.2190/1920.

η) Σημαντικές συμφωνίες που τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής ελέγχου κατόπιν δημόσιας πρότασης και τα αποτελέσματα των συμφωνιών αυτών

Δεν υφίστανται συμφωνίες, οι οποίες τίθενται σε ισχύ, τροποποιούνται ή λήγουν σε περίπτωση αλλαγής στον έλεγχο της Εταιρείας κατόπιν δημόσιας πρότασης.

θ) Συμφωνίες με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ή με το προσωπικό οι οποίες να προβλέπουν την καταβολή αποζημίωσης ειδικά σε περίπτωση παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμού της θτείας ή της απασχόλησής τους εξαιτίας δημόσιας πρότασης.

Δεν υπάρχουν συμφωνίες της Εταιρείας με μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ή με το προσωπικό της, οι οποίες να προβλέπουν την καταβολή αποζημίωσης ειδικά σε περίπτωση παραίτησης ή απόλυσης χωρίς βάσιμο λόγο ή τερματισμού της θτείας ή της απασχόλησής τους εξαιτίας δημόσιας πρότασης.

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2018

Κατ' εξουσιοδότηση του Διοικητικού Συμβουλίου

Ευστάθιος Τσοτσόρος
Πρόεδρος

Γρηγόρης Στεργιούλης
Διευθύνων Σύμβουλος

Ανδρέας Σιάμισις
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
& Γενικός Διευθυντής
Οικονομικών Ομίλου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**Δομή Ομίλου**

Εταιρεία	Σχέση	%	Δραστηριότητες
ΕΛΠΕ Α.Ε.	Μητρική εταιρεία		
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΥΣΙΜΑ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ ΑΒΕΕ	- HELLENIC PETROLEUM INTERNATIONAL AG - ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	64,41 35,59	Εμπορία Πετρ/δών
ΝΤΙΑΞΟΝ Α.Β.Ε.Ε.	Μοναδικός μέτοχος η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	100	Παραγωγή / εμπορία ΒΟΡΡ φίλμ
ΑΣΠΡΟΦΟΣ Α.Ε.	Μοναδικός μέτοχος η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	100	Υπηρεσίες Engineering τομέα ενέργειας
HELLENIC PETROLEUM INTERNATIONAL SA	Μοναδικός μέτοχος η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	100	Holding εταιρία για επενδύσεις Ομίλου στο εξωτερικό
ΠΟΣΕΙΔΩΝ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Μοναδικός μέτοχος η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	100	Πλοιοκλήτριες Εταιρίες
ΑΠΟΛΛΩΝ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Μοναδικός μέτοχος η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	100	Πλοιοκλήτριες Εταιρίες
ΕΛ.ΠΕ.Τ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ Α.Ε.	Μέτοχος η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	100	Κατασκευή & λειτουργία αγωγού αργού
ΕΛΠΕ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Α.Ε.	Μοναδικός μέτοχος η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	100	Παραγωγή, διάθεση, εμπορία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
ΕΛΠΕ – ΛΑΡΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΚΟΚΚΙΝΟΥ Α.Ε.	Μέτοχος η ΕΛΠΕ Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας Α.Ε.	51	Παραγωγή, διάθεση, εμπορία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
ΕΛΠΕ – ΛΑΡΚΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΣΕΡΒΙΩΝ Α.Ε.	Μέτοχος η ΕΛΠΕ Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας Α.Ε.	51	Παραγωγή, διάθεση, εμπορία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΠΥΛΟΥ ΜΕΘΩΝΗΣ Α.Ε.	Μέτοχος η ΕΛΠΕ Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας Α.Ε.	100	Παραγωγή, διάθεση, εμπορία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας
HELLENIC PETROLEUM FINANCE plc	Μοναδικός μέτοχος η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	100	Υπηρεσίες χρηματοδότησης & άλλων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών
ΕΚΟΤΑ ΚΩ Α.Ε.	Μέτοχος η ΕΚΟ ΑΒΕΕ	49	Ανέγερση, λειτουργία, εκμετάλλευση εγκατ/σεων αποθήκευσης υγρών καυσίμων

Εταιρεία	Σχέση	%	Δραστηριότητες
ΕΚΟ ΚΑΛΥΨΩ Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε.	Μοναδικός μέτοχος η ΕΚΟ ΑΒΕΕ	100	Ίδρυση & λειτουργία πρατηρίων υγρών καυσίμων & υγραερίων στην Ελλάδα
ΕΚΟ ΔΗΜΗΤΡΑ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Μοναδικός μέτοχος η ΕΚΟ ΑΒΕΕ	100	Εκμετάλλευση δεξαμενοπλοίου
ΕΚΟ ΑΡΤΕΜΙΣ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Μοναδικός μέτοχος η ΕΚΟ ΑΒΕΕ	100	Εκμετάλλευση δεξαμενοπλοίου
ΕΚΟ ΑΘΗΝΑ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Μοναδικός μέτοχος η ΕΚΟ ΑΒΕΕ	100	Εκμετάλλευση δεξαμενοπλοίου
ΕΚΟ ΗΡΑ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Μοναδικός μέτοχος η ΕΚΟ ΑΒΕΕ	100	Εκμετάλλευση δεξαμενοπλοίου
ΕΚΟ ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΝΑΥΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	Μοναδικός μέτοχος η ΕΚΟ ΑΒΕΕ	100	Εκμετάλλευση δεξαμενοπλοίου
ΕΛΠΕ ΚΥΠΡΟΣ LTD	Μοναδικός μέτοχος η HELLENIC PETROLEUM INTERNATIONAL AG	100	Εμπορία, διανομή & αποθήκευση πετρ/δών στην Κύπρο.
SUPERLUBE LTD	Μέτοχος η ΕΛΠΕ Κύπρος Α.Ε.	100	Παραγωγή και διανομή λίπαντικών
RAM OIL LTD	Μοναδικός μέτοχος η HELLENIC PETROLEUM INTERNATIONAL AG	100	Εμπορία, διανομή & αποθήκευση πετρ/δών στην Κύπρο
GLOBAL ALBANIA SA	Μοναδικός μέτοχος η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	99,96	Εισαγωγή & εμπορία πετρ/δών στην Αλβανία
JUGOPETROL AD	Μέτοχος η HELLENIC PETROLEUM INTERNATIONAL AG	54,35	Εμπορία, διανομή & αποθήκευση πετρ/δών στο Μαυροβούνιο
HELLENIC PETROLEUM BULGARIA (Holdings) LTD	Μοναδικός μέτοχος η HELLENIC PETROLEUM INTERNATIONAL AG	100	Holding εταιρεία για επενδύσεις Ομίλου στο εξωτερικό
HELLENIC PETROLEUM SERBIA (Holdings) LTD	Μοναδικός μέτοχος η HELLENIC PETROLEUM INTERNATIONAL AG	100	Holding εταιρεία για επενδύσεις Ομίλου στο εξωτερικό
ΕΛ.ΠΕ. ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΤΙΚΗ Α.Ε.	Μοναδικός μέτοχος η HELLENIC PETROLEUM INTERNATIONAL AG	100	Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στις εταιρείες Ομίλου στο εξωτερικό
ΕΚΟ BULGARIA EAD	Μοναδικός μέτοχος η Hellenic Petroleum Bulgaria (Holdings) LTD	100	Εμπορία πετρ/δών στη Βουλγαρία
ΕΚΟ-SERBIA AD	Μοναδικός μέτοχος η Hellenic Petroleum Serbia (Holdings) LTD	100	Εμπορία πετρ/δών στη Σερβία
ΟΚΤΑ CRUDE OIL REFINERY AD	Μέτοχος η ΕΛ.ΠΕ.Τ. ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ	81,51	Διύλιση αργού, εισαγωγή & εμπορία πετρ/δών στα Σκόπια
ΒΑΡΔΑΞ Α.Ε.	Μέτοχος η ΕΛ.ΠΕ.Τ. ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ	80	Λειτουργία & εκμετάλλευση του αγωγού μεταφοράς αργού Θεσ/νίκης-Σκόπια (ΟΚΤΑ)
ΕΛΠΕ ΠΑΤΡΑΙΚΟΣ ΑΕ	Μοναδικός μέτοχος η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	100	Έρευνα και Παραγωγή υδρογονανθράκων
ΕΛΠΕ UPSTREAM ΑΕ	Μοναδικός μέτοχος η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.	100	Έρευνα και Παραγωγή υδρογονανθράκων

ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΟΠΙΟΥΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΘΟΔΟ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ
ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Συνδεδεμένες επιχειρήσεις	Σχέση	%	Δραστηριότητα
ΔΕΠΑ ΑΕ	Μέτοχος: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ	35	Εισαγωγή και προμήθεια Φυσικού Αερίου στην Ελλάδα
Εταιρεία Αγωγού Καυσίμων Αεροδρομίου Αθηνών Α.Ε.	Μέτοχος: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ	50	Ασπρόπυργος – Αγωγός αερολιμένα Αθηνών, Σπάτα
ΕΛΠΕ ΘΡΑΚΗ ΑΕ	Μέτοχος: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ	25	Αγωγός Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολη
DMER HOLD CO	Μέτοχος: HPI SA	48	Προμήθεια υπηρεσιών διαχείρισης και αποθήκευσης πετρελαιοειδών
ΣΑΦΚΟ ΑΕ	Μέτοχος: ΕΚΟ ΑΒΕΕ	33.3	Εφοδιασμός καυσίμων Αεροδρομίου

Κοινοπραξίες	Σχέση	%	Δραστηριότητα
Edredison BV	Μέτοχος: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ Μέτοχος: HPI SA	5 45	Παραγωγή, εμπορία και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας
STPC (ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ, Calfrac Well Services Ltd)	Μέτοχος: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ	25	Δικαιώματα παραχώρησης για την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων στο Θρακικό πέλαγος
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ, Edison International SpA	Μέτοχος: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ, ως Διαχειριστής της κοινοπραξίας	50	Συμφωνία μίσθωσης με το Ελληνικό Κράτος για την έρευνα και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων στην θαλάσσια περιοχή του Πατράϊκού Κόλπου

Βιογραφικά Μελών ΔΣ

Ευστάθιος Τσοτσωρός, Πρόεδρος, Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Είναι διπλωματούχος Ηλεκτρολόγος - Μηχανολόγος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, πτυχιούχος Οικονομολόγος του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Ομότιμος καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου, με αντικείμενο την Οικονομική Ανάπτυξη και τον Κοινωνικό Μετασχηματισμό. Διετέλεσε μέλος του Συμβουλίου και της Συγκλήτου του Πανεπιστημίου και Διευθυντής του προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, καθώς και του Κέντρου Οικονομικών και Κοινωνικών Ερευνών του τμήματος Κοινωνιολογίας.

Διαθέτει ιδιαίτερα σημαντική και μακρόχρονη εμπειρία σε επιτελικές θέσεις ευθύνης του Δημόσιου και του Ιδιωτικού τομέα, όπως επίσης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Έχει διατελέσει, Διευθυντής της Δ.Ε.Η., μέλος του ΔΣ και Διευθύνων Σύμβουλος του Οργανισμού Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων, Αντιπρόεδρος και Γεν. Διευθυντής του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου & Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας, μέλος του ΔΣ και Διευθύνων Σύμβουλος επιχειρήσεων του ιδιωτικού τομέα και Ιδρυτής, Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος του ραδιοτηλεοπτικού Ομίλου Alpha. Επίσης, υπήρξε σύμβουλος του Υπουργού Ενέργειας, του Δημάρχου Αθηναίων, του Προέδρου του ΤΕΕ και Πρόεδρος της Επιτροπής Προγραμματικών Συμφωνιών και Αναπτυξιακών Συμβάσεων.

Έχει συμμετάσχει σε ερευνητικά προγράμματα και στην εκπόνηση τεχνικοοικονομικών μελετών, σημαντικών επενδυτικών έργων, καθώς επίσης και εθνικών και περιφερειακών αναπτυξιακών προγραμμάτων. Έργα του έχουν εκδώσει τα Μορφωτικά Ιδρύματα της Εθνικής, της Εμπορικής και της Τράπεζας Πειραιώς, καθώς επίσης το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και οι Εκδόσεις Παπαζήση.

Γρηγόριος Στεργιούλης, Διευθύνων Σύμβουλος

Είναι Χημικός Μηχανικός, με μεταπτυχιακές σπουδές (MSc in Advanced Integrated Design) στη σχολή Houldsworth School of Applied Sciences του Πανεπιστημίου του Leeds στο Ηνωμένο Βασίλειο, από όπου αποφοίτησε με διάκριση. Διαθέτει σημαντική επαγγελματική εμπειρία στην πετρελαιοκή βιομηχανία και έχει εργαστεί σε εταιρείες τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό.

Από το 1984 εργάζεται στον Όμιλο ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ σε διευθυντικές θέσεις σε διαφορετικούς τομείς. Συμμετείχε στην ομάδα αναβάθμισης του Διυλιστηρίου Ασπροπύργου κατά την περίοδο 1984-1987, ανέλαβε διάφορες θέσεις σε μελετητικές και παραγωγικές δραστηριότητες, με εξειδίκευση σε συστήματα ελέγχου και αριστοποίηση της παραγωγής και κατά το διάστημα 2008-2014 ανέλαβε Συντονιστής του Έργου αναβάθμισης του Διυλιστηρίου της Ελευσίνας.

Έχει δημοσιεύσει τεχνικά άρθρα σε θέματα Αυτόματης Ρύθμισης, Συστημάτων Πληροφορικής της Παραγωγής, Συστημάτων Προηγμένης Ρύθμισης και Βελτιστοποίησης Λειτουργίας. Είναι ο συγγραφέας του βιβλίου με τίτλο: «Η Αγορά Πετρελαίου στη Νοτιοανατολική Ευρώπη», το οποίο εξέδωσαν το Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης και η Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδας. Έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια ως εισηγητής.

Τον Μάιο του 2015 ανέλαβε Διευθύνων Σύμβουλος στην ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ..

Από τον Φεβρουάριο του 2017 είναι Μέλος του Γενικού Συμβουλίου της Τράπεζας της Ελλάδας. Μιλάει Ελληνικά, Αγγλικά και Γαλλικά.

Ανδρέας Σιάμισις, Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος & Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Ομίλου

Σπούδασε Οικονομικά, με εξειδίκευση στην Οικονομετρία στο Πανεπιστήμιο του Essex Αγγλίας και είναι μέλος (F.C.A.) του Institute of Chartered Accountants in England and Wales.

Ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του το 1989 στην εταιρεία Ορκωτών Ελεγκτών και Συμβούλων KPMG στο Λονδίνο με εξειδίκευση στον τραπεζικό κλάδο και σε οργάνωση και στρατηγική μεγάλων πολυεθνικών ομίλων. Από το 1993 έως το 1999 εργάστηκε ως διευθυντικό στέλεχος του ομίλου τροφίμων και ποτών DIAGEO σε Ευρωπαϊκές αγορές, με θέσεις ευθύνης σε χρηματοοικονομικά και στρατηγική. Στην Ελλάδα, είχε τη θέση του Οικονομικού Διευθυντή στην εταιρεία "METAXA" μέχρι το 1998 και στη συνέχεια ανέλαβε ως Regional Finance and Business Development Director, με ευθύνη για τις περιοχές της Μέσης Ανατολής και Β. Αφρικής της εταιρείας Pillsbury του ίδιου ομίλου.

Το διάστημα 2000 έως 2002 εργάστηκε ως Chief Financial Officer και Chief Restructuring Officer σε εισηγμένη εταιρεία συμφερόντων Ομίλου ΛΕΒΕΝΤΗ, ενώ το 2003 προσλήφθηκε ως Γενικός Διευθυντής Οικονομικών & Πληροφορικής στην ΠΕΤΡΟΛΑ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.Β.Ε.

Μετά τη συγχώνευση της ΠΕΤΡΟΛΑ στην ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ το 2004, ανέλαβε ως Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Ομίλου και Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ομίλου, ενώ από το 2014 έως το 2015 ήταν Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου, θέση που ανέλαβε ξανά τον Ιούνιο 2017. Δραστηριοποιείται σε διάφορες επιτροπές του ICAEW στην Ελλάδα και το εξωτερικό, είναι μέλος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, της Επιτροπής Εταιρικής Διακυβέρνησης του Ελληνοαμερικανικού Επιμελητηρίου και διαφόρων θεματικών επιτροπών στο ΣΕΒ.

Ιωάννης Ψυχογιός, Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Χημικός Μηχανικός, απόφοιτος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, με μεταπτυχιακό στη Διοίκηση Επιχειρήσεων.

Ξεκίνησε την επαγγελματική του σταδιοδρομία το 1985 στο Διυλιστήριο Ασπροπύργου ως Μηχανικός Παραγωγής και αφού πέρασε από όλες τις βαθμίδες της διοίκησης, το 2003 ανέλαβε χρέη Διευθυντή του Διυλιστηρίου. Την περίοδο 2005-2008 ανέλαβε Διευθύνων Σύμβουλος της ΟΚΤΑ στα Σκόπια, ενώ από το 2008 έως το 2010 διετέλεσε χρέη Διευθυντή Οργάνωσης και Ανάπτυξης των Διυλιστηρίων του Ομίλου. Από το 2010 έως το 2015 διατέλεσε Διευθύνων Σύμβουλος των θυγατρικών εταιρειών ΕΚΟ και ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΥΣΙΜΑ.

Είναι Γενικός Διευθυντής Εφοδιασμού, Διύλισης και Πωλήσεων Ομίλου.

Γεώργιος Αλεξόπουλος, Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Ως Γενικός Διευθυντής Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συμμετοχών του Ομίλου ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ είναι υπεύθυνος για τον στρατηγικό σχεδιασμό, την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, την εκπροσώπηση σε διεθνείς οργανισμούς καθώς και τη διαχείριση των στρατηγικών έργων και συμμετοχών του Ομίλου ΕΛΠΕ (ΔΕΠΑ/ΔΕΣΦΑ και Elpedison). Συμμετέχει στο ΔΣ του Συνδέσμου Ευρωπαϊκών Διυλιστηρίων (European Petroleum Refiners Association) ως τακτικό ή αναπληρωματικό μέλος από το 2012. Είναι στέλεχος του Ομίλου ΕΛΠΕ από το 2007.

Κατείχε τη θέση του Διευθυντή Στρατηγικού Σχεδιασμού και Ανάπτυξης σε διεθνή όμιλο επιχειρήσεων (SETE S.A.) με έδρα τη Γενεύη της Ελβετίας από το 1998 μέχρι το 2006, έχοντας παράλληλα την ευθύνη παρακολούθησης του ενεργειακού χαρτοφυλακίου του Ομίλου.

Προηγουμένως διατέλεσε στέλεχος, σε διάφορες τεχνικές και επιτελικές θέσεις, των εταιρειών Stone & Webster, Molten Metal Technology, Merck, Dow Corning, Dow Chemical στις Η.Π.Α., μεταξύ 1993 και 1997.

Είναι κάτοχος πτυχίου MBA (1998) από το Harvard Business School και πτυχίων M.Sc. (1993) and B.Sc. (1992) in Chemical Engineering από το Massachusetts Institute of Technology (MIT).

Θεόδωρος-Αχιλλέας Βάρδας, Μν Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Ο κ. Θεόδωρος- Αχιλλέας Βάρδας είναι από το 2003 μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε.. Είναι επίσης Αντιπρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΟ ΑΒΕΕ, θυγατρικής εταιρείας εμπορίας του Ομίλου ΕΛΠΕ. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1950. Είναι Χημικός Μηχανικός του Ομοσπονδιακού Πολυτεχνείου Ζυρίχης, Ελβετίας, με Διδακτορικό τίτλο σπουδών (Ph.D) από το τμήμα Systems Engineering της Σχολής Χημικών Μηχανικών του ίδιου Πολυτεχνείου.

Ξεκίνησε τη σταδιοδρομία του το 1979 στον Όμιλο ΛΑΤΣΗ, όπου αρχικά εργάστηκε σε επιτελικές θέσεις ευθύνης και από το 1981 ως Γενικός Διευθυντής Εφοδιασμού & Εμπορίας Πετρελαιοειδών. Παράλληλα, από το 1988 έως το 2003 διετέλεσε Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της ΠΕΤΡΟΛΑ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.Β.Ε..

Από τον Οκτώβριο του 2003, μετά τη συγχώνευση της ΠΕΤΡΟΛΑ ΕΛΛΑΣ Α.Ε.Β.Ε. με την ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. και έως το τέλος του 2016, διετέλεσε Σύμβουλος Διοίκησης της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε..

Έχει επίσης διατελέσει μέλος των Διοικητικών Συμβουλίων των εταιρειών ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ Α.Β.Ε.Ε.(1999 - 2003), ΔΕΠΑ Α.Ε. (2004-2016), ELPEDISON BV (2008-2016).

Είναι έγγαμος και πατέρας δύο τέκνων.

Γεώργιος Γρηγορίου, Μν Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Χημικός Μηχανικός, απόφοιτος του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, με μεταπτυχιακές σπουδές (Master of Science) στη Χημική Μηχανική-Φυσικές & Χημικές Διεργασίες από το Πανεπιστήμιο Columbia, Η.Π.Α.

Το 1984 εντάχθηκε στον Όμιλο ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (στις πρώην ΔΕΠ-ΕΚΥ και ΔΕΠ) σε διάφορες θέσεις ευθύνης,

αρχικά στον τομέα της έρευνας υδρογονανθράκων και μετέπειτα στον εφοδιασμό & την εμπορία πετρελαιοειδών, αναλαμβάνοντας το 2010 τη θέση του Διευθυντή Συντονισμού Διακινήσεων. Αποχώρησε από τον Όμιλο ΕΛ.ΠΕ. το 2011.

Δημήτριος Κοντοφάκας, Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Είναι πτυχιούχος του τμήματος Οικονομικών Επιστημών του πανεπιστημίου Αθηνών. Επί σειρά ετών έως το 1993, διετέλεσε Διευθύνων Σύμβουλος Επιχειρήσεων Εξαγωγικού Εμπορίου, ενώ από το 1993 έως το 1998 ανέλαβε επιτελικές θέσεις ευθύνης σε Ομίλους με επιχειρήσεις ΜΜΕ όπως αυτή του Οικονομικού Διευθυντή και του Διευθύνοντα Συμβούλου σε θυγατρικές του Ομίλου Μπόμπολα και στον Όμιλο Ανδρουλιδάκη.

Από το 1998 έως και σήμερα διατελεί Οικονομικός Διευθυντής σε Όμιλο εταιρειών αιοθικών και φωτοβολταϊκών πάρκων και είναι υπεύθυνος για την οικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των έργων της εταιρείας. Η επιχειρηματική του δραστηριότητα επεκτείνεται στη διαχείριση κατασκευαστικής εταιρείας ιδιωτικών έργων ενώ συμμετέχει σε ΔΣ εταιρείας περιβαλλοντικών μελετών με ειδίκευση στα στερεά απόβλητα. Από το 2015 έως σήμερα είναι ειδικός σύμβουλος σε θέματα επενδύσεων και διεθνών οικονομικών σχέσεων στο γραφείο του αντιπροέδρου της κυβέρνησης και από το 2016 είναι ο συντονιστής του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής.

Βασίλειος Κουνέλης, Μη Εκτελεστικό Μέλος ΔΣ

Είναι πτυχιούχος του τμήματος Νομικής του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με μεταπτυχιακές σπουδές εγκληματολογίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Δικηγόρος στον Άρειο Πάγο, με μακρά εμπειρία μαχόμενης δικηγορίας στους περισσότερους κλάδους δικαίου και τακτικό μέλος της Επιτροπής Επαγγελματικού Αθλητισμού, του άρθρου 77 του Ν.2725. Έχει διατελέσει Νομικός σύμβουλος του Media Desk Hellas, μέλος των Επιτροπών Συνταγματικών Δικαιωμάτων και Περιβάλλοντος του Δ.Σ.Α. και τακτικό μέλος της Επιτροπής Συνεργασίας των 12 (μεγαλύτερων) επιστημονικών φορέων για το περιβάλλον, ως εκπρόσωπος του Δ.Σ.Α.. Είναι ιδρυτικό μέλος της περιβαλλοντικής οργάνωσης ΓΗ και νόμιμος εκπρόσωπος της περιβαλλοντικής οργάνωσης Αεί Μαίναillon. Έχει εργαστεί ως επιστημονικός συνεργάτης σε θέματα κοινωνικού αποκλεισμού του Δημάρχου Χαλανδρίου και διατελέσει δημοτικός σύμβουλος του Δήμου Χαλανδρίου. Βιβλία, άρθρα και συνεντεύξεις του έχουν δημοσιευτεί από τις εκδόσεις Ωκεανίδα, τα Τετράδια Εγκληματολογίας, τη Νέα Εστία, τον Αναγνώστη, το TVXS, καθώς και από τα περισσότερα ελληνικά έντυπα και ραδιοτηλεοπτικά μέσα, όπως και την ουκρανική τηλεόραση.

Κωνσταντίνος Παπαγιαννόπουλος, Εκπρόσωπος των εργαζομένων

Αποφοίτησε από τη Μέση Τεχνική Σχολή Ηλεκτρονικών το 1984.

Από το 1981 εργάστηκε αρχικά στην ΠΕΤΡΟΛΑ ΕΛΛΑΣ ΑΕΒΕ και μετά τη συγχώνευση, στην ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. στο τμήμα Ηλεκτρολογικού και Οργάνων στις Βιομηχανικές Εγκαταστάσεις Ελευσίνας. Από το 2004 είναι μέλος του ΔΣ του Πανελληνίου Σωματείου Εργαζομένων ΕΛΠΕ. Τον Φεβρουάριο του 2013 εκλέχτηκε ως εκπρόσωπος των εργαζομένων στο ΔΣ της Εταιρείας.

Παναγιώτης Οφθαλμίδης, Εκπρόσωπος των εργαζομένων

Είναι πτυχιούχος Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Τ.Ε. του Τ.Ε.Ι. Καβάλας. Από το 1989 εργάζεται στην ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. (πρώην ΕΚΟ) στο τμήμα Ηλεκτρολογικής Συντήρησης Διυλιστηρίου & Χημικών Εργοστασίων των Βιομηχανικών Εγκαταστάσεων Θεσσαλονίκης.

Από τον Νοέμβριο του 2007 έως και τον Ιούνιο 2017, διετέλεσε Πρόεδρος του Πανελληνίου Σωματείου Εργαζομένων της Εταιρείας ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ. Τον Μάρτιο του 2008 εκλέχθηκε ως εκπρόσωπος των εργαζομένων στο ΔΣ της Εταιρείας. Τον Μάρτιο του 2016 εκλέχθηκε στη ΓΣΕΕ ως Αναπλ. Γραμματέας Οικονομικού στο Προεδρείο της, θέση που κατέχει έως και σήμερα.

Θεόδωρος Πανταλάκης, Ανεξάρτητο μέλος, Εκπρόσωπος των μετόχων της μειοψηφίας

Είναι κάτοχος πτυχίου της Ανωτάτης Βιομηχανικής Σχολής Πειραιώς, του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Από το 1980 έως το 1991 εργάστηκε στην Εθνική Τράπεζα Επενδύσεων & Βιομηχανικής Αναπτύξεως (ΕΤΕΒΑ), παράλληλα δε, την περίοδο 1983-1985 ήταν συνεργάτης του Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Κωστή Βαϊτσου και την περίοδο 1985-1988 ήταν Διευθυντής του Γραφείου του Υφυπουργού Εθνικής Οικονομίας κ. Θεόδωρου Καρατζά. Από το 1991 έως το 1996 ήταν Βοηθός Γενικός Διευθυντής στον Όμιλο Interamerican. Από τον Μάρτιο του 1996 έως τον

Απρίλιο του 2004 κατείχε τη θέση του Υποδιοικητή της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, ενώ συγχρόνως ήταν Πρόεδρος, Αντιπρόεδρος ή Μέλος ΔΣ θυγατρικών εταιρειών της Εθνικής Τράπεζας. Υπήρξε, επίσης, Αντιπρόεδρος του Χρηματιστηρίου Αθηνών, Πρόεδρος του Κεντρικού Αποθετηρίου, Πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών κ.ά.. Τον Μάιο του 2004 ανέλαβε Αντιπρόεδρος ΔΣ της Τράπεζας Πειραιώς και από τον Ιανουάριο 2009 έως τον Δεκέμβριο 2009 ήταν Αντιπρόεδρος και Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος του Ομίλου. Συγχρόνως ήταν Πρόεδρος ή μέλος ΔΣ θυγατρικών και συγγενών εταιρειών του Ομίλου της Πειραιώς.

Από τον Δεκέμβριο του 2009 μέχρι τον Ιούλιο του 2012 διετέλεσε Πρόεδρος του ΔΣ – Διοικητής της Αγροτικής Τράπεζας της Ελλάδος (ΑΤΕ). Κατά την ίδια περίοδο διετέλεσε Πρόεδρος ή μέλος ΔΣ θυγατρικών εταιρειών της ΑΤΕ. Επίσης διετέλεσε μέλος του ΔΣ και του Προεδρείου της Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών.

Από τον Αύγουστο του 2012 μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 2016 διετέλεσε Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος της Απολλώνιος Κύκλος ΑΕ, Αντιπρόεδρος της Ένωσης ΑΕ και ΕΠΕ, Στέλεχος της ΔΕΜΚΟ ΑΕ, Μέλος ΔΣ στους ομίλους ΕΛΛΑΚΤΩΡ, ΕΛΠΕ και στις εταιρείες Retail World και MAD DOG ΑΕ.

Σήμερα είναι Διευθύνων Σύμβουλος της Attica Bank, Αντιπρόεδρος της Ένωσης ΑΕ και ΕΠΕ, μέλος ΔΣ των Ομίλων ΕΛΛΑΚΤΩΡ (Αττική Οδός, Άνεμος, REDS) και ΕΛΠΕ.

Σπυρίδων Παντελιάς, Ανεξάρτητο μέλος, Εκπρόσωπος των μετόχων της μειοψηφίας

Είναι κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος και Μάστερ στις Οικονομικές Επιστήμες του Πανεπιστημίου Washington στο St. Louis, καθώς και Πτυχίου Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Τραπεζικός με πολυετή εμπειρία στον χρηματοπιστωτικό χώρο. Κατέχει τη θέση του Συντονιστή Μίκρο και Μάκρο-Προληπτικής Εποπτείας και του Διευθυντή Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας στην Τράπεζα της Ελλάδος όπου εργάζεται από τις αρχές του 2012. Έχει διατελέσει Εκτελεστικός Αντιπρόεδρος ΔΣ του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου (2009-2011), Γενικός Διευθυντής Συγκροτήματος της Τράπεζας Κύπρου – Επικεφαλής των δραστηριοτήτων επενδυτικής τραπεζικής, διαχείρισης περιουσίας και χρηματιστηριακών εργασιών (2007-2009). Το διάστημα 2005-2007 κατείχε τη θέση του Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή στην Emporiki Bank, το 2002-2004 του Γενικού Διευθυντή στην EFG Telesis Finance και το 2000-2002 του Αναπληρωτή Γενικού Διευθυντή στη Γενική Τράπεζα. Έχει επίσης εργασθεί στην Εθνική Τράπεζα, στην Ένωση Ελληνικών Τραπεζών και στο Reuters News Agency.

3. Δήλωση Προέδρου, Διευθύνοντος Συμβούλου και ενός Μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου για αληθινή απεικόνιση των στοιχείων της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης

Υποσταθμός
SS-6100

Χώρος Καλωδίων
Cable Basement

**Δήλωση Προέδρου, Διευθύνοντος Συμβούλου και ενός Μέλους
του Διοικητικού Συμβουλίου για αληθινή απεικόνιση
των στοιχείων της Ετήσιας Οικονομικής Έκθεσης**
(σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 του Ν.3556/2007)

Σε εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 4 παρ. 2 (γ) του Νόμου 3556/2007 δηλώνουμε ότι εξ' όσων γνωρίζουμε :

- α. Οι Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις που καταρτίσθηκαν σύμφωνα με τα ισχύοντα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης, απεικονίζουν κατά τρόπο αληθή τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού, την καθαρή θέση και τα αποτελέσματα χρήσεως της Εταιρείας ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. για τη χρήση 2017 καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο.
- β. Η ετήσια έκθεση του Διοικητικού Συμβουλίου απεικονίζει κατά τρόπο αληθή την εξέλιξη, τις επιδόσεις και τη θέση της Εταιρείας ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. καθώς και των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στην ενοποίηση εκλαμβανομένων ως σύνολο, συμπεριλαμβανομένης της περιγραφής των κυριότερων κινδύνων και αβεβαιοτήτων που αντιμετωπίζουν.

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2018

Ευστάθιος Τσοτσόρος
Πρόεδρος

Γρηγόρης Στεργιούλης
Διευθύνων Σύμβουλος

Ανδρέας Σιάμισης
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος
& Γενικός Διευθυντής
Οικονομικών Ομίλου

4. Έκθεση Ελέγχου Ορκωτού Ελεγκτή επί των Ετήσιων Οικονομικών Καταστάσεων και της Ετήσιας Έκθεσης ΔΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.
Έκθεση Ελέγχου επί των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε και των θυγατρικών της (ο «Όμιλος»), οι οποίες αποτελούνται από την ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2017, και τις ενοποιημένες καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περίληψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση του Ομίλου κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017, τη χρηματοοικονομική του επίδοση και τις ενοποιημένες ταμειακές του ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχο μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στο τμήμα της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από τον Όμιλο καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών), όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις άλλες δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις αυτές και τον προαναφερόμενο Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Σημαντικότερα θέματα ελέγχου

Τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχό μας επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας χρήσεως. Τα θέματα αυτά και οι σχετιζόμενοι κίνδυνοι ουσιώδους ανακρίβειας αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά. Σ' αυτό το πλαίσιο περιγράφουμε ακολούθως πως ο έλεγχός μας αντιμετώπισε το κάθε θέμα.

Έχουμε εκπληρώσει τα καθήκοντα που περιγράφονται στο τμήμα «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων» της έκθεσής μας, περιλαμβανομένων αυτών που σχετίζονται με τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου. Ως εκ τούτου, ο έλεγχός μας περιέλαβε τη διενέργεια διαδικασιών που σχεδιάστηκαν ώστε ν' ανταποκρίνονται στους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Τα αποτελέσματα των ελεγκτικών μας διαδικασιών, περιλαμβανομένων των διαδικασιών που διενεργήθηκαν επί των κατωτέρω θεμάτων, παρέχουν τη βάση για τη γνώμη μας επί των συνημμένων οικονομικών καταστάσεων.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αξιολόγηση απομείωσης μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων

Κατά την 31^η Δεκεμβρίου 2017, ο Όμιλος έχει αναγνωρίσει ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία ύψους €3,3 δισεκατομμύρια, καθώς και επενδύσεις σε συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ύψους €702 εκατομμύρια.

Σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, μια εταιρεία απαιτείται να αξιολογήσει κατά πόσον υφίστανται ενδείξεις απομείωσης. Η αξιολόγηση για το εάν υπάρχει μια ένδειξη που μπορεί να οδηγήσει σε απομείωση ενός περιουσιακού στοιχείου απαιτεί σημαντικό βαθμό κρίσης.

Εξωτερικοί παράγοντες όπως το επίπεδο των περιθωρίων διύλισης στη Μεσόγειο και η ισοτιμία ευρώ/δολαρίου, επηρεάζουν τις δραστηριότητες και τη χρηματοοικονομική θέση του Ομίλου και θα μπορούσαν να έχουν σημαντική επίδραση στα ανακτήσιμα ποσά των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων του, συμπεριλαμβανομένων των τομέων της διύλισης και της εμπορίας, καθώς και των επενδύσεων σε συγγενείς και κοινοπραξίες.

Λόγω της φύσης αυτών των περιουσιακών στοιχείων, η εκτίμηση μελλοντικών ταμιακών ροών εξαρτάται από τις εκτιμήσεις της διοίκησης για τις προοπτικές των τιμών πετρελαίου, φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας για τα επόμενα 4-5 χρόνια. Άλλα βασικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των ανακτήσιμων ποσών είναι τα προεξοφλητικά επιτόκια, οι αναμενόμενοι όγκοι παραγωγής και οι κεφαλαιουχικές και λειτουργικές δαπάνες.

Δεδομένης της σημαντικότητας των υπολοίπων των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων στην ενοποιημένη κατάσταση οικονομικής θέσης, του βαθμού υποκειμενικότητας στις παραδοχές στις οποίες βασίζεται η ανάλυση απομείωσης, και των σημαντικών κρίσεων και εκτιμήσεων που απαιτούνται από τη διοίκηση, θεωρούμε την αξιολόγηση απομείωσης των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων ως ένα εκ των σημαντικότερων θεμάτων ελέγχου.

Οι γνωστοποιήσεις του Ομίλου σχετικά με τη λογιστική του πολιτική, καθώς και τις κρίσεις και εκτιμήσεις που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αξιολόγηση απομείωσης των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων του, περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 2.10, 4, 6 και 8 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

ΠΩΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΕ ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ ΘΕΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΜΑΣ**Πραγματοποιήσαμε τις ακόλουθες διαδικασίες:**

- Αξιολογήσαμε την εκτίμηση της διοίκησης για το κατά πόσον υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων. Μεταξύ άλλων, συγκρίναμε την πραγματική απόδοση με αυτή που είχε προϋπολογισθεί και εκτιμήσαμε την ιστορική ακρίβεια των προϋπολογισμών και των προβλέψεων της διοίκησης.
- Για περιουσιακά στοιχεία για τα οποία υπήρχαν ενδείξεις απομείωσης, αξιολογήσαμε, με τη συνδρομή εξειδικευμένων στελεχών μας σε θέματα αποτιμήσεων: (i) τις παραδοχές και μεθοδολογίες που χρησιμοποιήθηκαν από τη διοίκηση για να προσδιοριστεί το ανακτήσιμο ποσό των περιουσιακών στοιχείων για τα οποία διενεργήθηκαν έλεγχοι απομείωσης και (ii) το επίπεδο στο οποίο προσδιορίστηκε το ανακτήσιμο ποσό (περιουσιακό στοιχείο ή μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών).
- Συγκρίναμε τις βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν από τη διοίκηση για την εκτίμηση των προβλεπόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, με στοιχεία της αγοράς. Επισκοπήσαμε τον υπολογισμό του προεξοφλητικού επιτοκίου και την υπολειμματική αξία, αξιολογώντας τις παραδοχές συγκρίνοντας με εξωτερικά διαθέσιμα κλαδικά και οικονομικά στοιχεία, καθώς και τις διενεργηθείσες αναλύσεις ευαισθησίας επί των σημαντικότερων παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Παρακολούθηση των δανειακών υποχρεώσεων και της ρευστότητας

Όπως αναφέρεται στη σημείωση 16 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017, το υπόλοιπο των ομολογιακών δανείων και των λοιπών δανειακών υποχρεώσεων του Ομίλου ανέρχόταν σε €2,8 δισεκατομμύρια, εκ των οποίων €1,9 δισεκατομμύρια ταξινομήθηκαν ως βραχυπρόθεσμες.

Ο Όμιλος βρίσκεται σε διαδικασία εκτέλεσης ενός σχεδίου αναχρηματοδότησης των ομολογιακών και κοινοπρακτικών του δανείων, όπως εξηγείται στη σημείωση 3.1 (γ) των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων και έχει διαθέσιμες θετικές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες.

Επιπλέον, ορισμένες δανειακές υποχρεώσεις του Ομίλου περιέχουν όρους, όπως όρια τήρησης χρηματοοικονομικών δεικτών, ισομοιρίας (pari passu), καταγγελίας λόγω αθέτησης όρων άληθης σύμβασης, και ρήτρες μεταβολής του ελέγχου του Ομίλου. Ο Όμιλος, τα τελευταία χρόνια, έχει επαναδιαπραγματευτεί και σε μεγάλο βαθμό ευθυγραμμίζει τους όρους των διαφόρων δανειακών της συμβάσεων.

Θεωρούμε τη διαδικασία αναχρηματοδότησης ως ένα εκ των σημαντικότερων θεμάτων ελέγχου, λόγω της σημαντικότητας των δανειακών υπολοίπων που επίκειται να αναχρηματοδοτηθούν.

Οι γνωστοποιήσεις του Ομίλου αναφορικά με τα δάνειά του, την πρόοδο της διαδικασίας αναχρηματοδότησης και τη συμμόρφωσή του με τους δανειακούς όρους περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 3.1(γ) και 16 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

ΠΩΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΕ ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ ΘΕΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΜΑΣ

Πραγματοποιήσαμε τις ακόλουθες διαδικασίες:

- Κατανοήσαμε το σχέδιο αναχρηματοδότησης, και την πρόοδο που σημειώθηκε για την εκτέλεση του μέχρι την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης.
- Αξιολογήσαμε τις παραδοχές της διοίκησης σχετικά με τις λειτουργικές ταμειακές ροές και άλλες πηγές ταμιακών εισροών, όπως περιλαμβάνονται στο εγκεκριμένο επιχειρησιακό σχέδιο του Ομίλου. Συγκρίναμε σημαντικές εκτιμήσεις, όπως οι τιμές του πετρελαίου, συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ προς δολάριο, και τα περιθώρια διύλισης με διαθέσιμα στοιχεία αγοράς και ιστορικά δεδομένα.
- Αξιολογήσαμε την επάρκεια των σχετικών γνωστοποιήσεων στις σημειώσεις επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.
- Επισκοπήσαμε τους όρους των υφιστάμενων δανειακών συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των ορισμών των χρηματοοικονομικών δεικτών.
- Επαναυπολογίσαμε τους χρηματοοικονομικούς δείκτες και επιβεβαιώσαμε την αξιολόγηση της διοίκησης ως προς τη συμμόρφωση με τους δείκτες αυτούς.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ανακτησιμότητα εμπορικών απαιτήσεων

Στις εμπορικές απαιτήσεις της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2017 που παρουσιάζονται στη σημείωση 11 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, περιλαμβάνεται ποσό ύψους €382 εκατομμυρίων σχετιζόμενο με δραστηριότητες εμπορίας του Ομίλου στην Ελλάδα, έναντι του οποίου έχει σχηματιστεί πρόβλεψη απομείωσης ύψους €129 εκατομμυρίων.

Η διοίκηση αξιολογεί την ανακτησιμότητα των εμπορικών απαιτήσεων του Ομίλου, και προβαίνει σε εκτίμηση της απαιτούμενης πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις, ώστε αυτές ν'απεικονίζονται στο ανακτήσιμο ποσό τους.

Η διοίκηση αξιολογεί την εκτιμώμενη πρόβλεψη με βάση στοχευμένη επισκόπηση λογαριασμών πελατών, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία της σχετικά με τις εισπρακτικές τάσεις στον πετρελαιοκίνητο κλάδο, τις τρέχουσες οικονομικές συνθήκες καθώς και τις εξασφαλίσεις και εγγυήσεις που έχουν αποκτηθεί από συγκεκριμένους πελάτες.

Η αξιολόγηση της απομείωσης των εμπορικών απαιτήσεων απαιτεί σημαντικό βαθμό κρίσης από τη διοίκηση όταν αξιολογεί τη δυνατότητα του πελάτη να εξοφλήσει και την αξία των εγγυήσεων που κατέχει ο Όμιλος, γεγονός που με τη σειρά του επηρεάζει την ανακτησιμότητα των απαιτήσεων του Ομίλου. Ως εκ τούτου, αξιολογήσαμε ότι αποτελεί ένα εκ των σημαντικότερων θεμάτων ελέγχου.

Οι γνωστοποιήσεις του Ομίλου σχετικά με τις εμπορικές απαιτήσεις, τους συναφείς κινδύνους όπως ο πιστωτικός κίνδυνος και η ενθλικίωση των εμπορικών απαιτήσεων περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 3.1(β) και 11 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, ενώ η σημείωση 4 γνωστοποιεί τις σημαντικές λογιστικές κρίσεις και εκτιμήσεις του Ομίλου.

ΠΩΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΕ ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ ΘΕΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΜΑΣ

Η εργασία μας περιέλαβε, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες διαδικασίες:

- Λάβαμε επιστολές επιβεβαίωσης τρίτων για ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα εμπορικών απαιτήσεων και εκτελέσαμε διαδικασίες μεταγενέστερα της ημερομηνίας των οικονομικών καταστάσεων για εισπράξεις έναντι των υπολοίπων κλεισίματος.
- Κατανοήσαμε τη διαδικασία του Ομίλου ως προς την παρακολούθηση των εμπορικών απαιτήσεων, και των παραγόντων που λαμβάνονται υπόψη για την εκτίμηση της πρόβλεψης για απομείωση. Αξιολογήσαμε εάν η διαδικασία ευθυγραμμίζεται με τα σχετικά λογιστικά πρότυπα.
- Αξιολογήσαμε την εκτίμηση της διοίκησης σχετικά με την ανακτησιμότητα των εμπορικών απαιτήσεων. Αξιολογήσαμε την πολιτική και τις βασικές παραδοχές του Ομίλου που χρησιμοποιήθηκαν για την καταχώριση πρόβλεψης απομείωσης των εμπορικών απαιτήσεων, περιλαμβανόμενης και της αποτίμησης των εγγυήσεων που έχουν ληφθεί από τους πελάτες.
- Διαβάσαμε πρακτικά της επιτροπής παρακολούθησης πιστώσεων πελατών, λάβαμε και επισκοπήσαμε επιστολές νομικών συμβούλων ως προς τη συνάφεια με τις παραδοχές της διοίκησης για την ανακτησιμότητα των απαιτήσεων.
- Αξιολογήσαμε κατά πόσο οι συμφωνημένες δόσεις στις συμβάσεις διακανονισμού παρακολουθούνται και λαμβάνονται υπόψη από τη διοίκηση στις εκτιμήσεις της.
- Αξιολογήσαμε την ανάλυση της ενθλικίωσης πελατών και την εκτίμηση του Ομίλου για την πρόβλεψη. Αξιολογήσαμε τις γνωστοποιήσεις του Ομίλου σε σχέση με τις απαιτήσεις των σχετικών λογιστικών προτύπων.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Εκκρεμή φορολογικά θέματα

Όπως αναφέρεται στη σημείωση 31 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2017, ο Όμιλος έχει ορισμένες ανοικτές εκκρεμοδικίες που αφορούν κυρίως σε φορολογικούς ελέγχους από τις ελληνικές φορολογικές αρχές. Επιπλέον, οι φορολογικές αρχές διατηρούν το δικαίωμα για μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους. Η λογιστική αντιμετώπιση αυτών των εκκρεμών φορολογικών και νομικών θεμάτων απαιτεί σημαντικό βαθμό κρίσης από τη διοίκηση κυρίως για να αξιολογηθεί εάν οι αβέβαιες αυτές φορολογικές θέσεις αντιμετωπίζονται ως ενδεχόμενη υποχρέωση ή ως πρόβλεψη.

Λόγω του σύνθετου και μεταβαλλόμενου φορολογικού περιβάλλοντος και του χρόνου που απαιτείται για την τελική έκβαση σε περιπτώσεις που η εταιρεία καταφεύγει δικαστικώς, απαιτείται σημαντικός βαθμός κρίσης από τη διοίκηση για την εκτίμηση των εκκρεμών φορολογικών θεμάτων, επομένως το θεωρήσαμε ως ένα εκ των σημαντικότερων θεμάτων ελέγχου.

Οι γνωστοποιήσεις του Ομίλου για τα εκκρεμή φορολογικά θέματα περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 27 και 31 των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, ενώ οι σημειώσεις 2.19 και 4 αναφέρονται στις λογιστικές πολιτικές, σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις του Ομίλου.

ΠΩΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΕ ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ ΘΕΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΜΑΣ

Η εργασία μας περιέλαβε, αλλά δεν περιορίστηκε στις ακόλουθες διαδικασίες:

- Εξειδικευμένα στελέχη μας σε φορολογικά θέματα μας συνέδραμαν στην αξιολόγηση της αντιμετώπισης των εκκρεμών φορολογικών θεμάτων.
- Αξιολογήσαμε τα εκκρεμή φορολογικά θέματα εξετάζοντας τις εκθέσεις που εξέδωσαν οι φορολογικές αρχές μετά από τους φορολογικούς ελέγχους που ολοκληρώθηκαν το 2017, και κατανοώντας τη θέση και τα ερείσματα του Ομίλου στα πλαίσια της έφεσής του.
- Με τη βοήθεια των εξειδικευμένων στελεχών μας σε φορολογικά θέματα αξιολογήσαμε την τρέχουσα κατάσταση των ανοικτών φορολογικών ελέγχων και σχετικών νομικών υποθέσεων διαβάζοντας γνωματεύσεις δικηγόρων του Ομίλου (εσωτερικών και εξωτερικών), όπου κρίθηκε απαραίτητο.
- Με βάση τα ανωτέρω, σε συνεργασία με τα εξειδικευμένα στελέχη μας, αξιολογήσαμε τις εκτιμήσεις της διοίκησης για τις εκκρεμείς φορολογικές και σχετικές νομικές υποθέσεις.
- Επιπλέον, αξιολογήσαμε την επάρκεια των γνωστοποιήσεων του Ομίλου στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με τα ανωτέρω θέματα.

Άλλο θέμα

Οι οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου για την προηγούμενη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016 ελέγχθηκαν από άλλο ελεγκτικό γραφείο. Για την εν λόγω χρήση ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής εξέδωσε την 23 Φεβρουαρίου 2017 έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη.

Άλλες πληροφορίες

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση, είναι η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου (για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην «Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων»), και οι Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιασδήποτε μορφής συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και, με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες της διοίκησης και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες ελέγχου που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας του Ομίλου να συνεχίσει τη δραστηριότητά του, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν η διοίκηση είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει τον Όμιλο ή να διακόψει τη δραστηριότητά του ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σ' αυτές τις ενέργειες.

Η Επιτροπή Ελέγχου έχει την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς του Ομίλου.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου του Ομίλου.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από τη διοίκηση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα του Ομίλου να συνεχίσει τη δραστηριότητά του. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα ο Όμιλος να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.
- Συλλέγουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με την χρηματοοικονομική πληροφόρηση των οντοτήτων ή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Ομίλου για την έκφραση γνώμης επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, την επίβλεψη και την εκτέλεση του ελέγχου της Εταιρείας και των θυγατρικών της. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε προς αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου και ως εκ τούτου αποτελούν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

1. Έκθεση Διαχείρισης Διοικητικού Συμβουλίου

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου και της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης που περιλαμβάνεται στην έκθεση αυτή, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015 (μέρος Β), σημειώνουμε ότι:

- α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 43ββ του κ.ν. 2190/1920.
- β) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις των άρθρων 43α και 107Α και της παραγράφου 1 (περιπτώσεις γ' και δ') του άρθρου 43ββ του κ.ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31/12/2017.

- γ) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για τον Όμιλο και το περιβάλλον του, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου.

2. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των συνημμένων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι συνεπής με τη Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου του Ομίλου, που προβλέπεται από το άρθρο 11 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014.

3. Παροχή Μη Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Δεν παρείχαμε στην Εταιρεία και τις θυγατρικές της μη ελεγκτικές υπηρεσίες που απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014.

Οι μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Εταιρεία και στις θυγατρικές της, κατά τη διάρκεια της χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 22 των συνημμένων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

4. Διορισμός Ελεγκτή

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές του Ομίλου με την από 23 Ιουνίου 2017 απόφαση της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων.

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2018

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Χριστίανα Παναγίδου

ΑΜ ΣΟΕΛ: 62141

ΕΡΝΣΤ & ΓΙΑΝΓΚ (ΕΛΛΑΣ)

Ορκωτοί Ελεγκτές – Λογιστές Α.Ε.

Χειμάρρας 8B

15125 Μαρούσι

Ελλάδα

A.M. ΣΟΕΛ 107

ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ

Προς τους Μετόχους της Εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.
Έκθεση Ελέγχου επί των Εταιρικών Οικονομικών Καταστάσεων

Γνώμη

Έχουμε ελέγξει τις συνημμένες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις της εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. ("Εταιρεία"), οι οποίες αποτελούνται από την κατάσταση οικονομικής θέσης της 31ης Δεκεμβρίου 2017, και τις καταστάσεις συνολικού εισοδήματος, μεταβολών ιδίων κεφαλαίων και ταμειακών ροών της χρήσεως που έληξε την ημερομηνία αυτή, καθώς και περιλήψη σημαντικών λογιστικών αρχών και μεθόδων και λοιπές επεξηγηματικές πληροφορίες.

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες εταιρικές οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη άποψη, την οικονομική θέση της Εταιρείας κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017, τη χρηματοοικονομική της επίδοση και τις ταμειακές της ροές για τη χρήση που έληξε την ημερομηνία αυτή σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Βάση γνώμης

Διενεργήσαμε τον έλεγχό μας σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ) όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία. Οι ευθύνες μας, σύμφωνα με τα πρότυπα αυτά περιγράφονται περαιτέρω στο τμήμα της έκθεσής μας «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων». Είμαστε ανεξάρτητοι από την Εταιρεία καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας σύμφωνα με τον Κώδικα Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Ελεγκτές του Συμβουλίου Διεθνών Προτύπων Δεοντολογίας Ελεγκτών, όπως αυτός έχει ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, και τις απαιτήσεις δεοντολογίας που σχετίζονται με τον έλεγχο των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων στην Ελλάδα και έχουμε εκπληρώσει τις άλλες δεοντολογικές μας υποχρεώσεις σύμφωνα με τις απαιτήσεις αυτές και τον προαναφερόμενο Κώδικα Δεοντολογίας. Πιστεύουμε ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα να παρέχουν βάση για τη γνώμη μας.

Σημαντικότερα θέματα ελέγχου

Τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου είναι εκείνα τα θέματα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχό μας επί των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας χρήσεως. Τα θέματα αυτά και οι σχετιζόμενοι κίνδυνοι ουσιώδους ανακρίβειας αντιμετωπίστηκαν στο πλαίσιο του ελέγχου των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη για τα θέματα αυτά.

Σ' αυτό το πλαίσιο περιγράφουμε ακολούθως πως ο έλεγχός μας αντιμετώπισε το κάθε θέμα.

Έχουμε εκπληρώσει τα καθήκοντα που περιγράφονται στο τμήμα «Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων» της έκθεσής μας, περιλαμβανομένων αυτών που σχετίζονται με τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου. Ως εκ τούτου, ο έλεγχός μας περιέλαβε τη διενέργεια διαδικασιών που σχεδιάστηκαν ώστε ν' ανταποκρίνονται στους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος των οικονομικών καταστάσεων. Τα αποτελέσματα των ελεγκτικών μας διαδικασιών, περιλαμβανομένων των διαδικασιών που διενεργήθηκαν επί των κατωτέρω θεμάτων, παρέχουν τη βάση για τη γνώμη μας επί των συνημμένων οικονομικών καταστάσεων.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Αξιολόγηση απομείωσης μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων

Κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017, η Εταιρεία έχει αναγνωρίσει ενσώματα πάγια περιουσιακά στοιχεία ύψους €2,7 δισεκατομμύρια, καθώς και επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς εταιρείες και κοινοπραξίες ύψους €672 εκατομμύρια.

Σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ, μια εταιρεία απαιτείται να αξιολογήσει κατά πόσον υφίστανται ενδείξεις απομείωσης. Η αξιολόγηση για το εάν υπάρχει μια ένδειξη που μπορεί να οδηγήσει σε απομείωση ενός περιουσιακού στοιχείου απαιτεί σημαντικό βαθμό κρίσης.

Εξωτερικοί παράγοντες, όπως το επίπεδο των περιθωρίων διύλισης στη Μεσόγειο και η ισοτιμία ευρώ/δολαρίου, επηρεάζουν τις δραστηριότητες και τη χρηματοοικονομική θέση της Εταιρείας και θα μπορούσαν να έχουν σημαντική επίδραση στα ανακτήσιμα ποσά των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων της, συμπεριλαμβανομένων των τομέων της διύλισης και της εμπορίας, καθώς και των επενδύσεων σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες.

Λόγω της φύσης αυτών των περιουσιακών στοιχείων, η εκτίμηση μελλοντικών ταμιακών ροών εξαρτάται από τις εκτιμήσεις της διοίκησης για τις προοπτικές των τιμών πετρελαίου, φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας για τα επόμενα 4-5 χρόνια. Άλλα βασικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση των ανακτήσιμων ποσών είναι τα προεξοφλητικά επιτόκια, οι αναμενόμενοι όγκοι παραγωγής και οι κεφαλαιουχικές και λειτουργικές δαπάνες.

Δεδομένης της σημαντικότητας των υπολοίπων των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων στην κατάσταση οικονομικής θέσης, του βαθμού υποκειμενικότητας στις παραδοχές στις οποίες βασίζεται η ανάλυση απομείωσης, και των σημαντικών κρίσεων και εκτιμήσεων που απαιτούνται από τη διοίκηση, θεωρούμε την αξιολόγηση απομείωσης των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων ως ένα εκ των σημαντικότερων θεμάτων ελέγχου.

Οι γνωστοποιήσεις της Εταιρείας σχετικά με τη λογιστική της πολιτική, καθώς και τις κρίσεις και εκτιμήσεις που χρησιμοποιήθηκαν κατά την αξιολόγηση απομείωσης των μη κυκλοφορούντων περιουσιακών στοιχείων, περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 2.9, 4, 6 και 8 των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων.

ΠΩΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΕ ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ ΘΕΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΜΑΣ**Πραγματοποιήσαμε τις ακόλουθες διαδικασίες:**

- Αξιολογήσαμε την εκτίμηση της διοίκησης για το κατά πόσον υπάρχουν ενδείξεις απομείωσης των εν λόγω περιουσιακών στοιχείων. Μεταξύ άλλων, συγκρίναμε την πραγματική απόδοση με αυτή που είχε προϋπολογισθεί και εκτιμήσαμε την ιστορική ακρίβεια των προϋπολογισμών και των προβλέψεων της διοίκησης.
- Για περιουσιακά στοιχεία για τα οποία υπήρχαν ενδείξεις απομείωσης (επενδύσεις σε θυγατρικές, συγγενείς και κοινοπραξίες), αξιολογήσαμε, με τη συνδρομή εξειδικευμένων στελεχών μας σε θέματα αποτιμήσεων: (i) τις παραδοχές και μεθοδολογίες που χρησιμοποιήθηκαν από τη διοίκηση για να προσδιοριστεί το ανακτήσιμο ποσό των περιουσιακών στοιχείων για τα οποία διενεργήθηκαν έλεγχοι απομείωσης και (ii) το επίπεδο στο οποίο προσδιορίστηκε το ανακτήσιμο ποσό (περιουσιακό στοιχείο ή μονάδα δημιουργίας ταμειακών ροών).
- Συγκρίναμε τις βασικές παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν από τη διοίκηση για την εκτίμηση των προβλεπόμενων μελλοντικών ταμειακών ροών, με στοιχεία της αγοράς. Επισκοπήσαμε τον υπολογισμό του προεξοφλητικού επιτοκίου και την υπολειμματική αξία, αξιολογώντας τις παραδοχές συγκρίνοντας με εξωτερικά διαθέσιμα κλαδικά και οικονομικά στοιχεία, καθώς και τις διενεργηθείσες αναλύσεις ευαισθησίας επί των σημαντικότερων παραδοχών που χρησιμοποιήθηκαν.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Παρακολούθηση των δανειακών υποχρεώσεων και της ρευστότητας

Όπως αναφέρεται στη σημείωση 16 των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων, κατά την 31η Δεκεμβρίου 2017, το υπόλοιπο των ομολογιακών δανείων και των λοιπών δανειακών υποχρεώσεων της Εταιρείας ανερχόταν σε €2,6 δισεκατομμύρια, εκ των οποίων €1,7 δισεκατομμύρια ταξινομήθηκαν ως βραχυπρόθεσμες.

Η Εταιρεία βρίσκεται σε διαδικασία εκτέλεσης ενός σχεδίου αναχρηματοδότησης των ομολογιακών και κοινοπρακτικών της δανείων, όπως εξηγείται στη σημείωση 3.1 (γ) των οικονομικών καταστάσεων και έχει διαθέσιμες θετικές ταμειακές ροές από λειτουργικές δραστηριότητες.

Επιπλέον, ορισμένες δανειακές υποχρεώσεις της Εταιρείας περιέχουν όρους, όπως όρια τήρησης χρηματοοικονομικών δεικτών, ισομοιρίας (*pari passu*), καταγγελίας λόγω αθέτησης όρων άλλης σύμβασης, και ρήτρες μεταβολής του ελέγχου της Εταιρείας. Η Εταιρεία, τα τελευταία χρόνια, έχει επαναδιαπραγματευτεί και σε μεγάλο βαθμό ευθυγραμμίσει τους όρους των διαφόρων δανειακών της συμβάσεων.

Θεωρούμε τη διαδικασία αναχρηματοδότησης ως ένα εκ των σημαντικότερων θεμάτων ελέγχου, λόγω της σημαντικότητας των δανειακών υπολοίπων που επίκειται να αναχρηματοδοτηθούν.

Οι γνωστοποιήσεις της Εταιρείας αναφορικά με τα δάνειά της, την πρόοδο της διαδικασίας αναχρηματοδότησης και τη συμμόρφωσή της με τους δανειακούς όρους περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 3.1(γ) και 16 των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων.

ΠΩΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΕ ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ ΘΕΜΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΜΑΣ

Πραγματοποιήσαμε τις ακόλουθες διαδικασίες:

- Κατανοήσαμε το σχέδιο αναχρηματοδότησης, και την πρόοδο που σημειώθηκε για την εκτέλεση του μέχρι την ημερομηνία της παρούσας έκθεσης.
- Αξιολογήσαμε τις παραδοχές της διοίκησης σχετικά με τις λειτουργικές ταμειακές ροές και άλλες πηγές ταμιακών εισροών, όπως περιλαμβάνονται στο εγκεκριμένο επιχειρησιακό σχέδιο της Εταιρείας. Συγκρίναμε σημαντικές εκτιμήσεις, όπως οι τιμές του πετρελαίου, συναλλαγματική ισοτιμία ευρώ προς δολάριο, και τα περιθώρια διύλισης με διαθέσιμα στοιχεία αγοράς και ιστορικά δεδομένα.
- Αξιολογήσαμε την επάρκεια των σχετικών γνωστοποιήσεων στις σημειώσεις επί των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων.
- Επισκοπήσαμε τους όρους των υφιστάμενων δανειακών συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων των ορισμών των χρηματοοικονομικών δεικτών.
- Επαναυπολογίσαμε τους χρηματοοικονομικούς δείκτες και επιβεβαιώσαμε την αξιολόγηση της διοίκησης ως προς τη συμμόρφωση με τους δείκτες αυτούς.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΑ ΘΕΜΑΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Εκκρεμή φορολογικά θέματα

Όπως αναφέρεται στη σημείωση 31 των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων της 31^{ης} Δεκεμβρίου 2017, η Εταιρεία έχει ορισμένες ανοικτές εκκρεμοδικίες που αφορούν κυρίως σε φορολογικούς ελέγχους από τις ελληνικές φορολογικές αρχές. Επιπλέον, οι φορολογικές αρχές διατηρούν το δικαίωμα για μελλοντικούς φορολογικούς ελέγχους. Η λογιστική αντιμετώπιση αυτών των εκκρεμών φορολογικών και νομικών θεμάτων απαιτεί σημαντικό βαθμό κρίσης από τη διοίκηση κυρίως για να αξιολογηθεί εάν οι αβέβαιες αυτές φορολογικές θέσεις αντιμετωπίζονται ως ενδεχόμενη υποχρέωση ή ως πρόβλεψη.

Λόγω του σύνθετου και μεταβαλλόμενου φορολογικού περιβάλλοντος και του χρόνου που απαιτείται για την τελική έκβαση σε περιπτώσεις που η εταιρεία καταφεύγει δικαστικώς, απαιτείται σημαντικός βαθμός κρίσης από τη διοίκηση για την εκτίμηση των εκκρεμών φορολογικών θεμάτων, επομένως το αξιολογήσαμε ως ένα εκ των σημαντικότερων θεμάτων ελέγχου.

Οι γνωστοποιήσεις της Εταιρείας για τα εκκρεμή φορολογικά θέματα περιλαμβάνονται στις σημειώσεις 27 και 31 των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων, ενώ οι σημειώσεις 2.18 και 4 αναφέρονται στις λογιστικές πολιτικές, σημαντικές κρίσεις και εκτιμήσεις της Εταιρείας.

ΠΩΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΤΗΚΕ ΤΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟ ΘΕΜΑ
ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΜΑΣ**Η εργασία μας περιέλαβε, αλλά δεν περιορίστηκε στις ακόλουθες διαδικασίες:**

- Εξειδικευμένα στελέχη μας σε φορολογικά θέματα μας συνέδραμαν στην αξιολόγηση της αντιμετώπισης των εκκρεμών φορολογικών θεμάτων.
- Αξιολογήσαμε τα εκκρεμή φορολογικά θέματα εξετάζοντας τις εκθέσεις που εξέδωσαν οι φορολογικές αρχές μετά από τους φορολογικούς ελέγχους που ολοκληρώθηκαν το 2017, και κατανοώντας τη θέση και τα ερείσματα της Εταιρείας στα πλαίσια της έφεσής της.
- Με τη βοήθεια των εξειδικευμένων στελεχών μας σε φορολογικά θέματα αξιολογήσαμε την τρέχουσα κατάσταση των ανοικτών φορολογικών ελέγχων και σχετικών νομικών υποθέσεων διαβάζοντας γνωματεύσεις δικηγόρων της Εταιρείας (εσωτερικών και εξωτερικών), όπου κρίθηκε απαραίτητο.
- Με βάση τα ανωτέρω, σε συνεργασία με τα εξειδικευμένα στελέχη μας, αξιολογήσαμε τις εκτιμήσεις της διοίκησης για τις εκκρεμείς φορολογικές και σχετικές νομικές υποθέσεις.
- Επιπλέον, αξιολογήσαμε την επάρκεια των γνωστοποιήσεων της Εταιρείας στις οικονομικές καταστάσεις σε σχέση με τα ανωτέρω θέματα.

Άλλο θέμα

Οι οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας για την προηγούμενη χρήση που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2016 ελέγχθηκαν από άλλο ελεγκτικό γραφείο. Για την εν λόγω χρήση ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής εξέδωσε την 23 Φεβρουαρίου 2017 έκθεση ελέγχου με σύμφωνη γνώμη.

Άλλες πληροφορίες

Η διοίκηση είναι υπεύθυνη για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην Ετήσια Οικονομική Έκθεση, είναι η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου (για την οποία γίνεται σχετική αναφορά στην «Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων»), και οι Δηλώσεις των Μελών του Διοικητικού Συμβουλίου, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελέγχου επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφράζουμε με τη γνώμη αυτή οποιαδήποτε μορφή συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών.

Σε σχέση με τον έλεγχό μας επί των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να αναγνώσουμε τις άλλες πληροφορίες και, με τον τρόπο αυτό, να εξετάσουμε εάν οι άλλες πληροφορίες είναι ουσιωδώς ασυνεπείς με τις εταιρικές οικονομικές καταστάσεις ή τις γνώσεις που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο ή αλλιώς φαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις εργασίες που έχουμε εκτελέσει, καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε τίποτα να αναφέρουμε σχετικά με το θέμα αυτό.

Ευθύνες της διοίκησης και των υπευθύνων για τη διακυβέρνηση επί των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων

Η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση και εύλογη παρουσίαση των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ όπως αυτά έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως και για εκείνες τις εσωτερικές δικλίδες ελέγχου που η διοίκηση καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων, η διοίκηση είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της ικανότητας της Εταιρείας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της, γνωστοποιώντας όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν η διοίκηση είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει την Εταιρεία ή να διακόψει τη δραστηριότητά της ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προχωρήσει σ' αυτές τις ενέργειες.

Η Επιτροπή Ελέγχου έχει την ευθύνη εποπτείας της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς της Εταιρείας.

Ευθύνες ελεγκτή για τον έλεγχο των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων

Οι στόχοι μας είναι να αποκτήσουμε εύλογη διασφάλιση για το κατά πόσο οι εταιρικές οικονομικές καταστάσεις, στο σύνολο τους, είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος και να εκδώσουμε έκθεση ελεγκτή, η οποία περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Η εύλογη διασφάλιση συνιστά διασφάλιση υψηλού επιπέδου, αλλά δεν είναι εγγύηση ότι ο έλεγχος που διενεργείται σύμφωνα με τα ΔΠΕ, όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπίζει πάντα ένα ουσιώδες σφάλμα, όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν από απάτη ή από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη όταν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμένεται ότι θα επηρέαζαν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών, που λαμβάνονται με βάση αυτές τις οικονομικές καταστάσεις.

Ως καθήκον του ελέγχου, σύμφωνα με τα ΔΠΕ όπως αυτά έχουν ενσωματωθεί στην Ελληνική Νομοθεσία, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Εντοπίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους ουσιώδους σφάλματος στις εταιρικές οικονομικές καταστάσεις, που οφείλεται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζοντας και διενεργώντας ελεγκτικές διαδικασίες που ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και αποκτούμε ελεγκτικά τεκμήρια που είναι επαρκή και κατάλληλα για να παρέχουν βάση για την γνώμη μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ουσιώδους σφάλματος που οφείλεται σε απάτη είναι υψηλότερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, καθώς η απάτη μπορεί να εμπεριέχει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς διαβεβαιώσεις ή παράκαμψη των εσωτερικών δικλίδων ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με τον έλεγχο, με σκοπό το σχεδιασμό ελεγκτικών διαδικασιών κατάλληλων για τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την διατύπωση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου της Εταιρείας.
- Αξιολογούμε την καταλληλότητα των λογιστικών αρχών και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν και το εύλογο των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από τη Διοίκηση.
- Αποφαινόμαστε για την καταλληλότητα της χρήσης από τη διοίκηση της λογιστικής βάσης της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα της Εταιρείας να συνεχίσει τη δραστηριότητά της. Εάν συμπεράνουμε ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επιστήσουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματά μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα η Εταιρεία να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, τη δομή και το περιεχόμενο των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, καθώς και το κατά πόσο οι εταιρικές οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν τις υποκείμενες συναλλαγές και τα γεγονότα με τρόπο που επιτυγχάνεται η εύλογη παρουσίαση.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, το σχεδιαζόμενο εύρος και το χρονοδιάγραμμα του ελέγχου, καθώς και σημαντικά ευρήματα του ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων όποιων σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου εντοπίζουμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επιπλέον, δηλώνουμε προς τους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας περί ανεξαρτησίας και γνωστοποιούμε προς αυτούς όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας και τα σχετικά μέτρα προστασίας, όπου συντρέχει περίπτωση.

Από τα θέματα που γνωστοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για τη διακυβέρνηση, καθορίζουμε τα θέματα εκείνα που ήταν εξέχουσας σημασίας για τον έλεγχο των εταιρικών οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου και ως εκ τούτου αποτελούν τα σημαντικότερα θέματα ελέγχου.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

1. Έκθεση Διαχείρισης Διοικητικού Συμβουλίου

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διοίκηση έχει την ευθύνη για την κατάρτιση της Έκθεσης Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου και της Δήλωσης Εταιρικής Διακυβέρνησης που περιλαμβάνεται στην έκθεση αυτή, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 5 του άρθρου 2 του Ν. 4336/2015 (μέρος Β), σημειώνουμε ότι:

- α) Στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου περιλαμβάνεται δήλωση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που ορίζονται στο άρθρο 43ββ του κ.ν. 2190/1920.
- β) Κατά τη γνώμη μας η Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου έχει καταρτισθεί σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές απαιτήσεις του άρθρου 43α και της παραγράφου 1 (περιπτώσεις γ' και δ') του άρθρου 43ββ του κ.ν. 2190/1920 και το περιεχόμενο αυτής αντιστοιχεί με τις συνημμένες οικονομικές καταστάσεις της χρήσης που έληξε την 31/12/2017.
- γ) Με βάση τη γνώση που αποκτήσαμε κατά το έλεγχό μας, για την Εταιρεία και το περιβάλλον της, δεν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Έκθεση Διαχείρισης του Διοικητικού της Συμβουλίου.

2. Συμπληρωματική Έκθεση προς την Επιτροπή Ελέγχου

Η γνώμη μας επί των συνημμένων εταιρικών οικονομικών καταστάσεων είναι συνεπής με τη Συμπληρωματική Έκθεσή μας προς την Επιτροπή Ελέγχου της Εταιρείας, που προβλέπεται από το άρθρο 11 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014.

3. Παροχή Μη Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Δεν παρείχαμε στην Εταιρεία τις μη ελεγκτικές υπηρεσίες που απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014.

Οι μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουμε παράσχει στην Εταιρεία και στις θυγατρικές της, κατά τη διάρκεια της χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2017 γνωστοποιούνται στη Σημείωση 22 των συνημμένων εταιρικών οικονομικών καταστάσεων.

4. Διορισμός Ελεγκτή

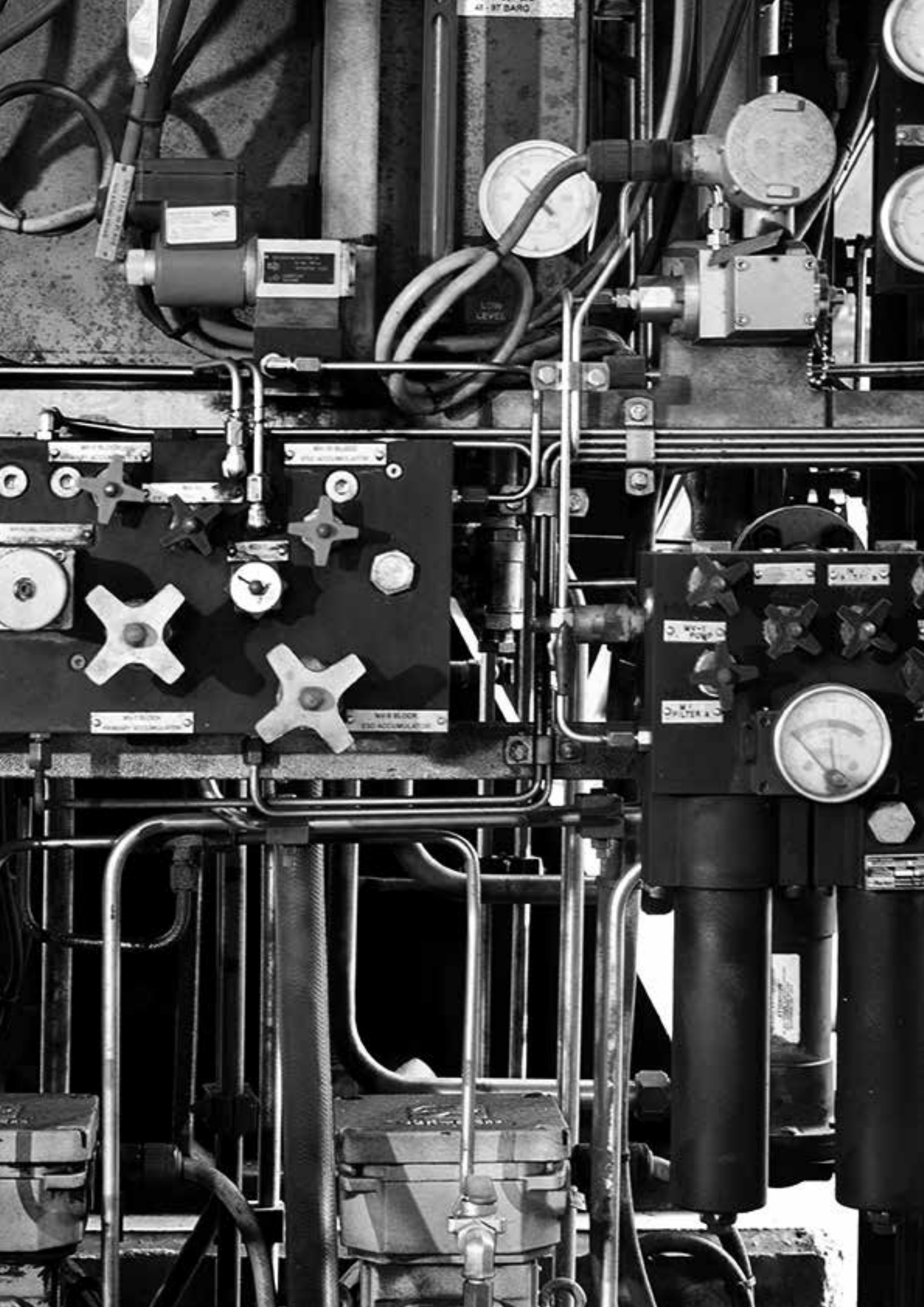
Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως Ορκωτοί Ελεγκτές Λογιστές της Εταιρείας με την από 23 Ιουνίου 2017 απόφαση της ετήσιας τακτικής γενικής συνέλευσης των μετόχων.

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2018

Η Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής
Χριστίανα Παναγίδου
ΑΜ ΣΟΕΛ: 62141

ΕΡΝΣΤ & ΓΙΑΝΓΚ (ΕΛΛΑΣ)
Ορκωτοί Ελεγκτές – Λογιστές Α.Ε.
Χειμάρρας 8B
15125 Μαρούσι
Ελλάδα
Α.Μ. ΣΟΕΛ 107

41-87 BARO

41-87 BARO

41-87 BARO

41-87 BARO

41-87 BARO

41-87 BARO

41-87 BARO

41-87 BARO

41-87 BARO

**5. Πρόσθετες πληροφορίες και στοιχεία απόφασης
7/448/11.10.07 ΔΣ Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς**

5.1 Πληροφορίες του άρθρου 10 του Ν 3401/2005

Σύμφωνα με την απόφαση 7/448/11.01.2007 άρθρο 1 του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και τη διάταξη του άρθρου 10 του Ν3401/2005 η εταιρεία ενημερώνει το επενδυτικό κοινό για τις ακόλουθες ανακοινώσεις, οι οποίες εξεδόθησαν προς τις αρμόδιες εποπτικές αρχές του Χρηματιστηρίου Αθηνών και της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία κατά τη διάρκεια της χρήσης 2017.

Το πλήρες κείμενο των ανακοινώσεων αυτών βρίσκεται στην ιστοσελίδα της εταιρείας στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.helpe.gr.

A) ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

23.02.17 Ετήσιες Οικονομικές Καταστάσεις ΕΛ.ΠΕ. ΑΕ & ΟΜΙΛΟΥ 2016

17.05.17 Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις ΕΛ.ΠΕ. ΑΕ & ΟΜΙΛΟΥ Α' τριμήνου 2017

31.08.17 Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις ΕΛ.ΠΕ. ΑΕ & ΟΜΙΛΟΥ Α' εξαμήνου / Β' τριμήνου 2017

09.11.17 Ενδιάμεσες Οικονομικές Καταστάσεις ΕΛ.ΠΕ. ΑΕ & ΟΜΙΛΟΥ εννεάμηνου / Γ' τριμήνου 2017

B) ΔΕΛΤΙΑ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

23.02.17 Δελτίο τύπου για τα ετήσια οικονομικά αποτελέσματα της χρήσεως 2016

17.05.17 Δελτίο τύπου για τα οικονομικά αποτελέσματα του Α' τριμήνου χρήσεως 2017

31.08.17 Δελτίο τύπου για τα οικονομικά αποτελέσματα του Α' εξαμήνου/ Β' τριμήνου χρήσεως 2017

09.11.17 Δελτίο τύπου για τα οικονομικά αποτελέσματα του εννεάμηνου/ Γ' τριμήνου χρήσεως 2017

Γ) ΓΕΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ / ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΝ / ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ

03.05.17 Πρόσκληση στην Ετήσια Τακτική Γενική Συνέλευση 2017

24.05.17 Ανακοίνωση αναβολής Τακτικής Γενικής Συνέλευσης 2017

30.05.17 Ημερομηνία καταγραφής της μετά από αναβολή ΤΓΣ 2017

02.06.17 Ορθή Επανάληψη Ανακοίνωσης Ημερομηνίας καταγραφής της μετά από αναβολή ΤΓΣ 2017

14.06.17 Πρόσκληση στην Έκτακτη Γενική Συνέλευση 2017

23.06.17 Ανακοίνωση της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ για την καταβολή Μερίσματος

26.06.17 Αποφάσεις Ετήσιας Τακτικής Γενικής Συνέλευσης της 23.06.17

07.07.17 Αποφάσεις Έκτακτης Τακτικής Γενικής Συνέλευσης της 06.07.17

10.11.17 Ανακοίνωση της ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ για την καταβολή Προμερίσματος χρήσης 2017

Δ) ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ ΑΝΩΤΑΤΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ – ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ

22.06.17 Γνωστοποίηση Αλλαγής Σύμβασης Διοικητικού Συμβουλίου

Ε) ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ

4.08.17 – 31.12.17 Ανακοινώσεις Ρυθμιζόμενης Πληροφορίας Ν.3556/2007

https://www.helpe.gr/investor-relations/corporate-governance/regulated-information/tradeacknowledgements/#?year=2017&_suid=1517391334624038869334778808273

ΣΤ) ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΠΡΟΑΙΡΕΣΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΜΕΤΟΧΩΝ

11.07.17 -31.12.17 Γνωστοποιήσεις αγοράς ιδίων μετοχών

<https://www.helpe.gr/investor-relations/corporate-governance/regulated-information/treasury-stock-program/>

Ζ) ΔΙΑΦΟΡΑ

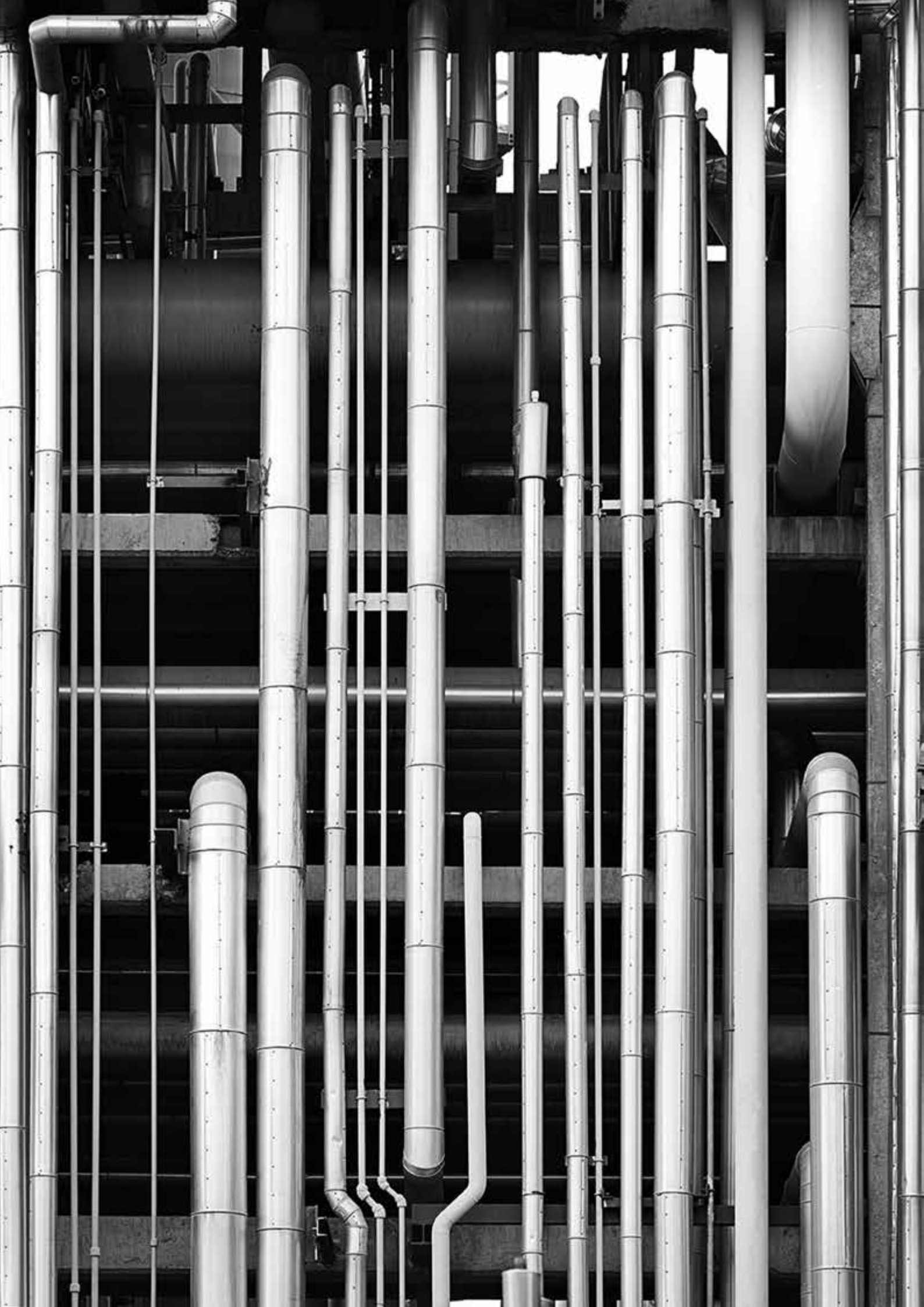
24.02.17 Οικονομικό Ημερολόγιο 2017

23.05.17 Γνωστοποίηση για μεταβολή ποσοστού μετόχων σε επίπεδο δικαιωμάτων ψήφου

21.07.17 Ανακοίνωση προσωρινής παύσης εργασιών Διυλιστηρίου Ελευσίνας

26.07.17 Άντληση Νέων Κεφαλαίων ύψους 79εκ. ευρώ με απόδοση 3,333% μέσω νέας ομολογιακής έκδοσης

10.11.17 Οικονομικό Ημερολόγιο 2017 (Τροποποίηση)

5.2 Συνοπτικά Οικονομικά στοιχεία – Δημοσίευση στον τύπο

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α. Ε.

Γ.Ε.ΜΗ 000296601000 (ΑΡ.Μ.Α.Ε 2443/06/Β/86/23)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΧΡΗΣΗΣ ΑΠΟ 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2017 ΕΩΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2017

(ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΜΕΝΑ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ Κ.Ν. 2190/20, ΑΡΘΡΟ 135 ΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΤΑΣΣΟΥΝ ΕΤΗΣΙΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΔΛΠ)

Τα παρακάτω στοιχεία και πληροφορίες, που προκύπτουν από τις οικονομικές καταστάσεις στοχεύουν σε μία γενική ενημέρωση για την οικονομική κατάσταση και τα αποτελέσματα του Ομίλου ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ και της μητρικής Εταιρείας. Συνιστούμε επομένως στον αναγνώστη, πριν προβεί σε οποιαδήποτε είδους επενδυτική επιλογή ή άλλη συναλλαγή με τον εκδότη, να ανατρέξει στην διεύθυνση διαδικτύου της εταιρείας, όπου αναρτώνται οι οικονομικές καταστάσεις καθώς και η έκθεση ελέγχου του ορκωτού ελεγκτή λογιστή.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΣΥΝΘΕΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ:		
Διεύθυνση			
Έδρα Εταιρείας:	ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΤΣΟΤΣΟΡΟΣ Πρόεδρος Δ.Σ.	ΘΕΟΔΩΡΟΣ-ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΒΑΡΔΑΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ 8Α 15125 ΜΑΡΟΥΣΙ	ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥΛΗΣ Διευθύνων Σύμβουλος	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΝΤΟΦΑΚΑΣ
	ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΙΑΜΙΣΙΗΣ - Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΟΦΘΑΛΜΙΔΗΣ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΟΥΝΕΛΗΣ
	ΙΩΑΝΝΗΣ ΨΥΧΟΓΥΙΟΣ	ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΑΚΗΣ	ΣΤΡΑΤΗΣ ΖΑΦΕΙΡΗΣ (μέχρι 22/06/2017)
	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΣ (από 22/06/2017)	ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΑΝΤΕΛΙΑΣ	

Διεύθυνση διαδικτύου:

<http://www.help.e.gr>

Ημερομηνία έγκρισης από το Διοικητικό Συμβούλιο των ετησίων οικονομικών καταστάσεων

22 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2018

Ορκωτός ελεγκτής λογιστής:

Χριστίνα Παναγίδου, (ΑΜ ΣΟΕΛ 62141)

Ελεγκτική εταιρεία:

ΕΡΝΣΤ & ΓΙΑΝΓΚ (ΕΛΛΑΣ) Α.Ε., ΑΜ ΣΟΕΛ 107

Τύπος έκθεσης ελέγχου:

ΜΕ ΣΥΜΦΩΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ

(ποσά σε χιλιάδες €)	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΟΜΙΛΟΥ		ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ				
Ενσώματα πάγια	3.311.893	3.290.806	2.719.172	2.706.681
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	105.684	108.294	7.042	6.490
Λοιπά μη κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία	862.616	881.711	691.308	729.213
Αποθέματα	1.056.393	941.281	963.746	851.423
Πελάτες και λοιπές απαιτήσεις	791.205	868.331	989.901	1.036.420
Παράγωγα χρηματοοικονομικά στοιχεία	11.514	15.192	11.514	15.192
Ταμειακά διαθέσιμα, ταμειακά ισοδύναμα και δεσμευμένες καταθέσεις	1.018.913	1.081.580	813.251	888.783
Χρηματοοικονομικά στοιχεία διαθέσιμα προς πώληση	1.857	1.626	1.252	1.017
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	7.160.075	7.188.821	6.197.186	6.235.219
ΠΑΘΗΤΙΚΟ				
Μετοχικό Κεφάλαιο	666.285	666.285	666.285	666.285
Μετοχικό Κεφάλαιο - Υπέρ το άρτιο	353.796	353.796	353.796	353.796
Λοιπά στοιχεία ιδίων κεφαλαίων	1.288.578	1.019.679	789.142	570.069
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων ιδιοκτητών μητρικής (α)	2.308.659	2.039.760	1.809.223	1.590.150
Δικαιώματα Μειοψηφίας (β)	62.915	101.875	-	-
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων (γ) = (α) + (β)	2.371.574	2.141.635	1.809.223	1.590.150
Μακροπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	920.234	1.456.204	909.579	1.460.281
Προβλέψεις / Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	299.938	422.598	215.917	341.755

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ				
(ποσά σε χιλιάδες €)	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΟΜΙΛΟΥ		ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Βραχυπρόθεσμες δανειακές υποχρεώσεις	1.900.269	1.386.299	1.704.951	1.150.418
Λοιπές βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις	1.668.060	1.782.085	1.557.516	1.692.615
Σύνολο υποχρεώσεων (δ)	4.788.501	5.047.186	4.387.963	4.645.069
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (γ) + (δ)	7.160.075	7.188.821	6.197.186	6.235.219

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΠΕΡΙΟΔΟΥ				
(ποσά σε χιλιάδες €)	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΟΜΙΛΟΥ		ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	
	1/1/2017 - 31/12/2017	1/1/2016 - 31/12/2016	1/1/2017 - 31/12/2017	1/1/2016 - 31/12/2016
Κύκλος εργασιών	7.994.690	6.613.253	7.233.600	5.925.776
Μικτά κέρδη	1.087.492	1.007.128	758.145	701.165
Λειτουργικό αποτέλεσμα	661.783	631.771	597.421	581.888
(Ζημιές) / Κέρδη προ φόρων	519.785	465.671	482.391	466.224
Φόρος εισοδήματος	(135.862)	(136.936)	(136.400)	(131.901)
(Ζημιές) / Κέρδη μετά από φόρους	383.923	328.735	345.991	334.323

Κατανέμονται σε:

Ιδιοκτήτες μητρικής	381.372	329.760		
Δικαιώματα Μειοψηφίας	2.551	(1.025)		
	383.923	328.735		
Λοιπά συνολικά (έξοδα) / έσοδα μετά από φόρους	(13.111)	25.930	(9.711)	30.936
Συγκεντρωτικά συνολικά (έξοδα) / έσοδα μετά από φόρους	370.812	354.665	336.280	365.259

Κατανέμονται σε:

Ιδιοκτήτες μητρικής	368.989	355.819		
Δικαιώματα Μειοψηφίας	1.823	(1.154)		
	370.812	354.665		
(Ζημιές)/Κέρδη μετά από φόρους & δικ. μειοψηφίας ανά μετ.(€)	1,25	1,08	1,13	1,09
(Ζημιές) / Κέρδη προ φόρων, χρηματοδοτικών, επενδυτικών αποτελεσμάτων και συνολικών αποσβέσεων (ΕΒΙΤΔΑ)	850.181	839.845	736.697	732.068

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ				
(ποσά σε χιλιάδες €)	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΟΜΙΛΟΥ		ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Σύνολο καθαρής θέσης έναρξης χρήσης (1/1/2017 & 1/1/2016 αντίστοιχα)	2.141.635	1.790.270	1.590.150	1.224.891
Συγκεντρωτικά συνολικά (έξοδα) / έσοδα μετά από φόρους	370.812	354.665	336.280	365.259
Διανεμηθέντα μερίσματα στους μετόχους της μητρικής	(106.962)	-	(106.962)	-
Διανεμηθέντα μερίσματα στους μετόχους της μειοψηφίας	(2.561)	(2.925)	-	-
Συμμετοχή μειοψηφίας στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής	76	-	-	-
Παροχές σε συμμετοχικούς τίτλους	(9.714)	-	(9.714)	-
Αγορά ιδίων μετοχών	(10.245)	-	(10.245)	-

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ ΑΕ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΜΕΤΑΒΟΛΩΝ ΚΑΘΑΡΗΣ ΘΕΣΗΣ				
(ποσά σε χιλιάδες €)	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΟΜΙΛΟΥ		ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Διάθεση ιδίων μετοχών στο προσωπικό	9.714	-	9.714	-
Φόρος ενδο-ομιλικών μερισμάτων	(136)	(375)	-	-
Εξαγορά δικαιωμάτων μειοψηφίας	(21.045)	-	-	-
Σύνολο καθαρής θέσης λήξης χρήσης	2.371.574	2.141.635	1.809.223	1.590.150

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ				
(ποσά σε χιλιάδες €)	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΟΜΙΛΟΥ		ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	
	1/1/2017 - 31/12/2017	1/1/2016 - 31/12/2016	1/1/2017 - 31/12/2017	1/1/2016 - 31/12/2016
Λειτουργικές δραστηριότητες				
(Ζημιές) / Κέρδη προ φόρων (συνεχιζόμενες δραστηριότητες)	519.785	465.671	482.391	466.224
Πλέον / μείον προσαρμογές για:				
Αποσβέσεις	189.276	209.478	140.001	151.452
Απομείωση αξίας παγίων	2.689	8.313	-	-
Αποσβέσεις Επιχορηγήσεων παγίου ενεργητικού	(878)	(1.404)	(725)	(1.272)
Έξοδα τόκων και λοιπά χρηματοοικονομικά έξοδα	169.653	205.909	153.105	189.015
Έσοδα από τόκους	(4.600)	(5.129)	(12.834)	(13.541)
Κέρδη/ (ζημιές) από συνδεδεμένες επιχειρήσεις	(31.228)	(13.907)	(33.724)	(38.348)
Προβλέψεις και διαφορές αποτιμήσεων	55.594	71.511	43.259	55.413
Συναλλαγματικές (κέρδη) / ζημιές	8.173	(20.773)	8.483	(21.462)
Προεξόφληση μακροπρόθεσμων υποχρεώσεων	6.272	(8.285)	-	-
Κέρδη/ (ζημιές) από εκποίηση παγίων	1.685	(633)	280	71
	916.421	910.751	780.236	787.552
Πλέον / μείον προσαρμογές για μεταβολές λογαριασμών κεφαλαίου κίνησης ή που σχετίζονται με τις λειτουργικές δραστηριότητες				
(Αύξηση)/Μείωση αποθεμάτων	(116.523)	(281.476)	(117.608)	(272.911)
(Αύξηση)/Μείωση απαιτήσεων	62.948	(155.812)	57.287	(83.302)
Αύξηση/(Μείωση) υποχρεώσεων	(409.535)	(790.829)	(412.132)	(826.694)
Μείον:				
Καταβεβλημένοι Φόροι	(10.375)	(16.159)	(20)	(1.279)
Σύνολο εισροών/(εκροών) από λειτουργικές δραστηριότητες (α)	442.936	(333.525)	307.763	(396.634)
Επενδυτικές δραστηριότητες				
Αγορές ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	(208.732)	(125.719)	(149.930)	(91.161)
Είσπραξη από πώληση ενσώματων παγίων και άυλων περιουσιακών στοιχείων	30	2.168	-	82
Εισπραχθείσες επιδοτήσεις	110	1.431	-	-
Εισπραχθέντες τόκοι	4.600	5.129	12.834	13.541
Αγορά θυγατρικής καθαρής από ταμειακά διαθέσιμα	-	(350)	-	-
Μερίσματα εισπραχθέντα	19.346	1.139	33.724	38.348

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ				
(ποσά σε χιλιάδες €)	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΟΜΙΛΟΥ		ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	
	1/1/2017 - 31/12/2017	1/1/2016 - 31/12/2016	1/1/2017 - 31/12/2017	1/1/2016 - 31/12/2016
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις - καθαρές	(147)	-	1.584	(9.711)
Εισπράξεις από πώληση χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	8	-	-	-
Σύνολο εισροών/(εκροών) από επενδυτικές δραστηριότητες (β)	(184.785)	(116.202)	(101.788)	(48.901)
Χρηματοδοτικές δραστηριότητες				
Χρεωστικοί τόκοι και συναφή έξοδα καταβεβλημένα	(160.830)	(190.479)	(162.494)	(180.425)
Μερίσματα πληρωθέντα σε μετόχους της εταιρείας	(104.115)	(473)	(104.116)	(474)
Μερίσματα πληρωθέντα σε μετόχους της μειοψηφίας	(2.561)	(2.925)	-	-
Μεταβολή δεσμευμένων καταθέσεων	11.873	(1.969)	11.873	(1.969)
Απόκτηση ιδίων μετοχών	(10.245)	-	(10.245)	-
Συμμετοχή μειοψηφίας στην αύξηση μετοχικού κεφαλαίου θυγατρικής	76	-	-	-
Εισπράξεις από εκδοθέντα / αναληφθέντα δάνεια	288.000	507.732	283.606	505.968
Εξοφλήσεις δανείων	(322.622)	(900.799)	(279.775)	(839.789)
Σύνολο εισροών/(εκροών) από χρηματοδοτικές δραστηριότητες (γ)	(300.424)	(588.913)	(261.151)	(516.689)
Καθαρή αύξηση / (μείωση) στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα περιόδου (α)+(β)+(γ)	(42.273)	(1.038.640)	(55.176)	(962.224)

Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα έναρξης περιόδου	924.055	1.952.808	731.258	1.683.600
Συναλλαγματικές διαφορές στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	(8.521)	9.887	(8.483)	9.882
Καθαρή (μείωση) / αύξηση στα ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα	(42.273)	(1.038.640)	(55.176)	(962.224)
Ταμειακά διαθέσιμα και ισοδύναμα λήξης περιόδου	873.261	924.055	667.599	731.258

ΠΡΟΣΘΕΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1. Στη σημείωση Αρ. 34 των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου αναφέρονται αναλυτικά οι εταιρείες που περιλαμβάνονται στον Όμιλο και όλες οι σχετικές πληροφορίες.
2. Δεν υπάρχουν μετοχές της Εταιρείας, (εξαιρουμένων των ιδίων μετοχών που αποκτήθηκαν από την μητρική εταιρεία προς διάθεση στους συμμετέχοντες του προγράμματος παροχής δικαιωμάτων προαίρεσης επί μετοχών, όπως περιγράφεται στη σημείωση Αρ. 13), οι οποίες κατέχονται είτε από την μητρική είτε από θυγατρικές επιχειρήσεις στη λήξη της τρέχουσας χρήσης.
3. Όσον αφορά στους φορολογικούς ελέγχους που διενεργούνται από Ορκωτούς Ελεγκτές/Λογιστές, όλες οι θυγατρικές εταιρείες του Ομίλου με έδρα την Ελλάδα έχουν λάβει Εκθέσεις Φορολογικής Συμμόρφωσης, με γνώμη χωρίς επιφύλαξη, έως και τη χρήση 2016. Όσον αφορά στους φορολογικούς ελέγχους που διενεργούνται από τις Φορολογικές Αρχές, οι έλεγχοι έχουν ολοκληρωθεί ως εξής: α) για την Ελληνικά Πετρέλαια ΑΕ έως και τη χρήση του 2011, ενώ βρίσκεται σε εξέλιξη φορολογικός έλεγχος για τη χρήση του 2012, β) για την πρώην Ελληνικά Καυσίμα ΑΕ έως και τη χρήση του 2011, ενώ σε εξέλιξη βρίσκονται έλεγχοι για τις επόμενες χρήσεις έως και το 2013, γ) για την ΕΚΟ έως και τη χρήση του 2007, ενώ σε εξέλιξη βρίσκονται έλεγχοι για τις επόμενες χρήσεις έως και το 2010. Ανεξάρτητα από την πιθανότητα διενέργειας μελλοντικών φορολογικών ελέγχων, η Διοίκηση του Ομίλου εκτιμά ότι δεν θα προκύψουν σημαντικές επιπρόσθετες φορολογικές επιβαρύνσεις από τον έλεγχο των μη ελεγμένων φορολογικών χρήσεων, πέρα από αυτές που αναφέρονται και συμπεριλαμβάνονται ήδη στη σημείωση Αρ.27 των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.
4. Οι ετήσιες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε. και των θυγατρικών της για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017 έχουν συνταχθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ) που έχουν εκδοθεί από τη Διεθνή Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) και έχουν υιοθετηθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση («ΕΕ»), όπως αναλυτικά αναφέρεται στη σημείωση Αρ. 2.1 των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου. Όπου ήταν αναγκαίο τα συγκριτικά στοιχεία έχουν ανακαταταξιωθεί για να συμφωνούν με τις αλλαγές στην παρουσίαση των στοιχείων της παρούσας χρήσης.
5. Όπως αναλυτικότερα αναφέρεται στη σημείωση Αρ. 31 των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου, λόγω του μεγέθους και του πλήθους των ασκούμενων δραστηριοτήτων, υφίσταται σε διάφορα στάδια της δικαστικής διαδικασίας σημαντικός αριθμός εκκρεμών δικών, υπέρ ή κατά των εταιρειών του Ομίλου. Η Διοίκηση εκτιμά, ότι δεν θα προκύψουν σημαντικές επιβαρύνσεις πέραν αυτών που αναφέρονται και συμπεριλαμβάνονται ήδη στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις για τη χρήση που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2017.
6. Με απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου Οικονομικής Πολιτικής (ΚΥΣΟΙΠ) την 1η Μαρτίου 2017, το Ελληνικό Δημόσιο αποφάσισε, μεταξύ άλλων, την εκκίνηση νέας διαγωνιστικής διαδικασίας για διάθεση ποσοστού 66% των μετοχών του ΔΕΣΦΑ, ήτοι 31% από το ποσοστό 65% των μετοχών που κατέχει το «Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου Α.Ε.» (ΤΑΙΠΕΔ), σε συνδυασμό με το 35% των μετοχών που κατέχει η ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ Α.Ε. (ΕΛΠΕ) και τη λήξη της διαδικασίας πώλησης του ίδιου ποσοστού (66%) των μετοχών του ΔΕΣΦΑ που είχε εκκινήσει το 2012 (με τη SOCAR). Επιπροσθέτως, το άρθρο 103 του εντελώς πρόσφατου ν. 4472/2017 προβλέπει ότι, μέχρι την 31 Δεκεμβρίου 2017 το 66% των μετοχών που κατέχει η ΔΕΠΑ επί κεφαλαίου του ΔΕΣΦΑ θα πωληθεί και μεταβιβαστεί μέσω διεθνούς διαγωνιστικής διαδικασίας που θα διενεργήσει το ΤΑΙΠΕΔ και το υπόλοιπο (34%) θα μεταβιβαστεί στο Ελληνικό Δημόσιο. Στις 26 Ιουνίου 2017 δημοσιεύθηκε η Πρόσκληση για την Εκδήλωση Μν Δεσμευτικής Δήλωσης Ενδιαφέροντος. Τέσσερις φορείς εκδήλωσαν ενδιαφέρον και δύο εξ' αυτών ενημερώθηκαν από τους Πωλητές στις 22 Σεπτεμβρίου 2017 ότι προκρίθηκαν στην επόμενη φάση της διαγωνιστικής διαδικασίας (Φάση Δεσμευτικών Προσφορών) και πλέον αναγνωρίζονται ως Υποψήφιοι Φορείς. Οι δύο Υποψήφιοι Φορείς είναι αφενός η κοινοπραξία που αποτελείται από τις εταιρίες SNAM S.p.A., FLUXYS S.A., Enagas Internacional S.L.U. και N.V. Nederlandse Gasunie και αφετέρου η εταιρία Regasificadora del Noroeste S.A. Οι Υποψήφιοι Φορείς υπέβαλαν τις δεσμευτικές προσφορές τους στις 16 Φεβρουαρίου 2018, σε συνέχεια της σχετικής Πρόσκλησης Υποβολής Δεσμευτικών Προσφορών της 10ης Οκτωβρίου 2017. Ο Όμιλος ενοποιεί τον Όμιλο της ΔΕΠΑ με τη μέθοδο της καθαρής θέσης και η αξία της συμμετοχής στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις την 31η Δεκεμβρίου 2017, η οποία αντικατοπτρίζει το 35% στον Όμιλο ΔΕΠΑ, ανέρχεται στα €659 εκ. Επιπρόσθετα, η αξία της συμμετοχής στην ΔΕΠΑ, στις οικονομικές καταστάσεις της μητρικής εταιρείας Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε., ανέρχεται στα €237 εκ. Ο Όμιλος ΔΕΠΑ, με την παρούσα σύστασή του, συνεχίζει να λογίζεται και να περιλαμβάνεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου, ως επένδυση σε συνδεδεμένη επιχείρηση (Αρ. 8 των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου).
7. Κατά το 2017, ο Όμιλος: α) παρέτεινε την ημερομηνία λήξης ομολογιακού δανείου €400 εκ. από τον Οκτώβριο του 2017 μέχρι τον Απρίλιο 2018 ενώ βρίσκεται σε διαδικασία ανανέωσής του, β) παρέτεινε την ημερομηνία λήξης ομολογιακού δανείου €200 εκ. μέχρι τον Φεβρουάριο 2018 με την προοπτική αντικατάστασης του δανείου με άλλο δάνειο διάρκειας 3 ετών, γ) Προχώρησε σε εκταμίευση 167 εκ. από το δεσμευμένο μέρος κοινοπρακτικού ομολογιακού δανείου ύψους €400 εκ. και παρέτεινε την ημερομηνία λήξης του δανείου για τον Μάιο 2018 δ) προχώρησε στην αποπληρωμή του ανεξόφλητου ποσού Ευρω-ομολόγου €500 εκ. συνολικού ύψους €264 εκ. στη λήξη του ε) εξέδωσε νέες ομολογίες ύψους €74,53 εκ. με σκοπό να ενοποιηθούν και να αποτελέσουν μια ενιαία σειρά με τις ήδη υπάρχουσες ομολογίες ύψους €375 εκ. οι οποίες λήγουν

τον Οκτώβριο του 2021, στ) κατέληξε σε συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, ώστε να μην χρειάζεται εγγύηση για το αντίστοιχο δάνειο. Αναλυτικότερη αναφορά γίνεται στη σημείωση αρ.16 των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

8. Στις 16 Ιανουαρίου 2016 η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφάσισε να άρει το σύνολο των οικονομικών και χρηματοοικονομικών κυρώσεων που είχε επιβάλει στο Ιράν. Την ίδια ημέρα επήλθε επίσης μερική άρση των περιοριστικών μέτρων που είχαν τεθεί σε εφαρμογή από τις ΗΠΑ αλλιά και διεθνώς. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω εξελίξεων, τα Ελληνικά Πετρέλαια και η ΝΙΟΚ κατέληξαν σε συμφωνία-πλάνο στις 22 Ιανουαρίου 2016 για την επανέναρξη των εμπορικών τους σχέσεων σχετικά με την προμήθεια αργού, καθώς και για τη διευθέτηση των οφειλών. Περισσότερες πληροφορίες αναφέρονται στη σημείωση αρ. 15 των ετήσιων ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων του Ομίλου .
9. Αριθμός απασχολούμενου προσωπικού την 31/12/2017 εντός Ελλάδος: Εταιρεία: 2.056, Όμιλος: 2.837 άτομα (31/12/2016: Εταιρεία: 1.937, Όμιλος: 2.708 άτομα).
10. Το ποσό των προβλέψεων που έχουν διενεργηθεί είναι:

	ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
α) για επίδικες υποθέσεις	8.167	6.058
β) για φορολογικές εκκρεμότητες	6.312	3.911
γ) για μελλοντικές αποχωρήσεις προσωπικού	131.611	104.331
δ) για λοιπές προβλέψεις δαπανών	35.976	35.791

11. Τα λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους του Ομίλου και της μητρικής εταιρείας αναλύονται ως εξής:

	ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΟΜΙΛΟΥ		ΜΗΤΡΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ	
	31/12/2017	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2016
Μεταβολές αποτίμησης χρηματοοικονομικών στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση	6	(6.267)	-	(6.414)
Μείωση αξίας γης	(1.669)	-	-	-
Μεταφορά αποθεματικού στοιχείων διαθέσιμων προς πώληση στο λειτουργικό κέρδος	-	6.414	-	6.414
Αναλογιστικά κέρδη/(ζημιές) από συνταξιοδοτικά προγράμματα καθορισμένων παροχών	(9.589)	(7.776)	(7.100)	(4.568)
Συναλλαγματικές διαφορές και λοιπές κινήσεις	752	(1.076)	-	-
Απραγματοποίητα κέρδη/(ζημιές) στην αποτίμηση πράξεων αντιστάθμισης κινδύνου	(4.590)	15.862	(4.590)	15.862
Αποχαρακτηρισμός πράξεων αντιστ. κινδύνου μέσω της κατάστασης συνολικών εισοδημάτων	1.979	19.642	1.979	19.642
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από επενδύσεις σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις	-	(869)	-	-
Λοιπά συνολικά έσοδα μετά από φόρους	(13.111)	25.930	(9.711)	30.936

12. Οι σωρρευτικές συναλλαγές του Ομίλου και της μητρικής εταιρείας με συνδεδεμένα μέρη (σε χιλ.Ευρώ) αναφέρονται στο πιο κάτω πίνακα:

	ΟΜΙΛΟΣ	ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Έσοδα	1.204.646	3.492.271
Έξοδα	899.184	951.694
Απαιτήσεις	97.841	518.685
Υποχρεώσεις	9.979	47.356
Συναλλαγές και αμοιβές Δ/κων στελεχών και μελών Διοίκησης	5.301	5.226
Απαιτήσεις/υποχρεώσεις Δ/κων στελεχών και μελών Διοίκησης	-	-

Αθήνα, 22 Φεβρουαρίου 2018

Ο Πρόεδρος Δ.Σ.
ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ Ν. ΤΣΟΤΣΟΡΟΣ
Α.Δ.Τ. ΑΕ 075524

Ο Διευθύνων Σύμβουλος
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Σ. ΣΤΕΡΓΙΟΥΛΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΜ 142474

Ο Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος &
Γενικός Διευθυντής Οικονομικών Ομίλου
ΑΝΔΡΕΑΣ Ν. ΣΙΑΜΙΣΙΗΣ
Α.Δ.Τ. ΑΑ 010147

Ο Διευθυντής Λογιστικής
ΣΤΕΦΑΝΟΣ Η. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
Α.Δ.Τ. ΑΚ 553436

5.3 Διαδικτυακός Τόπος

Οι ετήσιες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας σε ενοποιημένη και μη βάση, η Έκθεση Ελέγχου του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή και οι Εκθέσεις διαχείρισης του Διοικητικού Συμβουλίου είναι καταχωρημένες στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.helpe.gr.

Οι οικονομικές καταστάσεις των ενοποιούμενων εταιρειών της ΕΚΟ Α.Β.Ε.Ε. είναι καταχωρημένες στο διαδίκτυο στη διεύθυνση www.eko.gr.

Στην ιστοσελίδα του ιστότοπου της ΕΛΠΕ <https://www.helpe.gr/investor-relations/quarterly-results/financial-statements/financial-statements-of-subsiary-companies/>, είναι αναρτημένη λίστα με τις θυγατρικές εταιρείες, οι οποίες ενοποιούνται πλήρως στις οικονομικές καταστάσεις του Ομίλου και διαθέτουν ιστότοπο μέσω του οποίου είναι δυνατή η πρόσβαση στις οικονομικές καταστάσεις τους. Οι οικονομικές καταστάσεις των υπολοίπων θυγατρικών εταιρειών, είναι αναρτημένες στην παραπάνω διεύθυνση.

**ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ**

ΧΕΙΜΑΡΡΑΣ 8Α, 151 25 - ΜΑΡΟΥΣΙ
T: 210 63 02 000, F: 210 63 02 510, 210 63 02 511
email: info@helpe.gr | ir@helpe.gr
www.helpe.gr